LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

22

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÎNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.M.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIŢIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1963

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

22

Iulie 1912 — februarie 1913

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1963

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ

Volumul al douăzeci şi doilea al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise de el în perioada iulie 1912 — februarie 1913.

Cea mai mare parte a lucrărilor din această perioadă sînt consacrate analizei avîntului revoluţionar în creştere, explicării tacticii bolşevicilor în noile condiţii, luptei pentru unitatea partidului şi pentru întărirea legăturilor lui cu masele, demascării activităţii dezorganizatoare a menşevicilor-lichidatori şi a troţkiştilor, luptei împotriva pericolului unui război mondial. Foarte multă atenţie acordă V. I. Lenin problemelor economice.

Aflat în străinătate, la Cracovia, Lenin întreţinea legături strînse cu organizaţiile de partid din Rusia şi conducea nemijlocit mişcarea revoluţionară. La Cracovia era concentrată întreaga activitate a Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D.R. Aici se ţineau consfătuirile şi şedinţele Comitetului Central, aici veneau activişti de seamă ai partidului, de aici se trimiteau indicaţii şi directive organizaţiilor de partid din Rusia.

De la Cracovia, Lenin trimitea aproape zilnic redacţiei ziarului „Pravda" scrisori, articole şi note. Volumul de faţă conţine 59 de articole care au fost publicate în „Pravda". În cuprinsul lor, Lenin a luat atitudine faţă de principalele evenimente din Rusia şi din străinătate şi a dat răspuns la toate problemele spinoase ale vieţii de partid.

www.dacoromanica.ro

Aprecierii luptei revoluționare care se desfășura în Rusia îi sînt consacrate articolele: „Răscoale în armată și în flotă", „Cu privire la evenimentele de la 15 noiembrie", „Dezvoltarea grevei revoluționare și a demonstrațiilor de stradă", „Viața ne învață", „Cîteva observații în legătură cu grevele" și altele. Aceste articole conțin o analiză a caracterului și a particularităților noului avînt revoluționar, a etapelor dezvoltării mișcării muncitorești.

Lenin a numit anul 1912 „anul unei mari cotituri istorice în mișcarea muncitorească din Rusia" (volumul de față, pag. 274). Clasa muncitoare trecuse în masă la ofensivă împotriva capitaliștilor și a monarhiei țariste. La greve au participat peste 1 500 000 de muncitori; aproape 1 000 000 de muncitori au participat la grevele politice. În ceea ce privește amploarea mișcării greviste, Rusia se afla în 1912 în fruntea tuturor țărilor din lume, chiar și a celor mai dezvoltate; avîntul mișcării revoluționare era mult mai puternic decît înainte de revoluția din 1905—1907. În țară se cocea o criză revoluționară. Rusia se îndrepta spre o nouă revoluție burghezo-democratică.

În procesul luptei clasei muncitoare a luat naștere greva revoluționară de masă, care exercita o înrîurire puternică asupra maselor largi de oameni ai muncii, trezea la luptă țărănimea, antrena în mișcarea revoluționară armata și flota. Caracterizînd acțiunile revoluționare desfășurate de marinarii din flota Mării Baltice și din flota Mării Negre și de soldații din Turkestan în vara anului 1912, Lenin a relevat legătura lor nemijlocită cu mișcarea grevistă, subliniind totodată că frămîntările din armată și flotă denotă creșterea nemulțumirii și a frămîntărilor din rîndurile țărănimii, care constituie principala masă a armatei.

Noul avînt revoluționar a început cu grevele din aprilie—mai și a culminat cu grevele și demonstrațiile din noiembrie. Lenin a arătat că în toamna anului 1912 mișcarea proletariatului din Rusia s-a ridicat pe o treaptă nouă, superioară. În octombrie, muncitorii din Petersburg au răspuns printr-o grevă de protest și prin mitinguri la încercarea guvernului de a interpreta în așa fel legea electorală, încît jumătate din muncitori să fie lipsiți de dreptul de a participa la alegerile pentru Dumă. În noiembrie, munci-

www.dacoromanica.ro

torii din Petersburg, Riga și Moscova au întîmpinat cu greve politice și cu demonstrații sentința dată de tribunalul țarist în procesul marinarilor din flota Mării Negre. O mare demonstrație politică au făcut muncitorii din Petersburg în ziua deschiderii Dumei a IV-a de stat. Lenin a dat o înaltă apreciere acestei demonstrații. „Un moment foarte bine ales pentru o demonstrație ! Un admirabil instinct proletar au vădit muncitorii care au înțeles să opună deschiderii «parlamentului» ultrareacționar o demonstrație cu steaguri roșii pe străzile capitalei" (pag. 224).

Caracterizînd avîntul revoluționar din 1912 în comparație cu cel din ajunul primei revoluții ruse, Lenin a relevat următoarele particularități ale noii etape a mișcării muncitorești : în primul rînd, creșterea numerică considerabilă a proletariatului ; în al doilea rînd, accentuarea concentrării proletariatului în marile întreprinderi ; în al treilea rînd, întărirea principalei baze, pur proletare, a mișcării, datorită accelerării procesului de eliberare a muncitorului de legătura sa cu pămîntul ; în al patrulea rînd, creșterea enormă a masei populației proletare și semiproletare în meserii și în agricultură ; în al cincilea rînd, creșterea conștiinței, a experienței și a hotărîrii de luptă a clasei muncitoare. Lenin sublinia că lupta clasei muncitoare este o luptă pentru aspirațiile întregului popor, că ea se bucură de simpatia majorității covîrșitoare a populației Rusiei, și arăta că mișcarea din 1912 este serios avantajată de faptul că poziția liberalismului și cea a democrației sînt mai precis delimitate.

Noua etapă în dezvoltarea mișcării revoluționare a pus în fața bolșevicilor o serie de probleme noi în domeniul muncii de partid. În lunile de după Conferința de la Praga (din ianuarie 1912), partidul a acumulat o bogată experiență de luptă revoluționară. Avîntul mișcării greviste, creșterea și întărirea organizațiilor locale de partid, întărirea influenței bolșevicilor și discreditarea tot mai accentuată a lichidatorilor în fața muncitorilor, apariția primului ziar muncitoresc legal de masă — ziarul „Pravda" —, activitatea deputaților bolșevici din fracțiunea social-democrată din Duma a IV-a — toate acestea lărgiseră considerabil cadrul și amploarea muncii de partid și ce-

www.dacoromanica.ro

reau din partea bolșevicilor o conducere concretă și bine coordonată, o justă formulare a sarcinilor tactice. Un rol important în rezolvarea tuturor acestor probleme a avut Consfătuirea de la Cracovia a Comitetului Central al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid, care a avut loc între 26 decembrie 1912 și 1 ianuarie 1913 (între 8 și 14 ianuarie 1913) sub conducerea lui Lenin. La această consfătuire au fost reprezentate organizațiile de partid din Petersburg, din regiunea Moscova, din Sud, din Ural și din Caucaz. Lenin a prezentat rapoartele: „Avîntul revoluționar, grevele și sarcinile partidului" și „Cu privire la atitudinea față de lichidatorism și la unitate" (textul rapoartelor nu s-a păstrat); tot el a scris „Comunicatul" C.C. al P.M.S.D.R. cu privire la această consfătuire și a întocmit rezoluțiile ei.

Consfătuirea de la Cracovia a constituit un pas înainte pe calea dezvoltării și a concretizării hotărîrilor Conferinței de la Praga cu privire la sarcinile partidului în legătură cu noul avînt revoluționar din Rusia. Ea a arătat că trebuie studiată experiența luptei revoluționare din 1912. În „Comunicatul" cu privire la această consfătuire se sublinia că clasei muncitoare îi revine marea sarcină de a trezi conștiința revoluționară a tuturor maselor democratice și a le educa în luptă, de a le conduce în vederea pregătirii unui puternic asalt împotriva țarismului. „Sprijinirea pe toate căile a luptei revoluționare deschise a maselor, organizarea ei, lărgirea, adîncirea și intensificarea ei — iată sarcina fundamentală a momentului prin care trecem" — scria Lenin (pag. 274).

Consfătuirea de partid de la Cracovia a subliniat importanța excepțională pe care o au, în condițiile apropierii revoluției, grevele politice de masă, adoptînd în această problemă o rezoluție detaliată. În această rezoluție se trasa ca o sarcină primordială necesitatea de a sprijini pe toate căile grevele revoluționare; în același timp se recomanda organizațiilor de partid să organizeze demonstrații revoluționare de stradă, fie îmbinîndu-le cu greve politice, fie organizîndu-le ca acțiuni de sine stătătoare. În lupta împotriva patronilor se recomanda să

www.dacoromanica.ro

se ţină seama de condiţiile economice concrete ale grevei şi să se caute noi forme de luptă.

O mare atenţie a acordat Consfătuirea de la Cracovia problemelor construcţiei de partid. În această privinţă, principalele eforturi ale bolşevicilor au fost îndrumate spre lărgirea şi întărirea organizaţiilor locale de partid ilegale. Acest principiu general al construcţiei organizatorice, pe care trebuiau să-l pună la baza activităţii lor toţi membrii de partid, nu excludea însă diversitatea legăturilor organizatorice ale celulelor ilegale de partid cu asociaţiile legale. „...În perioada prin care trecem — se spunea în rezoluţia cu privire la „Construirea organizaţiei ilegale" — singurul tip just de construcţie organizatorică este : partidul ilegal ca o sumă de celule de partid înconjurate de o reţea de asociaţii muncitoreşti legale şi semilegale" (pag. 283). Combătînd dogmatismul şi rutina în construcţia organizatorică, V. I. Lenin arăta că chezăşia viabilităţii organizaţiei ilegale este diversitatea formelor de camuflare a celulelor ilegale, precum şi o cît mai mare elasticitate în adaptarea muncii la condiţiile locale.

Pornind de la condiţiile creşterii rapide a mişcării muncitoreşti, consfătuirea a arătat că principala sarcină imediată în domeniul construcţiei organizatorice este crearea în toate fabricile şi uzinele a unor comitete ilegale de partid care să fie alcătuite din cele mai active elemente muncitoreşti, iar în fiecare centru — crearea din grupurile locale răzleţe a unei singure organizaţii conducătoare. Totodată se introducea sistemul oamenilor de încredere, care se recrutau din rîndurile muncitorilor cu munci de conducere în organizaţiile locale.

În felul acesta, dezvoltînd rezoluţia Conferinţei de la Praga „Cu privire la caracterul şi formele organizatorice ale muncii de partid" şi ţinînd seama de experienţa luptei revoluţionare din 1912, Lenin, bolşevicii au indicat în rezoluţiile Consfătuirii de la Cracovia formele concrete în care trebuie să fie construită organizaţia de partid ilegală din Rusia.

Un mare merit al Consfătuirii de la Cracovia este faptul că ea a trasat drept una din sarcinile centrale ale

www.dacoromanica.ro

partidului lupta pentru unitatea mișcării muncitorești. În rezoluția „Cu privire la atitudinea față de lichidatorism și la unitate" a fost lansată lozinca creării unității de jos, care să fie înfăptuită chiar de muncitori pe baza recunoașterii organizației ilegale și a tacticii revoluționare. Consfătuirea a arătat că lichidatorii vor să distrugă unitatea partidului continuîndu-și activitatea scizionistă.

După Conferința de la Praga, care a pus pe lichidatori în afara partidului, influența lor a scăzut enorm. Prin tactica lor trădătoare, ei se izolau tot mai mult de clasa muncitoare. Lenin sublinia falimentul politic al lichidatorilor și scăderea influenței lor. „Lichidatorii sînt un cadavru — scria el în articolul „În preajma alegerilor pentru Duma a IV-a" —, și grozavele... «uniuni de grupuri, centre, fracțiuni, curente și orientări» din străinătate nu vor reuși cu nici un chip să învie acest cadavru" (pag. 9). Dar lichidatorii induceau pe muncitori în eroare. Camuflîndu-se sub lozinca „unității", în fapt ei continuau să-și desfășoare agitația pentru un așa-zis partid legal, împotriva organizației ilegale, pentru o tactică reformistă, exclusiv legală. Era necesar să se arate cît de dăunătoare era această agitație. Consfătuirea de la Cracovia a reamintit hotărîrea Conferinței a cincea (Conferința generală din 1908) a P.M.S.D.R. cu privire la lichidatorism și a subliniat că una dintre principalele sarcini ale partidului continuă să fie aceea de a explica maselor muncitorești pericolul pe care-l prezintă lichidatorismul și de a duce o luptă energică împotriva grupului de lichidatori de la „Nașa Zarea" și „Luci".

Curînd după încheierea lucrărilor Consfătuirii de partid de la Cracovia, Lenin, în chemarea „Către social-democrați", referindu-se la ultimele declarații fățișe ale lichidatorilor împotriva partidului ilegal, scria: „Masca le-a fost smulsă. Numai niște fățarnici mai pot vorbi acum de unitate cu grupul lichidatorilor de la «Luci» și «Nașa Zarea»" (pag. 340). Demascării lichidatorismului îi sînt consacrate și alte lucrări incluse în volumul de față, ca: „Partid ilegal și activitate legală", „Boala reformismului", „Despre partidul legal". Aceste lucrări completează rezoluția Consfătuirii de la Cracovia cu privire la lichi-

www.dacoromanica.ro

datorism ; în ele găsim o analiză amănunțită a faptelor în care își găsea expresia activitatea dezorganizatoare a lichidatorilor.

Consfătuirea de la Cracovia a scos la iveală caracterul oportunist al conferinței convocate de Troțki în august 1912, în cadrul căreia o serie de grupulețe fracționiste au format un bloc antibolșevic. Consfătuirea a arătat că conferința din august s-a dovedit a fi în fapt o conferință lichidatoristă, că nucleul ei conducător l-a constituit grupul publiciștilor lichidatori desprinși de partid și lipsiți de orice legături cu masele muncitorești din Rusia.

Problema națională a format obiectul unei discuții speciale la Consfătuirea de la Cracovia. Confirmînd justețea hotărîrii Conferinței de la Praga cu privire la organizațiile social-democrate naționale, consfătuirea a chemat pe muncitorii de toate naționalitățile din Rusia „să dea cea mai energică ripostă naționalismului furibund al reacțiunii, să lupte împotriva tuturor manifestărilor de orice fel ale spiritului naționalist în rîndurile maselor muncitoare și să realizeze în fiecare localitate cea mai strînsă unire și contopire a muncitorilor social-democrați în organizații unice ale P.M.S.D.R." (pag. 291).

Consfătuirea a condamnat încercările centrelor conducătoare ale organizațiilor social-democrate naționale — C.C. al Bundului, Conducerea centrală a Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania, C.C. al Social-democrației din Ținutul leton — de a se izola de P.M.S.D.R. și de a sprijini activitatea scizionistă a lichidatorilor. Unei critici aspre a fost supusă poziția ultra-oportunistă a Bundului, renunțarea sa la lupta pentru republică democratică, la partidul ilegal al proletariatului. În rezoluția sa, consfătuirea și-a exprimat regretul profund în legătură cu sciziunea care se produsese în rîndurile Social-democrației poloneze și a relevat greșelile comise de Conducerea ei centrală. În volumul de față sînt cuprinse o serie de lucrări ale lui V. I. Lenin — „Către secretariatul Biroului socialist internațional", „«Problemele nevralgice» ale partidului nostru", „Sciziunea din rîndurile Social-democrației poloneze" — care arată cît de perse-

www.dacoromanica.ro

verent și de consecvent a luptat Lenin pentru unitatea rîndurilor Social-democrației poloneze, precum și a altor organizații social-democrate naționale.

Un loc important în lucrările Consfătuirii de la Cracovia a revenit problemelor legate de activitatea ziarului bolșevic „Pravda", care era un puternic mijloc de educare politică a oamenilor muncii. În jurul „Pravdei" s-a format o adevărată armată de corespondenți-muncitori — propagatori devotați ai ideilor leninismului în mase. Ziarul era editat cu fonduri adunate de muncitori și era foarte iubit în rîndurile lor. Lenin acorda o atenție deosebită activității ziarului „Pravda", considerîndu-l „un mijloc organizatoric necesar pentru cimentarea și ridicarea mișcării" (Opere, vol. 35, E.S.P.L.P. 1958, pag. 56). Consfătuirea de la Cracovia a trasat o serie de măsuri în vederea îmbunătățirii activității ziarului. În rezoluția „Cu privire la reorganizarea și la activitatea redacției ziarului «Pravda»", inclusă pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin, se arăta că redacția trebuie să respecte și să aplice cu mai multă strictețe toate hotărîrile de partid. Ziarul trebuie să dea mai multă atenție explicării caracterului dăunător al lichidatorismului și în special demascării propagandei pe care o desfășura „Luci". Consfătuirea a recomandat redacției să urmărească ca în coloanele „Pravdei" să fie mai larg oglindită viața de partid, situația și lupta proletariatului. De acest aspect deosebit de important al activității ziarului „Pravda" se ocupă V. I. Lenin și în articolul „Muncitorii și «Pravda»", scris în august 1912. „Ziarul muncitoresc este o tribună muncitorească. În fața întregii Rusii trebuie să fie discutate aici, rînd pe rînd, problemele vieții muncitorești în general și ale democrației muncitorești în special", scrie el în acest articol (volumul de față, pag. 78). Consfătuirea a arătat redacției că este important ca asociațiile, uniunile, comitetele și grupurile muncitorești, precum și diferite persoane să fie atrase la o participare activă atît pe linia activității publicistice a ziarului cît și pe aceea a difuzării lui.

Felul în care Consfătuirea de la Cracovia a soluționat problemele legate de activitatea redacției ziarului „Pravda"

www.dacoromanica.ro

arată cît de eficient și de concret conducea Comitetul Central, în frunte cu V. I. Lenin, acest deosebit de important organ legal al partidului. În urma hotărîrilor adoptate, redacția „Pravdei" și-a îmbunătățit activitatea, a început să pună mai tăios problemele, să lupte mai energic împotriva oportuniștilor, să răspundă mai prompt la cerințele vieții muncitorești.

Consfătuirea de partid de la Cracovia, la care au participat patru deputați bolșevici din Duma a IV-a de stat, a dat o mare atenție problemelor legate de activitatea fracțiunii social-democrate din Dumă. Partea bolșevică a fracțiunii social-democrate, iar mai tîrziu fracțiunea bolșevică de sine stătătoare, a fost, alături de „Pravda", un important organ legal pe întreaga Rusie al partidului. Deputații bolșevici erau promotorii ideilor partidului în masele muncitorești.

Făcînd bilanțul primilor pași din activitatea fracțiunii social-democrate, consfătuirea a relevat succesele obținute de fracțiune și greșelile comise de ea, a salutat activitatea energică a deputaților bolșevici, cuvîntările și intervențiile lor reușite, interpelările prezentate de ei în Dumă, și a condamnat cu asprime acțiunile părții lichidatoriste a fracțiunii. Consfătuirea a subliniat că fracțiunea social-democrată este un organ subordonat partidului și că în interesul educării politice a clasei muncitoare și al orientării juste a activității în cadrul Dumei este necesar ca partidul să urmărească atent fiecare pas al fracțiunii, să controleze activitatea ei.

Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid a constituit o etapă importantă a luptei bolșevicilor, în perioada noului avînt revoluționar, pentru refacerea partidului proletar de masă. Această consfătuire a adus o contribuție importantă la elaborarea noilor forme de muncă de partid, la lărgirea și întărirea legăturii partidului cu masele muncitoare, la demascarea liniei oportuniste a lichidatorilor și a troțkiștilor.

Un loc considerabil ocupă în acest volum lucrările care oglindesc activitatea depusă de Lenin pentru a asigura justa desfășurare a campaniei electorale pentru Duma a IV-a de

www.dacoromanica.ro

stat, iar după alegeri — justa orientare a activității fracțiunii social-democrate din Dumă.

„De rezultatul alegerilor depinde în mare măsură construirea partidului" — scria Lenin către Gorki la începutul lunii octombrie 1912 (Opere, vol. 35, E.S.P.L.P. 1958, pag. 36). Cele mai multe dintre articolele scrise de Lenin în vara și iarna anului 1912 sînt consacrate alegerilor sau scrise în legătură cu ele. În articolele „În preajma alegerilor pentru Duma a IV-a", „Încă o campanie împotriva democrației", „Cu ce se prezintă cadeții în alegeri?", „Platforma reformiștilor și platforma social-democraților revoluționari " etc., Lenin scoate la iveală esența programelor și a platformelor electorale ale partidelor politice care luau parte la alegeri, formulează sarcinile partidului bolșevic și stabilește rolul lui în campania electorală.

O importanță principială pentru stabilirea tacticii partidului în această campanie electorală a avut justa rezolvare a problemei grupării forțelor de clasă din Rusia. Lenin a arătat că în Rusia se înfruntau trei tabere politice: reacțiunea aflată la putere, burghezia liberală și democrația. El a demascat pe cadeți și pe lichidatori, care, negînd caracterul de sine stătător al mișcării democratice a maselor, urmăreau să șteargă deosebirea dintre liberali și democrați și declarau că în Rusia se înfruntă numai două tabere politice: tabăra care luptă pentru obținerea unei constituții și cea care se opune la acordarea ei.

Lenin a arătat că liberalismul se teme de democrație mai mult decît de reacțiune. În platformele lor electorale și în programele lor, partidele burghezo-liberale negau necesitatea unei noi revoluții în Rusia; revendicările lor se limitau la reforme constituționale moderate.

Vorbind despre tabăra forțelor democratice, Lenin a arătat că această tabără nu este omogenă. Avangarda ei — democrația muncitorească, în frunte cu partidul bolșevic — tindea să lărgească și să intensifice avîntul revoluționar de masă, să-l ridice la faza revoluției. Bolșevicii se prezentau în alegeri cu lozincile: republică democratică, ziua de muncă de 8 ore, confiscarea pămînturilor moșierești. Campania electorală era pentru ei o arenă de luptă pentru principiile revoluționare, pentru unirea ma-

www.dacoromanica.ro

selor în jurul unei platforme politice revoluționare, și nu o goană după mandate. „Nu o platformă «pentru alegeri», ci alegeri pentru propagarea platformei *social-democrate revoluționare!*“ — a spus V. I. Lenin (volumul de față, pag. 6).

Democrația burgheză (narodnicii și trudovicii de toate nuanțele) oscila între liberali și clasa muncitoare. Articolele „Două utopii“, „O nouă democrație“, „Despre narodnicism“ sînt consacrate caracterizării democrației burgheze. În aceste articole, dezvăluind caracterul utopic al unor revendicări trudovice și narodnice ca: socialism „narodnic“, egalitarism, socializarea pămîntului, Lenin punea totodată în fața marxiștilor sarcina de a degaja din învelișul utopiilor narodnice „sîmburele sănătos și prețios al democratismului sincer, hotărît și combativ al maselor țărănești“ (pag. 132).

Apreciind platforma menșevicilor-lichidatori, Lenin arăta că, sub paravanul frazeologiei revoluționare, ei se tîrau în coada liberalilor și propagau lozinca reformistă a „libertății de asociere“. Pentru lichidatori, alegerile pentru Duma a IV-a de stat n-au fost decît un prilej de a propaga ideea unor reforme constituționale și de a încheia tranzacții cu burghezia liberală. În articolul „Cu privire la linia politică“, Lenin a demascat comportarea falsă și lașă a lichidatorilor, care, apărînd linia oportunistă, se temeau să declare deschis că renunță la politica proletară de sine stătătoare.

Rezultatele alegerilor au confirmat pe deplin felul în care au apreciat bolșevicii situația și gruparea forțelor de clasă în perioada campaniei electorale. În articolul „Bilanțul alegerilor“, Lenin a arătat că în alegerile pentru Duma a IV-a tabăra contrarevoluției guvernamentale se prezenta atît de slăbită, încît a fost nevoită să recurgă la falsificarea alegerilor. Tabăra liberalismului s-a deplasat și mai la dreapta, apropiindu-se de marea burghezie; cadeții și-au demonstrat contrarevoluționarismul prin faptul că s-au aliat cu ultrareacționarii. Alegerile au învederat și mai pregnant falimentul politic al lichidatorilor. Mărturie în acest sens stau rezultatele scrutinului în curiile

www.dacoromanica.ro

muncitorești din principalele șase gubernii industriale. Bolșevicii au întrunit aici majoritatea zdrobitoare a voturilor ; deputații lor au fost aleși în principalele gubernii industriale, în care erau concentrate 4/5 din proletariatul Rusiei, în timp ce deputații menșevici au fost aleși prin voturile micii burghezii orășenești. Aceasta a fost o mare victorie a bolșevicilor.

În prima jumătate a lunii decembrie 1912, Lenin a scris seria de articole „Clasa muncitoare și reprezentanța ei «parlamentară»", în care a făcut bilanțul activității desfășurate de fracțiunea social-democrată în Duma a II-a și a III-a și a stabilit sarcinile fracțiunii social-democrate în Duma a IV-a. Lenin subliniază de repetate ori ideea că partidul trebuie să se ocupe de reprezentanța sa din Dumă, să-i dea îndrumările necesare, să lupte pentru a determina fracțiunea să urmeze o linie justă, partinică.

Acordînd o mare importanță primei manifestări a social-democraților în Duma a IV-a, Lenin a scris tezele intitulate „Cu privire la unele cuvîntări ale deputaților muncitorimii" și proiectul de declarație al fracțiunii social-democrate intitulat „Cu privire la deputații muncitorilor din Dumă și la declarația lor". Lenin recomanda deputaților bolșevici să declare că vor continua linia pe care au urmat-o fracțiunile social-democrate din dumele precedente, să proclame deschis că social-democrația rusă este unul din detașamentele armatei internaționale a proletariatului socialist, că se apropie timpul cînd se va pune capăt capitalismului și cînd milioanele de proletari vor construi o societate socialistă. Lenin a arătat că, în declarația ei, fracțiunea social-democrată trebuie să arate cît de grea este situația internă din Rusia, declarînd totodată că țara are nevoie de libertate politică și subliniind în special rolul conducător al proletariatului în mișcarea de eliberare. El recomanda deputaților bolșevici să-și exprime deschis protestul împotriva războiului care se apropia.

Adoptarea declarației a fost precedată de o luptă îndîrjită între deputații bolșevici și grupul de șapte menșevici din fracțiunea social-democrată. Deputații bolșevici au reușit să obțină ca în declarația fracțiunii să fie incluse

www.dacoromanica.ro

principalele revendicări formulate în platforma bolșevicilor. Declarația a fost larg difuzată în masele muncitorești și a contribuit la intensificarea luptei clasei muncitoare împotriva țarismului.

Lenin a reușit să asigure stabilirea unui contact strîns între el și deputații bolșevici. Întreaga lor activitate se desfășura sub conducerea sa nemijlocită. El era la curent cu fiecare acțiune sau interpelare proiectată, scria proiecte de cuvîntări în principalele probleme la a căror dezbatere urmau să ia cuvîntul deputații bolșevici. În volumul de față se publică pentru prima oară planul unei „Cuvîntări în cadrul discuției la buget", plan care a stat la baza cuvîntării rostite de un reprezentant al fracțiunii social-democrate cu prilejul dezbaterilor în jurul bugetului. Deputații bolșevici veneau la Cracovia după sfaturi și îndrumări. Lenin îi învăța cum să folosească zi de zi tribuna Dumei în interesele revoluției, cum să îmbine activitatea legală cu cea ilegală, îi învăța să fie principiali și fermi, să apere cu hotărîre revendicările proletariatului. În felul acesta, sub conducerea lui Lenin se forma un nou tip de parlamentar revoluționar — reprezentant autentic al clasei muncitoare.

Mai tîrziu, Lenin a dat o înaltă apreciere activității deputaților bolșevici din Duma a IV-a de stat. „...În Rusia s-a găsit un partid muncitoresc ai cărui deputați s-au distins nu printr-o elocință lipsită de conținut, nu prin faptul că «aveau acces» în saloanele burgheze, intelectuale, și nici prin abilitatea practică a avocatului și a parlamentarului «european», ci prin legăturile cu masele muncitorești, printr-o activitate plină de abnegație dusă în rîndurile acestor mase, prin îndeplinirea funcțiilor modeste, în aparență neînsemnate, grele, ingrate, deosebit de periculoase, de propagandist și organizator ilegal" (Opere, vol. 21, Editura politică, 1959, pag. 159—160).

O serie de articole incluse în volumul de față sînt consacrate problemelor de politică internațională și în special luptei proletariatului din toate țările și a partidelor lui împotriva pericolului iminent al unui război mondial imperialist. Lenin arăta ce calamități îngrozitoare aduce cu sine războiul (vezi articolul „Ororile războiului") și

www.dacoromanica.ro

chema pe oamenii muncii să se unească și să dea agresorilor riposta cuvenită. În articolele „Un joc hazardat", „Popoarele din Balcani și diplomația europeană", „Vulpea și coteţul", „O rezoluție rușinoasă", „Burghezie și reformism" sînt demascate tendințele expansioniste ale guvernelor Austro-Ungariei, Italiei, Rusiei, Germaniei, Angliei, Franței și ale celorlalte state imperialiste. Lenin înfierează cu indignare aventurile sîngeroase ale imperialiștilor, demască pe șovinişti, care, sub paravanul unor fraze bombastice pe tema „luptei sfinte pentru independență", urmăresc să arunce popoarele în abisul unui război dus pentru profiturile bancherilor și ale industriașilor.

Lenin a recomandat deputaților bolșevici din Duma a IV-a de stat să proclame de la tribuna Dumei, în auzul întregului popor, lozincile democrației revoluționare: „Război războiului! Împotriva oricărui amestec! Pentru pace!" (volumul de față, pag. 214—215).

Multă atenție a acordat Lenin războiului balcanic izbucnit în octombrie 1912. În acest volum se tipărește un nou document scris de V. I. Lenin — chemarea C.C. al P.M.S.D.R. „Către toți cetățenii din Rusia", în care autorul, după ce analizează temeinic situația internațională, scoate la iveală esența crizei balcanice și precizează poziția partidului bolșevic și a clasei muncitoare din Rusia față de războiul balcanic. „Criza din Balcani — scrie Lenin — este una dintre verigile lanțului de evenimente care, de la începutul secolului al XX-lea, duce pretutindeni la ascuțirea contradicțiilor de clasă și a contradicțiilor dintre state, la războaie și la revoluții" (pag. 148). Comitetul Central al partidului a demascat politica expansionistă, tîlhărească a absolutismului țarist și a guvernelor celorlalte puteri imperialiste în Balcani și a declarat că sprijină lupta maselor muncitoare din țările balcanice pentru eliberarea lor de sub jugul asupririi naționale și sociale.

Lenin făcea distincție netă între tendințele expansioniste ale naționaliștilor burghezi din Balcani și aspirațiile de libertate ale popoarelor balcanice în acest război. În articolul „Semnificația socială a victoriilor repurtate de sîrbi și de bulgari", după ce arată că rezultatul general al

www.dacoromanica.ro

succeselor militare ale statelor balcanice are un caracter pozitiv (lovitura dată rămăşiţelor feudalismului în Balcani, desăvîrşirea eliberării popoarelor balcanice de sub jugul turcesc), Lenin subliniază totodată că dacă această eliberare „s-ar fi realizat printr-o revoluţie, adică prin lupta ţăranilor sîrbi, bulgari şi *turci* împotriva moşierilor de *toate* naţionalităţile (şi împotriva guvernelor moşiereşti din Balcani), desigur că ea ar fi costat popoarele balcanice de o sută de ori mai puţine vieţi omeneşti decît actualul război. Eliberarea ar fi fost obţinută cu sacrificii incomparabil mai mici şi ar fi fost incomparabil mai deplină" (pag. 203).

Lenin a fost un înflăcărat luptător împotriva colonialismului. În articolul „Sfîrşitul războiului dintre Italia şi Turcia", el demască acţiunile tîlhăreşti ale Italiei în Africa, calificîndu-le ca un război colonial tipic dus de un stat „civilizat" din secolul al XX-lea, război care n-a fost altceva decît un masacru perfecţionat, o măcelărire a arabilor cu ajutorul „celor mai noi" tipuri de arme. Făcînd bilanţul „victoriilor" repurtate de Italia, Lenin arată că, cu toate că „pacea" a fost încheiată, în fapt războiul va mai continua, deoarece triburile arabe care trăiesc în interiorul continentului african, departe de litoral, nu se vor supune. „Multă vreme va mai continua «civilizarea» lor cu ajutorul baionetei, al glonţului, al şreangului, al focului şi al violării femeilor" (pag. 125). Aşa arată în realitate misiunea „civilizatoare" a puterilor coloniale, pe care ideologii imperialismului, cramponîndu-se de dărîmăturile sistemului colonial, încearcă şi astăzi s-o prezinte drept o binefacere.

Demascînd politica colonialistă a imperialiştilor italieni, Lenin arată totodată că Italia nu constituie o excepţie printre celelalte ţări capitaliste, — toate deopotrivă sînt guvernate de burghezie, care nu se dă în lături de la nici un fel de măceluri atunci cînd e vorba de o nouă sursă de profituri.

Despre politica de jaf a statelor imperialiste în Orient se vorbeşte în articolul „China înnoită". Lenin demască burghezia imperialistă din Rusia, Japonia, Anglia şi Germania, pentru care China nu era decît o pradă şi care

www.dacoromanica.ro

pîndea momentul prielnic pentru a sfîşia în bucăţi acest mare stat. Totodată se subliniază în acest articol că China, care numără 400 000 000 de locuitori, s-a trezit la viaţă politică, a intrat în luptă activă şi, cu toate greutăţile pe care le întîmpină, merge mereu înainte.

O serie de lucrări incluse în volum — „Succesele muncitorilor americani", „Rezultatele şi semnificaţia alegerilor prezidenţiale din America", „După alegerile din America", „Semnificaţia alegerii lui Poincaré", „Cabinetul Briand" — sînt consacrate caracterizării democraţiei burgheze din Occident. Lenin scoate la iveală esenţa democratismului burghez, care se bazează pe înşelarea poporului, şi înfierează cinica comercializare a „convingerilor" politicienilor burghezi. Pe baza exemplului sistemului bipartid din America, Lenin arată cum, prin intermediul disputelor spectaculoase şi lipsite de conţinut dintre cele două partide burgheze, imperialiştii înşală poporul şi caută să abată masele populare de pe calea luptei împotriva capitalismului. Subliniind rolul reacţionar al sistemului bipartid american şi al celui englez, Lenin subliniază că acest sistem este „unul dintre cele mai puternice mijloace menite să împiedice apariţia unui partid muncitoresc de sine stătător, adică a unui partid cu adevărat socialist" (pag. 209). Aceste indicaţii ale lui V. I. Lenin sînt deosebit de importante şi pentru mişcarea revoluţionară contemporană. Ele învaţă clasa muncitoare să descopere înşelătoriile burgheziei, indiferent de paravanul sub care s-ar ascunde ele.

Lenin dezvăluie dependenţa oamenilor de stat burghezi de marii industriaşi şi arată că guvernele burgheze sînt vătafii clasei capitaliştilor. În articolele sale, Lenin citează exemple care ilustrează cum în timpul alegerilor prezidenţiale din S.U.A. monopoliştii americani corup pe candidaţii la postul de preşedinte, cum în Franţa afaceriştii şi escrocii care au rubedenii în consiliile de administraţie ale marilor societăţi anonime capătă portofolii ministeriale. Vorbind despre semnificaţia alegerii lui Poincaré în postul de preşedinte al Republicii Franceze, Lenin relevă că drumul parcurs de acest politician reprezintă „cariera tipică de afacerist burghez care se vinde pe rînd

www.dacoromanica.ro

tuturor partidelor în politică și tuturor bogătașilor «în afara» politicii... Bogătașii și magnații finanței din toate țările pun mare preț pe relațiile politice ale unor astfel de carierişti abili" (pag. 323).

Articolele: „În Elveția", „Dezbateri în jurul politicii muncitorești liberale în Anglia", „În America" etc. sînt consacrate criticii oportunismului internațional. Lenin dezvăluie rădăcinile oportunismului în mișcarea muncitorească din Anglia și din America. „Principala cauză istorică căreia i se datoresc precumpănirea și forța (vremelnică) a politicii muncitorești burgheze în Anglia și în America o constituie faptul că în aceste țări există de multă vreme libertate politică și condiții deosebit de favorabile, în comparație cu alte țări, pentru dezvoltarea capitalismului în adîncime și în lărgime. Datorită acestor condiții s-a format în sînul clasei muncitoare o aristocrație care urma burghezia, *trădîndu-și* propria clasă" (pag. 252). Demascînd oportunismul Partidului muncitoresc independent din Anglia, Lenin a arătat că acest partid este „independent" numai de socialism, dar în schimb este foarte dependent de liberalism.

Volumul de față cuprinde o serie de lucrări în care sînt tratate importante probleme economice. În aceste lucrări, V. I. Lenin, analizînd unii indici ai dezvoltării economice a Rusiei și a țărilor din Occident, relevă unele trăsături specifice ale producției capitaliste în primul deceniu al secolului al XX-lea.

În articolul „Concentrarea producției în Rusia", Lenin examinează una dintre problemele principale ale economiei politice — procesul de concentrare a producției capitaliste. Acest articol conține un tabel care oglindește situația marii industrii din Rusia în 1910 în comparație cu cea din 1901. Pe baza acestor date, Lenin arată cum se desfășoară procesul de ruinare și de sugrumare a micilor întreprinderi și de concentrare a producției în mîinile unui grup restrîns de milionari, cum se realizează concentrarea muncitorilor în marile întreprinderi; în același timp, el subliniază că partea care revine marilor întreprinderi în volumul total al producției crește mult mai rapid decît numărul lor.

www.dacoromanica.ro

Un interes deosebit prezintă articolul „Pauperizarea în societatea capitalistă". Problema pauperizării maselor în societatea capitalistă este una dintre cele mai nevralgice și mai actuale probleme ale societății capitaliste. Tocmai în această problemă au întreprins și întreprind și astăzi oportuniștii cele mai multe încercări de a revizui economia politică marxistă. Încă la sfîrșitul secolului al XIX-lea, într-o serie de lucrări ale sale, V. I. Lenin a dat o atenție deosebită combaterii afirmațiilor revizioniste ale lui E. Bernstein că teoria marxistă a pauperizării maselor în capitalism s-ar fi „învechit". În articolul „Pauperizarea în societatea capitalistă", Lenin revine asupra acestei probleme, supunînd unei critici nimicitoare concepțiile revizioniste ale social-reformiștilor „vechi" și „noi" și citînd cele mai noi date care oglindesc ruinarea oamenilor muncii și creșterea vertiginoasă a bogăției capitaliștilor. În această lucrare, V. I. Lenin, sprijinindu-se pe tezele formulate de K. Marx în „Capitalul", definește noțiunea de pauperizare absolută și relativă a maselor în capitalism. El arată că în societatea capitalistă, chiar în condiții favorabile, cîștigurile muncitorilor cresc mult mai încet decît cheltuielile necesare pentru reproducerea forței de muncă. Prin urmare, în societatea capitalistă există o tendință spre pauperizarea absolută a maselor. „Și mai evidentă este însă pauperizarea *relativă* a muncitorilor, adică scăderea părții ce le revine din *venitul* social. În societatea capitalistă, care se îmbogățește rapid, partea *relativă* ce revine muncitorilor devine tot mai mică, deoarece milionarii se îmbogățesc într-un ritm tot mai rapid" (pag. 241).

Pe baza exemplului marii industrii din Rusia (articolele „Salariile muncitorilor și profiturile capitaliștilor din Rusia", „Ziua de muncă în fabricile din gubernia Moscova", „Ziua de muncă și anul de muncă în gubernia Moscova"), Lenin ilustrează cu cifre cum și în ce mod sînt jefuiți muncitorii în întreprinderi, cum măresc capitaliștii intensitatea muncii și caută să prelungească ziua de muncă; în același timp, Lenin arată cum se ajunge la scăderea salariului real al muncitorilor.

www.dacoromanica.ro

Lenin ne învață că tendinței societății capitaliste spre pauperizarea maselor muncitoare, spre înrăutățirea situației lor materiale, i se opune un asemenea factor puternic ca lupta clasei muncitoare pentru mărirea salariilor și îmbunătățirea condițiilor de muncă. În articolul „Lupta grevistă și salariul", Lenin ilustrează cu cifre cum creșterea salariilor este în funcție de lupta grevistă. El atrage atenția asupra faptului că, după luptele revoluționare din 1905, salariile muncitorilor din Rusia au crescut dintr-o dată cu peste 10%. În articolul „Mișcarea muncitorească engleză în 1912", Lenin arată că în urma grandioasei greve a minerilor englezi guvernul a fost nevoit să legifereze salariul minim. În același timp, Lenin sublinia că muncitorii englezi nu trebuie să-și facă iluzii prea mari cu privire la foloasele reale ale victoriei lor, căci, asemenea tuturor reformelor burgheze, această lege nu este decît o jumătate de măsură, iar în parte, pur și simplu un mijloc pentru înșelarea muncitorilor. Numai calea luptei organizate și perseverente va duce clasa muncitoare, condusă de partidul proletar revoluționar, la schimbarea radicală a situației proletariatului și la victoria lui definitivă.

Deosebit de important pentru studierea istoriei P.C.U.S. este articolul „Despre bolșevism", inclus în volumul de față. În această lucrare, scrisă în ianuarie 1913, Lenin arată drumul parcurs de bolșevici, schițează etapele principale ale luptei duse de bolșevici împotriva menșevicilor, indică divergențele fundamentale dintre ei. El arată totodată că apariția bolșevismului și întreaga lui istorie sînt indisolubil legate de lupta dusă de social-democrația revoluționară împotriva diferitelor curente oportuniste, luptă în cursul căreia s-a întărit și s-a călit partidul bolșevic.

*
* *

În volumul de față sînt incluse șapte documente noi ale lui V. I. Lenin. Printre ele figurează : chemarea C.C. al P.M.S.D.R. „Către toți cetățenii Rusiei", articolul „Lipsă de caracter în politică (scrisoare către redacție)", „Încă o dată despre deputații țărani din Duma a IV-a" și rezo-

www.dacoromanica.ro

luția „Cu privire la reorganizarea și la activitatea redacției ziarului «Pravda»", adoptată de Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid. În secțiunea „Materiale pregătitoare" sînt incluse următoarele documente inedite ale Consfătuirii de la Cracovia: „Schița inițială a rezoluției «Cu privire la fracțiunea social-democrată din Dumă»" și „Schița inițială a rezoluției «Cu privire la atitudinea față de lichidatorism și la unitate»", precum și „Planul unei cuvîntări în cadrul discuției la buget", care a stat la baza cuvîntării rostite de un reprezentant al fracțiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat cu prilejul discutării bugetului.

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

RĂSCOALE ÎN ARMATĂ ŞI ÎN FLOTĂ [1]

În ultimul timp s-au strecurat chiar şi în presa noastră legală cîteva ştiri cu privire la frămîntările revoluţionare din rîndurile armatei. Redăm mai jos principalele trei dintre aceste ştiri.

Flota Mării Negre. La 27 iunie tribunalul maritim-militar a judecat la Sevastopol, în şedinţă secretă, procesul minerului-electrician Zelenin de pe cuirasatul „Ioann Zlatoust". El a fost acuzat că, împreună cu Karpişin şi Sileakov, a întocmit şi a răspîndit un manifest care chema la insurecţie armată. Zelenin, Karpişin şi Sileakov au fost condamnaţi la moarte şi la 10 iulie au fost executaţi prin împuşcare.

Acelaşi tribunal a judecat la 2 iulie procesul unei părţi din echipajul aceluiaşi cuirasat. Pe banca acuzării se aflau 16 marinari, acuzaţi de instigare la revoltă cu scopul de a pune stăpînire pe cuirasat. Zece dintre ei au fost condamnaţi la moarte, iar cinci la cîte şase ani de muncă silnică. Telegramele oficiale anunţau la 4 iulie că cei zece condamnaţi la moarte ar fi făcut cerere de graţiere.

Flota Mării Baltice. Tribunalul maritim-militar din portul Kronstadt a fixat pentru 16 iulie judecarea procesului în care sînt implicaţi *65 de marinari* de pe nava-şcoală „Dvina", de pe crucişătorul „Aurora" şi de pe cuirasatul „Slava". Într-o ştire telefonică pe care ziarul octombrist „Golos Moskvî" [2] a primit-o de la Petersburg la 3 iulie se spune că acest proces răsunător este viu comentat în oraş. Se afirmă că aceşti 65 de marinari sînt

www.dacoromanica.ro

trimiși în judecată sub acuzația că fac parte din partidul socialiștilor-revoluționari [3] și că „sînt membri ai unei societăți secrete care punea la cale o răscoală fățișă și asasinarea ofițerilor". După cum se arată în aceeași știre, începutul acestei afaceri judiciare l-a constituit arestarea unui marinar de pe „Dvina" la 22 ianuarie 1912.

Se știe de asemenea că în timpul mișcării din mai au fost operate la Helsingfors arestări printre marinarii din Flota Mării Baltice.

În sfîrșit, la 1 iulie a avut loc în satul Troițkoe, în apropiere de Taşkent, o tentativă de răscoală într-o unitate de genişti, Căpitanul Pohvisnev a fost ridicat de răsculați în vîrful baionetelor. *Telegrama referitoare la această răscoală a fost oprită.* Abia la 10 iulie a apărut în ziarele din Petersburg o știre reprodusă după ziarul oficial „Turkestanskie Vedomosti" [4], în care se recunoaște că *a avut loc o luptă* cu răsculații. Unități de infanterie și de cazaci au înfrînt rezistența geniștilor răsculați, al căror număr nu trecea, zice-se, de 100—130 de oameni. Potrivit comunicatului oficial, răscoala a început seara și a fost lichidată în dimineața zilei următoare. Au fost arestați *vreo 380 de genişti*, dintre care „mai mult de jumătate (afirmă ziarul guvernamental) fără îndoială (??) că n-au participat" la răscoală. În afară de Pohvisnev au mai fost uciși de răsculați doi sublocotenenți, Krasovki și Koşceneț, și 2 soldați, și au fost răniți 5 ofițeri și 12 soldați. Ziarul oficial trece sub tăcere numărul răsculaților uciși.

Acestea sînt știrile sumare, vădit incomplete, denaturate și atenuate de poliție, de care dispunem în momentul de față.

Ce semnificație au aceste fapte?

Ele confirmă din plin cele arătate în hotărîrile Conferinței generale a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912 [5] și explicate mai pe larg acum o lună* în nr. 27 al Organului Central, ziarul „Soțial-Demokrat" [6].

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag 353—361. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

În Rusia a început un avînt *revoluţionar*. Grevele de masă din aprilie şi mai au marcat trecerea proletariatului din Rusia la ofensivă *atît* împotriva capitalului *cît şi* împotriva monarhiei ţariste, *atît* pentru îmbunătăţirea condiţiilor de trai ale muncitorilor, pe care prigoana şi represiunile dezlănţuite de contrarevoluţia din 1908—1911 i-au adus la exasperare, *cît şi* pentru libertatea întregului popor, pentru o republică democratică.

Pure născociri răspîndesc liberalii (iar după ei şi lichidatorii de la „Nevski Golos“ [7]) cînd afirmă că la baza mişcării din aprilie-mai ar fi stat lupta pentru libertatea de asociere. Faptele au dezminţit aceste născociri. În Rusia înrobită nu poţi lupta numai pentru unul dintre drepturile politice, nu poţi lupta pentru reforme constituţionale în condiţiile absolutismului ţarist. Lupta proletariatului s-a manifestat printr-un val de greve în întreaga Rusie, greve care au fost *şi* economice, *şi* politice. În îmbinarea acestor două forme de grevă a constat şi constă *forţa* mişcării. Nu este vorba de simple greve, ci de un avînt *revoluţionar* al maselor, de *începutul ofensivei* maselor muncitoreşti împotriva monarhiei ţariste.

Era imposibil ca grevele de masă să nu aprindă *pretutindeni* flacăra revoluţionară. Iar răscoalele izbucnite în rîndurile armatei *au dovedit* că această flacără se înteţeşte, *pretutindeni* există material inflamabil, *pretutindeni* creşte starea de spirit revoluţionară în rîndurile maselor, chiar şi în rîndurile acelor muncitori şi ţărani care sînt striviţi de muştruluiala din cazarmă.

Grevele de masă din Rusia sînt indisolubil legate de insurecţia armată. Creşterea mişcării greviste înseamnă şi creşterea mişcării insurecţionale.

Iată ce au arătat evenimentele menţionate la începutul articolului de faţă.

Din aceste evenimente trebuie să tragem o concluzie, care confirmă cele arătate în nr. 27 al Organului Central, ziarul „Soţial-Demokrat“. Chemările la insurecţie sînt extrem de nepotrivite în momentul de faţă. Răscoalele sînt încă *pre*mature. Numai un asalt *combinat* al maselor muncitoreşti, al ţărănimii şi al celei mai bune părţi a armatei

www.dacoromanica.ro

poate crea condiţiile pentru o insurecţie *victorioasă*, adică *ne*prematură.

Muncitorii înaintaţi trebuie să depună toate eforturile pentru a întări, a reface şi a dezvolta partidul *ilegal* al clasei muncitoare, P.M.S.D.R. *Numai* un asemenea partid, desfăşurînd o agitaţie revoluţionară, folosind toate mijloacele de propagandă legală prin intermediul presei muncitoreşti şi al deputaţilor din Dumă ai muncitorimii, va fi în stare să împiedice irosirea forţelor în mici răscoale lipsite de şanse de reuşită şi să pregătească armata proletariatului în vederea unei mari insurecţii victorioase.

Trăiască soldaţii şi marinarii revoluţionari!

Trăiască munca revoluţionară unită, perseverentă, dîrză în vederea dezvoltării unei largi ofensive revoluţionare a maselor de milioane, a grevelor muncitoreşti şi a mişcărilor ţărăneşti! Numai situîndu-se în fruntea unei ofensive la care să participe milioane de oameni, numai în strînsă şi indisolubilă alianţă cu ele, partea revoluţionară a armatei ruse va putea să biruie şi va birui monarhia ţaristă!

„Raboceaia Gazeta" nr. 9 din 30 iulie (12 august) 1912

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN PREAJMA ALEGERILOR PENTRU DUMA A IV-A [8]

În pofida prigoanei crîncene şi a arestărilor în masă, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia se prezintă în alegeri cu un program şi cu o tactică şi platformă mai clare, mai precise decît ale oricărui alt partid.

Conferinţa generală a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912 a făcut bilanţul activităţii politice-ideologice desfăşurate în anii grei ai contrarevoluţiei. Hotărîrile conferinţei au dat răspunsuri complete la toate problemele arzătoare ale mişcării. Platforma electorală n-a fost decît o concluzie trasă din aceste hotărîri. Platforma a fost publicată de Comitetul Central în Rusia şi retipărită apoi de o serie întreagă de organizaţii locale [9]. Întreaga presă burgheză a publicat ştiri cu privire la această conferinţă şi a reprodus unele dintre hotărîrile ei.

În jumătatea de an care a trecut de la conferinţă, hotărîrile ei au fost explicate în presa de partid şi în zeci de rapoarte, în sute de cuvîntări rostite în cadrul cercurilor din întreprinderi, precum şi la mitingurile ţinute în timpul mişcărilor din aprilie-mai, şi au fost traduse în fapt. Lozincile partidului — republică, ziua de lucru de 8 ore, confiscarea pămînturilor moşiereşti — au făcut ocolul întregii Rusii, iar proletarii înaintaţi şi le-au însuşit. Avîntul revoluţionar al maselor, începînd cu grevele şi mitingurile şi terminînd cu răscoalele din armată, a dovedit justeţea şi actualitatea acestor lozinci.

Alegerile au şi fost folosite — şi larg folosite — de partidul nostru. Nici un fel de „lămuriri" poliţieneşti,

www.dacoromanica.ro

nici un fel de falsificare (popească sau de altă natură) a Dumei a IV-a nu vor putea anihila *acest* rezultat. Agitaţia, orientată în spirit strict partinic, s-a desfăşurat pretutindeni şi *a dat tonul* întregii campanii electorale a social-democraţiei.

Partidele burgheze scriu în pripă „platforme *pentru* alegeri", ca să facă promisiuni, ca să amăgească pe alegători. Lichidatorii, tîrîndu-se în coada liberalilor, ticluiesc şi ei acum o „platformă" *legală „pentru* alegeri". Lichidatorii fac în presa legală, controlată de cenzură, o mare zarvă pe tema platformelor, pregătindu-se să camufleze totala lor dezorientare, dezorganizare şi lipsă de idei sub paravanul unei „platforme pentru alegeri", concepută în spiritul bunei-cuviinţe şi acceptabilă pentru cenzură.

Nu o platformă „pentru alegeri", ci alegeri pentru propagarea platformei *social-democrate revoluţionare!* — iată cum vede lucrurile partidul clasei muncitoare. Noi am şi folosit alegerile în acest scop şi le vom folosi pînă la capăt, vom folosi chiar şi cea mai reacţionară Dumă ţaristă pentru a propaga platforma, tactica şi programul revoluţionar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Preţioase sînt numai platformele care vin să încununeze o îndelungată muncă de agitaţie *revoluţionară*, în cursul căreia s-au dat răspunsuri *complete* la *toate* problemele mişcării, iar nu platformele (şi încă legale!) ticluite în pripă pentru a umple un gol, pentru reclamă zgomotoasă, cum este aceea pe care o pregătesc lichidatorii.

A trecut o jumătate de an de la refacerea partidului, şi — biruind greutăţi de neînchipuit, înfruntînd o prigoană crîncenă, cunoscînd cînd ici, cînd colo întreruperi în munca organizaţiilor locale şi a instituţiei centrale, C.C. —, partidul merge mereu înainte, dezvoltîndu-şi activitatea şi influenţa în mase. Această dezvoltare a activităţii are loc *într-un chip nou:* activităţii celulelor ilegale, secrete, restrînse, mai conspirative ca înainte, i se adaugă o propagandă marxistă legală mai largă. Acest caracter specific al noii etape de pregătire a revoluţiei

www.dacoromanica.ro

în condiţiile noi a fost de mult constatat şi recunoscut de partid.

Şi putem să dăm acum un răspuns complet la declaraţiile zgomotoase ale lichidatorilor, care ameninţă cu depunerea de „candidaturi paralele“ [10]. Ameninţări deşarte care nu impresionează pe nimeni ! Lichidatorii sînt atît de zdrobiţi şi de neputincioşi, încît *nici un fel de ajutor* nu-i va putea pune pe picioare. Lichidatorii nici nu se pot gîndi să depună „candidaturi paralele“ : dacă ar proceda astfel, ei ar întruni un număr infim de voturi, un număr ridicol de infim. Ei ştiu acest lucru şi de aceea se vor feri de orice experienţă. Ei fac zarvă tocmai pentru a arunca praf în ochii lumii, pentru a ascunde adevărul.

„Nici un fel de ajutor“, am spus noi. Lichidatorii contează pe ajutor din străinătate. Prietenii lor, în special letonii [11], Bundul [12] şi Troţki, au convocat *zece* „centre, organizaţii şi fracţiuni“ [13] ! Vă rog să nu rîdeţi ! Străinătatea e mare, bogată şi îmbelşugată. Nu mai puţin de „10 centre“ ! ! Procedeele folosite aici sînt identice cu cele la care recurge guvernul în privinţa Dumei a IV-a : pregătirea unei reprezentanţe, transformarea unei serii de zerouri într-un simulacru de „cifre mari“. În primul rînd, Troţki (în Rusia el este un zero, un simplu colaborator al săptămînalului „*Jivoe Delo*“ [14], iar agenţii lui nu sînt decît nişte susţinători ai „grupurilor de iniţiativă“ ale lichidatorilor). În al doilea rînd, „Golos Soţial-Demokrata“ [15], adică tot nişte lichidatori neputincioşi. În al treilea rînd, „Comitetul regional Caucaz“ [16], adică acelaşi zero într-o a treia ipostază. În al patrulea rînd, „Comitetul de organizare“ [17], a patra ipostază a *aceloraşi* lichidatori. În al cincilea şi în al şaselea rînd, letonii şi Bundul, care acum e cu desăvîrşire lichidatorist... Dar ajunge !

E de prisos să mai spunem că partidul nostru întîmpină cu rîsete jocul acestor ficţiuni din străinătate. Ele nu vor reuşi să reînvie un cadavru, iar lichidatorii din Rusia nu sînt decît un cadavru.

Iată faptele.

www.dacoromanica.ro

De o jumătate de an, lichidatorii şi *toţi* prietenii lor duc o luptă înverşunată împotriva partidului. Există o presă *marxistă* legală. Ea este îngrozitor de încătuşată şi nu are voie să scrie nimic nici despre republică, nici despre partidul nostru, nici despre insurecţie şi nici despre banda ţaristă. E ridicol să-ţi închipui că lozincile P.M.S.D.R. ar putea fi propagate prin intermediul acestei prese.

Dar muncitorul din Rusia nu mai e cel dinainte. El a devenit o forţă. El şi-a croit drum. El are o presă *proprie*, care e încătuşată, dar este a lui şi apără marxismul *pe plan teoretic*.

Pe această arenă deschisă oricine poate vedea ce „succese" au înregistrat lichidatorii în lupta lor împotriva antilichidatorilor. Vperedistul S. V.[18] le-a arătat deja în „Pravda"[19] lichidatoristă, de la Viena, a lui Troţki: *sumele subscrise* de muncitori, scria el, sînt destinate aproape exclusiv antilichidatorilor. Şi el se consolează cu ideea că aceasta nu înseamnă că muncitorii ar simpatiza cu „leniniştii".

O, da, fireşte că „nu înseamnă", stimabile prieten al lichidatorilor!

Priviţi însă ce arată faptele.

O jumătate de an de luptă făţişă pentru *crearea unui cotidian muncitoresc*.

Încă din 1910 fac lichidatorii o mare zarvă în jurul creării unui asemenea cotidian. Succesele lor? În decurs de o jumătate de an, de la 1 ianuarie pînă la 1 iulie 1912, gazetele lor „*Jivoe Delo*" şi „*Nevski Golos*" au publicat dări de seamă cu privire la 15 *(cincisprezece)* subscripţii din partea unor grupuri de muncitori pentru crearea unui ziar muncitoresc!! Cincisprezece grupuri de muncitori într-o jumătate de an!

Luaţi ziarele antilichidatorilor. Citiţi dările de seamă referitoare la subscripţiile făcute în aceeaşi jumătate de an pentru crearea unui cotidian muncitoresc[20]. Număraţi subscripţiile făcute de grupuri de muncitori. Veţi constata că s-au făcut 504 *subscripţii muncitoreşti de grup!*

www.dacoromanica.ro

Iată datele exacte pe luni şi pe regiuni :

	Numărul subscripţiilor muncitoreşti de grup pentru un cotidian muncitoresc, pe primul semestru al anului 1912	
	Trimise ziarelor anti-lichidatoriste	Trimise ziarelor lichidatoriste
Ianuarie	14	0
Februarie	18	0
Martie	76	7
Aprilie	227	8
Mai	135	0
Iunie	34	0
Total	504	15
Petersburg şi împrejurimile	415	10
Sudul	51	1
Restul Rusiei	58	4
Total	504	15

Lichidatorii au suferit o înfrîngere totală în faţa grupurilor muncitoreşti din Rusia. Lichidatorii sînt un cadavru şi grozavele (o, ce grozave !) „uniuni de grupuri, centre, fracţiuni, curente şi orientări" din străinătate nu vor reuşi cu nici un chip să învie acest cadavru.

Nici un fel de manifeste bombastice lansate în străinătate, nici un fel de simulacre de conferinţe ale „grupurilor de iniţiativă" [21] cu lichidatorii nu vor înlătura şi nu vor atenua această înfrîngere totală suferită de lichidatori în faţa *a sute de grupuri muncitoreşti din Rusia.*

Unitatea campaniei electorale a muncitorilor social-democraţi din Rusia *este asigurată.* Ea este asigurată nu prin „acorduri" cu lichidatorii, ci printr-o victorie deplină asupra lichidatorilor, care au şi fost reduşi la adevăratul lor rol, rolul unor intelectuali liberali. Priviţi ce bine i-a prins revistei „Naşa Zarea" [22] colaborarea lichidatorului eserist Savin. Priviţi cum laudă L. M. în „Listok Golosa Soţial-Demokrata" [23] „iniţiativa" socialiştilor-revoluţionari, care (după mahmureala postotzovistă !) alunecă

www.dacoromanica.ro

acum mereu pe panta lichidatorismului. Gîndiţi-vă la semnificaţia faptului că în aceeaşi foaie i se cere lui Plehanov să urmeze exemplul cunoscutului „militant" socialist-revoluţionar Avksentiev. Amintiţi-vă că *toţi* lichidatorii aduc elogii unei organizaţii *ne*social-democrate ca „leviţa"-P.P.S. [24] Lichidatori din toate partidele, uniţi-vă!

Fiecare îşi găseşte pînă la urmă locul potrivit. Însuşi mersul evenimentelor duce la unirea grupurilor de intelectuali-lichidatori din rîndurile foştilor marxişti şi din rîndurile foştilor liberali cu bomba în mînă.

Iar partidul clasei muncitoare, P.M.S.D.R., a făcut — după cum se vede din faptele citate — un uriaş pas înainte în cele şase luni care au trecut de cînd s-a eliberat din captivitatea în care-l ţinuseră cei care voiau să-l lichideze.

„Raboceaia Gazeta" nr. 9 din 30 iulie (12 august) 1912

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

POATE LOZINCA „LIBERTĂŢII DE ASOCIERE" SĂ CONSTITUIE ÎN MOMENTUL DE FAŢĂ BAZA MIŞCĂRII MUNCITOREŞTI ?

Lichidatorii, în frunte cu Troţki, se străduiesc să demonstreze în presa legală că poate. Ei se străduiesc din răsputeri *să denatureze* adevăratul caracter al mişcării muncitorilor. Aceste încercări sînt însă sortite eşecului. Ca să-şi salveze cauza lor nedreaptă, lichidatorii, care simt că se îneacă, se agaţă de un pai.

În 1910 mici grupuri de intelectuali au pornit o campanie de *petiţii* pentru libertatea de asociere. A fost o campanie *lipsită de orice bază reală.* Masele muncitoreşti au rămas indiferente faţă de ea. Cu asemenea năzbîtii nu poţi înflăcăra proletariatul. Numai liberalii pot crede în posibilitatea unor reforme politice *în condiţiile* absolutismului ţarist. Muncitorii şi-au dat imediat seama de caracterul nerealist al acestei campanii şi nu i-au dat nici o atenţie.

Muncitorii nu sînt împotriva luptei pentru reforme ; ei au luptat pentru legea asigurărilor sociale. Prin deputaţii lor, ei au folosit în Duma a III-a [25] orice prilej pentru a obţine îmbunătăţiri cît de mici. Dar vorba e că Duma a III-a şi legea asigurărilor sociale nu sînt născociri, ci realităţi politice, în timp ce „libertatea de asociere" *în condiţiile* monarhiei regimului de la 3 iunie a lui Romanov este o promisiune deşartă a unor liberali putrezi.

Liberalii sînt duşmanii revoluţiei. Ei au şi acum o atitudine făţiş ostilă faţă de revoluţie ; ultrareacţionara Dumă a III-a nu i-a dezvăţat să se teamă de revoluţie. Temîndu-se de revoluţie, liberalii se leagănă cu speranţa

www.dacoromanica.ro

unor *reforme constituționale* și, pentru a atrage pe muncitori, le propovăduiesc una dintre aceste reforme — libertatea de asociere.

Dar muncitorii nu cred în himera „constituției" în condițiile Dumei a III-a, în condițiile lipsei generale de drepturi și ale domniei bunului plac. Muncitorii revendică *în mod serios* libertatea de asociere și *de aceea* luptă pentru libertatea întregului popor, pentru *răsturnarea monarhiei*, pentru republică.

Grevele din aprilie—mai au dovedit în fapt că proletariatul s-a ridicat la *grevă revoluționară*. Îmbinarea grevei economice cu greva politică, mitingurile revoluționare, lozinca republicii proclamată de muncitorii din Petersburg la 1 mai, toate aceste fapte au învederat definitiv începutul *unui avînt revoluționar*.

Situația de fapt, situația obiectivă din Rusia este aceasta: proletariatul a pornit lupta revoluționară de masă pentru răsturnarea monarhiei țariste, în armată se accentuează frămîntări care denotă că ea se alătură acestei lupte. Partea cea mai bună a democrației țărănești întoarce liberalilor spatele și își pleacă urechea la glasul avangărzii muncitorești.

Iar liberalii, dușmanii revoluției, militează *numai* pentru calea „constituțională", *opun* revoluției promisiunea (deșartă și mincinoasă) a „libertății de asociere" *în condițiile* monarhiei țariste din Rusia!

Așa se prezintă în realitate situația politică. Și iată care sînt forțele sociale reale: 1) monarhia țaristă, care calcă în picioare orice „constituție"; 2) burghezii liberal-monarhiști, care de teama revoluției se prefac a crede în posibilitatea îmbinării „libertății" cu monarhia țaristă și 3) democrația revoluționară; din rîndurile acesteia s-a ridicat deja forța conducătoare — masele muncitorești, la a căror chemare răspund marinarii și soldații din întreaga țară, de la Helsingfors pînă la Taşkent.

Priviți acum cît de stupide, lamentabil de stupide apar în această situație perorările lichidatorilor despre „libertatea de asociere"! Dintre toate „reformele", acești înțelepți promotori ai politicii muncitorești liberale au ales o reformă constituțională *irealizabilă*, care nu este altceva

www.dacoromanica.ro

decît o promisiune deşartă, şi se joacă de-a constituţionalismul „european", se amuză cu acest joc.

Nu ! Muncitorii nici nu vor să audă de liberali şi de politica muncitorească liberală. *Toate* reformele care se pun realmente la ordinea zilei atît în Duma a III-a cît şi în Duma a IV-a, începînd cu asigurările sociale şi terminînd cu majorarea salariilor micilor funcţionari, se vor bucura de sprijinul muncitorilor, care vor căuta să le dea amploare şi le vor transforma în obiective ale campaniilor *lor*.

Dar promisiunea deşartă şi stupidă a unei reforme politice *constituţionale în condiţiile* absolutismului va fi întîmpinată de muncitori cu ironie şi dispreţ. Ei salută intensificarea şi extinderea luptei revoluţionare începute de mase pentru răsturnarea monarhiei, pentru republică ! Lupta va arăta ce reforme constituţionale ciuntite vor rezulta în cazul unei *înfrîngeri* a noii revoluţii, dar acum, la începutul ofensivei revoluţionare, numai nişte „oameni în cutie" pot propovădui maselor o cale *ne*revoluţionară, o reformă constituţională paşnică.

Ofensiva revoluţionară care a început cere lozinci revoluţionare. Jos monarhia ! Trăiască republica democratică, ziua de muncă de 8 ore, confiscarea tuturor pămînturilor moşiereşti !

„Raboceaia Gazeta" nr. 9 din 30 iulie (12 august) 1912

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROBLEME PRINCIPIALE

A fost de ajuns să survină o uşoară înviorare a campaniei electorale, pentru ca „Reci“ [26], ziarul oficial al cadeţilor, să înceapă (în sfîrşit s-a hotărît !) să vorbească despre divergenţele sale principiale cu partidele de stînga.

„Nu ne-am gîndit vreodată şi nici acum nu ne gîndim să ne împăcăm cu regimul de la 3 iunie“, scrie „Reci“.

Nu-i adevărat. V-aţi gîndit tot timpul şi vă gîndiţi şi acum, domnilor cadeţi [27]. Dovada : perorările voastre pe tema opoziţiei „responsabile“ şi a opoziţiei cu cazul genitiv [28]. Nu este vorba numai de „gînduri“ de pace, ci de o politică „de pace“ cu regimul de la 3 iunie.

Dar cucernicele discursuri rostite de Karaulov în cucernica Dumă a III-a ? Dar faptul că cadeţii au votat bugetul şi principalele capitole din buget ? Dar discursurile lui Berezovski II * în problema agrară ? Dar recentele declaraţii ale lui Gredescul, reproduse în „Reci“ ? Nu exprimă toate acestea o politică *de pace cu bazele* regimului de la 3 iunie ? Incontestabil că da.

„În decurs de cinci ani — scrie „Reci“ — n-am văzut ca tactica social-democraţiei *în cadrul Dumei* să se deosebească de tactica celorlalte partide de opoziţie. Or, în prezent este vorba de alegeri pentru Dumă“.

* Vezi volumul de faţă, pag. 55, nota de subsol. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Iată o mostră de sofism şi de denaturare a adevărului ! În nici o problemă, tactica social-democraţiei în Duma a III-a nu prezintă vreo asemănare cu cea a cadeţilor. În toate problemele ea a fost o tactică principial diferită : *nu* o tactică de „pace", *nu* o tactică a liberalismului ; ea a fost *întotdeauna* o tactică a *democraţiei* şi o tactică a *luptei de clasă.*

Vrea cumva „Reci" să afirme că *similitudine* de tactică poate fi numit simplul fapt de „a vota contra" şi nu similitudinea formulării *principiale* a problemelor în cuvîntările rostite de oratori în Dumă, în formulele de trecere la ordinea de zi ?

Se va încumeta oare „Reci" să afirme că e permis să spui una în Dumă şi alta în afara ei ? Nu cumva urmăreşte ea să cocoloşească astfel problema conţinutului *ne*democratic al propagandei desfăşurate de cadeţi *în afara Dumei ?*

„Nu putem contesta — scrie „Reci" — că «democraţia», în slujba căreia ne aflăm noi înşine, are dreptul la sarcini şi acţiuni de sine stătătoare".

Nu-i adevărat, domnilor liberali culţi ! Încercaţi să vă expuneţi punctul de vedere principial asupra deosebirii dintre liberalism şi democraţie. Încercaţi să ilustraţi acest punct de vedere cu exemple luate din istoria Angliei, a Franţei sau a Germaniei, chiar dacă în expunerea voastră veţi lăsa la o parte democraţia specific muncitorească, proletară, marxistă. Nu veţi putea nega deosebirea care există între liberalismul burghez şi democraţia burgheză în ceea ce priveşte atitudinea lor faţă de vechiul regim. Iar noi vă vom dovedi întotdeauna că sînteţi un partid al burgheziei liberale-monarhiste şi nicidecum un partid democrat.

Democraţia burgheză din Rusia este reprezentată de trudovici şi de narodnicii de toate nuanţele.

„Dacă ai intrat în horă, trebuie să joci". Dacă v-aţi apucat să vorbiţi de principiile cadeţilor şi de principiile

www.dacoromanica.ro

stîngii, trebuie să lămuriţi într-adevăr principiile. Numai aşa se poate face ca agitaţia electorală să se ridice cît de cît deasupra discuţiilor pe tema cîte ilegalităţi a comis cutare comisar de poliţie, cutare guvernator sau cutare autoritate administrativă.

„Pravda" nr. 79
din 31 iulie 1912

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII ELVEȚIENI [29]

Dragi tovarăși!

În numele Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, declar în fața tuturor tovarășilor elvețieni că, printr-o rezoluție specială, Conferința generală din ianuarie 1912 a acestui partid *și-a declinat orice răspundere pentru diferitele grupuri ruse din străinătate.*

Declar de asemenea că *pînă în prezent* Comitetul Central al partidului nostru *a confirmat numai o singură* organizație social-democrată rusă din străinătate, și anume *Comitetul organizațiilor din străinătate* [30] și *secția de la Zürich a acestui comitet.* Alătur broșura publicată în limba germană de Organul Central al partidului nostru, broșură în care este descrisă amănunțit comportarea grupulețelor ruse dezorganizatoare din străinătate *.

Cu salutări partinice, *Lenin (V. Ulianov)*

Reprezentantul Partidului social-democrat din Rusia în Biroul socialist internațional [31].

Scris în iulie 1912

Publicat în limba germană în august 1912, la Zürich, în foaie volantă trasă la hectograf

Se tipărește după textul foii volante
Traducere din limba germană

---

* Vezi V. I. Lenin Opere complete, vol. 21 Editura politică, 1953, ediția a doua, pag. 459—479. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ULTIMA SUPAPĂ

În articolul nostru precedent cu privire la problema agrară așa cum se pune ea astăzi în Rusia (vezi „Nevskaia Zvezda“ [32] nr. 15), scriam în încheiere :

„Asemănarea reală dintre programul agrar al lui Stolîpin și cel al narodnicilor constă în faptul că ambele tind spre o sfărîmare radicală a vechii proprietăți funciare feudale. Asta e foarte bine. Ea nu merită decît să fie sfărîmată. Cei mai reacționari dintre toți sînt cadeții de la «Reci» și de la «Russkie Vedomosti» [33], care îi reproșează lui Stolîpin această sfărîmare în loc să demonstreze necesitatea unei sfărîmări și mai hotărîte, și mai consecvente. Vom vedea în articolul următor că sfărîmarea în spirit stolîpinist *nu poate* înlătura aservirea și munca în dijmă, pe cînd sfărîmarea în spirit narodnicist le *poate* înlătura.

Deocamdată vom remarca că singurul rezultat pe deplin real al sfărîmării stolîpiniste este înfometarea a 30 000 000 de oameni. Și rămîne de văzut dacă sfărîmarea stolîpinistă nu va învăța poporul rus *cum trebuie* să înfăptuiască o sfărîmare mai hotărîtă. De învățat, îl învață, fără îndoială. Vom trăi și vom vedea dacă poporul își va însuși această învățătură“ *.

În fața noastră se pune azi, așadar, problema : de ce sfărîmarea stolîpinistă a proprietății funciare medievale [34] *nu poate* înlătura aservirea și munca în dijmă, în timp ce

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 21, Editura politică 1963, ediția a doua, pag. 402. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

o sfărîmare țărănească-trudovică sau narodnică le *poate* înlătura ?

Înainte de a intra în examinarea acestei probleme, trebuie să remarcăm că unul dintre cusururile esențiale de care suferă cele mai răspîndite raționamente pe această temă — raționamentele liberale, cele narodnice și, în parte, cele revizioniste (P. Maslov) — este *felul* abstract *de a pune* problema, ignorarea „procesului de înlocuire" istoric concret care are loc în realitate. În Rusia are loc un proces de înlocuire care în țările avansate din Occident s-a încheiat de mult : înlocuirea gospodăriei feudale cu cea capitalistă.

Este vorba și poate fi vorba numai de formele, de condițiile, de rapiditatea și de cadrul general al *acestei* înlocuiri : toate *celelalte* considerente, care sînt adeseori puse pe primul plan, nu înseamnă decît o ocolire *inconștientă* a esenței problemei, ocolirea acestui proces de înlocuire.

Forma iobăgistă predominantă în agricultura rusă contemporană o constituie aservirea și munca în dijmă. Menținerea într-o măsură relativ însemnată a gospodăriei naturale — existența micului agricultor, care nu este în stare să facă față nevoilor, care își lucrează minusculul petic de pămînt prost cu unelte și metode de muncă învechite, mizere, primitive —, dependența economică a acestui mic agricultor de latifundiarul din vecinătate, care-l exploatează nu numai ca pe un muncitor salariat (ceea ce constituie un început de capitalism), ci tocmai ca pe un mic agricultor (ceea ce înseamnă continuarea clăcii) — iată condițiile care generează aservirea și munca în dijmă sau, mai bine zis, le caracterizează pe amîndouă.

La 30 000 de mari moșieri din Rusia europeană revin 10 000 000 de gospodării de țărani săraci. De aici rezultă, în medie, aproximativ următorul tablou : în preajma unui moșier care posedă peste 2 000 de deseatine de pămînt se află circa 300 de gospodării țărănești, care posedă în medie circa 7 deseatine de pămînt prost și secătuit și un inventar nemaipomenit de învechit și de primitiv (în comparație cu cel din Europa, ca să nu mai vorbim de cel din S.U.A.).

www.dacoromanica.ro

Parte din țăranii înstăriți „intră în rîndul oamenilor", adică în rîndurile micii burghezii, și-și cultivă pămîntul cu ajutorul muncii salariate. Tot la muncă salariată, pe o parte din pămînturile sale și pentru anumite munci agricole, recurge și moșierul, care în multe cazuri este boierul iobăgist de ieri sau feciorul său.

Dar în afară de aceste relații capitaliste — și împingîndu-le pe acestea pe planul al doilea în toate guberniile neoș ruseşti din Rusia europeană — există și asemenea rînduieli ca: cultivarea pămîntului moșieresc cu inventarul țăranului, adică munca în dijmă, continuare a clăcii de altădată, „folosirea" mizeriei crîncene a micului agricultor (tocmai ca *agricultor*, ca mic producător) pentru „deservirea" marii „exploatări agricole" moșierești vecine, adică *aservirea*. Împrumuturile de bani cu plata în muncă, împrumuturile de grîne, tocmirea de cu iarnă, arendarea pămîntului, permisiunea de a folosi drumurile, adăposturile, fînețele, pășunile, pădurea, împrumuturile de inventar etc. etc., toate acestea nu sînt decît formele infinit de variate ale aservirii contemporane.

Lucrurile merg uneori pînă acolo că țăranul se obligă să îngrașe cu gunoiul din gospodăria sa pămîntul boierului, iar „gospodina" se obligă să-i aducă ouă; și asta se petrece nu în secolul al XVIII-lea, ci în secolul al XX-lea de la nașterea lui Hristos!

E de ajuns să pui clar și precis problema existenței acestor rămășițe medievale și iobăgiste în agricultura de azi a Rusiei, ca să apreciezi la justa ei valoare „reforma" lui Stolîpin. Această „reformă" a acordat, desigur, o amînare rînduielilor iobăgiste muribunde, așa cum faimoasa reformă din 1861 [35], așa-zisa reformă „țărănească" (dar în realitate *moșierească*), atît de lăudată de liberali și de narodnici, *a acordat o amînare* clăcii, perpetuînd-o, sub altă formă, pînă în 1905.

„Amînarea" acordată de Stolîpin vechilor rînduieli și vechii agriculturi iobăgiste constă în aceea că a fost deschisă încă o supapă, *ultima* care putea fi deschisă fără o expropriere a tuturor pămînturilor moșierești. Supapa a fost deschisă și o parte din abur a fost evacuată prin faptul că o parte din țăranii complet pauperizați „și-au

www.dacoromanica.ro

întărit" juridiceşte în proprietate individuală loturile şi apoi le-au vîndut, transformîndu-se din proletari cu lot în proletari puri, precum şi prin faptul că o parte din ţăranii înstăriţi, devenind proprietari ai loturilor lor şi instalîndu-se uneori pe otruburi, şi-au creat o gospodărie capitalistă şi mai solidă decît înainte.

În sfîrşit, supapa a fost deschisă şi o parte din abur a fost evacuată prin faptul că pe alocurea a fost înlăturată intercalarea deosebit de insuportabilă a fîşiilor de pămînt şi a fost înlesnită circulaţia, necesară în capitalism, a pămînturilor ţărăneşti.

Se pune însă întrebarea dacă această amînare a micşorat sau a sporit contradicţiile existente la sate, dacă a atenuat sau a înăsprit apăsarea exercitată de latifundiile iobăgiste, dacă a micşorat sau a mărit cantitatea totală de „abur". La aceste întrebări nu se poate răspunde decît în cel de-al doilea sens.

Foametea care a lovit 30 000 000 de oameni a dovedit în fapt că în momentul de faţă nu este posibil decît acest din urmă răspuns. Această foamete a lovit pe micii producători. Ea oglindeşte criza *aceleiaşi* vechi şi paupere gospodării ţărăneşti înglodate în datorii şi strivite sub apăsarea latifundiilor iobăgiste. În Europa, în condiţiile existenţei marilor exploatări *ne*feudale, a latifundiilor capitaliste, nu există şi nu poate exista o asemenea foamete.

Marea masă a ţăranilor, cu excepţia proletarilor care s-au eliberat cu totul de pămînt (care „şi-au întărit" în proprietate individuală pămîntul pentru a-l putea vinde) şi a unei minorităţi infime de ţărani înstăriţi, a rămas în aceeaşi situaţie ca înainte, dacă nu într-o situaţie şi mai precară. Nici o întărire în proprietate individuală a pămîntului, nici un fel de măsuri pentru lichidarea intercalării fîşiilor nu pot transforma masele de ţărani săraci — care au pămînt prost, secătuit şi nu posedă decît un inventar arhaic şi extrem de uzat, vite de muncă şi vite cornute flămînde — în gospodari cît de cît civilizaţi.

În preajma moşierului (de tipul lui Markov sau al lui Purişkevici) cu 2 000 de deseatine de pămînt, posesorii de loturi minuscule de cîte 7 deseatine vor rămîne inevitabil nişte pauperi aserviţi, indiferent de locul în care şi-ar aşeza

www.dacoromanica.ro

gospodăria şi oricîte măsuri s-ar lua pentru a le permite să iasă din obşte, „să-şi întărească" în proprietate individuală loturile lor mizere.

Reforma lui Stolîpin *nu poate* izbăvi masele de ţărani nici de aservire, nici de muncă în dijmă, nici de foamete. E nevoie de multe decenii de asemenea foamete repetată, în cursul cărora să se încheie procesul dureros al dispariţiei marii mase a actualelor gospodării, pentru a se asigura „reuşita" reformei lui Stolîpin, sau, cu alte cuvinte, pentru ca în satul nostru să se instaureze rînduieli burgheze de tipul celor statornicite în întreaga Europă. În prezent însă — după şase ani de experimentare a „reformei" lui Stolîpin şi după „strălucitele" progrese înregistrate în aceşti şase ani în direcţia sporirii numărului acelora care „îşi întăresc pămîntul" în proprietate individuală — este în afară de orice îndoială că această reformă n-a înlăturat şi nu poate înlătura criza.

Atît în ceea ce priveşte prezentul cît şi în ceea ce priveşte viitorul apropiat al Rusiei este absolut indiscutabil că avem de-a face cu vechea criză a gospodăriei iobăgiste — iobăgistă printr-o serie întreagă de rămăşiţe —, cu vechea criză a micii gospodării pauperizate, înrobită de latifundiarii de tipul lui Markov şi al lui Purişkevici.

Această criză, atît de grăitor ilustrată de foametea care a lovit 30 000 000 de oameni, persistă în ciuda faptului că Stolîpin a deschis *ultima* supapă de care mai dispun Markovii şi Purişkevicii. Şi pentru păstrarea pămîntului şi a puterii în mîinile lui Purişkevici şi a celor de teapa lui, ei (şi împreună cu ei Consiliul nobilimii unite [36]) nu au putut inventa * şi nici nu se poate inventa nimic altceva decît promovarea unei politici burgheze chiar de către cei de teapa lui Purişkevici.

La aceasta se şi reduce suma contradicţiilor existente în satul rus de astăzi: promovarea unei politici agrare burgheze de către vechii iobăgişti, în condiţiile păstrării inte-

* E de la sine înţeles că această „inventare" trebuie înţeleasă „cu o anumită rezervă": posibilitatea clasei guvernante de „a inventa" era limitată şi condiţionată de întregul mers al dezvoltării capitaliste din Rusia şi din întreaga lume. În cadrul actualului raport de forţe dintre clasele existente în Rusia angajată pe calea dezvoltării capitaliste, Consiliul nobilimii unite nu putea proceda altfel dacă voia să-şi păstreze puterea.

www.dacoromanica.ro

grale a pămînturilor lor şi a puterii lor. În domeniul agrar, acest lucru înseamnă şi el „un pas pe calea transformării în monarhie burgheză“ [37].

Acest pas în direcţia noului a fost făcut de vechiul care şi-a păstrat atotputernicia, pămîntul, fizionomia şi întreaga sa ambianţă. Este ultimul pas pe care vechiul îl mai poate face. E ultima supapă. Purişkevicii care comandă o ţară burgheză nu dispun şi nu pot dispune de alte supape.

Şi tocmai pentru că acest pas în direcţia noului a fost făcut de vechiul care şi-a păstrat atotputernicia, el nu putea duce şi nu duce la nimic trainic. Dimpotrivă, el duce — lucru pe care-l arată clar toate simptomele momentului de faţă — la o adîncire a vechii crize pe o altă treaptă, mai înaltă, a dezvoltării capitaliste a Rusiei.

Vechea criză se adînceşte într-un chip nou — în împrejurări noi, în cadrul unor raporturi de clasă mult mai precis conturate —, dar ea se adînceşte, şi natura ei social-economică (şi nu numai economică) rămîne, în esenţă, neschimbată.

Un număr infim de gospodării solide, organizate pe otruburi, ale burgheziei ţărăneşti, în condiţiile scăderii numărului proletarilor legaţi de lot, în condiţiile menţinerii atotputerniciei Purişkevicilor şi ale existenţei unei mari mase de ţărani mijlocaşi aserviţi, pauperizaţi şi muritori de foame, în condiţiile creşterii numărului proletarilor nelegaţi de lot — iată tabloul satului rusesc din zilele noastre.

Mai este oare nevoie să demonstrăm că programul agrar stolîpinist nu poate înlătura aservirea şi munca în dijmă, pe cînd cel narodnic (în sensul de clasă istoric al acestui cuvînt) le poate înlătura? Este posibil oare ca actuala situaţie de la sate să nu ducă la răspîndirea ideii că, în condiţiile unei depline libertăţi de circulaţie a pămînturilor, existenţa unor gospodării solide, organizate pe otruburi, ar pune capăt dintr-o dată tuturor fenomenelor de foamete medievală, ar înlătura dintr-o dată

www.dacoromanica.ro

orice aservire şi muncă în dijmă dacă aceste gospodării s-ar crea — la libera alegere a ţăranilor — pe toate cele 70 000 000 de deseatine de pămînt moşieresc, care deocamdată rămîn în afara „reformei agrare“ ? Şi nu ne va obliga oare ironia istoriei să spunem că inginerii hotarnici ai lui Stolîpin i-au prins bine unei Rusii „trudovice“ ?

„Nevskaia Zvezda“ nr. 20 din 5 august 1912 Semnat : R. S.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O MICĂ PRECIZARE

Problema dacă cadeţii noştri sînt democraţi sau un partid al burgheziei liberalo-monarhiste prezintă un mare interes ştiinţific.

Reamintim că pînă şi trudovicul [38] (burghezul democrat) Vodovozov dă dovadă de anumite ezitări în această problemă.

În legătură cu această problemă „Pravda" s-a referit la *recentele declaraţii ale d-lui Gredescul, reproduse în „Reci"* *

„Reci" ne răspunde: „Nu ştim la ce fel de declaraţii ale d-lui Gredescul se referă «Pravda»".

Delicios, nu-i aşa? „Pravda" a arătat clar şi precis că se referă la declaraţiile *reproduse* în „Reci". Cum vine asta? *Nu ştie* „Reci" ce se publică în propriile ei coloane?? Nu este oare mai firesc să presupunem că, angajaţi în jocul lor electoral de-a democraţia, liberalii *ar vrea* să mai uite cîte ceva din trecutul lor apropiat?

În orice caz, pentru a elucida această importantă problemă cu caracter ştiinţific, voi reproduce cuvintele rostite de d-l Gredescul într-o serie de conferinţe publice şi *reproduse* în nr. 117 (2 071) al ziarului „Reci" fără nici un fel de rezerve din partea redacţiei:

„La sfîrşitul conferinţei mele — scrie d-l Gredescul —, combătînd afirmaţia din culegerea «Vehi» că mişcarea de eliberare din Rusia a eşuat (chipurile din vina intelectualităţii) şi confruntînd-o cu părerea celor care, situaţi pe o poziţie mult mai de stînga

* Vezi volumul de faţă, pag. 14. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

decît cea a d-lui P. B. Struve, consideră totuşi şi ei că mişcarea nu ne-a dat absolut nimic, am susţinut, în opoziţie cu această părere, că, dimpotrivă, s-a făcut foarte mult, că în conştiinţa masei poporului a fost aşezată, şi chiar foarte adînc şi trainic, piatra de temelie a viitorului edificiu constituţional. Spre a oferi un criteriu pentru examinarea critică a acestor două afirmaţii şi spre a enunţa totodată o idee pe care o consider de asemenea extrem de importantă din punct de vedere politic pentru timpurile noastre, le-am examinat pe amîndouă prin prisma viitorului şi am arătat că din punctul de vedere al primei afirmaţii (dacă în 1905—1906 nu s-a realizat nimic) totul trebuie reluat de la capăt, cu alte cuvinte trebuie organizată o a doua mişcare, în timp ce din punctul de vedere al afirmaţiei a doua (că în 1905—1906 a fost aşezată piatra de temelie a constituţiei ruse), dimpotrivă, nu este nevoie de o nouă mişcare populară, ci numai de o activitate constituţională liniştită, perseverentă şi bine orientată.

Şi tocmai în acest punct am fost întrerupt de şeful poliţiei din Libava (acolo ţineam eu această conferinţă). Reiese, aşadar, că la Libava a avut loc o demonstraţie a poliţiei împotriva negării publice a necesităţii unei noi revoluţii în Rusia" („Reci", 1912, nr. 117 (2 071)).

D-l Gredescul a demonstrat pe deplin că şeful poliţiei din Libava s-a înşelat. În afară de aceasta însă, el a demonstrat încă două lucruri importante : 1) polemica d-lui Gredescul & Co. împotriva culegerii „Vehi" [89] este o ipocrizie, o vorbărie goală. În realitate, *întregul* partid cadet este în toate problemele esenţiale un partid „vehist" ; 2) caracterizarea făcută de marxişti partidului cadet pe bază de criterii ştiinţifice, economice şi politice este întru totul justă.

„Pravda" nr. 85 din 8 august 1912
Semnat : N. B.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SALARIILE MUNCITORILOR ŞI PROFITURILE CAPITALIŞTILOR DIN RUSIA

În 1908 a fost organizată o anchetă în fabricile şi în uzinele din Rusia [49]. Această anchetă a furnizat cifre vădit exagerate în ceea ce priveşte salariile muncitorilor şi vădit diminuate în ceea ce priveşte volumul producţiei şi profiturile capitaliştilor, pentru că la noi toate anchetele de acest fel se fac pe cale pur birocratică, iar în cadrul lor sînt întrebaţi numai capitaliştii, considerîndu-se că nu e nevoie să fie întrebaţi şi muncitorii.

Să vedem deci ce ne arată această statistică, cea mai favorabilă pentru capitalişti.

Potrivit datelor provizorii, singurele care au fost publicate pînă în prezent, în Rusia existau în total circa 20 000 de fabrici şi uzine (cifra exactă : 19 983 ; vom da în paranteză cifrele exacte, iar în text vom opera cu cifre uşor rotunjite, spre a înlesni cititorului să-şi imagineze şi să reţină principalele date).

Numărul total al muncitorilor de ambele sexe era de 2 250 000 (2 253 787). În această cifră sînt cuprinşi şi muncitorii din mine, precum şi cei din industriile supuse la plata accizei.

Salariul total al tuturor acestor muncitori se cifra *la peste o jumătate de miliard de ruble* (555 700 000).

Pentru a afla salariul mediu care revine la 1 muncitor, trebuie să împărţim totalul salariilor la numărul muncito-

www.dacoromanica.ro

rilor. Efectuînd această împărţire, obţinem cifra de 246 de ruble.

Aşadar, în 1908, *2 225 000* de muncitori industriali din Rusia cîştigau în medie, adică una peste alta, numai cîte *20* de ruble şi 50 de copeici pe lună !

Dacă luăm în considerare faptul că cu această sumă muncitorul trebuie să-şi întreţină familia — în condiţiile de azi cînd chiriile sînt atît de mari şi alimentele atît de scumpe —, acest salariu nu poate fi calificat altfel decît ca salariu de mizerie.

Să vedem acum care au fost profiturile capitaliştilor. Pentru a putea stabili cifra profitului, trebuie să scădem din valoarea globală a producţiei, adică din suma globală a încasărilor realizate de toate fabricile şi uzinele, suma totală a cheltuielilor făcute de capitalişti.

Valoarea globală a producţiei este de peste 4,5 miliarde de ruble (*4 651 000 000*). Suma totală a cheltuielilor făcute de capitalişti se cifrează la 4 miliarde (4 082 000 000 de ruble).

Prin urmare, profiturile capitaliştilor se cifrează la *peste o jumătate de miliard de ruble* (568 700 000 de ruble).

În medie, la o întreprindere industrială revine un profit de *28 500 de ruble*. Fiecare muncitor aduce capitalistului *un profit de 252 de ruble anual.*

Să facem acum o comparaţie între salariul muncitorilor şi profitul capitaliştilor. Fiecare muncitor primeşte în medie (adică una peste alta) un salariu de 246 de ruble pe an şi aduce capitalistului un profit de 252 de ruble pe an *.

De aici rezultă că muncitorul munceşte pentru sine *mai puţin de o jumătate* de zi, iar pentru capitalist *mai mult de o jumătate de zi.* Dacă socotim, de pildă, că durata medie a zilei de muncă este de 11 ore, rezultă că mun-

* Totalul valorilor nou produse de muncitor într-un an se cifrează la 498 de ruble.

www.dacoromanica.ro

citorul primeşte plată numai pentru 5 ore şi jumătate, ba chiar pentru ceva mai puţin decît 5 ore şi jumătate. Celelalte 5 ore şi jumătate muncitorul le lucrează pe degeaba, fără nici un fel de plată, şi tot ce produce el în această jumătate de zi constituie profitul capitaliştilor.

„Pravda" nr. 85 din 8 august 1912
Semnat : T

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LUPTA GREVISTĂ ŞI SALARIUL

Toată lumea ştie că marea luptă grevistă din 1905 a muncitorilor ruşi a înregistrat succese extrem de importante nu numai în domeniul politic, ci şi în cel economic. În momentul de faţă, datele cuprinse în rapoartele inspectorilor de fabrici [41] ne permit să ne facem o idee destul de exactă despre amploarea acestor succese.

Potrivit acestor date, salariul mediu al muncitorului industrial din Rusia reprezenta :

în 1901....	201 ruble	în 1906....	231 ruble
„ 1902....	202 „	„ 1907....	241 „
„ 1903....	208 „	„ 1908....	242 „
„ 1904....	213 „	„ 1909....	236 „
„ 1905....	205 „	„ 1910....	242 „
în medie pe cinci ani	206 „	în medie pe cinci ani	238 „

De aici vedem că 1905 a fost un an de cotitură : după 1905 salariul a crescut *brusc* de la 205 la 231 de ruble pe an, adică *cu 26 de ruble,* cu peste 10%.

În ceea ce priveşte anul 1905, în care salariul scade cu 8 ruble faţă de cel din 1904, trebuie luate în consideraţie următoarele împrejurări : în primul rînd, anul 1905 a fost un an de depresiune economică, adică un an de declin al industriei ; în al doilea rînd, potrivit datelor publicate de ministerul comerţului, muncitorii au pierdut în acest an, de pe urma faptului că n-au primit salariu

www.dacoromanica.ro

pentru zilele de grevă, *17 500 000 de ruble,* adică în medie peste 10 ruble pe an de fiecare muncitor.

Se poate considera deci că în 1905 salariul efectiv a fost de 215 ruble pe an, dar că din această sumă muncitorii au dat cîte 10 ruble pentru lupta grevistă, care în 1905 s-a caracterizat printr-o perseverenţă şi amploare remarcabile, nemaivăzute pînă atunci în lumea întreagă.

Drept urmare, astăzi, examinînd datele pe un deceniu întreg, pe deceniul 1901—1910, vedem clar deosebirea *izbitoare* dintre epoca *prerevoluţionară* şi cea *postrevoluţionară.*

Înainte de 1905, salariul mediu al muncitorului industrial rus era de 206 ruble pe an. După 1905 acest salariu a crescut la 238 de ruble, adică este *cu 32 de ruble mai mare.* O creştere de 15,5%.

În decurs de un an, creşterea salariului a primit un impuls atît de puternic, încît toate sforţările ulterioare ale capitaliştilor (care, după cum se ştie, au răpit una după alta toate cuceririle anului 1905) nu l-au mai putut readuce pe muncitor la vechiul nivel de viaţă scăzut. Anul 1905 a ridicat nivelul de viaţă al muncitorului rus la un nivel care în vremuri obişnuite nu este atins nici în cîteva decenii.

Potrivit statisticii oficiale, în timpul grevelor din 1905 muncitorii au pierdut 17 500 000 de ruble de pe urma faptului că n-au primit salariu pentru zilele de grevă. Potrivit aceleiaşi statistici, la capitalişti minusul de producţie de pe urma grevelor din 1905 a fost de 127 300 000 de ruble.

De pe urma creşterii salariului după 1905, muncitorii au dobîndit în 5 ani (1906—1910), în medie, un spor de 32 de ruble pe cap de muncitor, adică în total, socotind 1 800 000 de muncitori, 57 600 000 de ruble pe an, sau *286 000 000 de ruble pe întreaga perioadă de 5 ani.*

„Pravda" nr. 86 din 9 august 1912 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

ZIUA DE MUNCĂ ÎN FABRICILE DIN GUBERNIA MOSCOVA

Inginerul I. M. Kozminîh-Lanin a scos o carte despre durata zilei de muncă şi a anului de muncă în fabricile şi în uzinele din gubernia Moscova.

Materialul cules de autor se referă la sfîrşitul anului 1908 şi cuprinde un număr de 219 669 de muncitori, adică ceva mai mult de $^{7}/_{10}$ din numărul total al muncitorilor din gubernia Moscova (307 773).

Pe baza acestor date, media zilei de muncă a fost calculată de autor la *9 ore şi jumătate* pentru adulţi şi adolescenţi şi la 7 ore şi jumătate pentru copii.

Trebuie să menţionăm că aceste date nu cuprind şi orele suplimentare (cu privire la acestea din urmă autorul a pregătit pentru tipar o lucrare specială), iar în al doilea rînd că datele culese de autor se bazează exclusiv pe „regulamentele de ordine interioară obligatorii pentru patroni şi muncitori".

Inginerul nostru nici nu pune problema dacă aceste regulamente sînt sau nu respectate în practică. Numai uniunile muncitoreşti, dacă ar ţine o statistică proprie, ar putea să culeagă date şi în legătură cu această problemă.

Pe grupuri de întreprinderi, această zi de muncă de 9 ore şi jumătate prezintă mari variaţii.

Din tabelele întocmite de autor reiese că *33 466 de muncitori* lucrează *peste 10 ore pe zi!* Asta reprezintă peste 15% din numărul total al muncitorilor cuprinşi în această statistică.

www.dacoromanica.ro

13 189 de muncitori lucrează *peste 11 ore pe zi*, iar 75 de muncitori peste 12 ore pe zi. Majoritatea muncitorilor împovăraţi de o zi de muncă atît de lungă lucrează în industria textilă.

Avînd în vedere că în statistica întocmită de autor n-a intrat circa o treime din numărul total al muncitorilor, ajungem la concluzia că *peste 20 000* de muncitori industriali din gubernia Moscova prestează o zi de muncă revoltător de lungă.

În sfîrşit, datele inginerului Kozminîh-Lanin arată că nici măcar extrem de învechita lege rusă din 1897, care îngăduie ziua de muncă de 11 ore şi jumătate (!!!), *nu este respectată de fabricanţi*. Potrivit acestei legi, dacă se lucrează în două schimburi, timpul de muncă al fiecărui muncitor, calculat pe un interval de două săptămîni, nu trebuie să depăşească 9 ore pe zi.

În realitate însă, din cei 83 990 de muncitori în două schimburi pe care i-a inclus în statistica sa autorul, 14 376 lucrau *peste 9 ore pe zi*. Asta reprezintă 17% din numărul total al muncitorilor care lucrează în două schimburi. Iar din 3 733 de muncitori în două schimburi care efectuează lucrări auxiliare şi de reparaţii, 2 173, adică *aproape* $^3/_5$, lucrau peste 9 ore pe zi ! În total deci 16 500 de muncitori care, după cum arată chiar datele oficiale, sînt puşi să lucreze mai mult decît permite legea !

În gubernia Moscova, ziua de muncă de opt ore exista în 1908 numai pentru 4 398 de muncitori din numărul total al celor 219 669 de muncitori incluşi în statistica de care ne ocupăm. Aceasta înseamnă că totuşi ziua de muncă de opt ore este şi astăzi pe deplin posibilă ; rămîne doar ca ceilalţi 215 000 de muncitori să-i ajungă din urmă pe aceşti patru mii.

„Pravda" nr. 88 din 11 august 1912
Semnat : V

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ZIUA DE MUNCĂ ŞI ANUL DE MUNCĂ ÎN GUBERNIA MOSCOVA

Cartea inginerului Kozminîh-Lanin, apărută sub acest titlu (Moscova, 1912, edit. de Comisia permanentă a Muzeului pentru problemele muncii de pe lîngă secţia din Moscova a Societăţii tehnice imperiale ruse. Preţul 1 rublă şi 75 de copeici), este o culegere de date referitoare la sfîrşitul anului 1908.

Aceste date se referă la un număr de 219 669 de muncitori, adică la 71,37% din numărul total al muncitorilor de fabrică din această gubernie (307 773). Autorul declară că „a cercetat materialul în mod minuţios, separat pentru fiecare întreprindere industrială, şi că în statistica sa a inclus numai acele date care nu suscitau nici un fel de îndoieli".

Această statistică, deşi apărută cu mare întîrziere, ar fi prezentat un interes deosebit dacă prelucrarea datelor ar fi fost mai judicioasă. Este o constatare pe care o facem cu regret, pentru că d-l Kozminîh-Lanin şi-a întocmit extrem de minuţios tabelele şi a depus foarte multă muncă la calcularea a tot felul de totaluri şi de raporturi procentuale, dar această muncă n-a fost folosită în mod judicios.

Se pare că vastitatea materialului l-a copleşit pe autor. El a efectuat sute şi mii de calcule cu totul superflue, care nu fac decît să încarce lucrarea, dar n-a efectuat cîteva zeci de calcule care sînt absolut necesare, căci fără ele nu se poate obţine un tablou general al fenomenului.

www.dacoromanica.ro

Într-adevăr, tabelele de bază întocmite de autor, care alcătuiesc aproape întregul conţinut al cărţii, cuprind date atît de amănunţite, încît, de pildă, muncitorii care lucrează între 9 şi 10 ore pe zi sînt împărţiţi în 16 *subgrupuri* — după numărul de ore de muncă prestate în două săptămîni consecutive (între 109 şi 120 de ore) — şi pentru fiecare subgrup este calculată media orelor de muncă pe zi ! Şi toate aceste calcule sînt efectuate de două ori : o dată pentru muncitorii care lucrează direct în producţie şi a doua oară pentru muncitorii auxiliari.

Este incontestabil că o asemenea detaliere este, în primul rînd, cu totul superfluă, că avem de-a face aici cu o pasiune pentru statistică de dragul statisticii, cu un fel de joc de-a cifrele *în detrimentul* clarităţii tabloului şi al utilităţii materialului. Iar în al doilea rînd, nouă zecimi din aceste „medii" calculate de autor cu o aproximaţie de o sutime sînt pur şi simplu muncă irosită fără rost, căci se poate afirma cu certitudine că, din o mie de cititori ai cărţii (dacă va găsi o mie), cel mult unul va simţi poate nevoia unei astfel de „medii" (pe care, de altfel, ar putea s-o calculeze şi *singur* dacă într-adevăr i s-ar întîmpla să dea de o astfel de belea !).

În acelaşi timp însă *lipsesc cu desăvîrşire* în această carte tabele totalizatoare absolut necesare, pe care autorul le-*ar fi putut* întocmi cu mult mai puţină trudă şi de care nu se poate dispensa oricine vrea să consulte cu folos datele anchetei. Nu găsim tabele care 1) să totalizeze pe grupuri de ramuri de producţie numărul muncitorilor care lucrează într-un schimb, în două schimburi şi în trei schimburi ; 2) să arate numărul muncitorilor care lucrează direct în producţie şi al muncitorilor auxiliari ; 3) să arate cifra medie a orelor de muncă pe grupuri de ramuri de producţie ; 4) să arate totalul timpului de muncă la adulţi şi la copii ; 5) să clasifice fabricile după numărul de muncitori.

Să ne oprim asupra acestui din urmă punct. Autorul lucrării pare a fi un om atît de laborios — dacă e să judecăm după lista lucrărilor sale apărute sau în curs de apariţie — şi dispune de un material atît de bogat şi de

www.dacoromanica.ro

interesant, încît s-ar putea ca o analiză critică a metodelor sale să aducă nu numai un folos teoretic, ci şi unul direct practic. Mai sus am reprodus declaraţia autorului că „a cercetat materialul în mod minuţios, *separat* pentru fiecare întreprindere industrială".

Aşadar, totalizarea acestui material, cel puţin pe grupurile de fabrici stabilite chiar de statistica noastră oficială (pînă la 20 muncitori, între 21 şi 50 de muncitori, între 51 şi 100, între 101 şi 500, între 501 şi 1 000 şi peste 1000) era pe deplin posibilă. Era ea necesară ?

Fără îndoială că da. O statistică nu trebuie să ofere coloane arbitrare de cifre, ci trebuie să ilustreze cu cifre acele tipuri sociale ale fenomenului studiat care s-au conturat pe deplin sau sînt pe cale de a se contura în viaţa reală. Mai încape vreo îndoială că întreprinderile cu 50 de muncitori şi cele cu 500 aparţin unor tipuri sociale esenţialmente diferite ale fenomenului care ne interesează ? că întreaga dezvoltare socială a tuturor ţărilor civilizate adînceşte *deosebirea* dintre aceste tipuri şi duce la *înlăturarea* unuia de către celălalt ?

Să luăm chiar datele referitoare la ziua de muncă. Din tabelul totalizator general al autorului putem trage concluzia, dacă efectuăm *noi înşine* o anumită operaţie statistică necesară pe care nu o găsim în carte, că 33 000 de muncitori (dintre cei 220 000 cuprinşi în această statistică) lucrează *peste 10 ore pe zi*. Durata medie a zilei de muncă este, pentru toţi cei 220 000 de muncitori, de 9 ore şi jumătate. Nu este oare cazul să ne întrebăm dacă nu cumva aceşti muncitori împovăraţi de o zi de muncă excesiv de lungă lucrează în întreprinderi *mici ?*

Această întrebare se pune în mod firesc şi inevitabil ; ea este departe de a fi arbitrar aleasă. Economia politică şi statistica din toate ţările din lume ne *obligă* să punem tocmai această întrebare, căci prelungirea zilei de muncă în micile întreprinderi este un fenomen prea frecvent constatat. Condiţiile economiei capitaliste obligă pe micii patroni să prelungească ziua de muncă.

Or, materialele folosite de autor *conţin* date care permit să se dea răspuns la această extrem de importantă

www.dacoromanica.ro

întrebare, dar în tabelul său totalizator ele nu mai apar! În tabelul totalizator, autorul ne oferă lungi şi nefolositoare coloane de „cifre medii" amănunţite, dar *nu prezintă* clasificarea necesară a fabricilor după numărul de muncitori.

În gubernia Moscova, o asemenea clasificare este şi mai necesară (dacă e permis să folosim aici gradul comparativ) decît în orice altă parte, deoarece în această gubernie, alături de o enormă concentrare a producţiei, găsim un număr relativ mare de întreprinderi mici. Din statistica pe anul 1910 reiese că în această gubernie existau în total 1 440 de întreprinderi cu 335 190 de muncitori. Jumătate din numărul acestor muncitori (167 199) sînt concentraţi în *66 de fabrici*, iar la celălalt pol găsim 669 de întreprinderi cu un total de 18 277 de muncitori. E clar că avem de-a face cu tipuri sociale complet diferite şi că o statistică care nu face distincţie între ele nu e bună la nimic.

Autorul s-a lăsat în aşa măsură antrenat de şirurile de cifre referitoare la numărul muncitorilor care lucrează 94, 95 de ore şi aşa mai departe pînă la 144 de ore în două săptămîni consecutive, încît *a omis cu totul* datele referitoare la numărul întreprinderilor. Acest număr este arătat în partea a doua a lucrării sale, în care este vorba de durata anului de muncă, dar în partea întîi, în care este vorba de ziua de muncă, nu se dau nici un fel de date cu privire la numărul întreprinderilor, deşi este neîndoielnic că autorul dispunea de asemenea date.

Marile fabrici din gubernia Moscova nu reprezintă numai tipuri specifice de întreprinderi industriale, ci şi tipuri specifice de populaţie, cu condiţii specifice de trai şi de cultură (sau, mai bine zis, de incultură). Gruparea separată a acestor fabrici, prelucrarea amănunţită a datelor referitoare la fiecare categorie de întreprinderi după numărul muncitorilor constituie o condiţie indispensabilă a unei statistici economice raţionale.

---

www.dacoromanica.ro

Să examinăm acum principalele cifre totalizatoare din lucrarea d-lui Kozminîh-Lanin.

Cercetarea lui cu privire la durata zilei de muncă îmbrăţişează, după cum am arătat mai sus, un număr de 219 669 de muncitori de fabrică din gubernia Moscova, adică 71,37% din numărul lor total, cu menţiunea că în statistica sa muncitorii textilişti sînt reprezentaţi într-o măsură mai mare decît muncitorii din alte ramuri de producţie. Au fost incluşi în această statistică 74,6% din numărul total al muncitorilor textilişti şi numai 49—71% din numărul muncitorilor care lucrează în celelalte ramuri de producţie. *Pe cît se vede*, statistica cuprinde în mai mică măsură date referitoare la întreprinderile *mici*; în orice caz, statistica privind numărul zilelor lucrate într-un an cuprinde 58% din numărul total al întreprinderilor (811 din 1 394 cîte existau în 1908) şi 75% din numărul total al muncitorilor (231 130 din 307 773). E clar că au fost omise tocmai întreprinderile mai mici.

Date totalizatoare cu privire la durata zilei de muncă sînt folosite de autor numai pentru numărul total al muncitorilor. Rezultă în medie 9 ore şi jumătate pe zi la adulţi şi 7 ore şi jumătate la copii. E de remarcat că numărul copiilor nu este mare: 1 363 faţă de 218 306 adulţi. Aceasta ne face să ne întrebăm dacă nu cumva au fost „feriţi" de privirile inspectorilor în special muncitorii minori.

Din numărul total al celor 219 669 de muncitori lucrau într-un singur schimb 128 628 de oameni (58,56%), în două schimburi 88 552 (40,31%), iar în trei schimburi 2 489 (1,13%). În industria textilă, lucrul în două schimburi precumpăneşte asupra lucrului într-un singur schimb: 75 391 de muncitori care lucrează în două schimburi („direct în producţie", adică fără a socoti pe muncitorii auxiliari), faţă de 68 604 muncitori care lucrează într-un singur schimb. Adăugînd pe muncitorii care lucrează la reparaţii şi pe muncitorii auxiliari, obţinem în total 78 107 muncitori care lucrează în două schimburi şi 78 321 de muncitori care lucrează într-un singur schimb. La metalurgişti, dimpotrivă, munca într-un singur schimb

www.dacoromanica.ro

precumpăneşte considerabil (17 821 de muncitori adulţi) asupra muncii în două schimburi (7 673).

Grupînd pe toţi muncitorii după numărul orelor de muncă pe zi, obţinem următoarele date :

Numărul orelor de muncă pe zi	Numărul muncitorilor	
Pînă la 8 ore	4 398	
Între 8 şi 9 ore	87 402	
„ 9 „ 10 „	94 403	
„ 10 „ 11 „	20 202	
„ 11 „ 12 „	13 189	33 466
De la 12 ore în sus	75	
Total	219 669	

De aici se poate vedea cît de infim este încă în Rusia numărul muncitorilor care nu lucrează mai mult de 8 ore pe zi : numai 4 398 din 219 669. Numărul muncitorilor care lucrează o zi de muncă excesiv, revoltător de lungă, este, dimpotrivă, foarte mare : 33 466 din 220 000, adică peste 15% din muncitori lucrează *peste 10 ore pe zi!* Şi să nu uităm că aici nu sînt incluse orele suplimentare.

Mai departe. Diferenţa în ceea ce priveşte durata zilei de muncă la muncitorii care lucrează într-un singur schimb şi la cei care lucrează în două schimburi reiese din următoarele date, care cuprind numai pe „muncitorii adulţi care lucrează direct în producţie", adică fără muncitorii de la reparaţii şi de la lucrări auxiliare, care reprezintă 8% din numărul total al muncitorilor.

Durata zilei de muncă	Procentul muncitorilor (care lucrează într-o zi numărul de ore indicat)	
	într-un schimb	în două schimburi
Pînă la 8 ore	1,3	1,0
Între 8 şi 9 ore	13,3	81,9
„ 9 „ 10 „	60,7	14,7
„ 10 „ 11 „	15,2	1,4
„ 11 „ 12 „	9,5	1,0
De la 12 ore în sus	—	—
Total	100,0	100,0

www.dacoromanica.ro

De aici reiese, între altele, că 17% din muncitorii care lucrează în două schimburi prestează *peste 9 ore* pe zi, adică mai mult decît permite chiar legea noastră din 1897, pe care d-l Lanin o consideră, pe drept cuvînt, ca fiind extrem de învechită. Conform acestei legi, atunci cînd se lucrează în două schimburi, numărul orelor de muncă pe zi, calculat pe un interval de două săptămîni, nu trebuie să fie mai mare de 9. Menţionăm că, în toate calculele şi tabelele sale, d-l Lanin ia o perioadă de „două săptămîni consecutive".

Dacă o lege destul de precisă şi de categorică este încălcată într-un mod atît de făţiş, ne putem imagina ce se întîmplă cu majoritatea celorlalte prevederi ale legislaţiei pentru reglementarea muncii în fabrici.

Numărul orelor de muncă pe zi care revine, în medie, la un muncitor din categoria acelora care lucrează într-un singur schimb (este vorba exclusiv de muncitori adulţi „care lucrează direct în producţie") este de 9,89. Predomină, aşadar, *ziua de muncă de zece ore*, fără nici un fel de reducere, nici măcar sîmbăta, şi fără a socoti orele suplimentare. E de prisos să mai spunem că o asemenea durată a zilei de muncă este, fără doar şi poate, excesivă şi intolerabilă.

Numărul orelor de muncă pe zi care revine, în medie, la un muncitor din categoria acelora care lucrează în două schimburi este de 8,97, ceea ce înseamnă că în practică predomină ziua de muncă de nouă ore, prevăzută de lege pentru asemenea cazuri. Reducerea timpului de muncă la opt ore este o necesitate imperioasă, dat fiind că în condiţiile muncii în două schimburi se consideră că „ore de noapte" sînt cele de la 10 seara pînă la 4 (!!) dimineaţa, adică în realitate, pentru muncitor, o parte foarte mare din *noapte* este considerată *„zi"*. Ziua de muncă de nouă ore în condiţii în care se face din noapte zi şi în care se prestează în permanenţă muncă de noapte — iată ce sistem domneşte în gubernia Moscova !

www.dacoromanica.ro

În încheierea acestei sumare treceri în revistă a datelor d-lui Kozminîh-Lanin, menţionăm că, potrivit calculelor sale, durata medie a anului de muncă este de 270 de zile. La textilişti această cifră este ceva mai mică, 268,8 zile, iar la metalurgişti ceva mai mare, 272,3 zile.

Modul în care d-l Kozminîh-Lanin a prelucrat aceste date referitoare la durata anului de muncă este de asemenea extrem de nesatisfăcător. Pe de o parte, o detaliere excesivă, de-a dreptul absurdă : în tabelul centralizator cu privire la durata anului de muncă am numărat nu mai puţin de 130 de rubrici orizontale ! Datele referitoare la numărul întreprinderilor, al muncitorilor etc. sînt arătate aici *separat* pentru fiecare număr de zile de muncă (pe an), începînd cu 22 şi sfîrşind cu 366. O asemenea „detaliere" pare a denota mai curînd că autorul nu a reuşit de loc „„să digereze" materialul brut.

Pe de altă parte, nici aici nu găsim tabele centralizatoare, absolut necesare, în care fabricile să fie clasificate după numărul de muncitori, precum şi după criteriul forţei motrice (fabrici în care se lucrează manual şi fabrici mecanizate). De aceea nu ne putem forma o imagine care să ne permită *să înţelegem* în ce măsură durata anului de muncă depinde de diverse condiţii. Vastul material cules de autor *s-a irosit* din cauză că a fost grupat din cale-afară de prost.

Amploarea deosebirii dintre marea şi mica producţie poate fi constatată, cu aproximaţie şi nici pe departe exact, chiar şi pe baza datelor autorului dacă le prelucrăm întrucîtva. Să luăm principalele *patru* categorii de întreprinderi grupate după durata anului de muncă : 1) cele în care se lucrează pînă la 200 de zile pe an ; 2) între 200 şi 250 ; 3) între 250 şi 270 ; 4) de la 270 de zile în sus.

Totalizînd în fiecare dintre aceste categorii numărul fabricilor şi numărul muncitorilor bărbaţi şi femei, obţinem următorul tablou :

www.dacoromanica.ro

Durata anului de muncă	Numărul mediu de zile de muncă pe an	Numărul fabricilor	Numărul muncitorilor	Numărul mediu de muncitori care revine la 1 fabrică
Pînă la 200 de zile..	96	74	5 676	76
200—250 „ „ ..	236	91	14 400	158
250—270 „ „ ..	262	196	58 313	297
De la 270 în sus	282	450	152 741	339
Total.....	270	811	231 130	285

De aici reiese clar că cu cît fabrica este mai mare, cu atît anul de muncă este (în general) mai lung. Aceasta înseamnă că rolul social-economic al întreprinderilor mici este în realitate mult *mai mic* decît s-ar putea presupune, judecînd, de pildă, după procentul pe care muncitorii din aceste întreprinderi îl reprezintă în raport cu numărul total al muncitorilor. Anul de muncă în aceste întreprinderi este atît de scurt în comparaţie cu cel din întreprinderile mari, încît partea care le revine din volumul total al producţiei trebuie să fie cu totul neînsemnat. În afară de aceasta însă, avînd un an de muncă atît de scurt, aceste fabrici (mici) nu pot crea cadre permanente de proletari, ceea ce înseamnă că muncitorii din aceste fabrici sînt mai „legaţi" de pămînt şi sînt probabil mai prost plătiţi, au un nivel de cultură mai scăzut etc.

Marea fabrică intensifică exploatarea, prelungind la maximum anul de muncă şi creînd astfel un proletariat cu desăvîrşire rupt de sat.

Dacă am urmări variaţiile duratei anului de muncă în funcţie de înzestrarea tehnică a fabricilor (fabrici în care se lucrează manual, fabrici mecanizate etc.), am putea găsi, fără îndoială, o serie întreagă de indicaţii extrem de interesante cu privire la condiţiile de trai ale populaţiei, la situaţia muncitorilor, la evoluţia capitalismului în ţara noastră etc. Dar autorul, putem spune, nici n-a atins măcar toate aceste probleme.

El a dat numai cifre referitoare la durata medie a anului de muncă în fabricile din diverse ramuri de producţie. Oscilaţiile mediei generale s-au dovedit a fi foarte mici:

www.dacoromanica.ro

între 246 zile de muncă pe an în grupul al IX-lea (prelucrarea substanţelor minerale) şi 291 de zile pe an în grupul al XII-lea (industria chimică).

După cum poate vedea cititorul, aceste deosebiri sînt mult mai mici decît deosebirile în ceea ce priveşte durata anului de muncă în fabricile mici şi mari în genere, indiferent de ramura de producţie căreia îi aparţin.

Pentru statistica social-economică, deosebirile după felul producţiei sînt *mai puţin* caracteristice şi mai puţin importante decît deosebirile după *mărimea* întreprinderilor. Asta nu înseamnă, desigur, că deosebirile de primul fel pot fi ignorate, dar înseamnă că este absolut imposibil să faci o statistică raţională fără să iei în consideraţie deosebirile de felul al doilea.

„Nevskaia Zvezda" nr. 21
din 12 august 1912
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN ANGLIA

Sînt şase ani şi jumătate de cînd liberalismul englez e la putere. Mişcarea muncitorească din Anglia se dezvoltă tot mai mult. Grevele capătă un caracter de masă şi, în afară de aceasta, încetează să fie greve pur economice şi se transformă în greve politice.

Robert Smillie, liderul minerilor scoţieni care au desfăşurat recent o atît de viguroasă luptă de masă [42], declară că, în următoarea lor bătălie de mari proporţii, minerii vor cere trecerea minelor de cărbuni în proprietatea statului. Şi această bătălie de mari proporţii se apropie în mod inevitabil, pentru că toţi minerii englezi îşi dau foarte bine seama că faimoasa lege a salariului minim nu le poate aduce o serioasă schimbare în bine a situaţiei lor.

De aceea liberalismul englez, simţind că-i fuge pămîntul de sub picioare, născoceşte o nouă lozincă de luptă, spre a trezi din nou, pentru un timp, în masele de alegători încrederea în liberali. Dacă nu înşeli, nu vinzi, aceasta este lozinca capitalismului în comerţ. Dacă nu înşeli, nu capeţi mandate parlamentare, aceasta este lozinca politicii capitaliste în ţările libere.

Lozinca „la modă" pe care liberalii au născocit-o în acest scop este: revendicarea unei „reforme agrare". Nu e clar ce anume înţeleg prin asta liberalii şi Lloyd George, specialistul lor în materie de înşelare a maselor. Pe cît se pare, nu este vorba decît de o sporire a impozitului

www.dacoromanica.ro

funciar. Strîngerea de noi milioane pentru aventuri militare, pentru flotă — iată ce se ascunde de fapt sub paravanul frazelor grandilocvente despre „restituirea pămîntului către popor" etc.

În Anglia, agricultura are un caracter pe de-a-ntregul capitalist: fermierii-capitaliști iau în arendă de la landlorzi (proprietarii funciari) loturi de întindere mijlocie și cultivă pămîntul cu ajutorul muncii salariate.

În asemenea condiții, nici o „reformă agrară" nu poate schimba cîtuși de puțin situația muncitorilor agricoli. O răscumpărare a pămînturilor moșierești în Anglia s-ar putea transforma chiar într-o nouă jecmănire a proletariatului, căci moșierii și capitaliștii, care dețin puterea în stat, și-ar vinde pămînturile la un preț exorbitant. Iar de plătit ar plăti contribuabilul, adică tot muncitorul.

Zarva stîrnită de liberali în jurul problemei agrare a fost de folos într-o singură privință: ea a trezit interesul pentru organizarea muncitorilor agricoli.

Cînd muncitorii agricoli din Anglia se vor trezi și se vor uni în sindicate, liberalii nu vor mai putea opera cu șarlatănești „promisiuni de reformă" sau de parcele pentru muncitori agricoli și zileri.

Corespondentul unui ziar muncitoresc din Anglia l-a vizitat de curînd pe Joseph Arch, bătrînul lider al muncitorilor agricoli, care a depus multe străduințe pentru a-i trezi la o viață conștientă. Acest lucru nu a reușit dintr-o dată; însăși lozinca lui Arch: „trei acri (un acru reprezintă ceva mai mult ca 1/3 de deseatină) de pămînt și o vacă" pentru fiecare muncitor agricol era o lozincă naivă —, sindicatul creat de el nu mai există, dar cauza pentru care el a luptat trăiește, iar astăzi organizarea muncitorilor agricoli din Anglia se pune din nou la ordinea zilei.

Arch are acum 83 de ani. El locuiește în satul său natal, în casa în care s-a născut. În convorbirea avută cu corespondentul ziarului, Arch a arătat că sindicatul

www.dacoromanica.ro

muncitorilor agricoli a reuşit să ridice salariul la 15, 16 şi 17 şilingi pe săptămînă (1 şiling = circa 48 de copeici). În prezent însă salariul muncitorilor agricoli englezi a scăzut din nou — la Norfolk, unde locuieşte Arch — la 12—13 şilingi pe săptămînă.

„Pravda" nr. 89 din 12 august 1912
Semnat : P.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONCENTRAREA PRODUCŢIEI ÎN RUSIA

În Rusia, ca în toate ţările capitaliste, are loc concentrarea producţiei, adică concentrarea ei într-o măsură din ce în ce mai mare într-un număr restrîns de întreprinderi mari şi foarte mari.

În orînduirea capitalistă, fiecare întreprindere depinde întru totul de piaţa capitalistă. În condiţiile acestei dependenţe, cu cît întreprinderea e mai mare, cu atît mai ieftin îşi poate vinde ea produsele. Marele capitalist cumpără materia primă mai ieftin, o întrebuinţează mai economicos, utilizează maşini mai bune etc. Micii patroni se ruinează şi dispar. Producţia se concentrează într-o măsură din ce în ce mai mare în mîinile unui grup restrîns de milionari. În mod obişnuit, milionarii îşi întăresc şi mai mult puterea prin intermediul societăţilor pe acţiuni, care le pun la dispoziţie capitalurile patronilor mijlocii şi ale „oamenilor mărunţi".

Iată, de pildă, unele date cu privire la fabricile şi uzinele din Rusia pe 1910 în comparaţie cu 1901 [43].

Grupuri de întreprinderi după numărul muncitorilor	Numărul întreprinderilor		Numărul muncitorilor în mii	
	1901	1910	1901	1910
Pînă la 50	12 740	9 909	244	220
51— 100	2 428	2 201	171	159
101— 500	2 288	2 213	492	508
501—1 000	403	433	269	303
Peste 1 000	243	324	526	713
Total.....	18 102	15 080	1 702	1 903

www.dacoromanica.ro

Aşa se prezintă lucrurile de obicei în toate ţările capitaliste. Numărul micilor întreprinderi *scade:* mica burghezie, micii patroni se ruinează şi dispar, trecînd în rîndurile funcţionarilor, iar uneori în rîndurile proletarilor.

Numărul marilor întreprinderi creşte cu repeziciune; într-un ritm şi mai rapid creşte partea care le revine din volumul total al producţiei.

Din 1901 pînă în 1910, numărul fabricilor foarte mari cu peste 1 000 de muncitori a crescut aproape o dată şi jumătate: de la 243 la 324.

În 1901 lucrau în aceste fabrici circa o jumătate de milion de muncitori (526 000), adică mai puţin de o treime din numărul total, pe cînd în 1910 lucrau în aceste fabrici *peste 700 000* de muncitori, ceea ce reprezintă peste o treime din numărul lor total.

Marile fabrici le sugrumă pe cele mici, concentrînd producţia într-o măsură din ce în ce mai mare. Mase din ce în ce mai mari de muncitori se concentrează într-un mic număr de întreprinderi, dar întregul profit de pe urma muncii a milioane de muncitori adunaţi laolaltă ajunge în mîinile unui mănunchi de milionari.

„Pravda" nr. 89 din 12 august 1912
Semnat: T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O CARIERĂ

Drumul vieţii milionarului A. S. Suvorin, editorul de curînd decedat al ziarului „Novoe Vremea“ [44], oglindeşte şi întruchipează o perioadă deosebit de interesantă din istoria întregii societăţi burgheze din Rusia.

Om lipsit de mijloace, liberal şi chiar democrat la începutul drumului său în viaţă, iar la sfîrşitul lui — milionar, apologet neruşinat şi încîntat de sine al burgheziei, prosternîndu-se servil în faţa fiecărei cotituri survenite în politica puternicilor zilei. Nu este oare acesta cazul tipic al *imensei majorităţi* a reprezentanţilor „culţi“, „instruiţi“ ai aşa-zisei societăţi * ? Nu toţi, desigur, îşi valorifică renegarea într-un mod atît de norocos încît să devină milionari, dar nouă zecimi dintre ei, dacă nu chiar nouăzeci şi nouă la sută urmează acelaşi drum al renegării, *începînd* ca studenţi radicali şi *terminînd* ca beneficiari ai unor „posturi grase“ în cutare sau cutare instituţie, în cutare sau cutare afacere veroasă.

Student sărac care, din lipsă de mijloace, nu poate intra la universitate ; învăţător la o şcoală judeţeană şi totodată secretar al mareşalului nobilimii sau meditator în familiile unor bogaţi moşieri aristocraţi ; ziarist liberal — şi chiar democrat — începător, cu simpatii pentru Belinski şi Cernîşevski şi cu atitudine ostilă faţă de reac-

* Aici, ca şi în alte locuri din acest volum, Lenin foloseşte cuvîntul „societate“ nu în sensul obişnuit, ci într-un sens mai restrîns, prin care se subînţelege pătura politiceşte activă din rîndurile claselor dominante (burghezia liberală, intelectualii, funcţionarii din aparatul de stat etc.). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ţiune — iată cum *a început* Suvorin în deceniile al 5-lea şi al 6-lea ale secolului trecut.

În timpul primului avînt democratic din Rusia (începutul deceniului al 7-lea al secolului trecut), moşierul liberal Katkov, care nutrea simpatii faţă de burghezie şi faţă de constituţia engleză, a cotit spre naţionalism, şovinism şi ultrareacţionarism furibund.

În timpul celui de-al doilea avînt democratic din Rusia (sfîrşitul deceniului al 8-lea al secolului trecut), ziaristul liberal Suvorin a cotit spre naţionalism, spre şovinism, spre o atitudine de servilism neruşinat faţă de puternicii zilei. Războiul ruso-turc l-a ajutat pe acest carierist „să se găsească pe sine însuşi" şi să-şi găsească cărăruia de lacheu, răsplătit cu veniturile enorme pe care i le aducea ziarul său „*Cu ce vă putem servi?*".

„Novoe Vremea" a lui Suvorin şi-a asigurat pentru multe decenii porecla: „*Cu ce vă putem servi?*" Acest ziar a devenit în Rusia prototipul ziarelor venale. „Novovremismul" a devenit o expresie sinonimă cu: renunţarea la convingeri, renegarea, servilismul. „Novoe Vremea" a lui Suvorin este un model de tarabă cu vad care vinde „pentru consumaţie în local şi afară". Aici totul e de vînzare, începînd cu convingerile politice şi sfîrşind cu anunţurile pornografice.

Iar acum, după cel de-al treilea avînt democratic din Rusia (de la începutul secolului al XX-lea), o serie de alţi liberali au pornit pe cărăruia „vehistă", cotind spre naţionalism, spre şovinism, împroşcînd cu noroi democraţia şi gudurîndu-se pe lîngă reacţiune!

Katkov — Suvorin — „vehiştii" reprezintă tot atîtea etape istorice care marchează cotitura burgheziei liberale ruse *de la democraţie spre* apărarea reacţiunii, spre şovinism şi antisemitism.

Muncitorii conştienţi îşi oţelesc convingerile, înţelegînd inevitabilitatea acestei cotituri a burgheziei, ca şi aceea a cotiturii maselor muncitoare spre ideile democraţiei muncitoreşti.

„Pravda" nr. 94 din 18 august 1912
Semnat: I. V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CĂTRE SECRETARIATUL BIROULUI SOCIALIST INTERNAŢIONAL

31 august 1912

Stimate tovarăşe !

Am primit din partea dv. circulara nr. 15 (din iulie 1912) prin care Conducerea centrală a S.D.R.P. şi L. [45] aduce la cunoştinţă că în această organizaţie s-a produs o sciziune [46].

În calitate de reprezentant al P.M.S.D.R. în Biroul socialist internaţional, mă văd nevoit să protestez categoric împotriva acestei încunoştinţări, pentru următoarele motive. —

1. Conducerea centrală a S.D.R.P. şi L. declară că Comitetul din Varşovia „nu face parte din P.M.S.D.R., a cărui parte autonomă o constituie S.D.R.P. şi L.".

Conducerea centrală a S.D.R.P. şi L. nu are însă absolut nici un drept de a hotărî sau declara cine face parte din P.M.S.D.R., pe care eu îl reprezint.

În momentul de faţă, însăşi Conducerea centrală a S.D.R.P. şi L. nu face parte din partidul nostru, întrucît nu are legături organizatorice nici cu Comitetul Central, ales de Conferinţa din ianuarie 1912 şi reprezentat de mine, nici cu centrul advers, al lichidatorilor (aşa-numitul „Comitet de organizare").

2. Afirmaţia Conducerii centrale a S.D.R.P. şi L. că sciziunea s-ar fi produs „pe neaşteptate, în ajunul alegerilor pentru Duma de stat", nu corespunde adevărului.

Ştiu foarte bine că încă acum doi ani, cînd a provocat un grav conflict cu foştii săi membri Maleţki şi Ganeţki, înlăturîndu-l pe Ganeţki din Conducere, aceeaşi Condu-

www.dacoromanica.ro

cere centrală a S.D.R.P. şi L. trebuia să fi prevăzut încă pe atunci ivirea unei sciziuni.

3. Este ipocrită declaraţia Conducerii centrale în care se spune

în primul rînd, că în organizaţia din Varşovia, „ca şi în toate celelalte organizaţii revoluţionare din Rusia ţaristă", s-au strecurat provocatori,

iar în al doilea rînd, că sciziunea s-a produs cu „concursul activ al ohranei", deşi Conducerea centrală nu poate să indice nici un nume, nu se încumetă să exprime nici o bănuială precisă!

De cîtă ipocrizie e nevoie pentru ca, în scopul distrugerii morale a adversarilor politici, să le arunci în public acuzaţia mincinoasă că au avut „concursul ohranei", deşi nu ai curajul să indici un singur nume, să exprimi vreo bănuială precisă!

Sînt convins că orice membru al Internaţionalei va respinge cu indignare aceste nemaipomenite metode de luptă.

Îi cunosc de mulţi ani pe ambii foşti membri ai Conducerii centrale a S.D.R.P. şi L., Maleţki şi Ganeţki, care declară deschis că se situează alături de Comitetul din Varşovia. Am primit chiar acum din partea Comitetului din Varşovia o înştiinţare oficială care confirmă acest fapt.

În situaţia care s-a creat, socot de datoria mea să aduc la cunoştinţa Biroului socialist internaţional alăturatul protest al Comitetului din Varşovia al S.D.R.P. şi L.

Întrucît declaraţia Conducerii centrale a fost trimisă tuturor membrilor Biroului socialist internaţional, mă văd nevoit să vă rog, stimate tovarăşe, să trimiteţi reprezentanţilor tuturor partidelor care fac parte din Internaţională şi declaraţia mea de faţă, împreună cu protestul Comitetului din Varşovia.

Cu salutări partinice, *N. Lenin*

„Gazeta Robotnicza" nr. 19 din 21 noiembrie 1912

Se tipăreşte după textul apărut în ziar
Traducere din limba polonă

www.dacoromanica.ro

CADEŢII ŞI PROBLEMA AGRARĂ

În polemica lor cu „Pravda", cadeţii, în pofida străda-niilor lor, n-au reuşit să ocolească problema dacă ei sînt un partid democratic sau un partid liberal-monarhist.

Această problemă este extrem de importantă. Ea are nu numai o importanţă principială generală, furnizînd material pentru clarificarea noţiunilor politice fundamentale. Problema esenţei partidului cadet, care revendică rolul de hegemon al întregii opoziţii, este, în afară de aceasta, în modul cel mai strîns legată de *toate* problemele fundamentale ale întregii mişcări de eliberare din Rusia. De aceea orice om conştient de importanţa campaniei electorale şi de rolul ei în opera de luminare politică a maselor trebuie să urmărească cît se poate de atent această controversă pe tema esenţei partidului cadet.

Ziarul cadet „Reci" încearcă acum să cocoloşească această controversă, să estompeze problemele principiale, recurgînd în acest scop la tot felul de tertipuri şi injurii („minciună", „denaturare" etc.), să repună în circulaţie cutare sau cutare vorbe de ocară cu care ne împroşcau lichidatorii în momente de extremă iritare, provocată de acute conflicte de ordin organizatoric. Toate acestea sînt procedee binecunoscute şi arhirăsuflate, la care recurg numai oamenii conştienţi de slăbiciunea poziţiei lor într-o discuţie principială. De aceea în răspunsul pe care-l dăm cadeţilor ne vom limita să lămurim încă o dată problemele de ordin principial.

www.dacoromanica.ro

Care sînt deosebirile dintre democratism şi liberalism în general ? Atît democraţii burghezi cît şi liberalii (toţi liberalii sînt liberali burghezi, dar nu toţi democraţii sînt democraţi burghezi) sînt împotriva vechii ordini, împotriva absolutismului, împotriva privilegiilor stării sociale de sus etc., sînt pentru libertate politică şi pentru o ordine „de drept" constituţională. Prin aceasta ei se aseamănă unii cu alţii.

Să vedem acum prin ce se deosebesc ei unii de alţii. Democratul reprezintă masa populaţiei. El împărtăşeşte prejudecăţile ei mic-burgheze, aşteptîndu-se, de pildă, ca o nouă împărţire, „egalitară" a tuturor pămînturilor să ducă nu numai la lichidarea tuturor rămăşiţelor iobăgiei (o asemenea aşteptare ar fi întemeiată), ci şi la subminarea bazelor capitalismului (ceea ce este lipsit de orice temei, pentru că *nici un fel* de împărţire a pămînturilor nu poate înlătura nici puterea pieţei şi a banului, nici puterea şi atotputernicia capitalului). Democratul crede însă în mişcarea maselor, în forţa şi în dreptatea ei ; el nu se teme cîtuşi de puţin de această mişcare. Democratul preconizează desfiinţarea *tuturor* privilegiilor medievale, fără nici o excepţie.

Liberalul nu reprezintă masa populaţiei, ci o minoritate a ei, şi anume burghezia liberală mare şi mijlocie. Liberalul se teme de mişcarea maselor şi de democraţia consecventă *mai mult* decît de reacţiune. Liberalul nu numai că nu luptă pentru desfiinţarea radicală a tuturor privilegiilor medievale, ci chiar *apără* unele privilegii, foarte importante, urmărind ca ele să fie împărţite între Purişkevici şi alde Miliukov, iar nu înlăturate cu desăvîrşire.

Liberalul militează pentru libertate politică şi constituţie, întotdeauna cu restricţii (cum ar fi sistemul bicameral şi multe altele), fiecare restricţie însemnînd menţinerea privilegiilor feudale. Liberalul oscilează aşadar mereu între iobăgişti şi democraţie ; de aici *neputinţa* extremă, aproape neverosimilă, a liberalismului în toate problemele cît de cît serioase.

www.dacoromanica.ro

Reprezentanții democrației ruse sînt : clasa muncitoare (democrația proletară), precum și narodnicii și trudovicii de toate nuanțele (democrația burgheză). Reprezentanții liberalismului rus sînt : partidul cadeților, precum și „progresiștii“ [47] și majoritatea grupurilor naționale din Duma a III-a.

Democrația rusă are la activul ei victorii importante ; liberalismul rus nici una. Cea dintîi a știut să lupte, iar înfrîngerile ei au fost întotdeauna mari înfrîngeri istorice ale întregii Rusii ; dar chiar și după înfrîngeri o parte din revendicările democrației se înfăptuiau întotdeauna. Cel de-al doilea, adică liberalismul, *n-a știut* să lupte și nu are la activul său în istoria rusă nimic altceva decît disprețul cu care iobăgiștii i-au tratat întotdeauna pe liberali, așa cum își tratează stăpînii slugile.

Să verificăm în lumina programului agrar cadet justețea acestor considerații generale și premise principiale fundamentale. „Pravda“ a declarat cadeților că nedemocratismul lor este învederat de discursurile rostite de Berezovski II în Duma a III-a în legătură cu problema agrară *.

„Reci“, organul cadeților, a răspuns în nr. 208 : „Discursul lui Berezovski II constituie, precum se știe, o confirmare a programului cadeților în problema agrară“.

Priviți cît de evaziv este acest răspuns ! Noi am declarat că discursul lui Berezovski I ** este un model de abordare *ne*democratică a problemei. Ziarul „Reci“ știe foarte bine care este, după părerea noastră, criteriul pentru stabilirea deosebirii dintre liberalism și democratism. Dar el nici nu se gîndește să analizeze problema în mod serios, să arate care sînt, după părerea lui, criteriile juste pentru stabilirea deosebirii dintre liberalism și democratism, să verifice dacă discursul lui Berezovski I ne oferă asemenea criterii. „Reci“ nu face nimic din toate acestea. El ocolește pur și simplu această problemă, dînd

* Vezi volumul de față, pag. 14. — *Nota red.*

** Atît „Pravda“ cît și „Reci“ s-au înșelat. Nu este vorba de Berezovski II, ci de cadetul Berezovski I, Aleksandr Eleazarovici, moșier din gubernia Simbirsk.

www.dacoromanica.ro

astfel dovadă de slăbiciune în materie de principii şi arătînd că are o conştiinţă încărcată.

Dar nici chiar „Reci" nu s-a încumetat să nege răspunderea *întregului* partid cadet pentru discursul lui Berezovski I. El a recunoscut această răspundere, a trebuit s-o recunoască, spunînd că discursul lui Berezovski I constituie „o confirmare a programului cadeţilor în problema agrară".

Foarte bine. Să luăm deci principalele pasaje din acest discurs, indiscutabil şi oficial cadet, pe care deputatul A. E. Berezovski, moşier din gubernia Simbirsk, l-a rostit în Duma a III-a şi, analizînd argumentarea oratorului, să vedem dacă el se situează pe punctul de vedere democratic sau pe cel liberal, să vedem dacă domnii cadeţi vor reuşi să ne dezmintă în vasta lor presă sau în adunările publice.

„Sînt profund convins — a spus în Duma a III-a, în octombrie 1908, d-l A. E. Berezovski (citäm după stenograma apărută în „Rossiia" [48]) — că acest proiect" (proiectul agrar al cadeţilor) „este mult mai avantajos şi pentru proprietarii funciari" (adică nu numai pentru ţărani), „şi afirm acest lucru, domnilor, ca unul care cunosc agricultura, care m-am ocupat de agricultură toată viaţa şi posed eu însumi pămînt. Din punctul de vedere al unei gospodării agricole moderne, proiectul partidului libertăţii poporului ar fi, fără îndoială, mai util decît actualele rînduieli. Nu trebuie să reţinem numai simplul fapt al înstrăinării forţate, să ne indignăm şi să spunem că asta înseamnă violenţă, ci să vedem şi să apreciem *conţinutul real a ceea ce se preconizează în proiectul nostru şi cum urmează să fie efectuată această înstrăinare forţată...*"

Am subliniat aceste adevărate cuvinte de aur ale d-lui A. E. Berezovski, de aur prin rara lor francheţe. Cine îşi aminteşte ce spuneau şi ce scriau marxiştii-bolşevici împotriva cadeţilor în perioada Dumei I de stat [49] sau cine îşi va da osteneala să citească acum aceste scrieri va trebui să recunoască că în 1908 d-l A. E. Berezovski a confirmat în mod strălucit cele susţinute de bolşevici în 1906. Şi nu ezităm să prezicem că orice istorie cît de cît obiectivă va confirma cu prisosinţă justeţea politicii *lor*.

www.dacoromanica.ro

În 1906 spuneam : nu vă lăsați induși în eroare de *rezonanța* cuvintelor „înstrăinare forțată". Totul este *cine pe cine* va forța. Dacă moșierii îi vor forța pe țărani să le plătească un preț exorbitant pentru pămînturi proaste, așa cum a fost în cazul faimoasei răscumpărări din 1861, o asemenea „înstrăinare forțată" va fi o reformă *moșierească*, avantajoasă pentru moșieri și ruinătoare pentru țărani *.

Liberalii, cadeții, puneau chestiunea înstrăinării forțate, *manevrînd* între moșieri și țărani, între ultrareacționari și democrație. În 1906 ei se adresau democrației, străduindu-se să prezinte drept ceva democratic „înstrăinarea forțată" preconizată de ei. În 1908 ei se adresează „ultrareacționarilor" din Duma a III-a de stat și caută să-i convingă că trebuie să vadă „conținutul real al acestei înstrăinări forțate și cum urmează să fie ea efectuată".

Să-l ascultăm însă pe oratorul oficial al partidului cadet :

„Examinați proiectul celor 42 de membri ai Dumei I de stat — spunea A. E. Berezovski. — El conținea numai" (exact, d-le Berezovski !) „recunoașterea faptului că trebuie expropriate în primul rînd pămînturile care nu sînt exploatate chiar de proprietarii lor. Apoi partidul libertății poporului se pronunța pentru crearea unor comisii locale care să fie însărcinate să stabilească, în limitele unui termen precis fixat, care pămînturi urmează să fie expropriate și care nu sînt supuse exproprierii, precum și suprafața totală de pămînt necesară pentru satisfacerea nevoilor țărănimii. Aceste comisii urmau să fie constituite în așa fel, încît jumătate din membrii lor să fie țărani și jumătate nețărani".

D-l A. E. Berezovski a omis doar un mic amănunt. Oricine dorește să consulte proiectul agrar al lui Kutler (exponentul recunoscut al partidului cadet în problema agrară), publicat în volumul al II-lea al culegerii „Problema agrară", editată de cadeți, va vedea că, potrivit acestui proiect, președinții comisiilor urmau să fie numiți de guvern, ceea ce înseamnă că ar fi fost și ei reprezentanți ai moșierimii.

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 106—109. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Să admitem însă că în expunerea d-lui A. E. Berezovski vederile cadeţilor sînt exprimate mai exact decît la Kutler. Să admitem că A. E. Berezovski a spus *totul* şi că cadeţii vor într-adevăr comisii constituite *dintr-un număr egal* de ţărani şi „neţărani", fără reprezentanţi ai guvernului de clasă. Ei bine, se va încumeta oare cineva să afirme că un astfel de proiect este un proiect democratic ? ?

Democraţie înseamnă domnia majorităţii. Alegeri democratice pot fi considerate numai acele alegeri care se efectuează pe baza votului universal, direct şi egal. Comisii democratice sînt numai cele alese de *întreaga* populaţie prin vot universal. Toate acestea decurg atît de incontestabil din adevărurile generale, fundamentale, elementare ale democratismului, încît ţi se pare de-a dreptul ciudat că trebuie să le dai mură în gură domnilor cadeţi.

Pe hîrtie, cadeţii admit votul universal. *În fapt* însă, într-una din cele mai importante probleme ale mişcării de eliberare din Rusia, şi anume în problema agrară, ei *nu* admit votul universal. Nici un fel de subterfugii şi tertipuri nu pot înlătura acest fapt de importanţă primordială.

Şi să nu vă închipuiţi că cadeţii se limitează aici să se abată de la principiul votului universal, de la principiul democraţiei. Nu. Ei pun la bază un *alt* principiu, principiul unei „înţelegeri" între vechi şi nou, între moşier şi ţăran, între ultrareacţionari şi democraţie. Să împărţim pe din două — iată ce proclamă cadeţii.

Or, acesta este principiul tipic al şovăielnicei burghezii liberalo-monarhiste. Ea nu doreşte *desfiinţarea* privilegiilor medievale, ci *împărţirea* lor între moşieri şi burghezie. Într-adevăr, se poate contesta oare că a acorda „neţăranilor" (adică moşierilor, ca să vorbim pe şleau) *egalitate* cu ţăranii, cu $^{7}/_{10}$ din populaţie, înseamnă *a păstra şi a confirma* privilegiile medievale ? În ce altceva constau privilegiile medievale dacă nu în faptul că un moşier însemna în politică tot atît cît sute şi mii de ţărani ?

www.dacoromanica.ro

Din *egalitatea* între moșieri și țărani nu poate rezulta în mod obiectiv nimic altceva decît împărțirea privilegiilor între moșieri și burghezie. Exact așa s-a întîmplat în 1861 : moșierii au cedat 1/1 000 din privilegiile lor burgheziei născînde, iar masa țărănească a fost condamnată la o *jumătate de veac* (1861 + 50 = 1911) de chinuri, lipsă de drepturi, umilințe, moarte lentă prin înfometare, stoarcere de biruri etc. În afară de aceasta, nu trebuie să uităm că, cedînd în 1861 1/1 000 din privilegiile lor politice burgheziei (crearea zemstvelor, reforma administrației urbane, reforma justiției etc.), moșierii au început să se transforme ei înșiși economicește în burghezi, construind fabrici de spirt, fabrici de zahăr, intrînd în consiliile de administrație ale societăților pe acțiuni etc.

Vom vedea îndată unde duce în cele din urmă, chiar după părerea d-lui A. E. Berezovski, această „egalitate" între un număr infim de moșieri și un număr imens de țărani. Mai întîi însă trebuie să subliniem întreaga semnificație a afirmației lui Berezovski că aceste faimoase comisii trebuiau „să stabilească care pămînturi *urmează* să fie expropriate și *care nu sînt supuse* exproprierii, precum și suprafața totală de pămînt *necesară* pentru satisfacerea nevoilor țărănimii".

Toate discuțiile pe tema diverselor „norme" de înzestrare cu pămînt a țăranilor etc. sînt pur și simplu vorbe goale, cu care, în treacăt fie zis, se amețesc adesea ei înșiși și îi amețesc și pe țărani intelectualii noștri narodnici, inclusiv cei mai „de stînga" dintre ei. *Singura* întrebare serioasă este aceasta : vor fi expropriate toate pămînturile sau nu toate ? și în acest din urmă caz : *cine* va stabili *„care pămînturi nu sînt supuse* exproprierii ?" (las la o parte chestiunea *cine* va stabili prețul de răscumpărare, deoarece însăși răscumpărarea privilegiilor medievale este o măsură burghezo-liberală, dar care în esență e absolut nedemocratică, antidemocratică).

Toate paragrafele proiectelor agrare ale cadeților, detaliat elaborate și șlefuite cu o migală birocratică, nu sînt decît o scriptologie goală. Singura chestiune serioasă

www.dacoromanica.ro

este aceasta : *cine* va stabili *care* pămînturi şi *în ce condiţii* urmează să fie expropriate ? Cel mai ideal proiect de lege care ocoleşte această problemă nu este decît o şarlatanie patentă.

Ei bine, cum rezolvă d-l Berezovski această unică chestiune serioasă ? Este doar cît se poate de clar că, în caz de paritate între ţărani şi „neţărani", în majoritatea cazurilor nu se va putea ajunge la o înţelegere ; de altfel, pentru o înţelegere amiabilă între moşierii feudali şi iobagii de ieri nu e nevoie să faci legi. Moşierii sînt, şi fără legi, întotdeauna dispuşi să ajungă la „o înţelegere *amiabilă*" cu foştii lor iobagi.

D-l Berezovski a dat ultrareacţionarilor din Duma a III-a de stat un răspuns clar la această chestiune nevralgică. Ascultaţi ce spune el mai departe în discursul său :

„Aşa stînd lucrurile, prin această activitate concretă dusă în comun la faţa locului s-ar stabili, desigur, şi suprafaţa de pămînt «*susceptibilă*» (!) de expropriere, şi suprafaţa de pămînt necesară ţăranilor" (necesară pentru ce ? pentru prestarea servituţilor ? cu aceasta iobăgiştii au fost întotdeauna de acord !), „şi, în sfîrşit, ţăranii înşişi s-ar convinge în ce măsură pot fi satisfăcute revendicările lor echitabile" (fereşte-ne, doamne, de mînie boierească, de dragoste boierească şi de „echitate" moşierească !). „Toate acestea ar trece apoi prin Duma de stat şi" (ascultaţi, ascultaţi !) „prin Consiliul de stat şi, după prelucrarea lor (!), ar ajunge la sancţionare definitivă" (adică la aprobarea legii). „Rezultatul acestei activităţi sistematice" (nici că se poate mai „sistematice" !) „ar fi, fără îndoială, satisfacerea reală a adevăratelor nevoi ale populaţiei şi, în consecinţă, liniştirea şi păstrarea gospodăriilor moderne, a căror *distrugere partidul libertăţii poporului n-a dorit-o niciodată dacă nu este dictată de o necesitate extremă*".

Aşa a vorbit reprezentantul „partidului libertăţii poporului", pe care, la drept vorbind, ar trebui să-l numim partidul liniştirii moşierilor.

De aici se vede cît se poate de clar că „înstrăinarea forţată" propusă de cadeţi înseamnă *forţarea ţăranilor de către moşieri*. Cine vrea să conteste acest lucru trebuie să dovedească că în Consiliul de stat [50] precumpănesc ţăranii şi nu moşierii ! La început „paritate" între moşieri şi ţărani, iar la sfîrşit — dacă nu se va ajunge la o

www.dacoromanica.ro

înțelegere amiabilă — *„prelucrarea"* proiectului în Consiliul de stat.

„Partidul libertății poporului n-a dorit niciodată distrugerea gospodăriilor moderne dacă nu este dictată de o necesitate extremă", declară d-l moșier A. E. Berezovski, considerînd, desigur, că gospodăria sa este o gospodărie „modernă". Noi însă întrebăm: *cine* va stabili *a cui* gospodărie și sub ce aspecte este „modernă" și unde începe „necesitatea extremă"? Răspuns: la început, acest lucru va fi stabilit de o comisie formată din moșieri și țărani *în număr egal,* iar apoi de Consiliul de stat...

Este cazul să întrebăm: sînt cadeții un partid democratic sau partidul contrarevoluționar al burgheziei liberale-monarhiste? Sînt ei partidul „libertății poporului" sau partidul liniștirii moșierilor?

Democrația burgheză din Rusia — adică trudovicii și narodnicii de toate nuanțele — păcătuia serios prin aceea că se aștepta ca trecerea pămînturilor moșierești în mîinile țăranilor să ducă la „egalizare", la răspîndirea „principiilor muncii" etc.; ea păcătuia și prin aceea că, cu flecăreala ei deșartă pe tema diverselor „norme" de posesiune funciară, punea în umbră problema menținerii sau a desființării proprietății funciare feudale; dar această democrație ajuta noul să înlăture vechiul și nu fabrica proiecte pentru *menținerea* unei serii de privilegii în favoarea vechiului.

Nu, a susține că cadeții sînt un partid democratic și nu partidul burgheziei contrarevoluționare, liberale-monarhiste înseamnă pur și simplu a-ți bate joc de fapte îndeobște cunoscute.

În încheiere, vom examina pe scurt o întrebare pe care ar putea s-o pună unii cadeți naivi. Dacă „înstrăinarea forțată" preconizată de cadeți înseamnă forțarea țăranilor de către moșieri, de ce a fost ea respinsă de majoritatea moșierilor?

Răspunsul la această întrebare l-a dat, fără să vrea, d-l Miliukov în discursul rostit în Duma a III-a la

www.dacoromanica.ro

31 octombrie 1908, cînd a vorbit *ca istoric. Istoricul* Miliukov a trebuit să constate că pînă la sfîrşitul anului 1905 atît cîrmuirea cît şi *moşierii* au considerat că ţărănimea este *o forţă conservatoare.* La consfătuirea care a avut loc la Peterhof în zilele de 19—26 iulie 1905, consfătuire care a pregătit Duma lui Bulîghin [51], stîlpii viitorului Consiliu al nobilimii unite (A. A. Bobrinski, Narîşkin etc.) au fost *de părere că în viitoarea Dumă trebuie să fie asigurată preponderenţa ţăranilor.* Witte s-a situat atunci pe punctul de vedere că reazemul absolutismului trebuie (şi poate) să-l constituie *nu* nobilimea şi *nici* burghezia, ci „democraţia ţărănească"*.

„Domnilor — a spus d-l Miliukov —, acest moment prezintă interes, pentru că tocmai atunci i-a venit guvernului ideea înstrăinării forţate (voci: i-a venit lui Kutler). Da, Kutler, domnilor... *Kutler s-a apucat să elaboreze un proiect de lege cu privire la înstrăinarea forţată.*

...El a lucrat, domnilor; *această elaborare a durat* — nu ştiu exact, *o lună sau două — pînă la sfîrşitul anului 1905.* Ea a continuat nestînjenită pînă în momentul cînd s-au produs cunoscutele evenimente de la Moscova, în urma cărora starea de spirit s-a schimbat simţitor".

La 4 ianuarie 1906 s-a întrunit congresul mareşalilor nobilimii. El a respins proiectul lui Kutler, pe care-l cunoştea din auzite şi din informaţii neoficiale. El a adoptat un program agrar propriu (viitorul program „stolîpinist"). În februarie 1906, ministrul Kutler demisionează. La 30 martie 1906, cabinetul Witte (cu program „ţărănesc") este înlocuit prin cabinetul Gurko-Goremîkin (cu program „stolîpinist", burghezo-moşieresc).

Acestea sînt faptele pe care a trebuit să le constate *istoricul* Miliukov.

Concluzia care decurge din aceste fapte este clară. Proiectul „cadet" de înstrăinare forţată a fost un proiect al lui Kutler, *ministru* în guvernul Witte, care visa o autocraţie sprijinită pe ţărani! Cînd democraţia ţărănească era în ascensiune, s-au făcut încercări de a o corupe, de

* Vezi „Darea de seamă a fracţiunii partidului libertăţii poporului" asupra activităţii desfăşurate în cursul sesiunii a 2-a a Dumei a III-a de stat (Petersburg, 1909), pag. 43. Păcat, mare păcat că cadeţii *nu* au reprodus discursurile lui Berezovski...

www.dacoromanica.ro

a o perverti, de a o amăgi cu proiectul unei „înstrăinări forțate", „pașnice", al unei „a doua eliberări", proiect de „forțare" birocratică „a țăranilor de către moșieri".

Iată ce ne spun faptele istorice. Proiectul agrar al cadeților este proiectul unui ministru în guvernul Witte de „a se juca" de-a cezarismul țărănesc.

Democrația țărănească n-a justificat aceste speranțe. Ea a arătat — în Duma I mai clar, poate, decît în 1905 — că, începînd din 1861, a devenit *conștientă*. Cu o *astfel* de țărănime, proiectul cadeto-kutlerist devenea un nonsens : țăranii nu numai că nu s-ar fi lăsat amăgiți, ca înainte, dar ar fi folosit pînă și comisiile agrare locale cadete pentru a organiza un nou asalt.

Mareșalii nobilimii au hotărît just, la 4 ianuarie 1906, că proiectul moșierilor liberali (al lui Kutler & Co.) este o creație hibridă și l-au respins în mod categoric. Războiul civil a făcut ca proiectomania liberală-birocratică *să fie depășită*. Lupta de clasă a spulberat visurile de „pace socială" și a pus tăios problema : „ori în chip stolîpinist, ori în chip trudovic".

„Nevskaia Zvezda" nr. 22
din 19 august 1912
Semnat : V. Frei

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O PROASTĂ APĂRARE

În articolul „Lupta grevistă şi salariul“ *, publicat în „Pravda“ nr. 86 din 9 august, am reprodus datele statisticii noastre oficiale cu privire la salariul mediu al muncitorilor de fabrică din Rusia în cursul primului deceniu al secolului al XX-lea.

Din aceste date reieşea că, în urma vestitei lupte greviste din 1905, salariul muncitorilor a crescut de la 206 ruble (în medie, pe an, pe cap de muncitor) la 238 de ruble, adică cu 32 de ruble, sau cu 15,5%.

Concluzia noastră n-a fost pe placul oficiosului „Rossiia“. În articolul de fond apărut în numărul din 15 august, el reproduce amănunţit datele prezentate de noi (fără a indica însă precis ziarul din care le-a luat) şi încearcă să infirme concluziile noastre.

„Este, desigur, adevărat — scrie „Rossiia“ — că în 1906 salariile muncitorilor au săltat simţitor, dar nu e mai puţin adevărat că, o dată cu aceasta şi concomitent cu aceasta, s-au urcat simţitor şi preţurile tuturor produselor industriale şi alimentare...“ În continuare „Rossiia“ face un calcul din care reiese că salariile au crescut cu 20%, în timp ce viaţa s-a scumpit cu 24%. Calculul făcut de „Rossiia“ este greşit din toate punctele de vedere. În realitate, creşterea salariilor este mai mică, iar scumpirea vieţii mai mare.

Aici însă nu ne propunem să rectificăm greşelile ziarului „Rossiia“. Vom lua de bune cifrele lui.

* Vezi volumul de faţă, pag. 30—31. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„...Din ele nu reiese de loc — scrie „Rossiia" — că muncitorii s-ar fi ales cu vreun cîştig. Dimpotrivă, faptul că ei se plîng mereu că vremurile sînt grele ne îndreptăţeşte mai curînd să ajungem la concluzia contrară, şi anume că nu s-au ales aproape cu nimic".

Curios mai judecă ziarul „Rossiia" ! Dacă salariile au crescut în mai mică măsură decît preţurile produselor de strictă necesitate, înseamnă că este necesară o creştere *şi mai însemnată* a salariilor ! Oare nu este evident acest lucru ?

Dar cum ar putea muncitorii să obţină fără luptă economică şi fără greve majorarea salariilor ? A văzut oare „Rossiia" capitalişti care, atunci cînd cresc preţurile la produsele de strictă necesitate, să propună ei *înşişi* muncitorilor majorarea salariilor ?

„Rossiia" recunoaşte că în 1906 salariile au crescut simţitor, adică au crescut datorită unei lupte greviste largi, de masă, de o dîrzenie nemaivăzută în lume. Dar preţurile produselor alimentare au început să crească *înainte de 1905*. De exemplu, *începînd din 1903*, preţul grînelor în Rusia n-a mai scăzut, ci a crescut mereu. Începînd din 1901, preţurile la produsele animale n-au mai scăzut, ci au crescut.

Prin urmare, numai prin luptă grevistă au reuşit muncitorii să obţină ca, în urma creşterii preţurilor la grîne şi la alte produse alimentare, să crească *şi* salariile lor. Dacă salariile n-au crescut în suficientă măsură — lucru pe care-l recunoaşte *pînă şi* „Rossiia" — înseamnă că este necesară o nouă majorare.

„Pravda" nr. 96 din 21 august 1912
Semnat : V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LICHIDATORII ŞI „UNITATEA“ [52]

Numărul 7 al ziarului „Nevski Golos“, apărut zilele acestea, nu poate fi calificat altfel decît ca un număr isteric. Aproape două pagini de ziar conţin, în loc de cronică muncitorească, injurii triviale la adresa ziarelor „Pravda“ şi „Nevskaia Zvezda“. Este curios că aceste injurii sînt proferate sub lozinca „unităţii“ clasei muncitoare, a „unităţii“ campaniei electorale.

Domnilor, le răspundem noi lichidatorilor, unitatea clasei muncitoare este un principiu măreţ. Dar credeţi-mă că vă faceţi ridicoli cînd, sub paravanul zarvei pe tema „unităţii“, vreţi să impuneţi clasei muncitoare platforma şi candidaturile grupului de intelectuali-lichidatori de orientare liberală.

„Pravda“ a demonstrat pe bază de cifre *precise* că „lichidatorismul nu reprezintă nimic în mişcarea muncitorească ; el este puternic numai în rîndurile intelectualităţii liberale“ („Pravda“ nr. 80 din 1 august 1912)*. Acum „Nevski Golos“ nr. 7 din 17 august tună şi fulgeră împotriva acestor articole din „Pravda“, calificîndu-le drept „articole-foileton“, „elucubraţii-hlestakoviste“ etc. —, fără a se încumeta însă să conteste faptul simplu că pentru „Pravda“ s-au făcut într-o jumătate de an *504* subscripţii muncitoreşti de grup, în timp ce pentru ziarele lichidatoriste nu s-au făcut decît *15*.

* Vezi V. I. *Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 452—456. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Ce altă concluzie se poate trage de aici decît că ţipetele, zarva, injuriile şi perorările pe tema unităţii nu sînt decît un paravan menit să camufleze neputinţa extremă şi totală a lichidatorilor în rîndurile clasei muncitoare?

Oricît ne-ar înjura „Nevski Golos", noi vom continua să arătăm calm muncitorilor fapte indiscutabile. Priviţi subscripţiile enumerate în „Nevski Golos" nr. 7, subscripţii realizate în iulie şi în august „în vederea sporirii fondurilor ziarului" (adică, vorbind pe şleau, în vederea asigurării reapariţiei ziarului lichidatorist, care încetase să apară pentru că nu e sprijinit de masele muncitoreşti). Din darea de seamă referitoare la aceste subscripţii reiese că ele au fost în număr de 52, însumînd 827 de ruble şi 11 copeici. Numai două dintre ele sînt subscripţii de grup: una din partea *„grupului de iniţiativă din Moscova"*, 35 de ruble, şi una din partea unui *„grup de prieteni din Paris"*, 8 ruble şi 54 de copeici. Din restul de 50 de subscripţii individuale, 35 însumează 708 ruble, adică, *în medie, cîte 20 de ruble şi ceva fiecare.*

Oricît s-ar supăra „Nevski Golos" şi oricît ne-ar înjura el, faptele rămîn fapte. Este îndeobşte cunoscut că „grupurile de iniţiativă" sînt grupuri de lichidatori care *s-au desprins* de partidul clasei muncitoare. Însuşi Plehanov a recunoscut deschis acest lucru încă în aprilie 1912.

Cu banii donaţi de intelectualii burghezi liberali, grupul lichidatorilor desprinşi de partid a asigurat reapariţia ziarului său, spre a lupta împotriva presei muncitoreşti!! Şi acest grup mai vorbeşte de „unitate". Cum să nu rîzi?

„Pravda" nr. 99 din 24 august 1912 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

PE SCURT DESPRE „CADETOFAGIE"

„Pravda" şi „Nevskaia Zvezda" au dat d-lor Blank, Korobka, Kuskova & Co. o replică drastică, dar pe deplin meritată, la mîrşavele lor atacuri liberale împotriva presei muncitoreşti.

Dar, oricît de reuşite au fost răspunsurile date „domnilor care îi boicotează pe muncitori", a mai rămas de examinat o extrem de importantă problemă principială, pe care, prin minciunile lor grosolane, d-nii Blank, Kuskova & Co. s-au străduit s-o estompeze, s-o pună în umbră. Noi însă nu trebuie să îngăduim să fie estompate problemele principiale ; noi trebuie să dezvăluim întreaga lor însemnătate, să scoatem la iveală de sub mormanele de calomnii, denaturări şi injurii blankisto-kuskoviste sursele divergenţelor care interesează pe orice muncitor conştient.

Una dintre aceste surse poate fi desemnată prin cuvîntul „cadetofagie". Ascultaţi cu atenţie glasurile singuratice, dar insistente ale lichidatorilor, observaţiile acelora care nu se situează pe poziţii de partid pe deplin precizate, şi veţi întîlni adesea, dacă nu reproşuri la adresa ziarelor „Pravda" şi „Nevskaia Zvezda", cel puţin o atitudine de dezaprobare a „cadetofagiei" lor.

Să examinăm deci problema principială a „cadetofagiei".

Aceste reproşuri la adresa „Pravdei" se explică, în primul rînd şi mai ales, prin următoarele două împrejurări : 1) neînţelegerea esenţei problemei celor „două sau trei tabere" în campania electorală şi în politica contemporană în general ; 2) ignorarea condiţiilor speciale în care se află acum presa marxistă, ziarele democraţiei muncitoreşti.

www.dacoromanica.ro

Să începem cu prima problemă.

Liberalii se situează cu toţii pe terenul teoriei că există numai două tabere, din care una este *pentru* constituţie, iar cealaltă este *împotriva* constituţiei. De la Miliukov pînă la Izgoev, de la Prokopovici pînă la M. M. Kovalevski, ei sînt cu toţii de acord în această privinţă. Şi nu trebuie să pierdem din vedere faptul că teoria celor două tabere decurge în mod necesar din *esenţa de clasă* a întregului nostru liberalism.

În ce constă această esenţă din punct de vedere economic ? În faptul că liberalismul este partidul burgheziei, care se teme de mişcarea maselor ţărăneşti şi, într-o măsură şi mai mare, de mişcarea muncitorilor, pentru că această mişcare este în stare *să limiteze* (chiar acum, într-un viitor foarte apropiat, fără a schimba întreaga orînduire capitalistă) proporţiile şi formele privilegiilor *economice* ale burgheziei. Iar privilegiul ei economic îl constituie proprietatea asupra capitalului, care în Rusia aduce un profit de două-trei ori mai mare decît în Europa.

Pentru a putea menţine acest supraprofit „rusesc", nu trebuie admisă existenţa de sine stătătoare a unei a treia tabere.

De pildă, burghezia îşi poate foarte bine păstra dominaţia şi în condiţiile zilei de muncă de 8 ore. În asemenea condiţii dominaţia ei va fi chiar mai deplină, mai pură, mai largă şi mai liberă decît în condiţiile zilei de muncă de 10—11 ore. Dar dialectica luptei de clasă este de aşa natură, încît, dacă nu va fi pusă în faţa unei necesităţi extreme, absolute, burghezia nu va consimţi niciodată ca ziua de muncă de 10 ore, obişnuită, rentabilă (în maniera oblomovistă) şi care nu-i dă bătaie de cap, să fie înlocuită cu ziua de muncă de 8 ore.

Cele spuse despre ziua de muncă de 8 ore sînt valabile şi pentru Camera superioară, şi pentru proprietatea funciară moşierească, şi pentru multe alte lucruri.

Burghezia nu va renunţa la vechile forme ruseşti de exploatare — forme comode, rentabile şi care nu-i dau bătaie de cap — pentru a le înlocui cu forme *exclusiv* eu-

www.dacoromanica.ro

ropene, *exclusiv* democratice (căci democraţia, să nu le fie cu supărare bătăioşilor eroi de la „Zavetî“ [53], este *şi ea* o formă de dominaţie burgheză) —, nu va renunţa la ele, spunem noi, decît dacă va fi pusă în faţa unei necesităţi extreme, absolute.

Această necesitate poate fi creată numai de o mişcare de masă care va fi adoptat un anumit sistem şi va fi dobîndit un anumit grad de forţă. De aceea burghezia, apărîndu-şi interesele economice, luptă împotriva unei asemenea mişcări, *adică* împotriva existenţei de sine stătătoare a celei de-a treia tabere.

În ce constă esenţa de clasă a liberalismului din punct de vedere politic? În teama faţă de mişcarea aceloraşi elemente sociale, pentru că această mişcare poate submina privilegiile politice scumpe burgheziei. Liberalismul se teme de democraţie mai mult decît de reacţiune. Acest lucru a fost dovedit de anii 1905, 1906 şi 1907.

Ca să poată fi păstrate, *în parte cel puţin*, privilegiile politice, trebuie împiedicată existenţa de sine stătătoare a unei a treia tabere, trebuie ca *întreaga* opoziţie să fie menţinută pe *acea* poziţie — şi numai pe acea poziţie — care este exprimată prin formula: *pentru* sau *împotriva* constituţiei.

Această formulă exprimă o poziţie *exclusiv* constituţionalistă. Ea *nu depăşeşte* cadrul reformelor constituţionale. Esenţa acestei formule a fost foarte bine şi just exprimată de d-l Gredescul — l-a luat gura pe dinainte — în declaraţiile pe care „Reci“ le-a publicat fără nici o rezervă şi pe care „Pravda“ le-a reprodus nu de mult *.

Esenţa acestei formule este pe de-a-ntregul „vehistă“, căci „vehiştii“ nici nu au nevoie de ceva mai mult, ei nici n-au propovăduit propriu-zis nimic altceva. „Vehiştii“ nu sînt de loc împotriva constituţiei, împotriva reformelor constituţionale. Ei sînt *„numai“* împotriva democraţiei, care critică iluziile constituţionaliste de orice fel.

Liberalul rus s-a dovedit a fi un politician destul de „abil“ ca să se intituleze „democrat“ în scopul de a lupta împotriva democraţiei şi împotriva existenţei ei de

* Vezi volumul de faţă, pag. 25—26. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

sine stătătoare. Aceasta este metoda de acţiune obişnuită, normală a oricărei burghezii liberale în orice ţară capitalistă : să înşele masele cu firma democratismului, spre *a* le *dezvăţa* de teoria cu adevărat democratică şi de practica cu adevărat democratică.

Experienţa tuturor ţărilor însă, inclusiv experienţa Rusiei, a arătat incontestabil că numai o astfel de practică poate să asigure o adevărată mişcare înainte, în timp ce liberalismul, cu teama lui de democraţie, cu teoriile sale vehisto-gredesculiene, se condamnă în mod inevitabil la neputinţă : neputinţa liberalismului rus în perioada 1861—1904, a liberalismului german în perioada 1849—1912.

Tabăra a treia — tabăra democraţiei, care înţelege caracterul limitat al liberalismului, căreia îi este străină inconsecvenţa, moliciunea şi şovăielile lui şi care, spre deosebire de el, nu aruncă priviri speriate înapoi — nu se poate forma şi nu poate exista fără o critică sistematică, perseverentă şi permanentă la adresa liberalismului.

Cei care aplică acestei critici, cu dispreţ sau cu duşmănie, epitetul de „cadetofagie" nu fac decît să promoveze, în mod conştient sau inconştient, concepţiile *liberale*. Căci, de fapt, *întreaga* critică la adresa cadetismului este *implicit*, prin însuşi felul cum pune problemele, o critică la adresa reacţiunii, o critică la adresa celor de dreapta. Polemica noastră cu liberalii, a spus pe bună dreptate „Nevskaia Zvezda" (nr. 12) *, „este *mai profundă şi mai bogată în conţinut* decît lupta împotriva celor de dreapta"**.

Adevărul este că, în Rusia, la o sută de ziare liberale abia dacă revine unul marxist, aşa că e pur şi simplu

* Vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 377. — *Nota red.*

** „Reci" obiectează : dacă-i aşa, atunci cum se explică faptul că cei de dreapta *citează* cu simpatie „Pravda" împotriva ziarului „Reci" ? „Reci" recurge aici la o mistificare : dacă cei de dreapta ar da „Pravdei" mai multă *libertate* decît ziarului „Reci", această întrebare ar constitui un argument serios împotriva social-democraţilor. Oricine ştie însă că lucrurile stau tocmai invers. Presa noastră are de o sută de ori mai puţină libertate decît „Reci", e de o mie de ori mai puţin trainică şi beneficiază de zece mii de ori mai puţin de ocrotirea „constituţiei". Orice om cu carte înţelege că „Rossiia" şi „Novoe Vremea" vor *să-l întărîte* pe „Reci" cu citatele din „Pravda" şi că, în timp ce pe *„Pravda"* ei o sugrumă, împotriva ziarului *„Reci"* ei se limitează să bombănească, ocărîndu-l. Astea sînt însă „două lucruri cu totul diferite".

www.dacoromanica.ro

ridicol să se vorbească de o „exagerare" a criticii noastre la adresa cadeţilor ; noi nu facem nici a suta parte din ceea ce ar trebui făcut pentru ca starea de spirit „general-opoziţionistă", care predomină în societate şi în popor, să cedeze locul unei stări de spirit antiliberale, categoric şi conştient democratică.

Fără o asemenea „înlocuire" nu s-a făcut niciodată şi nici nu se va face vreodată ceva temeinic şi cu rost în Rusia.

Acuzaţiile de „cadetofagie" sau micile zeflemele pe tema „cadetofagiei" nu sînt decît un façon de parler *, un mod de a promova concepţiile liberale, iar atunci cînd se vorbeşte în faţa muncitorilor sau despre muncitori, un mod de a promova concepţiile politicii muncitoreşti liberale.

Din punctul de vedere al unui lichidatorism cît de cît consecvent, acuzaţiile de „cadetofagie" sînt explicabile şi *necesare*. Ele exprimă însăşi esenţa lichidatorismului.

Priviţi concepţiile lichidatoriste în ansamblul lor, logica lor lăuntrică, legătura dintre ele şi interdependenţa dintre diferitele lor teze : „libertatea de asociere" este o reformă constituţională ; pe lîngă greve economice se preconizează „o *înviorare* politică", şi nimic mai mult ; lansarea unei platforme electorale care ţinteşte departe este calificată drept o „nebunie" ; sarcina la ordinea zilei este formulată ca o sarcină de luptă pentru existenţa legală a *partidului*, adică este formulată tot ca o reformă constituţională ; puterea de stat din Rusia este declarată ca fiind *deja* burgheză (Larin) ; burghezia industrială şi comercială este declarată ca fiind deja clasă dominantă ; muncitorilor li se spune că „e de ajuns" să folosească contradicţia dintre absolutism şi constituţionalism (Martov) [54].

Privite în ansamblu, toate acestea nu sînt *altceva* decît *reformism*, decît sistemul de concepţii al politicii muncitoreşti liberale. Lucrurile nu se schimbă cîtuşi de puţin de pe urma faptului că cutare sau cutare, apărînd aceste concepţii *(în parte sau în întregime*, căci lichidatorismul se

* — fel de a vorbi. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

află în „procesul creşterii unor sarcini crescînde"), se consideră *ei înşişi* marxişti.

Nu interesează bunele lor intenţii (la cei care le au), ci semnificaţia obiectivă a politicii lor, adică ceea ce rezultă din ea, *cui prodest*, cui îi foloseşte ea, a cui moară pune ea efectiv în funcţiune.

Aceasta este o apărare a intereselor muncitoreşti *pe terenul* creat de „lupta" (sau de ciorovăiala ?) dintre *liberali* şi cei de dreapta şi nu o luptă *pentru un teren* democratic, antiliberal, în vederea slăbirii celor de dreapta. Lichidatorii sînt de partea muncitorilor, indiscutabil. Dar ei *înţeleg* interesele muncitorilor în aşa fel, încît le apără *în cadrul acelei* Rusii pe care făgăduiesc s-o construiască liberalii şi nu al acelei Rusii pe care au început s-o construiască ieri şi vor continua s-o construiască mîine (o construiesc pe nevăzute şi azi) *democraţii împotriva* liberalilor.

Aici e miezul întregii probleme. Rusia nouă nu există încă. Ea n-a fost încă construită. Ce trebuie să facă muncitorii : să-şi dureze un cuibuşor „de clasă" (în fond de breaslă) în acea Rusie pe care o construiesc Miliukovii şi Purişkevicii, sau să construiască *ei înşişi*, în felul lor, o Rusie nouă fără cei de teapa lui Purişkevici şi *împotriva* Miliukovilor ?

Această Rusie nouă va fi în orice caz o Rusie burgheză, dar de la politica burgheză (agrară şi neagrară) a lui Stolîpin pînă la politica *burgheză* a lui Sun Iat-sen este „o distanţă apreciabilă".

Întreaga esenţă a epocii prin care trece acum Rusia se rezumă la stabilirea lungimii acestei distanţe.

„Împotriva Miliukovilor", am spus noi. Acest „împotriva" nu este altceva decît „cadetofagia". De aceea, fără a ne teme de cuvinte, noi rămînem şi vom rămîne *din principiu „cadetofagi"*, fără a uita cîtuşi de puţin sarcinile speciale care revin clasei muncitoare atît împotriva lui Miliukov, cît şi împotriva Sun Iat-senilor.

Acuzaţia de „cadetofagie" exprimă doar dorinţa (conştientă sau inconştientă, n-are importanţă) ca, la construirea Rusiei noi, muncitorii să se tîrască în coada Miliuko-

www.dacoromanica.ro

vilor, în loc să ducă după sine pe micii noştri Sun Iat-seni împotriva Miliukovilor...

Ne mai rămîne să spunem cîteva cuvinte despre cea de-a doua împrejurare pe care o pierd din vedere autorii acuzaţiilor de „cadetofagie".

Unii spun : de ce nu vă expuneţi *în mod pozitiv* concepţiile ? Ce rost are acest exces de *polemică ?* Cei care ne pun aceste întrebări par a judeca în felul următor : noi nu sîntem împotriva unei linii proprii, cu totul distinctă de cea a cadeţilor, nu avem nimic împotrivă să fie trei tabere ; sîntem numai împotriva „înlocuirii politicii prin polemică", ca să folosim expresia caustică a unui prieten al lichidatorilor [55].

Răspunsul este foarte simplu : în primul rînd, concepţii noi nu pot fi expuse altfel decît pe cale polemică (iar concepţiile marxiste sînt noi în comparaţie cu cele liberale atît în ceea ce priveşte timpul cînd au apărut, cît şi în ceea ce priveşte amploarea răspîndirii lor). În al doilea rînd, arena în care acţionează „Nevskaia Zvezda" şi „Pravda" este o arenă de propagandă marxistă *exclusiv teoretică.* Ar fi greşit să se considere că această arenă reprezintă ceva mai mult : ea este *numai* „a b c-ul" teoretic, iniţierea teoretică, indicarea direcţiei de activitate, dar nu activitatea propriu-zisă.

Din cauza unor „împrejurări independente de voinţa lor", marxiştii nu pot formula în această arenă, într-o formă „pozitivă", concluziile lor practice. De aceea ar fi o greşeală *lichidatoristă* să se exagereze importanţa acestei arene. Maximum ce se poate face aici este indicarea *direcţiei,* şi aceasta *numai* sub forma unei critici la adresa cadeţilor.

„Novoe Vremea" şi „Zemşcina" [56], căutînd să-i întărîte pe cadeţi, prezintă lucrurile ca şi cum aici n-ar fi nimic altceva decît *cadetofagie.* Din motive lesne de înţeles, „Reci" *se preface* că acceptă această „interpretare". Korobka şi Kuskova & Co. — care din prostie fără margini, care din „cadetoservilism" fără margini — procedează la fel.

Dar orice om iniţiat în politică îşi dă foarte bine seama că „cadetofagia" marxistă arată, literalmente la *fiecare*

www.dacoromanica.ro

punct al criticii la adresa cadeţilor, *direcţia* unei alte „opoziţii", dacă ne e îngăduit să folosim acest cuvînt nepotrivit.

Cînd marxistul îl „mănîncă" pe cadet pentru discursurile „cucernice" ale lui Karaulov, el nu-şi poate expune punctul de vedere pozitiv. Dar orice om iniţiat înţelege despre ce este vorba : democraţia nu poate fi democraţie dacă este cucernică.

Cînd marxistul îl „mănîncă" pe cadet pentru discursurile lui Gredescul, el nu-şi poate expune punctul de vedere pozitiv. Dar orice om iniţiat înţelege despre ce este vorba : democraţia nu poate fi democraţie dacă împărtăşeşte concepţiile lui Gredescul.

Cînd marxistul... dar n-am mai isprăvi niciodată dacă ne-am apuca să înşirăm toate problemele şi punctele „cadetofagiei" noastre. Ajung cele două exemple de mai sus pentru a ilustra pe deplin teza noastră referitoare la *cea de-a doua* împrejurare : *acuzaţia de cadetofagie este o formă de manifestare a prejudecăţii filistine, putrede şi dăunătoare, că o anumită arenă este o arenă suficient de largă.*

Noi vom rămîne „cadetofagi", între altele, tocmai pentru a combate această prejudecată dăunătoare.

„Nevskaia Zvezda" nr. 23
din 26 august 1912
Semnat : K. S—i

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

MUNCITORII ŞI „PRAVDA"

„Pravda" a prezentat deja un bilanţ sumar al activităţii pe prima jumătate a acestui an *.

Acest bilanţ a arătat în primul rînd şi în special că *numai* datorită eforturilor depuse de muncitorii înşişi, *numai* datorită creşterii enorme a entuziasmului lor, a hotărîrii şi a dîrzeniei lor în luptă şi *numai* după mişcarea din aprilie—mai a putut să apară ziarul muncitoresc „Pravda" din Petersburg.

În bilanţul său, „Pravda" s-a limitat să publice deocamdată datele referitoare la subscripţiile muncitoreşti de grup pentru crearea unui cotidian muncitoresc. Aceste date nu ne înfăţişează decît *o mică parte* din sprijinul primit din partea muncitorilor ; ele nu oglindesc în mod nemijlocit un sprijin mult mai preţios şi mult mai dificil : sprijinul moral, sprijinul dat prin colaborare personală, sprijinirea orientării ziarului, sprijinirea lui prin corespondenţe, prin discutarea conţinutului său, prin difuzarea lui etc.

Dar şi datele restrînse de care dispunea „Pravda" au vădit existenţa unui număr impresionant de grupuri muncitoreşti *direct* legate de ea. Să aruncăm o privire de ansamblu asupra datelor totalizatoare :

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 442—458. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Numărul subscripţiilor muncitoreşti de grup pentru ziarul Pravda

În ianuarie	1912	14
„ februarie	1912	18
„ martie	1912	76
„ aprilie	1912	227
„ mai	1912	135
„ iunie	1912	34
„ iulie	1912	26
„ august (pînă la data de 19 ale lunii)	1912	21
Total		551

Aşadar, *cinci sute cincizeci şi unu* de grupuri muncitoreşti au sprijinit „Pravda" prin subscripţiile lor.

Ar fi interesant să totalizăm o serie întreagă de alte subscripţii şi donaţii ale muncitorilor. În „Pravda" am văzut mereu dări de seamă cu privire la subscripţii organizate pentru sprijinirea a diferite greve. Am văzut dări de seamă cu privire la subscripţii pentru ajutorarea „victimelor represiunilor", pentru „victimele represiunii de la Lena", pentru unii redactori ai „Pravdei", subscripţii pentru campania electorală, pentru ajutorarea înfometaţilor etc. etc.

Dată fiind diversitatea acestor subscripţii, totalizarea cifrelor este aici mult mai dificilă şi nu putem spune încă dacă un calcul statistic ar putea înfăţişa în mod satisfăcător acest fenomen. În orice caz însă este evident că aceste felurite subscripţii îmbrăţişează o parte foarte însemnată *din viaţa muncitorească.*

Examinînd dările de seamă asupra subscripţiilor muncitoreşti *în legătură* cu scrisorile primite de la muncitori şi funcţionari din toate colţurile Rusiei, cititorii „Pravdei", în majoritatea cazurilor împrăştiaţi şi răzleţiţi în virtutea grelelor condiţii de viaţă din Rusia, îşi pot face o *anumită* idee despre felul cum luptă, cum se trezesc întru apărarea intereselor democraţiei muncitoreşti proletarii din cutare profesiune sau din cutare localitate.

Cronica vieţii muncitoreşti de-abia *începe* să se dezvolte şi să se statornicească în coloanele „Pravdei". Fără îndoială

www.dacoromanica.ro

că pe viitor, în afară de scrisorile referitoare la abuzurile din fabrici, la trezirea unei noi pături proletare, la subscripţiile pentru diversele domenii ale luptei muncitorilor, ziarul muncitoresc va primi şi ştiri referitoare la vederile şi la starea de spirit a muncitorilor, la campania electorală, la alegerile de împuterniciţi ai muncitorilor, la ceea ce citesc muncitorii, la problemele care-i interesează în mod deosebit etc.

Ziarul muncitoresc este o tribună muncitorească. În faţa întregii Rusii trebuie să fie discutate aici, rînd pe rînd, problemele vieţii muncitoreşti în general şi ale democraţiei muncitoreşti în special. Muncitorii din Petersburg au făcut începutul. Energiei lor îi datoreşte proletariatul din Rusia apariţia primului cotidian muncitoresc după anii de grea cumpănă. Să continuăm deci opera iniţiată de ei, sprijinind şi dezvoltînd cu toţii ziarul muncitoresc din capitală, prima rîndunică vestitoare a acelei primăveri în care întreaga Rusie se va acoperi de o reţea de organizaţii muncitoreşti cu ziare muncitoreşti.

Nouă, muncitorilor, ne *revine* sarcina de a crea *această* Rusie, şi o *vom crea.*

„Pravda" nr. 103 din 29 august 1912
Semnat : S t.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNAINTE ŞI ACUM

Cu optsprezece ani în urmă, în 1894, mişcarea muncitorească din Petersburg abia începuse să se înfiripeze sub forma ei nouă, sub forma de mişcare de masă, luminată de învăţătura marxistă.

Mişcarea din deceniul al 8-lea al secolului trecut a antrenat vîrfuri cu totul neînsemnate ale clasei muncitoare. Elementele înaintate ale clasei muncitoare s-au manifestat încă pe atunci ca militanţi de seamă ai democraţiei muncitoreşti, dar masa dormea încă. Abia la începutul ultimului deceniu al secolului al XIX-lea a început *ea* să se deştepte, şi o dată cu aceasta a început o perioadă nouă, şi mai glorioasă, în istoria întregii democraţii din Rusia.

Din păcate, aici, în mica paralelă pe care o facem, trebuie să ne limităm la un singur aspect al uneia dintre manifestările mişcării muncitoreşti, şi anume la lupta economică şi la „dezvăluirile" economice.

Pe atunci, în 1894, un număr foarte mic de cercuri formate din muncitori înaintaţi discutau cu aprindere planul organizării unei campanii de dezvăluire a rînduielilor din fabrici. Foarte rar se întîmpla ca muncitorii înşişi să adreseze tovarăşilor lor cuvîntul lor ce trăgea greu în cumpănă şi să le arate abuzurile cele mai revoltătoare ale puterii capitalului. Nici vorbă nu putea fi ca pe vremea aceea să se discute deschis despre asemenea lucruri.

Dar, în ciuda tuturor greutăţilor şi a tuturor piedicilor, masa muncitorească care se trezea reuşea să ia cunoştinţă

www.dacoromanica.ro

de materialele care îi erau adresate şi în care erau denunţate rînduielile din întreprinderi. Creştea lupta grevistă, se dezvolta impetuos *legătura* dintre lupta economică a clasei muncitoare şi alte forme, superioare, de luptă. Detaşamentul înaintat al democraţiei din Rusia se trezea, iar după *zece* ani şi-a arătat toată puterea. Numai acestei forţe îi datoreşte Rusia faptul că vechiul înveliş a fost rupt.

Pentru cei care mai ţin minte primele materiale în care, adresîndu-se maselor, muncitorii înaintaţi din Petersburg dezvăluiau în 1894 rînduielile din fabrici, e extrem de interesant şi de instructiv să le compare cu dezvăluirile similare care apar în „Pravda". Această mică comparaţie într-un singur domeniu de manifestare a luptei muncitoreşti ne arată în mod concret cît de mult a crescut *întreaga* ei amploare, profunzimea ei, forţa ei etc.

Pe atunci — vreo cinci-şase materiale care denunţau rînduielile din fabrici şi care erau difuzate de muncitori pe ascuns, în cîteva zeci de exemplare.

Acum — zeci de mii de exemplare ale cotidianului „Pravda", în care se publică zilnic cîteva materiale care denunţă rînduielile existente în cele mai diferite ramuri de muncă.

Pe atunci — vreo cinci-şase aşa-numite „cercuri", care discutau, cu participarea unui intelectual marxist, în secret bineînţeles, rînduielile din fabrici şi stabileau conţinutul punctelor care urmau să fie „publicate".

Acum — sute şi mii de grupuri muncitoreşti apărute în mod spontan, care discută nevoile vitale ale muncitorilor şi care din propria lor iniţiativă trimit ziarului „Pravda" scrisori, materiale care denunţă rînduielile din fabrici, apeluri în care muncitorii sînt îndemnaţi să se unească şi să opună împotrivire.

Au trecut numai optsprezece ani, şi de la primele licăriri de lumină, de la primele începuturi timide, muncitorii au păşit spre o mişcare *de masă* în sensul cel mai strict al cuvîntului.

www.dacoromanica.ro

Din păcate, sîntem nevoiţi să ne limităm *numai* la aceste paralele în domeniul dezvăluirii rînduielilor din fabrici. Dar şi ele ne arată cît de lungă este calea parcursă, ne arată încotro duce această cale.

Optsprezece ani reprezintă un interval scurt în istoria unei clase căreia îi este hărăzită măreaţa sarcină istorică a eliberării întregii omeniri.

O bună parte din această cale a fost străbătută pe bîjbîite. Acum drumul e găsit. — Cu mai multă îndrăzneală şi mai strîns uniţi — înainte!

„Pravda" nr. 104 din 30 august 1912

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL MAGISTRAȚILOR

La Viena are loc în momentul de față primul congres internațional al magistraților, precum și cel de-al 31-lea Congres al juriștilor germani.

Cuvîntările sus-pușilor delegați sînt pătrunse de un spirit extrem de reacționar. Domnii jurişti și magistrați burghezi s-au ridicat împotriva participării poporului la administrarea justiției.

În statele moderne această participare îmbracă două forme principale: 1) curtea cu juri, în care juraţii se pronunță numai asupra culpabilității; conducerea dezbaterilor și stabilirea pedepsei este de atribuția unor judecători numiți de stat; 2) judecata cu participarea asesorilor, care, asemenea „reprezentanților stărilor sociale" de la noi, participă deopotrivă cu judecătorii numiți de stat la *toate* fazele procesului.

„Luminații" magistrați ai statelor constituționale rostesc discursuri fulminante împotriva oricărei participări a reprezentanților poporului la administrarea justiției. Unul dintre delegați, un oarecare Elsner, tunînd și fulgerînd împotriva instituției curților cu juri și a judecății cu participarea asesorilor, care ar duce la „anarhie în aplicarea legilor", a susținut ca în locul lor să fie introdusă *inamovibilitatea* magistraților.

În legătură cu aceasta remarcăm că aici se formulează o revendicare liberală în locul unei revendicări democratice și că aceasta se face în scopul de a camufla renegarea totală a democratismului. Participarea reprezentanților

www.dacoromanica.ro

poporului la administrarea justiției este, incontestabil, un principiu democratic. Aplicarea consecventă a acestui principiu reclamă, în primul rînd, ca alegerea juraților să nu se facă pe baze *cenzitare*, adică dreptul de vot să nu fie îngrădit prin restricții în ceea ce privește gradul de cultură, averea, domiciliul etc.

În prezent, datorită excluderii muncitorilor, printre juraţi precumpănesc adesea îndeosebi micii burghezi reacționari. Remediul împotriva acestui rău trebuie să-l constituie dezvoltarea democratismului pînă la forma lui consecventă și integrală, iar nicidecum renegarea mîrșavă a democratismului. Se știe că a doua condiție a unui democratism consecvent în organizarea justiției este considerată în toate țările civilizate alegerea judecătorilor de către popor.

Cît privește inamovibilitatea magistraților, de care fac atîta caz burghezii liberali în general și cei din Rusia în particular, ea nu înseamnă decît o *împărțire* a privilegiilor medievale între alde Purișkevici și alde Miliukov, între iobăgiști și burghezie. În *fapt*, principiul inamovibilității nu poate fi aplicat în mod integral și ar fi de altfel absurd să-l aplici în cazul unor magistrați inapți, neglijenți sau necorespunzători. În evul mediu, numirea judecătorilor era un apanaj al feudalilor și al absolutismului. Burghezia, care are acum un larg acces la funcțiile judecătorești, *se apără* împotriva feudalilor cu ajutorul „principiului inamovibilității" (deoarece în majoritatea cazurilor, dat fiind că cei mai mulți dintre juriștii „culți" fac parte din rîndurile burgheziei, judecătorii numiți vor fi, inevitabil, de proveniență burgheză). Apărîndu-se astfel *împotriva feudalilor*, burghezia se apără în același timp și *împotriva democrației* atunci cînd preconizează principiul numirii judecătorilor.

Nu este lipsit de interes să relevăm de asemenea următoarele pasaje din cuvîntarea unui oarecare dr. Ginsberg, judecător din Dresda. El s-a lansat într-o serie de considerații pe tema *justiției de clasă*, adică a manifestării asupririi de clasă și a luptei de clasă în cadrul justiției de astăzi.

www.dacoromanica.ro

„Se înşală însă amarnic — exclamă d-rul Ginsberg — aceia care-şi închipuie că participarea reprezentanţilor poporului la administrarea justiţiei ar înlătura justiţia de clasă..."

Foarte just, domnule judecător ! Democraţia în general nu înlătură lupta de clasă, ci o face doar conştientă, liberă, făţişă. Dar acesta nu e un argument împotriva democraţiei, ci un argument în favoarea dezvoltării ei consecvente pînă la capăt.

„...Există, fără îndoială, o justiţie de clasă — a spus în continuare judecătorul din Saxonia (iar judecătorii saxoni sînt vestiţi în toată Germania prin sentinţele lor draconice împotriva muncitorilor) —, dar nu în sensul pe care i-l dau social-democraţii, nu în sensul că cei bogaţi sînt favorizaţi în detrimentul celor săraci. Dimpotrivă, există o justiţie de clasă tocmai în sens contrar. În practica mea am avut următorul caz. Asistat de doi asesori, dintre care unul era social-democrat declarat, iar celălalt cam tot aşa ceva, judecam procesul unui grevist acuzat de maltratarea unui spărgător de grevă („a unui muncitor care voia să lucreze", a spus textual d-l judecător din Saxonia), căruia i-a pus mîna în gît, strigîndu-i : „Ne-ai căzut în mînă, canalie afurisită !".

În mod obişnuit, pentru asemenea fapte se dau 4—6 luni închisoare, pedeapsa minimă prevăzută de lege pentru astfel de violenţe. Ei bine, a trebuit să depun mari eforturi ca să împiedic pronunţarea unei sentinţe de achitare a inculpatului. Asesorul social-democrat îmi spunea că nu cunosc psihologia muncitorilor. Eu i-am obiectat că cunosc foarte bine psihologia omului bătut..."

Ziarele germane care au reprodus cuvîntarea judecătorului Ginsberg menţionează în acest loc : *„Hohote de rîs"*. Domnii jurişti şi domnii magistraţi au rîs cu hohote. Mărturisim că, dacă l-am fi auzit vorbind pe acest judecător saxon, am fi rîs şi noi din toată inima.

Ca cineva să se străduiască să combată în manieră savantă (pretins savantă) teoria luptei de clasă e un lucru care se mai poate imagina. De îndată însă ce discuţia trece pe terenul practic, de îndată ce se iau în considerare fenomenele vieţii de toate zilele, cel mai înverşunat adversar al acestei teorii poate să devină un tot atît de talentat propagandist al luptei de clasă ca judecătorul saxon Ginsberg.

„Pravda" nr. 101 din 30 august 1912
Semnat : I. V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN ELVEȚIA

În „Pravda" nr. 63 din 12 iulie * am relatat cititorilor despre greva generală care a avut loc la Zürich în ziua de 29 iunie (12 iulie st. n.). Amintim că greva a fost declarată *împotriva voinței* conducătorilor organizațiilor politice. Adunarea la care 425 de reprezentanți ai tuturor organizațiilor muncitorești din Zürich s-au pronunțat pentru grevă a întîmpinat cu strigăte de „ruşine !" declarația tipografilor că sînt împotriva grevei.

În prezent, presa relatează o serie de fapte care demască acest oportunism.

Reiese că conducătorii politici ai muncitorilor elvețieni au mers cu oportunismul lor pînă la o *trădare* directă a *partidului*. Cu asemenea calificative aspre, dar binemeritate, înfierează cele mai bune organe ale presei muncitorești elvețiene şi germane comportarea membrilor social-democrați ai consiliului municipal din Zürich. *Apărînd interesele capitaliştilor*, acesta din urmă a interzis pichetele de grevă (şi atunci muncitorii au hotărît să protesteze printr-o grevă generală de o zi).

Consiliul municipal din Zürich numără nouă membri, dintre care patru social-democrați : Erismann, Pflüger, Vogelsanger şi Klöti.

Acum a devenit cunoscut că interzicerea pichetelor a fost hotărîtă de consiliul municipal în *unanimitate*, ceea ce înseamnă că Erismann şi cei trei colegi social-democrați

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 413—415. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ai săi au votat *pentru !!!* Guvernul cantonului Zürich a cerut consiliului municipal să interzică pichetele *în general*, iar cei patru preaînţelepţi peştişori*, adică cei patru social-democraţi din Zürich, au prezentat o propunere de „*compromis*" în sensul ca să fie interzise pichetele numai în zona a două ateliere mecanice la care încetase lucrul.

Bineînţeles că, în realitate, această interzicere parţială a pichetelor era tocmai ceea ce cerea burghezia, aşa încît propunerea „social-democraţilor" (?!) a fost acceptată de majoritatea burgheză a consiliului municipal!

Mai mult. Consiliul municipal din Zürich a publicat de curînd o dare de seamă asupra evenimentelor legate de greva generală. Ca răspuns la această grevă, capitaliştii au declarat lock-out pe timp de trei zile. În legătură cu aceasta, consiliul municipal din Zürich a hotărît *în unanimitate*, cu participarea *celor patru* consilieri social-democraţi, că pentru menţinerea ordinii este necesar ca forţele poliţiei să fie întărite *cu trupe*.

Dar asta nu-i încă totul. Consiliul municipal burghez din Zürich a dezlănţuit o prigoană sălbatică împotriva muncitorilor şi funcţionarilor din întreprinderile comunale care au participat la grevă. 13 muncitori au fost concediaţi, iar alţi 116 au fost sancţionaţi disciplinar (retrogradare, salarii mai mici). Aceste hotărîri au fost adoptate de consiliul municipal tot *în unanimitate*, cu participarea lui Erismann şi a doi dintre colegii săi.

Comportarea lui Erismann & Co. nu poate fi calificată altfel decît ca o trădare a partidului.

Nu e de mirare că anarhosindicaliştii au oarecare succes în Elveţia, din moment ce sînt în situaţia de a critica în faţa muncitorilor un partid socialist care tolerează în rîndurile sale asemenea elemente oportuniste trădătoare. Trădarea lui Erismann & Co. are o gravă semnificaţie internaţională, tocmai pentru că ne arată *în mod concret de unde şi în ce fel* este ameninţată mişcarea muncitorească de pericolul unei descompuneri *lăuntrice*.

* Aluzie la „Peştişorul cel înţelept" de M. E. Saltîkov-Şcedrin. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Erismann & Co. nu sînt niște transfugi de duzină care au trecut în tabăra dușmanului; ei sînt pur și simplu filistini pașnici, oportuniști deprinși cu „mărunțișurile" vieții parlamentare, stăpîniți de iluzii democrat-constituționaliste. Într-un moment de ascuțire a luptei de clasă, praful s-a ales din iluziile cu privire la ordinea „constituțională" și la „republica democratică", iar filistinii noștri în funcția de consilieri municipali social-democrați s-au zăpăcit și au alunecat în mlaștină.

Muncitorii conștienți pot vedea din acest trist exemplu încotro duce *în mod necesar* răspîndirea oportunismului în rîndurile partidului muncitoresc.

„Pravda" nr. 105 din 31 august 1912
Semnat: P. P.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CLERUL ŞI POLITICA

Precum se ştie, în momentul de faţă se fac eforturi desperate pentru *a mobiliza* întregul cler în alegerile pentru Duma a IV-a de stat şi pentru a-l organiza ca o forţă ultrareacţionară compactă.

Este extrem de instructiv faptul că *întreaga* burghezie rusă — atît burghezia guvernamentală, octombristă, cît şi cea opoziţionistă, cadetă — denunţă deopotrivă de zeloasă şi de îngrijorată aceste planuri ale guvernului şi le condamnă.

Negustorul rus şi moşierul liberal rus (sau, mai bine zis, care face pe liberalul) se tem de o întărire a guvernului neresponsabil, care vrea „să pescuiască" voturile docililor slujitori ai bisericii. E de la sine înţeles că în această chestiune democraţia este mult mai categoric opoziţionistă (ca să folosim o expresie eufemistică şi inexactă) decît liberalismul.

Într-un număr anterior al ziarului nostru am mai arătat că în problema clerului liberalii au o poziţie nedemocratică, fie sprijinind în mod expres teoria arhireacţionară a „neamestecului" clerului în politică, fie împăcîndu-se cu această teorie *.

Democratul este categoric împotriva oricărei *falsificări* a dreptului de vot şi a alegerilor, dar el este tot atît de

*Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 487—488. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

categoric *pentru* atragerea directă şi făţişă în politică a celor mai largi mase ale clerului de orice categorie. Neparticiparea clerului la lupta politică este o ipocrizie extrem de dăunătoare. În realitate, clerul a participat *întotdeauna* la viaţa politică, dar a făcut-o într-o formă camuflată ; de aceea participarea făţişă a clerului la viaţa politică nu poate decît să aducă foloase poporului.

În legătură cu această problemă prezintă un interes deosebit articolul episcopului de rit vechi Mihail, apărut de curînd în „Reci". Vederile acestui autor sînt extrem de naive : el îşi închipuie, de pildă, că „la noi (în Rusia) clericalismul nu este cunoscut", că pînă la revoluţie el (clerul) se ocupa numai de cele cereşti etc.

Este însă instructiv felul în care acest om, pe cît se pare bine informat, apreciază evoluţia probabilă a evenimentelor.

„...Că un triumf în alegeri nu va însemna un triumf al clericalismului — scrie episcopul Mihail — este un lucru care mi se pare de netăgăduit. Unit, deşi în mod artificial, şi în acelaşi timp, desigur, jignit de faptul că se dispune astfel de voturile sale şi de conştiinţa sa, clerul se va vedea pus între două forţe... De aici va rezulta în mod necesar o cotitură, o criză, o revenire la alianţa firească cu poporul. Dacă curentul clerical şi reacţionar... ar reuşi să se consolideze şi să se maturizeze de la sine, poate că asta nu s-ar întîmpla. Acum, cînd clerul, păstrînd încă în suflet urmele tulburării de odinioară, este din nou smuls din liniştea sa, el îşi va urma calea sa istorică. Democratismul clerului este etapa ultimă şi inevitabilă a acestei căi istorice, etapă care va fi legată de lupta clerului pentru propriile sale interese".

În realitate nu va avea loc „o revenire la alianţa firească cu poporul", cum crede cu naivitate autorul, ci elementele componente ale clerului se vor repartiza între clasele aflate în luptă. Claritatea, amploarea şi caracterul conştient al unui asemenea proces de repartizare va avea de cîştigat, desigur, de pe urma atragerii clerului la viaţa politică.

www.dacoromanica.ro

Iar faptul că observatori bine informaţi constată că în Rusia „urmele tulburării de odinioară“ persistă, viabile şi viguroase, pînă şi în rîndurile unei pături sociale cum este clerul, acest fapt trebuie reţinut ca extrem de semnificativ.

„Pravda“ nr. 106 din 1 septembrie 1912
Semnat : I. V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNCĂ O CAMPANIE ÎMPOTRIVA DEMOCRAŢIEI

„Vehi", această carte de tristă celebritate care a avut un succes enorm în cercurile, pe de-a-ntregul pătrunse de tendinţe de renegare, ale burgheziei liberale, a primit o ripostă extrem de slabă şi n-a fost îndeajuns de profund analizată în tabăra democraţiei.

În parte, aceasta se datoreşte faptului că perioada de succes a culegerii „Vehi" a coincis cu un timp în care presa democratică „legală" era aproape complet sugrumată.

Acum, în „Russkaia Mîsl" [57] (din august), d-l Şcepetev oferă publicului o reeditare a ideilor „vehismului". Acest lucru e cît se poate de firesc din partea unui organ al „vehiştilor", redactat de d-l P. B. Struve, căpetenia renegaţilor. Dar tot atît de firesc ar fi din partea democraţiei, şi mai cu seamă din partea celei muncitoreşti, dacă ar face acum o parte cel puţin din ceea ce ar fi trebuit să facă, la timpul său, în combaterea „vehiştilor".

I

D-l Şcepetev îşi expune ideile sub forma modestă a unei „scrisori din Franţa", intitulată *„Ruşii la Paris"*. Dar sub această formă modestă se ascund în realitate „aprecieri" destul de categorice la adresa revoluţiei ruse din 1905 şi a democraţiei ruse.

„Anul 1905 — scrie vehistul nostru —, acest an îngrijorător (aşa va să zică, îngrijorător ! dar *pentru cine*, prea stimate domn liberal ?), agitat şi atît de confuz este încă viu în memoria tuturor..."

www.dacoromanica.ro

„Agitat şi atît de confuz" ! Cît noroi şi cît marasm trebuie să fie în sufletul unui om care e în stare să scrie asemenea cuvinte. În Germania, adversarii revoluţiei din 1848 au spus că 1848 a fost „anul nebuniei". Aceeaşi idee sau, mai bine zis, aceeaşi stupidă şi mîrşavă spaimă se desprinde din scrisoarea cadetului rus de la „Russkaia Mîsl".

Noi îi vom opune doar cîteva fapte dintre cele mai obiective şi mai „modeste". În 1905 salariile muncitorilor au crescut ca niciodată. Arenzile au scăzut. Toate formele de asociere a muncitorilor, inclusiv a personalului casnic, au luat o mare dezvoltare. Milioane de publicaţii ieftine cu subiect politic erau citite de popor, de mase, de mulţime, de „păturile de jos", cu o aviditate cum nu s-a mai pomenit nicicînd în Rusia.

În vremuri de mult apuse, Nekrasov exclama :

...Veni-va oare vremea (ce-am dorit-o o viaţă !)
Cînd fii şi fiice ale trezitului norod
Pe Gogol şi Belinski vor cumpăra din piaţă,
Iar nu pe Blücher sau pe milordul cel nerod ? [58]

„Vremea" atît de mult dorită de unul dintre vechii democraţi ruşi sosise. Negustorii se lăsau de negoţul cu ovăz şi se apucau de o afacere mai rentabilă : comercializarea broşurilor democratice ieftine. Cartea democratică devenise un produs care *se vindea pe piaţă*. Această nouă literatură de piaţă era în întregime pătrunsă de acele idei ale lui Belinski şi Gogol care făceau ca aceşti doi scriitori să-i fie atît de dragi lui Nekrasov, ca şi oricărui om cumsecade din Rusia...

...E foarte „îngrijorător" ! — exclamă, obez şi mulţumit de sine, porcul liberal care se consideră cult, dar care în realitate este murdar şi respingător, văzînd *cu ochii* cum acest „popor" cumpără la piaţă... scrisoarea lui Belinski către Gogol.

Dar asta este, la drept vorbind, o scrisoare de „intelectual", a decretat „Vehi" în ropotele de aplauze ale lui Rozanov de la „Novoe Vremea" şi ale lui Antonie, episcop al Volîniei.

www.dacoromanica.ro

Ce spectacol dezgustător! — va spune un democrat dintre cei mai buni narodnici. Ce spectacol instructiv! — vom adăuga noi. Cît de repede readuce el la realitate pe cei ce priveau *sentimental* problemele democraţiei, cît de bine *călăreşte* el tot ce e viu şi viguros în rîndurile democraţiei, măturînd fără cruţare putredele iluzii oblomoviste-boiereşti!

Pentru acela care a avut cîndva iluzii în privinţa liberalismului, e bine că şi le pierde. Iar acela care va vrea să-şi amintească de istoria mai veche a liberalismului rus va vedea că încă atitudinea liberalului Kavelin faţă de democratul Cernîşevski reprezintă cel mai pur prototip al *atitudinii partidului* cadet al burghezilor liberali faţă de *mişcarea* democratică a *maselor* din Rusia. Burghezia liberală din Rusia „s-a regăsit pe sine" sau, mai bine zis, şi-a regăsit coada. N-ar fi oare timpul ca democraţia din Rusia să-şi găsească capul?

Este deosebit de revoltător să vezi cum nişte inşi de teapa lui Şcepetev, Struve, Gredescul, Izgoev şi acoliţii lor din tagma cadetă se agaţă de poalele lui Nekrasov, Şcedrin etc. Nekrasov, fiind lipsit de fermitate, oscila între Cernîşevski şi liberali, dar toată simpatia lui era de partea lui Cernîşevski. Tot din cauza lipsei sale de fermitate, Nekrasov păcătuia prin unele accente de servilism liberal, dar el însuşi îşi deplîngea amar „păcatele" şi *se căia de ele în public:*

N-am neguţat cu lira, dar cîteodată,
Cînd soarta ne-ndurat-ameninţa,
Smulgea cîntare neadevărată
Din liră, mîna mea...

„Cîntare neadevărată" — iată cum îşi numea Nekrasov păcatele pe linia servilismului liberal. Cît despre Şcedrin, el îi biciuia fără cruţare pe liberali şi i-a înfierat pentru totdeauna cu formula: „adaptare la mîrşăvie" [59].

Cît de învechită se dovedeşte a fi această formulă cînd o aplicăm lui Şcepetev, Gredescul şi altor vehişti * ! Acum

* Ni se va obiecta, poate, că Gredescul, ca şi Miliukov & Co., a polemizat cu „Vehi". Da, dar el *polemiza* rămînînd vehişti. Vezi, între altele, „Pravda" nr. 85. (Vezi volumul de faţă, pag. 25—26. — *Nota red.*)

www.dacoromanica.ro

nu mai e cîtuşi de puţin vorba ca aceşti domni *să se adapteze* la mîrşăvie. Dimpotrivă, ei înşişi au construit din propria lor iniţiativă, în maniera lor proprie, pornind de la neokantianism [60] şi de la alte teorii „europene" la modă, *o teorie proprie* a „mîrşăviei".

II

„Atît de confuzul an 1905", scrie d-l Şcepetev. „Toate s-au învălmăşit şi s-au încurcat în talmeş-balmeşul unei harababuri generale".

Nici în legătură cu aceasta nu putem aduce decît puţine obiecţii de ordin teoretic. Considerăm că evenimentele istorice trebuie apreciate după mişcările *maselor* şi ale claselor în ansamblu, iar nu după stările de spirit ale unor persoane sau grupuleţe.

În Rusia, ţăranii şi muncitorii formează masa covîrşitoare a populaţiei. Ce anume poate fi considerat, la această masă a populaţiei, ca o dovadă de „confuzie şi harababură totală" ? Dimpotrivă, faptele obiective arată incontestabil că tocmai în masele populaţiei s-a desfăşurat pe o scară nemaivăzut de largă şi cu rezultate deosebit de palpabile un proces de limpezire care a pus capăt pentru *totdeauna* „confuziei şi harababurii".

Înainte de 1905, în „poporul de jos" existau într-adevăr, „învălmăşite şi amestecate" „într-o harababură generală", elemente de înapoiere patriarhală şi elemente de democratism. Mărturie în această privinţă stau fapte obiective ca posibilitatea unor fenomene ca zubatovismul şi „gaponiada".

Anul 1905 a pus capăt pentru totdeauna acestei „harababuri". Istoria Rusiei nu cunoaşte o altă epocă care *să fi descurcat* cu atîta claritate, în fapte şi nu în vorbe, relaţiile încurcate de pe urma stagnării seculare şi a rămăşiţelor seculare ale iobăgiei ; ea nu cunoaşte o altă epocă în care *clasele* să se fi delimitat atît de precis şi de „temeinic", în care *masele* populaţiei să-şi fi precizat atît de clar poziţiile, în care teoriile şi programele „intelectualilor" să fi fost atît de precis şi de „temeinic"

www.dacoromanica.ro

verificate prin *acțiunile* desfășurate de milioane de oameni.

Cum se face deci că fapte istorice incontestabile au căpătat un aspect atît de denaturat în capul acestui cult publicist liberal de la „Russkaia Mîsl" ? Explicația este cît se poate de simplă : acest vehist atribuie întregului popor propria sa stare de spirit subiectivă. Atît el însuși cît și întreaga sa grupare — intelectualitatea burghezo-liberală — s-au pomenit atunci într-o situație deosebit de „încurcată", „cu totul confuză". Iar liberalul, punînd în seama altora propriile sale păcate, atribuie *maselor* propria lui nemulțumire, apărută în mod firesc ca urmare a acestei situații confuze și a faptului că masele și-au dat seama cît de găunos este liberalismul.

Și, într-adevăr, nu era oare confuză situația liberalilor în iunie 1905 ? sau după 6 august, cînd ei chemau poporul să participe la alegerile pentru Duma lui Bulîghin, iar poporul a urmat *în fapt* o cale care ducea alături și dincolo de Dumă ? sau în octombrie 1905, cînd liberalii au fost siliți „să alerge în urma evenimentelor" și să numească „glorioasă" greva, deși pînă mai ieri luptaseră împotriva ei ? sau în noiembrie 1905, cînd toată jalnica neputință a liberalismului a ieșit la iveală, demonstrată fiind de un fapt atît de elocvent ca vizita lui Struve la Witte ?

Dacă vehistul Șcepetev își va da osteneala să citească broșura vehistului Izgoev despre Stolîpin, el va vedea că Izgoev *a fost silit* să recunoască această situație „confuză" a cadeților, care în Duma I și a II-a [61] s-au aflat „între două focuri". Această „confuzie" și această neputință a liberalismului erau inevitabile, deoarece el nu avea sprijin de *masă* nici sus, în rîndurile burgheziei, nici jos, în rîndurile țărănimii.

Considerațiile d-lui Șcepetev asupra istoriei revoluției din Rusia se încheie cu următoarea perlă :

„De altfel, această situație confuză n-a durat decît foarte puțin. Cercurile conducătoare și-au revenit treptat din spaima, vecină cu panica, de care fuseseră cuprinse și, ajungînd la concluzia elementară că o companie bună de soldați este mai eficientă decît toată vorbăria revoluționară luată laolaltă, au organizat «expediții de

www.dacoromanica.ro

pedepsire» şi au pus în funcţiune justiţia cu tragere rapidă. Rezultatele au întrecut orice aşteptări. În numai doi-trei ani, revoluţia a fost în aşa măsură zdrobită şi stîrpită, încît pe alocuri unele organe ale ohranei au *fost nevoite s-o însceneze...*"

Dacă pe marginea consideraţiilor precedente ale autorului am putut face cel puţin unele comentarii teoretice, acum nu mai avem nici măcar această posibilitate. Nu ne rămîne decît să ţintuim la stîlpul infamiei, cît mai sus şi cît mai trainic, aceste ruşinoase consideraţii, pentru ca să poată fi văzute cît mai de departe şi vreme cît mai îndelungată...

De altfel, am mai putea să-i punem cititorului următoarea întrebare : este oare de mirare că ziarul octombrist „Golos Moskvî" şi murdara foaie naţionalistă „Novoe Vremea" au reprodus, pline de încîntare, pasaje din scrisoarea lui Şcepetev ? Există oare, la drept vorbind, o deosebire între aprecierea „istorică" pe care o face revista „democrat-constituţională" şi aprecierea pe care o fac cele două ziare arătate ?

III

Partea cea mai mare a scrisorii d-lui Şcepetev este consacrată descrierii vieţii în emigraţie. Pentru a găsi ceva care să se poată compara cu această descriere, ar trebui să dezgropăm numerele revistei „Russkii Vestnik" [62] de pe vremea lui Katkov şi să luăm de acolo romanele în care sînt înfăţişaţi generoşi mareşali ai nobilimii, ţărani blajini şi mulţumiţi, iar ca elemente nemulţumite apar tot felul de lepădături, oameni netrebnici şi revoluţionari diabolici.

D-l Şcepetev a văzut Parisul (dacă l-a văzut) cu ochii unui filistin îndîrjit împotriva democraţiei, pentru care prima carte democratică de masă apărută în Rusia nu constituie decît un „motiv de îngrijorare".

Se ştie că fiecare vede în străinătate ceea ce vrea să vadă. Sau, cu alte cuvinte, în orice ambianţă nouă fiecare se vede *pe sine însuşi*. Ultrareacţionarul vede în străinătate moşieri, generali şi diplomaţi distinşi. Agentul

www.dacoromanica.ro

ohranei vede acolo poliţişti cu suflet generos. Renegatul liberal rus vede la Paris portărese cumsecade şi băcani „cu simţ practic“ *, care caută să convingă pe revoluţionarii ruşi că la ei „sentimentele umanitare şi altruiste prea au înăbuşit cerinţele personalităţii, şi adesea în dauna progresului general şi a dezvoltării culturale a întregii noastre ţări“ **.

Pe un om cu suflet de lacheu îl interesează, fireşte, cel mai mult micile scandaluri şi bîrfelile din odaia servitorilor. Băcanul şi portarul-lacheu nu dau, fireşte, nici o atenţie problemelor ideologice dezbătute în referatele ce se ţin la Paris şi în presa care apare la Paris în limba rusă. De unde să ştie el că în această presă au fost puse, de pildă, încă în 1908, aceleaşi probleme privind esenţa socială a regimului de la 3 iunie, rădăcinile de clasă ale noilor curente din sînul democraţiei etc. ***, care abia mult mai tîrziu şi într-o formă mai denaturată (într-o formă ciuntită) şi-au găsit loc în coloanele presei „păzite“ cu străşnicie ?

Băcanul şi lacheul, oricît s-ar deghiza ei în veşminte de „intelectual“, nu sînt în stare să observe şi să înţeleagă aceste probleme. Dacă acest lacheu se intitulează „publicist“ care colaborează la o revistă liberală, el va trece sub tăcere importantele probleme ideologice care nu au fost puse nicăieri atît de limpede şi de deschis ca la Paris. În schimb, un asemenea „publicist“ vă va relata cu lux de amănunte lucruri binecunoscute în odaia servitorilor.

Acest simandicos cadet va relata, în revista prea distinsului domn Struve, că din „locuinţa unei revoluţionare binecunoscute la Paris“ a fost evacuată, „nu fără ajutorul poliţiei“, o nenorocită emigrantă care a ajuns prostituată, că la un bal organizat în scopuri de binefacere „şomerii“ au făcut iarăşi un scandal monstru, că într-o casă cunoscută d-lui Şcepetev un copist „a luat, cu titlu

* Pag. 139 din articolul d-lui Şcepetev („Russkaia Misl“, 1912, nr. 8).
** Ibid., pag. 153.
*** Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 279—292. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

de avans, o sumă destul de importantă, iar apoi a început să-şi neglijeze îndatoririle", că emigranţii „se scoală la amiază şi se culcă la 2—3 noaptea, că toată ziua primesc vizite, discută, fac zarvă, se agită".

Toate aceste lucruri, slugarnica revistă a cadetului Struve le va relata cu lux de amănunte, cu exemple, savurînd picanteriile, fără a se lăsa cîtuşi de puţin mai prejos de Menşikov şi de Rozanov de la „Novoe Vremea".

„Dă-mi bani, că, de nu, îţi mut fălcile — iată ce formă vădit duşmănoasă au luat relaţiile dintre vîrfurile emigraţiei şi cercurile ei de jos. Ce-i drept, această formulă n-a căpătat o răspîndire prea largă, şi «curentul extremist din cercurile de jos» s-a reprezentat" (aşa scrie în revista d-lui Struve cultul nostru cadet!) „doar prin vreo 10—20 de elemente foarte dubioase, poate chiar dirijate din afară de o mînă abilă..."

Rog pe cititor să se oprească asupra acestor consideraţii şi să se gîndească la deosebirea care există între un lacheu obişnuit şi un lacheu-publicist. Lacheul obişnuit — considerat în masă, desigur abstracţie făcînd de elementele conştiente care au adoptat punctul de vedere de clasă şi caută o ieşire din situaţia lor de lachei — este naiv, incult, adesea analfabet şi înapoiat; e scuzabilă deci plăcerea lui naivă de a flecări despre ceea ce-i este mai accesibil, despre lucruri care-i sînt mai apropiate şi mai pe înţeles. Lacheul-publicist este un om „instruit", primit în saloanele cele mai distinse. El ştie foarte bine că şantajiştii nu reprezintă decît un procent infim în rîndurile emigraţiei („vreo zece-douăzeci" la *multe mii* de emigranţi). El îşi dă seama chiar că aceşti şantajişti sînt, poate, „*dirijaţi*" de o „*mînă abilă*", dintr-o ceainărie a Uniunii poporului rus [63].

Şi, conştient de toate aceste lucruri, lacheul-publicist procedează ca un om „instruit". O, el ştie să ascundă ceea ce trebuie să rămînă ascuns, el ştie să arate faţa mărfii! El nu e un scrib venal în slujba sutelor negre, nici vorbă de aşa ceva. Mai mult chiar, „*el însuşi*" a arătat că această duzină de şantajişti e dirijată, *poate*, de o mînă din afară, dar în acelaşi timp el *nu face altceva*

www.dacoromanica.ro

decît să vorbească *tocmai* despre aceşti şantajişti, despre scandaluri, despre copişti care îşi neglijează îndatoririle!

Şcoala pe care au făcut-o la „Novoe Vremea" „*publiciştii*" de la „Russkaia Mîsl" a dat roade. Suvorin de la „Novoe Vremea" se lăuda că n-a primit niciodată subvenţii; *totul* era că „el însuşi ştia" să-şi potrivească tonul.

Revista „Russkaia Mîsl" nu primeşte subvenţii, ferit-a sfîntul! *Totul* e că „ea însăşi ştie" să-şi potrivească tonul pe placul celor de la „Novoe Vremea" şi al „băieţilor" lui Gucikov.

IV

Da, chinuitor de grea e viaţa în emigraţie. În cercurile emigranţilor, şi numai în aceste cercuri, au fost dezbătute în anii de restrişte şi de acalmie principalele probleme principiale ale întregii democraţii ruse. În aceste cercuri e mai multă sărăcie şi mizerie decît în orice altă parte. Aici este deosebit de ridicat procentul sinuciderilor şi neobişnuit, monstruos de mare procentul oamenilor a căror fiinţă întreagă nu e decît un ghem de nervi bolnavi. Dar poate fi altfel în mijlocul unor oameni care duc o viaţă atît de chinuită?

Nimerind în cercurile emigranţilor, oameni diferiţi se interesează de lucruri diferite. Pe unii îi interesează dezbaterea deschisă a principalelor probleme politice principiale. Pe alţii îi interesează pălăvrăgeala în jurul unui scandal care a avut loc la cutare bal, flecărelile despre copişti incorecţi, comentariile pe marginea faptului că portăresele şi băcanii detestă felul de viaţă al emigranţilor... Fiecare cu ale lui.

Şi, totuşi, cînd ajungi să cunoşti tot amarul insuportabilei şi nesuferitei vieţi de emigrant, care îţi toceşte toţi nervii, şi cînd te gîndeşti la viaţa pe care o duc domnii Şcepetev, Struve, Golovin, Izgoev & Co., nu te poţi reţine să nu spui: e o mare fericire pentru noi că nu facem parte din această societate a „oamenilor cumsecade", din

www.dacoromanica.ro

societatea în care au acces aceste persoane şi în care li se întinde mîna !

În această „societate cumsecade" nu există, probabil, nici un fel de scandaluri. Prostituatele nu ajung în situaţia de a locui în apartamentele acestor domni aproape ca femei de seama lor. Nu, ele rămîn în alte apartamente. Oamenii fără de lucru nu provoacă scandaluri la balurile acestor domni. La ei balurile decurg în ordine. La ei asta se face separat : prostituatele (provenite din rîndurile celor fără de lucru) locuiesc în apartamente special închiriate, iar balurile se fac în altă parte. Şi dacă îşi angajează un copist, ei nu îngăduie niciodată un asemenea dezmăţ ca el să ia bani înainte şi să mai aibă şi curajul să nu-şi îndeplinească îndatoririle.

La ei nu sînt posibile scandaluri din motive băneşti. În preajma lor nu trăiesc oameni înfometaţi, chinuiţi, surescitaţi, aflaţi în pragul sinuciderii. Şi dacă „milioanele pactizează" astăzi cu „ştiinţa" în persoana d-lui Struve & Co., mîine cu titlul de deputat în persoana d-lui Golovin & Co., iar poimîine cu titlul de deputat şi de avocat în persoana d-lui Maklakov & Co. [64], ce poate fi scandalos în toate acestea ? ?

În lumea lor totul e nobleţe pură. Dacă scrierile d-lor Struve, Gredescul, Şcepetev & Co. împotriva democraţiei îi fac plăcere lui Reabuşinski şi celor de teapa lui, e ceva rău în asta ? Se ştie doar că Struve nu primeşte subvenţii, „el însuşi" ştie să-şi potrivească tonul ! Nimeni nu poate să afirme că „Russkaia Mîsl" este întreţinuta celor de teapa lui Reabuşinski. Nimănui nu-i va trece prin minte să afirme că plăcerea pe care o procură d-lor Reabuşinski anumiţi „publicişti" se aseamănă cu plăcerea pe care fetele de şerbi o procurau odinioară moşierilor gîdilîndu-i la tălpi.

Într-adevăr, ce vină are d-l Struve sau d-nii Gredescul, Şcepetev etc. dacă scrierile şi discursurile în care ei îşi exprimă convingerile reprezintă un fel de gîdilare a tălpilor negustorului şi moşierului rus întărîtat împotriva revoluţiei ?

Ce-i scandalos în faptul că d-l Golovin, fost deputat, s-a învîrtit de o concesiune mănoasă ? Se ştie doar că a

www.dacoromanica.ro

renunțat la mandatul de deputat ! ! Prin urmare, pe vremea cînd era deputat, concesiunea nu exista încă, ci se afla abia în faza de pregătire. Iar atunci cînd a primit concesiunea, el a încetat să mai fie deputat. Nu este oare limpede că-i o afacere curată ? Nu este oare evident că numai niște calomniatori îl pot arăta cu degetul pe Maklakov ? Se știe doar că l-a apărat pe Taghiev, după cum a declarat el însuși într-o scrisoare adresată ziarului „Reci", „în deplin acord cu convingerile sale" ! Este în afară de orice îndoială că nici o portăreasă și nici un băcan din Paris nu va găsi absolut nimic condamnabil, penibil sau scandalos în modul de viață și în acțiunile tuturor acestor onorabili reprezentanți ai cadeților.

V

Considerațiile principiale de ordin general ale d-lui Șcepetev merită să fie reproduse în întregime :

„Pînă acum, mai ales în cercurile care au participat la revoluție, sentimentele umanitare și altruiste prea au înăbușit cerințele personalității, și asta adesea în dauna progresului general și a dezvoltării culturale a întregii noastre țări. Năzuința de a fi «folositor societății» și de a contribui la «binele întregului popor» a făcut ca acești oameni să se neglijeze prea de tot pe ei înșiși, să-și neglijeze cerințele și nevoile personale în așa măsură, încît înseși sentimentele și năzuințele altruiste nu puteau fi realizate sub forma unei activități creatoare pozitive (!!) și pe deplin conștiente, ci duceau în mod fatal la forme pasive de jertfire de sine. Și nu numai în special în acest domeniu, ci și în sfera relațiilor cotidiene cerințele personalității au fost în permanență și în fel și chip înăbușite, pe de o parte, de o «conștiință morbidă» care a dus adesea la hipertrofierea setei de acte eroice și de jertfire de sine, iar pe de altă parte de o insuficientă prețuire a vieții însăși, condiționată de nivelul scăzut al culturii noastre. De aici a rezultat o permanentă dedublare, sentimentul permanent că viața proprie nu este așa cum ar trebui să fie, că este chiar o viață «păcătoasă», a rezultat o năzuință permanentă de a se jertfi, de a veni în ajutorul celor sărmani și oropsiți, în sfîrșit de a merge «în tabăra celor sortiți pieirii», fapt care și-a găsit o oglindire atît de completă și de vie în literatura noastră.

În concepțiile și în moravurile poporului francez nu întîlnim nimic asemănător..."

www.dacoromanica.ro

Acesta este un comentariu la declarațiile politice și programatice ale d-lui Gredescul, pe care „Reci" le-a publicat fără nici un fel de rezerve și pe care „Pravda" (nr. 85) i le-a reamintit atunci cînd acesta a vrut să le dea uitării.

Considerațiile de mai sus reprezintă o continuare și o reeditare a ideilor vehiste. Ele ne arată încă și încă o dată că vehiștii numai în aparență se războiesc cu „intelectualitatea", că în realitate ei *se războiesc cu democrația*, se dezic complet de ea.

Unitatea dintre „Vehi", Gredescul și „Reci" trebuie subliniată mai ales acum, în zilele alegerilor, cînd cadeții, pozînd în adepți ai democratismului, se străduiesc din răsputeri să estompeze și să cocoloșească toate problemele principiale, într-adevăr importante și fundamentale ale politicii. Una dintre sarcinile practice arzătoare ale democrației este de a indica aceste probleme în cadrul adunărilor electorale, de a explica unui public cît mai larg sensul și semnificația cuvintelor diferiților Șcepetevi și ale tuturor vehiștilor, de a demasca ipocrizia ziarului „Reci" și a Miliukovilor atunci cînd aceștia încearcă să se degajeze de răspundere pentru „Russkaia Mîsl", deși la această revistă colaborează *membri ai partidului* cadet.

„Controversele" cu vehiștii, „polemica" pe care o duc împotriva lor d-nii de teapa lui Gredescul, Miliukov ș.a. nu reprezintă altceva decît o încercare de a arunca praf în ochii lumii, de a camufla fățarnic faptul că întregul partid cadet este în principiu profund solidar cu „Vehi". Într-adevăr, este oare posibilă o „controversă" în jurul ideilor fundamentale expuse în pasajul citat? Poți rămîne în același partid cu niște oameni care propovăduiesc asemenea concepții, fără a fi răspunzător *pe deplin* pentru această propovăduire a negării categorice a celor mai elementare principii ale oricărei democrații?

Problema este disimulată de către cei ce consimt s-o pună în termenii în care a pus-o culegerea „Vehi", adică opunînd „altruismului" „individualismul" etc. Semnificația politică a acestor fraze este cît se poate de clară: ele

www.dacoromanica.ro

marchează o cotitură *împotriva* democrației, o cotitură către liberalismul *contrarevoluționar*.

Trebuie să înțelegem că această cotitură nu este întîmplătoare; ea este rezultatul situației de clasă a burgheziei. Trebuie să tragem de aici concluziile politice necesare în sensul că democrația trebuie să se delimiteze clar de liberalism. Fără o justă înțelegere a acestor adevăruri, fără o largă răspîndire a lor în masa populației, nici vorbă nu poate să fie de vreun pas serios înainte.

„Nevskaia Zvezda" nr. 24 și 25 din 8 și 9 septembrie 1912
Semnat: V. I.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UNITATEA DE VEDERI DINTRE CADEŢI ŞI CEI DE LA „NOVOE VREMEA"

Foarte des se observă la noi tendinţa de a considera campania electorală ca o luptă pentru mandate, adică pentru locşoare în Dumă.

Pentru muncitorii conştienţi, această campanie este, în primul rînd şi mai presus de orice, o luptă pentru principii, adică pentru concepţii fundamentale, pentru convingeri politice. Această luptă, care se desfăşoară în faţa maselor şi care le atrage pe acestea în viaţa politică, constituie unul dintre principalele avantaje ale regimului reprezentativ.

Cadeţii noştri însă se eschivează de la o polemică de fond în jurul problemelor principiale privind liberalismul şi democratismul, politica de „pace" şi politica luptei de clasă, probleme puse de noi, şi se limitează să se jeluiască în dreapta şi-n stînga că noi am fi „cadetofagi".

Există însă fapte care vădesc în mod izbitor înduioşătoarea unitate principială de vederi dintre cadeţi şi cei de la „Novoe Vremea" în ceea ce priveşte aprecierea unor probleme primordiale ale vieţii ruseşti.

Recent a apărut nr. 8 al revistei „Russkaia Mîsl". Redactorul acestei reviste este cadetul Struve, iar printre colaboratorii ei se numără cadeţii Izgoev, Severeanin, Galici şi mulţi alţii.

În acest număr, d-l A. Şcepetev publică un infam pamflet ultrareacţionar îndreptat împotriva revoluţiei şi a revoluţionarilor, intitulat „Ruşii la Paris". „Novoe Vremea" reia *imediat* cîntecul lansat de „Russkaia Mîsl",

www.dacoromanica.ro

citează din cuprinsul lui o serie întreagă de „perle" și, încîntat la culme, exclamă : „Și cînd te gîndești că acești oameni de nimic care vorbesc în numele omenirii (adică revoluționarii așa cum sînt înfățișați în „Russkaia Mîsl") aspirau la rolul de înnoitori ai vieții rusești".

Ce va spune acum „Reci", ziarul oficial al cadeților ? Va spune el că asta „nu are nici o legătură" cu alegerile, adică cu lupta pentru locșoare ? — sau că el „nu răspunde" pentru „Russkaia Mîsl", adică partidul nu răspunde pentru acești membri ai săi, pe care *nici* o conferință a cadeților nu i-a dezavuat o dată măcar ?

Oricît s-ar suci și s-ar învîrti ziarul „Reci", oricît ar strînge din umeri oamenii lipsiți de principii și de caracter referindu-se la „cadetofagia" noastră, noi nu vom înceta să spunem cetățenilor din Rusia : cercetați îndeaproape *principiile* cadeților și nu păstrați o atitudine de rușinoasă indiferență atunci cînd „democrații constituționali" împroșcă cu lături democrația.

Iată cîteva dintre pasajele cele mai pregnante și chiar principiale, adică nu pur și simplu clevetitoare, din articolul cadetului ultrareacționar Șcepetev :

„Pînă acum, mai ales în cercurile care au participat la revoluție, sentimentele umanitare" (adică pătrunse de iubire de oameni) „și altruiste" (adică dezinteresate, care nu se reduc la grija pentru interesele proprii) „*prea* au înăbușit cerințele personalității, și asta adesea în dauna progresului general și a dezvoltării culturale a întregii noastre țări. Năzuința de a fi «folositor societății» și de a contribui la «binele întregului popor»" (ghilimelele ironice aparțin revistei „Russkaia Mîsl") „a făcut ca acești oameni să se neglijeze prea de tot pe ei înșiși, să-și neglijeze cerințele și nevoile personale... De aici a rezultat o permanentă dedublare, sentimentul permanent că viața proprie nu este așa cum ar trebui să fie, că este chiar o viață «păcătoasă», a rezultat o năzuință permanentă de a se jertfi, de *a veni în ajutorul celor sărmani și oropsiți*, în sfîrșit de a merge «în tabăra celor sortiți pieirii», fapt care și-a găsit o oglindire atît de completă și de vie în literatura noastră" („Russkaia Mîsl", nr. 8, pag. 152—153).

Cît dispreț merită un partid cu pretenții de democratism care tolerează în rîndurile sale pe acești domni care

www.dacoromanica.ro

terfelesc în noroi cele mai elementare premise, convingeri şi principii ale *întregii democraţii!*

Burghezia liberală urăşte democraţia, acest lucru l-a dovedit culegerea „Vehi", îl dovedeşte în fiecare lună „Russkaia Mîsl" şi l-au dovedit Karaulovii şi Gredesculii.

Liberalii înşişi ridică un zid despărţitor între ei şi democraţie.

„Pravda" nr. 109 din 5 septembrie 1912
Semnat: I. V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PE MARGINEA SCRISORII LUI N. S. POLEANSKI

Scrisoarea trimisă de la ţară de N. S. Poleanski şi publicată în numărul de faţă al ziarului „Pravda" ridică o problemă foarte interesantă. Ar fi de dorit ca ţăranii înşişi să se pronunţe cît mai des asupra acestei probleme.

În ce ne priveşte, considerăm necesar să remarcăm cele ce urmează.

N. S. Poleanski are perfectă dreptate atunci cînd spune că numai „un fluieră-vînt" poate considera că adunarea de plasă e o adunătură de proşti. Numai ţăranii *înşişi* pot decide ce formă de folosire a pămîntului şi de stăpînire a pămîntului e mai potrivită în cutare sau cutare regiune. Orice amestec din partea legii sau a administraţiei, de natură să îngrădească dreptul ţăranilor de a dispune liber de pămînt, este o rămăşiţă a iobăgiei. Un astfel de amestec nu poate decît să dăuneze bunului mers al lucrurilor, nu poate decît să umilească şi să jignească ţărănimea.

Muncitorul agricol care a trimis scrisoarea publicată în nr. 38 al ziarului „Pravda" a arătat foarte bine ce birocratism stupid rezultă de pe urma unui astfel de amestec.

Să vedem acum în ce fel trebuie să privească chestiunea : hutor sau obşte ? zecile de milioane de oameni care se spetesc muncind şi sînt veşnic exploataţi.

Problema care se pune în faţa acestor oameni nu e nicidecum aceea de a alege între hutor şi obşte. Ei tre-

www.dacoromanica.ro

buie să-şi pună întrebarea cine-i exploatează şi ce trebuie făcut pentru atenuarea şi desfiinţarea acestei exploatări.

De pildă, în Rusia europeană, 30 000 de mari moşieri stăpînesc 70 000 000 de deseatine de pămînt, cam tot atît cît posedă 10 000 000 de ţărani săraci. Indiferent dacă aceşti ţărani vor rămîne în cadrul obştii sau se vor instala în hutore, viaţa lor de mizerie nu se va schimba nici cu o iotă. Dacă împreună cu familia mea am şapte deseatine de pămînt prost, în timp ce moşierul din vecinătate are 2 000 de deseatine de pămînt foarte bun, înseamnă că, indiferent dacă va fi hutor sau obşte, situaţia va fi aproape aceeaşi ca pe vremea iobăgiei.

Omului flămînd i se împuiază capul cu palavre pe tema hutor sau obşte, plăcintă cu carne sau plăcintă cu varză, în timp ce omul acesta se hrăneşte cu lobodă, are pămînt mlăştinos sau nisipos, iar pentru adăpătoare, izlaz şi pămînt de arat trebuie să facă clacă.

Cu ajutorul hutorelor se urmăreşte să se creeze „mici moşieri" care să-i apere pe marii moşieri. Dar pentru milioane şi zeci de milioane de ţărani rezultatul va fi doar acela că vor flămînzi şi mai rău.

În Europa occidentală agricultura s-a dezvoltat într-adevăr rapid şi cu succes *numai acolo* unde au fost complet înlăturate toate rămăşiţele asupririi feudale.

În ţările cu adevărat libere, în care agricultura este bine organizată, a mai rămas o singură forţă care-l apasă pe ţăran şi pe muncitor: forţa capitalului. Împotriva acestei forţe nu există decît un singur mijloc: o alianţă liberă între muncitorii salariaţi şi ţăranii ruinaţi. Din această alianţă va lua naştere o nouă orînduire socială, în care pămînturile cultivate, maşinile ingenioase, aburul şi electricitatea vor servi la îmbunătăţirea vieţii celor ce muncesc şi nu la îmbogăţirea unui pumn de milionari.

„Pravda" nr. 118 din 15 septembrie 1912
Semnat: F r.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA LINIA POLITICĂ

„Nevskaia Zvezda" şi „Pravda" au, fără îndoială, o fizionomie bine precizată, pe care o cunosc nu numai muncitorii, ci şi toate partidele politice din Rusia, — o cunosc datorită atacurilor la care se dedau împotriva „Pravdei" şi a gazetei „Nevskaia Zvezda" atît ultrareacţionarii şi octombriştii („Rossiia", „Novoe Vremea", „Golos Moskvî" etc.) cît şi liberalii („Reci", „Zaprosî Jizni" [65] etc.)

O apreciere a liniei politice promovate de ziarele menţionate prezintă un deosebit interes din punctul de vedere al campaniei electorale, deoarece în cadrul unei asemenea aprecieri se verifică în mod necesar concepţiile asupra problemelor principiale fundamentale. Iată de ce am vrea să ne oprim asupra articolului publicat de N. Nikolin, în „Nevski Golos" nr. 9, cu privire la linia ziarelor „Pravda" şi „Nevskaia Zvezda". Acest articol conţine, după cum va vedea cititorul, destule expresii tari, pe care însă, ţinînd seama de încercarea autorului de a examina în fond probleme importante, putem (şi trebuie) să le trecem cu vederea.

„Trebuie să recunosc — scrie N. Nikolin — că în multe privinţe «Pravda» îşi îndeplineşte în chip destul de satisfăcător sarcina de a fi exponentul deziderateIor, nevoilor, cerinţelor şi intereselor proletariatului din Rusia. Din păcate însă, valoarea acestei munci utile scade simţitor datorită faptului că «Pravda» înfăţişează realitatea politică într-un chip cu totul stupid, departe de adevăr şi extrem de dăunător prin consecinţele sale".

www.dacoromanica.ro

Să lăsăm la o parte expresiile tari şi să reţinem principalul: modul de a înfăţişa realităţi politice. Pentru această manieră directă şi într-adevăr temeinică de a pune problema îi iertăm cu plăcere autorului surescitarea sa. Să discutăm deci în fond. Într-adevăr, nu poţi face nici un pas în domeniul muncii practice fără a avea o idee bine precizată despre *caracterul* „realităţii noastre politice".

După ce a pus problema în acest mod, N. Nikolin dă următorul răspuns:

„«Pravda», urmînd în cazul de faţă exemplul gazetei «Nevskaia Zvezda», se străduieşte să convingă pe cititorii săi că construirea Rusiei noi trebuie să fie înfăptuită de clasa muncitoare în pofida liberalilor. Asta sună, fireşte, foarte mîndru, dar nu conţine decît o absurditate de cea mai pură speţă. Rusia nouă nu este construită de nimeni, ea *se construieşte* (subliniat chiar de N. Nikolin) în procesul complex al luptei dintre interese diferite, iar sarcina clasei muncitoare nu este aceea de a-şi propune planul himeric de a construi *pentru alţii şi în pofida tuturor acestor altora* o Rusie nouă, ci de a crea în cadrul acesteia din urmă condiţii cît mai favorabile pentru propria sa dezvoltare continuă".

Şi de astă dată îi iertăm bucuros autorului „năduful" său, extrema sa surescitare, pentru că încearcă să ia taurul de coarne. N. Nikolin atinge aici mai deschis, mai sincer şi mai judicios decît mulţi lichidatori una dintre sursele cele mai adînci ale profundelor noastre divergenţe.

„...Rusia nouă nu este construită de nimeni, ea *se construieşte* în procesul..." cine nu va recunoaşte în acest raţionament remarcabil laitmotivul invariabil al întregii muzici lichidatoriste (şi chiar mai larg: oportuniste)?

Să analizăm deci mai îndeaproape această propoziţie.

Dacă Rusia nouă se construieşte în procesul luptei dintre interese diferite, înseamnă că *clasele* care au interese *diferite construiesc* în mod diferit această Rusie nouă. E limpede ca lumina zilei. Ce sens are deci *antiteza* lui N. Nikolin: „Rusia nouă nu este construită de nimeni, ea *se construieşte* etc."?

N-are absolut nici un sens. Este un nonsens din punctul de vedere al celei mai elementare logici.

www.dacoromanica.ro

Dar acest nonsens îşi are *logica sa proprie*, logica oportunismului, care alunecă în mod inevitabil şi nicidecum întîmplător spre erorile lui Nikolin, încercînd să-şi apere „în chip marxist" poziţia. Asupra acestei „logici a oportunismului" trebuie să ne oprim în cele ce urmează.

Cine spune : Rusia nouă *este construită* de cutare clase, acela stă atît de trainic pe terenul marxismului, încît nu numai expresiile tari ale lui N. Nikolin, dar nici chiar... conferinţele „lichidatoriste de unificare" şi toate „tunetele" lor verbale nu sînt în stare să-l clintească.

Cine spune : „Rusia nouă nu este construită de nimeni, ea *se construieşte* etc.", acela alunecă de la obiectivismul luptei de clasă (adică de la marxism) spre „obiectivismul" justificării burgheze a realităţii existente. Tocmai aici este sursa păcatului alunecării de la marxism la oportunism pe care îl săvîrşeşte (fără să-şi dea seama) N. Nikolin.

Dacă voi spune : Rusia nouă *trebuie* construită *în cutare fel* din punctul de vedere, să zicem, al adevărului, al echităţii, al repartiţiei egalitare după criteriul muncii etc., voi da dovadă de un subiectivism care mă va duce în lumea himerelor. În realitate însă, felul în care va fi construită Rusia nouă nu va fi determinat de dezideratele mele, oricît de frumoase ar fi ele, ci de lupta dintre clase. Idealurile mele de construire a Rusiei noi vor fi nehimerice numai atunci cînd vor exprima interesele unei clase realmente existente, ale cărei condiţii de viaţă o determină să acţioneze într-o anumită direcţie. Situîndu-mă pe acest punct de vedere al obiectivismului luptei de clasă, eu nu justific cîtuşi de puţin realitatea existentă, ci, dimpotrivă, indic în *însăşi* această realitate cele mai profunde (deşi, la prima vedere, invizibile) surse şi forţe ale transformării ei.

Dar dacă voi spune : „Rusia nouă nu este construită de nimeni, ea *se construieşte* în procesul luptei de interese", prin aceasta voi arunca un văl peste tabloul clar al luptei dintre *cutare* clase, voi face o concesie celor care văd numai acţiunile de la suprafaţă ale claselor conducătoare, adică în special ale burgheziei. Fără să vreau, voi aluneca pe panta justificării burgheziei şi, în locul obiecti-

www.dacoromanica.ro

vismului luptei de clasă, voi lua drept criteriu orientarea burgheză cea mai vizibilă sau care înregistrează un succes temporar.

Să ilustrăm această idee cu ajutorul unui exemplu din domeniul istoriei. Germania nouă (Germania din a doua jumătate a secolului al XIX-lea) „s-a construit" în procesul luptei dintre interese diferite. Nici un burghez instruit nu va contesta acest lucru, dar nici nu va merge mai departe de această constatare.

Iată însă cum vedea lucrurile Marx în cea mai „critică" perioadă a construirii Germaniei *noi*.

„De teama poporului — scria Marx în 1848 —, adică de teama muncitorilor şi a burgheziei democratice, marea burghezie, dintotdeauna contrarevoluţionară, a încheiat o alianţă ofensivă şi defensivă cu reacţiunea". „Burghezia franceză din 1789 nu şi-a părăsit nici o clipă aliaţii ei, ţăranii. Ea ştia că baza dominaţiei ei era desfiinţarea feudalismului la sate, crearea unei clase libere de ţărani proprietari de pămînt. Burghezia germană din 1848 trădează fără nici o ezitare pe ţărani, pe aliaţii ei cei mai fireşti, care sînt carne din carnea ei şi sînge din sîngele ei şi fără de care ea este neputincioasă în faţa nobilimii. Menţinerea drepturilor feudale... iată rezultatul revoluţiei germane din 1848. Muntele a născut un şoarece" [66].

La Marx apar dintr-o dată, viu zugrăvite, *clasele* care *au construit* noua Germanie.

Omul de ştiinţă burghez, care în numele „obiectivismului" justifică realitatea existentă, spune: Bismarck l-a învins pe Marx, Bismarck a ţinut seama de felul cum *„s-a construit* Germania nouă în procesul complex al luptei dintre interese diferite", pe cînd Marx „şi-a propus planul himeric de a construi" o republică democratică a Germaniei Mari în pofida liberalilor, cu forţele muncitorilor şi ale burgheziei democratice (care nu se aliază cu reacţiunea).

Iată ce spun în fel şi chip oamenii de ştiinţă burghezi. Examinînd această problemă sub aspectul ei pur teoretic, ne întrebăm: în ce constă greşeala lor? În faptul că estompează şi pun în umbră lupta de clasă. În faptul că (recurgînd la o pretins subtilă întorsătură de frază: Germania *s-a construit* în procesul etc.) ei cocoloşesc adevărul

www.dacoromanica.ro

că Germania bismarckiană a fost construită de burghezie, ale cărei „mişelii şi trădări" au făcut-o „neputincioasă în faţa nobilimii".

Lui Marx însă obiectivismul luptei de clasă i-a permis să înţeleagă de o sută de ori mai profund şi mai exact *realitatea politică*, fără a o justifica cîtuşi de puţin, ci, dimpotrivă, indicînd şi relevînd în cadrul ei tocmai acele clase care au construit Germania democratică, care au ştiut să devină reazemul democratismului şi al socialismului chiar şi în condiţii cînd evenimentele au luat o întorsătură extrem de favorabilă pentru Bismarck.

Marx a înţeles realitatea politică într-un mod atît de just şi atît de profund, încît în 1848, cu o jumătate de secol înainte de ivirea Germaniei bismarckiene, el a putut să-i aprecieze *esenţa*, spunînd că va fi o Germanie a burgheziei „neputincioase în faţa nobilimii". În alegerile din 1912, la 64 de ani după aprecierea făcută de Marx, aceasta din urmă şi-a găsit o confirmare deplină în comportarea liberalilor.

Ducînd împotriva liberalilor, cu începere din 1848, o luptă necruţătoare, nespus de crîncenă şi care a stîrnit urlete unanime în tabăra liberală (iertaţi-ne această expresie tare, stimate Nikolin !), Marx şi marxiştii nu erau de loc obsedaţi de „himere" atunci cînd susţineau „planul" creării unui stat democratic al Germaniei Mari.

Dimpotrivă, susţinînd acest „plan", propagîndu-l fără încetare, biciuind pe liberalii şi pe democraţii care l-au trădat, Marx şi marxiştii au educat acea clasă în sînul căreia sălăşluiesc forţele *vii* ale „Germaniei noi" şi care, datorită propagandei consecvente şi perseverente desfăşurate de Marx, este acum bine înarmată şi pe deplin pregătită pentru îndeplinirea rolului ei istoric de gropar al burgheziei bismarckiene şi al oricărei burghezii în genere.

*
* *

Exemplul luat din istoria Germaniei ne învederează *logica oportunismului* din concepţiile lui Nikolin, care ne

www.dacoromanica.ro

ocărăşte tare supărat pentru „cadetofagia“ noastră „feroce“ *numai pentru că nu-şi dă seama* că alunecă spre ideile lichidatoriste ale politicii muncitoreşti liberale.

Cu cît se va supăra mai tare N. Nikolin şi cu cît se va încăpăţîna să respingă argumentele noastre (şi el nu e singurul care procedează astfel !), cu atît mai explicit şi mai amănunţit îi vom repeta, în virtutea datoriei noastre de publicişti, că lupta noastră împotriva cadeţilor şi a lichidatorilor decurge din considerente bine cîntărite, care în decurs de mai bine de cinci ani (ba, la drept vorbind, în decurs de mai bine de zece ani) au fost de multe ori consfinţite în hotărîrile oficiale ale tuturor marxiştilor. Nenorocirea lui N. Nikolin, ca şi a lichidatorilor pe care-i apără, este că acestor vechi şi numeroase hotărîri tactice precise, adoptate cu respectarea prevederilor statutare, ei nu le pot opune *nimic* care să fie măcar aproximativ clar şi precis formulat.

Că „construirea Rusiei noi trebuie să fie înfăptuită de muncitori în pofida liberalilor“, aceasta nu este nicidecum o frază „care sună mîndru“. N. Nikolin ştie prea bine că această idee a fost enunţată într-o serie de hotărîri tactice admise de majoritatea marxiştilor. Ea este, în fond, o simplă *sintetizare* a experienţei politice acumulate în Rusia fie şi numai în ultimii zece ani. Este un fapt istoric absolut incontestabil că în ultimii zece ani clasa muncitoare din Rusia a depus eforturi pentru *a construi* Rusia nouă „în pofida liberalilor“. Eforturile depuse pentru o asemenea „construire“ nu se irosesc *niciodată* în zadar, oricare ar fi „succesele“ vremelnice ale pretendenţilor ruşi la rolul de Bismarck.

Flexibil şi lunecos ca o năpîrcă, oportunismul rus, ca şi oportunismul din celelalte ţări, nu e în stare să-şi exprime clar şi precis ideile, să declare categoric că clasa muncitoare *nu* trebuie să construiască Rusia nouă în pofida liberalilor, ci trebuie să facă cutare sau cutare lucru. Oportunismul n-ar mai fi oportunism dacă ar fi în stare să dea răspunsuri clare şi răspicate. Cît priveşte însă nemulţumirea pe care i-o provoacă politica muncitorilor, gravitarea sa în jurul burgheziei, oportunismul le exprimă

www.dacoromanica.ro

prin fraza: „Rusia nouă nu este construită de nimeni, ea *se construieşte* în procesul luptei de interese".

Iar din ceea ce *se construieşte* este mai vizibil şi mai izbitor, şi se bucură cel mai mult de succese de moment şi de admiraţia „gloatei" „edificiul" pe care-l durează nobilimea şi burghezia, cu *corectivele* introduse de liberali. „Ce să mai cercetăm care clase construiesc şi cum anume construiesc ele, astea-s himere; trebuie să acceptăm ceea ce *se construieşte*" — iată adevărata semnificaţie a raţionamentului lui Nikolin, iată adevărata „logică a oportunismului".

Aceasta nu înseamnă altceva decît să dai uitării lupta de clasă. Aceasta nu este altceva decît baza principială a politicii muncitoreşti liberale. Tocmai printr-o astfel de „logică" clasa muncitoare este redusă, de la rolul de hegemon, adică de conducător al democraţiei adevărate, consecvente, intransigente, la rolul de salahor al liberalilor.

De aici decurge faptul binecunoscut nouă, ruşilor, că *în vorbe* oportuniştii recunosc necesitatea unei linii „de sine stătătoare" şi a unui partid „de sine stătător" al proletariatului; o recunoaşte, bineînţeles, şi Nikolin. *În fapt* însă, el susţine *nu* o linie *de sine stătătoare*, ci linia politicii muncitoreşti liberale.

Exemplul lui Nikolin ilustrează, arată cît de puţin valorează simpla *proclamare* a rolului de sine stătător al clasei muncitoare. El a fost proclamat şi în platforma lichidatorilor, publicată în „Nevski Golos" nr. 8, iar acum îl proclamă şi Nikolin, care în acelaşi timp însă, simultan cu *proclamarea* „rolului de sine stătător", preconizează o politică care *nu e de sine stătătoare*.

Renunţînd la principiul că clasa muncitoare trebuie să promoveze în politica actuală, în toate problemele democratismului o linie proprie (sau, *ceea ce-i tot una*, „să construiască Rusia nouă") în pofida liberalilor, în fapt Nikolin îndeamnă clasa muncitoare să se tîrască în coada liberalilor.

Acesta este miezul problemei. Aceasta este „logica oportunismului". Iar perorările pe tema că clasa muncitoare nu trebuie „să rămînă izolată", că „greul luptei pentru libertate politică nu trebuie să cadă pe umerii muncitori-

www.dacoromanica.ro

lor", că este necesară „o coordonare şi nu o fărîmiţare a forţelor" etc. — toate acestea nu sînt decît declamaţii goale. În realitate, toate acestea nu fac decît să redea şi să parafrazeze una şi aceeaşi idee : „nu vă izolaţi *(de liberali)*, coordonaţi-vă forţele" *(cu politica liberalilor)*, consideraţi că politica liberală este o luptă reală pentru libertate politică şi nu pentru o tranzacţie cu Purişkevicii etc. etc.

Nu am intrat în examinarea acestor declamaţii, deoarece, dacă vrem să discutăm în fond, trebuie să luăm punctele de plecare reale, rădăcinile divergenţelor, iar nu zorzoanele declamatorii ale unei linii esenţialmente greşite.

„Nevskaia Zveda" nr. 26 din 16 septembrie 1912 Semnat : M. M.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CU CE SE PREZINTĂ CADEȚII ÎN ALEGERI ?

Editorialul din numărul de sîmbătă 15 septembrie al ziarului „Reci" este o adevărată expunere a principiilor politice fundamentale ale partidului cadet. La ce se reduc acum aceste principii ale principalului partid al burgheziei liberalo-monarhiste ?

La următoarele trei puncte : 1) „extinderea dreptului de vot", 2) „înfăptuirea unei reforme radicale a Consiliului de stat" și 3) „principiul responsabilității guvernului în fața reprezentanților poporului". Se înțelege de la sine că la aceasta se adaugă libertatea asociațiilor (coaliției) și toate celelalte libertăți, egalitatea în drepturi a naționalităților, „frînarea și încetinirea" diferențierii satului etc. etc.

Rugăm pe cititori să compare aceste „trei puncte" ale liberalilor cu cele „trei puncte" ale democrației muncitorești, care au dat răspunsuri efective și în problema politică, și în problema muncitorească, și în problema țărănească. Adevăratul izvor al tuturor relelor și calamităților, adevăratul lor „focar", precum și calea de ieșire, sînt cît se poate de clar arătate în cele „trei puncte" ale democrației muncitorești.

Platforma liberală a cadeților însă — căci în fond, dacă nu și în formă, aceasta nu este altceva decît o platformă electorală — exprimă doar *dezideratul* unor modeste reforme constituționale. Deosebirea dintre acest deziderat și doleanțele octombriste este minimă.

www.dacoromanica.ro

Principalul este lăsat în umbră ; în această privinţă partidul burgheziei liberalo-monarhiste n-are nimic de spus. Dacă domnii cadeţi vor „să cîştige prin modestie", este cazul să le amintim că Gucikovii au verificat în practică efectele modestiei, — şi care e rezultatul ? Rezultatul este nul !

Noi pretindem foarte puţin, se laudă cadeţii. Dar acest „atu" a mai fost folosit de octombrism, domnilor. În toate cele trei Dume, cadeţii şi octombriştii [67] s-au străduit care mai de care să încredinţeze „cîrmuirea" şi „societatea" că pretenţiile lor sînt foarte mici, modeste, că nu cer decît minimul existent în ţările europene. Rezultatul este nul !

Nu, domnilor, indiferent dacă veţi enumera reformele constituţionale în trei puncte sau în douăzeci de puncte, platforma voastră tot literă moartă va rămîne. Despre reforme constituţionale se poate vorbi, fără a deveni ridicol, numai acolo unde există şi numai atunci cînd există, gata formate şi trainic asigurate, bazele şi temeliile libertăţii politice.

Ştiţi şi dumneavoastră că în Rusia încă nu există aşa ceva, şi de aceea pioasele voastre deziderate nu indică democraţiei o cale de ieşire, ci o amăgesc cu speranţe înşelătoare !

Scris la 17—18 septembrie (30 septembrie—1 octombrie) 1912

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SUCCESELE MUNCITORILOR AMERICANI

Ultimul număr sosit în Europa al săptămînalului muncitoresc american „Apel la raţiune“ [68] anunţă că această gazetă a atins un tiraj de 984 000 de exemplare. Din scrisorile şi cererile care ne sosesc de pretutindeni, scrie redacţia (în nr. 875 din 7 septembrie st.n.), rezultă în mod neîndoielnic că în săptămînile care vin tirajul va depăşi cifra de 1 000 000 de exemplare.

Această cifră — un tiraj de 1 000 000 de exemplare atins de o gazetă socialistă pe care tribunalele americane o persecută şi o prigonesc fără pic de ruşine şi care se dezvoltă şi se întăreşte în pofida acestor persecuţii — ne arată mai bine decît orice lungi raţionamente ce schimbări profunde sînt pe cale de a se produce în America.

De curînd, slugarnicul „Novoe Vremea“, organul scribilor veroşi, vorbind despre „puterea banului“ în America, relata cu răutăcioasă bucurie o serie de fapte în legătură cu venalitatea abjectă a unor politicieni ca Taft, Roosevelt şi Wilson, a *tuturor* candidaţilor partidelor burgheze la postul de preşedinte al republicii. Iată cum arată republica voastră liberă şi democratică, exclama veninos venalul ziar rusesc.

La aceasta, muncitorii conştienţi vor răspunde calm şi cu mîndrie: noi nu ne facem nici un fel de iluzii în privinţa menirii reale a unei largi democraţii. Nici o democraţie din lume nu poate înlătura lupta de clasă şi atotputernicia banului. Nu în asta constau menirea şi foloasele democraţiei. Menirea ei este aceea de a crea con-

www.dacoromanica.ro

diţiile necesare pentru ca lupta de clasă să devină amplă, făţişă, conştientă. Şi aceasta nu este o simplă presupunere, un deziderat, ci un fapt incontestabil.

Acum, cînd în Germania numărul membrilor partidului social-democrat a ajuns la 970 000, cînd în America un săptămînal socialist a atins un tiraj de 984 000 de exemplare, oricine are ochi de văzut trebuie să recunoască : proletarul izolat e neputincios, milioanele de proletari sînt atotputernici.

„Pravda" nr. 120 din 18 septembrie 1912
Semnat : M. N.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UNITATEA MUNCITORILOR ŞI ALEGERILE

Frazele despre „unitate" abundă în ziarul lichidatorilor „Luci" [69], apărut *în ziua alegerilor* — după cum remarcă pe bună dreptate un colaborator al „Pravdei" — pentru a distruge unitatea.

Momentul decisiv al alegerilor din curia muncitorească a guberniei Petersburg va surveni peste cîteva zile, vineri 5 octombrie. În această zi, împuterniciţii muncitorilor vor alege şase delegaţi. Decisive sînt tocmai *aceste* alegeri, căci dacă *nu toţi* delegaţii vor fi adepţi fermi şi consecvenţi ai democraţiei proletare şi adversari ai lichidatorismului, nu va exista nici o garanţie serioasă că în Duma de stat va fi ales deputatul pe care-l doreşte majoritatea muncitorilor conştienţi.

Pentru a nu da greş în momentul decisiv, trebuie să înţelegem clar sarcinile democraţiei muncitoreşti şi condiţiile în care acţionează împuterniciţii.

Totul este *acum* că, la adăpostul zarvei pe tema unităţii, lichidatorii *încalcă* voinţa majorităţii muncitorilor conştienţi din Petersburg şi caută să impună majorităţii muncitorilor pe candidaţii *scizionişti* ai *minorităţii* lichidatoriste, care e formată din intelectuali.

Orice alegeri într-o ţară burgheză sînt însoţite de fraze bombastice, de un noian de promisiuni mincinoase. Un principiu fundamental al social-democraţiei ne învaţă să

www.dacoromanica.ro

nu dăm crezare vorbelor, să analizăm fondul problemelor.

Frazele despre unitate pe care lichidatorii le debitează în ziarul lor „Luci" sînt de la un capăt la altul minciuni gogonate. *În realitate*, unitatea a şi fost realizată la Petersburg de majoritatea muncitorilor conştienţi *împotriva lichidatorilor*, a fost realizată prin acţiunea din mai, a fost realizată prin sprijinirea „Pravdei" de către 550 de grupuri muncitoreşti împotriva celor 16 grupuri de lichidatori.

Astea nu mai sînt fraze, ci fapte. Cînd 550 de grupuri se unesc împotriva a 16 grupuri, asta se cheamă *unitate*. Cînd 16 grupuri vor *să impună* pe candidatul „lor" acestor 550 de grupuri, asta înseamnă sciziune.

Lichidatorii promovează o politică de sciziune, ţipînd că vor unitate, asemenea hoţului care fuge strigînd : „Prindeţi hoţul !"

Muncitorii conştienţi nu trebuie să se lase înşelaţi de ţipete şi de vorbărie goală.

Nu daţi crezare vorbelor, cîntăriţi lucid faptele. Majoritatea covîrşitoare a muncitorilor marxişti sînt împotriva lichidatorismului. De partea lichidatorilor se află o minoritate infimă a muncitorilor, în timp ce „forţa" lichidatorilor o constituie intelectualitatea burgheză, care poate să editeze o revistă, poate să scoată în ziua alegerilor un ziar nou, dispune de „relaţii", de oameni pentru comisii electorale alcătuite din intelectuali etc.

Aceste fapte sînt binecunoscute oricărui social-democrat din Petersburg.

De aici se vede clar care este rostul zarvei lichidatoriste pe tema unităţii. La adăpostul acestei zarve, intelectualitatea burgheză care simpatizează cu lichidatorii vrea *să distrugă* unitatea *muncitorilor*, impunîndu-le pe candidatul lichidatorilor.

Iată unde-i buba. Iată care este „tactica ingenioasă" a ziarului lichidatorist „Luci".

www.dacoromanica.ro

Cine doreşte unitatea *reală* a muncitorilor marxişti trebuie să ajute să fie aleşi toţi delegaţii antilichidatori.

Cine doreşte unitate reală, acela ajută la înfăptuirea voinţei majorităţii muncitorilor conştienţi.

Cine ajută minorităţii să încalce această voinţă, acela este un scizionist înrăit, oricîte fraze bombastice ar rosti pe tema unităţii!

Scris mai tîrziu de 18 septembrie (1 octombrie) 1912

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SFÎRŞITUL RĂZBOIULUI DINTRE ITALIA ŞI TURCIA

Precum se ştie din telegramele apărute în presă, împuterniciţii Italiei şi Turciei au semnat condiţiile preliminare de pace.

Italia „a învins". Acum un an ea a început războiul cu scopul de a cotropi teritoriile turceşti din Africa, şi de acum înainte Tripolitania va aparţine Italiei. Socotim că n-ar fi de prisos să aruncăm o privire asupra acestui război colonial tipic, dus de un stat „civilizat" din secolul al XX-lea.

Ce anume a provocat războiul? Lăcomia magnaţilor finanţei şi a capitaliştilor italieni, cărora le trebuie o nouă piaţă, le trebuie ca imperialismul italian să înregistreze succese.

Ce a fost acest război? Un masacru perfecţionat, civilizat, o măcelărire a arabilor cu ajutorul „celor mai noi" tipuri de arme.

Arabii au opus o rezistenţă desperată. Cînd amiralii italieni au debarcat în mod imprudent, la începutul războiului, 1 200 de marinari, arabii au tăbărît asupra lor, omorînd vreo 600 de oameni. Drept „represalii", italienii au măcelărit vreo 3 000 de arabi, au trecut prin foc şi sabie familii întregi, au ucis femei şi copii. Italienii sînt o naţiune civilizată, constituţională.

Circa 1 000 de arabi au fost spînzuraţi.

Pierderile italienilor se cifrează la peste 20 000 de oameni, dintre care 17 429 bolnavi, 600 dispăruţi, 1 405 morţi.

www.dacoromanica.ro

Acest război i-a costat pe italieni peste 800 000 000 de lire, adică peste 320 000 000 de ruble. Un şomaj îngrozitor, stagnarea industriei — iată urmările războiului.

Au fost uciși circa 14 800 de arabi. Cu toate că „pacea" a fost încheiată, în fapt războiul va mai continua, deoarece triburile arabe care trăiesc în interiorul continentului african, departe de litoral, nu se vor supune. Multă vreme va mai continua „civilizarea" lor cu ajutorul baionetei, al glonțului, al ştreangului, al focului şi al violării femeilor.

Italia nu este, firește, nici mai bună, nici mai rea decît celelalte țări capitaliste. Toate, deopotrivă, sînt guvernate de burghezie, care nu se dă în lături de la nici un fel de măceluri atunci cînd este vorba de o nouă sursă de profituri.

„Pravda" nr. 129 din 28 septembrie 1912
Semnat : T

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UN JOC HAZARDAT

„Novoe Vremea" dezvăluie pe de-a-ntregul planurile naţionaliştilor ruşi. Cînd citeşti acest ziar, care se bucură de „influenţă" atît în cercurile naţionaliste cît şi în cele octombriste, îţi apare clar planul de jefuire a Turciei pe care ei îl promovează cu toată fermitatea.

Ca de obicei, politica şovinismului şi a cotropirii de teritorii străine se realizează în primul rînd prin aţîţarea spiritelor împotriva Austriei. „Popoarele din Balcani — scrie „Novoe Vremea" — s-au ridicat la lupta sfîntă pentru independenţă. Diplomatul austriac pîndeşte momentul cînd vor putea fi jefuite".

Austria a smuls o bucată (Bosnia şi Herţegovina), Italia altă bucată (Tripolitania), acum e rîndul nostru să ne înfruptăm — iată politica ziarului „Novoe Vremea". „Lupta sfîntă pentru independenţă" nu este decît o frază pompoasă, bună pentru a înşela pe cei naivi, deoarece, chiar la noi în Rusia, nimeni nu calcă în picioare principiile cu adevărat democratice ale unei independenţe reale a *tuturor* popoarelor aşa cum le calcă naţionaliştii şi octombriştii.

De ce socotesc naţionaliştii că acum e momentul prielnic pentru o politică de jaf? Răspunsul la această întrebare îl găsim tot în „Novoe Vremea". Italia, spune acest ziar, nu va lupta, pentru Austria e riscant să pornească un război împotriva slavilor din Balcani avînd pe teritoriul ei o populaţie de multe milioane de slavi,

www.dacoromanica.ro

iar Germania nu se va lăsa atrasă într-un război european din pricina înfrîngerii Turciei.

Calculul naţionaliştilor e de o francheţe şi de un cinism fără seamăn. Ei debitează vorbe pompoase despre „lupta sfîntă pentru independenţa" popoarelor, şi în acelaşi timp se joacă fără ezitare cu viaţa a milioane de oameni, împingînd popoarele în abisul războiului de dragul profiturilor unui pumn de negustori şi de fabricanţi.

Tripla Alianţă (Germania, Austria, Italia) [70] este slăbită în momentul de faţă, deoarece Italia a cheltuit 800 000 000 de franci în războiul cu turcii, iar în Balcani „interesele" Italiei şi cele ale Austriei nu coincid. Italia vrea să mai smulgă o bucată : Albania ; Austria nu vrea să îngăduie acest lucru. Contînd pe toate acestea, naţionaliştii noştri se dedau la un joc extrem de hazardat, bizuindu-se pe forţa şi pe bogăţia celor doi parteneri ai Rusiei în cadrul Triplei Înţelegeri (Anglia şi Franţa) [71] şi pe faptul că „Europa" nu se va lăsa atrasă într-o conflagraţie generală din pricina strîmtorilor sau a „rotunjirii" teritoriilor „noastre" pe seama Turciei asiatice.

În societatea robiei salariate, orice negustor, orice patron joacă la noroc : „ori mă ruinez, ori mă îmbogăţesc şi ruinez pe alţii". În fiecare an dau faliment sute de capitalişti şi se ruinează milioane de ţărani, meseriaşi şi meşteşugari. Un joc hazardat asemănător practică şi statele capitaliste ; ele se joacă cu sîngele a milioane de oameni, pe care-i trimit, cînd ici, cînd colo, la măcel pentru cotropirea unor teritorii străine şi pentru jefuirea vecinilor slabi.

„Pravda" nr. 134 din 4 octombrie 1912 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

DOUĂ UTOPII

Utopie este un cuvînt grecesc: „u" înseamnă în greceşte „nu, fără", „topos" — loc. Utopie înseamnă deci: locul de nicăieri, adică ceva care ţine de domeniul fantaziei, al închipuirii, al basmului.

În politică numim utopie orice deziderat care nu poate fi realizat în nici un caz, nici acum, nici mai tîrziu, orice deziderat care nu se sprijină pe nici un fel de forţe sociale şi care nu este alimentat de creşterea, de dezvoltarea forţelor politice, de clasă.

Cu cît mai puţină libertate există într-o ţară, cu cît mai slab se manifestă lupta făţişă dintre clase, cu cît mai scăzut este nivelul de cultură al *maselor*, cu atît mai uşor apar, de obicei, utopiile politice şi cu atît mai îndelung persistă ele.

În Rusia de astăzi, două feluri de utopii politice persistă mai îndelung şi exercită, prin conţinutul lor atrăgător, o anumită influenţă asupra maselor. Acestea sînt: utopia liberală şi utopia narodnică.

Utopia liberală pretinde că, în mod paşnic şi prin bună înţelegere, fără a supăra pe cineva, fără a înlătura tagma Purişkevicilor, fără o luptă de clasă înverşunată şi dusă pînă la capăt, pot fi obţinute în Rusia îmbunătăţiri cît de cît serioase în ceea ce priveşte libertatea ei politică, în situaţia maselor poporului muncitor. Este utopia *păcii* între o Rusie liberă şi tagma Purişkevicilor.

www.dacoromanica.ro

Utopia narodnică este visul intelectualului narodnic şi al ţăranului trudovic că printr-o nouă şi echitabilă împărţire a tuturor pămînturilor ar putea fi *înlăturată* puterea şi dominaţia capitalului, ar putea fi desfiinţată robia salariată, sau că ar fi posibil *să se menţină* o împărţire „echitabilă", „egalitară" a pămînturilor în condiţiile dominaţiei capitalului, ale puterii banului, ale producţiei de mărfuri.

Care e originea acestor utopii? De ce persistă ele atît de îndelung în Rusia de astăzi?

Ele îşi au originea în interesele claselor care luptă împotriva ordinii vechi, împotriva iobăgiei, împotriva lipsei de drepturi, într-un cuvînt „împotriva Purişkevicilor", şi care nu au o poziţie de sine stătătoare în această luptă. Utopia, visarea este rodul acestei lipse de independenţă, al acestei *slăbiciuni*. Visarea este apanajul *celor slabi*.

Burghezia liberală, în general, şi intelectualitatea burgheză liberală, în special, nu poate să nu aspire la libertate şi legalitate, căci fără acestea din urmă dominaţia burgheziei nu este deplină, nu este exclusivă, nu este asigurată. Dar burghezia se teme de mişcarea maselor *mai mult* decît de reacţiune. De aici şi *slăbiciunea* uimitoare, de necrezut a liberalismului în politică, neputinţa sa totală. De aici şi nesfîrşitul şir de echivocuri, minciuni, făţărnicii şi laşe manevre în toată politica liberalilor, care *trebuie* să se joace de-a democratismul pentru a atrage de partea lor masele şi care în acelaşi timp sînt profund antidemocratici, profund ostili mişcării maselor, iniţiativei lor, manierei lor de „a lua cu asalt cerul", cum a spus cîndva Marx despre una dintre mişcările de masă care au avut loc în Europa în secolul trecut [72].

Utopia liberalismului este utopia neputinţei în lupta pentru eliberarea politică a Rusiei, utopia lacomului sac cu bani, care vrea să împartă „paşnic" privilegiile cu Purişkevicii, prezentînd această nobilă dorinţă drept teorie a victoriei „paşnice" a democraţiei ruse. Utopia liberală este visul de a învinge tagma Purişkevicilor fără a-i pri-

www.dacoromanica.ro

cinui o înfrîngere, de a o zdrobi fără a-i pricinui durere. E clar că această utopie este dăunătoare nu numai pentru că e o utopie, ci şi pentru că *perverteşte* conştiinţa democratică a maselor. Masele care cred în *această* utopie nu vor dobîndi niciodată libertatea ; asemenea mase nu sînt demne de libertate ; ele merită pe deplin ca Purişkevicii să-şi bată joc de ele.

Utopia narodnicilor şi a trudovicilor este visul micului producător, situat la mijloc între capitalist şi muncitorul salariat, de a se desfiinţa fără luptă de clasă robia salariată. Cînd problema eliberării economice va deveni pentru Rusia o problemă tot atît de acută, nemijlocită şi *actuală* cum este astăzi problema eliberării politice, utopia narodnicilor se va dovedi *tot atît* de dăunătoare ca şi aceea a liberalilor.

În prezent însă Rusia se află abia în epoca prefacerilor burgheze şi nu proletare ; nu problema eliberării economice a proletariatului este aceea care s-a copt *pe deplin*, ci problema libertăţii politice, adică (în fond) a libertăţii burgheze depline.

În această din urmă problemă, utopia narodnicilor are un rol istoric sui-generis. Utopia în problema : care trebuie să fie (şi vor fi) urmările economice ale unei noi împărţiri a pămînturilor, ea este însoţitorul *şi simptomul* unui mare şi larg avînt *democratic* al maselor ţărăneşti, adică al maselor care alcătuiesc *majoritatea* populaţiei din Rusia contemporană, burgheză-moşierească. (Într-o Rusie pur burgheză, ca şi în Europa pur burgheză, ţărănimea nu va forma majoritatea populaţiei.)

Utopia liberalilor perverteşte conştiinţa democratică a maselor. Utopia narodnicilor, care perverteşte conştiinţa *socialistă* a maselor, este însoţitorul, simptomul şi, în parte, chiar expresia avîntului lor democratic.

Dialectica istoriei este de aşa natură, că narodnicii şi trudovicii preconizează şi promovează, drept mijloc îndreptat împotriva capitalismului, o măsură capitalistă radicală şi cît se poate de consecventă în domeniul pro-

www.dacoromanica.ro

blemei agrare din Rusia. „Egalitarismul" unei noi împărţiri a pămîntului este o utopie, dar ruptura totală cu toate vechile forme de proprietate funciară — proprietatea moşierească, proprietatea în loturi, proprietatea „statului" —, ruptură necesară pentru o *nouă* împărţire, este într-un stat ca Rusia o măsură economiceşte progresistă, cea mai necesară şi mai imperioasă măsură cu caracter burghezo-democratic.

Să ne aducem aminte de remarcabila teză a lui Engels : „Ceea ce e fals din punct de vedere economic formal poate fi adevărat din punctul de vedere al istoriei universale !" [73]

Engels a enunţat această teză profundă referindu-se la socialismul utopic : acest socialism era „fals" din punct de vedere economic formal. El era „fals" cînd afirma că plusvaloarea este o *nedreptate* din punctul de vedere al legilor schimbului. Împotriva *acestui* socialism au avut dreptate, din punct de vedere economic formal, teoreticienii economiei politice burgheze, căci plusvaloarea decurge din legile schimbului într-un mod pe deplin „firesc", „echitabil".

Dar socialismul utopic a avut *dreptate* din punctul de vedere al istoriei universale, căci el a fost simptomul, exponentul, prevestitorul clasei care, generată de capitalism, a devenit acum, la începutul secolului al XX-lea, o forţă de masă care este capabilă să pună capăt capitalismului şi care se îndreaptă în mod irezistibil spre înfăptuirea acestui ţel.

Această teză profundă a lui Engels trebuie avută în vedere atunci cînd vrem să apreciem actuala utopie narodnică sau trudovică din Rusia (şi poate nu numai din Rusia, ci dintr-o serie întreagă de state asiatice care trec, în secolul al XX-lea, prin revoluţii burgheze).

Fals din punct de vedere economic formal, *democratismul* narodnic este un adevăr din punct de vedere *istoric ;* fals ca utopie socialistă, *acest* democratism este un *adevăr* al luptei democratice specifice, istoriceşte deter-

www.dacoromanica.ro

minate, a maselor țărănești, luptă care constituie un element indisolubil legat de transformarea burgheză și o condiție a victoriei complete a acesteia din urmă.

Utopia liberală dezvață masele țărănești să lupte. Cea narodnică exprimă năzuința lor de a lupta, promițîndu-le în caz de victorie un milion de binefaceri, în timp ce în realitate această victorie nu le va aduce decît o sută de binefaceri. Dar nu este oare firesc ca milioane de oameni care pornesc la luptă și care timp de veacuri au trăit într-o beznă de nepătruns, în condiții de nemaipomenită sărăcie și mizerie, izolare și oprimare, să exagereze multiplu roadele eventualei lor victorii?

Utopia liberală este un paravan sub care se ascunde dorința egoistă a noilor exploatatori de a împărți privilegiile cu vechii exploatatori. Utopia narodnică este expresia năzuinței milioanelor de oameni ai muncii micburghezi de a termina *definitiv* cu exploatatorii vechi, feudali, și a deșartei lor speranțe de a înlătura „totodată" pe exploatatorii noi, capitaliști.

Este clar că marxiștii, adversari ai *oricăror* utopii, trebuie să apere poziția de sine stătătoare a clasei care poate lupta cu *abnegație* împotriva feudalismului tocmai pentru că nu „s-a împotmolit" nici măcar în proporție de unu la sută în acea participare la proprietate care face din burghezie un adversar șovăielnic al feudalilor și adesea chiar un aliat al lor. Țăranii „sînt pe jumătate împotmoliți" în mica producție de mărfuri; în împrejurări istorice prielnice, ei *pot* obține cea mai completă înlăturare a feudalismului, dar vor manifesta *totdeauna*, nu în mod întîmplător, ci inevitabil, anumite șovăieli între burghezie și proletariat, între liberalism și marxism.

Este clar că marxiștii trebuie să degajeze cu grijă, din învelișul utopiilor narodnice, sîmburele sănătos și prețios al democratismului sincer, hotărît și combativ al maselor țărănești.

www.dacoromanica.ro

În vechea literatură marxistă din penultimul deceniu al secolului trecut poate fi urmărită o asemenea tendinţă sistematică de a degaja acest preţios sîmbure democratic. Va veni un timp cînd istoricii vor studia în mod sistematic această tendinţă şi vor stabili legătura dintre ea şi ceea ce a căpătat denumirea de „bolşevism" în primul deceniu al secolului al XX-lea.

Scris înainte de 5 (18) octombrie 1912

Publicat pentru prima oară în 1924, în revista „Jizn" nr. 1 Semnat: V. I.

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

DEZBATERI ÎN JURUL POLITICII MUNCITOREŞTI LIBERALE ÎN ANGLIA

Se ştie că în Anglia există două partide muncitoreşti: partidul social-democrat, care în prezent poartă denumirea de „Partid socialist britanic“ [74], şi aşa-numitul „Partid muncitoresc independent“ [75].

Această scindare a mişcării muncitoreşti socialiste din Anglia nu este întîmplătoare. Ea are o origine veche, fiind generată de particularităţile istoriei Angliei. Anglia a pornit înaintea celorlalte ţări pe calea dezvoltării capitaliste şi a fost mult timp „atelierul industrial“ al lumii întregi. Această situaţie excepţională, de monopol, a creat în Anglia condiţii de trai relativ suportabile pentru *aristocraţia muncitorească*, adică pentru o minoritate de muncitori calificaţi şi bine retribuiţi.

De aici provine spiritul mic-burghez, de breaslă al acestei aristocraţii muncitoreşti, care, rupîndu-se de clasa ei, mergea la remorca liberalilor şi privea ironic socialismul pentru că ar fi o „utopie“. „Partidul muncitoresc independent“ este tocmai un partid al politicii muncitoreşti liberale. Pe bună dreptate se spune că acest partid este „independent“ de socialism, dar este foarte dependent de liberalism.

În ultimul timp, situaţia de monopol a Angliei a fost definitiv zdruncinată. Condiţiilor de trai relativ suportabile de pînă acum le-a luat locul o mizerie crîncenă, provocată de scumpirea vieţii. Lupta de clasă se ascute

www.dacoromanica.ro

la extrem şi o dată cu aceasta începe să se clatine terenul oportunismului, începe să se clatine baza răspîndirii ideilor politicii muncitoreşti liberale în rîndurile clasei muncitoare.

Cît timp aceste idei erau împărtăşite de o parte însemnată a muncitorimii engleze, nici vorbă nu putea fi de o înlăturare a sciziunii din rîndurile ei. Unitatea nu poate fi *realizată* cu vorbe goale şi deziderate ; ea nu poate fi realizată atîta timp cît social-democraţia mai este nevoită să lupte împotriva politicii muncitoreşti liberale. *Acum* însă această unitate începe să devină într-adevăr posibilă, deoarece *chiar* în rîndurile „Partidului muncitoresc independent" *devine tot mai energic protestul* împotriva politicii muncitoreşti liberale.

În faţa noastră se află darea de seamă oficială a acestui partid asupra ultimului său congres, „A XX-a conferinţă anuală", care a avut loc în zilele de 27 şi 28 mai 1912 la Merthyr. Extrem de interesante sînt în această dare de seamă dezbaterile în problema „tacticii parlamentare" ; — în realitate, aceste dezbateri au avut drept obiect o problemă mai profundă, problema politicii muncitoreşti social-democrate şi a politicii muncitoreşti liberale, deşi oratorii n-au întrebuinţat aceste expresii.

Dezbaterile la congres au fost deschise de Jewett, membru al parlamentului. El a prezentat o rezoluţie împotriva sprijinirii liberalilor, rezoluţie despre care vom vorbi îndată mai amănunţit, iar unul dintre tovarăşii săi de idei, Conway, care a sprijinit această rezoluţie, a declarat de-a dreptul : „muncitorul de rînd pune mereu întrebarea dacă partidul muncitoresc are în parlament o linie proprie". În rîndurile muncitorilor se întăreşte bănuiala că partidul muncitoresc se află „la remorca" liberalilor. „În ţară se răspîndeşte tot mai mult părerea că partidul muncitoresc nu este decît o aripă a partidului liberal". Trebuie să menţionăm că din grupul parlamentar al „partidului muncitoresc" fac parte *nu numai* deputaţii aparţinînd „Partidului muncitoresc independent", ci şi deputaţii aleşi din partea sindicatelor. Aceşti deputaţi îşi zic deputaţi ai muncitorimii şi membri ai „partidului

www.dacoromanica.ro

muncitoresc", *fără a face parte* din „Partidul muncitoresc independent". Oportuniştii englezi au realizat acel lucru spre care înclină atît de frecvent oportuniştii din alte ţări: unirea deputaţilor „socialişti" oportunişti cu deputaţii din partea sindicatelor aşa-zise fără de partid. Faimosul „partid muncitoresc larg" [76] de care vorbeau la noi în anii 1906—1907 unii menşevici a fost realizat în Anglia, şi numai în Anglia.

Spre a da vederilor sale o expresie practică, Jewett a prezentat o rezoluţie. Ea este întocmită „în manieră tipic englezească": nici un fel de principii generale (englezii se făiesc cu „practicismul" lor şi cu aversiunea lor faţă de principii generale; aceasta este expresia aceluiaşi spirit de breaslă din mişcarea muncitorească). Rezoluţia invita grupul muncitoresc din Camera comunelor *să ignoreze* (să nu ia în seamă) *feluritele ameninţări* cu eventualitatea unei demisii inevitabile a guvernului liberal, în cazul cînd acesta se va vedea pus în minoritate, şi *să voteze cu fermitate* (steadfastly) *în orice problemă aşa cum merită fondul chestiunii* (on the merits of the questions).

În rezoluţia sa, Jewett „a luat taurul de coarne". Guvernul liberal din Anglia, ca şi întregul partid liberal [77], se străduieşte din răsputeri să bage în capul muncitorilor ideea că este necesară unirea forţelor împotriva reacţiunii (adică împotriva partidului conservator [78]); că trebuie păstrată majoritatea liberală, care ar putea să se destrame dacă muncitorii nu vor vota cu liberalii; muncitorii nu trebuie să se izoleze, ci trebuie să-i sprijine pe liberali. Iată însă că Jewett spune clar şi răspicat: votaţi „cu fermitate", nu luaţi în seamă ameninţarea că guvernul liberal ar putea să cadă, nu votaţi aşa cum cer interesele partidului liberal, ci aşa cum merită fondul chestiunii, adică, exprimîndu-ne în limbaj marxist, duceţi o politică de clasă, proletară, de sine stătătoare, iar nu o politică muncitorească liberală.

(În rîndurile „Partidului muncitoresc independent", marxismul este respins *din principiu* şi de aceea limbajul marxist nu este folosit de loc.)

www.dacoromanica.ro

Pe Jewett l-au atacat imediat oportuniştii, care predomină în partid. Şi — lucru caracteristic ! — l-au atacat ca nişte oportunişti, adică pe ocolite, recurgînd la un subterfugiu. Să declare *în mod expres* că sînt *pentru* sprijinirea liberalilor nu le convenea. De aceea ei şi-au exprimat ideea în *fraze generale*, nu fără a aminti, bineînţeles, de „poziţia de sine stătătoare" a clasei muncitoare. Întocmai ca lichidatorii noştri, care întotdeauna fac o mare zarvă pe tema „poziţiei de sine stătătoare" a clasei muncitoare tocmai în momentele în care se pregătesc să substituie *în fapt* acestei poziţii de sine stătătoare o politică muncitorească liberală.

Murray, reprezentantul majorităţii oportuniste, a prezentat un „amendament", adică o contrarezoluţie cu următorul conţinut :

„Conferinţa consideră că, spre a-şi putea realiza mai bine ţelurile, partidul muncitoresc trebuie să continue să ţină seama de toate rezultatele şi consecinţele posibile ale tacticii sale, atît de cele directe cît şi de cele indirecte, fără a uita nici o clipă că hotărîrile lui trebuie să se călăuzească exclusiv de propriile lui interese de partid şi de tendinţa de a înmulţi ocaziile favorabile pentru înfăptuirea ţelurilor lui".

Comparaţi cele două rezoluţii. La Jewett este clar arătată necesitatea de a rupe cu politica de sprijinire a liberalilor ; la Murray însă veţi găsi numai arhiplate locuri comune, foarte plauzibile şi, la prima vedere, indiscutabile, dar care *în fapt* sînt menite să camufleze *tocmai* politica de sprijinire a liberalilor. Dacă Murray l-ar fi citit pe Marx şi dacă ar fi vorbit în faţa unor oameni care respectă marxismul, el n-ar fi pregetat să-şi mai îndulcească oportunismul cu întorsături de frază marxiste şi să spună că marxismul, vedeţi dv., cere să se ţină seama de toate împrejurările concrete în fiecare caz în parte, că noi nu ne legăm mîinile, că, păstrîndu-ne independenţa, noi „folosim conflictele", „folosim acel călcîi al lui Ahile pe care-l constituie contradicţiile" regimului respectiv etc. etc.

Oportunismul poate fi exprimat în termenii *oricărei* doctrine, *inclusiv în termenii marxismului.* Specificul

www.dacoromanica.ro

„destinelor marxismului" în Rusia constă tocmai în faptul că nu numai oportunismului din partidul muncitoresc, ci şi oportunismului din partidul liberal (Izgoev & Co.) îi place să se drapeze în „*termeni*" marxişti ! Asta însă în paranteză. Să ne întoarcem la Merthyr.

În sprijinul lui Jewett a luat cuvîntul MacLachlan.

„În ce constau interesele unui partid politic ? — a spus el. — Oare numai în a-şi păstra locurile de deputaţi în Camera comunelor ? Dacă avem în vedere efectiv interesele partidului, trebuie să ţinem seama de muncitorii şi de muncitoarele din afara parlamentului la fel cum ţinem seama de deputaţii din parlament. Sîntem o organizaţie socialistă. În activitatea noastră politică trebuie să promovăm propriile noastre principii".

MacLachlan s-a referit la votul în legătură cu atrocităţile de la închisoarea Haswell : un băiat care era deţinut acolo a fost ucis în bătăi. Interpelare în parlament. Căderea guvernului liberal este iminentă. Anglia nu-i Prusia, şi un guvern rămas în minoritate trebuie să-şi dea demisia. Şi iată că, prin votul lor, deputaţii muncitorimii salvează guvernul, scoţîndu-l basma curată pe călău.

Partidul muncitoresc, a spus MacLachlan, se întreabă mereu ce consecinţe va avea votul său asupra soartei guvernului. Se spune că, în cazul unei căderi a guvernului, parlamentul va fi dizolvat şi se vor fixa noi alegeri. Dar noi nu avem de ce să ne temem de acest lucru. Căderea guvernului şi fixarea unor noi alegeri ar avea drept rezultat *unirea celor două partide burgheze* („celor două partide", a spus pur şi simplu MacLachlan, fără a adăuga cuvîntul „burgheze" : englezii nu agreează termenii marxişti !). *Dar cu cît s-ar realiza mai repede unirea acestor două partide, cu atît mai bine ar fi pentru mişcarea noastră.* Deputaţii noştri trebuie să aplice în parlament ceea ce spun muncitorilor propagandiştii noştri. Atîta timp cît nu va fi aşa, muncitorul tory (adică conservator) *nu va crede niciodată că există vreo deosebire între partidul liberal şi partidul muncitoresc.* Chiar dacă ar fi să ne pierdem

www.dacoromanica.ro

toate locurile în parlament, dar dacă ne vom apăra principiile vom avea mai mult folos decît de pe urma străduaniilor de a îmbuna guvernul liberal în scopul de a obține din partea lui unele concesii !

Apoi a luat cuvîntul Keir Hardie, membru al parlamentului și lider al partidului. El s-a sucit în fel și chip...

„La drept vorbind, partidul nostru nu deține în parlament rolul de arbitru al situației : liberalii împreună cu irlandezii sînt mai puternici decît o coaliție între tory și muncitori... În cazul atrocităților de la Haswell am votat pentru guvern nu din dorința de a-l sprijini, ci din convingerea justeței unui asemenea vot în fond. Atrocități au fost, desigur, și noi am venit cu toții în parlament cu hotărîrea de a vota împotriva guvernului. Acolo însă am auzit și ce spune partea adversă și ne-am dat seama că, deși directorul e culpabil de cruzime, în general însă această casă de corecție este cea mai bună din regat. În asemenea condiții ar fi fost greșit să votăm împotriva guvernului... (Iată în ce hal au adus oportuniștii englezi Partidul muncitoresc : în loc ca acest lider să fie huiduit pentru asemenea cuvinte, el a fost ascultat în liniște !)...

Vina nu este a membrilor «Partidului muncitoresc independent». În acest partid a intrat federația minerilor, iar atunci cînd deputații minerilor au intrat în grupul parlamentar al partidului muncitoresc, *s-a văzut că ei sînt liberali*. Ei nu și-au schimbat concepțiile. Afilierea lor la Partidul muncitoresc este *pur formală*...

Rezoluția lui Jewett reduce la absurd întregul sistem parlamentar. Trebuie să ținem seama de consecințele oricărui vot.

...Aș fi de părere să lăsăm la o parte și rezoluția, și amendamentul" (!!!).

Lansbury declară că sprijină rezoluția lui Jewett :

„Degeaba a încercat Keir Hardie s-o prezinte într-o lumină ridicolă, afirmînd că ea ar recomanda să se voteze în diferite chestiuni fără a se ține seama de întregul ansamblu al împrejurărilor. Rezoluția recomandă să nu se țină seama *numai* de consecințele pe care votul respectiv ar putea să le aibă asupra stabilității guvernului. Am aderat la socialism pentru că sînt dezgustat de metodele politicienilor care țin în mîini Camera comunelor cu ajutorul unor adunări neoficiale și al «dirijării» deputaților. Experiența mi-a arătat că orice problemă ridicată în parlament este dezbătută tocmai sub aspectul influenței pe care votul ar putea să-l aibă asupra soartei guvernului.

Partidului muncitoresc îi este aproape cu neputință să se delimiteze de partidul liberal. Nu cunosc o problemă de ordin legislativ

www.dacoromanica.ro

în care Partidul muncitoresc să fi reuşit să se delimiteze de liberali. Ca partid, noi am fost pur şi simplu o parte integrantă a guvernului în problema asigurărilor sociale pentru muncitori. Partidul muncitoresc a votat tot timpul pentru guvern şi pentru proiectul lui.

Votul în problema casei de corecţie de la Haswell mă face să roşesc de ruşine. Un băiat a fost stîlcit în bătăi şi a murit în urma loviturilor primite, iar noi votăm pentru guvern, scoţîndu-l basma curată pe călău! «Gonacii» noştri («whips», persoane însărcinate să supravegheze votul fracţiunii respective) alergau pe culoarele Camerei, mînîndu-i la vot pe deputaţii muncitorimii, spre a preîntîmpina o eventuală înfrîngere a guvernului... A-i deprinde pe oameni să voteze împotriva conştiinţei lor înseamnă a da o lovitură de moarte viitorului democraţiei în patria noastră..."

Philip Snowden, membru al parlamentului şi unul dintre oportuniştii cei mai înverşunaţi, se zvîrcoleşte ca un şarpe.

„Instinctul meu de luptă mă îndeamnă să votez pentru rezoluţie, dar bunul-simţ, raţiunea, experienţa mă determină să votez împotriva ei. Sînt de acord că actualul sistem parlamentar are un efect demoralizant asupra celor care au venit în parlament mînaţi de idealism şi de entuziasm politic, dar nu cred că adoptarea rezoluţiei lui Jewett ar putea să aducă vreo schimbare esenţială. Cînd examinăm fondul unei chestiuni, nu ne putem limita la împrejurările legate de cazul respectiv. Există probleme care sînt pentru Partidul muncitoresc mai importante decît eventualele consecinţe pe care un vot sau altul ar putea să le aibă pentru guvern, de pildă problema dreptului de vot pentru femei, dar putem noi ignora consecinţele votului în indiferent ce chestiune măruntă? O asemenea politică ar atrage după sine necesitatea unor alegeri generale frecvente, ceea ce ar fi extrem de jenant pentru cetăţeni... Politică înseamnă compromis".

Trecîndu-se la vot, rezoluţia a întrunit 73 de voturi *contra* 195.

Victoria a fost de partea oportuniştilor. Aceasta nu trebuie să ne mire cînd este vorba de un partid oportunist cum e „Partidul muncitoresc independent" din Anglia. Dar că oportunismul întîmpină opoziţie chiar în rîndurile acestui partid e acum un fapt bine stabilit.

Adversarii oportunismului au procedat mult mai just decît procedează adesea tovarăşii lor de idei din Germania, care apără putredele compromisuri cu oportuniştii. Prezentarea făţişă a unei rezoluţii proprii a provocat

www.dacoromanica.ro

extrem de importante dezbateri de ordin principial, care vor avea un efect puternic asupra clasei muncitoare din Anglia. Politica muncitorească liberală se menţine în virtutea tradiţiei şi rutinei, precum şi datorită abilităţii liderilor oportunişti, dar falimentul ei în masa proletariatului este inevitabil.

Scris înainte de 5 (18) octombrie 1912

Publicat pentru prima oară în aprilie 1913, în revista „Prosvesţcenie" nr. 4 Semnat : W.

Se tipăreşte după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

CLERUL ÎN ALEGERI ŞI ALEGERI CU PARTICIPAREA CLERULUI

Potrivit unor ştiri apărute în presă [79], la adunările micilor proprietari de pămînt şi ale preoţilor parohi din 46 de gubernii din Rusia europeană au fost aleşi 7 990 de împuterniciţi, dintre care 6 516 preoţi. Aceştia din urmă reprezintă 82% din numărul total al împuterniciţilor.

Datele complete pe 50 de gubernii pot schimba prea puţin aceste rezultate.

Să vedem deci care este semnificaţia acestor alegeri.

Conform legii, alegerea împuterniciţilor din partea micilor proprietari de pămînt şi a parohiilor se face *pe baza censului electoral* stabilit pentru cei care participă la adunarea proprietarilor funciari. Aceasta înseamnă că numărul împuterniciţilor trebuie să fie proporţional cu suprafaţa de pămînt pe care o stăpînesc alegătorii.

Într-o statistică din 1905 găsim următoarele date cu privire la cele 50 de gubernii din Rusia europeană :

Pămînturi bisericeşti	1,9	mil. de deseatine
Pămînturi aflate în proprietatea privată a clericilor	0,3	„ „ „
Totalul suprafeţei de pămînt stăpînite de cler	2,2	mil. de deseatine
Pămînturi aflate în proprietatea privată a tîrgoveţilor	3,7	„ „ „
Pămînturi aflate în proprietatea privată a ţăranilor	13,2	„ „ „
Pămînturi aflate în proprietatea altor categorii de persoane	2,2	„ „ „
Total mica proprietate funciară „laică"	19,1	mil. de deseatine

www.dacoromanica.ro

Aici datele referitoare la mica proprietate sînt, probabil, mai puţin complete decît cele referitoare la pămînturile clerului. Cu toate acestea reiese că, din întreaga suprafaţă de 21 300 000 de deseatine de pămînt reprezentînd mica proprietate privată, clerului nu-i aparţin decît 2 200 000 de deseatine, adică *ceva mai mult* de $^1/_{10}$, pe cînd numărul împuterniciţilor aleşi din partea clerului reprezintă peste *opt zecimi* din numărul lor total ! !

Cum s-a putut întîmpla aşa ceva ? Foarte simplu. Micii proprietari de pămînt vin foarte rar la alegeri : nici mijloace nu au, nici interes nu prea au, iar în plus libertatea alegerilor este îngrădită prin mii de impedimente poliţieneşti, pe cînd popii au fost „îndemnaţi" să vină cu toţii.

Popii vor vota pe candidaţii agreaţi de guvern. De aceea cîrtesc *pînă şi moşierii*, fără să mai vorbim de burghezie. Cîrtesc şi octombriştii, şi naţionaliştii. Toţi acuză guvernul că *„aranjează"* alegerile. Moşierii şi marea burghezie ar vrea *să aranjeze ei alegerile*.

Este vorba, aşadar, de o ciocnire între absolutism, de o parte, şi moşieri şi vîrfurile burgheziei, de altă parte. Guvernul a vrut să se sprijine pe moşieri şi pe vîrfurile burgheziei ; pe această idee, după cum se ştie, se bazează întreaga lege de la 3 iunie 1907 [80].

Iată însă că guvernul nu poate trăi în bună înţelegere *nici măcar* cu octombriştii. *Nici măcar* o monarhie feudală-burgheză „acceptabilă" pentru aceste clase *n-a putut fi* înjghebată.

Acest eşec a fost, fără doar şi poate, recunoscut în fapt de guvern, care prin mobilizarea clerului, aflat în subordinea sa, a început să-şi organizeze *propriii săi slujbaşi !*

În ştiinţa istorică, acest procedeu al unui guvern care a păstrat trăsăturile esenţiale ale absolutismului se numeşte bonapartism. Drept reazem servesc în acest caz nu anumite clase sau nu numai ele, nu ele în primul rînd, ci nişte elemente selecţionate în mod artificial, recrutate în special din diverse pături dependente.

www.dacoromanica.ro

Prin ce se explică posibilitatea unui astfel de fenomen din punct de vedere „sociologic", adică din punctul de vedere al luptei de clasă ?

— Prin echilibrarea forţelor claselor adverse sau rivale. De pildă, cînd Purişkevicii rivalizează cu Gucikovii şi cu Reabuşinskii, guvernul poate obţine, în condiţiile unui anumit echilibru între forţele acestor rivali, o *mai mare* independenţă (desigur în anumite limite, destul de strîmte) decît atunci cînd una dintre aceste clase are o superioritate categorică. Iar dacă acest guvern este istoriceşte legat, prin continuitate etc., de forme deosebit de „pronunţate" ale absolutismului, dacă în ţară sînt puternice tradiţiile militarismului şi ale birocratismului, în sensul că judecătorii şi funcţionarii nu sînt eligibili, limitele acestei independenţe vor fi şi mai largi, manifestările ei şi mai... deschise, iar metodele de „selecţionare" a alegătorilor, a unor delegaţi care să voteze aşa cum li se ordonă, vor fi şi mai grosolane, arbitrarul va fi şi mai pronunţat.

Ceva asemănător se petrece în Rusia de astăzi. „Noul pas pe calea transformării în monarhie burgheză" se complică printr-o preluare a metodelor bonapartismului. Dacă în Franţa a existat o deosebire netă şi categorică între monarhia burgheză şi imperiul bonapartist, în Germania, în schimb, Bismarck a oferit un model de „îmbinare" a celor două tipuri, cu precumpănirea vădită a trăsăturilor pe care Marx le numea „despotism militar" [81], ca să nu mai vorbim de bonapartism.

Se spune că carasului îi place să se prăjească în smîntînă. Nu ştim dacă cetăţeanului de rînd îi place „să se prăjească" în sosul monarhiei burgheze, al absolutismului feudal de tip vechi, al bonapartismului „modern" sau al despotismului militar ori, în sfîrşit, într-un anumit amestec din toate aceste „metode". Dar dacă din punctul de vedere al cetăţeanului de rînd şi din punctul de vedere al aşa-zisei „ordini de drept", adică din punct de vedere *pur* juridic, formal-constituţional, deosebirea poate să pară foarte mică, din punctul de vedere al luptei de clasă deosebirea este aici esenţială.

www.dacoromanica.ro

Cetăţeanului de rînd nu-i va fi mai uşor dacă va afla că-i ciomăgit nu numai după metoda veche, ci şi după una nouă. Dar *trăinicia* regimului care-l apasă pe cetăţean, *condiţiile dezvoltării* şi descompunerii acestui regim, eventualitatea unui... fiasco rapid al acestui regim, toate acestea depind într-o mare măsură de faptul dacă avem în faţă forme mai mult sau mai puţin vădite, făţişe, stabile, directe de dominaţie a unor anumite clase sau diverse *forme* indirecte, instabile ale unei asemenea dominaţii.

Dominaţia *claselor* se înlătură mai greu decît formele de suprastructură pătrunse de spiritul desuet al trecutului, instabile, sprijinite de „alegători" anume selecţionaţi.

Experimentul lui Sabler şi Makarov cu „organizarea" clerului în alegerile pentru Duma a IV-a prezintă interes pentru toată lumea atît din punct de vedere „sociologic" cît şi din punctul de vedere al politicii practice.

„Nevskaia Zvezda" nr. 27 din 5 octombrie 1912

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

„POZIŢIA" D-LUI MILIUKOV

Şeful partidului cadet s-a rătăcit printre trei brazi. El scrie articole arhilungi despre „cele trei poziţii", despre „o anumită poziţie", şi cu cît scrie mai mult, cu atît se vede mai clar că vrea *să-l prostească* pe cititor, *să estompeze* esenţa chestiunii printr-o vorbărie deşartă şi plicticoasă.

Bietul istoric erudit ! El trebuie *să se prefacă* că nu înţelege în ce constă deosebirea dintre liberalism şi democraţie. Întreaga esenţă a chestiunii rezidă în această deosebire, domnilor ! Atît în votările din Dumă în genere cît şi în atitudinea faţă de „reforme", atît în votările pentru buget cît şi în problema „tacticii extraparlamentare" se manifestă în diverse *forme* aceeaşi *esenţă* a chestiunii, deosebirea profundă dintre burghezia liberalo-monarhistă şi democraţie.

Să repetăm pe scurt, pentru a mia şi una oară, „nedumeriţilor" domni Miliukovi în ce constă această deosebire.

Liberalii apără o serie de privilegii feudale-absolutiste (o a doua Cameră etc.). Democraţia duce o luptă neîmpăcată împotriva tuturor privilegiilor.

Liberalii pactizează cu forţele vechiului în viaţa socială ; democraţia aplică tactica înlăturării acestor forţe.

Liberalii se tem de activitatea de sine stătătoare a maselor, nu au încredere în ea, neagă această activitate ; democraţia priveşte cu simpatie, cu încredere activitatea de sine stătătoare a maselor, o sprijină şi o dezvoltă.

Deocamdată ajunge şi atît.

www.dacoromanica.ro

Oare într-adevăr nu înțelege d-l Miliukov această deosebire, cunoscută pînă și din manualele de istorie ?

„Nu înțelege" el oare că însuși *programul* cadeților nu este programul unor democrați, ci programul burgheziei liberalo-monarhiste, că numai niște liberali (și liberali de proastă calitate) au putut vota în Duma a III-a pentru buget, s-au putut declara opoziție loială etc. ?

D-l Miliukov înțelege foarte bine toate aceste lucruri, dar vrea „să-l prostească" pe cititor, prefăcîndu-se că a uitat cele mai elementare deosebiri dintre liberalism și democrație.

Spre a învedera în presă aceste lamentabile încercări de eschivare din partea cadeților, îi amintim d-lui Miliukov că în întreaga presă *oficială* a social-democrației (exceptîndu-i, desigur, pe lichidatori, pe care i-i cedăm cu plăcere), în *toate* rezoluțiile instanțelor conducătoare ale social-democrației, în întreaga linie a social-democraților din Duma a III-a găsim întotdeauna, sub mii de forme, apărarea vechii tactici, de care, după cum pretinde d-l Miliukov, social-democrații s-ar fi dezis.

Acesta este un fapt istoric incontestabil, erudite domn istoric !

Trebuie să arătăm în presă în ce hal au decăzut cadeții dacă încearcă să înșele publicul în chestiuni atît de elementare și de bine stabilite în istoria partidelor politice din Rusia.

În încheiere, spre a sintetiza și a rezuma cele spuse de noi, îi vom pune d-lui Miliukov o mică întrebare : atunci cînd dv., domnilor cadeți, ați fost de acord ca Voiloșnikov să fie exclus de la cinci ședințe [82], ați procedat ca niște liberali sau ca niște democrați ?

„Pravda" nr. 136 din 6 octombrie 1912
Semnat : V. I.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PARTIDUL MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

CĂTRE TOȚI CETĂȚENII DIN RUSIA [83]

Tovarăși muncitori ! Cetățeni !

În Balcani a început un război dus de patru state împotriva Turciei [84]. Există pericolul unui război european general. Rusia și Austria, contrar tuturor falselor dezmințiri guvernamentale, se pregătesc de război. Italia devine tot mai insolentă în politica sa de cotropire a teritoriilor turcești. Panica de la bursele din Viena și Berlin, din Paris și Londra arată că capitaliștii din întreaga Europă nu consideră posibilă menținerea păcii pe acest continent.

Toate țările europene vor să participe la evenimentele din Balcani ! Toți cer „reforme" și chiar „libertatea slavilor". În realitate însă Rusia vrea să smulgă Turciei o parte din teritoriul ei asiatic și să ocupe Bosforul. Austria râvnește Salonicul, Italia urmărește să cotropească Albania, Anglia vrea să înhațe Arabia, iar Germania — Anatolia.

Criza se agravează. Sute de mii și milioane de sclavi salariați ai capitalului și de țărani robiți moșierilor feudali se duc să-și verse sîngele pentru interesele dinastice ale cîtorva tîlhari încoronați, pentru profiturile burgheziei, care vrea să jefuiască teritorii străine.

Criza din Balcani este una dintre verigile lanțului de evenimente care, de la începutul secolului al XX-lea, duce pretutindeni la ascuțirea contradicțiilor de clasă și a contradicțiilor dintre state, la războaie și la revoluții. Războiul ruso-japonez, revoluția din Rusia, revoluțiile din Asia, accentuarea rivalității și a vrajbei dintre statele europene, primejdia unui război din pricina Marocului,

www.dacoromanica.ro

tîlhărească campanie militară întreprinsă de Italia în Tripoli — iată etapele pregătitoare ale crizei actuale.

Războaiele împreună cu toate calamităţile lor sînt generate de capitalism, care ţine în robie milioane de oameni ai muncii, aţîţă lupta dintre naţiuni şi transformă sclavii capitalului în carne de tun. Numai armata socialistă mondială a proletariatului revoluţionar este în stare să pună capăt acestei asupriri şi înrobiri a maselor, acestor măceluri în care sclavii sînt puşi să se omoare reciproc pentru interesele proprietarilor de sclavi.

În Europa occidentală şi în America se înteţeşte lupta proletariatului socialist împotriva guvernelor burgheze imperialiste, care, în faţa marşului nestăvilit spre victorie al milioanelor de proletari, devin tot mai înclinate să recurgă la aventuri desperate. Aceste guverne pregătesc războiul, dar în acelaşi timp se tem de el, ştiind că un război mondial înseamnă revoluţie mondială.

În Europa răsăriteană — în Balcani, în Austria şi în Rusia —, alături de regiuni în care capitalismul a atins un înalt nivel de dezvoltare, vedem regiuni în care masele sînt asuprite de feudalism, de absolutism şi de mii de rămăşiţe medievale. Ţăranul din Bosnia şi Herţegovina de pe malurile Adriaticii continuă să fie asuprit de moşierii feudali, la fel ca zecile de milioane de ţărani din Rusia centrală. Dinastiile tîlhăreşti ale Habsburgilor şi Romanovilor sprijină această asuprire feudală, căutînd să aţîţe vrajba dintre popoare pentru a întări puterea monarhiei, pentru a permanentiza înrobirea unei serii întregi de naţionalităţi. În Europa răsăriteană monarhii îşi împart şi astăzi între ei popoarele, fac din ele obiect de vînzare şi de schimb, iar pentru satisfacerea intereselor lor dinastice înjghebează state din frînturi de naţionalităţi diferite, întocmai cum pe vremea iobăgiei moşierii împărţeau şi înjghebau familiile ţărăneşti de pe moşiile lor!

Republică federativă balcanică — iată chemarea pe care au lansat-o în mase fraţii noştri, socialiştii din ţările balcanice, luptînd pentru autodeterminarea şi libertatea deplină a popoarelor, spre a netezi astfel calea unei largi lupte de clasă pentru socialism.

www.dacoromanica.ro

Această chemare lansată de adevăraţii democraţi, de adevăraţii prieteni ai clasei muncitoare, noi trebuie să ne-o însuşim în special în faţa monarhiei ţariste ruse, care este unul dintre cele mai înrăite bastioane ale reacţiunii din lumea întreagă.

Politica internaţională a ţarismului rus reprezintă un lanţ neîntrerupt de crime şi de silnicii nemaiauzite, de mîrşave şi murdare intrigi împotriva libertăţii popoarelor, împotriva democraţiei, împotriva clasei muncitoare. Ţarismul striveşte şi sugrumă Persia cu ajutorul guvernanţilor „liberali" ai Angliei ; el caută să submineze republica în China, urmăreşte să ocupe Bosforul şi să-şi extindă teritoriile „sale" în dauna Turciei asiatice. Monarhia ţaristă a fost jandarmul Europei în secolul al XIX-lea, cînd armata alcătuită din iobagi ruşi a înăbuşit revoluţia din Ungaria. Monarhia ţaristă este acum, în secolul al XX-lea, şi jandarmul Europei, şi jandarmul Asiei.

Ţarul Nicolaie Sîngerosul, care a dizolvat primele două Dume, a înecat în sînge Rusia, a înrobit Polonia şi Finlanda şi duce, în alianţă cu pogromiştii notorii, o politică de sugrumare a evreilor şi a tuturor „alogenilor", ţarul, ai cărui prieteni credincioşi au tras în muncitorii de pe Lena şi au adus la sapă de lemn ţărănimea, aruncînd-o în ghearele foametei în toată Rusia — acest ţar se erijează în apărător al libertăţii şi independenţei slavilor !

Poporul rus a învăţat cîte ceva în anii de după 1877 şi ştie acum că mai răi decît orice turci sînt *„turcii noştri dinăuntru"*, ţarul şi slugile sale.

Dar moşierii şi burghezia, naţionaliştii şi octombriştii sprijină din răsputeri această mîrşavă şi provocatoare minciună că ţarismul ar fi iubitor de libertate. Ziare ca „Golos Moskvî" şi „Novoe Vremea", secundate de o întreagă armată de ziare guvernamentale, desfăşoară o neruşinată campanie de aţîţare împotriva Austriei, asmuţind poporul împotriva ei. Ca şi cum ţarismul rus n-ar fi de o sută de ori mai pătat de sînge şi de noroi decît monarhia Habsburgilor !

Şi nu numai partidele de dreapta, dar chiar şi burghezia liberală, opoziţionistă desfăşoară din răsputeri o propagandă şovină, imperialistă, abia camuflată printr-o

www.dacoromanica.ro

frazeologie diplomatică, evazivă şi făţarnică. Nu numai organul liberal independent „Russkoe Slovo“ [85], dar chiar şi „Reci“, organul oficial al partidului „democraţilor constituţionali“ (dar în fapt al liberalilor contrarevoluţionari), excelează în atacuri la adresa ministrului Sazonov pentru pretinsa lui „atitudine conciliantă“, pentru „concesiile“ făcute Austriei, pentru că nu „apără“ cum se cuvine interesele de „mare putere“ ale Rusiei. Pe cei mai inveteraţi reacţionari-naţionalişti, cadeţii nu-i critică pentru că sînt imperialişti, ci, dimpotrivă, pentru că ar fi slăbit ponderea şi semnificaţia „marii“ idei a cuceririi Constantinopolului de către ţarism ! !

În numele intereselor vitale ale tuturor maselor muncitoare, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia protestează cu hotărîre împotriva acestui mîrşav şovinism şi îl înfierează ca o trădare a cauzei libertăţii. Ţara în care flămînzesc 30 000 000 de ţărani, în care domneşte cea mai dezmăţată samavolnicie guvernamentală, mergînd pînă la masacrarea a sute de muncitori, ţara în care zeci de mii de luptători pentru libertate sînt torturaţi şi schingiuiţi în ocne, — această ţară are nevoie în primul rînd să se elibereze de sub jugul ţarismului. Ţăranul rus trebuie să se gîndească la eliberarea sa de sub jugul moşierilor feudali şi al monarhiei ţariste, fără a se lăsa abătut de la această sarcină urgentă prin vorbele mincinoase ale moşierilor şi negustorilor despre „misiunea slavă“ a Rusiei.

Dacă liberalismul imperialist, în dorinţa sa de a se împăca cu ţarismul, propovăduieşte calea unei activităţi „constituţionale paşnice“, făgăduind poporului şi victorii pe plan extern şi reforme constituţionale în condiţiile menţinerii monarhiei ţariste, proletariatul social-democrat respinge cu indignare această înşelătorie. Numai răsturnarea revoluţionară a ţarismului poate să asigure o dezvoltare liberă atît Rusiei cît şi întregii Europe răsăritene. Numai victoria republicii federative în Balcani şi victoria republicii în Rusia pot izbăvi sute de milioane de oameni de calamităţile războiului şi de chinurile asupririi şi exploatării în aşa-numitele perioade „paşnice“.

În primele cinci luni ale anului 1912, peste 500 000 de muncitori din Rusia s-au ridicat la luptă grevistă politică,

www.dacoromanica.ro

refăcîndu-şi forţele după anii crînceni ai contrarevoluţiei. Într-o serie de localităţi, marinarii şi soldaţii s-au răsculat împotriva ţarismului. Chemăm la luptă revoluţionară de masă, la pregătirea mai energică, mai temeinică şi mai largă a unei acţiuni comune hotărîte a muncitorilor, a ţăranilor şi a părţii celei mai bune a armatei! Aceasta este singura cale de salvare a Rusiei, ruinată şi asuprită de ţarism.

Socialiştii din ţările balcanice au condamnat cu asprime războiul. Socialiştii din Italia şi din Austria, precum şi din toată Europa occidentală, i-au sprijinit în unanimitate. Să ne alăturăm şi noi glasul nostru, să desfăşurăm mai larg agitaţia împotriva monarhiei ţariste.

Jos monarhia ţaristă! Trăiască republica democratică rusă!

Trăiască republica federativă balcanică!

Jos războiul, jos capitalismul!

Trăiască socialismul, trăiască social-democraţia revoluţionară internaţională!

Comitetul Central al P.M.S.D.R.

Scris înainte de 10 (23) octombrie 1912

Publicat în foaie volantă în octombrie 1912

Se tipăreşte după textul foii volante

www.dacoromanica.ro

DEPUTATUL MUNCITORILOR DIN PETERSBURG

Proletariatul din capitală trimite pe unul dintre aleşii săi în Duma ultrareacţionară, Duma moşierilor şi a popilor. Acest ales va sta la un post de mare răspundere. El va trebui să vorbească şi să acţioneze în numele a milioane de oameni, să ţină larg desfăşurat măreţul nostru steag, să expună concepţiile pe care ani de-a rîndul le-au exprimat în mod oficial, precis şi categoric reprezentanţii de răspundere ai marxismului şi ai democraţiei muncitoreşti.

Alegerea unui singur om într-un astfel de post este o chestiune atît de importantă, încît orice teamă de a o discuta pe faţă, fără ocolişuri, orice teamă de a „jigni" pe X sau pe Y, de „a jigni" cutare sau cutare cerc etc. ar fi pur şi simplu o dovadă de laşitate, de meschinărie, ar fi de-a dreptul ceva ruşinos.

Alegerea trebuie să corespundă voinţei majorităţii muncitorilor conştienţi, marxişti. Acest lucru este evident şi nimeni nu se va încumeta să-l conteste *făţiş*.

Toată lumea ştie că din 1908 pînă în 1912, în cadrul a sute şi mii de adunări, discuţii, convorbiri, precum şi în coloanele respectivelor organe de presă, printre muncitorii din Petersburg s-au înfruntat adversarii lichidatorismului şi lichidatorii. A ascunde capul sub aripă, aşa cum fac păsările proaste, şi a încerca „să uiţi" acest fapt este pur şi simplu ceva nedemn.

www.dacoromanica.ro

Cei care agită problema „unității" acum, cînd este vorba de alegerea *unui singur* deputat, nu fac decît să încurce lucrurile, deoarece deplasează chestiunea și cu zarva lor *întunecă* esența ei.

Ce caută aici problema „unității" cînd este vorba de alegerea *unui singur om* și cînd toți sînt de acord că el trebuie să exprime voința majorității muncitorilor marxiști, conștienți ? ?

Lichidatorii se tem să spună pe față că ar vrea să fie ales un lichidator sau un „nefracționist" (adică un element șovăielnic) și, temîndu-se să-și susțină *deschis* punctul de vedere, încearcă să-l strecoare prin *înșelăciune*, făcînd zarvă pe tema „unității".

E de datoria noastră să demascăm această manevră. Dacă majoritatea muncitorilor conștienți sînt de partea lichidatorilor, nimeni în lume nu-i va împiedica să aleagă un lichidator. Trebuie stabilit cît mai exact, cît mai neîndoielnic și cît mai aproape de adevăr, cu toată liniștea și atenția necesară, de partea cui este majoritatea, fără a ne sinchisi de zarva stîrnită de niște oameni care, pentru a-și ascunde opiniile, propovăduiesc (cu cîteva zile înainte de alegeri !) „unitatea" *după cinci ani de luptă*.

Muncitorii nu-s copii ca să creadă astfel de basme. Nu este posibilă decît una din următoarele trei soluții : 1) să fie ales un lichidator ; 2) să fie ales un adversar al lichidatorismului ; 3) să fie ales un element șovăielnic. În ultimii cinci ani, adică în perioada 1908—1912, n-au existat și nici acum nu există alte categorii în rîndurile social-democrației.

Muncitorii care vor să procedeze ca oameni maturi și de sine stătători nu trebuie să îngăduie ca în rîndurile lor să existe spărgători de grevă în politică. Muncitorii trebuie să impună respectarea și îndeplinirea voinței majorității muncitorilor conștienți.

Muncitorii au nevoie de un deputat care să exprime voința majorității și să știe bine *ce fel* de activitate va desfășura el în incinta Dumei și în afara ei.

www.dacoromanica.ro

Voința majorității este cunoscută ; de aceea deputatul Petersburgului trebuie să fie un adversar hotărît al lichidatorismului, un adept hotărît al democrației muncitorești consecvente.

„Pravda" nr. 144 din 16 octombrie 1912
Semnat : I.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

POPOARELE DIN BALCANI ŞI DIPLOMAŢIA EUROPEANĂ

Balcanii se află acum în centrul atenţiei generale. Şi asta e lesne explicabil. Pentru întreaga Europă răsăriteană soseşte, poate, ceasul cînd popoarele înseşi îşi vor spune liber şi hotărît cuvîntul. Nu mai e loc acum pentru jocul „puterilor" burgheze şi al diplomaţilor lor, care excelează în ştiinţa intrigăriei, a lucrăturilor şi a tragerii pe sfoară.

Popoarele din Balcani ar putea spune aşa cum spuneau pe vremuri ţăranii iobagi de la noi: „Fereşte-ne, doamne, şi de mînia boierului, şi de dragostea lui" [86]. Pentru ţăranii şi muncitorii din Balcani, amestecul „puterilor" europene, indiferent dacă are un caracter duşmănos sau pretins amical, nu înseamnă decît noi cătuşe şi noi obstacole menite să împiedice dezvoltarea nestingherită pe drumul care duce spre condiţiile generale ale exploatării capitaliste.

De aceea, printre altele, trebuie să luptăm atît împotriva „diplomaţiei" oficiale a guvernului, cît şi împotriva celei liberale. Pe de-a-ntregul false sînt, de pildă, cuvintele ziarului „Reci", care sfătuia deunăzi „societatea rusă" (adică burghezia rusă) să reţină fraza din oficiosul guvernului englez în care se spune că Europa nu va admite „o proastă cîrmuire" în Balcani! „Diplomaţia noastră să nu stea cu mîinile în sîn", ţipă „Reci".

Chiar şi cea mai „liberală" Europă burgheză nu aduce popoarelor din Balcani nimic altceva decît spriiinirea stagnării şi a putregaiului, nimic altceva decît piedici birocra-

www.dacoromanica.ro

tice în calea libertăţii, răspundem noi. „Europa" este aceea care împiedică crearea unei republici balcanice federative.

Muncitorii înaintaţi din Balcani şi întreaga democraţie balcanică îşi pun speranţele exclusiv în dezvoltarea conştiinţei, a democratismului şi a iniţiativei *maselor* şi nu în intrigile diplomaţilor burghezi, oricît s-ar împopoţona ei cu fraze liberale !

„Pravda" nr. 144 din 16 octombrie 1912
Semnat : V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LIPSĂ DE CARACTER ÎN POLITICĂ

(SCRISOARE CĂTRE REDACȚIE)

Ca cititor permanent al „Pravdei" nu pot să nu-mi exprim indignarea profundă în legătură cu comportarea delegatului P. Sudakov.

La 5 octombrie au avut loc alegerile. Fără a figura pe lista „Pravdei", Sudakov a fost totuși ales cu voturile partizanilor ei, ceea ce se vede din rezultatele alegerilor. Se vede de asemenea că, în afară de voturile partizanilor „Pravdei" (27—31 din 50), el a mai obținut vreo 10 voturi, probabil ale unor alegători nehotărîți.

Dar, odată ales, Sudakov începe să oscileze. A doua zi după alegeri, la 6 octombrie, apare în „Pravda" o comunicare a sa în care scrie negru pe alb: „Toți delegații aleși, cu excepția tov. Petrov, sînt partizani ai ziarelor «Pravda» și «Zvezda» [87]".

S-ar părea că e limpede, nu-i așa?

În ziua următoare însă, Sudakov publică o declarație în ziarul „Luci"! El recunoaște că s-a prezentat la redacția „Pravdei", dar pretinde că s-a prezentat „numai ca la redacția unui ziar social-democrat"!! Nu cumva e acest Sudakov un prunc nou-născut? Cine va crede că el n-a știut că există două ziare social-democrate? Cine va crede că n-a știut de lichidatori cînd el însuși înclină spre ei?

„Chiar dacă am spus — scrie Sudakov în ziarul lichidatorist „Luci" — că citesc «Pravda» și că sînt un aderent al ei (rețineți că Sudakov declară că e un aderent al «Pravdei»!), am făcut-o numai în sensul (!!) că sînt în genere (!!) un aderent (numai atît?) al social-democrației".

www.dacoromanica.ro

Înţeleagă cine poate! Un om care ştie că sînt două ziare, care recunoaşte că s-a declarat „aderent al «Pravdei»", publică a doua zi în ziarul lichidatorilor „o interpretare senatorială" în care precizează că a făcut-o „numai în sensul că e în genere un aderent al social-democraţiei" !!

Nu cunoaştem un caz mai flagrant de lipsă de caracter şi de oscilare.

Transfugi „patentaţi", care trec dintr-o tabără într-alta, au existat întotdeauna, dar printre muncitori transfugii nu se bucură de consideraţie...

„Pravda" nr. 145 din 17 octombrie 1912
Semnat: Un cititor permanent al „Pravdei"

Se publică după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

VULPEA ŞI COTEŢUL

Problema războiului balcanic şi a atitudinii „Europei" faţă de acest război este cea mai palpitantă problemă a politicii contemporane. Pentru întreaga democraţie în genere şi pentru clasa muncitoare în special este important *să înţeleagă* ce interese de clasă determină aici atitudinea diverselor partide.

Politica octombriştilor, a naţionaliştilor, a „patrioţilor" fără de partid, de la „Novoe Vremea" pînă la „Russkoe Slovo", este clară şi simplă. Campania de presă împotriva Austriei şi aţîţarea la un război împotriva ei, zarva pe tema „misiunii slave" a Rusiei, toate acestea vădesc tendinţa străvezie de a abate atenţia de la treburile interne ale Rusiei şi „de a smulge o bucată" din teritoriul Turciei. Sprijinirea reacţiunii în interior şi a jafului colonial, imperialist, în exterior — iată esenţa acestei brutale politici „patriotice" „slave".

Politica cadeţilor este mai rafinată, mai diplomatică, dar în fond *tot* o politică *reacţionară de mare putere*, o politică *imperialistă*. Este foarte important să ne dăm seama de acest lucru, căci liberalii îşi ascund cu abilitate opiniile sub paravanul unei frazeologii cu rezonanţă democratică.

Luaţi, de exemplu, ziarul „Reci". La început, înainte de „întrevederea amicală" dintre Miliukov şi Sazonov [88], „Reci" îi reproşa lui Sazonov că e „prea conciliant", iar naţionaliştilor le reproşa că au adus prejudicii „marii idei" a cuceririi Constantinopolului. Acum, după întrevedere,

www.dacoromanica.ro

ПРАВДА

ЕЖЕДНЕВНАЯ РАБОЧАЯ ГАЗЕТА.

Годъ первый и первый.

№ 146. Четвергъ 18 Октября. 1912 г. ЦѢНА 2 коп.

ВОЙНА. ВЫБОРЫ. РАБОЧЕЕ ДВИЖЕНІЕ.

Краткое обозрѣніе важнѣйшихъ событій политическаго и экономическаго характера.

Кто побѣдитъ?

О хлѣбѣ и куркулѣ.

Позорная резолюція.

Послѣ „разъясненія".

ОБЗОРЪ ПЕЧАТИ.

Въ Финляндіи.

Prima pagină a ziarului „Pravda" nr. 146 din 18 octombrie 1912, cu articolele lui V. I. Lenin „Vulpea și cotețul" și „O rezoluție rușinoasă"

Micșorat.

www.dacoromanica.ro

„Reci" e de acord cu „Rossiia" şi înfierează cu asprime „zelul stupid" al ziarului „Novoe Vremea".

Care este deci acum politica preconizată de „Reci" ?

Nu trebuie să începem cu pretenţii trufaşe, căci altminteri vom pierde sprijinul (Franţei şi Angliei) şi „vom sfîrşi prin a deveni, fără voia noastră, *chiar mai modeşti decît se cuvine*" (nr. 278) !!

Aşadar, „Reci" este împotriva şoviniştilor *pentru că* aceştia „vor sfîrşi prin a fi mai modeşti decît se cuvine". Cu alte cuvinte, voi, şoviniştii, faceţi pe grozavii şi veţi rămîne cu buzele umflate. Noi însă vrem ca, fără zarvă, pe cale paşnică şi cu sprijinul burgheziei franceze şi engleze, să ciupim o bucăţică grasă !

Sprijinul (Triplei Înţelegeri) „ne trebuie tot în interesul protejaţiilor noştri din Balcani", scrie „Reci". Rugăm pe cititori să reţină că *şi* „Reci" *e de acord* ca Rusia *să protejeze* (să ia sub ocrotirea sa) pe slavi, ca vulpea să ia sub ocrotirea sa coteţul, dar s-o facă cu mai multă abilitate !

„Tot ce se poate obţine poate fi obţinut numai pe această cale — calea colaborării, diplomaţiei europene", declară „Reci".

Este clar că, în fond, politica cadeţilor este tot o politică şovină şi imperialistă, ca şi cea a ziarului „Novoe Vremea", dar mai abilă, mai fină. „Novoe Vremea" ameninţă brutal, prosteşte cu un război din partea Rusiei. Ziarul „Reci" ameninţă „fin şi diplomatic" *tot cu un război,* dar din partea Triplei Înţelegeri, căci a spune „nu trebuie să fim mai modeşti decît se cuvine" înseamnă tocmai a ameninţa cu război. „Novoe Vremea" este pentru protejarea slavilor de către *Rusia ;* „Reci" se pronunţă pentru protejarea slavilor de către Tripla Înţelegere ; cu alte cuvinte, „Novoe Vremea" vrea ca paza coteţului să fie lăsată în grija exclusivă a vulpii noastre, în timp ce „Reci" se pronunţă pentru o înţelegere între cele trei vulpi.

Democraţia în general şi muncitorii în special se pronunţă împotriva oricărei „ocrotiri" a slavilor de către vulpi şi lupi şi pentru libera autodeterminare a popoa-

www.dacoromanica.ro

relor, pentru o democraţie deplină, pentru eliberarea slavilor de sub *orice* protecţie a „marilor puteri".

Între liberali şi naţionalişti *există divergenţe asupra metodelor* de jefuire şi de înrobire a popoarelor balcanice de către burghezia europeană. Numai muncitorii duc o politică în spiritul adevăratei democraţii: pentru libertate şi democraţie pretutindeni şi pînă la capăt, împotriva oricăror „ocrotiri", jafuri şi intervenţii!

„Pravda" nr. 146 din 18 octombrie 1912
Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O REZOLUȚIE RUȘINOASĂ

Rezoluția din 10 octombrie a Dumei orășenești din Petersburg a atras asupra sa atenția opiniei publice.

Această rezoluție a fost adoptată în legătură cu războiul balcanic, evenimentul cel mai important din politica mondială, și emană de la o instituție publică care se bucură de influență în rîndurile burgheziei. Pentru adoptarea ei au votat *în unanimitate* reacționarii declarați și liberalii.

Liberalul Falbork, cadet și aproape „democrat" (!?), a rostit „un discurs înflăcărat", menit să demonstreze necesitatea unei asemenea rezoluții, a făcut parte din comisia care a elaborat-o și a votat pentru adoptarea ei.

Dar această rezoluție este o mostră de șovinism burghez, o mostră care vădește servilismul nedemn al burgheziei față de „puternicii zilei", sprijinul acordat de aceștia politicii care transformă popoarele în carne de tun.

„Petersburgul — se spune în rezoluția adresată capitalelor țărilor balcanice beligerante — împărtășește speranța voastră în viitorul luminos al libertății și independenței popoarelor asuprite, în numele căruia vă vărsați sîngele".

Iată sub ce fraze se ascunde șovinismul! Nicăieri și nicicînd popoarele împilate nu și-au dobîndit „libertatea" purtînd *război* unul împotriva altuia. Războaiele între popoare nu fac decît să agraveze înrobirea lor. O adevărată *libertate* pentru țăranul slav din Balcani, ca și pentru țăranul turc, poate fi asigurată *numai* prin instaura-

www.dacoromanica.ro

rea unei libertăţi depline în *fiecare* ţară şi printr-o federaţie de state pe deplin şi consecvent democratice.

Ţăranul slav şi ţăranul turc din Balcani sînt fraţi deopotrivă de „împilaţi" de moşierii şi de guvernele lor.

Iată care este adevărata împilare, iată care e adevăratul obstacol în calea „libertăţii" şi a „independenţei".

Şoviniştii reacţionari şi liberali, care în Duma orăşenească din Petersburg s-au unit pe faţă (după cum în presă ei sînt uniţi pe ascuns, căci aprecierile ziarelor „Reci" şi „Novoe Vremea" în această problemă coincid *în esenţă*, deosebindu-se doar prin ton şi prin unele amănunte), aceşti şovinişti propovăduiesc transformarea popoarelor în carne de tun!

„Pravda" nr. 146 din 18 octombrie 1912
Semnat : T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UN PROFESOR CADET

Unul dintre candidaţii partidului cadet, d-l profesor Tugan-Baranovski, se numără printre economiştii ruşi care în tinereţe au fost aproape marxişti, dar apoi „s-au cuminţit" repede, „l-au corectat" pe Marx cu crîmpeie de teorii burgheze, asigurîndu-şi prin marile lor merite de renegaţi catedre universitare pentru prostirea savantă a studenţilor.

Zilele acestea, d-l Tugan, care din marxist a ajuns liberal, ne-a servit în ziarul „Reci", în legătură cu problema foarte actuală a scumpirii vieţii, următoarele aprecieri :

„Din punctul meu (?) de vedere, cauza principală (sic !) a scumpirii vieţii este cît se poate de limpede. Ea constă în enorma creştere a populaţiei, în special a celei orăşeneşti. Creşterea populaţiei reclamă trecerea la metode mai intensive de cultivare a pămîntului, ceea ce, *potrivit cunoscutei legi a productivităţii descrescînde a muncii în agricultură,* duce la creşterea valorii unităţii de produs".

D-lui Tugan îi place să strige : „eu", „al meu". În realitate, el nu face decît să repete crîmpeie de teorii burgheze de mult infirmate de Marx.

„Cunoscuta lege a productivităţii descrescînde" este o veche născocire burgheză, de care se servesc *spre a justifica capitalismul* ignoranţii şi lacheii cu diplomă ai burgheziei. Marx a infirmat demult această „lege", care dă vina pe *natură* (scade productivitatea muncii, n-ai ce face !), pe cînd în realitate vina este a orînduirii *sociale capitaliste.*

www.dacoromanica.ro

„Legea productivității descrescînde a muncii în agricultură" este o minciună burgheză : adevărată este, în condițiile capitalismului, legea creșterii *rentei,* adică a venitului *proprietarilor* funciari.

Una dintre cauzele scumpirii vieții este monopolul asupra pămîntului, adică faptul că acesta din urmă se află în proprietate privată. De aceea proprietarii funciari primesc un tribut tot mai mare de pe urma productivității *crescînde* a muncii. Numai organizarea muncitorilor în vederea apărării intereselor lor, numai înlăturarea modului de producție capitalist va pune capăt scumpetei.

Numai niște slugi ale burgheziei de teapa cadetului Tugan ne pot împuia urechile cu basmul despre „legea" productivității descrescînde a muncii în agricultură.

„Pravda" nr. 147 din 19 octombrie 1912
Semnat : V. I.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UN NOU CAPITOL ÎN ISTORIA UNIVERSALĂ

Pînă şi presa burgheză europeană, care, călăuzită de scopuri reacţionare şi egoiste, susţinea faimosul statu-quo (situaţia anterioară, neschimbată) din Balcani, recunoaşte acum în unanimitate că a început un nou capitol în istoria universală.

Înfrîngerea Turciei este în afara oricărei îndoieli. Statele balcanice, unite într-o coaliţie cvadripartită (Serbia, Bulgaria, Muntenegru, Grecia), au repurtat mari victorii. Alianţa dintre aceste patru state a devenit o realitate. Lozinca „Balcanii să aparţină popoarelor balcanice" *a şi* fost realizată.

Ce însemnătate are acest nou capitol din istoria universală ?

În Europa răsăriteană (Austria, Balcani, Rusia) persistă pînă în ziua de azi puternice rămăşiţe medievale, care stînjenesc în foarte mare măsură dezvoltarea socială şi creşterea proletariatului. Aceste rămăşiţe sînt absolutismul (puterea nelimitată a monarhului), feudalismul (proprietatea funciară şi privilegiile moşierilor iobăgişti) şi oprimarea naţionalităţilor.

Muncitorii conştienţi din ţările balcanice au fost primii care au lansat lozinca rezolvării consecvent democratice a problemei naţionale în Balcani. Această lozincă este : republică balcanică federativă. Slăbiciunea claselor democratice din actualele state balcanice (proletariatul e puţin numeros ; ţăranii sînt oropsiţi, răzleţiţi, analfabeţi) a făcut ca alianţa, necesară din punct de vedere economic şi po-

www.dacoromanica.ro

litic, să ia forma unei alianţe între monarhiile din Balcani.

S-a făcut un mare pas înainte pe calea rezolvării problemei naţionale în Balcani. Din întreaga Europă răsăriteană *numai Rusia* a rămas în prezent un stat foarte înapoiat.

Cu toate că în Balcani a luat naştere o alianţă între monarhii şi nu o alianţă între republici, cu toate că această alianţă a fost realizată prin război şi nu prin revoluţie, cu toate acestea s-a făcut un mare pas înainte pe calea distrugerii rămăşiţelor feudale în întreaga Europă răsăriteană. Şi prea vă grăbiţi să jubilaţi, domnilor naţionalişti ! Acest pas este îndreptat *împotriva* voastră, căci Rusia este ţara cu *cele mai multe* rămăşiţe feudale !

Iar în Europa occidentală proletariatul proclamă cu şi mai multă tărie lozinca : nici un fel de amestec ! Balcanii să aparţină popoarelor balcanice !

„Pravda" nr. 149 din 21 octombrie 1912 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

CADEŢII ŞI NAŢIONALIŞTII

Cînd am arătat că prin esenţa concepţiilor lor cadeţii sînt naţional-liberali, că ei pun problema naţională într-un mod cu totul *nedemocratic*, „Reci" ne-a răspuns pe un ton iritat şi arogant, acuzîndu-ne că nu cunoaştem chestiunea şi că denaturăm lucrurile.

Iată acum un document dintre multe altele. Cititorii şi alegătorii să judece singuri.

La 18 octombrie a avut loc la locuinţa d-lui M. M. Kovalevski a doua adunare a „cercului de persoane care se interesează de problema slavă". S-a dat citire unui apel către public, semnat de E. Anicikov, Kareev, L. Panteleev (fost candidat din partea cadeţilor), G. Falbork, precum şi, desigur, de d-l M. M. Kovalevski şi alţii.

Nu cumva va pretinde „Reci" că nu răspunde pentru ceea ce spun Kareev, Panteleev & Co. ?

În apelul adresat de liberali publicului se spune în esenţă :

„**inima poporului rus e cuprinsă de elan general...** ea freamătă de simpatie pentru slavi **şi de speranţă că conştiinţa naţională rusă le va ajuta** să-şi asigure roadele victoriilor lor".

Prin ce se deosebesc toate acestea de naţionalismul şi de şovinismul celor de la „Novoe Vremea" & Co. ? Numai prin mănuşile albe şi prin întorsăturile de frază mai prudente şi mai diplomatice. Dar şovinismul e dezgustător chiar atunci cînd e cu mănuşi albe şi foloseşte cele mai alese întorsături de frază.

www.dacoromanica.ro

Democraţia nu va vorbi niciodată de un „elan general“ atunci cînd alături (şi deasupra !) se află naţionaliştii ruşi, care asupresc în fel şi chip o serie de popoare.

Democraţia nu va tolera niciodată ca slavul ca atare să fie opus turcului atunci cînd ţăranul slav şi ţăranul turc trebuie să fie opuşi *împreună* moşierilor şi başbuzucilor slavi şi turci.

Democraţia nu va îngădui niciodată ca în locul *conştiinţei* partizanilor libertăţii şi a duşmanilor asupririi din rîndurile *tuturor* naţionalităţilor să fie pusă „conştiinţa naţională rusă“ atunci cînd polonezii, evreii şi „alogenii“ în genere sînt asupriţi şi prigoniţi.

Nici un democrat cinstit, nici un partizan sincer al naţionalităţilor asuprite nu trebuie să voteze pentru cadeţi !

„Pravda“ nr. 151 din 24 octombrie 1912
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ORORILE RĂZBOIULUI

Părţile beligerante se străduiesc din răsputeri să ascundă „terţilor", adică lumii întregi, ceea ce se petrece în Balcani. Corespondenţii sînt induşi în eroare, împiedicaţi să pătrundă în zona de operaţii, şi numai după multă vreme de la terminarea bătăliei sînt lăsaţi să viziteze cîmpul de luptă.

De aceea numai împrejurări excepţionale oferă din cînd în cînd posibilitatea de a afla adevărul despre acest război. Probabil că astfel de împrejurări excepţionale i-au venit în ajutor d-lui Donohoe, corespondentul ziarului englez „Daily Chronicle" [89]. Însoţind armata turcă, el a putut să asiste la bătălia de la Liule-Burgas, după care a venit cu automobilul pînă la Constantinopol, iar de aici a plecat pe mare la Constanţa (Romînia). De la Constanţa a putut telegrafia nestînjenit la Londra.

Turcii au suferit o înfrîngere cumplită. Pierderile lor se ridică la 40 000 (!) de oameni. A fost o catastrofă de amploarea celei de la Mukden, scrie corespondentul englez. Trei sferturi din artileria turcilor a căzut în mîinile bulgarilor. Bulgarii îi lăsau pe turci să vină cît mai aproape de ei, să angajeze lupta corp la corp, apoi se retrăgeau rapid şi... *mitralierele* îi secerau pe turci cu sutele şi miile.

Retragerea turcilor s-a transformat într-o fugă dezordonată a unor cete de oameni buimăciţi, flămînzi, istoviţi, înnebuniţi. La un moment dat, automobilul cu care călătorea corespondentul a rămas imobilizat în mijlocul

www.dacoromanica.ro

unui grup de fugari. Flămînzi, turcii au început să-i ceară pîine. A trebuit să le facă şi pansamente. Medici sînt puţini. Pansamente nu există. Proviziile lipsesc. Am asistat la multe campanii, scrie corespondentul, dar nu mi-am putut închipui niciodată o catastrofă atît de îngrozitoare, un masacru atît de cumplit ca cel căruia i-au căzut victimă aceste mase de ţărani din Anatolia (Turcia asiatică), flămînzi, vlăguiţi şi neajutoraţi.

„Pravda" nr. 155 din 28 octombrie 1912
Semnat : V. Il r.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CADEŢII ŞI MAREA BURGHEZIE

Victoriile înregistrate de cadeţi în curia I orăşenească la Moscova şi la Petersburg, iar apoi în alegerile de reprezentanţi ai industriei în Consiliul de stat, şi, în sfîrşit, faptul incontestabil că *reacţionarii* au sprijinit pe cadeţi împotriva social-democraţilor, toate acestea sînt indiciile unei evoluţii politice extrem de semnificative a *tuturor* claselor societăţii noastre.

Reamintim principala hotărîre social-democrată cu privire la esenţa partidului cadet, adoptată în 1907 : „Partidele burgheziei liberalo-monarhiste şi principalul partid dintre acestea, cadeţii, au părăsit în mod cert revoluţia şi urmăresc ţelul de a o curma printr-un tîrg cu contrarevoluţia ; baza socială a acestor partide o constituie păturile economiceşte mai progresiste ale burgheziei, şi mai ales intelectualitatea burgheză, în timp ce o parte a micii burghezii orăşeneşti şi săteşti mai urmează aceste partide numai în virtutea tradiţiei (a obişnuinţei oarbe) şi fiind de-a dreptul amăgită de liberali“ [90].

Evenimentele au confirmat pe deplin justeţea acestei caracterizări. În curia a II-a orăşenească (care numără *mulţi* alegători democraţi), democraţia îi *înlătură* pe cadeţi. În curia I orăşenească, cadeţii îi înlătură pe octombrişti.

Cu cît mai turbată e reacţiunea, cu cît mai făţişă e măsluirea alegerilor, cu atît mai accentuată e trecerea marelui capital de partea liberalismului. Esenţa de clasă

www.dacoromanica.ro

a partidului cadet, pe care marxiştii au arătat-o în 1906 şi 1907, *apare* acum clar în faţa maselor.

Devine evidentă greşeala acelora care vedeau în partidul cadet un partid al *democraţiei* orăşeneşti. Din ascunsă, cum fusese iniţial, alianţa dintre cadeţi şi reacţionari devine din ce în ce mai *făţişă:* reacţionarii asigură alegerea cadetului Mansîrev împotriva social-democratului Predkaln şi a cadetului Nikolaev împotriva social-democratului Pokrovski.

Forţa politicii social-democrate şi invincibilitatea ei se datoresc tocmai faptului că *întreaga* dezvoltare a societăţii capitaliste confirmă într-o măsură tot mai mare justeţea acestei politici. Cadeţii se aliază cu marea burghezie, care, cu tot caracterul ei contrarevoluţionar, *nu poate* fi mulţumită. Democraţia evoluează spre *stînga*, îndepărtîndu-se de cadeţi.

„Pravda" nr. 157 din 1 noiembrie 1912 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

MORAVURI AUTENTIC RUSEŞTI

Ziarul „Zemşcina" a publicat zilele acestea, alături de nişte versuri semnate de Purişkevici, un articolaş cu privire la „faimosul" Guriev, publicistul oficial de la „Rossiia" (de acum înainte faimos şi fără ghilimele). „Zemşcina" ne încredinţează că e „un publicist de nuanţă evreo-liberală". Curios lucru! Să fie oare şi oficiosul „Rossiia" un ziar evreo-liberal?

Despre ce este vorba în realitate? Adunarea generală a acţionarilor fabricii de aţă din Petersburg a hotărît în unanimitate ca Guriev să fie înlăturat din consiliul de administraţie al acestei întreprinderi. Totodată s-a decis ca el să fie reclamat la parchet pentru manopere frauduloase.

Într-adevăr, Guriev a adus un aport social de 1 000 de ruble şi a obţinut dreptul la *o treime* din beneficii, deşi aportul celorlalţi doi fabricanţi asociaţi reprezintă 100 000 de ruble! De ce atîta generozitate din partea acestor capitalişti faţă de Guriev?

Pentru că acest domn este consilier de stat, colaborator la oficiosul „Rossiia" etc. etc. El a fost secretar particular al lui Witte şi are „relaţii excepţionale". El a promis că va obţine... *subvenţii din partea statului!*

Aşadar, domnii capitalişti „i-au evaluat" la un preţ destul de bun „relaţiile înalte": exact la 49 000 de ruble. Tu dai marfa, noi dăm banii. Tu ai „relaţii înalte", posibilitatea de a obţine subvenţii, noi avem gologani. Facem o vînzare-cumpărare. Ne dai de atîtea mii „relaţii înalte",

www.dacoromanica.ro

de atîtea — promisiuni de a obţine subvenţii, iar de atîtea — colaborare la ziarul oficial „Rossiia". Poftim banii, d-le Guriev !

D-l Guriev le-a luat banii şi i-a tras pe sfoară. Fără să-şi fi îndeplinit promisiunile, el nu numai că a pretins mai mult de o treime din beneficii, ci chiar a început să-şi şantajeze coasociaţii, ameninţîndu-i că în caz de refuz va distruge creditul întreprinderii.

O afacere tipică şi caracteristică. Un caz printre multe altele. O ilustraţie la tema : relaţiile înalte şi subvenţiile de stat în raportul lor faţă de capital.

Dar de unde pînă unde „nuanţă evreo-liberală", domnilor de la „Zemşcina" ? E o nuanţă autentic rusească, autentic conservatoare ! Nu faceţi pe modeştii, domnilor amici ai lui Purişkevici !

„Pravda" nr. 160 din 4 noiembrie 1912
Semnat : T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

Русская Социал-Дем. Рабочая Партия

Le SOCIAL-DÉMOCRATE

СОЦІАЛЬДЕМОКРАТЪ

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОРГАНЪ РОССІЙСКОЙ СОЦ.-ДЕМ. РАБОЧЕЙ ПАРТІИ

№ 28-29 Понедѣльникъ 5|18 Ноября 1912 года. Цѣна 30 сит.

ИНТЕРНАЦІОНАЛЪ ПРОТИВЪ ВОЙНЫ.

Къ рабочимъ всѣхъ странъ!

Интернаціональное Социалистическое Бюро выполняетъ свои тягчайшія полномочія по поводу происходящаго теперь на Балканахъ кистознаго истребленія человѣческихъ массъ и вызоветъ горячій братскій привѣтъ балканскимъ социалистамъ, которые съ такимъ героизмомъ и стойкостью принципіальному знамени пошли на выступленіе противъ войны при столь трудныхъ для нихъ политическихъ условіяхъ, что до сихъ поръ не позволяли имъ сознательнымъ классовымъ путемъ войны. Интересы рабочихъ массъ, выдвигающіе впередъ нашей на самоопредѣленіе, требуютъ не войны, а — демократизаціи и революціонизированія балканскихъ государствъ, включая и Турцію. Только такимъ путемъ можно будетъ предотвратить, безъ кровопролитія, безъ кровавой агоніи одного народа другимъ, безъ вопіющаго ущерба для культурнаго развитія — добиться того взаимнаго освобожденія народовъ на Балканахъ, которое только можетъ вызвать ихъ дѣйствительную

Капиталистическія и монархическія интересы были и остаются тѣмъ, что имѣли способность освобожденіе балканскихъ народовъ отъ ига турецкой тиранніи — невозможной, или возможной лишь отдаленнѣйшемъ, до ужаса войны не призывающихъ классовъ. По крайней мѣрѣ такимъ образомъ можетъ на русскихъ абсолютизмъ, которыя издавна эксплуатируетъ національное стремленіе балканскихъ народовъ, чтобы отъ имени этихъ народовъ, какъ и въ цѣляхъ русскихъ населенія въ собственной странѣ, почерпнуть новыя силы для своей русской политики.

Напомнимъ, мы надѣемся, что не всѣ европейскія державы. Своей жадностью и жестокостью, своими насиліями и представленіями къ Марокко, Боснія и Герцеговинѣ, Тripолитѣ и Туркіи, своей преступной борьбой противъ возрожденія Турціи, своей подлой игрой всякихъ интригами царизма и назначеніемъ главнаго австрійской монархіи, эти державы съ своей стороны содѣйствовали возникновенію войны.

Этотъ возмездіе должно нынѣ нанесть ударъ этой мировой войны.

На пролетаріатъ всѣхъ партій организованныхъ въ Интернаціоналъ, ложится сейчасъ большій долгъ, чѣмъ когда бы то ни было. Мы должны содѣйствовать тому, чтобы для всѣхъ сейчасъ, въ густомъ дымѣ событій, самыхъ отсталыхъ рабочихъ стало ясно истинныя причины этого режима потрясенности, опустошенія, грабежа, истребленія насъ міръ. Отдѣльныя всѣ силы на пробужденіе класса сознанія, который одинъ построитъ взаимоотношеніи народовъ на основѣ частности, всѣ тѣхъ какъ сейчасъ народы находятся во власти капиталистической анархіи, крупнѣйшихъ хозяевъ финансоваго міра новѣйшаго империалистическаго бандитизма, кошарной и жестокой шайки дипломатовъ, каковой реакціи.

Въ настоящій моментъ настоятельнѣе необходимо, чтобы всѣ сознательные рабочіе всѣхъ странъ — боролись противъ желающихъ поднять распространенія войны и противъ всякаго спокойствія настоятельства. Противъ политики, опирающейся на войну, необходимо бросить всей силой нашихъ организацій и нашихъ массовыхъ рѣшительныхъ протестовъ, — социалистическій пролетаріатъ долженъ со всѣми рѣшительностью выразить свои возмущеніе войной и всѣхъ своихъ поведеніемъ показать, что онъ не дастъ втянуть себя въ политику капиталистовъ и кровавыхъ конкистовъ.

Чтобы придать наибольшее единство и дѣйствительность этому протесту и этому поведенію, Международное Социалистическое Бюро постановило созвать *чрезвычайный международный* социалистическій конгрессъ.

Лучшей подготовкой этого конгресса будетъ борьба всѣхъ социалистическихъ и пролетарскихъ организацій противъ всѣхъ тѣхъ виновниковъ, которые несутъ вину за преступленіе войны.

Ближайшее будущее можетъ поставить наши социалистическія и пролетарскія партіи передъ самыми отвѣтственными задачами. Мы не сомнѣваемся, что товарищи внимутъ на нашъ призывъ положеніе и выступятъ стойко-мужественно, какъ и балканскіе товарищи, находящіеся въ самомъ центрѣ конфликта.

Пусть правительства поймутъ, что они играютъ съ огнемъ и что этотъ огонь можетъ воспламенить вскорѣ не всѣхъ капиталистическихъ міръ.

Бюро совѣта Международнаго Интернаціональнаго Социалистическаго Бюро.

Брюссель. 30 октября 1912 г.

Къ русскимъ товарищамъ.

Чрезвычайный конгрессъ состоится въ Базелѣ въ серединѣ декабря (по русскому счету). Необходимо, чтобы всѣ наши организаціи, группы, кружки, отнюдь пожалуйста не откладывали ни одного дня вопросъ объ агитаціи противъ войны и объ участіи въ международномъ съѣздѣ. Какіе собранія, какіе случаи надо использовать для вынесенія резолюцій противъ войны.

Необходимо озаботиться о представительствѣ нашихъ мѣстныхъ организацій на Базельскомъ конгрессѣ. Мѣстныя организаціи могутъ выбирать своихъ делегатовъ и могутъ поручать свои мандаты Центральному Комитету Партіи.

Всѣ резолюціи, всѣ рѣшенія по этому поводу просимъ присылать немедленно Центральному Комитету и редакціи Центральнаго Органа.

По поводу войны Очередной Комитетъ нашей партіи выпустилъ и распространилъ въ Россіи воззваніе «Къ всѣмъ гражданамъ Россіи».

Оно было напечатано въ центральномъ органѣ большевистской партіи «Рабочій» и центральномъ органѣ меньшевистской партіи «Внѣдренія», въ «Голосѣ Соціалъ-Демократа», Заграничной организаціи для партіи Р. С. Д. Р. П. Мы имѣемъ это воззваніе въ приложеніи къ настоящему № 28-29.

Платформа реформистовъ и платформа революц. с.-д.

Революціонный подъемъ въ Россіи настоящее событіе въ первой половинѣ 1912 года. Часть сознательныхъ столкновеній, въ которыхъ выбрасывается рабочіе достигаетъ 515.000 человѣкъ. О томъ, какими были ихъ цѣли, могутъ свидѣтельствовать самые разные факты. Но самымъ яркимъ было политическое выступленіе всѣхъ этихъ отрядовъ пролетаріата. — выдвигающіе вопросъ объ общей реакціи, политическое положеніе и всѣ вопросы политической борьбы.

Но съ революціоннымъ подъемомъ выступили авторитетные рабочіе съ ихъ взглядами для и съ выступили вопросомъ соотношеніи революціонной

[illegible] выступили [illegible] [illegible] [illegible]

PLATFORMA REFORMIŞTILOR ŞI PLATFORMA SOCIAL-DEMOCRAŢILOR REVOLUŢIONARI

Avîntul revoluţionar din Rusia s-a manifestat clar în prima jumătate a anului 1912. Potrivit evaluărilor făcute de fabricanţi, în primele 5 luni ale anului numărul participanţilor la greve politice a ajuns la 515 000. Care au fost lozincile acestor grevişti, care au fost revendicările lor, care a fost conţinutul politic al demonstraţiilor şi al mitingurilor lor etc., toate acestea ni le arată un document deosebit de important, reprodus în întregime în nr. 27 al O.C., şi anume apelul de 1 Mai al muncitorilor din Petersburg.

În aceste zile memorabile, muncitorii din Petersburg n-au venit cu lozinci reformiste, ci cu lozincile social-democraţiei revoluţionare: adunare constituantă, ziua de muncă de 8 ore, confiscarea pămînturilor moşiereşti, răsturnarea cîrmuirii ţariste, republică democratică.

Răscoalele şi încercările de răscoală ale soldaţilor şi marinarilor — în Turkestan, în flota Mării Baltice şi pe Marea Neagră — au dat o nouă confirmare *obiectivă* faptului că în Rusia, după ani îndelungaţi de dezmăţ al contrarevoluţiei şi de acalmie în mişcarea muncitorească, a început un nou avînt revoluţionar.

Acest avînt a coincis cu perioada alegerilor pentru Duma a IV-a, cînd toate partidele, toate curentele politice *au trebuit* să facă, într-un fel sau altul, o apreciere *generală* a situaţiei politice. Şi dacă vrem să analizăm temeinic sarcinile noastre politice ca sarcini ale clasei muncitoare şi nu ca deziderate pioase ale unor grupuleţe,

www.dacoromanica.ro

dacă vrem să verificăm în spirit marxist programele şi platformele, confruntîndu-le cu faptele luptei de masă şi cu acţiunile *tuturor* claselor sociale din Rusia, trebuie să verificăm în lumina *acestui avînt revoluţionar* de masă şi diversele platforme electorale. Căci pentru social-democraţi alegerile nu sînt o operaţie politică aparte, o goană după mandate cu orice preţ, indiferent de ceea ce ar trebui ei să promită sau să declare în acest scop, ci doar un prilej special de agitaţie pentru revendicările fundamentale ale proletariatului conştient şi pentru bazele concepţiei sale politice.

Programele şi platformele tuturor partidelor guvernamentale, de la ultrareacţionari pînă la Gucikov, nu suscită nici un fel de îndoieli. Ele au un caracter net şi vădit contrarevoluţionar. Faptul că aceste partide nu au nici un sprijin cît de cît serios nu numai în rîndurile clasei muncitoare şi ale ţărănimii, dar *nici măcar* în păturile largi ale burgheziei este îndeobşte cunoscut. Aceste pături s-au îndepărtat aproape complet de octombrişti.

Programele şi platformele partidelor burghezo-liberale sînt, în parte, publicate cvasioficial (platforma grupului musulman), iar în parte destul de precis cunoscute din relatările „marii" prese politice (platforma „progresiştilor", cea a cadeţilor). *Esenţa* tuturor acestor programe şi platforme a fost foarte bine exprimată de vorbăreţul cadet Gredescul într-o serie de declaraţii care au fost reproduse de „Reci" şi, de acolo, de presa marxistă.

„*Negarea* publică *a necesităţii* unei noi revoluţii în Rusia" — iată cum şi-a formulat chiar d-l Gredescul punctul de vedere (cf. „*Soţial-Demokrat*" nr. 27, pag. 3) şi tot el a opus revoluţionarilor platforma *reală* a liberalismului (în frunte cu cadeţii) : „este nevoie *numai* de o activitate *constituţională* liniştită, perseverentă şi bine orientată".

Accentuăm cuvintele : platformă reală, căci în Rusia, ca şi în toate ţările burgheze, majoritatea platformelor sînt platforme *de faţadă*.

Miezul chestiunii însă constă tocmai în cele recunoscute de d-l Gredescul (într-un rar acces de sinceritate). Bur-

www.dacoromanica.ro

ghezia liberalo-monarhistă este *împotriva* unei noi revoluții, ea nu cere *decît* reforme constituționale.

Social-democrația și democrația burgheză (narodnicii) susțin — prima în mod consecvent, cea de-a doua ezitînd — „necesitatea" unei noi revoluții și fac propagandă în favoarea ei. Avîntul luptei *de masă a început*. Social-democrații revoluționari se străduiesc să-l extindă și să-l întărească, ajutîndu-l să se dezvolte și să atingă un stadiu și mai înalt, stadiul *revoluției*. Reformiștii însă nu văd în acest avînt decît „o simplă înviorare", iar politica lor urmărește obținerea unor concesii constituționale, a unor reforme constituționale. De aici rezultă că și în această „etapă" din istoria Rusiei se dă între burghezie și proletariat o luptă pentru influență asupra „poporului", asupra maselor. Nimeni nu poate să prevadă deznodămîntul acestei lupte, dar în același timp nu există nici o îndoială în privința locului pe care trebuie să-l ocupe în *această* luptă P.M.S.D.R.

Numai prin această prismă poate fi apreciată platforma electorală a *partidului*, precum și platforma electorală pe care a publicat-o zilele acestea „Comitetul de organizare" ales la conferința lichidatorilor.

Platforma electorală a partidului, publicată de Comitetul Central după conferința din ianuarie, a fost întocmită *înainte* de evenimentele din aprilie—mai. Aceste evenimente *au confirmat* justețea ei. Întreaga platformă este pătrunsă de o singură idee : criticarea caracterului utopic, iluzoriu al reformelor constituționale în Rusia *de astăzi* și propagarea revoluției. Lozincile platformei au fost *anume în așa fel* alese, încît să exprime cît mai clar sarcinile revoluționare și să facă cu totul imposibilă confundarea lor cu promisiunile de reforme constituționale. Platforma partidului este în așa fel concepută, încît reprezintă o *chemare* directă pe care social-democrații revoluționari o adresează *sutelor de mii* de participanți la grevele politice, elementelor avansate din rîndurile milioanelor de țărani în uniformă militară și în care le sînt *lămurit explicate* sarcinile insurecției. Partidul revoluționar nici nu-și poate dori o mai bună verificare a platformei sale, o mai bună con-

www.dacoromanica.ro

firmare'a ei în practică decît acest răsunet direct pe care l-au avut lămuririle sale : grevele din mai şi încercările de insurecţie care au avut loc în armată în cursul lunilor iunie şi iulie.

Aruncaţi o privire asupra platformei lichidatorilor. Esenţa ei lichidatoristă este abil camuflată sub paravanul frazeologiei revoluţionare a lui Troţki. Pe cei naivi şi cu totul lipsiţi de experienţă acest camuflaj ar putea să-i înşele uneori şi să li se pară chiar a însemna „o împăcare" a lichidatorilor cu partidul. Dar e de ajuns un pic de atenţie pentru ca această iluzie să dispară rapid.

Platforma lichidatorilor a fost întocmită *după* grevele din mai şi *după* încercările de răscoală din vară. În căutarea unui răspuns concret şi real la problema esenţei acestei platforme, ne punem în primul rînd întrebarea : *cum* a apreciat ea aceste greve şi aceste încercări ?

„Avînt economic"... „prin dezvoltarea mişcării sale greviste, proletariatul a marcat apropierea unui nou avînt social"... „puternica mişcare a proletariatului din aprilie, axată pe revendicarea libertăţii de asociere" — iată *tot* ce se spune despre grevele din aprilie—mai în platforma lichidatorilor.

Dar asta este un neadevăr, o flagrantă denaturare a lucrurilor ! Aici este omis *principalul,* şi anume caracterul *revoluţionar* al grevei politice, care *tocmai că nu* tindea la cucerirea vreunei reforme constituţionale, ci la *răsturnarea* cîrmuirii, adică la revoluţie.

Cum s-a putut întîmpla ca într-o proclamaţie ilegală, revoluţionară, plină de fraze „de efect" să se spună un asemenea neadevăr ? — Asta *trebuia* să se întîmple, deoarece *aşa privesc lucrurile* liberalii şi lichidatorii. Ei văd în greve ceea ce ar vrea să vadă în ele, şi anume o luptă pentru reforme constituţionale. Ei nu văd ceea ce n-ar vrea să vadă, adică avîntul revoluţionar. Pentru reforme, noi, liberalii, vrem să luptăm, dar pentru revoluţie nu — iată ce *adevăr* cu privire la poziţia lor de clasă şi-a găsit expresia în *neadevărul* lichidatorilor.

www.dacoromanica.ro

Despre încercările de răscoală citim: „...prin acte de silnicie, prin umilire și înfometare, soldații din cazărmi sînt împinși la *violente izbucniri de protest*, care sînt apoi reprimate cu ajutorul gloanțelor și al ștreangului" etc.

Aceasta este o apreciere liberală. Noi, social-democrații revoluționari, vedem în încercările de răscoală *un început de insurecție a maselor*, un început nereușit, prematur, greșit, dar știm că numai din experiența unor insurecții nereușite *învață masele* să facă o insurecție reușită, așa cum din experiența unei serii de greve politice nereușite, și uneori chiar foarte nereușite, din perioada 1901—1904 muncitorii ruși au învățat să facă greva reușită din octombrie 1905. Muncitorii și țăranii cei mai abrutizați de regimul de cazarmă *au început* să se răscoale, spunem noi. De aici decurge concluzia clară și directă că trebuie *să le explicăm* în ce scop și cum trebuie pregătită o insurecție care să fie *încununată de succes*.

Liberalii judecă altfel: soldații „sînt împinși" la „*violente* izbucniri de protest", spun ei. Pentru liberal, soldatul răsculat nu este un subiect al revoluției, nu este primul vestitor al masei care se răscoală, ci un *obiect* al samavolniciei guvernamentale („sînt împinși la desperare"), servind ca o ilustrare a acestei samavolnicii.

Priviți cît de samavolnic e guvernul nostru: mai întîi *aduce* pe soldați la *desperare*, iar apoi îi reprimă cu gloanțe, spune liberalul (concluzia: dacă am fi la putere noi, liberalii, n-am avea în țară răscoale soldățești).

Priviți cît de mult crește energia revoluționară în adîncurile maselor largi, spune social-democratul, dacă pînă și soldații și marinarii, abrutizați de regimul de cazarmă, încep să se răscoale și, răsculîndu-se nu așa cum trebuie, învață cum trebuie făcută insurecția pentru ca să fie încununată de succes.

Precum vedeți, lichidatorii „*au interpretat*" (în sensul senatorial al cuvîntului) avîntul revoluționar survenit în Rusia în primăvara și în vara acestui an.

Iată-i acum „interpretînd" și programul partidului nostru.

www.dacoromanica.ro

În programul P.M.S.D.R. se spune :

„...P.M.S.D.R. își propune ca sarcină politică *imediată* răsturnarea absolutismului țarist și înlocuirea lui cu o republică democratică, a cărei constituție *să asigure :* 1) puterea absolută a poporului"... etc. — urmează enumerarea „libertăților" și a „drepturilor" [91].

S-ar părea că aici nu e nimic de neînțeles. Sarcina „imediată" este răsturnarea absolutismului și înlocuirea lui cu republica, care *asigură* libertățile.

Lichidatorii însă au răstălmăcit toate aceste lucruri.

„...Social-democrația — citim în platforma lor — cheamă poporul să lupte pentru o republică democratică...

...Tinzînd spre acest scop, pe care poporul îl va putea realiza *numai în urma unei revoluții, în actuala campanie electorală* (ascultați !) social-democrația cheamă masele muncitoare să se unească în jurul următoarelor revendicări *la ordinea zilei :* 1) vot universal etc... *în alegerile pentru Duma de stat*" etc.

Lichidatorul eserist Peșehonov scria în toamna anului 1906, pe vremea cînd umbla să înființeze „un partid legal" (și era cît pe-aci să-l înființeze... dacă nu-l împiedica poliția, care l-a băgat la dubă !), că republica este „o perspectivă care se pierde *în depărtări*", că „problema republicii reclamă maximum de precauție", că revendicările *la ordinea zilei* sînt acum reformele.

Dar acest lichidator eserist era naiv, simplu, cam necioplit și prea vorbea deschis. Așa oare procedează oportuniștii „de factură europeană" ? Nu, ei sînt mai șireți, mai abili, mai diplomați...

Ei nu renunță la lozinca republicii, ar fi o calomnie să se spună așa ceva ! Ei nu fac decît „s-o interpreteze" cu meșteșug, călăuzindu-se după considerente evidente pentru orice filistin. Nu se știe încă dacă va fi sau nu revoluție, spune simplu filistinul și repetă după el, într-o manieră savantă, Troțki în „Nașa Zarea" (nr. 5, pag. 21). Republica poate fi cucerită *„numai* în urma unei revoluții", pe cînd „în actuala campanie electorală" se pune *„la ordinea zilei"* problema reformelor constituționale !

Mai bine nici că se putea : republica este în același timp și recunoscută, și amînată la calendele grecești.

www.dacoromanica.ro

Vorbe rrrevoluționare s-au spus cu duiumul, iar în fapt „în actuala campanie electorală" (toată platforma e scrisă numai în vederea *campaniei actuale!*) sînt prezentate drept revendicări „la ordinea zilei" revendicările de reforme.

Da, mari „meșteri în arta diplomației" au participat la conferința lichidatorilor... Și cît de lamentabili sînt totuși acești meșteri! Iar dacă pe diplomații de cerc vor reuși ei să-i impresioneze, dacă pe „împăciuitoristul" naiv vor reuși ei să-l deruteze, în schimb din partea unui marxist le va fi dat să audă alt limbaj.

Filistinul se mulțumește cu adevărul evident, incontestabil și *plat* că nu se poate ști dinainte dacă va fi sau nu revoluție. Marxistul nu se mulțumește cu atît. El spune: propaganda noastră și propaganda tuturor muncitorilor social-democrați constituie *unul dintre factorii care determină* dacă va fi sau nu revoluție. Sutele de mii de participanți la grevele politice, elementele înaintate din diferite unități militare ne întreabă pe noi, întreabă partidul nostru ce cale să urmeze, în numele cărei cauze să se răscoale, spre ce anume țel să tindă, dacă avîntul care a început trebuie lărgit în așa fel încît să se ajungă la revoluție sau trebuie orientat pe calea luptei pentru reforme.

Social-democrația revoluționară a dat răspuns la aceste probleme, care prezintă ceva mai mult interes și mai multă importanță decît „scobitul în nas" cu care se îndeletnicesc filistinii troțkiști: va fi revoluție, nu va fi revoluție, cine ar putea s-o știe dinainte?

Răspunsul nostru este: demascarea caracterului utopic al reformelor constituționale, explicarea caracterului iluzoriu al speranțelor ce se pun în aceste reforme, stimularea multilaterală și cît mai energică a avîntului *revoluționar,* folosirea *în acest scop* a campaniei electorale. *Nu numai* de noi depinde ca să fie sau să nu fie revoluție. Dar *noi* ne vom face datoria și niciodată eforturile noastre nu se vor pierde în zadar. Ele vor sădi în adîncul maselor sămînța democratismului și a independenței proletare, și această sămînță va încolți, *fără doar și poate,*

www.dacoromanica.ro

fie în revoluţia democratică de mîine, fie în cea socialistă de mai tîrziu.

Aceia însă care propagă *în mase* platul lor scepticism de intelectuali bundisto-troţkişti: „nu se ştie dacă va fi sau nu revoluţie, pe cînd reformele sînt la «ordinea zilei»", aceia pervertesc *de pe acum* conştiinţa maselor, propovăduiesc maselor utopii liberale.

În loc *să imprime* campaniei electorale spiritul situaţiei politice date, reale, *„actuale"*, cînd o jumătate de milion de muncitori pornesc pe calea grevei revoluţionare, cînd elementele înaintate din rîndurile ţăranilor în uniformă militară trag în ofiţerii de origine nobilă, în loc de aceasta lichidatorii noştri *elimină* din considerentele lor „parlamentare" pretins „europene" (ei sînt doar atît de europeni!) această situaţie reală (care are foarte puţine elemente „europene" şi foarte multe elemente „chineze", *adică* democrat-revoluţionare) şi, eliminînd-o cu ajutorul cîtorva fraze care nu obligă la nimic, declară că *actuală* este o campanie electorală reformistă.

Partidului social-democrat platforma în alegerile pentru Duma a IV-a îi este necesară pentru a explica maselor încă o dată, *atît* în legătură cu alegerile *cît şi* cu prilejul lor, *ca şi* în controversele pe tema lor, *necesitatea, actualitatea, inevitabilitatea* revoluţiei.

Lor, lichidatorilor, platforma le este necesară *„p e n t r u"* alegeri, adică pentru a înlătura politicos considerentele cu privire la revoluţie sub pretextul că ar fi una dintre eventualităţile incerte şi pentru a declara „actuală" o campanie electorală care se rezumă la înşirarea unor reforme constituţionale.

Partidul social-democrat vrea să folosească alegerile ca un nou prilej de *a sădi* în mase ideea necesităţii revoluţiei, ideea că avîntul care a început are un caracter revoluţionar. De aceea, în platforma sa, partidul social-democrat spune clar şi răspicat alegătorilor în alegerile *pentru Duma a IV-a*: *nu* reforme constituţionale, ci republică; *nu* reformism, ci revoluţie.

Lichidatorii folosesc alegerile pentru Duma a IV-a în scopul de a propovădui reforme constituţionale şi de

www.dacoromanica.ro

a slăbi ideea de revoluție. *În acest scop,* răscoalele soldățești sînt prezentate drept „violente izbucniri de protest" la care „au fost împinși" soldații și nu ca *începutul* unei insurecții de masă, care se va dezvolta sau se va stinge, printre altele, și în funcție de faptul dacă *toți* muncitorii social-democrați din Rusia vor începe sau nu s-o sprijine imediat din toate puterile, cu toată energia, cu tot entuziasmul.

În acest scop, grevele revoluționare din mai „au fost interpretate" ca greve reformiste.

În acest scop „a fost interpretat" programul partidului și, în locul sarcinii „imediate" de a se crea o republică care *să asigure* libertățile, se recomandă ca „în actuala campanie electorală" să se considere ca fiind *la ordinea zilei* — și asta pentru Duma a IV-a de stat, nu rîdeți ! — revendicarea cutăror sau cutăror libertăți.

Cît de numeroase sînt în viața rusească trăsăturile care amintesc de vechea Chină ! Cît de numeroase trăsături specifice vechii Chine găsim la țarismul nostru, precum și la lichidatorii noștri, care vor să introducă „ceremonialul" luptei parlamentare și al reformismului în condiții cînd sus se află Purișkevicii și Treșcenkovii, iar jos au loc tentative revoluționare ale maselor ! Cît de numeroase trăsături vechi-chinezești găsim în aceste strădanii ale intelectualilor care vor să se apere împotriva Hvostovilor și a Makarovilor prezentînd scrisori de recomandare de la MacDonald și de la Jaurès, de la Bissolati și de la Bernstein, de la Kolb și de la Frank !...

Farsa „împăcării" diplomatice a concepțiilor lichidatoriste cu cele partinice, regizată de Troțki la conferința lichidatorilor, nu „împacă" în realitate absolut nimic. Ea nu înlătură extrem de importantul fapt politic care determină întreaga situație social-politică din Rusia de astăzi, și anume : lupta dintre platforma reformistă și platforma social-democrată revoluționară, luarea de atitudine a burgheziei, reprezentată prin conducătorii partidului său liberal, împotriva ideii necesității unei noi revoluții în Rusia și pentru calea de „activitate" exclusiv constituțională, cu scopul de a contrabalansa astfel acți-

www.dacoromanica.ro

unea grevistă revoluţionară la care se ridică sute de mii de proletari şi care cheamă masele la luptă pentru libertate.

A face o plecăciune în faţa reformiştilor şi una în faţa social-democraţiei revoluţionare nu înseamnă a înlătura acest fapt politic obiectiv, nu înseamnă cîtuşi de puţin a-i slăbi forţa şi ponderea. Bunele intenţii ale celor care vor să aplaneze divergenţele generate de acest fapt, chiar dacă sînt într-adevăr întru totul „bune" şi sincere, nu pot schimba tendinţe politice ireductibil adverse, generate de întreaga situaţie contrarevoluţionară.

Proletariatul s-a ridicat sub steagul său social-democrat revoluţionar, şi, în ajunul convocării ultrareacţionarei Dume a IV-a, el nu şi-l va pleca în faţa liberalilor, nu-l va ascunde de hatîrul reformiştilor, nu va consimţi să-şi dilueze sau să-şi mutileze platforma de dragul unor considerente de diplomaţie de cerc.

Platforma social-democraţiei revoluţionare împotriva platformei reformismului — sub acest semn s-au desfăşurat grevele din mai, sub acest semn se prezintă P.M.S.D.R. în alegerile pentru Duma clericală moşierească, sub acest semn se va desfăşura întreaga activitate a partidului în această Dumă şi în rîndurile maselor populare largi.

„Soţial-Demokrat" nr. 28—29 din 5 (18) noiembrie 1912

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PARTID ILEGAL ŞI ACTIVITATE LEGALĂ

Problema partidului ilegal şi a activităţii legale a social-democraţilor din Rusia este una dintre cele mai importante probleme de partid ; ea a preocupat P.M.S.D.R. în *tot cursul* perioadei de după revoluţie şi a provocat în rîndurile lui o luptă internă extrem de înverşunată.

Această problemă a stat în centrul luptei dintre lichidatori şi antilichidatori, al cărei caracter înverşunat se explică îndeajuns prin aceea că *în fond* era vorba de viaţa sau de moartea vechiului nostru partid, partidul ilegal. Conferinţa din decembrie 1908 [92] a P.M.S.D.R. a respins cu hotărîre lichidatorismul şi a stabilit clar, într-o rezoluţie specială, punctul de vedere al partidului în problema organizatorică : partidul este format din celule social-democrate ilegale, care trebuie să-şi creeze „puncte de sprijin pentru munca în rîndurile maselor" sub forma unei cît mai largi şi mai ramificate reţele de asociaţii muncitoreşti legale de tot felul.

Atît hotărîrile plenarei C.C. din ianuarie 1910 [93] cît şi Conferinţa generală din ianuarie 1912 au confirmat întru totul acest punct de vedere al partidului. Caracterul statornic şi bine determinat al acestui punct de vedere este cît se poate de convingător ilustrat în ultimul număr al publicaţiei „Dnevnik" [94] a tov. Plehanov (nr. 16 din aprilie 1912). Spunem : cît se poate de convingător, căci Plehanov adoptase pe atunci o poziţie neutră (în chestiunea semnificaţiei conferinţei din ianuarie). Ei bine, din punctul său de vedere neutru el a confirmat întru totul acest punct de vedere pe deplin statornicit al partidului,

www.dacoromanica.ro

spunînd că aşa-numitele „grupuri de iniţiativă“ — care s-au desprins de organizaţia de partid, au părăsit-o sau au luat naştere în afara ei — nu pot fi considerate ca făcînd parte din partid dacă nu există în acest sens o hotărîre specială, adoptată de un congres sau de o conferinţă a celulelor ilegale. A lăsa la latitudinea „grupurilor de iniţiativă“ să-şi stabilească *ele însele* apartenenţa la partid, scria tov. Plehanov, înseamnă a da dovadă de anarhism pe plan principial, a sprijini şi legitima lichidatorismul pe plan practic.

S-ar părea că, după această din urmă lămurire dată de neutrul Plehanov, această problemă de atîtea ori soluţionată de partid în termeni categorici poate fi considerată epuizată. Dar rezoluţia adoptată de ultima conferinţă a lichidatorilor ne sileşte să revenim din nou la aceeaşi problemă, date fiind noile încercări de a încurca lucruri descurcate şi de a voala lucruri clare. Ocărînd în gura mare pe antilichidatori, „Nevski Golos“ (nr. 9) a declarat că noua conferinţă nu este o conferinţă lichidatoristă. Or, din rezoluţia adoptată de ea într-una din problemele cele mai importante, problema partidului ilegal şi a activităţii legale, reiese în modul cel mai evident că numita conferinţă este pe de-a-ntregul lichidatoristă.

De aceea este necesar să analizăm în amănunţime această rezoluţie şi în acest scop o vom reproduce în întregime.

I

Rezoluţia conferinţei lichidatoriste este intitulată: „Despre *formele* organizatorice ale *construcţiei* de partid“; în realitate însă, chiar primul ei punct arată că nu este vorba acolo de „formele“ construcţiei, ci de chestiunea *ce fel* de partid îşi propun ei „să construiască“: partidul vechi sau unul nou. Iată ce se spune în acest punct:

„Dezbătînd problema formelor şi a metodelor construcţiei de partid, conferinţa a ajuns la următoarea concluzie:

1. Transformarea social-democraţiei într-o organizaţie autonomă a proletariatului social-democrat poate fi realizată numai în măsura

www.dacoromanica.ro

în care organizaţia social-democrată se formează în procesul de atragere a maselor muncitoreşti la o viaţă social-politică legală în toate manifestările ei".

Aşadar, primul cuvînt al acestei rezoluţii cu privire la *construcţia* de **partid** proclamă pe un ton care nu admite replică necesitatea *transformării* social-democraţiei. Asta sună cel puţin ciudat. Firește, fiecare membru al partidului este în drept să tindă spre „o transformare" a acestuia din urmă, dar este bine *ştiut* că de patru ani se vorbeşte de recunoaşterea sau nerecunoaşterea *vechiului* partid ! Cine nu ştie acest lucru ?

În rezoluţia adoptată de partid (în decembrie 1908) se arată cît se poate de clar că partidul condamnă pe lichidatori, care vor *„să înlocuiască"* vechiul partid cu unul nou. În aprilie 1912 Plehanov îi întreabă ritos pe apărătorii „grupurilor de iniţiativă" care doreau să convoace (şi într-adevăr au convocat) o conferinţă lichidatoristă : „există sau nu există vechiul nostru partid" ? („Dnevnik Soţial-Demokrata" nr. 16 din aprilie 1912, pag. 8).

Această întrebare nu poate fi ocolită. Ea decurge în mod inevitabil din lupta ce se desfăşoară de patru ani încoace. Ea reflectă întreaga gravitate a aşa-numitei „crize" din partid.

Şi cînd la o *astfel* de întrebare ni se răspunde : *„transformarea* social-democraţiei... poate fi realizată numai...", vedem din capul locului că acesta nu-i un răspuns, ci un simplu tertip.

De o transformare a *partidului* pot vorbi membrii *vechiului* partid. *Ocolind* problema dacă mai există sau nu vechiul partid şi decretînd de-a dreptul (cu participarea unor „grupuri de iniţiativă" *din afara* partidului) necesitatea unei „transformări", dv., domnilor, nu faceţi decît să confirmaţi întru totul că vă situaţi pe punctul de vedere al lichidatorismului ! Acest lucru devine şi mai evident atunci cînd — după o serie de fraze declamatorii, cu desăvîrşire lipsite de conţinut, despre „o organizaţie autonomă a proletariatului social-democrat" — rezoluţia reduce totul la afirmaţia că „transformarea" „poate fi realizată *numai* în măsura în care organizaţia social-democrată se formează..." (trecem, peste această

www.dacoromanica.ro

frazeologie bombastică, ridicolă şi stupidă)"... în procesul atragerii maselor muncitoreşti la o viaţă *social-politică legală*" ! !

Ce înseamnă aceasta ? Consideră autorii acestei surprinzătoare rezoluţii că greva şi demonstraţia înseamnă „atragerea maselor la o viaţă... legală" ? Logic judecînd, rezultă că *da !* În acest caz rezoluţia nu e decît o înşirare de inepţii, căci cu toţii ştim prea bine că „organizaţia *se formează*" şi în afara grevelor şi a demonstraţiilor. Organizaţia, o preaînţelepţilor domni, există în permanenţă, în timp ce masele acţionează *deschis* numai din cînd în cînd.

Prin „viaţă social-politică legală" (ce stil liberal-oficial şi-au ales aceşti oameni ; parcă-i din „Russkie Vedomosti" de acum 30 de ani !), d-nii lichidatori înţeleg formele *legale* ale mişcării muncitoreşti şi nicidecum grevele, demonstraţiile etc. Foarte bine. Dar şi în acest caz rezoluţia conţine o inepţie, căci la noi organizaţia „se formează" şi s-a format nu „numai" în procesul atragerii maselor la mişcarea legală. *Avem* organizaţii în multe localităţi în care nu este admisă *nici* o formă de mişcare legală.

Prin urmare, punctul esenţial al rezoluţiei (organizaţia se formează *„numai în măsura în care"...)* nu e bun de nimic. E o confuzie totală.

Dar în această confuzie este clar vizibil *conţinutul* lichidatorist. Transformarea este posibilă *numai* în procesul atragerii maselor la mişcarea *legală* — iată la ce se reduce în fond vorbăria de la punctul 1. Aceasta însă nu este altceva decît lichidatorism de cea mai pură speţă.

De patru ani partidul spune mereu : organizaţia noastră se compune din celule ilegale, înconjurate de o reţea cît se poate de ramificată de asociaţii legale.

De patru ani lichidatorii neagă că ar fi lichidatori şi de patru ani repetă mereu : transformarea *este posibilă numai* în procesul atragerii maselor la mişcarea legală. Problema de a şti din ce *se compune* partidul nostru, *ce fel de partid* e *vechiul* partid este ocolită, şi ocolită tocmai aşa cum le convine legaliştilor. Lucrurile se petrec exact ca în povestea cu cocoşul roşu : în aprilie 1912

www.dacoromanica.ro

Plehanov întreabă : există sau nu există vechiul nostru partid ? — Iar conferinţa lichidatoristă răspunde : „transformarea este posibilă *numai în măsura în care* masele sînt atrase la mişcarea legală" !

Acesta este răspunsul unor legalişti care s-au desprins de partid, care ieri erau puternici şi provocau partidul, iar astăzi (după ce au fost înfrînţi) au devenit timizi şi se apără cu fraze pompoase.

II

În § al doilea al rezoluţiei se spune :

„2. Întrucît condiţiile social-politice s-au schimbat în comparaţie cu cele din perioada dinainte de revoluţie, organizaţiile de partid ilegale existente, precum şi cele care vor lua fiinţă de aci înainte trebuie să se adapteze la noile forme şi metode ale mişcării muncitoreşti legale".

Din punct de vedere logic, nimic de obiectat. Din *schimbarea* condiţiilor sociale rezultă doar o *schimbare* a formei de organizare, dar *direcţia* acestei schimbări nu este prin nimic fundamentată în cuprinsul rezoluţiei.

Pentru ce invocă rezoluţia „schimbarea condiţiilor social-politice" ? Evident, pentru a fundamenta, demonstra şi deduce concluzia sa practică : organizaţia ilegală trebuie să se adapteze la mişcarea legală. Din premisă însă nu decurge nicidecum o astfel de concluzie. La fel de legitimă ar fi concluzia că, „întrucît condiţiile s-au schimbat", organizaţia legală trebuie să se adapteze la mişcarea ilegală.

De unde provine această confuzie a lichidatorilor ?

Din teama lor de a spune adevărul şi din sforţările lor de a sta în două luntre.

Adevărul este că lichidatorii se situează pe punctul de vedere al aprecierii *lichidatoriste* a „momentului actual" (făcută de Leviţki, Larin, Ejov şi de alţii), căci a stabili *în ce fel* „s-au schimbat condiţiile social-politice" înseamnă a face o apreciere a momentului.

Dar ei se tem să expună deschis acest mod de a vedea lucrurile. La conferinţa lor ei nu s-au încumetat nici măcar să pună problema unei astfel de aprecieri. În mod

www.dacoromanica.ro

tacit, pe ascuns, prin contrabandă, a fost strecurată la conferinţă părerea că au avut loc (*nişte*) schimbări care reclamă „adaptarea" organizaţiei ilegale la cea legală.

Aşa cum a arătat în repetate rînduri presa de partid social-democrată, această părere nu se deosebeşte prin nimic de cea a cadeţilor. Cadeţii admit în totul ideea că partidul lor „în ansamblu e nevoit să rămînă ilegal" (vezi § 3 din rezoluţia lichidatorilor) şi că, întrucît condiţiile s-au schimbat, partidul ilegal trebuie să se adapteze la mişcarea legală. Pentru cadeţi asta e suficient. Interzicerea partidului lor, ilegalizarea lui, este pentru ei ceva accidental, o „anomalie", un anacronism, pe cînd principalul, esenţialul este activitatea lor legală. La ei această părere decurge *în mod logic* din acea „apreciere a momentului" pe care a exprimat-o d-l Gredescul: nu e nevoie de o nouă revoluţie, e nevoie numai de „o activitate constituţională".

Starea de ilegalitate în care se află partidul cadet este ceva accidental, o excepţie de la sistemul general al „activităţii constituţionale". De aici decurge în mod logic că organizaţia ilegală trebuie „să se adapteze la mişcarea legală". Şi chiar aşa stau lucrurile la cadeţi.

Partidul social-democrat însă priveşte altfel lucrurile. Principala concluzie care decurge din felul cum apreciem noi, partidul, momentul actual este că *revoluţia e necesară şi se apropie*. S-au schimbat *formele* evoluţiei care duce la revoluţie, dar *sarcinile* revoluţiei au rămas *aceleaşi*. De aici concluzia: formele organizaţiei trebuie să se schimbe, formele „celulelor" trebuie să fie elastice, lărgirea lor se va realiza adesea nu pe calea lărgirii celulelor înseşi, ci a „periferiei" lor legale etc. Acest lucru a fost arătat de nenumărate ori în rezoluţiile partidului.

Dar această schimbare a *formelor* organizaţiei ilegale nu se încadrează în formula: organizaţia ilegală trebuie „să se adapteze" la mişcarea legală. Nu-i de loc unul şi acelaşi lucru! Organizaţiile legale sînt *puncte de sprijin* pentru propagarea în mase a ideilor *celulelor ilegale*. Prin urmare, schimbăm forma influenţei, pentru ca această influenţă să se desfăşoare, ca şi înainte, în direcţia *ilegală*.

www.dacoromanica.ro

În ceea ce priveşte *forma* organizaţiilor, mişcarea ilegală „se adaptează" la cea legală. În ceea ce priveşte *conţinutul* activităţii partidului nostru, activitatea legală „*se adaptează*" la ideile ilegale. (De aici, în paranteză fie zis, tot războiul dus de „menşevismul revoluţionar" împotriva lichidatorilor.)

Vă puteţi da seama deci cît de isteţi sînt lichidatorii noştri cînd acceptă *prima* premisă (cu privire la forma activităţii) şi o uită pe cea de-a doua (cu privire la *conţinutul* activităţii)!! Şi această înţelepciune cadetă a lor ei au intitulat-o teză asupra formelor organizatorice ale *construcţiei* de partid, aşa încît teza lor sună după cum urmează:

„Trebuie să construim partidul în aşa fel, încît să-l transformăm prin atragerea maselor la mişcarea legală şi să adaptăm organizaţia ilegală la mişcarea legală".

Ne întrebăm: seamănă oare această teză cu răspunsul partidului? (a construi partidul înseamnă a spori şi a întări celulele ilegale, creînd în jurul lor o reţea de puncte de sprijin legale).

Sau, fiind o repetare a ideilor cadete şi socialist-populiste, seamănă mai curînd cu asigurarea unei portiţe de ieşire pentru lichidatori? [95] — Socialistul-populist Peşehonov pleda pentru *aceleaşi* idei în august 1906, cînd voia să întemeieze un „partid legal"; vezi „Russkoe Bogatstvo" [96], 1906, nr. 8, şi „Proletarii" [97] nr. 4, articolul „Menşevicii eserilor" *.

III

În § al III-lea al rezoluţiei se spune:

„3. Încă de pe acum, cînd în ansamblu organizaţia sa este nevoită să rămînă ilegală, Partidul social-democrat trebuie să tindă ca unele sectoare ale muncii sale de partid să devină sectoare de activitate legală şi ca în acest scop să fie create instituţii corespunzătoare"

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 392—401. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Am mai arătat că aceste cuvinte redau un tablou întru totul veridic, absolut fidel al partidului *cadet*. Dar expresia „social-democrat" nu are ce căuta aici.

La cadeţi, într-adevăr, partidul „în ansamblu" este „nevoit" să rămînă ilegal; la ei într-adevăr se observă „încă" de pe acum (cînd avem, slavă domnului, o constituţie...) tendinţa de a acţiona deschis în diverse sectoare ale muncii lor de partid.

Premisa tacită care se întrezăreşte în fiecare rînd al acestei rezoluţii lichidatoriste este aceea că „activitatea constituţională" e considerată drept activitate exclusivă sau cel puţin drept activitate principală, permanentă, de bază.

Este un punct de vedere complet greşit. Este punctul de vedere al politicii muncitoreşti liberale.

Partidul social-democrat este un partid ilegal atît „în ansamblul său" cît şi în fiecare dintre celulele sale, precum şi — *ceea ce este esenţial* — în întregul conţinut al activităţii sale, care propagă şi pregăteşte revoluţia. De aceea activitatea *cea mai* legală a celei mai legale dintre celulele partidului social-democrat *nu* poate fi considerată drept „sector de activitate legală al muncii de partid".

De pildă, în 1907—1912, celula cea mai „legală" a P.M.S.D.R. a fost fracţiunea social-democrată din Dumă. Ea putea vorbi mai „deschis" decît oricine. Ea *singură* era legală şi putea vorbi legal *despre foarte multe lucruri. Dar nu despre orice!* Şi nu numai în genere „nu putea vorbi despre orice", dar nici măcar în ceea ce priveşte propriul său partid şi propria sa activitate de partid „nu putea vorbi despre orice" şi mai ales despre ceea ce este mai important. De aceea nici *măcar* în privinţa fracţiunii social-democrate din Dumă nu putem accepta § 3 al rezoluţiei lichidatoriste. Cît despre celelalte „sectoare" ale muncii de partid, e de prisos să mai spunem că în privinţa lor această rezoluţie este inacceptabilă.

Lichidatorii vor un partid „deschis", legal. Acum ei se tem (muncitorii i-au silit să se teamă, Troţki îi sfătuieşte să se teamă) s-o spună deschis. Ei au început să spună *acelaşi lucru în termeni uşor voalaţi*. Ei nu vorbesc de

www.dacoromanica.ro

legalizarea partidului. Ei preconizează legalizarea *în rate* a partidului.

„Grupurile de iniţiativă" ale legaliştilor care s-au desprins de partid sînt grupuri antipartinice, le-a spus în aprilie 1912 lichidatorilor neutrul Plehanov. — „Grupurile de iniţiativă" ale legaliştilor care s-au desprins de partid înseamnă tocmai că diferite sectoare ale „muncii de partid" devin sectoare de activitate legală, răspunde conferinţa lichidatoristă; — aceste grupuri constituie tocmai „mişcarea legală" *la care* trebuie „să se adapteze" partidul ilegal; — ele reprezintă „viaţa legală", iar „atragerea" la această „viaţă legală" constituie criteriul şi chezăşia „transformării" necesare a partidului.

Ce oameni naivi trebuie să fi găsit lichidatorii dacă este adevărată afirmaţia lor că aceste păreri ar fi fost aprobate de „antilichidatorii" aduşi de Troţki!

IV

Ultimul § al rezoluţiei:

„4. Neavînd, datorită existenţei ei ilegale, posibilitatea de a atrage în rîndurile ei cercurile largi de muncitori asupra cărora se extinde influenţa ei, organizaţia social-democrată trebuie să stabilească legături cu păturile politiceşte active ale proletariatului şi, prin ele, cu masele; în acest scop ea trebuie să creeze tot felul de organizaţii politice legale sau ilegale, mai mult sau mai puţin formal constituite, tot felul de paravane legale (comitete electorale, asociaţii politice de felul celor prevăzute de legea de la 4 martie, asociaţii comunale, asociaţii de luptă împotriva scumpetei etc.) şi să-şi coordoneze acţiunile cu cele ale organizaţiilor muncitoreşti fără caracter politic".

Consideraţiile incontestabil juste cu privire la paravanele legale servesc şi aici pentru *a camufla* o idee nu numai discutabilă, ci de-a dreptul lichidatoristă.

Crearea de *organizaţii politice legale* este tocmai ceea ce au propovăduit Leviţki şi N. R—kov, este tocmai legalizarea în rate a partidului.

De un an şi mai bine le tot spunem lichidatorilor: ajunge cu vorbăria, înfiinţaţi-vă odată „asociaţiile *politice* legale" în genul „asociaţiei pentru apărarea intereselor

www.dacoromanica.ro

clasei muncitoare" etc. Ajunge cu frazeologia, apucaţi-vă de treabă!

Dar ei nu se pot apuca de treabă, pentru că în Rusia *de astăzi* nu poate fi realizată nici o utopie liberală. Ei nu pot decît *să-şi apere* în acest mod camuflat „grupurile de iniţiativă", care se îndeletnicesc cu arhifolositoare discuţii, încurajări reciproce şi formulări de propuneri şi consideraţii în legătură cu „organizaţiile politice legale".

Ei îşi apără „grupurile de iniţiativă", declarînd în mod oficial, într-o rezoluţie, că organizaţiile ilegale *trebuie* „să stabilească *legături cu păturile politiceşte active ale proletariatului* şi, prin ele, cu masele"!!! Prin urmare, elementele politiceşte active se află *în afara* celulelor! Oare nu este aceasta o simplă reeditare a faimoaselor fraze şi exclamaţii pe tema că toate elementele active *au părăsit* „partidul mortificat" şi *s-au refugiat* în „grupurile de iniţiativă"?

Lucrurile pe care „Naşa Zarea" şi „Delo Jizni" [98] le-au spus de-a dreptul, *denigrînd* partidul ilegal, Troţki şi lichidatorii excluşi din partid le spun „mai delicat": elementele cele mai *„active"*, chipurile, se află în afara partidului ilegal, îngust, şi tocmai cu ele trebuie „să stabilim legături". Noi, lichidatorii, care ne-am desprins de partid, sîntem elementul activ: prin noi trebuie „partidul" să stabilească legături cu masele.

Partidul s-a pronunţat în această privinţă cît se poate de categoric: în domeniul conducerii luptei economice este necesar ca celulele partidului social-democrat să colaboreze cu sindicatele, cu celulele social-democrate din aceste sindicate, cu diverşi activişti ai mişcării sindicale. Sau: în campania electorală cu prilejul alegerilor pentru Dumă este necesar ca sindicatele să meargă alături de partid. Este clar, precis şi lesne de înţeles. *În loc* de aceasta, lichidatorii preconizează o nebuloasă „coordonare" a activităţii partidului în general cu aceea a asociaţiilor „fără caracter politic", adică fără de partid.

P. B. Akselrod i-a inspirat lui Troţki ideile lichidatorismului. Troţki l-a sfătuit pe Akselrod, după amarele lui

www.dacoromanica.ro

eşecuri de la „Naşa Zarea", să camufleze aceste idei sub paravanul unor fraze care să le încîlcească.

Această adunătură nu va reuşi să înşele pe nimeni. Conferinţa lichidatorilor îi va învăţa pe muncitori să pătrundă mai bine sensul unor fraze evazive. Ea nu va da muncitorilor nimic în afară de această „învăţătură" amară, neinteresantă, dar utilă în societatea burgheză.

Am avut prilejul să cunoaştem ideile politicii muncitoreşti liberale în veşmîntul de casă în care le înfăţişa Leviţki ; ele pot fi lesne recunoscute şi în costumul de gală în care le îmbracă Troţki.

Ideile partidului despre organizaţia ilegală şi activitatea ei legală pun tot mai mult în umbră aceste făţarnice mascarade.

„Soţial Demokrat" nr. 28—29 din 5 (18) noiembrie 1912

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SEMNIFICAŢIA SOCIALĂ A VICTORIILOR REPURTATE DE SÎRBI ŞI DE BULGARI

„Cucerirea Macedoniei de către Serbia şi Bulgaria înseamnă pentru cea dintîi o revoluţie burgheză, un fel de 1789 sau 1848", — aceste cuvinte ale marxistului austriac Otto Bauer dezvăluie dintr-o dată adevărata esenţă a evenimentelor care au loc acum în Balcani.

Revoluţia de la 1789 din Franţa şi cea de la 1848 din Germania şi din alte ţări au fost revoluţii burgheze, pentru că eliberarea ţării de sub jugul absolutismului şi al privilegiilor moşiereşti, feudale asigura în fapt libertatea dezvoltării capitalului. E însă de la sine înţeles că interesele clasei muncitoare reclamau în modul cel mai imperios o asemenea revoluţie, şi de aceea în 1789 şi 1848 chiar muncitorii „fără de partid", neorganizaţi ca clasă, au fost luptători de avangardă ai revoluţiei franceze şi ai celei germane.

Ca şi celelalte ţări balcanice, Macedonia este o ţară extrem de înapoiată din punct de vedere economic. Acolo s-au mai păstrat puternice rămăşiţe ale iobăgiei, ale dependenţei medievale a ţăranilor faţă de moşierii feudali. Printre aceste rămăşiţe figurează dijma pe care ţăranul i-o dă moşierului (în bani sau în natură), apoi dijma în parte (în mod obişnuit ţăranii din Macedonia dau ca dijmă moşierului a treia parte din recoltă, adică mai puţin decît în Rusia) etc.

Moşierii din Macedonia (aşa-numiţii spahii) sînt turci şi mahomedani, în timp ce ţăranii sînt slavi şi creştini.

www.dacoromanica.ro

De aceea contradicțiile de clasă se complică cu contradicții de ordin religios și național.

Victoriile repurtate de sîrbi și de bulgari înseamnă, așadar, subminarea dominației feudalismului în Macedonia, crearea unei clase mai mult sau mai puțin libere de țărani proprietari de pămînt, asigurarea întregii dezvoltări sociale a țărilor balcanice, pe care absolutismul și relațiile feudale au ținut-o în loc.

Ziarele burgheze, începînd cu „Novoe Vremea" și terminînd cu „Reci", vorbesc despre eliberarea *națională* din Balcani, lăsînd în umbră eliberarea *economică*, deși aceasta din urmă este în realitate cea mai importantă.

O eliberare deplină de sub jugul absolutismului și al moșierilor ar avea drept rezultat inevitabil eliberarea națională și deplina libertate de autodeterminare a acestor popoare. Dimpotrivă, dacă ele vor rămîne sub jugul moșierilor și al monarhiilor balcanice, se va menține inevitabil, într-o măsură mai mică sau mai mare, și asuprirea națională.

Dacă eliberarea Macedoniei s-ar fi realizat printr-o revoluție, adică prin lupta țăranilor sîrbi, bulgari și *turci* împotriva moșierilor de *toate* naționalitățile (și împotriva guvernelor moșierești din Balcani), desigur că ea ar fi costat popoarele balcanice de o sută de ori mai puține vieți omenești decît actualul război. Eliberarea ar fi fost obținută cu sacrificii incomparabil mai mici și ar fi fost incomparabil mai deplină.

Se pune întrebarea: ce cauze istorice au făcut ca această eliberare să fie înfăptuită prin război și nu prin revoluție? Principala cauză istorică o constituie slăbiciunea, fărîmițarea, starea de înapoiere și incultura maselor țărănești din toate țările balcanice, precum și faptul că muncitorii, care înțelegeau foarte bine starea de lucruri și cereau o republică federativă balcanică, sînt în număr mic.

De aici decurge deosebirea esențială dintre atitudinea burgheziei europene și cea a muncitorilor europeni în problema balcanică. Burghezia, chiar și cea liberală, cum ar fi cadeții noștri, perorează pe tema eliberării „națio-

www.dacoromanica.ro

nale" a „slavilor". Prin aceasta ea denaturează pur şi simplu sensul şi semnificaţia istorică a evenimentelor care au loc acum în Balcani, *îngreuiază* lupta pentru eliberarea reală a popoarelor balcanice. Prin aceasta *ea sprijină* poziţia celor care vor să menţină, într-o măsură mai mică sau mai mare, privilegiile moşiereşti, lipsa de drepturi politice, asuprirea naţională.

Diametral opusă este atitudinea democraţiei muncitoreşti, singura care militează pentru eliberarea deplină şi efectivă a popoarelor din Balcani. Numai eliberarea economică şi politică, dusă pînă la capăt, *a ţăranilor* tuturor naţionalităţilor balcanice poate înlătura orice posibilitate de asuprire naţională.

„Pravda" nr. 162 din 7 noiembrie 1912
Semnat : T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CHINA ÎNNOITĂ

Înaintata şi civilizata Europă nu manifestă interes pentru înnoirea Chinei. Patru sute de milioane de asiatici înapoiaţi şi-au dobîndit libertatea şi s-au trezit la viaţă politică. *Un sfert* din populaţia globului a trecut, ca să zicem aşa, de la somnul ei de veacuri la lumină, la mişcare, la luptă.

Pe civilizata Europă n-o interesează acest lucru. Nici măcar republica franceză n-a recunoscut încă în mod oficial republica chineză! În Camera deputaţilor din Franţa se va face în curînd o interpelare în legătură cu această chestiune.

Cum se explică această indiferenţă din partea Europei? Se explică prin faptul că în Apus domneşte pretutindeni burghezia imperialistă, care, pe trei sferturi deja putrezită, este gata să-şi vîndă întreaga „civilizaţie" oricărui aventurier dispus să ia măsuri „drastice" împotriva muncitorilor sau să-i asigure ei cinci copeici profit în plus la fiecare rublă. Pentru această burghezie, China *nu este decît* o pradă, pe care acum, după ce Rusia „a strîns duios la pieptul său" Mongolia, o vor sfîşia în bucăţi japonezii, englezii, germanii etc.

Dar procesul de înnoire a Chinei continuă să meargă înainte. În momentul de faţă încep alegerile pentru parlament, *primul* parlament în această fostă monarhie despotică. Camera inferioară va avea 600 de membri, iar „senatul" 274.

www.dacoromanica.ro

Dreptul de vot *nu* e universal şi *nici* direct. Dreptul de a alege îl au numai cetăţenii care au împlinit 21 de ani şi locuiesc de cel puţin 2 ani în circumscripţia electorală respectivă, numai dacă plătesc impozite directe în sumă de circa 2 ruble sau au o avere de circa 500 de ruble. Întîi se aleg delegaţi, care la rîndul lor aleg pe deputaţi.

Chiar şi numai acest sistem de vot vădeşte existenţa unei alianţe între ţărănimea înstărită şi burghezie şi absenţa sau totala neputinţă a proletariatului.

Acelaşi lucru îl indică şi caracterul partidelor politice din China. Principalele partide sînt în număr de trei:

1) Partidul „radical-socialist", care este în realitate *străin de orice* socialism, ca şi „socialiştii-populişti" de la noi (şi 9/10 dintre „socialiştii-revoluţionari"). Acesta este partidul *democraţiei* mic-burgheze. Principalele sale revendicări sînt: unirea politică a Chinei, dezvoltarea comerţului şi a industriei „în direcţia socială" (expresie tot atît de nebuloasă ca şi „principiul muncii" şi „egalitarismul" narodnicilor şi eserilor noştri), menţinerea păcii.

2) Al doilea partid e acela al liberalilor. Ei sînt coalizaţi cu partidul „radical-socialist", împreună cu care formează *„partidul naţional"*. După toate probabilităţile, acest partid va avea majoritatea în primul parlament chinez. Conducătorul acestui partid este cunoscutul doctor Sun Iat-sen. În momentul de faţă, el este deosebit de preocupat de elaborarea unui plan de creare a unei întinse reţele de căi ferate (spre cunoştinţa narodnicilor ruşi: Sun Iat-sen elaborează acest plan *în scopul* de a ajuta China „să evite" calea capitalistă!).

3) Al treilea partid se numeşte „uniunea republicanilor", un exemplu care arată o dată în plus cît de înşelătoare sînt firmele în politică! În realitate, el este un partid *conservator* care se sprijină în primul rînd pe birocraţia, moşierimea şi burghezia din China *de nord*, regiunea cea mai înapoiată a ţării. Partidul „naţional" însă este în primul rînd partidul Chinei *de sud*, care e mai industrială, mai avansată, mai dezvoltată.

Principalul reazem al „partidului naţional" îl constituie masa largă a ţărănimii. Conducătorii acestui partid sînt intelectuali care şi-au făcut studiile în străinătate.

www.dacoromanica.ro

Libertatea Chinei a fost cucerită de democraţia ţărănească în alianţă cu burghezia liberală. Viitorul apropiat ne va arăta dacă, fără a fi conduşi de un partid al proletariatului, ţăranii vor şti să se menţină pe poziţiile lor democratice *împotriva* liberalilor, care nu aşteaptă decît momentul potrivit pentru a trece în tabăra celor de dreapta.

„Pravda" nr. 163 din 8 noiembrie 1912
Semnat : T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

REZULTATELE ŞI SEMNIFICAŢIA ALEGERILOR PREZIDENŢIALE DIN AMERICA

Preşedinte al Statelor Unite ale Americii de Nord a fost ales „democratul" Wilson. El a întrunit peste 6 000 000 de voturi. Roosevelt (noul „Partid naţional progresist" [99]) peste 4 000 000, Taft („Partidul republican" [100]) peste 3 000 000. Socialistul Eugene Debs a întrunit 800 000 de voturi.

Însemnătatea internaţională a alegerilor din America constă nu atît în faptul că numărul voturilor socialiste a crescut foarte mult, cît în faptul că ele, alegerile, vădesc *criza* gravă în care au intrat partidele *burgheze*, că arată cît se poate de pregnant descompunerea acestor partide. În sfîrşit, însemnătatea acestor alegeri constă în faptul că în cursul lor s-a manifestat, neobişnuit de clar şi de puternic, *reformismul burghez* ca mijloc de luptă împotriva socialismului.

În *toate* ţările burgheze, partidele care se situează pe punctul de vedere al capitalismului, adică partidele burgheze, s-au închegat de foarte multă vreme şi cu atît mai trainic, cu cît există mai multă libertate politică.

În America există libertatea cea mai deplină. Timp de o *jumătate de secol* după războiul de secesiune din 1860—1865 [101], cele *două* partide burgheze din această ţară au dat dovadă de o forţă şi de o trăinicie remarcabile. Partidul foştilor proprietari de sclavi este aşa-numitul „partid democrat" [102]. Partidul capitaliştilor, care se declarase pentru eliberarea negrilor, a devenit „partidul republican".

www.dacoromanica.ro

După eliberarea negrilor, deosebirea dintre cele două partide a început să se șteargă tot mai mult. Lupta dintre ele se dădea mai ales în jurul problemei nivelului la care trebuie stabilite taxele vamale. Pentru masa poporului, această luptă *nu prezenta* nici o importanță *serioasă*. Prin *dispute* spectaculoase și lipsite de conținut, cele două partide burgheze înșelau poporul și îi abăteau atenția de la interesele lui vitale.

Acest așa-zis „sistem bipartid", care domnea în America și în Anglia, a fost unul dintre cele mai puternice mijloace menite să împiedice apariția unui partid muncitoresc de sine stătător, adică a unui partid cu adevărat socialist.

Iată însă că în America, țara capitalismului celui mai avansat, sistemul bipartid a dat faliment! Ce a provocat acest faliment?

Forța mișcării muncitorești, dezvoltarea socialismului. Vechile partide burgheze (cel „democrat" și cel „republican") stăteau cu fața spre trecut, spre epoca de eliberare a negrilor. Noul partid burghez, „Partidul național progresist", stă cu fața spre *viitor;* întregul său program este axat pe problema salvării capitalismului, și anume pe problema ocrotirii muncitorilor și pe cea a „trusturilor", cum se numesc în America uniunile de capitaliști.

Vechile partide sînt produsul unei epoci a cărei sarcină se rezuma la dezvoltarea cît mai rapidă a capitalismului. Lupta dintre ele era în fond o luptă pentru cea mai potrivită *cale* de accelerare și de înlesnire a dezvoltării lui.

Noul partid este produsul epocii actuale, în care se pune problema existenței însăși a capitalismului. În America, țara cea mai liberă și mai avansată, această problemă se pune la ordinea zilei mai clar și pe un plan mai vast decît în alte țări.

Întregul program al lui Roosevelt și al „progresiștilor", întreaga lor agitație are drept problemă centrală *salvarea capitalismului* cu ajutorul... *unor reforme burgheze.*

Același reformism burghez care în vechea Europă se reduce la o flecăreală de profesori liberali, în libera republică americană s-a întruchipat imediat într-un partid

www.dacoromanica.ro

cu patru milioane de aderenţi. Sînt proporţii cu adevărat americane.

— Noi vom salva capitalismul cu ajutorul reformelor — declară acest partid. — Vom introduce cea mai avansată legislaţie pentru reglementarea muncii în fabrici. Vom introduce controlul de stat asupra *tuturor* trusturilor (în America asta înseamnă asupra *întregii* industrii !). Vom introduce controlul de stat asupra trusturilor, ca să nu mai fie mizerie, ca fiecare să primească un salariu „onorabil". Vom statornici „dreptatea socială şi industrială". Jurăm că vom înfăptui *toate* reformele..., cu excepţia unei *singure* „reforme", pe care nu o vrem : *exproprierea capitaliştilor !*

În America, întreaga avuţie naţională se cifrează în momentul de faţă la 120 de bilioane (mii de milioane) de dolari, adică la vreo 240 de bilioane de ruble. *Aproximativ o treime* din această avuţie, adică 80 de bilioane de ruble, se află în proprietatea sau sub controlul a *două* trusturi : trustul „Rockefeller" şi trustul „Morgan" ! Cele numai 40 000 de familii cărora le aparţin aceste două trusturi stăpînesc 80 000 000 de robi salariaţi.

Se înţelege că, atîta timp cît există aceşti moderni proprietari de sclavi, toate „reformele" nu sînt decît simple iluzii. Roosevelt a fost *anume* tocmit de şmecherii de miliardari ca să propovăduiască asemenea iluzii. Atîta timp cît capitalul rămîne în mîinile capitaliştilor, „controlul de stat" promis de Roosevelt se va transforma într-un mijloc de luptă împotriva grevelor, într-un mijloc pentru înăbuşirea lor.

Dar proletarul american s-a trezit din letargie şi stă la postul său. Cu sarcastică ironie întîmpină el succesele lui Roosevelt. — Ai reuşit să atragi 4 000 000 de oameni cu promisiunile d-tale de reforme, stimabile şarlatan Roosevelt ? Foarte bine ! Mîine aceşti patru milioane de oameni se vor convinge că promisiunile d-tale sînt vorbe goale, căci dacă ei vă urmează astăzi e *numai* pentru că simt că *nu se mai poate* trăi ca pînă acum.

„Pravda" nr. 164 din 9 noiembrie 1912
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

(1

К вопросу о речи депутатов
рабочей группы

Какие именно слова должны быть напечатаны в отчёте первого выступления рабочих депутатов в Думе?

Естественно, что работе Бюро рабочей группы первого выступления с особенным интересом и со особенным вниманием. Ведь совершенно ясно, что они будут иметь в первом выступлении новичков в отношении, сосредоточивающем публичное внимание на них вопросы, которые особенно все интересуют, которые особенно возбуждают к первым в новейшей истории Думы выразителям рабочих (с нов. и экономическая) в особенности.

К этому именно вопросов нужно

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin
„Cu privire la unele cuvîntări ale deputaților muncitorimii" — 1912
Micșorat

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA UNELE CUVÎNTĂRI ALE DEPUTAŢILOR MUNCITORIMII [103]

Ce idei fundamentale ar trebui să stea la baza *primei* cuvîntări pe care o va rosti în Dumă un purtător de cuvînt al deputaţilor muncitorimii ?

Fireşte că *prima* cuvîntare va fi aşteptată de muncitori cu o deosebită nerăbdare şi încordare. Fireşte că ei se aşteaptă să găsească în prima cuvîntare lucrul principal şi esenţial, o expunere concentrată a punctului de vedere în problemele care frămîntă cel mai mult pe toată lumea şi care se pun pe primul plan în politica ţării în general şi în practica mişcării muncitoreşti (atît a celei politice *cît şi a celei economice)* în special.

Printre aceste probleme se numără următoarele :

1) *Continuitatea* activităţii fracţiunii social-democrate în Duma a IV-a. Prin continuitate trebuie să înţelegem păstrarea unei *legături indisolubile* cu fracţiunile social-democrate din toate Dumele anterioare, punîndu-se îndeosebi accentul pe legătura cu fracţiunea social-democrată din Duma a II-a, date fiind cunoscutele atacuri dezlănţuite de contrarevoluţie împotriva acestei fracţiuni.

Este important ca această continuitate să fie subliniată, deoarece, spre deosebire de partidele burgheze, democraţia muncitorească consideră că activitatea desfăşurată de *ea* în Dumele I, a II-a, a III-a şi a IV-a constituie *un tot unitar ;* nici un fel de întorsături ale evenimentelor (şi nici un fel de lovituri de stat în genul celei de la 3 iunie) nu o vor abate de la sarcinile sale, de la urmărirea ţelurilor sale nestrămutate.

www.dacoromanica.ro

2) A doua teză care nu poate să nu figureze în prima cuvîntare a unui deputat al muncitorimii este socialismul. Aici sînt, propriu-zis, două teme. Prima este aceea că social-democraţia din Rusia este unul dintre detaşamentele armatei internaţionale a proletariatului socialist. Textual aşa s-a exprimat şi Pokrovski în Duma a III-a (vezi declaraţia sa în dările de seamă stenografice, ediţia oficială, pag. 328, şedinţa a 7-a din 16 noiembrie 1907). Această precizare este, bineînţeles, absolut necesară.

În vremurile noastre este însă necesară şi o altă precizare extrem de importantă, şi anume trebuie arătat care este situaţia şi care sînt sarcinile socialismului în lumea *întreagă*. Care sînt trăsăturile caracteristice ale acestei situaţii ? a) Ascuţirea extremă a luptei dintre clasa muncitoare şi burghezie (scumpirea vieţii, grevele de masă, *imperialismul* marilor puteri, concurenţa lor înverşunată în lupta pentru pieţe, apropierea unui război între ele) şi b) apropierea înfăptuirii socialismului. Clasa muncitoare din lumea întreagă nu luptă pentru a i se recunoaşte dreptul de a avea un partid socialist, ci *pentru cucerirea puterii*, pentru o nouă organizare a societăţii. Este extrem de important ca aceste lucruri să fie spuse de la tribuna Dumei, ca muncitorii din Rusia să afle că în Europa şi în America au început mari bătălii pentru socialism, că *se apropie* triumful (triumful inevitabil) al socialismului în lumea civilizată.

3) Teza a treia se referă la războiul balcanic, la situaţia internaţională şi politica externă a Rusiei.

Această temă, extrem de actuală, nu poate fi ocolită. Ea se subdivide în următoarele probleme :

a) Războiul balcanic. Lozinca creării unei republici federative balcanice trebuie să fie proclamată şi de către deputatul muncitorilor ruşi. Împotriva vrajbei dintre slavi şi turci. *Pentru* libertatea şi egalitatea în drepturi a *tuturor* popoarelor din Balcani.

b) Împotriva oricărui amestec străin în războiul balcanic. Este absolut necesar să declarăm că aderăm la demonstraţia în favoarea păcii care a avut loc la Basel, la congresul socialist internaţional [104]. Război războiului !

www.dacoromanica.ro

împotriva oricărui amestec! Pentru pace! Acestea sînt lozincile muncitorilor.

c) Împotriva politicii externe a guvernului rus în general, menţionîndu-se în mod special „poftele" de acaparare (şi începutul de acaparare) a Bosforului, a Armeniei turceşti, a Persiei, a Mongoliei.

d) Împotriva naţionalismului guvernamental, indicîndu-se totodată care sînt naţionalităţile asuprite: Finlanda, Polonia, Ucraina, evreii etc. Este extrem de important ca lozinca *autodeterminării politice* a tuturor naţionalităţilor să fie menţionată precis, în opoziţie cu orice alte formule incomplete (cum ar fi *numai* „egalitatea în drepturi").

e) Împotriva naţionalismului liberal, care nu este atît de brutal, dar e periculos în special prin ipocrizia sa, prin felul „rafinat" în care înşală poporul. În ce îşi găseşte expresia acest naţionalism liberal (progresist-*cadet)?* — în agitaţie şovină pe tema sarcinilor care revin „slavilor", în perorările pe tema „sarcinilor de mare putere" care stau în faţa Rusiei, în propaganda în favoarea unei înţelegeri între Rusia, Anglia şi Franţa în vederea *jefuirii* altor ţări.

4) Teza a patra: situaţia politică din Rusia. Aici esenţialul este de a înfăţişa lipsa de drepturi şi domnia bunului plac, de a sublinia necesitatea *absolută* a libertăţii politice.

În legătură cu aceasta, menţionăm în mod special că:

(a) Trebuie amintite închisorile — închisoarea de la Kutomara, cea de la Algaci etc. [105].

(b) Trebuie spus în auzul întregii ţări că alegerile au fost falsificate, că au fost folosite metode bonapartiste, că guvernul nu se mai bucură *nici măcar* de încrederea claselor pe care a contat lovitura de stat de la 3 iunie (moşierii şi burghezia).

Preoţii au fost siliţi să voteze împotriva conştiinţei lor. Duma s-a deplasat spre dreapta, iar ţara spre stînga.

(c) Este important în special să fie just exprimată corelaţia dintre faimoasa lozincă lichidatoristă a „libertăţii de asociere" şi sarcinile *libertăţii politice* în general. Este extrem de important să se arate că libertatea presei, a

www.dacoromanica.ro

asociaţiilor, a întrunirilor, a grevelor este *absolut* necesară muncitorilor, dar că *tocmai* în interesul înfăptuirii ei este necesar să înţelegem *legătura indisolubilă* care există între această libertate şi bazele generale ale libertăţii politice, între ea şi schimbarea *radicală* a întregii orînduiri politice. Nu utopia liberală a libertăţii de asociere *în condiţiile* regimului de la 3 iunie, ci o luptă dusă *în numele* libertăţii în general — şi a libertăţii de asociere în particular — *împotriva acestui regim* pe toată linia, împotriva *bazelor* acestui regim.

5) Teza a cincea: situaţia insuportabilă a ţărănimii. Foametea din 1911, care a lovit 30 000 000 de ţărani. Ruinarea şi pauperizarea satului. „Reforma agrară" decretată de guvern nu face decît *să înrăutăţească* situaţia. Prosperitatea financiară este o prosperitate aparentă, de faţadă, bazată pe o fiscalitate excesivă, pe alcoolizarea poporului. Pînă şi modestul proiect agrar al ţăranilor de dreapta („proiectul celor 43 de ţărani") din Duma a III-a [106] a fost pus sub obroc. Ţăranii trebuie să fie eliberaţi de sub jugul moşierilor şi al proprietăţii funciare moşiereşti.

6) Teza a şasea: trei tabere în alegerile pentru Duma a IV-a şi trei tabere în ţară:

(a) tabăra guvernamentală. Neputincioasă. Falsificarea alegerilor.

(b) tabăra liberalismului. Aici este foarte important să fie subliniat, fie şi în cîteva cuvinte, contrarevoluţionarismul liberalilor: ei sînt *împotriva* unei noi revoluţii. Pot fi citate textual cuvintele lui Gredescul, reproduse în „Pravda" nr. 85 (din 8 august) *: „Nu este nevoie de o nouă mişcare populară (adică de o a doua revoluţie), ci este nevoie numai de o activitate constituţională liniştită, perseverentă şi bine orientată", aşa a spus textual Gredescul, iar „Reci" i-a reprodus cuvintele.

Speranţele pe care şi le pun liberalii în *reforme* constituţionale *în condiţiile* menţinerii *bazelor* actua-

* Vezi volumul de faţă, pag. 25—26. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

lului regim, *fără* o largă mişcare populară, sînt de domeniul *utopiei.*

(c) Tabăra a treia — democraţia. În fruntea ei se află clasa muncitoare. Vorbind la persoana a treia, despre trecut, se poate spune ceea ce a spus *pînă* şi „Golos Moskvî", şi anume că clasa muncitoare s-a prezentat în alegeri cu *trei* lozinci: (1) republică democratică; (2) ziua de muncă de 8 ore; (3) confiscarea tuturor pămînturilor moşiereşti în folosul ţăranilor.

7) Teza a şaptea: aprecierea mişcării politice şi a grevelor din 1912.

(a) Este extrem de important să se arate că numărul participanţilor la greve politice a ajuns la 1 000 000. Înviorarea întregii mişcări de eliberare.

(b) Este extrem de important să se arate că, în grevele lor politice, muncitorii şi-au fixat ţeluri de interes *general,* sarcini de interes *general,* şi nu particular.

c) E necesar să se arate că tocmai *legătura* dintre grevele economice şi cele politice este aceea care dă mişcării forţă şi viabilitate.

(d) Trebuie menţionat protestul muncitorilor împotriva executării marinarilor.

8) Teza a opta, teză esenţială care rezultă din toate cele precedente şi este strîns legată de ele: hegemonia proletariatului. Rolul său îndrumător. Rolul său de conducător. El duce după sine întregul popor, întreaga democraţie. El revendică libertatea şi duce poporul la luptă pentru libertate. El dă exemplu, este un model. Ridică moralul. Creează o nouă stare de spirit.

9) Teza a noua şi ultima: o scurtă recapitulare şi sintetizare. Vorbind la persoana a treia, trebuie să se arate că muncitorii conştienţi rămîn „nestrămutat fideli" următoarelor *trei* principii: în primul rînd, socialismului; în al doilea rînd, „principiilor vechiului Partid muncitoresc social-democrat din Rusia, partid încercat în lupte": muncitorii îi sînt fideli. Acest *fapt* trebuie subliniat; în al treilea rînd, muncitorii sînt fideli „convingerilor lor republicane". Nu e vorba de un apel, de o lo-

www.dacoromanica.ro

zincă, ci de fidelitate față de convingeri. (Într-o serie de țări monarhice — Anglia, Suedia, Italia, Belgia etc. — există partide republicane legale.)

P.S. S-ar mai putea pune chestiunea dacă revendicarea „libertății de asociere" trebuie sau nu specificată *aparte*. Nu trebuie să uităm că sub această lozincă lichidatorii propagă revendicarea liberală a unei reforme constituționale *în condițiile* menținerii neștirbite a *bazelor* regimului de la 3 iunie...*

Scris în noiembrie 1912
mai târziu de 11 (24) ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1930, în edițiile a 2-a și a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XVI

Se tipărește după manuscris

---

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA DEPUTAŢII MUNCITORILOR DIN DUMĂ ŞI LA DECLARAŢIA LOR [107]

De la tribuna Dumei a IV-a de stat, fracţiunea social-democrată declară că activitatea sa va fi o continuare directă a activităţii fracţiunilor social-democrate din Dumele de stat anterioare, şi în special a fracţiunii social-democrate din Duma a II-a, împotriva căreia contrarevoluţia a comis un incalificabil act de răzbunare politică. Social-democraţia din Rusia este unul dintre detaşamentele marii armate internaţionale eliberatoare a proletariatului socialist. Această armată creşte acum foarte rapid în lumea întreagă ; scumpetea generală, jugul capitalului unit în uniuni, carteluri, trusturi, sindicate şi politica imperialistă a marilor puteri fac ca situaţia maselor muncitoreşti să devină insuportabilă şi duc la ascuţirea luptei dintre muncă şi capital ; se apropie cu paşi repezi timpul cînd se va pune capăt capitalismului, cînd milioanele de proletari uniţi vor crea o orînduire socială în care va dispărea mizeria maselor şi nu va mai exista exploatarea omului de către om.

Fracţiunea social-democrată îşi uneşte glasul cu cel al muncitorilor din toate ţările, care la Congresul internaţional de la Basel au protestat cu hotărîre împotriva războiului. Muncitorii cer pace. Ei protestează împotriva oricărui amestec în treburile din Balcani. Numai deplina libertate şi independenţă a popoarelor balcanice, numai o republică federativă balcanică poate să asigure cea mai bună ieşire din actuala criză şi o rezolvare reală a problemei naţionale prin recunoaşterea deplinei egalităţi în

www.dacoromanica.ro

drepturi şi a dreptului necondiţionat la autodeterminare politică pentru toate naţionalităţile fără excepţie.

Fracţiunea social-democrată din Duma a IV-a de stat protestează îndeosebi împotriva politicii externe a guvernului rus. Ea înfierează tentativele de a mări teritoriul statului nostru prin cotropirea unor teritorii străine la Bosfor, în Armenia turcească, în Persia, în China ; ea înfierează cotropirea Mongoliei, cotropire care tulbură bunele relaţii cu marea republică frăţească chineză.

Orice şovinism şi naţionalism va găsi în fracţiunea social-democrată un duşman neîmpăcat, fie că e vorba de brutalul şi bestialul naţionalism guvernamental, care asupreşte şi sugrumă Finlanda, Polonia, Ucraina, populaţia evreiască, precum şi toate celelalte naţionalităţi nevelicoruse, fie că este vorba de naţionalismul rafinat şi făţarnic camuflat al liberalilor şi cadeţilor, care sînt gata să discute sarcinile Rusiei ca mare putere şi realizarea unei înţelegeri între Rusia şi alte puteri în vederea jefuirii unor teritorii străine.

Zadarnic se străduiesc clasele guvernante ca prin zarva discursurilor naţionaliste să abată atenţia poporului de la situaţia internă insuportabilă a Rusiei. Scandaloasa falsificare a alegerilor pentru Duma a IV-a, care ne aminteşte de metodele bonapartiste ale aventurierului Napoleon al III-lea, a arătat pentru a suta şi a mia oară că guvernul nu se poate sprijini pe nici o clasă a populaţiei. El nu poate menţine nici măcar alianţa cu moşierii şi cu marea burghezie, alianţă din voinţa căreia a fost săvîrşită lovitura de stat de la 3 iunie 1907. Duma s-a deplasat spre dreapta, în timp ce ţara întreagă s-a deplasat spre stînga.

Întreaga Rusie geme sub apăsarea samavolniciei şi a lipsei de drepturi. În toată lumea civilizată au stîrnit o profundă indignare ştirile referitoare la regimul de ocnă în care sînt ţinuţi deţinuţii politici la Kutomara, Algaci şi în alte închisori, unde sînt torturaţi cei mai buni oameni din ţara noastră. Rusia are nevoie de libertate politică aşa cum omul are nevoie de aer ca să respire. Rusia nu

www.dacoromanica.ro

poate trăi și nu se poate dezvolta fără libertatea presei, a întrunirilor, a asociațiilor și a grevelor, și în primul rînd și mai ales are nevoie de aceste libertăți proletariatul, pe care lipsa de drepturi care domnește în viața rusească îl ține legat de mîini și de picioare în lupta pe care el trebuie s-o ducă pentru mărirea salariilor, pentru reducerea zilei de muncă, pentru îmbunătățirea condițiilor de trai. Jugul capitalului, scumpetea traiului, șomajul de la orașe și pauperizarea satului fac să fie deosebit de necesare unirea muncitorilor în asociații și lupta lor pentru dreptul la viață, în timp ce lipsa de libertate politică îl ține pe muncitor într-o situație de rob sau de iobag. În lupta pentru libertate, muncitorii nu vor precupeți nici o jertfă, deoarece știu foarte bine că numai schimbarea radicală a tuturor condițiilor politice ale vieții rusești, numai asigurarea deplină a bazelor și temeliilor libertății politice pot garanta libertatea luptei muncitorilor împotriva capitalului.

Alegerile pentru Duma a IV-a și grevele politice de masă declarate de muncitori în 1912, greve la care au participat aproape 1 000 000 de muncitori, au dovedit că se apropie momentul cînd muncitorii vor porni din nou în fruntea întregii democrații la luptă pentru cucerirea libertății. Trei tabere și-au măsurat forțele în lupta electorală. Tabăra contrarevoluției guvernamentale s-a dovedit atît de neputincioasă, încît a fost nevoită să falsifice pînă și niște alegeri făcute în baza legii de la 3 iunie, silind pe intimidații preoți de la sate să voteze împotriva conștiinței lor, împotriva convingerilor lor. Tabăra liberalismului s-a îndepărtat și mai mult de democrație și s-a apropiat și mai mult de marea burghezie. Cadeții și-au dovedit atitudinea contrarevoluționară, coalizîndu-se cu ultrareacționarii împotriva social-democraților la Riga și la Ekaterinoslav, la Kostroma și în curia I din Petersburg. Utopia liberală a realizării unor reforme constituționale în condițiile menținerii bazelor actualei orînduiri politice, fără o puternică mișcare populară, pierde tot mai mult teren în rîndurile democrației. Lozinca liberali-

www.dacoromanica.ro

lor este: „nu e nevoie de o a doua revoluţie, e nevoie numai de o activitate constituţională". Dîndu-şi seama de falsitatea acestei lozinci, în lupta sa electorală clasa muncitoare a unit în jurul său forţele întregii democraţii.

După cum ştie toată lumea şi după cum a declarat pînă şi presa guvernamentală, clasa muncitoare s-a prezentat în campania electorală cu următoarele trei lozinci: republică democratică, ziua de muncă de 8 ore şi confiscarea tuturor pămînturilor moşiereşti în folosul ţăranilor.

După convingerea proletariatului social-democrat, aceste trei revendicări constituie încununarea necesară a unor asemenea revendicări împărtăşite de orice democrat ca, de pildă, votul universal, libertatea presei, libertatea întrunirilor şi asociaţiilor, libertatea grevelor, alegerea judecătorilor şi a funcţionarilor de către popor, desfiinţarea armatei permanente şi crearea unei miliţii populare, separarea bisericii de stat şi a şcolii de biserică etc.

Situaţia maselor ţărăneşti din Rusia devine din ce în ce mai insuportabilă. Aşa-zisa „reformă agrară" a guvernului nu face decît să înrăutăţească situaţia majorităţii ţăranilor, ruinînd satul, provocînd foametea din anul trecut, care a lovit 30 000 000 de oameni, şi neaducînd o îmbunătăţire temeinică agriculturii în general. Aparenta prosperitate financiară este bazată pe o fiscalitate excesivă şi pe alcoolizarea poporului, iar guvernul îşi amînă falimentul recurgînd la noi şi noi împrumuturi. Pînă şi modestul proiect agrar al celor 43 de deputaţi ţărani de dreapta din Duma a III-a a fost pus sub obroc. Nu-i de mirare că tot ce e mai bun în rîndurile ţărănimii îşi îndreaptă tot mai mult privirile spre clasa muncitoare, ca unicul conducător al poporului în lupta pentru libertate. Nu-i de mirare că întreaga democraţie vede în grevele politice din 1912 — indisolubil legate de mişcarea economică a clasei muncitoare — zorile unei vieţi noi, ale unei noi şi mai puternice mişcări de eliberare.

Fracţiunea social-democrată din Duma a IV-a va apăra interesele şi nevoile acestei mişcări. Ea consideră că nu are dreptul să ascundă majorităţii Dumei a IV-a ceea ce gîndesc şi simt toţi muncitorii conştienţi din Rusia. Munci-

www.dacoromanica.ro

torii conștienți rămîn nestrămutat fideli socialismului. Ei rămîn nestrămutat fideli principiilor vechiului Partid muncitoresc social-democrat din Rusia, încercat în lupte. În numele acestor principii, ei rămîn nestrămutat fideli convingerilor lor republicane.

Scris nu mai tîrziu de 13 (26) noiembrie 1912

Publicat pentru prima oară în 1948, în ediția a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 18

Se tipărește după o copie făcută de N. K. Krupskaia

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA EVENIMENTELE DE LA 15 NOIEMBRIE

(CUVÎNTARE NEROSTITĂ)

La 15 noiembrie şi-a început lucrările Duma a IV-a. La 15 noiembrie a avut loc o demonstraţie a muncitorilor din Petersburg [108]. În legătură cu grevele politice precedente, pe terenul creat de aceste greve, demonstraţia de la 15 noiembrie are semnificaţia unui mare eveniment istoric. De la greve s-a trecut la demonstraţii. Mişcarea maselor s-a ridicat pe o treaptă superioară : de la greve cu caracter politic la demonstraţii de stradă. Acesta este un mare pas înainte, pe care toţi conducătorii conştienţi ai proletariatului trebuie să-l sublinieze, să-l releve şi să-l aprecieze la justa lui valoare.

Acest pas înainte capătă o importanţă cu atît mai mare, cu cît coincide cu începerea lucrărilor Dumei a IV-a, această Dumă moşierească, ultrareacţionară, emanaţie a regimului de la 3 iunie. Un moment foarte bine ales pentru o demonstraţie ! Un admirabil instinct proletar au vădit muncitorii care au înţeles să opună deschiderii „parlamentului" ultrareacţionar o demonstraţie cu steaguri roşii pe străzile capitalei, s-o confrunte pe cea dintîi cu cea de-a doua !

Muncitorii au dat dovadă de un admirabil instinct proletar, înţelegînd să opună slugarnicei „demonstraţii" cadete-octombriste din incinta Dumei (în legătură cu lamentabilele fraze debitate de Rodzeanko pe tema „constituţiei" [109]) o demonstraţie adevărată, realmente populară, realmente democratică, pur muncitorească (in-

www.dacoromanica.ro

telectualitatea a lipsit, din păcate, dacă e să dăm crezare ziarelor).

De o parte, pălăvrăgeala slugarnică pe tema „constituției" (sau a păstrugii cu hrean à la Rodzeanko) în Duma ultrareacționară, iar de altă parte un exemplu care marchează începutul unei lupte duse în afara Dumei pentru libertate și pentru o reprezentanță națională (fără ghilimele), pentru republică ; în acest contrast își găsește expresia instinctul profund și sigur al maselor revoluționare.

Faptul că ziarul liberal-lichidatorist „Luci" „a avertizat" împotriva unei asemenea demonstrații este întru totul explicabil din partea unor trădători ai clasei muncitoare.

Dar cum a putut „să avertizeze" împotriva demonstrației fracțiunea social-democrată ? Cum a putut ea să decadă pînă într-atît încît să ajungă la nivelul cadeților, la o atitudine slugarnică ? Cum a fost posibil ca membrii fracțiunii să consimtă la așa ceva, să se comporte într-un mod atît de ruşinos ?

Se naște presupunerea, exprimată uneori „neoficial" : nu cumva au existat temeri că la mijloc ar fi fost o provocare din partea vreunuia dintre grupurile „care chemau" la demonstrație ?

Să admitem un moment că a existat o asemenea presupunere. Justifică ea oare comportarea fracțiunii social-democrate ? Nicidecum. Sau, mai bine-zis, o justifică *din punct de vedere personal*, dar nu o justifică *din punct de vedere politic*. Ea pune la adăpost fracțiunea social-democrată din Dumă de bănuiala de a fi trădat cauza muncitorească, dar n-o poate feri de reproșul că a comis o greșeală politică.

Într-adevăr, cum ar fi procedat un deputat al *muncitorimii*, un adevărat deputat al muncitorimii, dacă, după ce auzise trei zile de-a rîndul că se pregătește o asemenea demonstrație, i-ar fi ajuns la ureche în ultima zi „zvonul" (poate *tot* provocator ?) că „nu este exclus ca la mijloc să fie o provocare ?"

Un deputat al muncitorimii ar fi găsit calea spre cîțiva muncitori influenți. El ar fi înțeles că în *asemenea* mo-

www.dacoromanica.ro

mente locul lui este alături de muncitorii înaintaţi, că într-o asemenea situaţie este infinit mai important să fii alături de muncitori decît să participi la şedinţele fracţiunii din Dumă. El ar fi aflat de la muncitorii înaintaţi, de la 2—3 (dacă nu de la 4—5) muncitori *influenţi* din capitală, *cum stau lucrurile,* ce *gîndesc* muncitorii, *care este starea de spirit* a maselor.

Deputatul muncitorimii s-ar fi informat, *ar fi ştiut* să se informeze asupra acestui lucru, ar fi găsit posibilitatea de a afla că greva (cu 15 *000* — 50 *000* de participanţi ! ! după relatările presei burgheze) va avea loc, că demonstraţia va avea loc, că muncitorii nici nu se gîndesc să se dedea la dezordini şi la acte de violenţă, că, *prin urmare,* zvonurile despre o provocare sînt lipsite de orice temei.

Deputatul muncitorilor ar fi aflat toate aceste lucruri şi nu s-ar fi lăsat indus în eroare de jalnicii intelectuali liberali speriaţi din mîrşavul „grup de iniţiativă".

Au circulat zvonuri că la mijloc ar fi fost o provocare. Să zicem că aşa a fost. Dar în timpul gaponiadei n-au circulat asemenea zvonuri ? Ce fel de muncitor sau conducător al muncitorimii ar fi fost acela care n-ar fi ştiut să facă deosebire între trezirea incipientă a maselor în cadrul gaponiadei, trezire care luase o formă sui-generis, şi provocatorul Gapon sau agenţii provocatori care-l împingeau din spate pe Gapon ! !

Să admitem că şi în pregătirea demonstraţiei de la 15 noiembrie a fost la mijloc mîna poliţiei şi a unor provocatori. Să admitem că este aşa (deşi acest lucru nu a fost dovedit şi este prea puţin probabil ; mai probabil este că *provocatoare* erau *zvonurile* despre provocare).

Să admitem însă că este aşa. Ce rezultă de aici ? Rezultă că nu trebuie să ne lăsăm împinşi la acte de violenţă din moment ce nici vorbă n-a fost de asemenea acte. Rezultă că trebuie să prevenim pe muncitori să evite orice acte de violenţă. Dar să-i prevenim să nu participe la o grevă paşnică atunci cînd masele *fierb ?* Să-i prevenim să nu participe la o *demonstraţie ? ?*

www.dacoromanica.ro

Regretabilă, foarte regretabilă este greşeala pe care a săvîrşit-o fracţiunea social-democrată din Dumă în ansamblul ei. Şi ne-ar place să aflăm că nu toţi au săvîrşit-o şi că mulţi dintre cei care au săvîrşit-o îşi dau seama că au greşit şi n-o vor repeta.

Mişcarea proletariatului din Rusia (oricare ar fi maşinaţiile poliţiei şi indiferent unde s-ar recurge la ele) s-a ridicat *pe o treaptă superioară.*

Scris în a doua jumătate a lunii noiembrie 1912
Semnat: Un ne-deputat

Publicat pentru prima oară în 1930, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROBLEMA ORIENTĂRII DE PARTID A STUDENȚIMII DEMOCRATICE

Am semnalat acum cîteva zile în „Pravda" (vezi nr.) articolul studentului M. [110], care furnizează un material deosebit de prețios în problema „stării de spirit a studențimii". În ceea ce privește partinitatea studenților, autorul spune :

„Desigur, organizațiile de stînga cuprind o parte relativ restrînsă a studențimii. În condițiile actuale nici nu poate fi altfel, și în genere forța organizațiilor nu este determinată de numărul membrilor, ci de influența lor în mase. Ar fi greu de spus ce va fi în viitor, dar trebuie să arătăm că acum organizațiile de stînga merg în pas cu masa studențească" („Zaprosî Jizni" nr. 47).

Autorul are perfectă dreptate cînd spune că *la noi* în Rusia, *mai ales* în condițiile politice actuale, „forța organizațiilor *nu* este determinată de numărul membrilor, *ci de influența lor în mase*". Pentru Europa această afirmație n-ar fi valabilă ; ea nu ar fi valabilă nici pentru Rusia din toamna anului 1905. Dar pentru Rusia de astăzi ea este în așa măsură valabilă, încît ne putem hazarda chiar să formulăm un paradox aparent : *pentru ca* influența în mase a unei organizații să fie largă *și stabilă*, este necesar ca numărul membrilor ei să nu depășească un anumit minim !

Dar care este orientarea de partid a acestor organizații „de stînga" ale studențimii ? Studentul M. scrie :

„Trebuie să subliniem în special că nu se simte vreo dezbinare între diferitele organizații de stînga. Această dezbinare a fost deosebit de accentuată acum trei ani, în perioada de inactivitate

www.dacoromanica.ro

şi de acalmie. Uneori alegerile pentru comisiile de cantină etc. se efectuau pe liste de partid. Acum aceste disensiuni au dispărut aproape cu desăvîrşire, în parte pentru că toată lumea îşi dă seama de necesitatea de a-şi uni forţele în vederea unor acţiuni comune, în parte pentru că vechile poziţii de partid sînt zdruncinate, iar cele noi încă nu sînt consolidate".

Este cert că şi sub acest raport studenţimea reflectă un fenomen general pentru Rusia. Pretutindeni, în întreaga tabără a democraţiei, şi chiar în rîndurile muncitorilor, „vechile poziţii de partid sînt zdruncinate, iar cele noi încă nu sînt consolidate". Ce este lichidatorismul ? El reprezintă fie o concesie făcută din laşitate spiritului vremii, stării „zdruncinate" a vechilor poziţii de partid, fie o expresie a tendinţei liberalilor de a profita de această zdruncinare.

Sarcina *întregii* democraţii este de a lupta din răsputeri împotriva acestei „zdruncinări" şi de a tinde spre „consolidarea" precisă, clară, hotărîtă şi bine chibzuită a „noilor poziţii". Ar fi profund greşit să se confunde controversele şi discuţiile în jurul platformelor de partid (şi al platformelor interne de partid) cu „disensiunile".

„Unirea forţelor în vederea unor acţiuni comune" este absolut necesară, inclusiv, de pildă, forţele marxiştilor şi ale narodnicilor. Dar aceasta nu înlătură delimitarea pe linie de partid, ci o *reclamă*. Unitatea de acţiune este posibilă numai în cazul cînd există o *adevărată* unitate de convingere în ceea ce priveşte necesitatea acţiunii respective. Acest lucru este clar ca lumina zilei. Democraţia rusă a avut de suferit de pe urma faptului că în vederea unei acţiuni *democratice* a încercat „să-şi unească forţele" cu *n e* democraţii, cu liberalii !

Încercaţi, de pildă, „să uniţi forţele" partizanilor grevelor politice cu „forţele" adversarilor lor : este clar că de aici nu va rezulta decît un *prejudiciu* pentru „acţiune". Nu aşa trebuie procedat. Căutaţi mai întîi să ajungeţi la o delimitare clară, categorică, precisă şi bine chibzuită a „poziţiilor", platformelor şi programelor, iar după aceea

www.dacoromanica.ro

străduiţi-vă să uniţi forţe care, în virtutea convingerilor lor şi a naturii lor sociale, *pot* merge împreună, uniţi-le *numai* în vederea unei acţiuni în care se poate conta pe unitate de păreri. Atunci şi numai atunci iniţiativa va da roade.

Scris între 24 şi 29 noiembrie (7 şi 12 decembrie) 1912

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6
Semnat: V. I.

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

DUPĂ ALEGERILE DIN AMERICA

Am mai arătat în „Pravda“ * cît de mare este importanţa scindării partidului republican din America şi crearea partidului „progresist“ al lui Roosevelt.

Acum alegerile s-au încheiat. „Democraţii“ au învins, şi de pe acum încep să se arate consecinţele prezise de socialişti. Partidul progresist al lui Roosevelt, cu cele 4 500 000 de voturi ale sale, ne oferă un exemplu de curent burghezo-reformist larg, care a apărut în arenă ca o mişcare de proporţii veritabil americane.

Destinele acestui curent prezintă un interes general, pentru că, într-o formă sau alta, el există *în toate* ţările capitaliste.

Principalele două elemente constitutive ale oricărui curent burghezo-reformist sînt: căpeteniile burgheze, politicienii, care înşală masele promiţîndu-le reforme, şi masele înşelate, care simt că nu se mai poate trăi ca înainte şi care îl urmează pe şarlatanul ce promite mai mult decît alţii. Iată însă că în America proaspătul partid progresist a început să pîrîie din încheieturi chiar a doua zi după alegeri.

Politicienii burghezi care înşală masele cu programul mincinos al lui Roosevelt au şi început să ţipe că vor *să fuzioneze* cu partidul republican. De ce? Foarte simplu: politicienii au nevoie de posturile grase pe care partidul la putere în America le distribuie fără pic de ruşine oamenilor săi. Sciziunea din rîndul republicanilor a dus la

* Vezi volumul de faţă, pag 208—210. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

victoria „democraţilor". Democraţii se înfruptă acum temeinic din caşcavalul statului. Este explicabil deci că rivalii lor sînt gata să se lepede de partidul „progresist" şi să revină în partidul republican, care, *unit,* are toate şansele să-i bată pe democraţi.

Brutală şi cinică comercializare a „convingerilor politice", nu-i aşa ? Dar absolut acelaşi lucru îl constatăm în *toate* ţările capitaliste ; şi cu cît *mai puţin* liberă este o ţară, cu atît mai murdară şi mai mîrşavă este această comercializare a convingerilor politice din partea politicienilor burghezi, cu atît mai mare este rolul intrigilor de culise şi al „relaţiilor" oculte în obţinerea de concesiuni, subvenţii, în aranjarea de afaceri bănoase (pentru domnii avocaţi) etc.

Celălalt element al oricărui curent burghezo-reformist — masele înşelate — s-a manifestat acum şi el în maniera originală, liberă şi clară, specifică americanilor. „Zeci de persoane care au votat pentru partidul progresist — scrie ziarul „Appeal" al muncitorilor newyorkezi — vin acum în redacţiile şi în birourile socialiste să ceară tot felul de lămuriri şi informaţii. Ei sînt în majoritate oameni tineri, încrezători, lipsiţi de experienţă. Sînt oile pe care le tundea Roosevelt şi sînt complet neiniţiaţi în politică şi în ştiinţa economică. Ei simt instinctiv că partidul socialist, cu milionul său de voturi, este mai serios decît cele 4 500 000 de voturi ale lui Roosevelt şi vor să ştie în primul rînd dacă reformele minimale promise de Roosevelt pot fi înfăptuite".

„E de prisos să mai spunem — adaugă ziarul „Appeal" — că noi dăm bucuros tuturor acestor «progresişti» *toate* lămuririle şi informaţiile cerute de ei, că nu lăsăm pe nimeni să plece fără literatură socialistă".

Aşa este soarta capitalismului : pînă şi cei mai inveteraţi aventurieri şi trăgători de sfori „lucrează"... în favoarea socialismului !

Scris înainte de 25 noiembrie (8 decembrie) 1913

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

EXCES DE ZEL

Fiecare cu ce-l doare : proletariatul vorbeşte de necesitatea păcii, capitaliştii de exemplele de „patriotism" din războiul balcanic. Fiecare cu preocupările sale. Muncitorii demonstrează că o revoluţie balcanică ar fi costat de o sută de ori mai puţine jertfe decît războiul balcanic şi ar fi dat rezultate democratice de o mie de ori mai largi şi mai trainice.

Capitaliştii — şi „cei de dreapta", şi liberalii, inclusiv progresiştii şi cadeţii noştri — demonstrează în fel şi chip că burghezii uniţi din Balcani au reuşit să smulgă cutare lucru, iar burghezii uniţi din Anglia, Franţa şi Rusia ar fi putut să smulgă „prin bună înţelegere" mult mai mult.

Un „patriot" american, patriot al sacului cu bani, fireşte, a aflat de undeva că în flota militară greacă există nave construite din fondurile particulare ale unor mari milionari greci.

Şi iată-l pe acest Gucikov sau Maklakov american făcînd o mare reclamă acestui exemplu patriotic. „Ce bine ar fi dacă ţărmurile patriei noastre — scrie el — şi întregul nostru comerţ maritim ar fi apărate de gigantice nave de linie cu denumiri ca «Morgan», «Astor», «Vanderbilt», «Rockefeller» ! Văzînd un astfel de exemplu, poporul ar murmura mai puţin împotriva concentrării capitalului în mîinile miliardarilor şi a repartizării inegale a bogăţiei !"

www.dacoromanica.ro

Este o propunere patriotică, dar nu-i de loc practică, spun rîzînd muncitorii americani. Realizaţi-vă excelentul vostru plan, domnilor; noi n-avem *nimic* împotrivă. Pînă în prezent, la noi în America, Rockefellerii, Morganii etc. angajează detaşamente particulare de oameni înarmaţi care să le apere proprietatea şi să lupte împotriva greviştilor. Să-i lăsăm acum pe miliardari să arate cît mai convingător poporului că întreaga apărare „externă" a „statului" înseamnă *apărarea monopolurilor şi a profitu-rilor* regilor trusturilor noastre! Să vedem dacă, privind giganticele vase de linie cu denumiri ca „Morgan", „Rockefeller" etc., muncitorii voştri se vor pătrunde de înduioşare patriotică sau de convingeri socialiste. Să vedem dacă vor deveni mai docili în faţa capitaliştilor sau vor cere cu mai multă fermitate ca toate trusturile (uniunile de fabricanţi), întreaga lor avuţie să treacă în mîinile întregii societăţi, în mîinile muncitorilor.

...„Patriotul" american a cam sărit peste cal...

Scris înainte de 25 noiembrie (8 decembrie) 1912

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎNCĂ O DATĂ DESPRE DEPUTAŢII ŢĂRANI DIN DUMA A IV-A

Ziarul „Novoe Vremea" relata recent că a fost definitiv constituit un grup ţărănesc aparte în Duma a IV-a. Potrivit acestei ştiri, grupul numără 40 de deputaţi. Din conducerea lui fac parte Evseev, Karaulov, Iceas, Firsov şi Merşciim.

„Se consideră — scria „Novoe Vremea" — că unul dintre cei mai energici reprezentanţi ai noului grup este Karaulov, un cazac care a atras asupra sa atenţia prin felul orginal în care şi-a precizat apartenenţa de partid în formularul pe care-l completează deputaţii la cererea chesturii Dumei. La rubrica «Apartenenţa de partid», Karaulov a scris: «Nu fac parte din nici un partid sau fracţiune. Sînt ceea ce trebuie să fie orice om care-şi iubeşte cu adevărat patria, şi anume sînt monarhist-democrat»".

Se poate spune oare că o asemenea precizare a apartenenţei de partid este „originală" ? Şi da, şi nu. Da, întrucît Karaulov a spus sincer ceea ce mulţi nu spun sincer. Nu, căci în fond părerea deputatului Karaulov este vădit împărtăşită încă de foarte mulţi ţărani şi cazaci.

Deputatul Karaulov socoate, printre altele, că „orice om care-şi iubeşte cu adevărat patria" *trebuie* să fie democrat. Este evident că deputatul Karaulov se înşală. Îl invităm să arunce o privire asupra jumătăţii de dreapta sau chiar asupra celor două treimi „de dreapta" ale Dumei: se poate spune oare că printre toţi deputaţii „de dreapta", „naţionalişti" sau octombrişti *nu există* oameni „care-şi iubesc cu adevărat patria" ? După toa-

www.dacoromanica.ro

probabilităţile, există asemenea oameni şi credem că şi Karaulov va fi de acord că este aşa.

Şi totuşi este evident că atît cei de dreapta, cît şi naţionaliştii sau octombriştii (şi, la drept vorbind, şi cadeţii) *nu* sînt „democraţi". Sînt toţi monarhişti, incontestabil, dar *nu* sînt democraţi. Ei ori nu vor de loc o lege electorală democratică, legi democratice cu privire la presă, asociaţii şi întruniri, o împărţire democratică a proprietăţii funciare, ori recurg la o frazeologie bombastică în scopul de a ocoli problemele serioase ale democraţiei.

Ce concluzii putem trage de aici ? Nu este oare evident că moşierii, de pildă, înţeleg „adevărata dragoste de patrie" *altfel* decît o înţeleg ţăranii, chiar dacă şi unii şi alţii ar fi „monarhişti" ?

Se poate afirma cu certitudine că lucrările Dumei a IV-a vor determina pe Karaulov şi pe ceilalţi deputaţi ţărani să reflecteze asupra acestei chestiuni.

Scris la 27—28 noiembrie (10—11 decembrie) 1912

Se publică pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

BOALA REFORMISMULUI

„De ce boală suferim ?“ — se întreba nu de mult în ziarul „Luci“ autorul unui foarte instructiv foileton cu acest titlu, scris sub impresia grevei din 15 noiembrie.

Răspunsul reiese limpede din următoarele două pasaje :

„S-ar părea că tuturor celor care aspiră la rolul de conducători trebuie să le fie clar că una este revendicarea desființării stărilor excepționale și aceea a libertății de asociere, care constituie obiectivul luptei în prezent și în viitorul apropiat, și alta este schimbarea orînduirii existente, despre care se vorbește în chemare. Această schimbare nu poate fi obținută printr-un joc de-a greva, lucru pe care-l vedem în prezent, ci printr-o muncă perseverentă, sistematică, prin cucerirea unei poziții după alta, prin încordarea tuturor forțelor, printr-o organizare exemplară și prin atragerea în această luptă nu numai a clasei muncitoare, ci și a maselor largi ale poporului...

Conștienți de sarcinile noastre, acționînd sistematic în apărarea intereselor noastre, fără a ne aprinde subit astăzi pentru a ne potoli mîine, ne vom crea atît organizații sindicale puternice cît și un partid politic legal, împotriva căruia nimeni nu se va încumeta să ridice mîna“.

Aceste pasaje ne dau tot dreptul să spunem autorului : mai bine întreabă-te, stimabile, „de ce boală suferi d-ta însuți ?“ Iar noi îți vom răspunde : se vede cît de colo că suferi de reformism. Ai o idee „fixă“, ideea creării unui partid muncitoresc stolîpinist. E o boală gravă. Doctorii de la „Luci“ te vor nenoroci de tot.

În opoziție cu revendicarea generală a libertății politice, autorul militează pe deplin conștient și cît se poate de categoric pentru un „partid politic legal“. Confruntarea ce-

www.dacoromanica.ro

lor două pasaje reproduse mai sus nu lasă nici o îndoială în această privinţă. Orice tertipuri ar fi zadarnice aici.

Să ne fie îngăduit însă să-l întrebăm pe autor : de ce „partidul legal" al oportuniştilor din sînul democraţiei mic-burgheze („socialiştii-populişti" în 1906) şi acela al liberalismului marii burghezii (cadeţii în 1906—1907 şi în anii următori) s-au dovedit a fi simple utopii şi de ce partidul muncitoresc „legal" *preconizat de d-ta* n-ar fi o utopie ?

D-ta recunoşti (sau cel puţin manifestările „deschise" din timpul alegerilor *te-au silit* să recunoşti) că cadeţii sînt contrarevoluţionari, că nu sînt democraţi, nu sînt un partid al maselor în genere, ci un partid al burgheziei bogate, partidul „curiei întîi". Şi iată că d-ta, „om politic lucid şi realist", duşmanul „izbucnirilor subite şi al agitării pumnului", formulezi, chipurile în numele muncitorilor, o revendicare „imediată" care s-a dovedit a fi utopică, inaccesibilă pentru cadeţi !!! Eşti un mare utopist, dar utopia d-tale e mică, măruntă, jalnică.

Te-ai molipsit, fără să-ţi dai seama, de această boală la modă — astăzi bîntuie aşa o molimă ! — care este descurajarea, laşitatea, desperarea, neîncrederea. Şi această boală te împinge în mlaştina oportunismului, în care s-au rostogolit socialiştii-populişti şi cadeţii, făcîndu-se de rîsul lumii.

D-ta consideri că revendicarea desfiinţării stărilor excepţionale şi aceea a libertăţii de asociere este o revendicare imediată şi concretă în cadrul unei acţiuni „sistematice" şi „conştiente". D-ta eşti în dezacord total cu social-democraţia, căci ea *înţelege* condiţiile generale în care pot fi realizate (şi în care prezintă garanţii de seriozitate) asemenea reforme. D-ta împărtăşeşti în chestiuni esenţiale punctul de vedere al progresiştilor şi al octombriştilor, căci oamenii aceştia se înşală pe sine, înşelînd şi pe alţii, cu flecăreala... despre reforme şi „libertăţi" în cadrul actualei stări de lucruri. Reformistul italian Bissolati a trădat clasa muncitoare de dragul unor reforme promise de ministrul *liberal* Giolitti în condiţiile existenţei „legale" a partidelor *tuturor* claselor. D-ta însă

www.dacoromanica.ro

trădezi clasa muncitoare de dragul unor reforme pe care *nici măcar* Izgoevii şi Bulgakovii *nu* le aşteaptă de la Makarov!

D-ta vorbeşti cu dispreţ de „jocul de-a greva". N-am posibilitatea să-ţi răspund aici la acest punct aşa cum s-ar cuveni. Voi arăta doar pe scurt că e pur şi simplu neinteligent să numeşti „joc" o mişcare istorică profundă. Te *superi* pe greve aşa cum se supără pe ele „Novoe Vremea" (vezi numărul din 17 noiembrie, articolul semnat de Neznamov), Izgoevii şi Bulgakovii. Şi te superi pentru că viaţa îţi spulberă fără cruţare iluziile liberale. Masele muncitoreşti recunosc pe deplin necesitatea organizării, a acţiunii sistematice, a pregătirii, dar faţă de cuvintele d-tale ele au şi vor avea o atitudine de dispreţ.

Boala grea care ţi-a otrăvit sufletul se datorează unui bacil foarte răspîndit. Este bacilul politicii muncitoreşti liberale sau, cu alte cuvinte, bacilul lichidatorismului. El pluteşte în aer. Dar oricît v-aţi supăra pe mersul evenimentelor, în general, şi pe cel de la 15 noiembrie, în special, acest mers are efecte mortale asupra bacilului arătat.

„Pravda" nr. 180 din 29 noiembrie 1912
Semnat: V. I l i n

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PAUPERIZAREA ÎN SOCIETATEA CAPITALISTĂ

Reformiştii burghezi şi, mergînd pe urmele lor, unii oportunişti din rîndurile social-democraţiei afirmă că în societatea capitalistă nu are loc o pauperizare a maselor. „Teoria pauperizării", spun ei, este greşită : bunăstarea maselor creşte încet, dar creşte ; prăpastia dintre cei avuţi şi cei neavuţi nu se adînceşte, ci se micşorează.

În ultimul timp masele îşi dau seama tot mai limpede cît de false sînt afirmaţiile de acest gen. Scumpetea creşte. *Chiar* şi acolo unde muncitorii duc o luptă grevistă extrem de îndîrjită şi cu rezultate dintre *cele mai* favorabile pentru ei, cîştigurile lor cresc mult mai încet decît cheltuielile necesare pentru întreţinerea forţei de muncă. Paralel cu aceasta însă, bogăţia capitaliştilor sporeşte cu o repeziciune vertiginoasă.

Iată cîteva date referitoare la Germania, unde, datorită nivelului cultural mai ridicat, datorită *libertăţii grevelor* şi a libertăţii de asociere, datorită libertăţii politice, datorită milioanelor de membri ai sindicatelor şi milioanelor de cititori ai ziarelor muncitoreşti, situaţia muncitorilor este incomparabil mai bună decît în Rusia.

Potrivit datelor adepţilor *burghezi* ai politicii sociale, care în calculele lor se sprijină pe surse oficiale, în ultimii 30 de ani salariile muncitorilor din Germania au crescut, în medie, cu 25%. În aceeaşi perioadă costul vieţii s-a urcat cu *cel puţin* 40% !!

Produsele alimentare, îmbrăcămintea, combustibilul, chiria, toate s-au scumpit. Muncitorul se pauperizează *în*

www.dacoromanica.ro

mod absolut, adică devine literalmente mai sărac ca înainte, este nevoit să trăiască mai rău, să se hrănească mai prost, să flămînzească mai des, să se adăpostească în subsoluri şi mansarde.

Şi mai evidentă este însă pauperizarea *relativă* a muncitorilor, adică scăderea *părţii* ce le revine din *venitul* social. În societatea capitalistă care se îmbogăţeşte rapid partea *relativă* care revine muncitorilor devine tot mai mică, deoarece milionarii se îmbogăţesc într-un ritm tot mai rapid.

În Rusia nu există impozit pe venit, nu există date cu privire la creşterea bogăţiei claselor avute ale societăţii. Realitatea noastră, şi mai tristă, este acoperită cu perdeaua întunericului şi a lipsei de publicitate.

În Germania există date precise cu privire la bogăţia claselor avute. În Prusia, de exemplu, *primele* 10 miliarde de mărci (5 miliarde de ruble) din avuţia impozabilă aparţineau în 1902 la 1 853 de persoane, iar în 1908 la 1 108 persoane.

Numărul marilor bogaţi a scăzut. Bogăţia lor a crescut: în medie, fiecare din ei poseda în 1902 o avere evaluată la 5 000 000 de mărci (2 500 000 de ruble), iar în 1908 o avere evaluată la 9 000 000 de mărci (4 500 000 de ruble)!

Se vorbeşte de cei „10 000 de sus". În Prusia, „cei 21 000 de sus" stăpîneau bunuri evaluate la 13½ miliarde de mărci, pe cînd ceilalţi 1 300 000 de posesori de bunuri impozabile deţineau împreună bunuri evaluate la 3 miliarde de mărci.

Cei mai bogaţi patru milionari din Prusia (un principe, un duce şi doi conţi) posedau în 1907 bunuri în valoare de 149 000 000 de mărci, iar în 1908 în valoare de 481 000 000 de mărci.

În societatea capitalistă, paralel cu pauperizarea maselor muncitoreşti, bogăţia creşte cu o repeziciune uluitoare.

„Pravda" nr. 181 din 30 noiembrie 1912
Semnat: V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

„PROBLEMELE NEVRALGICE" ALE PARTIDULUI NOSTRU

PROBLEMA „LICHIDATORISMULUI" ŞI PROBLEMA „NAŢIONALĂ"

În august 1912, Conducerea centrală a social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania a convocat o „conferinţă naţională" a social-democraţiei poloneze [111]. Se ştie că în momentul de faţă această Conducere centrală a social-democraţiei poloneze este o conducere *fără* un partid. Organizaţia social-democrată din Varşovia, capitala Poloniei, a dezavuat în modul cel mai energic politica dezorganizatoare a Conducerii centrale, care, drept răspuns la aceasta, a recurs la acuzaţii josnice şi anonime în sensul că în organizaţia din Varşovia s-ar fi strecurat provocatori, şi-a creat la Varşovia o organizaţie fictivă şi s-a grăbit să convoace o conferinţă naţională „proprie", aranjată în mod corespunzător.

Ulterior, alegerile pentru Duma de stat în cadrul curiei muncitoreşti a oraşului Varşovia au arătat definitiv ce mărime fictivă reprezintă partizanii Conducerii centrale: din 66 de împuterniciţi, 34 erau social-democraţi, dintre care numai 3 erau partizani (şi aceia problematici) ai Conducerii centrale.

Facem această remarcă preliminară pentru ca cititorul să vadă că rezoluţia conferinţei naţionale a social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania, de care intenţionăm să ne ocupăm aici, trebuie considerată *numai* ca o rezoluţie a Conducerii centrale *tyszkiste*, şi în nici un caz ca o hotărîre a muncitorilor social-democraţi polonezi.

www.dacoromanica.ro

I

Problema atitudinii social-democraţiei poloneze faţă de P.M.S.D.R. este o problemă arzătoare şi extrem de importantă. De aceea *hotărîrea* adoptată de conferinţa tyszkistă în această problemă, oricît de greu ne vine să luăm *în serios* o astfel de hotărîre, merită să fie examinată cu mai multă atenţie.

Injurioasa rezoluţie tyszkistă cu greu poate fi luată în serios fie şi numai din cauza poziţiei adoptate în problema *fundamentală*, adică în problema lichidatorismului.

Aceasta este problema fundamentală a P.M.S.D.R. în perioada 1908—1912. Contrarevoluţia a adus partidul într-o stare de extremă destrămare. El îşi încordează toate forţele spre a-şi reface organizaţia. În *tot cursul celor patru ani* de contrarevoluţie el a dus şi duce şi astăzi o luptă *neîncetată* împotriva grupuleţelor din sînul social-democraţiei care vor să lichideze partidul.

Nu rezultă oare clar de aici că acela care nu dă un răspuns precis în problema lichidatorismului *degeaba* îşi mai zice membru de partid?

Conferinţa tyszkistă acordă şi ea lichidatorismului locul principal în rezoluţia ei cu privire la atitudinea faţă de P.M.S.D.R. Conferinţa recunoaşte că lichidatorismul constituie „un obstacol puternic în calea dezvoltării P.M.S.D.R. şi un pericol serios pentru însăşi existenţa lui".

„Lichidatorismul făţiş şi consecvent şi social-democraţia revoluţionară sînt două lucruri care se exclud reciproc", se spune în rezoluţie.

Precum vedeţi, Tyszka & Co. au atacat pieptiş, cu îndrăzneală, problema în discuţie, dar s-au eschivat să dea un răspuns precis!

Cine este lichidator „făţiş şi consecvent"? Şi ce concluzie practică se poate trage din *experienţa celor patru ani de luptă* împotriva lichidatorismului?

La aceste întrebări fireşti şi obligatorii, Conferinţa P.M.S.D.R. din ianuarie 1912 a dat un răspuns clar, precis şi convingător: lichidatori sînt cei grupaţi în jurul publicaţiilor „Naşa Zarea" şi „Jivoe Delo". Acest grup s-a pus în afara partidului.

www.dacoromanica.ro

Poţi considera că e un răspuns just sau greşit, dar nu-i poţi contesta claritatea, nu te poţi eschiva de la o definire clară a propriei tale poziţii!

Conferinţa tyszkistă însă încearcă să se eschiveze, recurgînd la tertipuri şi abilităţi mult prea ieftine. Dacă nu-i adevărat că cei de la „Naşa Zarea" sînt lichidatori făţişi şi consecvenţi, cum am spus noi clar în ianuarie 1912, nu era oare firesc ca Tyszka & Co. să fi dezvăluit muncitorilor social-democraţi polonezi, în august 1912, greşeala noastră? Dacă nu-i adevărat că grupul „Naşa Zarea" s-a pus *în afara* partidului, dacă dv., domnilor Tyszka, Rosa Luxemburg şi Warski, consideraţi că el *se află în partid*, de ce n-aţi spus deschis acest lucru? Aceasta era datoria voastră directă faţă de muncitorii social-democraţi din Polonia.

Şi oricît aţi blestema şi ocărî conferinţa „leninistă" din ianuarie 1912, zarva voastră nu va reuşi să înşele pe nimeni, în afară de cei care vor să se lase înşelaţi. Căci după conferinţa din ianuarie nu poţi fi social-democrat conştient şi cinstit şi nu poţi vorbi de starea de lucruri din P.M.S.D.R. dacă nu răspunzi clar şi răspicat la întrebarea: este grupul de la „Naşa Zarea" un grup lichidatorist şi unde-i este locul — în partid sau în afara lui?

II

Variatele şi copioasele injurii cu care conferinţa tyszkistă, fără a se scumpi la cuvinte, împroşcă pe „leninişti" se reduc la una singură: la acuzaţia de *sciziune*.

Conferinţa din ianuarie a P.M.S.D.R. a declarat că numai grupul „Naşa Zarea" s-a pus în afara partidului. Acesta este un fapt îndeobşte cunoscut. Din acest fapt, pînă şi Tyszka şi amicii săi ar fi putut trage concluzia simplă şi clară că a ne acuza pe noi de sciziune înseamnă a considera că grupul „Naşa Zarea" *face parte din partidul* nostru.

Inevitabilitatea acestei concluzii ar înţelege-o pînă şi un copil. Iar Tyszka & Co. au ieşit de mult din vîrsta copilăriei...

www.dacoromanica.ro

Cei care ne acuză de sciziune trebuie să aibă cel puţin probitatea elementară, curajul elementar de a spune: „grupul *«Naşa Zarea»* nu este un grup lichidatorist", „el *nu trebuie* să fie în afara partidului, locul lui este *înăuntrul* partidului", „el constituie o *nuanţă legitimă* în cadrul partidului" etc.

Dar tocmai asta e că alde domnii Tyszka, care ne acuză de sciziune, spun acest lucru *pe furiş*, cu jumătate de gură, cu ocolişuri (asta rezultă *implicit* din ţipetele pe tema sciziunii), pentru că *se tem* să-l spună deschis!

Nu e uşor să afirmi şi *să dovedeşti* că grupul „Naşa Zarea" trebuie să fie în partid. Cine spune acest lucru îşi asumă o anumită răspundere, se pronunţă într-o anumită problemă principială, *apără* faţiş pe liderii lichidatorilor. Pe un astfel de om poţi (şi trebuie) să-l consideri partizan al lichidatorilor, dar nu poţi contesta că e un om cu convingeri, nu-i poţi contesta onestitatea politică, cel puţin în problema limitată a apartenenţei sau neapartenenţei la partid a unui anumit grup de lichidatori.

Dar cînd o întreagă — cu iertăciune fie zis — organizaţie sau grupare de organizaţii dintr-un întreg ţinut apără pe lichidatori pe furiş, cu jumătate de gură, cu ocolişuri şi reticenţe, acuzînd de sciziune pe cei care i-au exclus din partid şi neîncumetîndu-se să spună deschis că „acest grup de lichidatori trebuie să fie în partid", se impune de la sine concluzia că avem de-a face nu cu o organizaţie de social-democraţi care împărtăşesc cutare păreri, ci cu *un cerc de intriganţi* care caută să-şi înjghebeze un capital politic din „exploatarea" luptei dintre lichidatori şi antilichidatori.

Iar pentru cei ce cunosc stările de lucruri din P.M.S.D.R. în perioada de după 1907 nu mai e de mult un secret că, asemenea bundiştilor, Tyszka & Co. reprezintă un model de intriganţi, de „marxişti la cîntar", de „transfugi notorii", cum li se spune în rîndurile social-democraţilor. Asemenea unora dintre bundişti, Tyszka îşi bazează întreaga sa „poziţie" în partid pe jocul de echilibristică între lichidatori şi antilichidatori, pe rolul de mijlocitor, pe foloasele pe care le oferă situaţia de

www.dacoromanica.ro

„greutate care face să încline balanța" și fără de care nu pot avea majoritatea nici lichidatorii, nici antilichidatorii!

În toamna anului 1911, cînd acest vechi și mult prea sîcîitor „joc" al lui Tyszka l-a dus pe el la eșec, organele de presă ale *ambelor* curente adverse, adică atît ale lichidatorilor cît și ale antilichidatorilor [112], l-au numit pe față intrigant.

Într-adevăr, privite din punctul de vedere al unei „greutăți care face să încline balanța", rezoluțiile ilogice, pueril de naive, ridicol de neputincioase și de incoerente ale conferinței tyszkiste devin dintr-o dată *perfect* explicabile. Așa și numai așa trebuie să vorbească un intrigant: eu condamn lichidatorismul..., dar nu spun deschis cine este lichidator fățiș și consecvent! Recunosc că lichidatorismul constituie un pericol pentru însăși existența partidului..., dar nu spun deschis dacă cutare grup trebuie să fie în partid sau în afara lui! O asemenea „poziție" îmi oferă *oricînd*, în orice împrejurări, posibilitatea de a trage foloase, de a înjgheba un „capital politic", deoarece *fără mine* antilichidatorul nu va putea să-l biruie pe lichidator, tot așa cum *fără mine* lichidatorul nu va putea avea un loc asigurat în partid!!

Politica „tyszkistă" nu este un fenomen întîmplător, individual. În condițiile unei sciziuni sau, în general, ale unei lupte înverșunate între curente *este inevitabilă* apariția unor grupuri care își întemeiază existența pe treceri neîncetate dintr-o parte în cealaltă, pe intrigi mărunte. Acesta este în viața partidului nostru un aspect regretabil, neplăcut, care se accentuează foarte mult în condițiile activității revoluționare în emigrație. Grupuri de intriganți, elemente de intrigă în politica unor grupuri extrem de slabe din punctul de vedere al legăturilor lor cu Rusia, toate acestea constituie un fenomen pe care trebuie să-l cunoaștem spre a nu ne lăsa mistificați, spre a nu cădea victimă diverselor „neînțelegeri".

www.dacoromanica.ro

III

Lozinca „unității" este, desigur, „populară" în rîndurile unor pături largi de muncitori care nu știu *cu cine* trebuie realizată această unitate, *ce fel de concesii* față de un anumit grup implică această *unitate, pe ce principii* se bazează politica de includere a lichidatorilor în partid sau de excludere a lor din partid.

Firește, nu-i nimic mai ușor decît să exploatezi în mod demagogic această *neînțelegere* a esenței chestiunii ca să faci zarvă pe tema „sciziunii". Nimic mai ușor decît să camuflezi diplomația de cerc sub paravanul revendicării „unității" între două curente care s-au despărțit în mod irevocabil.

Dar oricît de „populară" ar fi printre oamenii inconștienți lozinca „unității", oricît de bine se pot ascunde acum sub paravanul ei diverși demagogi, intriganți sau diplomați de cerc, noi nu vom înceta totuși să cerem fiecărui social-democrat conștient un răspuns clar și precis la problema pe care a rezolvat-o Conferința P.M.S.D.R. din ianuarie 1912.

Conferința lichidatoristă convocată în august 1912 a arătat clar că toate controversele se axează pe problema lichidatorismului, pe problema partinității sau nepartinității (ba chiar a antipartinității) grupurilor lichidatoriste. Cine ocolește această esență a chestiunii se înșală pe sine și înșală și pe alții.

Or, flecăreala pe tema caracterului „fracționist" al conferinței din ianuarie etc. nu este decît o încercare de *a ocoli* esența chestiunii. Ei bine, domnilor — li se poate răspunde flecarilor —, să presupunem că conferința din ianuarie a fost arhifracționistă, scizionistă, incompetentă etc. Dar aceste „vorbe teribile" nu au altă menire decît *să vă justifice în propriii voștri ochi.* O parte a social-democraților — nu importă care anume — a declarat în ianuarie că cei de la „Nașa Zarea" sînt niște lichidatori antipartinici, aflați în afara partidului. Această părere a fost fundamentată într-o rezoluție amplă, motivată, care decurge din istoria ultimilor patru ani.

www.dacoromanica.ro

Cine doreşte sincer să lămurească şi să infirme greşeala acestor social-democraţi „din ianuarie“,* dacă-i putem numi astfel, trebuie să analizeze şi să infirme această rezoluţie, să declare şi să demonstreze că grupul „Naşa Zarea“ trebuie să fie în partid, că ideile lui nu sînt funeste pentru partid, că acestui grup trebuie să i se facă cutare concesii, că trebuie să i se ceară să-şi ia cutare angajamente, că îndeplinirea acestor angajamente trebuie să fie garantată în cutare mod, că gradul de influenţă a acestui grup în partid trebuie stabilit în cutare fel.

A pune problema *în felul acesta* înseamnă a combate în mod cinstit, cu bună-credinţă, afirmaţia social-democraţilor din ianuarie, înseamnă *a explica* muncitorilor ce anume consideri tu că este greşit. În realitate însă *nimeni* dintre cei care se îndeletnicesc acum cu vorbăria ieftină pe tema sciziunii n-a făcut nici un pas în direcţia acestui mod de a pune problema ! !

De aceea, dînd cu dispreţ la o parte pe demagogi şi pe intriganţi, noi repetăm calm : rezoluţia noastră cu privire la excluderea lichidatorilor n-a fost şi nu poate fi infirmată. Faptele survenite în ultimul timp, cum ar fi apariţia organului lichidatorist „Luci“, care şi-a însuşit frazeologia troţkistă, nu fac decît să sporească însutit puterea de convingere a rezoluţiei noastre. Faptele — mişcarea din mai, unirea a sute de grupuri muncitoreşti în jurul ziarului antilichidatorist, alegerile pentru Duma a IV-a de stat în cadrul curiei muncitoreşti — dovedesc *în mod definitiv* justeţea poziţiei noastre antilichidatoriste.

Ţipetele pe tema „sciziunii“ nu vor reuşi să zdruncine această convingere pentru că nu sînt altceva decît o *apărare* laşă, camuflată, ipocrită a lichidatorilor.

IV

Conferinţa P.M.S.D.R. din ianuarie 1912 a pus şi o altă problemă principială importantă : problema *structurii* partidului nostru din punct de vedere naţional. Din lipsă de spaţiu, mă voi limita la o sumară examinare a acestei probleme.

www.dacoromanica.ro

Federaţie deplină sau nu deplină, „federaţie de cea mai rea speţă" sau unitate deplină ? Iată cum se pune chestiunea.

Nici în această problemă conferinţa tyszkistă nu ne oferă nimic altceva decît o avalanşă de injurii şi de ţipete : „falsuri", „denaturarea faptelor" etc. Ce scandalagii şi oameni de nimic sînt acest Tyszka şi suita lui !

Izolarea totală a social-democraţilor letoni, polonezi, evrei (Bundul) este un fapt indiscutabil. Orice social-democrat polonez ştie că în Polonia n-a existat şi nu există *nimic* care să semene măcar a unitate cu Bundul. Acelaşi lucru se poate spune despre social-democraţii ruşi în ceea ce priveşte relaţiile lor cu Bundul etc. „Naţionalii" au organizaţii proprii, aparte, au instanţe centrale proprii, congrese proprii etc. Ruşii nu au *aşa ceva*, iar Comitetul *lor* Central nu poate rezolva problemele ruseşti fără participarea bundiştilor, a polonezilor, a letonilor, care se luptă între ei şi nu cunosc treburile ruseşti.

Acesta este un fapt indiscutabil, care nu poate fi înlăturat prin nici un fel de injurii. Din 1907 *toţi* membrii partidului nostru văd acest lucru. Toţi simt falsitatea acestei situaţii, pe care conferinţa noastră a denumit-o *„federaţie de cea mai rea speţă"* *.

Social-democraţii cinstiţi şi sinceri trebuie să dea un răspuns în fond la această problemă aşa cum am pus-o aici.

Justeţea acestui mod de a pune problema a fost *confirmată* cît se poate de convingător de conferinţa din august, care, după cum a recunoscut *chiar* Plehanov, în faimoasa ei rezoluţie cu privire la autonomia „cultural-naţională" „a adaptat socialismul la cerinţele naţionalismului".

Atît Bundul cît şi Conducerea centrală tyszkistă se jură pe toţi sfinţii că sînt pentru unitate, în timp ce la Varşovia, la Lodz etc. relaţiile lor reciproce se caracterizează printr-o *sciziune totală ! !*

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 141—142. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Legătura dintre „problema lichidatorismului" şi „problema naţională" n-a fost inventată de noi; viaţa însăşi a scos-o la iveală.

Toţi social-democraţii serioşi trebuie să pună în discuţie şi să dezbată şi „problema naţională". Federaţie sau unitate? Federaţie pentru „naţionalităţi", cu centre aparte pentru ele şi *fără* un centru aparte pentru ruşi, sau unitate deplină? Unitate nominală şi sciziunea (sau separarea) efectivă a Bundului în organizaţiile locale, sau unitate în fapt de jos pînă sus?

Cei care cred că aceste probleme pot fi ocolite se înşală amarnic. Cei care contează pe o simplă reconstituire a „federaţiei de cea mai rea speţă" din anii 1907—1911 *se înşală pe sine şi înşală şi pe alţii.* Această federaţie *nu mai poate* fi reconstituită. Acest avorton nu mai poate învia. Partidul l-a lăsat în urma sa şi niciodată nu se va mai întoarce la el.

Şi încotro se îndreaptă acum partidul? Spre o federaţie de tipul „austriac"? [113] Sau spre o renunţare *totală* la federaţie, spre unitate în fapt? Noi sîntem pentru alternativa a doua. Sîntem împotriva „adaptării socialismului la cerinţele naţionalismului".

Să reflecteze deci toţi asupra acestei probleme, examinînd-o sub toate aspectele, şi s-o rezolve în mod definitiv.

Scris în noiembrie 1912

Publicat pentru prima oară în august 1913, în revista „Pismo Dyskusyjne" nr. 1
Semnat: N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în revistă
Traducere din limba polonă

www.dacoromanica.ro

ÎN AMERICA

În oraşul Rochester şi-a încheiat lucrările al 32-lea congres anual al „Federaţiei americane a muncii“ [114] — aşa se numeşte uniunea organizaţiilor sindicale din această ţară. În comparaţie cu partidul socialist, care creşte cu repeziciune, această federaţie apare ca o rămăşiţă vie a trecutului : a vechilor tradiţii burghezo-liberale de breaslă, care s-au păstrat neştirbite în rîndurile *aristocraţiei* clasei muncitoare din America.

La 31 august 1911 federaţia avea 1 841 268 de membri. Preşedinte a fost reales Samuel Gompers, un adversar hotărît al socialismului. Dar candidatul muncitorilor socialişti, Max Hayes, a obţinut 5 074 de voturi, faţă de 11 974 de voturi obţinute de Gompers, pe cînd înainte Gompers se alegea cu unanimitate de voturi. Lupta dintre socialişti şi „sindicalişti“ în mişcarea sindicală americană duce încet, dar sigur la victoria socialiştilor.

Gompers nu numai că crede cu sfinţenie în basmul burghez al „armoniei dintre muncă şi capital“, dar şi duce făţiş în cadrul federaţiei o politică burgheză îndreptată împotriva politicii socialiste, deşi în vorbe preconizează „neutralitatea“ politică deplină a sindicatelor ! În timpul recentelor alegeri prezidenţiale din America, Gompers a reprodus în organul oficial al federaţiei programele şi platformele celor trei partide burgheze (democraţii, republicanii şi progresiştii), *fără* a reproduce însă şi programul partidului *socialist ! !*

www.dacoromanica.ro

Pînă şi din rîndurile adepţilor lui Gompers au răsunat la Congresul de la Rochester proteste împotriva acestui mod de a proceda.

Starea de lucruri din mişcarea muncitorească americană ne arată, ca şi în Anglia, existenţa unui dezacord foarte pronunţat între tendinţele pur sindicaliste şi cele socialiste, între *politica muncitorească burgheză* şi politica socialistă. Căci, oricît de stranie ar părea această afirmaţie, în societatea capitalistă se poate întîmpla ca şi clasa muncitoare să ducă o politică burgheză dacă dă uitării ţelurile sale de eliberare, dacă se împacă cu robia salariată şi se limitează la preocupările legate de încheierea de alianţe cînd cu un partid burghez, cînd cu altul în vederea unor imaginare „îmbunătăţiri" ale stării de robie în care se află ea.

Principala cauză istorică căreia i se datoresc precumpănirea şi forţa (vremelnică) a politicii muncitoreşti burgheze în Anglia şi în America o constituie faptul că în aceste ţări există de multă vreme libertate politică şi condiţii deosebit de favorabile, în comparaţie cu alte ţări, pentru dezvoltarea capitalismului în adîncime şi în lărgime. Datorită acestor condiţii s-a format în sînul clasei muncitoare o aristocraţie care urma burghezia, *trădîndu-şi* propria clasă.

În secolul al XX-lea această particularitate a situaţiei din Anglia şi din America dispare în ritm rapid : alte ţări ajung din urmă capitalismul anglo-saxon, iar *masele* muncitoreşti învaţă socialismul din experienţa *vieţii*. Cu cît mai rapidă va fi dezvoltarea capitalismului mondial, cu atît mai curînd va veni victoria socialismului în America şi în Anglia.

Scris înainte de 7 (20) decembrie 1912

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CLASA MUNCITOARE ŞI REPREZENTANŢA EI „PARLAMENTARĂ“ [115]

Nu e pentru prima oară cînd muncitorii conştienţi din Rusia au de-a face cu o reprezentanţă colectivă a clasei muncitoare în Duma de stat. Şi de fiecare dată cînd s-a format o asemenea reprezentanţă, în Duma a II-a, a III-a sau a IV-a (nu vorbim de Duma I, pe care majoritatea social-democraţilor au boicotat-o), de fiecare dată s-a văzut că există o *discordanţă* între vederile, concepţiile, orientarea *majorităţii* social-democraţiei şi acelea ale reprezentanţei ei în Dumă.

Date precise cu privire la această discordanţă există în ceea ce priveşte Duma a II-a de stat. În primăvara anului 1907 a fost constatat în mod oficial şi incontestabil care concepţii, orientări, curente sau fracţiuni precumpănesc în rîndurile social-democraţiei şi care în rîndurile fracţiunii social-democrate din Dumă.

S-a văzut că, trimiţîndu-se cîte un delegat la fiecare 500 de muncitori social-democraţi, bolşevicii au avut pe atunci 105 delegaţi, menşevicii 97, iar 4 delegaţi nu făceau parte din nici o fracţiune [116].

Precumpănirea bolşevismului era vădită.

Dintre social-democraţii „naţionali“, polonezii au avut 44 de delegaţi, bundiştii — 57 şi letonii — 29. Deoarece printre letoni aveau pe atunci o puternică precumpănire adversarii oportunismului, ai menşevicilor şi ai Bundului, raportul dintre „curente“ era şi printre „naţionali“, în linii generale, asemănător cu cel existent în partea „rusă“ a social-democraţiei.

www.dacoromanica.ro

Cu toate acestea, fracţiunea social-democrată din Dumă număra pe atunci 36 de menşevici şi 18 bolşevici, iar dintre deputaţii aleşi în curia muncitorească 12 erau menşevici şi 11 bolşevici. E clar că precumpăneau menşevicii.

Aşadar, în rîndurile social-democraţiei şi în cadrul fracţiunii din Dumă forţele diverselor „curente" nu se repartizau în acelaşi mod, ci într-un mod diametral opus.

Este oare aceasta ceva întîmplător ?

Nicidecum. În toate ţările din lume se observă că, de regulă, reprezentanţele parlamentare ale partidelor muncitoreşti au o componenţă *mai oportunistă* decît cea a partidelor muncitoreşti respective. Cauza acestui fenomen nu e greu de ghicit : în primul rînd, toate sistemele electorale din ţările burgheze, chiar şi din cele mai democratice, *restrîng* în fapt drepturile electorale ale muncitorilor fie prin condiţii de vîrstă (în Rusia au drept de vot numai cetăţenii care au împlinit 25 de ani), fie prin condiţii privitoare la stabilirea domiciliului şi a locului de muncă (în Rusia se cer cel puţin şase luni) etc. Asemenea îngrădiri lovesc de obicei cel mai greu tocmai păturile tinere, mai conştiente şi mai hotărîte ale proletariatului.

În al doilea rînd, *oricare* ar fi sistemul electoral, în societatea burgheză elementelor neproletare ale partidelor muncitoreşti — funcţionarilor sindicali, micilor patroni, funcţionarilor particulari şi îndeosebi „intelectualilor" — le este mai uşor (datorită ocupaţiilor lor, poziţiei pe care o ocupă în „societate", pregătirii etc.) să se specializeze în profesiunea de „parlamentar".

Ce concluzii decurg din acest fapt şi care era situaţia în Duma a III-a şi a IV-a în comparaţie cu Duma a II-a, acestea sînt chestiuni pe care le vom examina în articolul următor.

„Pravda" nr. 191 din 12 decembrie 1912
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CLASA MUNCITOARE ŞI REPREZENTANŢA EI „PARLAMENTARĂ"

ARTICOLUL AL III-LEA

Fracţiunea social-democrată din Duma a III-a a fost prima fracţiune social-democrată căreia i-a fost dat să dăinuie vreo cîţiva ani şi să reziste la lunga „încercare" a unei activităţi comune cu partidul clasei muncitoare. Din motive lesne de înţeles nu putem relata aici istoricul acestei activităţi. Dar putem şi trebuie să subliniem doar esenţialul : cum *s-a reflectat* asupra fracţiunii din Dumă dezvoltarea partidului ? Cum au evoluat *relaţiile* dintre fracţiune şi partid ?

În primul rînd trebuie să constatăm că începuturile activităţii fracţiunii social-democrate din Duma a III-a au stîrnit nemulţumirea categorică a majorităţii partidului, care le-a condamnat cu asprime. În cadrul fracţiunii predominau menşevicii, care se aflau în opoziţie faţă de hotărîrile adoptate de partid în 1907 [117], şi această „opoziţie" a fost continuată sau preluată de fracţiunea social-democrată din Duma a III-a.

Între partid şi fracţiune a început un fel de luptă. Declaraţia fracţiunii a fost criticată — şi pe bună dreptate — pentru oportunismul ei. Organele de presă care reprezentau opinia majorităţii partidului sau a întregului partid au criticat în repetate rînduri acţiunile oportuniste ale fracţiunii şi au semnalat că în diferite probleme fracţiunea a expus incomplet sau greşit punctul de vedere al partidului.

Lista lungă a greşelilor şi a acţiunilor greşite, care trebuiau îndreptate, ale fracţiunii din Duma a III-a a fost

www.dacoromanica.ro

oficial consemnată în decembrie 1908 [118]. Bineînţeles că în acelaşi timp s-a arătat cît se poate de precis că vina nu e numai a fracţiunii, ci şi a *întregului* partid, care trebuie să acorde mai multă atenţie *activităţii* reprezentanţei sale în Dumă şi să lucreze împreună *cu ea.*

Rezultatele acestei munci sînt evidente pentru toată lumea. Din 1908 pînă în 1912 a avut loc în cadrul partidului evoluţia spre *lichidatorism* a aripii de dreapta a menşevismului. Cei patru ani de luptă dusă împotriva lichidatorismului, atît de bolşevici cît şi de menşevicii partinici [119], nu pot fi şterşi din istorie, oricît ar dori-o ziarul „Luci".

Şi în aceşti patru ani fracţiunea social-democrată din Dumă s-a transformat dintr-o fracţiune aflată în opoziţie *faţă de* partid, dintr-o fracţiune criticată de partid şi apărată (iar uneori chiar direct încurajată în oportunismul ei) de către menşevici, într-o fracţiune *antilichidatoristă.*

O dovadă grăitoare în acest sens este felul cum se împart membrii acestei fracţiuni după ziarele la care au colaborat în 1912. Astrahanţev şi Kuzneţov au colaborat la ziarul lichidatorist „Jivoe Delo". La fel şi Belousov, care curînd însă *s-a retras definitiv din fracţiune,* trimiţîndu-i un mesaj *ultralichidatorist* cu referiri pline de simpatie la Martov şi la „Naşa Zarea" (acest mesaj istoric al domnului Belousov va apărea, probabil, curînd în presă).

Mai departe. Şurkanov a colaborat şi la un ziar lichidatorist şi la unul antilichidatorist. Gheghecikori şi Ciheidze n-au colaborat la nici una dintre publicaţiile celor două orientări. Ceilalţi *8 membri ai fracţiunii* (Voronin, Voiloşnikov, Egorov, Zaharov, Pokrovski, Predkaln, Poletaev şi Surkov) au colaborat la publicaţii *antilichidatoriste.*

În anii 1911—1912 „Naşa Zarea" şi-a exprimat în repetate rînduri nemulţumirea faţă de fracţiunea social-democrată: lichidatorilor nu le putea fi pe plac trecerea fracţiunii menşevice de partea antilichidatorilor.

Experienţa unei activităţi desfăşurate într-o Dumă ultrareacţionară şi experienţa luptei împotriva aripii de

www.dacoromanica.ro

dreapta a menşevismului — care a alunecat în mlaştina lichidatorismului — au determinat fracţiunea social-democrată din Duma a III-a să evolueze spre stînga, să se apropie de partid, să se îndepărteze de oportunism.

Această remarcabilă istorie a celor patru ani *de luptă* dusă de *partid* pentru *partinitatea* fracţiunii (este vorba, aici, bineînţeles, numai de orientarea ideologică, de linia de activitate) foarte mulţi încearcă s-o uite, mai ales cei cărora le este neplăcută. Dar această istorie nu poate fi contestată. Noi trebuie s-o ţinem minte şi să pornim de la învăţămintele ei în aprecierea fracţiunii din Duma a IV-a. De această fracţiune ne vom ocupa în articolul următor.

Scris în prima jumătate a lunii decembrie 1912

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CLASA MUNCITOARE ŞI REPREZENTANŢA EI „PARLAMENTARĂ"

ARTICOLUL AL V-LEA

Primul act al fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a care ne îngăduie să ne facem o anumită idee despre componenţa acestei fracţiuni şi despre orientarea activităţii sale este rezoluţia adoptată de ea în problema Jagiełło [120]. Din ziare se ştie că ea a fost adoptată de cele şapte voturi menşevice împotriva celor şase voturi bolşevice. Este clar, prin urmare, că avem de-a face aici cu o hotărîre adoptată împotriva părerii majorităţii partidului, căci cei şase deputaţi muncitori din partea principalelor şase gubernii industriale reprezintă, după cum am văzut, majoritatea covîrşitoare a partidului muncitoresc.

Dar poate că *conţinutul* acestei rezoluţii e de natură să ne convingă de justeţea ei.

Să examinăm conţinutul rezoluţiei.

În punctul 1 se arată că „nu există date precise pentru a se stabili dacă majoritatea sau minoritatea proletariatului din Varşovia" „l-a ales *ca delegat*" pe Jagiełło.

Prin urmare, după părerea acestor şapte deputaţi social-democraţi, chestiunea nu este clară. Dar în acelaşi timp ei menţionează totuşi că este vorba de proletariatul *din Varşovia*, iar nu de proletariatul polonez în general, cum spun lichidatorii şi Bundul (vezi „Luci" şi „Naşa Zarea"). Noi mai ştim *cu precizie* că „proletariatul din Varşovia" *„a ales ca delegaţi"* doi social-democraţi şi un membru al P.P.S. (Jagiełło).

www.dacoromanica.ro

Doi înseamnă majoritatea faţă de unul. Prin urmare, există date foarte *precise* care arată că Jagiełło a fost ales de *minoritate*. Mai mult chiar : *majoritatea* delegaţilor muncitorimii (amîndoi social-democraţi) au fost *împotriva* alegerii lui Jagiełło, lucru pe care ei l-au declarat *în mod oficial*. Lichidatorii au invocat împrejurarea că Jagiełło a obţinut mai multe voturi, dar aceasta nu înlătură *faptul* că au fost aleşi ca delegaţi *doi* social-democraţi şi *un* membru al P.P.S.

În orice caz, trecînd sub tăcere — în cuprinsul rezoluţiei — *protestul* celor doi delegaţi social-democraţi, care reprezintă *pe toţi* social-democraţii polonezi din Varşovia, cei şapte deputaţi au procedat într-un mod *antipartinic*, căci pînă în prezent *numai* social-democraţia poloneză făcea parte din social-democraţia rusă.

Dar şi mai rău este punctul 2 al rezoluţiei. Faptul că pentru Jagiełło au votat „delegaţi burghezi evrei — ni se spune — denotă că pînă şi în mediul burghez (! ? în mediul burghez *evreiesc* ?) se întăreşte convingerea că numai socialiştii pot fi adevăraţi luptători pentru interesele legitime (? !) ale naţionalităţilor asuprite".

Toată lumea ştie că burghezii evrei n-au manifestat nici umbră de asemenea „convingere". Ei *preferau* un burghez polonez, dar în lipsa unui alt adept al egalităţii în drepturi au fost *nevoiţi* să aleagă un socialist. Nu „creşterea conştiinţei", ci creşterea *dificultăţilor* provocate de lupta dintre burghezii de diferite naţionalităţi — iată ce i-a dat lui Jagiełło mandatul de deputat !

Un delegat al muncitorimii poate (şi trebuie) să folosească „dificultăţile" unor tîlhari care s-au încăierat între ei, pentru a face să fie ales în Dumă un om cinstit. Acest lucru este indiscutabil. Părerea contrară a unei părţi infime a social-democraţiei poloneze (aşa-zisa „Conducere centrală", care a pierdut *centrul* — Varşovia) este lipsită de orice temei.

Dar cînd un om cinstit a fost ales în Dumă datorită faptului că doi tîlhari s-au încăierat este absurd şi ridicol să spui că *unul din cei doi tîlhari* a dat dovadă de „o creştere a conştiinţei". Tocmai această elogiere a delegaţi-

www.dacoromanica.ro

lor burghezi evrei, care nu e cîtuşi de puţin necesară *pentru justificarea* mandatului lui Jagiełło, dovedeşte *oportunismul* sus-menţionaţilor 7 membri ai fracţiunii, atitudinea lor *neproletară* în problema naţională.

În cuprinsul *rezoluţiei*, cei şapte deputaţi ar fi trebuit să condamne şi să înfiereze vrajba naţională în general şi antisemitismul burghezilor polonezi *în special*; asta ar fi fost o treabă bună. Dar a atribui burghezilor evrei „o creştere a conştiinţei" înseamnă a demonstra propria ta *in*conştienţă.

Punctul al treilea vrea să demonstreze că Jagiełło este social-democrat. Şi cum se demonstrează asta? 1) „Cu declaraţia lui". Asta nu e o dovadă. Oameni *de partid* ţin seama de *organizaţia* din care face parte X şi nu de „declaraţia" lui. Asemenea lucruri elementare le pot uita doar nişte lichidatori *. 2) „Cu faptul că candidatura lui Jagiełło a fost sprijinită de blocul Bundului cu P.P.S."

Dar unde este social-democraţia poloneză? Blocul *fără ea* şi *împotriva ei* (retragerea celor doi delegaţi social-democraţi ai Varşoviei) constituie o dovadă a caracterului *antipartinic* al Bundului, lucru recunoscut pînă şi de Plehanov, care înclină spre împăciuitorism!

La punctul 4 citim: „P.P.S. nu s-a unit încă cu social-democraţia rusă". Aceasta este numai o jumătate de adevăr! De ce *au trecut sub tăcere* cei şapte că printr-o rezoluţie a partidului (din decembrie 1908) *a fost respinsă* unirea cu P.P.S.? Numai pentru a fi pe placul lichidatorilor partidului?

Concluzia la care ajunge această rezoluţie mioapă şi nenorocită este că „problemele vieţii interne a social-democraţiei ruse" trebuie să fie separate *de* „problemele activităţii politice din Dumă". Această separare este însă cît se poate de nefastă. Oameni *de partid* nu pot separa aceste probleme. A le separa înseamnă a separa de partid fracţiunea din Dumă. Asta este un oportunism de cea mai rea speţă şi creează o mare confuzie. Tactica se stabileşte prin hotărîri „interne" de partid. Se pune întrebarea: oare *această* tactică trebuie aplicată în „activitatea po-

* Această frază este tăiată în manuscris. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

litică din Dumă" sau o altă tactică, „fără de partid" ? ?

Candidatul Bundului, al acestui partid care vrea să treacă drept parte a social-democraţiei, *este lipsit* de vot deliberativ în „problemele vieţii interne a social-democraţiei". Acesta este singurul plus al preaîncurcatei rezoluţii a celor şapte deputaţi pe care i-au încurcat lichidatorii.

Muncitorii conştienţi trebuie să ajute pe aceşti deputaţi să se descurce, să le explice greşeala comisă, să depună eforturi perseverente (şi în Duma a IV-a, ca şi în Duma a III-a) pentru *a aduce pe linia justă* fracţiunea din Dumă. Privită în sine, greşeala nu este la început chiar atît de gravă, după cum a remarcat pe bună dreptate K. Stalin [121] ; important este doar ca democraţia muncitorească *să recunoască* deschis şi făţiş greşeala şi să obţină recunoaşterea ei. Atunci continuarea va fi mai bună decît începutul.

Rog confirmaţi neapărat primirea articolului, iar dacă, contrar aşteptărilor, veţi hotărî să nu-l publicaţi, restituiţi-mi-l neîntîrziat, căci în acest caz îl voi publica în altă parte.

Scris în prima jumătate a lunii decembrie 1912

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

„ÎMPĂCAREA" NAȚIONALIȘTILOR CU CADEȚII

Cel mai important rezultat politic al dezbaterilor care au avut loc în Dumă pe marginea declarației guvernului este înduioșătoarea unitate de vederi dintre *naționaliști*, octombriști și *cadeți*. Așa-numita „societate" de la noi este atît de sensibilă la orice fraze ieftine și sforăitoare, încît ne vedem nevoiți să insistăm în mod deosebit asupra acestui rezultat *real* al expunerilor critice făcute de *toate* partidele pe marginea problemelor politice principiale.

„Partidele dispăruseră, scria ziarul *național* „Novoe Vremea" (nr. 13 199). — Admirabilul discurs al deputatului Maklakov (în ședința din 7 decembrie) a unit întreaga Dumă de stat, care l-a aplaudat lăsînd la o parte orice calcule și divergențe de partid'

Aceste aprecieri făcute de un ziar *național*, campionul atitudinilor de lingușire și al campaniilor de atîțare împotriva evreilor și a alogenilor, trebuie să rețină atenția și să dea de gîndit oricui se interesează serios de politică.

Octombriștii și naționaliștii, partizanii lui Gucikov și cei ai ziarului „Novoe Vremea", l-au aplaudat pe Maklakov nu pentru că „au lăsat la o parte" divergențele de partid, ci pentru că au înțeles în mod just profunda *unitate de vederi* dintre burghezia liberală și moșierii-naționaliști.

Maklakov a exprimat această unitate de vederi în problemele fundamentale ale politicii interne și externe.

www.dacoromanica.ro

„Rusia nu caută război, dar nici nu se teme de el", a exclamat acest cadet în aplauzele prelungite ale *naționaliștilor*. Și de ce să nu-l aplaude ? Pentru orice om cît de cît inițiat în politică e clar că prin aceste cuvinte cadeții au arătat că *sînt de acord* cu politica de zăngănire a armelor, cu politica militarismului, cu politica înarmărilor terestre și navale, care apasă și ruinează masele populare.

Liberalii, care sprijină militarismul, nu inspiră teamă reacțiunii, căci reacționarii judecă, pe bună dreptate, în felul următor : sprijinirea militarismului e *un fapt*, în timp ce peroratiile liberale sînt *vorbe goale*, pur și simplu irealizabile sub domnia reacțiunii. „Dă-ne milioane pentru înarmări, iar noi îți vom da aplauze pentru fraze liberale" — iată ce spune sau ce ar trebui să spună Balalaikinilor [122] din Dumă orice moșier-iobăgist deștept.

Dar poziția lui Maklakov în politica internă ? Este oare întîmplător faptul că preotul cu vederi de dreapta „e mai mult decît mulțumit", după cum mărturisește chiar „Reci", sau că „Novoe Vremea" reproduce, exultînd, „laitmotivul" lui Maklakov : „Să înceteze împărțirea Rusiei în două tabere : țara și guvernul" ?

Nu, acest fapt nu este întîmplător, deoarece, prin văicărelile sale pe tema oportunității unei „împăcări", *în fapt* Maklakov nu face decît să-i cînte în strună lui Kokovțov. Kokovțov vrea și el o „împăcare" !

Kokovțov *nu* vrea o schimbare a raportului de forțe sociale. Maklakov a dovedit că nu înțelege *cîtuși de puțin ce fel* de schimbare este necesară și *cum* poate fi obținută ea. „Împăcarea" este tocmai cuvîntul care *pune în umbră* singura problemă serioasă, problema condițiilor și a mijloacelor unei asemenea schimbări, — o pune în umbră printr-o frază goală, care nu spune nimic, care întunecă conștiința cetățenească a maselor și caută să le adoarmă pe acestea.

O „societate" care e în stare să aplaude discursurile lui Maklakov pe tema „împăcării" este demnă de tot disprețul.

www.dacoromanica.ro

În schimb, în cuvîntarea rostită de Malinovski, reprezentantul muncitorilor, pe marginea declarației guvernului, naționaliștii și cadeții s-au străduit să nu observe *modul cum pune* democrația aceste probleme. E adevărat însă că, rostindu-și cuvîntarea, Malinovski s-a adresat cu totul *altui* public decît cel de pe băncile Dumei.

„Pravda" nr. 194 din 15 decembrie 1912

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

NAŢIONAL-LIBERALII

În ultimii ani se observă clar în rîndurile liberalismului rus o anumită diferenţiere. Din tabăra generală a liberalilor începe să se desprindă „adevărata" burghezie. Capitalul liberal îşi întemeiază un partid *propriu*, în care trebuie să intre (şi intră efectiv) numeroase elemente din rîndurile burgheziei care înainte mergeau alături de octombrişti ; pe de altă parte, spre acest partid se îndreaptă elementele cele mai moderate, mai „solide" ale partidului cadet, şi anume acelea care fac parte din rîndurile marii burghezii.

Grupul „progresiştilor" din Duma a III-a şi a IV-a, precum şi grupul „progresist" din Consiliul de stat sînt pe punctul de a deveni în arena parlamentară reprezentanţa oficială de partid a acestei burghezii naţional-liberale. Recentul congres al „progresiştilor" n-a făcut în fond altceva decît să traseze acel program naţional-liberal pe care în momentul de faţă îl propovăduieşte „Russkaia Molva" [123].

Ce vor aşa-zişii „progresişti" ? De ce îi numim noi naţional-liberali ?

Ei *nu* vor dominaţia deplină şi exclusivă a moşierilor şi birocraţilor. Ei vor — şi o spun deschis — o constituţie cenzitară îngustă şi moderată, cu un sistem bicameral şi cu un sistem electoral antidemocratic. Ei vor „un guvern de mînă forte" care să ducă o politică „patriotică" de cucerire prin foc şi sabie a unor noi pieţe pentru „industria naţională". Ei vor ca birocraţii să ţină seama de voinţa

www.dacoromanica.ro

lor în aceeaşi măsură în care ţin seama de voinţa Purişkevicilor. În aceste condiţii ei sînt gata să dea uitării „vechile răfuieli" cu reacţionarii şi să lucreze mînă-n mînă cu ei pentru crearea unei „mari" Rusii capitaliste.

Ceea ce îi desparte pe ei de partidul octombrist este faptul că în rîndurile acestora este prea puternic elementul moşieresc şi că el, acest partid, este de o complezenţă care frizează neputinţa. De partidul cadet îi desparte repulsia faţă de cochetarea demagogică a cadeţilor cu democraţia. Falsa vorbărie cadetă pe tema votului universal, a înstrăinării forţate a pămîntului (fie şi cu răscumpărare) li se pare acestor constituţionalişti „serioşi" cu totul superfluă şi inadmisibilă.

Naţional-liberalii spun pe şleau : nu trebuie să ne temem de acuzaţia că „încurajăm forţele reacţionare" ; trebuie să combatem deschis pe cei „care îndeamnă pe ţărani să ocupe pămînturile moşiereşti" şi „aţîţă la ură împotriva claselor avute" ; cînd este vorba de „forţa militară" a ţării nu trebuie să existe împărţirea în oameni de dreapta şi oameni de stînga :

„Ne-am întors în patrie... Armata rusă este... armata *noastră*... Justiţia rusă nu e judecata lui Şemeaka, ci justiţia *noastră*... Puterea externă a Rusiei nu este un capriciu vanitos al birocraţiei, ci forţa şi mîndria *noastră*". (Vezi declaraţiile programatice din „Russkaia Molva".)

Naţional-liberalii au, fără îndoială, un anumit „viitor" în Rusia. Ei vor fi partidul „adevăratei" burghezii capitaliste, aşa cum îl vedem şi în Germania. Elementele liberale pur intelectualiste, cu o „bază" mai slabă, vor rămîne la cadeţi. Naţional-liberalii capătă ideologi de felul lui Struve, Maklakov, Protopopov, Kovalevski şi alţii, care stau deja de foarte multă vreme cu un picior în tabăra reacţionară. Lor li se vor alătura, fără îndoială, şi cele mai moderate elemente moşiereşti „şipoviste" din zemstve, care sînt şi ele pentru o „constituţie" cenzitară îngustă, o „constituţie" pentru cei bogaţi. (Nu degeaba şi-a amintit recent d-l Struve cu atîta drag de d-l Şipov...).

Visurile „progresiştilor" despre un „guvern de mînă forte" care să ducă o politică liberală sînt, firește, ireali-

www.dacoromanica.ro

zabile în viitorul apropiat. Hvostovii și Purișkevicii continuă să rămînă oamenii zilei. Nu este exclus ca partidul național-liberal să nu se închege definitiv în momentul de față și ca ziarul lor să dispară așa cum a dispărut în urmă cu trei ani ziarul „Slovo“ [124], care-și pusese, în linii generale, aceleași țeluri. (În Dumă însă „progresiștii“ s-au întărit relativ, în comparație cu cadeții.) Dar manifestarea fățișă a burgheziei național-liberale denotă, în orice caz, o considerabilă maturizare a contradicțiilor de clasă din Rusia.

Autoafirmării burgheziei capitaliste muncitorii trebuie să-i opună o energie înzecită pe linia organizării *lor* și a autoafirmării *lor* ca clasă.

„Pravda“ nr. 200 din 22 decembrie 1912 *Se tipărește după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

DESPRE ATITUDINEA FAŢĂ DE LICHIDATORISM ŞI DESPRE UNITATE

Teze

1. Cei patru ani de luptă împotriva lichidatorismului.

   Definiţia dată de partid lichidatorismului în *decembrie* 1908. Condamnarea lichidatorismului pentru faptul că încearcă să distrugă partidul, şi nu pentru faptul că preconizează munca legală. Victoria repurtată de antilichidatorism în arena legală în 1912 („**Pravda**“ şi alegerile).

2. Provocarea sciziunii de către lichidatori. Ei s-au rupt de partid. Grupurile lor de iniţiativă sînt un produs al sciziunii şi o manifestare a acesteia.

3. Conferinţa din august 1912 este antipartinică prin compoziţia ei, fapt pe care au fost nevoiţi să-l recunoască pînă şi împăciuitoriştii.

   Este inadmisibil ca în numele partidului social-democrat să vorbească nişte grupuleţe din străinătate care n-au împuterniciri directe din partea vreunei organizaţii social-democrate din Rusia şi nu acţionează de acord cu ea.

4. Rezoluţiile pe care conferinţa din august le-a adoptat în problemele fundamentale ale mişcării, şi în primul rînd în problema esenţială a recunoaşterii depline şi sincere a partidului ilegal, se caracterizează, ca să ne exprimăm mai delicat, prin „diplomaţie“, adică prin

www.dacoromanica.ro

aceea că se eschivează să dea un răspuns direct la problema în discuţie. Aceste rezoluţii sînt în fond rezoluţii lichidatoriste.

5. Comportarea politică a grupului lichidatorist atît la „Naşa Zarea" cît şi la „Luci" după conferinţa (din august) a arătat caracterul net antipartinic al acestui grup, ceea ce şi-a găsit expresia (a) în propagarea ideii unui partid legal ; (b) în ironii la adresa „mişcării ilegale" în presa legală ; (c) în lupta împotriva grevelor revoluţionare şi în combaterea luptei revoluţionare de masă în genere.

   Necesitatea unei lupte hotărîte împotriva acestui grup, care este antipartinic.

6. Propagarea unităţii în coloanele presei legale, care ocoleşte şi estompează esenţa chestiunii, şi anume problema *recunoaşterii în fapt* a partidului ilegal, înseamnă înşelarea muncitorilor.

7. Necesitatea absolută a unităţii tuturor curentelor şi nuanţelor în cadrul organizaţiei ilegale. Chemarea la o unitate de acest gen.

Scris în decembrie 1912

Publicat pentru prima oară în 1939, în revista „Bolşevik" nr. 1

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

COMUNICATUL ŞI REZOLUŢIILE CONSFĂTUIRII DE LA CRACOVIA A COMITETULUI CENTRAL AL P.M.S.D.R. CU UNII ACTIVIŞTI DE PARTID [125]

Publicat în prima jumătate a lunii februarie (st.n.) 1913, într-o broşură editată de C. C. al P.M.S.D.R. la Paris

Rezoluţia „Cu privire la reorganizarea şi la activitatea ziarului «Pravda»" a fost publicată pentru prima oară în 1956, în revista „Voprosî istorii" nr. 11

Se tipăreşte după textul broşurii, confruntat : „Comunicatul" cu manuscrisul, iar „Rezoluţiile" cu textul ediţiei hectografiate

Se tipăreşte după o copie făcută de N. K. Krupskaia

www.dacoromanica.ro

COMUNICAT

În februarie anul acesta a avut loc o consfătuire a Comitetului Central al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid. S-a reuşit să se asigure participarea la această consfătuire a unor membri ai organizaţiilor de partid ilegale din Petersburg (cinci), din regiunea Moscova (doi), din Sud (doi), din Ural şi din Caucaz. Deoarece nu s-au putut efectua alegeri de delegaţi din partea organizaţiilor locale, consfătuirea nu s-a constituit în conferinţă. O parte dintre membrii C.C. n-au putut lua parte la consfătuire, din cauza unor impedimente de natură poliţienească.

Aproape toţi participanţii la consfătuire sînt tovarăşi care au îndeplinit munci de răspundere în tot felul de asociaţii muncitoreşti legale şi în cadrul aşa-numitelor „posibilităţi legale". În felul acesta, componenţa consfătuirii a asigurat o justă oglindire a întregii munci de partid din toate regiunile principale ale Rusiei.

Consfătuirea a ţinut 11 şedinţe şi a elaborat rezoluţii (în afară de cele nedestinate publicităţii) * la următoarele puncte de pe ordinea de zi : 1) Avîntul revoluţionar, grevele şi sarcinile partidului. 2) Construirea organizaţiei ilegale. 3) Fracţiunea social-democrată din Dumă. 4) Presa de partid. 5) Campania în legătură cu asigurările sociale. 6) Atitudinea faţă de lichidatorism. Problema unităţii. 7) Despre organizaţiile social-democrate „naţionale".

* Cuvintele puse în paranteză sînt tăiate în manuscris şi din considerente conspirative n-au intrat în broşură. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Rezoluţiile au fost adoptate în unanimitate, cu excepţia abţinerii unui tovarăş la două puncte ale rezoluţiei cu privire la „asigurările sociale" şi a unui tovarăş în unele chestiuni de amănunt din rezoluţia „naţională".

Rezoluţiile consfătuirii, care au fost aprobate de C.C., oferă o sinteză a experienţei partidului şi trasează linia călăuzitoare în toate problemele mai importante ale muncii social-democrate în Rusia de astăzi.

*
* *

Una dintre sarcinile cele mai importante ale social-democraţiei este de a trage sistematic învăţăminte din experienţa anului 1912, deoarece acesta a fost anul unei mari cotituri istorice în mişcarea muncitorească din Rusia. În afară de faptul că în locul declinului şi al destrămării a survenit o înviorare, clasa muncitoare a trecut în masă la ofensivă împotriva capitaliştilor şi a monarhiei ţariste. Valul grevelor economice şi politice s-a ridicat atît de sus, încît în această privinţă Rusia se află din nou în *fruntea tuturor* ţărilor din lume, chiar şi a celor mai dezvoltate.

Acest fapt nu va face, desigur, pe nici un muncitor conştient să uite cît de mult ne-au luat-o înainte proletarii din ţările libere în ceea ce priveşte organizarea şi educaţia de clasă a maselor. Dar acest fapt dovedeşte că Rusia a intrat într-o perioadă cînd se apropie o *nouă revoluţie*.

Clasei muncitoare îi revine marea sarcină de a trezi conştiinţa revoluţionară a tuturor maselor democratice şi de a le educa în luptă, de a le conduce în vederea pregătirii unui puternic asalt care trebuie să dea Rusiei libertatea şi republica, nimicind monarhia Romanovilor. Sprijinirea pe toate căile a luptei revoluţionare deschise a maselor, organizarea ei, lărgirea, adîncirea şi intensificarea ei — iată sarcina fundamentală a momentului prin care trecem. Nu este social-democrat acela care nu este conştient

www.dacoromanica.ro

(1

Совещание ЦК Рос. С.Д. Р.П.
Партии с партийными работниками.

В феврале текущего года
состоялось совещание Ц.К. Рос. С.Д.
Р.П. с партийными работниками. Со-
вещание удалось лучшим своим пред-
ставителям партийных организаций Петер-
бурга (петербург), Московской области (Мо-
ск), Юга (Юг), Урала и Кавказа. Про-
изведя выборы от местных организа-

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Comunicat" cu privire la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid. — 1913.

Micșorat

www.dacoromanica.ro

de această sarcină şi care nu lucrează într-o organizaţie, grupă sau celulă ilegală ce activează în direcţia dezvoltării revoluţiei.

*
* *

Avîntul revoluţionar al proletariatului în 1912 a fost principala forţă motrice a schimbării unanim recunoscute care a intervenit în starea de spirit a democraţiei. Social-democraţia a obţinut importante victorii atît în alegerile pentru Duma a IV-a cît şi în crearea unei prese muncitoreşti legale care să propage cel puţin noţiunile elementare ale teoriei marxiste. Şi dacă guvernul ţarist n-a putut împiedica aceste succese, asta se datoreşte exclusiv faptului că lupta revoluţionară deschisă a maselor a schimbat întreaga situaţie social-politică. Continuîndu-şi activitatea stăruitoare, perseverentă, sistematică pe linia folosirii tuturor „posibilităţilor legale" de orice fel, începînd cu tribuna Dumei ultrareacţionare şi terminînd cu diferitele asociaţii pentru combaterea alcoolismului, P.M.S.D.R. nu uită nici un moment că de înaltul titlu de membru de partid este demn numai acela a cărui muncă în rîndurile maselor este în întregime o muncă desfăşurată realmente în spiritul hotărîrilor partidului, concepute şi adoptate din punctul de vedere al revoluţiei care se apropie şi nu din punctul de vedere al „legalităţii" în cadrul regimului de la 3 iunie. Să nu ne lăsăm influenţaţi de destrămarea şi de discordia care au rămas din perioada anilor 1908—1911, ci să luptăm împotriva lor — iată sarcina noastră. Să nu ne lăsăm duşi de curentul legalismului haotic şi lipsit de principii, ci să folosim toate posibilităţile legale pentru a grupa treptat în jurul partidului ilegal tot ce este viu — iată ce trebuie să facem noi. Nici un fel de pace cu cei care abuzează de legalism pentru a semăna scepticismul şi indiferenţa faţă de lupta revoluţionară a maselor sau chiar pentru a o frîna de-a dreptul — iată lozinca noastră.

Chezăşia înfăptuirii revendicărilor noastre o constituie nu diminuarea lor, nici ciuntirea programului nostru sau

www.dacoromanica.ro

tactica de a atrage pe oamenii cu nivel redus propagîndu-le lozinca înşelătoare a celor care afirmă că poate fi uşor obţinută cutare sau cutare reformă constituţională în condiţiile menţinerii ţarismului rus. Nu, chezăşia înfăptuirii acestor revendicări o constituie educarea maselor în spiritul democratismului consecvent şi al conştiinţei falsităţii iluziilor constituţionaliste. Chezăşia o constituie organizarea revoluţionară a clasei înaintate, adică a proletariatului, şi uriaşul entuziasm revoluţionar al maselor.

Perioada dezmăţului contrarevoluţiei ne-a lăsat moştenire destrămarea şi discordia ideologică, dezagregarea organizatorică existentă în multe centre ale mişcării muncitoreşti, metodele primitive de muncă şi ruperea forţată de partid — la unii; o atitudine dispreţuitoare şi chiar răuvoitoare faţă de „ilegalitate", care păstrează tradiţiile revoluţionare şi elaborează tactica revoluţionară — la alţii. Desprinderea lichidatorilor de partidul social-democrat, izolarea efectivă şi, pe alocuri, uitarea principiilor social-democraţiei şi destrămarea organizaţiilor social-democrate „naţionale", toate acestea au făcut ca revendicarea *unităţii* să devină extrem de actuală.

Unitatea proletariatului social-democrat este o condiţie necesară a victoriilor lui.

Unitatea proletariatului social-democrat nu este posibilă fără unitatea partidului *său*, P.M.S.D.R.

Şi aici ne dăm seama imediat că nu putem rezolva problema acestei unităţi dacă nu rezolvăm, nu numai pe hîrtie, ci şi în fapt, problema necesităţii partidului ilegal. Cine vorbeşte de unitate propovăduind totodată ideea unui „partid muncitoresc legal", acela se înşală singur şi înşală şi pe muncitori. Cine vorbeşte de unitate lăsînd să se creadă că această problemă poate fi rezolvată, lămurită sau cel puţin pusă în cadrul legalităţii, acela se înşală singur şi înşală şi pe muncitori.

Nu, nu fraze goale despre „unitate" în coloanele presei legale, nu acorduri cu diferite grupuleţe de intelectuali care „merg pe cărări diferite", nu diplomaţia tratativelor din străinătate, ci *numai unirea* în cadrul organizaţiilor locale, *fuzionarea* efectivă într-o singură organizaţie ilegală

www.dacoromanica.ro

a *tuturor* muncitorilor care fac parte din P.M.S.D.R., — numai aceasta poate să rezolve problema unităţii.

Muncitorii au şi început singuri, prin acţiuni pornite de jos, să rezolve în modul acesta problema unităţii, unicul mod serios şi eficace de a rezolva această problemă. Consfătuirea cheamă pe toţi social-democraţii să păşească pe acest drum.

Muncitorii social-democraţi refac pretutindeni organizaţiile ilegale unice ale P.M.S.D.R. sub formă de celule de uzină, comitete de fabrică şi de uzină, grupuri raionale, centre orăşeneşti, grupe social-democrate şi *tot felul* de instituţii legale etc. Cine nu vrea să se condamne singur la situaţia de solitar neputincios să intre în aceste organizaţii. Recunoaşterea partidului ilegal, sprijinirea luptei revoluţionare a maselor se înfăptuiesc aici sub controlul muncitorilor înşişi.

* * *

Perioada de destrămare e pe sfîrşite. A sosit momentul să strîngem forţele. Să ne unim deci în organizaţiile ilegale ale P.M.S.D.R. Ele nu închid uşa nici unui social-democrat care doreşte să activeze în cadrul lor, care doreşte să ajute la organizarea proletariatului, să-l ajute pe acesta în lupta lui împotriva capitalului, în asaltul lui revoluţionar — care a început — împotriva monarhiei ţariste.

Criza politică generală se coace în Rusia încet, dar sigur. Sistemul de la 3 iunie a fost ultima încercare de a salva monarhia ultrareacţionară a ţarului, o încercare de a o renova printr-o alianţă cu vîrfurile burgheziei, şi această încercare a dat greş. Noi forţe ale democraţiei cresc şi se întăresc cu repeziciune în rîndurile ţărănimii şi ale burgheziei orăşeneşti din Rusia. Numărul proletarilor de la oraşe şi sate, organizarea lor, coeziunea lor, încrederea în forţa lor de nebiruit, întărită de experienţa grevelor de masă, cresc mai rapid decît înainte.

www.dacoromanica.ro

Organizînd într-un tot unic detaşamentele de avangardă ale acestui proletariat, P.M.S.D.R. trebuie să-l conducă la bătălii revoluţionare în numele vechilor noastre revendicări revoluţionare.

Comitetul Central al P.M.S.D.R.

Februarie 1913

www.dacoromanica.ro

REZOLUŢII

AVÎNTUL REVOLUŢIONAR, GREVELE ŞI SARCINILE PARTIDULUI

1. Faptul cel mai important din istoria mişcării revoluţionare şi a revoluţiei ruse în cursul anului 1912 este creşterea enormă a luptei greviste, atît economice cît şi politice, a proletariatului. Numărul participanţilor la grevele politice a ajuns la 1 000 000.

2. Demn de o atenţie deosebită este caracterul luptei greviste din 1912. Într-o serie de cazuri muncitorii au formulat concomitent revendicări economice şi politice, un val de greve economice a fost urmat de un val de greve politice şi viceversa. Lupta dusă împotriva capitaliştilor pentru drepturile cucerite în 1905 şi răpite apoi de contrarevoluţie, precum şi scumpirea crescîndă a traiului trezesc noi şi noi pături de muncitori, punînd în faţa lor problemele politice în forma cea mai ascuţită. Toată această variată îmbinare şi împletire a luptei economice cu cea politică constituie o condiţie şi o chezăşie a forţei mişcării, creînd greva revoluţionară de masă.

3. Începutul exploziilor de nemulţumire şi al revoltelor din unităţile flotei şi armatei care au marcat anul 1912 se află în legătură neîndoielnică cu grevele revoluţionare de masă ale muncitorilor şi denotă creşterea frămîntărilor şi a revoltei în cercurile largi ale democraţiei, şi în special în rîndurile ţărănimii, din care se recrutează principala masă a armatei.

4. Toate aceste fapte, privite în legătură cu radicalizarea generală a ţării, care s-a vădit în alegerile pentru Duma a IV-a, cu toate că arhireacţionarul guvern ţarist

www.dacoromanica.ro

le-a falsificat în chipul cel mai neruşinat, au arătat în mod definitiv că Rusia a păşit din nou într-o perioadă de luptă revoluţionară deschisă a maselor. Noua revoluţie, al cărei început îl trăim, este rezultatul inevitabil al falimentului politicii inaugurate de ţarism la 3 iunie. Această politică n-a putut satisface nici măcar extrem de servila mare burghezie. Cît priveşte masele poporului, şi îndeosebi masele naţionalităţilor asuprite, ele au devenit şi mai lipsite de drepturi, în timp ce milioane şi milioane de ţărani au fost din nou aruncaţi în ghearele foametei.

5. În aceste condiţii, grevele revoluţionare de masă au o importanţă excepţională şi datorită faptului că constituie unul dintre cele mai eficace mijloace pentru înlăturarea apatiei, a deprimării şi a fărîmiţării proletariatului agricol şi a ţărănimii, pentru trezirea iniţiativei lor politice şi atragerea lor la acţiuni revoluţionare simultane cît mai unite şi cît mai largi.

6. Lărgind şi intensificînd agitaţia pentru revendicările imediate ale P.M.S.D.R. — republica democratică, ziua de muncă de 8 ore şi confiscarea tuturor pămînturilor moşiereşti în folosul ţărănimii —, organizaţiile partidului trebuie să pună la loc de frunte în activitatea lor sprijinirea pe toate căile a grevelor revoluţionare de masă, precum şi organizarea şi dezvoltarea a tot felul de acţiuni revoluţionare ale maselor. Îndeosebi e necesar să se pună ca sarcină imediată organizarea unor demonstraţii revoluţionare de stradă, fie îmbinîndu-le cu greve politice, fie organizîndu-le ca acţiuni de sine stătătoare.

7. Faptul că unii capitalişti recurg la lock-outuri (concedieri în masă) împotriva muncitorilor grevişti pune noi sarcini în faţa clasei muncitoare. Trebuie să se ţină seama în mod minuţios de condiţiile economice ale grevei în fiecare regiune, în fiecare ramură industrială, în fiecare caz în parte, căutîndu-se împotriva lock-outurilor noi forme de luptă (de pildă greva italiană) şi înlocuind grevele politice cu mitinguri revoluţionare şi cu demonstraţii revoluţionare de stradă.

8. Unele organe ale presei legale, cu totul independent de felul în care apreciază ele o grevă sau alta, duc

www.dacoromanica.ro

o agitaţie generală împotriva grevelor revoluţionare de masă. În afară de presa liberală, o astfel de agitaţie desfăşoară, de pildă, grupul de lichidatori de la „Luci", în pofida voinţei unei părţi considerabile a muncitorilor care într-un fel sau altul sprijină acest ziar. De aceea sarcina tuturor muncitorilor social-democraţi membri de partid este : 1) de a lupta cu hotărîre împotriva acestui grup ; 2) de a explica în mod sistematic şi perseverent tuturor muncitorilor, fără deosebire de orientare, cît de dăunătoare este propaganda menţionată şi 3) de a uni toate forţele proletare în vederea dezvoltării agitaţiei revoluţionare şi a acţiunilor revoluţionare ale maselor.

CONSTRUIREA ORGANIZAŢIEI ILEGALE

1. Făcînd bilanţul dezvoltării mişcării muncitoreşti în 1912 şi al muncii partidului în acest an, consfătuirea constată că :

noul val de acţiuni revoluţionare ale maselor a confirmat în întregime hotărîrile precedente ale P.M.S.D.R. (şi îndeosebi hotărîrile Conferinţei din ianuarie 1912) în problema construcţiei de partid. Desfăşurarea luptei greviste în cursul anului 1912, campania electorală a social-democraţilor în alegerile pentru Duma a IV-a, mersul campaniei în legătură cu asigurările etc. au arătat în mod neîndoielnic că, în perioada prin care trecem, singurul tip just de construcţie organizatorică este : partidul ilegal ca o sumă de celule de partid înconjurate de o reţea de asociaţii muncitoreşti legale şi semilegale.

2. Adaptarea formelor organizatorice ale construcţiei partidului ilegal la condiţiile locale este absolut obligatorie. Diversitatea formelor de camuflare a celulelor ilegale, precum şi o cît mai mare elasticitate în adaptarea formelor de muncă la condiţiile locale şi la relaţiile de trai, constituie chezăşia viabilităţii organizaţiei ilegale.

3. În momentul de faţă, principala sarcină imediată în domeniul construcţiei organizatorice este de a crea în toate fabricile şi uzinele comitete de partid ilegale, care să fie

www.dacoromanica.ro

alcătuite din cele mai active elemente muncitoreşti. Puternicul avînt al mişcării muncitoreşti creează condiţii în care refacerea comitetelor de partid din întreprinderi şi întărirea celor existente devin cu putinţă în marea majoritate a localităţilor.

4. Consfătuirea subliniază că acum a devenit pe deplin actuală necesitatea de a crea din grupurile locale răzleţe o singură organizaţie conducătoare în fiecare centru.

Ca tip de organizaţie orăşenească s-a format la Petersburg, de pildă, comitetul orăşenesc conducător, creat prin îmbinarea principiului eligibilităţii — în virtutea căruia membrii lui se aleg prin votul celulelor raionale — cu principiul cooptării.

Acest tip de organizaţie face cu putinţă stabilirea unei legături foarte strînse şi directe între organul conducător şi celulele de jos şi, în acelaşi timp, permite să se creeze un organ executiv, numericeşte restrîns, mobil şi cît se poate de conspirativ, care are dreptul să acţioneze în orice moment în numele întregii organizaţii. Consfătuirea recomandă şi celorlalte centre ale mişcării muncitoreşti să adopte acest tip, cu modificările care decurg din condiţiile locale şi din relaţiile de trai.

5. Pentru stabilirea unor legături strînse între organizaţiile locale şi C.C., precum şi pentru îndrumarea şi coordonarea muncii de partid, consfătuirea consideră că este imperios necesară organizarea unor centre regionale în principalele regiuni ale mişcării muncitoreşti.

6. Ca una dintre cele mai importante sarcini practice în domeniul stabilirii unei legături vii şi permanente între C.C. şi grupurile social-democrate locale, precum şi în domeniul creării unor forme elastice de conducere a muncii locale în marile centre ale mişcării muncitoreşti, se recomandă introducerea sistemului oamenilor de încredere. Oamenii de încredere trebuie să fie recrutaţi din rîndurile muncitorilor cu funcţii de conducere în organizaţiile locale. Muncitorii înaintaţi sînt singurii în măsură să întărească şi să consolideze prin propriile lor forţe aparatul central al partidului în diferite localităţi, ca şi pe întreaga Rusie.

www.dacoromanica.ro

7. Consfătuirea îşi exprimă dorinţa ca C.C. să organizeze cît mai des consfătuiri cu activişti locali de partid care activează în diferitele domenii ale muncii social-democrate.

8. Consfătuirea aminteşte repetatele hotărîri de partid în care se arată că partidul muncitoresc nu poate exista altfel decît din cotizaţiile regulate ale membrilor săi, din colectele muncitoreşti. Fără asemenea colecte, mai cu seamă în condiţiile de astăzi, existenţa unei oricît de restrînse instituţii centrale (locale sau pe întreaga Rusie) a partidului este absolut imposibilă.

9. (Nu se publică.)

CU PRIVIRE LA FRACŢIUNEA SOCIAL-DEMOCRATĂ DIN DUMA

1. Consfătuirea constată că, cu toată prigoana crîncenă din partea guvernului şi cu toate că acesta a măsluit alegerile, cu toate că în multe locuri s-a conturat pe deplin existenţa unui bloc liberal-ultrareacţionar împotriva social-democraţilor, P.M.S.D.R. a obţinut mari victorii în alegerile pentru Duma a IV-a. Aproape pretutindeni a crescut numărul voturilor obţinute de social-democraţi în curia a doua orăşenească, pe care social-democraţia o smulge tot mai mult din mîinile liberalilor. Cît priveşte curia muncitorească, cea mai importantă pentru partidul nostru, aici P.M.S.D.R. şi-a menţinut dominaţia exclusivă, iar clasa muncitoare, alegînd în această curie numai deputaţi bolşevici, a subliniat printr-un vot deosebit de masiv că a rămas nestrămutat fidelă vechiului P.M.S.D.R. şi tradiţiilor lui revoluţionare.

2. Consfătuirea salută activitatea energică a deputaţilor social-democraţi din Duma a IV-a, activitate care şi-a găsit expresie într-o serie de cuvîntări rostite în Dumă, în prezentarea unor interpelări şi în citirea unei declaraţii care în linii generale a exprimat just principiile fundamentale ale social-democraţiei.

3. Considerînd drept singura justă tradiţia stabilită în partidul nostru că fracţiunea social-democrată din Dumă

www.dacoromanica.ro

este un organ subordonat partidului ca tot unic reprezentat prin instituţiile sale centrale, consfătuirea găseşte că, în interesul educării politice a clasei muncitoare şi al orientării juste a activităţii partidului în cadrul Dumei, este necesar să se dea o deosebită atenţie fiecărui pas al fracţiunii social-democrate şi să se exercite astfel controlul partidului asupra fracţiunii.

4. Consfătuirea nu poate să nu constate că rezoluţia cu privire la Jagiełło constituie din partea fracţiunii social-democrate o încălcare directă a datoriei faţă de partid. Această rezoluţie sprijină pasul scizionist al Bundului, care s-a coalizat cu un partid nesocial-democrat (P.P.S.) împotriva social-democraţilor din Polonia şi a asigurat alegerea nesocial-democratului Jagiełło împotriva votului tuturor delegaţilor social-democraţi, care formau majoritatea în colegiul delegaţilor muncitorimii. Fracţiunea a adîncit astfel sciziunea în rîndurile muncitorilor din Polonia şi a prejudiciat cauza unităţii întregului partid.

5. Faptul că sub pretextul „creării instituţiilor necesare în vederea dezvoltării libere a fiecărei naţionalităţi" tov. Cihenkeli a apărat în numele fracţiunii autonomia cultural-naţională constituie o încălcare directă a programului partidului [126]. O formulare întru totul identică în fond a fost respinsă printr-un vot special al Congresului al II-lea al partidului, care a adoptat programul partidului [127]. Nici măcar într-o asemenea formă camuflată nu poate un partid proletar să facă vreo concesie tendinţelor naţionaliste.

6. Faptul că fracţiunea social-democrată a votat pentru formula progresistă (dar în fond octombristă) a trecerii la ordinea de zi în legătură cu declaraţia guvernului şi că n-a depus o formulă social-democrată proprie constituie o omisiune pe care, date fiind comentariile răuvoitoare ale presei liberale, partidul nu poate să nu o releve [128].

7, 8 şi 9. (Nu se publică.) [129]

www.dacoromanica.ro

DESPRE LITERATURA ILEGALĂ

După ce a discutat problema necesităţii unei dezvoltări multilaterale a editării de publicaţii ilegale şi a elaborat în această problemă o serie de indicaţii concrete, consfătuirea cheamă insistent toate organizaţiile locale ale partidului, toate celulele muncitoreşti şi pe fiecare muncitor în parte să dea dovadă de mai multă independenţă şi iniţiativă în ceea ce priveşte transportarea publicaţiilor şi legăturile cu biroul C.C. [130] în vederea difuzării literaturii ilegale.

DESPRE CAMPANIA ÎN LEGĂTURĂ CU ASIGURĂRILE SOCIALE

Constatînd că în pofida prigoanei crîncene clasa muncitoare şi partidul ei au dat dovadă de o mare energie în apărarea intereselor proletare cu prilejul introducerii legii asigurărilor sociale [131], — consfătuirea consideră că :

1. Trebuie desfăşurată o luptă cît mai hotărîtă şi mai unită împotriva încercărilor guvernului şi ale capitaliştilor de a sili pe muncitori să-şi aleagă la întîmplare împuterniciţii în casele de asigurare pentru caz de boală, adică fără a se ţine în prealabil adunări muncitoreşti.

2. Muncitorii trebuie să organizeze pretutindeni, cu de la sine putere, adunări în vederea desemnării prealabile a candidaţilor agreaţi de ei în alegerile de împuterniciţi.

3. Muncitorii trebuie să ţină mitinguri revoluţionare de protest împotriva actelor de silnicie şi a şicanelor care însoţesc introducerea legii asigurărilor.

4. În orice caz este necesar să se întocmească în prealabil, din rîndurile celor mai influenţi muncitori social-democraţi, o listă muncitorească de candidaţi în alegerile de împuterniciţi şi să se asigure prin eforturi unite alegerea acestei liste chiar şi acolo unde nu vor putea fi organizate nici un fel de adunări.

5. Consfătuirea consideră că boicotarea alegerilor de împuterniciţi este inoportună şi dăunătoare. În momentul de faţă eforturile principale ale capitaliştilor tind să împiedice pe muncitori să cucerească casele de asigurare pentru caz de boală ale muncitorilor, care trebuie să devină celule proletare în fabrici şi uzine. Boicotul, dezbinînd în mo-

www.dacoromanica.ro

mentul de faţă pe muncitori, n-ar face decît să vină în ajutorul menţionatei tendinţe a capitaliştilor.

6. Lupta pentru desfăşurarea corectă a alegerilor de delegaţi în casele de asigurare pentru caz de boală nu trebuie să înceteze nici un moment. Lărgind şi dezvoltînd prin toate mijloacele, din toate puterile lupta muncitorilor, folosind în acest scop orice prilej favorabil şi fără a da patronilor nici o clipă posibilitatea de a considera asigurat mersul normal al producţiei, este totodată inadmisibil să se renunţe la asigurarea succesului listei social-democrate în pofida tuturor piedicilor. Alegerile nu exclud dezvoltarea ulterioară a luptei. Dimpotrivă, alegînd ca delegaţi muncitori social-democraţi fermi, vom uşura lupta ulterioară pentru alegeri corecte, lupta în care delegaţii vor ajuta în fel şi chip pe muncitori.

7. Pretutindeni unde alegerile au loc fără adunări prealabile este necesar să se facă agitaţie — prin toate mijloacele accesibile muncitorilor — pentru noi alegeri de împuterniciţi în condiţii de libertate efectivă a alegerilor şi organizîndu-se adunări prealabile.

8. Fracţiunea social-democrată din Dumă trebuie să facă imediat o nouă interpelare în legătură cu faptul că muncitorilor nu li se îngăduie să organizeze adunări în vederea alegerilor.

9. Întreaga agitaţie în legătură cu introducerea asigurărilor trebuie desfăşurată în strînsă legătură cu expunerea întregii stări de lucruri din Rusia ţaristă, concomitent cu explicarea principiilor noastre socialiste şi a revendicărilor noastre revoluţionare.

CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE LICHIDATORISM ŞI LA UNITATE

1. Cei patru ani de luptă a partidului împotriva lichidatorismului au dovedit pe deplin justeţea definiţiei pe care Conferinţa generală din decembrie 1908 a P.M.S.D.R. a dat-o în următoarele cuvinte :

„O parte dintre intelectualii din partid încearcă să lichideze organizaţia existentă a P.M.S.D.R. şi s-o înlocuiască printr-o asociaţie amorfă în cadrul legalităţii cu

www.dacoromanica.ro

orice preţ, chiar dacă aceasta din urmă ar fi plătită cu preţul unei renunţări vădite la programul, la tactica şi la tradiţiile partidului" [132].

Prin urmare, lichidatorii sînt condamnaţi pentru faptul că renegă şi distrug partidul ilegal şi nicidecum pentru faptul că susţin necesitatea muncii legale.

Editarea primului cotidian muncitoresc marxist din Rusia şi faptul că toţi deputaţii bolşevici au fost aleşi în cadrul curiei muncitoreşti au dovedit în mod definitiv că partidul a ştiut să folosească formele de activitate legală, înlăturînd pe lichidatori.

2. Părăsind partidul ilegal şi grupîndu-se separat de organizaţiile locale, lichidatorii au provocat o sciziune, pe care au adîncit-o, creînd într-o serie de localităţi, şi îndeosebi la Petersburg, aşa-zise grupuri de iniţiativă. Conferinţa din ianuarie 1912 a P.M.S.D.R. — care a stabilit că grupul lichidatorist al publiciştilor de la „Naşa Zarea" şi „Delo Jizni", constituind nucleul grupurilor de iniţiativă, s-a pus definitiv în afara partidului" * — n-a făcut decît să constate prin aceasta sciziunea provocată de lichidatori.

3. Conferinţa din august 1912, care s-a intitulat „conferinţa organizaţiilor P.M.S.D.R.", a fost în fapt o conferinţă lichidatoristă, deoarece partea ei principală şi conducătoare o constituia grupul publiciştilor-lichidatori care s-a desprins de partid şi care este rupt de masele muncitoreşti din Rusia.

4. Devotamentul pe care majoritatea covîrşitoare a muncitorilor înaintaţi îl nutreşte faţă de partidul ilegal a constrîns conferinţa din august să facă concesii aparente partinităţii şi să recunoască, chipurile, partidul ilegal. În fapt însă toate rezoluţiile acestei conferinţe sînt pe de-a-ntregul pătrunse de lichidatorism, iar îndată după conferinţă „Naşa Zarea", precum şi „Luci", care a declarat că aderă la rezoluţiile din august, şi-au intensificat şi mai mult propaganda lichidatoristă

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 159. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

a) pentru un partid legal,
b) împotriva organizației ilegale,
c) împotriva programului partidului (preconizarea autonomiei cultural-naționale, revizuirea legilor agrare ale Dumei a III-a, trecerea pe planul al doilea a lozincii republicii etc.),
d) împotriva grevelor revoluționare de masă,
e) pentru o tactică reformistă, exclusiv legalistă.

De aceea lupta hotărîtă împotriva grupului de lichidatori de la „Naşa Zarea" şi „Luci" şi lămurirea maselor muncitoreşti asupra caracterului extrem de dăunător al propagandei lichidatorilor constituie, ca şi înainte, una dintre sarcinile partidului.

5. Campania pentru „unitate" pornită de lichidatori în presa legală ocoleşte şi pune în umbră problema principală a apartenenței la partidul ilegal şi a muncii în rîndurile lui, inducînd astfel în eroare pe muncitori, deoarece această problemă nici nu poate fi pusă în presa legală. În fapt lichidatorii se comportă, ca şi înainte, ca nişte scizionişti, ceea ce s-a văzut cît se poate de limpede în alegerile din Petersburg : cînd delegaţii s-au împărţit în două părţi egale, lichidatorii au fost aceia care au respins propunerea de a se decide prin tragere la sorţi, singurul procedeu care putea să înlăture dezbinarea muncitorilor în faţa partidelor burgheze.

6. Cu condiţia de a recunoaşte organizaţia ilegală a P.M.S.D.R. şi de a face parte din ea, unitatea muncitorilor social-democraţi de toate curentele şi nuanţele constituie o necesitate absolută şi este imperios dictată de toate interesele mişcării muncitoreşti.

Tocmai pe asemenea baze unificarea a şi fost realizată în organizaţia raională Narva din Petersburg şi într-o serie de organizaţii din provincie.

7. Consfătuirea sprijină în modul cel mai energic acest mod de unificare şi recomandă ca pretutindeni să se înceapă imediat aceeaşi unificare de jos, de la comitetele de uzină, grupuri raionale etc., tovarăşii muncitori urmînd să verifice în practică dacă se respectă condiţia recunoaşterii organizaţiei ilegale şi dacă se manifestă ho-

www.dacoromanica.ro

tărîrea de a se sprijini lupta revoluţionară a maselor şi tactica revoluţionară. Numai pe măsura acestei făuriri efective a unităţii de jos se va desăvîrşi unirea definitivă a rîndurilor partidului şi întărirea deplină a unităţii pe scara întregii Rusii.

CU PRIVIRE LA ORGANIZAŢIILE SOCIAL-DEMOCRATE „NAŢIONALE"

1. Experienţa anului 1912 a confirmat pe deplin justeţea hotărîrii pe care a adoptat-o în această problemă Conferinţa din ianuarie (1912) a P.M.S.D.R. * Sprijinirea de către Bund a candidaturii nesocial-democratului Jagiello împotriva social-democraţilor polonezi şi încălcarea programului partidului în favoarea naţionalismului de către Conferinţa din august (1912) a lichidatorilor, Bundului şi social-democraţilor letoni au arătat cît se poate de grăitor falimentul total al principiilor federaliste în construirea partidului social-democrat şi cît de profund dăunător este pentru cauza proletariatului separatismul organizaţiilor social-democrate „naţionale".

2. De aceea consfătuirea cheamă insistent pe muncitorii de toate naţionalităţile din Ruia să dea cea mai energică ripostă naţionalismului furibund al reacţiunii, să lupte împotriva tuturor manifestărilor de orice fel ale spiritului naţionalist în rîndurile maselor muncitoare şi să realizeze în fiecare localitate cea mai strînsă unire şi contopire a muncitorilor social-democraţi în organizaţii unice ale P.M.S.D.R., care să ducă munca în fiecare dintre limbile vorbite de proletariatul local şi să realizeze în fapt unitatea de jos, aşa cum aceasta se face de mult timp în Caucaz.

3. Consfătuirea îşi exprimă regretul profund pentru sciziunea produsă în rîndurile social-democraţiei poloneze, sciziune care slăbeşte extrem de mult lupta muncitorilor social-democraţi din Polonia. Consfătuirea este nevoită să constate că Conducerea centrală a social-democraţiei poloneze, care nu reprezintă în momentul de faţă majoritatea organizaţiilor social-democrate poloneze ale pro-

* Vezi V. I. *Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 141. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

letariatului polonez, recurge la mijloace inadmisibile în lupta împotriva acestei majorităţi (de pildă suspectarea nemotivată a întregii organizaţii din Varşovia că ar fi o organizaţie de provocatori). Consfătuirea îndeamnă toate organizaţiile de partid care vin în contact cu muncitorii social-democraţi polonezi să contribuie la crearea unei adevărate unităţi a social-democraţiei poloneze.

4. Consfătuirea relevă îndeosebi oportunismul extrem şi lichidatorismul de care sînt pătrunse hotărîrile ultimei conferinţe (a IX-a) a Bundului, care a înlăturat lozinca republicii şi a pus pe planul al doilea munca ilegală, dovedind astfel că a dat uitării sarcinile revoluţionare ale proletariatului. La fel trebuie să fie condamnată împotrivirea opusă de Bund unirii tuturor muncitorilor social-democraţi în fiecare localitate (la Varşovia, Lodz, Vilno etc.), unire asupra căreia, începînd din 1906, P.M.S.D.R. a insistat în repetate rînduri la congresele şi la conferinţele sale.

5. Consfătuirea salută pe muncitorii social-democraţi revoluţionari din organizaţia letonă, care duc o propagandă perseverentă în spirit antilichidatorist, şi-şi exprimă regretul pentru faptul că C.C. al social-democraţiei letone înclină să sprijine acţiunile antipartinice ale lichidatorilor.

6. Consfătuirea îşi exprimă convingerea fermă că avîntul revoluţionar care a început, grevele economice şi politice de masă, demonstraţiile de stradă şi celelalte forme de luptă revoluţionară deschisă a maselor vor contribui la unirea şi la contopirea deplină, în cadrul organizaţiilor locale, a muncitorilor social-democraţi fără nici o deosebire de naţionalitate, intensificînd astfel lupta împotriva ţarismului, care asupreşte toate popoarele din Rusia, şi împotriva burgheziei — care se uneşte — a tuturor naţiunilor din Rusia.

CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA ŞI LA ACTIVITATEA REDACŢIEI ZIARULUI „PRAVDA"

1. Redacţia nu este îndeajuns de consecventă în spiritul hotărîrilor partidului. Se recomandă stăruitor redacţiei să respecte şi să aplice cu mai multă stricteţe toate ho-

www.dacoromanica.ro

tărîrile de partid. Ziarul trebuie să rămînă o publicaţie legală.

C.C. ia măsuri pentru reorganizarea redacţiei.

2. Redacţia nu se ocupă îndeajuns de viaţa de partid a muncitorilor social-democraţi din Petersburg. Redarea conţinutului rezoluţiilor de partid sau menţiunile referitoare la ele trebuie făcute neapărat în formă legală.

3. Redacţia trebuie să dea mai multă atenţie explicării caracterului greşit şi dăunător al lichidatorismului în general şi al propagandei pe care o desfăşoară „Luci" în special.

4. Redacţia trebuie să acorde mai multă atenţie agitaţiei în rîndurile muncitorilor pentru abonamente la ziar şi pentru colecte de fonduri în sprijinul lui.

5. Deputaţii bolşevici trebuie să facă parte din colegiul redacţional lărgit al ziarului şi să organizeze o participare sistematică şi perseverentă atît pe linia activităţii publicistice cît şi pe cea a asigurării materiale a ziarului.

6. Redacţia trebuie să fie deosebit de prudentă în relaţiile cu colaboratorii vperedişti, pentru a nu îngreuia apropierea în curs de realizare şi pentru a nu admite propagarea unei linii principiale greşite.

7. Trebuie să se depună toate eforturile pentru a se reduce cheltuielile de editare şi pentru a se crea un colegiu de conducere restrîns (cu atribuţii atotcuprinzătoare), din care să facă parte neapărat cel puţin un reprezentant al grupului de şase [133].

Un colegiu de conducere similar (o comisie economică), din care să facă parte cel puţin un reprezentant al grupului de şase, este necesar şi pentru conducerea laturii economice.

8. Articolele a căror publicare este considerată obligatorie de către C.C. trebuie să fie publicate imediat (sub pseudonim).

9. Este necesar ca, păstrînd cu stricteţe caracterul legal al ziarului, să fie atrase să participe activ — atît pe linie publicistică cît şi pe linia difuzării ziarului — asociaţiile, uniunile, comitetele şi grupurile muncitoreşti, precum şi diferite persoane din Petersburg şi din provincie.

www.dacoromanica.ro

10. Trebuie sprijinită inițiativa grupului de social-democrați din Petersburg care vrea să scoată un organ sindical de orientare antilichidatoristă, verificîndu-se în prealabil și cît se poate de minuțios cum se prezintă lucrurile pe teren.

11. Se vor lua măsuri pentru coordonarea activității publicistice și de asigurare materială a ziarului cu activitatea respectivă a revistei [134].

12. Trebuie inițiată o campanie energică pentru organizarea unui cotidian muncitoresc la Moscova, ca filială a celui din Petersburg. În acest scop, trebuie stabilită o legătură organizatorică între grupul din Moscova și cei trei deputați din partea regiunii Moscova.

www.dacoromanica.ro

MIŞCAREA MUNCITOREASCĂ ENGLEZĂ ÎN 1912

Evenimentul cel mai de seamă al anului trecut a fost greva minerilor. Dacă greva muncitorilor feroviari din 1911 [135] a arătat „spiritul nou" al muncitorilor britanici, despre greva minerilor se poate spune că într-adevăr a marcat începutul unei etape noi.

Oricît s-ar pregăti de „război" clasele guvernante, oricît de zeloasă ar fi burghezia în strădania ei de a zdrobi împotrivirea sclavilor nesupuşi ai capitalului, fapt este că greva a reuşit. Minerii au dat dovadă de o organizare exemplară. Spărgători de grevă nu s-au găsit. De o extragere a cărbunelui cu ajutorul soldaţilor sau al unor muncitori necalificaţi, lipsiţi de experienţă, nici nu putea fi vorba. După şase săptămîni de luptă, guvernul burghez al Angliei a văzut că întreaga viaţă industrială a ţării se opreşte, că se adeveresc cuvintele cîntecului muncitoresc: „Şi roata din mersu-i se-opreşte cînd mîna ta astfel voieşte..." [136].

Guvernul a consimţit să facă concesii.

„Primul ministru al celui mai puternic imperiu mondial din cîte au existat vreodată a venit la o adunare a delegaţilor trimişi de sclavii grevişti ai regilor cărbunelui, implorîndu-i să accepte un compromis". Aşa descrie rezultatul luptei un marxist bine informat.

Guvernul englez, care de obicei îi „hrăneşte" pe muncitori ani de-a rîndul cu promisiunile sale de reforme, de data aceasta a fost cît se poate de prompt. În *cinci zile* a fost trecută prin parlament o lege nouă! Această lege a introdus salariul *minim,* adică reguli pentru stabi-

www.dacoromanica.ro

lirea unui cuantum de salar *sub* care acesta nu mai poate coborî.

Este drept că, asemenea tuturor reformelor burgheze, această lege nu este decît o jalnică jumătate de măsură şi în parte înseamnă pur şi simplu înşelarea muncitorilor, căci la stabilirea cuantumului salariului minim patronii îşi nedreptăţesc totuşi sclavii salariaţi. Dar toţi cei care cunosc mişcarea muncitorească engleză afirmă că în urma grevei minerilor proletariatul englez *nu mai e cel dinainte*. Muncitorii au învăţat să lupte. Ei au văzut *calea* care-i va duce la victorie. Ei şi-au dat seama de forţa lor şi au încetat să mai fie nişte oiţe blînde, cum păruseră a fi timp atît de îndelungat spre mulţumirea tuturor apărătorilor şi apologeţilor robiei salariate.

În raportul dintre forţele sociale din Anglia a survenit o deplasare care nu poate fi exprimată prin cifre, dar pe care o simte toată lumea.

Din păcate, în domeniul vieţii de partid, progresul realizat în Anglia este neînsemnat. Sciziunea dintre „Partidul socialist britanic" (fosta Federaţie social-democrată) şi „Partidul muncitoresc independent" (independent de socialism) continuă. Comportarea oportunistă a parlamentarilor acestui din urmă partid provoacă, ca întotdeauna, tendinţe *sindicaliste* în rîndurile muncitorilor. Din fericire, aceste tendinţe nu sînt prea puternice.

Sindicatele din Anglia cotesc încet, dar sigur spre socialism, în pofida multor parlamentari muncitori care se încăpăţînează să continue vechea linie a politicii muncitoreşti liberale. Dar aceşti ultimi mohicani nu vor reuşi să menţină vechea linie!

„Pravda" nr. 1 din ianuarie 1913
Semnat: W.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

EUGÈNE POTTIER

(LA A 25-A COMEMORARE A MORȚII LUI)

În noiembrie anul trecut (1912) s-au împlinit 25 de ani de la moartea poetului-muncitor francez Eugène Pottier, autorul celebrului imn proletar „Internaţionala“ („Sculaţi, voi oropsiţi ai vieţii“ etc.).

Acest imn a fost tradus în toate limbile europene şi nu numai în cele europene. În orice ţară ar nimeri un muncitor conştient, oriunde l-ar arunca soarta, oricît de străin s-ar simţi el fără cunoaşterea limbii, fără cunoscuţi, departe de patrie, el îşi poate găsi tovarăşi şi prieteni după melodia cunoscută a „Internaţionalei“.

Muncitorii din toate ţările au îmbrăţişat acest cîntec al luptătorului lor de frunte, al proletarului-poet, şi au făcut din acest cîntec imnul mondial al proletariatului.

Astăzi muncitorii din toate ţările cinstesc memoria lui Eugène Pottier. Soţia şi fiica lui mai sînt în viaţă şi trăiesc în mizerie, aşa cum a trăit tot timpul vieţii sale şi autorul „Internaţionalei“. El s-a născut la Paris în ziua de 4 octombrie 1816. Avea 14 ani cînd a compus primul său cîntec, şi acest cîntec era intitulat „Trăiască libertatea!“. În 1848 a participat, luptînd pe baricade, la grandioasa bătălie dintre muncitori şi burghezie.

Pottier s-a născut într-o familie de oameni săraci şi a rămas toată viaţa sa un om sărac, un proletar, cîştigîn-

www.dacoromanica.ro

du-şi pîinea cu ambalatul mărfurilor în lăzi, apoi cu executarea de desene pe ţesături.

Începînd din 1840, toate evenimentele importante din viaţa Franţei îşi găsesc ecou în cîntecul său combativ, care trezeşte conştiinţa celor înapoiaţi, cheamă pe muncitori la unitate, biciuieşte burghezia şi guvernele burgheze ale Franţei.

În timpul marii Comune din Paris (1871), Pottier a fost ales membru al acesteia. Din 3 600 de voturi, el a întrunit 3 352. A participat la toate acţiunile Comunei — primul guvern proletar.

Căderea Comunei l-a silit pe Pottier să se refugieze în Anglia, apoi în America. Celebrul cîntec „Internaţionala" a fost compus de el în *iunie 1871*, adică — se poate spune — a doua zi după sîngeroasa înfrîngere din mai...

Comuna a fost înăbuşită..., dar „Internaţionala" lui Pottier a răspîndit în lumea întreagă ideile Comunei, care este astăzi mai vie ca oricînd.

În 1876, aflîndu-se în exil, Pottier a scris poemul „Muncitorii americani către muncitorii francezi". În acest poem el a zugrăvit viaţa muncitorilor sub jugul capitalismului, mizeria lor, munca lor istovitoare, exploatarea lor, nestrămutata lor încredere în victoria de mîine a cauzei lor.

Abia după nouă ani de la Comună s-a întors Pottier în Franţa şi îndată după întoarcerea sa a intrat în „Partidul muncitoresc". În 1884 a apărut primul său volum de versuri. În 1887 a apărut al doilea volum, intitulat „Cîntece revoluţionare".

O serie de alte cîntece ale poetului-muncitor au fost publicate după moartea lui.

La 8 noiembrie 1887, muncitorii din Paris au condus la cimitirul Père Lachaise, unde sînt înmormîntaţi comunarzii împuşcaţi, rămăşiţele pămînteşti ale lui Eugène Pottier. Poliţia i-a atacat cu brutalitate, smulgînd steagul roşu. O mulţime imensă a participat la adunarea de doliu. Din toate părţile răsunau strigăte : „Glorie lui Pottier !"

www.dacoromanica.ro

Pottier a murit în mizerie. Dar el a lăsat după sine un monument cu adevărat nepieritor. El a fost unul dintre cei mai mari *propagandiști prin cîntec*. Pe vremea cînd și-a compus primul său cîntec, muncitorii socialiști se numărau cel mult cu zecile. Astăzi imnul istoric al lui Eugène Pottier îl cunosc zeci de milioane de proletari...

„Pravda" nr. 2 din 3 ianuarie 1913
Semnat: N. L.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DEZVOLTAREA CORURILOR MUNCITOREŞTI ÎN GERMANIA

Asociaţiile corale muncitoreşti din Germania au sărbătorit recent un jubileu neobişnuit: numărul muncitorilor corişti a ajuns la 100 000, iar numărul total al membrilor asociaţiilor corale muncitoreşti este de 165 000. Numărul muncitoarelor care fac parte din aceste asociaţii se ridică la 11 000.

Corurile muncitoreşti au un organ de presă propriu: „Gazeta muncitorilor corişti“ [137], care a început să apară regulat abia în 1907.

Primii paşi ai asociaţiilor corale muncitoreşti datează din deceniul al 7-lea al secolului trecut, cînd „Asociaţia culturală a meseriaşilor“ din Leipzig a organizat o secţie corală, printre membrii căreia, în treacăt fie zis, se număra şi August Bebel.

Ferdinand Lassalle atribuia o mare importanţă organizării corurilor muncitoreşti. La insistenţele lui, membrii „Uniunii generale a muncitorilor germani“ [138] au înfiinţat în 1863, la Frankfurt pe Main, o asociaţie muncitorească denumită „Asociaţie corală“. Membrii acesteia din urmă se adunau într-o cameră dosnică, întunecoasă şi plină de fum a unui mic birt din Frankfurt, la lumina lumînărilor de seu.

Asociaţia avea 12 membri. Atunci cînd, în cursul uneia din călătoriile sale în scopuri de agitaţie, Lassalle a trebuit să rămînă o noapte la Frankfurt, aceşti 12 muncitori i-au cîntat în cor un cîntec al cunoscutului poet Herwegh, pe

www.dacoromanica.ro

care Lassalle îl rugase de mai multe ori să scrie textul unui cîntec muncitoresc pentru cor.

După abrogarea legii excepţionale [139], în 1892 corurile muncitoreşti din Germania erau grupate în 180 de asociaţii corale, cu 4 300 de membri. În 1901 numărul membrilor lor ajunsese la 39 717, în 1907 la 93 000, iar în 1912 la 165 000. La Berlin, asociaţiile corale muncitoreşti au 5 352 de membri, la Hamburg 1 628, la Leipzig 4 051, la Dresda 4 700 ş.a.m.d.

Recent am relatat că muncitorii din Franţa şi din alte ţări romanice au comemorat împlinirea a 25 de ani de la moartea lui Eugène Pottier (1816—1887), autorul celebrului imn „Internaţionala" *. În Germania, propagarea socialismului cu ajutorul cîntecului muncitoresc este de dată mult mai recentă, iar guvernul „iuncherilor" (al moşierilor, al ultrareacţionarilor) din Germania pune în calea acestei propagande mult mai multe piedici poliţieneşti mîrşave.

Dar nici un fel de şicane poliţieneşti nu vor putea împiedica să răsune în toate oraşele mari din lume, în toate aşezările muncitoreşti şi din ce în ce mai des în cocioabele muncitorilor agricoli vigurosul cîntec proletar care vesteşte apropiata eliberare a omenirii de sub jugul robiei salariate.

Scris nu mai tîrziu de 3 (16) ianuarie 1913

Publicat pentru prima oară în 1954, în revista „Kommunist" nr. 6
Semnat: T.

Se tipăreşte după manuscris

---

* Vezi volumul de faţă, pag 297—299. — *Nota red*

www.dacoromanica.ro

MAI BINE MAI TÎRZIU DECÎT NICIODATĂ

Cu mare întîrziere vin să dezmint afirmaţiile făcute de L. Martov în ziarul „Luci" (nr. 37 din 28 octombrie 1912). Dar ce puteam să fac ? Să spui un neadevăr nu e prea greu. Dar pentru *a stabili* adevărul e nevoie uneori de mult timp.

În nr. 37 al ziarului „Luci", L. Martov m-a împroşcat cu invective de cea mai ordinară speţă, însoţite de insinuările „vagi" obişnuite la acest publicist. Deoarece în ultimii zece ani m-am deprins cu aceste metode de luptă folosite de L. Martov, nici nu am mai citit articolul său pînă la capăt. Dar colegii mi-au atras atenţia că L. Martov atribuie tovarăşului Haase, membru în comitetul central al partidului social-democrat german, afirmaţia că Lenin, chipurile, „*înşală* Internaţionala".

Pentru a stabili adevărul, a trebuit să căutăm *sursa* celor afirmate de Martov. El se referise la nr. 225 al unui oarecare „Ziar al minerilor". Nu am găsit un astfel de ziar. În „Vorwärts" (organul central al partidului social-democrat german) [140] nu au apărut asemenea cuvinte. Le-am găsit doar în „Bremer Bürger-Zeitung" (organ social-democrat care apare la Bremen) [141].

A trebuit să-i cer informaţii chiar lui Haase, pentru a nu proceda cu uşurinţa de care a dat dovadă L. Martov.

www.dacoromanica.ro

Comitetului central al social-democraţilor germani i s-au cerut în scris lămuriri în această privinţă.

Iată răspunsul lui Haase :

Comitetul central
al partidului social-democrat german
Berlin, 31 decembrie 1912

Stimaţi tovarăşi ! Ca răspuns la adresa dv. vă comunic că expunerea celor spuse de mine în şedinţa Biroului socialist internaţional, aşa cum această expunere a apărut, după cum ne comunicaţi dv., în ziarul „Luci", nu corespunde adevărului. În şedinţa biroului s-a discutat dacă Comitetul de organizare poate pretinde să fie reprezentat în Biroul socialist internaţional. Eu am declarat că acest lucru este inadmisibil, întrucît, chiar după propria sa declaraţie, Comitetul de organizare nu este o organizaţie, ci vrea doar să fie o uniune de grupuri creată în vederea refacerii unităţii partidului. În legătură cu aceasta am ridicat chestiunea cine anume are dreptul de a reprezenta partidul din Rusia în situaţia în care se află el în momentul de faţă şi am remarcat că, dacă este adevărată afirmaţia că în relaţiile sale cu Biroul internaţional Comitetul Central se prezintă ca „P.M.S.D.R.", această denumire poate să provoace confuzii.

Se vede deci că această remarcă nu conţinea nici un atac la adresa lui Lenin şi că în genere nu avea nicidecum un caracter jignitor. Nu am vrut decît să lămuresc cum stau lucrurile în ceea ce priveşte afirmaţia de mai sus şi, înainte de orice, să ridic chestiunea dacă nu cumva a sosit momentul să se întreprindă demersuri pentru unificarea tuturor grupurilor ruso-poloneze. Mi-a părut nespus de rău că Lenin a lipsit de la această şedinţă.

Numai pentru ca răspunsul meu să fie complet, adaug că cuvîntul „înşelare" nu a fost folosit de mine.

Cu salutări tovărăşeşti, *Haase.*

Aşadar, ca să mă poată împroşca pentru a mia oară cu invective, L. Martov a repetat (după un oarecare) un *neadevăr* în ceea ce-l priveşte pe Haase.

Haase a fost *împotriva* reprezentării Comitetului de organizare, dar *nu a contestat* reprezentarea C.C.

Haase nu consideră că Comitetul Central este reprezentantul *întregului* P.M.S.D.R., inclusiv „naţionalii" şi

www.dacoromanica.ro

lichidatorii, dar nici Comitetul Central, pe cîte ştiu, nu a pretins *vreodată* că-i reprezintă pe unii sau pe ceilalţi.

„Naţionalii" (polonezii, Bundul, letonii) îşi au reprezentanţii lor proprii.

Mă limitez la această restabilire a faptelor...

19 ianuarie (st. n.) 1913

N. Lenin

„Pravda" nr. 8 din 11 ianuarie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DESPRE BOLŞEVISM [142]

Originea bolşevismului este indisolubil legată de lupta dusă de aşa-numitul „economism“ [143] (oportunism care nega lupta politică a clasei muncitoare şi rolul conducător al acesteia) împotriva social-democraţiei revoluţionare în anii 1897—1902. Economismul, sprijinit de Bund, a fost învins şi înlăturat în urma cunoscutei campanii a vechii „Iskre“ (München, Londra şi Geneva, 1900—1903) [144], care a restabilit, pe baza marxismului şi a principiilor social-democrate revoluţionare, partidul social-democrat (întemeiat în 1898, dar apoi destrămat în urma unor arestări). La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. (august 1903) [145], iskriştii s-au scindat în două tabere : *majoritatea* lor s-a pronunţat pentru principiile şi pentru tactica vechii „Iskre“, în timp ce *minoritatea* a pornit pe calea oportunismului, sprijinită fiind de vechii duşmani ai „Iskrei“ : „economiştii“ şi bundiştii. De aici denumirea de bolşevism şi menşevism (bolşevici şi menşevici). În 1903—1904 principalul obiect în jurul căruia se ducea lupta a fost oportunismul menşevicilor în problemele organizatorice. De pe la sfîrşitul anului 1904 trec pe primul plan deosebirile în ceea ce priveşte tactica. „Planul unei campanii a zemstvelor“ (toamna anului 1904), elaborat de „Iskra *nouă*“ [146], încăpută pe mîna menşevicilor, preconiza o tactică care putea fi rezumată în cuvintele : „Să nu-i speriem pe liberali“ [147]. Anul 1905 a cristalizat definitiv divergenţele tactice (congresul bolşevicilor, Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. din mai 1905

www.dacoromanica.ro

de la Londra [148] şi, tot atunci, „conferinţa" ţinută de menşevici la Geneva [149]). Menşevicii adaptau tactica clasei muncitoare la cerinţele liberalismului. Bolşevicii considerau că scopul clasei muncitoare în revoluţia burghezo-democratică este să ducă această revoluţie pînă la capăt, să ducă după sine ţărănimea democrată în pofida trădărilor din partea liberalismului. Principalele divergenţe dintre aceste două orientări au fost în practică următoarele : în toamna anului 1905 bolşevicii au fost pentru boicotarea Dumei lui Bulîghin, în timp ce menşevicii s-au pronunţat pentru participarea la ea. În primăvara anului 1906 s-a ivit între ei o divergenţă identică în ceea ce priveşte Duma lui Witte. În Duma I, menşevicii au fost pentru lozinca formării unui cabinet (cadet) care să se sprijine pe majoritatea deputaţilor Dumei, în timp ce bolşevicii au lansat lozinca creării unui comitet executiv al stîngii (social-democraţii şi trudovicii), în vederea organizării luptei nemijlocite a maselor etc. O expunere mai amănunţită este posibilă numai în presa din străinătate. La Congresul de la Stockholm (1906) [150] au învins menşevicii, la Congresul de la Londra (1907) [151] bolşevicii. În 1908—1909 s-au desprins de bolşevici „vperediştii" (machism [152] în filozofie şi „otzovism" [153] sau boicotarea Dumei a III-a în politică : Bogdanov, Aleksinski, Lunacearski şi alţii). În 1909—1911, ducînd lupta împotriva acestora (cf. V. Ilin : „Materialism şi empiriocriticism", Moscova, 1909 *), precum şi împotriva lichidatorilor (menşevicii care negau partidul ilegal), bolşevicii s-au apropiat de *menşevicii-partiiţi* (Plehanov şi alţii), care adoptaseră o atitudine hotărîtă împotriva lichidatorismului. Organele de presă ale bolşevicilor : „Vpered" [154] şi „Proletarii" (Geneva, 1905)[155], „Novaia Jizn" (Petersburg, 1905) [156], „Volna" [157], „Eho" [158] şi altele (Petersburg, 1906), „Proletarii", care apărea în Finlanda (1906—1907), la Geneva (1908) şi la Paris (1909), „Soţial-Demokrat", care apărea la Paris (1909—1912). O culegere cuprinzînd unele dintre principalele lucrări ale bolşevismului se găseşte în cartea lui V. Ilin „În

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 18, Editura politică, 1963, ediţia a doua. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

12 ani", Petersburg, 1908, care conţine totodată o indicare mai detaliată a bibliografiei. Cei mai de seamă autori bolşevici : G. Zinoviev, V. Ilin, I. Kamenev, P. Orlovski şi alţii. În ultimii ani bolşevicii au fost principalii colaboratori ai ziarelor „Zvezda" (1910—1912) şi „Pravda" (1912) de la Petersburg şi ai revistelor „Mîsl" (1910) de la Moscova [159] şi „Prosveşcenie" (1911—1913) de la Petersburg.

Scris înainte de 12 (25) ianuarie 1913

Publicat în 1913 în culegerea : N. A. Rubakin, „Printre cărţi", vol. II, ed. a 2-a, Moscova

Se tipăreşte după textul apărut în culegere

www.dacoromanica.ro

DEZVOLTAREA GREVEI REVOLUŢIONARE ŞI A DEMONSTRAŢIILOR DE STRADĂ

S-a arătat mai de mult şi este îndeobşte recunoscut că anul 1912 ocupă un loc de frunte în dezvoltarea luptei greviste. Dar nu toţi au înţeles acest fenomen şi nu toţi au tras din el învăţăminte juste.

Să luăm datele referitoare la grevele politice din primele 11 luni ale anului. Obţinem :

în 1905	.....	1 052 000
„ 1906	.....	642 000
„ 1907	.....	540 000
în 1912	..... circa	*900 000*

După evaluările cele mai prudente, în primele 9 luni numărul participanţilor la greve politice a fost de 700 000. La grevele provocate de „lămuririle" oficiale cu privire la alegerile de împuterniciţi au participat la Petersburg [160] vreo 50 000 de muncitori, la greva de protest împotriva execuţiilor de la Sevastopol şi la greva din 15 noiembrie — ziua deschiderii Dumei — au participat, după evaluările *asociaţiei fabricanţilor* din Moscova, 188 000 de oameni. Acestea sînt datele referitoare la grevele care au avut loc pînă la 20 noiembrie. Este clar că 900 000 este o cifră minimă. Chiar dacă scădem 100 000 de greviști care cu greu ar putea fi comparaţi cu cei din 1905—1907 (întreprinderile *nesupuse* controlului inspecţiei de fabrică), rămîn 800 000.

www.dacoromanica.ro

În orice caz, mișcarea a depășit fără doar și poate amploarea mișcării din 1906 și 1907 și este *puțin sub nivelul* celei din 1905 !

Ce înseamnă aceasta ?

În momentul de față participarea întregului popor la mișcare este, firește, mult mai slabă decît în 1905. Prin urmare, *punctul de plecare* al avîntului revoluționar este acum *incomparabil mai înalt* decît a fost înainte de prima revoluție. Prin urmare, viitoarea revoluție, revoluția a doua, vădește de pe acum o rezervă *mult mai mare* de energie revoluționară în rîndurile proletariatului. Numericește proletariatul a crescut cel puțin cu 20%. Concentrarea a devenit mai accentuată. Datorită procesului rapid al eliberării de legătura cu pămîntul, s-a întărit baza socială principală, pur proletară a mișcării. A luat proporții enorme, incalculabile, masa populației proletare și semiproletare din industria „meșteșugărească", din meserii și din agricultură.

În sfîrșit, au crescut conștiința, experiența și hotărîrea clasei democratice înaintate. Toți sînt de acord în această privință, dar nu toți au curajul să tragă toate concluziile care decurg de aici. Nu toți au curajul să privească adevărul în față și să recunoască că ne aflăm în fața unor greve *revoluționare* de masă, în fața începutului unui avînt *revoluționar*.

Aceasta reiese, în primul rînd, dintr-un fapt fundamental, cît se poate de obiectiv și prea puțin susceptibil de răstălmăciri subiective : amploarea mișcării. În nici o țară din lume — în afară de cazul cînd există o situație socială revoluționară — nu ar fi fost posibil să se ridice sute de mii de muncitori, de cîteva ori pe an, la acțiuni politice pentru cele mai diferite motive. La noi însă această ridicare se produce în mod spontan, pentru că zeci de milioane de semiproletari și de țărani transmit, dacă ne putem exprima astfel, avangărzii lor o stare de spirit de revoltă concentrată, clocotitoare, debordantă.

Greva revoluționară a muncitorilor ruși din 1912 are caracterul unei mișcări a întregului popor în sensul deplin al acestei expresii, căci prin mișcarea întregului popor nu

www.dacoromanica.ro

trebuie nicidecum să înţelegem o mişcare cu care, în condiţiile revoluţiei burghezo-democratice, se solidarizează întreaga burghezie sau, cel puţin, burghezia liberală. Aşa privesc lucrurile numai oportuniştii. Nu, o mişcare a întregului popor este aceea care exprimă nevoile obiective ale ţării întregi şi care îşi îndreaptă loviturile grele împotriva forţelor centrale ale duşmanului ce împiedică dezvoltarea ţării. O mişcare a întregului popor este aceea care se bucură de simpatia majorităţii covîrşitoare a populaţiei.

Tocmai o astfel de mişcare este mişcarea politică a muncitorilor în acest an, sprijinită de simpatiile tuturor celor ce muncesc şi sînt exploataţi, de simpatiile întregii democraţii, oricît de slabă şi de oprimată, oricît de răzleţită şi de neputincioasă ar fi ea. Delimitarea mai precisă dintre liberalism şi democraţie (obţinută nu fără luptă împotriva celor ce visau „să smulgă Duma din mîinile reacţiunii") constituie un mare avantaj al noii mişcări. Pentru a fi încununată de succes, revoluţia trebuie să ştie cît mai precis cu cine poate porni la luptă, cine este un aliat nesigur şi unde se află adevăratul duşman.

Iată de ce manifestările directe ale liberalilor (ale cadeţilor) împotriva unei noi revoluţii prezintă o importanţă atît de mare. Iată de ce tocmai acum are în Rusia o importanţă cu totul excepţională (în comparaţie cu Europa) lozinca republicii, care elimină din conştiinţa democraţiei dornice de luptă iluziile monarhiste (sau „constituţionaliste"), adică factorul care a contribuit atît de mult la slăbirea asaltului din 1905. În procesul de creştere a noii revoluţii în Rusia sînt două momente care prezintă o importanţă istorică: în primul rînd, grevele din aprilie-mai, cînd muncitorii din Petersburg — chiar în pofida arestării organizaţiei lor conducătoare, Comitetul din Petersburg — au formulat lozinca republicii, a zilei de muncă de 8 ore şi a confiscării pămînturilor; în al doilea rînd, grevele şi demonstraţiile din noiembrie (vezi scrisorile din Riga şi din Moscova [161]; la Petersburg a fost aceeaşi situaţie, dar arestările i-au măturat pe corespondenţii noştri). Lozinca sub care s-au desfăşurat aceste

www.dacoromanica.ro

demonstrații a fost nu numai : „Jos pedeapsa cu moartea ! jos războiul !", ci și : „Trăiască clasa muncitoare revoluționară și armata revoluționară !"

Pe străzile Petersburgului, pe străzile Rigăi și ale Moscovei proletariatul a întins mîna elementelor înaintate din armata țărănească care s-au ridicat eroic la luptă împotriva monarhiei.

*
* *

Burghezia liberală este împotriva unei noi revoluții, împotriva grevei revoluționare de masă. Dar liberalii nu sînt cîtuși de puțin împotriva grevelor politice în general dacă acestea denotă numai o „înviorare" și sprijină numai lozinca liberală a unor reforme constituționale. Și în mod obiectiv, independent de „bunele" lor intenții, lichidatorii noștri, care au marcat ambele momente istorice ale avîntului prin „manifestări"... împotriva grevelor revoluționare, nu sînt decît simple slugi ale burgheziei contrarevoluționare ! ! În nr. 1 din 20 mai 1912 al ziarului „Nevski Golos", neuitatul și inegalabilul V. Ejov s-a ridicat împotriva „complicării" grevelor economice cu greve politice și invers, împotriva „dăunătoarei" lor „îmbinări" (cf. „Soțial-Demokrat" nr. 27, pag. 4 *).

În noiembrie 1912 ziarul lichidatorist „Luci" s-a ridicat și el împotriva grevelor. Pe cititorii neatenți el a încercat ulterior să-i îndrepte „pe o pistă falsă", pretextînd că și fracțiunea social-democrată a fost împotriva grevei din 15 noiembrie. Dar cine înțelege cît de cît sensul evenimentelor va observa cu ușurință falsul la care se pretează ziarul „Luci".

Da, atît fracțiunea social-democrată cît și Comitetul din Petersburg au considerat prematură greva din 15 noiembrie, și de aceea au luat atitudine împotriva grevei fixate pentru acea dată. Presa muncitorească era datoare să anunțe acest lucru. Atît „Luci" cît și „Pravda" au făcut-o.

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 368—369. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Dar „Luci" a mai făcut şi altceva.

După evenimentele de la 15 noiembrie (cînd cei mai zeloşi grevişti au fost tocmai muncitorii din raionul Vîborg, care pînă atunci fusese cel mai puternic legat de menşevici), după ce mişcarea a crescut şi s-a ajuns la demonstraţie, preaînţeleptul „Luci" a publicat articole (articolul de fond din 17 noiembrie şi foiletonul din 21 noiembrie) în care tuna şi fulgera împotriva „primejdioasei irosiri a forţelor" şi împotriva „jocului de-a grevele", declarînd sentenţios că, „din pricina desei folosiri a grevelor, acestea nu vor mai fi privite cu simpatie" şi lansînd lozincile: „să căutăm o altă cale", „prin izbucniri de moment (!?!) nu se poate obţine nimic".

Cu această „filozofie" a voastră, domnilor lichidatori, pe care muncitorii din Petersburg o cunosc de mult atît din „Nevski Golos" cît şi din discursurile membrilor „grupului" vostru „de iniţiativă", v-aţi atras ura legitimă şi disprețul muncitorilor din Petersburg. O grevă sau alta poate să nu reuşească sau să aibă loc într-un moment nepotrivit. Dar a vorbi despre „jocul de-a grevele" în faţa uneia dintre cele mai mari mişcări din lume, care a ridicat la luptă aproape 1 000 000 de proletari, asta şi-o pot îngădui numai liberalii şi contrarevoluţionarii!

Greve prea frecvente pot duce la istovirea muncitorilor. Este foarte posibil că într-un asemenea caz va trebui să chemăm pe muncitori la greve mai scurte, la demonstraţii mai bine pregătite. Dar evenimentul de la 15 noiembrie este remarcabil tocmai prin aceea că reprezintă un nou pas înainte al mişcării care-şi găseşte expresia în demonstraţii de stradă!

În loc să vă recunoaşteţi cinstit greşeala (căci este evident că aţi greşit în aprecierea semnificaţiei zilei de 15 noiembrie), voi, lichidatorii, v-aţi apucat să vorbiţi, în maniera celor mai neobrăzaţi dintre liberali, despre „analfabetismul politic" al proclamaţiei revoluţionare, — voi care nu faceţi decît să repetaţi abc-ul politicii liberale!

Să judece muncitorii cît valorează linguşitoarele discursuri ale lichidatorilor pe tema „unităţii" lor cu parti-

www.dacoromanica.ro

dul dacă într-o perioadă cînd se produc și se dezvoltă greve și demonstrații revoluționare ei pornesc la luptă împotriva acestora, defăimînd în presa legală proclamații ilegale ! !

*
* *

Campania pornită de lichidatori împotriva grevelor are, de altfel, o cauză mai profundă. Lichidatorii sînt sclavii liberalilor. Or, pe liberali a început într-adevăr să-i neliniștească caracterul dîrz al grevelor revoluționare. Fabricantul „progresist" a început să bombănească și chiar să turbeze de furie. Miliukovii au început să se teamă că se duce liniștea „blocului" lor cu Rodzeanko.

Politica lichidatoristă servește pentru a subordona pe muncitori liberalilor. Politica marxistă ridică pe muncitori la rolul de conducători ai *țărănimii.* Despre aceasta nu se poate vorbi în mod legal, domnilor lichidatori, dar la aceasta trebuie să se gîndească și despre aceasta trebuie să vorbească cei care vor să fie social-democrați revoluționari.

În Europa liberă, constituțională, greva politică servește deocamdată (atît timp cît nu a început încă revoluția *socialistă)* ca mijloc de luptă pentru diferite reforme. În Rusia țaristă, asiatică, în această țară de robi care se apropie de o nouă revoluție *burghezo-democratică,* greva politică este unicul mijloc eficace de a trezi, de a pune în mișcare, de a răscoli, de a ridica la luptă revoluționară țărănimea și partea cea mai bună a armatei de țărani ! Din fericire pentru Rusia, a trecut timpul cînd, în afară de eroicii luptători izolați, narodnicii, nu avea cine „să meargă în popor". Se apropie de sfîrșit timpul cînd teroriști izolați puteau să vorbească despre „răscolirea" poporului cu ajutorul terorii. Rusia a lăsat în urmă aceste vremuri triste. În 1905 proletariatul revoluționar și-a găsit un alt „drum spre popor", un alt mijloc de a atrage în mișcare masele.

Acest mijloc este greva revoluționară dîrză, care se extinde dintr-un loc în altul, dintr-un capăt al țării în

www.dacoromanica.ro

celălalt, greva repetată, — greva care prin lupta pentru îmbunătăţiri economice ridică la o viaţă nouă pe cei înapoiaţi, — greva care înfierează şi biciuieşte orice act de violenţă sau de samavolnicie care iese din comun, orice crimă a ţarismului, — greva-demonstraţie care desfăşoară steagul roşu pe străzile capitalelor şi care duce în *mulţime*, în masa poporului, cuvîntări revoluţionare şi lozinci revoluţionare.

O astfel de grevă nu poate fi provocată artificial, dar nici nu poate fi oprită atunci cînd începe să cuprindă sute şi sute de mii de oameni.

Liberalul, mişcat de faptul că i s-a oferit un fotoliu alături de Rodzeanko „în persoană", spune muncitorilor: „Fraţilor! lăsaţi izbucnirile de moment, căutaţi o altă cale, acţionaţi în cadrul mişcării sindicale paşnice, pregătiţi-vă serios pentru crearea unui partid legal de tip european, nu-l aţîţaţi pe mujic, nu vă irosiţi energia cu grevele, altfel «noi» vom înceta să vă simpatizăm". N-are decît să spună ce vrea!

Muncitorii vor şti să aprecieze la justa lor valoare asemenea cuvinte şi să le recunoască chiar şi sub veşmîntul expresiilor „aproape marxiste" ale oricăruia dintre colaboratorii ziarului „Luci".

Muncitorii vor depune toate eforturile pentru a sprijini, a intensifica, a dezvolta şi a întări *în mod conştient* greva revoluţionară care creşte în mod spontan, spre a pregăti astfel ţărănimea şi armata în vederea insurecţiei. Dacă grevele istovesc pe muncitori, ele trebuie organizate intermitent, dîndu-se unora posibilitatea de a se odihni şi ridicînd la luptă forţe odihnite sau „proaspete". Trebuie organizate greve mai scurte. Uneori grevele trebuie înlocuite prin demonstraţii. Principalul este însă ca grevele, mitingurile şi demonstraţiile să se succeadă fără întrerupere, ca întreaga ţărănime şi întreaga armată să afle că muncitorii duc o luptă îndîrjită, ca satul, chiar şi cel mai îndepărtat, să vadă că la oraşe nu e linişte, că *„fraţii muncitori"* s-au ridicat, că luptă pe viaţă şi pe moarte, că luptă pentru o viaţă mai bună, pentru salarii mai ridicate, pentru încetarea abuzurilor şi a samavol-

www.dacoromanica.ro

niciei autorităților, pentru trecerea pămînturilor moșierești în mîinile țăranilor, pentru răsturnarea monarhiei moșierești a țarului, pentru republică. Este necesar ca întărîtarea mocnită și murmurul înăbușit al satului, împreună cu revolta cazărmii, să-și găsească centrul de atracție în greva revoluționară a muncitorilor. Trebuie să muncim fără preget în această direcție și vom apuca să vedem ziua cînd proletariatul împreună cu țărănimea și cu armata vor doborî, printr-o insurecție populară, jugul moșieresc și monarhia țaristă.

P.S. „Luci" face progrese: după V. A., care a vorbit pe șleau (nr. 56), a urmat F. D., care face pe diplomatul (nr. 65). Dar, cu toată „diplomația", sensul cuvintelor lui F. D. este același: *împotriva* grevei revoluționare! În fața noastră se află un liberal pur-sînge, căruia nici *prin cap* nu-i trece că grevele trezesc pe țărani și-i aduc pe calea insurecției, că ele dezvoltă agitația *revoluționară* în mase și trezesc armata, că de la greve (în măsura în care ele istovesc) trebuie să se treacă la demonstrații de stradă etc.

Banala frazeologie liberală a lui F. D. pe tema „luptei pentru dreptul de organizare" ca „sarcină imediată" — o reformă constituțională „la ordinea zilei" cînd în țară taie și spînzură Treșcenkovii! — constituie singurul paravan sub care se camuflează lupta ziarului „Luci" împotriva grevelor revoluționare. Cam puțin, domnilor lichidatori!

„Sotial-Demokrat" nr. 30 din 12 (25) ianuarie 1913

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SCIZIUNEA DIN RÎNDURILE SOCIAL-DEMOCRAŢIEI POLONEZE

Actuala sciziune din rîndurile social-democraţiei poloneze este rodul unui conflict iscat cu cîţiva ani în urmă. Încă la Congresul al VI-lea al partidului, în 1908 [162], a ieşit la iveală între Conducerea centrală, pe de o parte, şi organizaţia din Varşovia şi cea din raionul Dombrowski, pe de altă parte, o divergenţă atît de gravă, încît congresul a respins propunerea de a se da un vot de încredere Conducerii centrale. Conflictul era de ordin organizatoric, dar avea o mare semnificaţie politică. Organizaţiile periferice cereau să li se dea posibilitatea de a înrîuri poziţia politică a partidului şi insistau ca toate măsurile acestuia să fie supuse unei largi dezbateri în cadrul organizaţiilor.

Conducerea centrală a rămas totuşi în mîinile aceloraşi oameni. Majoritatea membrilor ei, în frunte cu faimosul Tyszka, profitînd de slăbirea partidului, de căderile survenite şi de condiţiile perioadei de contrarevoluţie, nu şi-au schimbat tactica. În cadrul P.M.S.D.R. Tyszka îşi făcea mendrele şi ţesea intrigi în numele Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania, fără a ţine seama cîtuşi de puţin de voinţa acesteia. În politica social-democraţiei poloneze a început o eră de oscilări şi de lipsă de principii, de pildă, în problema sindicatelor, în problema atitudinii faţă de P.P.S., a tacticii social-democraţiei poloneze în cadrul P.M.S.D.R. Tovarăşilor care dădeau în vileag contradicţiile din politica ei şi care cereau să se adopte o linie principială consecventă, Conducerea centrală le astupa

www.dacoromanica.ro

gura, nepermiţînd discuţii în presă şi, ceea ce este şi mai grav, promiţînd *mereu* că „în viitorul apropiat" va deschide o discuţie şi că atunci vor fi date publicităţii şi protestele tovarăşilor împotriva acestei tactici. Adversarii lui Tyszka din Conducerea centrală, toţi activişti vechi, binecunoscuţi întregului partid, au fost înlăturaţi unul cîte unul. Unul dintre ei a refuzat încă la Congresul al VI-lea să fie reales membru al Conducerii, declarînd că nu se poate lucra cu Tyszka ; altul a fost înlăturat în 1909, iar al treilea a refuzat în 1911 să facă parte din Conducerea centrală [163].

Dar, pe măsura creşterii avîntului mişcării şi a înviorării ei, din primele luni ale anului 1911 nemulţumirea a început să se manifeste şi în organizaţiile locale. În fruntea „rebeliunii" s-a situat organizaţia din Varşovia, organizaţia cea mai puternică şi mai importantă şi, ceea ce este esenţial, cea mai fermă din punct de vedere revoluţionar, organizaţie care din 1905 şi pînă astăzi formează aripa stîngă a social-democraţiei poloneze.

Conducerea centrală a început, firește, să se neliniştească şi s-a pregătit „să ia contramăsuri energice". Drept semnal de atac a servit Conferinţa interraională de la Varşovia din decembrie 1911 [164]. Această conferinţă a cutezat să ceară ca, la conferinţa *de partid* care urma să se ţină atunci, „ţinutul" să fie mai bine reprezentat, arătînd astfel că urmăreşte — ce plan scelerat ! — să slăbească influenţa Conducerii centrale asupra conferinţei. Dar asta încă n-ar fi fost nimic : o rezoluţie asemănătoare fusese adoptată şi de conferinţa organizaţiei din Lodz [165]. Varşovia a comis o crimă şi mai mare : ea a arătat că, cerînd acest lucru, nu o face fără rost, ci urmăreşte un anumit *scop politic*. Ea a adoptat cîteva rezoluţii politice care nu au fost pe placul lui Tyszka ; printre altele şi-a exprimat nemulţumirea în legătură cu faptul că Conducerea centrală nu i-a prezentat o dare de seamă asupra activităţii depuse şi a cerut acestei Conduceri să facă cunoscută partidului activitatea desfăşurată în cadrul P.M.S.D.R. şi să nu ascundă muncitorilor polonezi politica ei în cadrul P.M.S.D.R. etc.

www.dacoromanica.ro

A început o luptă fățișă. Tyszka a dat o serie de „circulare" și de „lămuriri". În „lămuririle" sale el afirmă că 1) organizația din Varșovia a călcat în mod flagrant statutul partidului și a pornit pe calea sciziunii; 2) că rezoluțiile ei nu sînt decît manifestări de boicotism, otzovism și anarhism; 3) că ea nu are nici un fel de divergențe ideologice cu Conducerea centrală și că, prin urmare, sciziunea e lipsită de orice temei politic; 4) că organizația din Varșovia nu există; ca atare, conferința a fost fictivă și deci n-a existat și nu există nici o sciziune; 5) că organizația din Varșovia n-a fost în stare să scoată singură nici măcar o foaie volantă, lăsînd pe seama Conducerii centrale întreaga muncă publicistică; că și-a creat fără drept un aparat tehnic propriu, scizionist, și editează foi volante proprii. El s-a referit de asemenea la doi „intelectuali intriganți" din Varșovia, caracterizîndu-i și dînd și numele lor, și a arătat totodată că ei au provocat sciziunea, deși n-au activat și nu activează în organizație.

În sfîrșit, văzînd că organizația din Varșovia nu cedează, Tyszka a hotărît să recurgă la mijloace... „eroice". El a hotărît să convoace o conferință *fictivă*, la care să nu fie admisă opoziția, adică majoritatea covîrșitoare a tovarășilor care activează pe teritoriul ținutului. În acest scop, Tyszka a declarat... „dizolvată" organizația din Varșovia, cea mai puternică din acest ținut, și a înjghebat din 2—3 agenți ai săi o organizație separată, scizionistă, pe care a botezat-o „organizație din Varșovia".

Ceea ce te revoltă însă cel mai mult este „motivarea" hotărîrii prin care Tyszka „a dizolvat" organizația din Varșovia. Tyszka a declarat că această organizație, care nu vrea să i se supună, nu este decît o unealtă de provocare polițienească. Pînă în prezent, el n-a prezentat nici un fapt serios, oricît de neînsemnat, în sprijinul acestei acuzații și n-a publicat *nici măcar un singur nume* de persoană care să fie suspectată de așa ceva. Mai mult chiar: pentru a-și lăsa o posibilitate de retragere, într-o declarație trimisă Biroului internațional Tyszka a scris în mod laș că în organizația din Varșovia, *ca în orice*

www.dacoromanica.ro

organizație care activează în actualele condiții, se putea cuibări foarte ușor o provocare.

Cu toate acestea, Tyszka a găsit de cuviință „să dizolve" organizația din Varșovia și chiar s-o declare ca fiind în afara rîndurilor P.M.S.D.R. Precum vede cititorul, asta nu mai e o luptă fracționistă, ci o acțiune de-a dreptul criminală.

Se înțelege că, întrecînd măsura, Tyszka a provocat prin acest act o indignare înzecită. Comisia pe care chiar el a numit-o pentru verificarea acuzației de provocare a luat atitudine împotriva lui. Ca răspuns la aceasta, Tyszka a exclus din partid trei dintre membrii acestei comisii, vechi militanți ai social-democrației poloneze, tovarăși care se bucură de încrederea generală. 44 de activiști vechi au publicat un protest extrem de vehement împotriva acțiunilor „Conducerii centrale", care sînt umilitoare pentru orice revoluționar. Atît în Polonia cît și în străinătate se cere ca „Conducerea centrală" să fie trasă la răspundere. Organizația din Varșovia a refuzat, firește, să se dizolve pentru a face pe placul lui Tyszka ; ea își continuă activitatea, atît de grea în condițiile care s-au creat. În alegerile din curia muncitorească a orașului Varșovia, „opoziția" a obținut rezultate strălucite. Alegerile au dat social-democraților o majoritate absolută față de toate celelalte partide. Din cei 34 de împuterniciți social-democrați, 31 sînt partizani ai opoziției, 2 au o poziție șovăielnică și numai 1 este partizan al lui Tyszka. În schimb, în provincie, unde „activează" Conducerea centrală și partizanii ei, campania electorală s-a soldat *pretutindeni* cu un eșec.

Să sperăm că ciorovăiala măruntă și nedemnă provocată de comportarea lui Tyszka va fi în curînd de domeniul trecutului, iar divergențele principiale se vor contura mai clar. Își va găsi o expresie mai concretă și dorința muncitorilor social-democrați polonezi de a avea legături organizatorice mai strînse cu tovarășii lor ruși. Comportării lui Tyszka în cadrul P.M.S.D.R. i se datorește faptul că Conducerea centrală s-a rupt cu desăvîrșire de viața întregului partid, că nu are nici un aliat în cadrul P.M.S.D.R.

www.dacoromanica.ro

şi că ambele părţi (lichidatorii şi antilichidatorii) detestă deopotrivă „tactica" ciudată şi neprincipială a lui Tyszka şi a „Conducerii centrale" care se află în mîinile lui.

Social-democraţia poloneză trece prin clipe grele. Dar deznodămîntul începe să se întrezărească. Toate elementele sănătoase ale social-democraţiei poloneze îşi strîng rîndurile. Şi nu e departe timpul cînd social-democraţia poloneză va fi o organizaţie a muncitorilor social-democraţi partinici, cu principii proprii şi cu o tactică proprie, şi nu o jucărie în mîinile unui intrigant lipsit de principii.

În completarea acestei relatări asupra sciziunii din rîndurile social-democraţiei poloneze, considerăm necesar să adăugăm unele informaţii cu privire la soarta ulterioară a acuzaţiei de „provocare". În legătură cu aceasta ni se comunică următoarele:

Rosa Luxemburg (reprezentanta social-democraţiei poloneze în Biroul socialist internaţional) a adresat B.S.I. o comunicare scrisă în care se arată că Comitetul din Varşovia ar fi format din scizionişti şi *s-ar afla în serviciul ohranei*, menţionîndu-se că această comunicare nu trebuie dată publicităţii!

Iar în acelaşi timp Tyszka *însuşi* a publicat această mîrşăvie în presa social-democraţiei poloneze!!

Primind de la Huysmans, secretarul B.S.I., o copie după comunicarea lui Tyszka, Lenin a răspuns, fireşte, printr-o scrisoare în care îi arată lui Huysmans că este vorba de un act de răzbunare „dintre cele mai perfide", că Maleţki şi Ganeţki, foşti membri ai C.C., sînt bine cunoscuţi în întregul partid, că comisia de anchetă, numită chiar de Tyszka, *n-a găsit* nici un fel de provocare, că a vorbi în presă despre existenţa unei provocări în rîndurile adversarilor politici fără a da nume este ceva cît se poate de murdar şi de josnic *.

Conducerea centrală a trimis un răspuns plin de invective.

* Vezi volumul de faţă, pag 51—52. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

A avut loc Congresul de la Basel. Delegaţia Comitetului din Varşovia a fost recunoscută *în unanimitate* de *toţi* delegaţii P.M.S.D.R., inclusiv lichidatorii, letonii, vperediştii, bundiştii şi troţkiştii!

În alegerile de la Varşovia, *ambii* delegaţi aleşi de muncitori sînt *partizani social-democraţi ai Comitetului din Varşovia*, adversari ai lui Tyszka & Co.

Caracterul fictiv al organizaţiei paralele a lui Tyszka a fost dovedit în faţa tuturor. Calea cinstită — retractarea acuzaţiei că organizaţia din Varşovia ar fi o organizaţie de provocatori — este ceva care-l depăşeşte pe Tyszka şi pe Conducerea sa centrală.

Pe toţi i-au întrecut însă lichidatorii noştri şi Comitetul de organizare, care ţin la „unitate". Ziarul „Luci", care aderă oficial la conferinţa din august, a publicat în două rînduri minciunile josnice ale lui Tyszka!

Prima oară sub semnătura unui domn care se ascunde în dosul unor iniţiale, iar a doua oară sub semnătura d-lui *Avgustovski*.

Şi ce mai viteji! Răspîndesc mîrşăvii, dar în acelaşi timp se ascund în spatele Conducerii centrale, avînd aerul de a spune: noi n-avem nici o vină, noi nu răspundem de asta, noi nu răspîndim mîrşăvii, ci „ne limităm" să comunicăm *faptul publicării* (acestor mîrşăvii) în numele Conducerii centrale!!

Martov, Troţki, Liber, letonii & Co., ascunzîndu-se în spatele lui Tyszka, răspîndesc *anonim* mîrşăviile tyszkiste în presa legală, unde nu se pot reproduce documente!!

„Soţial-Demokrat" nr. 30 din 12 (25) ianuarie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SEMNIFICAŢIA ALEGERII LUI POINCARÉ

Noul preşedinte al Republicii Franceze primeşte felicitări din toate părţile. Aruncaţi o privire atît în coloanele fituicii pogromiste „Novoe Vremea", cît şi în cele ale cotidianului liberal „Reci" : ce înduioşătoare este solidaritatea lor în felicitările adresate preşedintelui Poincaré, în exprimarea satisfacţiei lor !

Profunda afinitate lăuntrică dintre ultrareacţionarii şi liberalii noştri apare deosebit de limpede în modul cum apreciază ei problemele de politică externă şi starea de lucruri din ţările occidentale. Atunci cînd şi unii şi ceilalţi îl felicită pe preşedintele „naţional" Poincaré, ales de coaliţia marii burghezii şi a reacţiunii clericale-feudale din Franţa, devine limpede pentru oricine că deosebirile de păreri dintre ultrareacţionari şi liberali se referă numai la *metodele* de luptă împotriva socialismului.

Alegerea lui Poincaré prezintă însă un interes mult mai mare decît îşi imaginează cei care-l „felicită" cu atîta zel. Reflectînd asupra semnificaţiei acestei alegeri, muncitorii conştienţi relevă următoarele trei împrejurări.

În primul rînd, alegerea lui Poincaré constituie încă un pas înainte pe calea ascuţirii luptei de clasă în Franţa. Poincaré a fost prim-ministru într-o Cameră care are o majoritate *radicală.* Ca preşedinte însă el a fost ales *împotriva* candidatului radical Pams, a fost ales cu ajutorul reacţiunii *clericale-feudale*, a fost ales de *blocul partidelor de dreapta.*

www.dacoromanica.ro

Ce semnificaţie are acest lucru? În Franţa se află la putere *ultimul* partid burghez, radicalii [166]. Deosebirea dintre acest partid şi „reacţiune" devine din ce în ce mai mică. Împotriva proletariatului socialist se uneşte tot mai strîns *întreaga* burghezie, de la burghezia radicală la cea reacţionară, iar linia de demarcaţie dintre ele se şterge tot mai mult. Acest lucru s-a văzut deosebit de limpede în alegerea lui Poincaré. Această unire constituie un indiciu sigur al ascuţirii extreme a contradicţiilor de clasă.

În al doilea rînd, semnificativă e cariera lui Poincaré, carieră tipică de afacerist burghez care se vinde pe rînd tuturor partidelor în politică şi tuturor bogătaşilor „în afara" politicii. Poincaré este de profesie avocat, profesie pe care o exercită de la vîrsta de 20 de ani. La 26 de ani a fost şef de cabinet, iar la 33 ministru. Bogătaşii şi magnaţii finanţei din toate ţările pun mare preţ pe relaţiile politice ale unor astfel de carierişti abili. În ţările „civilizate", avocat „strălucit" şi deputat este *sinonim* cu şarlatan politic.

În al treilea rînd, este semnificativ votul demonstrativ al socialiştilor francezi cu prilejul alegerii lui Poincaré. Voturile date lui Vaillant au constituit o demonstraţie în cinstea Comunei, a cărei amintire vie e Vaillant. Pentru a-ţi da seama de acest lucru e de ajuns să vezi o singură dată cum întîmpină muncitorii parizieni apariţia la tribună a bătrînului Vaillant, cu părul său alb ca zăpada.

Şi iată că în acelaşi Versailles unde în 1871 Franţa burgheză îi vindea lui Bismarck patria pentru a înăbuşi insurecţia proletariatului, în aceeaşi sală în care cu 42 de ani în urmă răsunau urletele de fiară ale moşierilor ultrareacţionari din Franţa, care ardeau de dorinţa de a avea un rege, astăzi deputaţii clasei muncitoare l-au votat pe bătrînul comunard.

„Pravda" nr. 11 din 15 ianuarie 1913
Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PE FAŢĂ

Respingerea de către Consiliul de stat a proiectului de lege al Dumei cu privire la introducerea zemstvei în gubernia Arhanghelsk a fost deja semnalată în ziarul nostru. Dar asupra semnificaţiei acestui fapt, care, cu toate că nu prezintă cine ştie ce importanţă, este în acelaşi timp extrem de caracteristic, trebuie să ne oprim încă şi încă o dată.

De aproape o jumătate de secol există zemstva nobiliară, care asigură preponderenţa indiscutabilă a *moşierului* de tip feudal (sau, cum se zice la noi, iobăgist). Şi numai în unele gubernii, în gubernia Veatka de pildă, unde aproape nu există proprietate funciară nobiliară, zemstva are un caracter mai ţărănesc ; în schimb, aici ea este în mai mare măsură îngrădită printr-o reţea de interdicţii, piedici, restricţii şi interpretări birocratice de tot felul. O astfel de zemstvă, inofensivă şi ciuntită, cere de peste o jumătate de secol şi gubernia Arhanghelsk.

Iată însă că hotărîrea ultrareacţionarei Dume a III-a moşiereşti şi burgheze cu privire la introducerea zemstvei în gubernia Arhanghelsk a fost *respinsă* de Consiliul de stat. Ce lumină uimitor de vie aruncă acest „amănunt" asupra *esenţei* orînduirii noastre „înnoite" ! Ce lecţie excelentă cu privire la rădăcinile de clasă ale politicii !

Adversarii zemstvei în Consiliul de stat argumentează făţiş : acolo, vedeţi dv., nu există nobili. În întreaga gubernie nu există decît 2 660 de deseatine de pămînt pro-

www.dacoromanica.ro

prietate „privată", a exclamat d-l Stișinski, raportorul acestui proiect de lege în Consiliul de stat.

Prin urmare, dacă nu există nobili-moșieri, „poporul" nu e destul de matur pentru reparații de drumuri și construcții de spitale. Dar dacă nu există moșieri, trebuie încurajată, direct sau indirect, apariția lor.

Dar de unde să-i iei? Din centrul Rusiei, unde sînt destui. Moșierii din zona centrală de cernoziom, unde urmele iobăgiei sînt mai proaspete ca oriunde, unde s-a menținut cel mai mult „boierescul" (sistemul de gospodărie bazat pe munca în dijmă), unde domnesc, taie și spînzură nestingheriți reacționari inveterați de felul celor din Kursk — iată pe cine ne putem bizui în treburile obștești și de stat. În acest sens atitudinea Consiliului de stat în problema introducerii zemstvei în gubernia Arhanghelsk ilustrează cît se poate de concret și de grăitor caracterul vieții noastre de stat.

„Pravda" nr. 13 din 17 ianuarie 1913
Semnat: V.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CABINETUL BRIAND

Cunoscutul renegat Briand, odinioară arhirevoluţionar şi propovăduitor al „grevei generale", a venit din nou în fruntea unui guvern în Franţa. Ca şi John Burns în Anglia, el a trădat clasa muncitoare şi s-a vîndut burgheziei.

Nu este lipsită de interes componenţa noului său cabinet, care este dominat de trei figuri : Jonnart, Étienne şi Baudin. Cine sînt ei ?

Aruncaţi o privire în ziarele liberale, de pildă în nr. 11 al ziarului „Reci". Veţi găsi acolo relatări ample cu privire la studiile făcute de aceşti miniştri şi la funcţiile ocupate de ei. Veţi găsi acolo o reclamă neruşinată şi dorinţa de a le cîştiga bunăvoinţa prin linguşire : Jonnart — amic al regelui Eduard ! Baudin — nepot de comunard !

„Tot Jomini şi Jomini, dar de votcă nici pomeneală" [167]. „Reci" ocoleşte *miezul* chestiunii, care este cît se poate de simplu : toţi trei formează o gaşcă hrăpăreaţă de afacerişti şi escroci versaţi în maşinaţii financiare. Étienne a fost implicat în toate marile scandaluri financiare, *începînd cu afacerea Panama* [168]. Specialitatea lui o constituie operaţiile financiare în colonii, în genul afacerii cu pămînturile băşkire de la noi... Jonnart a fost amestecat în obţinerea, prin mijloace nu mai puţin „curate", a concesiunii marilor zăcăminte de minereu de fier din Uenza (Africa). Rubedeniile sale s-au aciuat prin consiliile de administraţie ale celor mai mari societăţi pe

www.dacoromanica.ro

acţiuni. Baudin este un vătaf al capitaliştilor, al antreprenorilor şi al proprietarilor de şantiere navale. Nici nu se poate concepe un loc mai bun pentru el decît cel de la ministerul marinei... cît mai aproape de comenzile şi de furniturile pentru flotă!

Cuvintele lui Marx că guvernele burgheze sînt vătafii clasei capitaliştilor [169] nu-şi găsesc nicăieri o confirmare atît de clară ca în Franţa. Iar marele progres înregistrat în Franţa constă în faptul că clasa muncitoare a smuls toate vălurile false, a făcut ca tot ce era neclar să devină clar, „a înlăturat florile imaginare care acopereau lanţul nu pentru ca omul să poarte lanţul dezolant şi prozaic, ci pentru ca el să arunce lanţul şi să culeagă floarea vie“ [170].

„Pravda“ nr. 14 din 18 ianuarie 1913
Semnat: I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

VIAŢA NE ÎNVAŢĂ

Cine nutreşte un interes sincer pentru destinele mişcării de eliberare din ţara noastră, pe acela nu poate să nu-l intereseze în primul rînd mişcarea noastră *muncitorească*. Anii de avînt, ca şi anii de contrarevoluţie, au arătat cît se poate de limpede că clasa muncitoare păşeşte *în fruntea tuturor* forţelor mişcării de eliberare şi că de aceea destinele mişcării muncitoreşti se împletesc în modul cel mai strîns cu destinele mişcării sociale ruse în genere.

Luaţi curba care reprezintă *mişcarea grevistă* a muncitorilor din ultimii opt ani! Încercaţi să reprezentaţi printr-o altă curbă creşterea şi declinul întregii mişcări de eliberare din Rusia în aceşti ani. Ambele curbe vor coincide perfect. Între întreaga mişcare de eliberare în ansamblul ei, de o parte, şi mişcarea muncitorească, de altă parte, există cea mai strînsă şi indisolubilă legătură.

Examinaţi datele referitoare la mişcarea grevistă din Rusia, începînd cu anul 1905.

Anul	Numărul grevelor	Numărul participanţilor (în mii)
1905	13 995	2 863
1906	6 114	1 108
1907	3 573	740
1908	892	176
1909	340	64
1910	222	47
1911	466	105
1912	aproximativ 1 500 000 de participanţi (la greve economice şi politice).	

www.dacoromanica.ro

Nu arată oare aceste date cît se poate de grăitor că mișcarea grevistă a muncitorilor ruși este cel mai bun barometru al luptei de eliberare a întregului popor din Rusia ?

În anul avîntului maxim (1905) avem aproape 3 000 000 de greviști. În 1906 și 1907 mișcarea scade, menținîndu-se totuși la un nivel foarte ridicat și dînd, în medie, 1 000 000 de greviști. Apoi mișcarea începe să descrească repede și scade continuu pînă în 1910 inclusiv : 1911 este anul cotiturii. Curba începe să urce, deși încă timid. 1912 este anul unui nou și mare avînt. Curba urcă ferm pînă la nivelul anului 1906 și tinde vădit spre nivelul anului în care cifra de 3 000 000 a bătut recordul *mondial.*

A început o *perioadă nouă.* În această privință nu încape acum nici o îndoială. Începutul anului 1913 este cea mai bună dovadă în acest sens. Pornind de la diverse probleme de ordin *particular, masa* muncitorească se apropie de momentul cînd va pune problema *generală.* Atenția maselor celor mai largi nu se mai concentrează numai asupra unor discordanțe izolate ale vieții noastre ruseşti. Se pune problema *întregului ansamblu* al acestor discordanțe ; nu mai este vorba de reforme, ci de reformă.

Viața ne învață. Lupta vie rezolvă cel mai bine probleme care mai ieri încă erau atît de controversate. Priviți în ce lumină ne apar acum, după 1912, controversele noastre în jurul „campaniei de petiții", de pildă, sau al lozincii „libertate de asociere" ! Ce a arătat experiența ?

A strînge fie și numai cîteva zeci de mii de semnături de muncitori pe o petiție foarte moderată s-a dovedit a fi cu neputință. În schimb, *1 000 000* de participanți numai la grevele *politice* s-a dovedit a fi o realitate. Afirmația că nu trebuie să se meargă dincolo de lozinca „libertate de asociere", căci altfel masele nu ne vor înțelege și nu vor porni la acțiune, s-a dovedit a fi pălăvrăgeala unor oameni rupți de viață, în timp ce masele vii, reale de milioane de oameni au pornit la acțiune tocmai sub steagul lozincilor celor mai largi, vechi și neciuntite. Numai aceste lozinci reușeau să aprindă entuziasmul

www.dacoromanica.ro

maselor. Acum s-a văzut destul de limpede cine mergea în fapt împreună cu masele şi cine mergea fără ele şi împotriva lor.

Mişcarea vioaie, proaspătă, viguroasă a maselor înseşi înlătură ca pe o vechitură inutilă reţetele artificiale, clocite în cabinete, şi merge înainte, tot înainte.

Acesta este sensul istoric al mişcării grandioase care se desfăşoară sub ochii noştri.

„Pravda" nr. 15 din 19 ianuarie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O NOUĂ DEMOCRAŢIE

În articolul „Gînduri cu prilejul Anului nou", apărut în numărul din 1 ianuarie al ziarului „Reci", d-l Tan a atins o problemă importantă, căreia muncitorii trebuie să-i acorde o atenţie serioasă. Este problema apariţiei unei noi democraţii.

„De vreun an de zile sau, poate, chiar mai de mult — scrie d-l Tan —, făgaşul vieţii iar începe să se schimbe, devenind de nerecunoscut. În loc să scadă, apele cresc, alimentate de izvoare tainice care ţîşnesc din adîncurile pămîntului sau vin de la mare depărtare. Timp de trei ani a fost linişte şi pustiu. Acum încep să se ivească oameni noi, ies unul după altul din tot felul de văgăuni şi locuri uitate de lume.

...Cei mai interesanţi sînt oamenii de obîrşie ţărănească, veniţi de jos. Numele lor e legiune. Ei au invadat straturile de mijloc ale vieţii şi ameninţă chiar să năvălească în cele superioare, mai ales în provincie. Sînt tehnicieni, contabili, agronomi, învăţători, tot felul de funcţionari de zemstvă. Sînt toţi făcuţi după acelaşi calapod : şterşi la chip, laţi în spate, cu trupul disproporţionat ; departe de a fi meditativi, ei sînt, dimpotrivă, plini de vitalitate exuberantă... Se vede că viaţa a mai urcat o treaptă, căci noi, raznocinţii, sîntem în comparaţie cu ei ceea ce au fost nobilii în comparaţie cu noi".

E bine spus, deşi nu trebuie să uităm că atît vechii raznocinţi cît şi cei noi, „de obîrşie ţărănească", intelectualitatea şi semiintelectualitatea democratică reprezintă burghezia, spre deosebire de nobilii stăpîni de iobagi.

Dar burghezia este formată din pături diferite, care se caracterizează prin posibilităţi istorice diferite. Vîrfurile burgheziei şi intelectualitatea burgheză bogată — avocaţii,

www.dacoromanica.ro

profesorii universitari, ziariştii, deputaţii etc. — sînt aproape întotdeauna înclinaţi să se alieze cu Purişkevicii, de care *această* burghezie este economiceşte legată prin mii de fire.

Dimpotrivă, burghezia ţărănească şi noua intelectualitate, „de obîrşie ţărănească", sînt legate prin mii de fire de *masele* ţărănimii lipsite de drepturi, oprimate, inculte, înfometate, iar toate condiţiile lor de viaţă le determină să fie ostile *oricărui* purişkevicism, oricărei alianţe cu el.

Această democraţie nouă, mai numeroasă, mai apropiată de viaţa maselor de milioane, îşi însuşeşte repede învăţămintele istoriei, se întăreşte şi creşte rapid. Ea este în cea mai mare parte stăpînită de vagi stări de spirit opoziţioniste şi se hrăneşte cu ciorbă liberală. Muncitorilor conştienţi le revine marea sarcină de răspundere de a ajuta această democraţie să se elibereze de sub influenţa prejudecăţilor liberale. Numai în măsura în care ea se va debarasa de aceste prejudecăţi şi va scăpa de sărăcia iluziilor liberale, rupînd orice legături cu liberalii şi întinzînd muncitorilor mîna, îi va fi dat acestei noi democraţii din Rusia să aducă o contribuţie serioasă la cauza libertăţii.

„Pravda" nr. 15 din 19 ianuarie 1913
Semnat : T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DESPRE NARODNICISM

În nr. 12 al revistei „Russkoe Bogatstvo", d-l A. V. P. a publicat un articol „îndrumător" pe o temă „actuală", intitulat: „Socialism narodnic sau socialism proletar?".

Articolul ca atare este extrem de neserios şi lipsit de conţinut. Cam de mult n-am mai întîlnit în articolele „îndrumătoare" ale acestei reviste narodnice cu pretenţii de seriozitate o asemenea înşiruire de cuvinte fără noimă, un asemenea torent de vorbe goale, în doi peri, un asemenea mişmaş de idei (eclectism).

Articolul este însă semnificativ prin faptul că atinge problema extrem de serioasă şi de actuală a descompunerii narodnicismului. Narodnicismul este ideologia democraţiei ţărăneşti din Rusia (adică sistemul ei de concepţii). De aceea orice muncitor conştient trebuie să urmărească cu atenţie evoluţia acestei ideologii.

I

Narodnicismul e un curent foarte vechi. Herţen şi Cernîşevski sînt consideraţi a fi părinţii lui. Perioada de înflorire a narodnicismului activ a fost aceea în care revoluţionarii anilor şaptezeci „mergeau în popor" (în rîndurile ţărănimii). În forma ei cea mai închegată, teoria economică a narodnicismului a fost elaborată de V. V. (Voronţov) şi de Nikolai —on în deceniul al 9-lea al secolului trecut. La începutul secolului al XX-lea, socialiştii-

www.dacoromanica.ro

revoluționari exprimau într-o formă mai sistematică concepțiile narodnicilor de stînga.

Revoluția din 1905, arătînd *toate* forțele sociale din Rusia în acțiunea deschisă, de masă, a claselor, a prilejuit o verificare generală a narodnicismului și a precizat locul pe care-l ocupă acesta. Democrație țărănească — iată unicul conținut real și unica semnificație socială a narodnicismului.

În virtutea situației sale economice, burghezia liberală rusă este nevoită să tindă nu la *desființarea* privilegiilor deținute de Purișkevici & Co., ci la o *împărțire* a lor între feudali și capitaliști, în timp ce democrația burgheză din Rusia, țărănimea, este, dimpotrivă, nevoită să tindă la *desființarea* tuturor acestor privilegii.

În gura narodnicilor, „socialismul", „socializarea pămîntului", egalizarea etc. nu sînt decît vorbe goale sub care se ascunde faptul real că țăranii tind spre egalitate politică deplină și spre desființarea totală a proprietății funciare feudale.

Revoluția din 1905 a dezvăluit în mod definitiv această esență socială a narodnicismului, această natură de clasă a lui. Mișcarea maselor, concretizată atît sub forma uniunilor țărănești din 1905 și a luptei duse de țărani la sate în anii 1905 și 1906 cît și sub forma alegerilor pentru primele două Dume (crearea grupurilor „trudovice"), toate aceste fapte sociale de mare anvergură care ne-au arătat milioane de țărani *în acțiune*, au măturat cu desăvîrșire frazeologia pretins socialistă a narodnicilor, scoțînd la iveală sîmburele : democrația țărănească (burgheză) cu a ei uriașă rezervă de forțe, neepuizată încă.

Acela pe care *experiența* celei mai mărețe epoci din istoria Rusiei noi, contemporane nu l-a învățat să deosebească conținutul real al narodnicismului de învelișul lui verbal e un om cu care n-avem ce discuta, care nu poate fi luat în serios și care poate fi cel mult un publicist ce se joacă cu cuvintele (în genul lui A. V. P. de la „Russkoe Bogatstvo"), dar nu un om politic.

www.dacoromanica.ro

În articolul următor vom examina mai îndeaproape procesul de descompunere a narodnicismului, precum şi opiniile acestui publicist.

II

Marea importanţă a experienţei anului 1905 se datorează tocmai faptului că evenimentele de atunci *au impus* verificarea teoriilor narodniciste prin *mişcarea* maselor. Şi această verificare a provocat de îndată destrămarea narodnicismului, falimentul teoriilor narodniciste.

Încă la primul congres al socialiştilor-revoluţionari, în decembrie 1905, încep să se desprindă de ei „socialiştii-populişti", care se separă definitiv în toamna anului 1906. Aceşti „socialişti-populişti" au fost precursorii lichidatorilor noştri. Asemenea lichidatorilor astăzi, ei cereau atunci crearea unui „partid legal", tindeau să lichideze lozincile democraţiei consecvente şi vorbeau ca nişte renegaţi (vezi, de pildă, articolele d-lui Peşehonov în „Russkoe Bogatstvo" nr. 8 din 1906). Ei au fost cadeţii ţărănimii, iar Duma a II-a (pe care narodnicii şi chiar socialiştii-revoluţionari *nu* au boicotat-o) *a dovedit* că majoritatea deputaţilor ţărănimii i-a urmat pe oportuniştii de la „Russkoe Bogatstvo", în timp ce minoritatea i-a urmat pe socialiştii-revoluţionari. Duma a II-a a confirmat în mod definitiv ceea ce se văzuse deja din ziarele narodnice din „zilele de libertate" (toamna anului 1905 şi primăvara anului 1906), şi anume că socialiştii-revoluţionari nu pot fi altceva decît aripa stîngă a democraţiei ţărăneşti din Rusia ; în afară de aceasta ei nu reprezintă nimic.

Descompunerea narodnicismului confirmă tot mai limpede acest lucru. În perioada dezmăţului contrarevoluţiei, această descompunere s-a desfăşurat într-un ritm rapid : narodnicii de stînga „s-au revocat" pe ei înşişi din rîndurile trudovicilor din Dumă. Vechiul partid a fost de fapt lichidat, altul nou n-a fost creat. Renegarea (culminînd cu infamele scrieri ropşiniste „Calul Bălan" şi „Ceea ce nu s-a întîmplat") a pătruns adînc pînă şi în rîndurile narod-

www.dacoromanica.ro

nicilor „de stînga". O parte dintre ei (grupul „Pocin") renunţă la boicot. O altă parte începe să încline spre marxism (N. Suhanov, deşi e încă plin de confuzii). Alţii se orientează spre anarhism. În linii generale, procesul de destrămare e incomparabil mai profund decît la social-democraţi, întrucît există centre oficiale, dar *lipseşte* o linie clară, fermă, principială, capabilă *să se opună* declinului ideologic.

În aceste condiţii, d-l A.V.P. ne oferă o mostră care ilustrează acest declin. A fost un timp cînd narodnicii aveau o teorie proprie. Acum nu le-au mai rămas decît „mici rezerve" faţă de marxism, spicuite la întîmplare. Orice foiletonist lipsit de principii de la orice gazetuţă burgheză mai descurcăreaţă ar subscrie, fără a risca ceva, fără a se angaja cu ceva şi *fără a face vreo profesiune de credinţă*, articolul d-lui A. V. P. în apărarea socialismului „narodnic". Căci socialismul „narodnic" este o vorbă goală cu ajutorul căreia poate fi *ocolită* întrebarea : *care* clasă sau pătură socială luptă pretutindeni în lume pentru socialism ?

E suficient să citäm două mostre din pălăvrăgeala d-lui A. V. P.

„...Reiese — scrie el — că partidul care şi-a însuşit doctrina socialismului proletar este în realitate gata să-şi sporească forţele şi pe seama altor pături, a păturilor «semiproletare» şi chiar «burgheze»".

O obiecţie — nu-i aşa ? — demnă de un elev dintr-a patra de liceu ! În toate partidele socialiste din lume există şi semiproletari, şi burghezi... *prin urmare ?* Prin urmare, conchide d-l A. V. P., poate fi trecut sub tăcere faptul că în lumea întreagă *numai* proletariatul 1) duce o luptă sistematică împotriva clasei capitaliştilor şi 2) constituie reazemul *de masă* al partidelor social-democrate.

Cealaltă mostră :

„Să luăm, de pildă, studenţimea — scrie imperturbabil domnul A. V. P. — e burghezie sadea, şi totuşi, nu ştiu cum e astăzi, dar nu de mult încă socialiştii formau în rîndurile ei aproape majoritatea".

www.dacoromanica.ro

Cum vă place acest argument? Zău că e demn de o naivă liceeană eseristă! Să nu observi astăzi, după 1905—1907, că în arena tuturor acţiunilor politice s-au delimitat zeci de milioane de ţărani şi milioane de muncitori şi să acorzi importanţă *(ca argument împotriva* „socialismului proletar“ !) faptului că tineretul studios liberal şi democrat din Rusia simpatizează cu socialiştii-revoluţionari şi cu social-democraţii! Nu zău, d-le A. V. P., ar trebui totuşi să păstrezi măsura...

Muncitorii conştienţi trebuie să adopte faţă de narodnici o linie clară şi fără zigzaguri. Ei trebuie să ridiculizeze fără cruţare frazele pretins socialiste şi *să nu îngăduie* ca îndărătul acestor fraze *să fie disimulată* singura problemă serioasă: aceea a *democratismului* consecvent.

Socialism „narodnic“, egalizare, socializarea pămîntului, cooperative, principiul muncii? Toate acestea nici nu merită să fie combătute. Viaţa şi revoluţia *le-au măturat* de mult din sfera problemelor politice serioase. Sub paravanul acestei pălăvrăgeli, d-ta nu faci decît să disimulezi o problemă *serioasă*, problema *democratismului.* Răspunde clar şi deschis: eşti fidel lozincilor democraţiei *consecvente?* Vrei şi ştii să transpui aceste lozinci într-o activitate *sistematică* dusă în *masele* unei pături sociale bine determinate? Dacă da, atunci democratul proletar îţi este prieten şi aliat împotriva tuturor duşmanilor democraţiei. Dacă nu, pleacă de aici! Nu eşti decît un flecar.

„Pravda“ nr. 16 şi 17
din 20 şi 22 ianuarie 1913
Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CĂTRE SOCIAL-DEMOCRAŢI

Reproducem în întregime articolul de fond din ultimul număr al ziarului „Luci", care apare la Petersburg (nr. 15/101 din 19 ianuarie 1913):

MASELE MUNCITOREŞTI ŞI MIŞCAREA ILEGALĂ

„Cererea de înregistrare a sindicatului muncitorilor metalurgişti a fost din nou respinsă. Cu toate concesiile pe care muncitorii erau gata să le facă, comisia a găsit că absolut toate paragrafele sînt inacceptabile. Indiferent dacă a intervenit aici asociaţia proprietarilor de fabrici şi uzine, care — după cum relatau într-un timp ziarele — a stăruit să nu se aprobe metalurgiştilor crearea unui nou sindicat, sau dacă însăşi comisia a hotărît să nu admită existenţa unui astfel de sindicat, fondul rămîne acelaşi. Partea cea mai înaintată şi mai cultă a muncitorilor din Petersburg este frustrată pînă şi de mizerul drept care îi este acordat prin regulamentul provizoriu cu privire la funcţionarea uniunilor şi asociaţiilor! Cîtă energie s-a cheltuit, cîte vieţi au fost jertfite în lupta pentru această fărîmă de drept, care printr-o trăsătură de condei a fost redusă acum la zero!

Mai ciudat ca orice este faptul că masele largi ale muncitorilor nu reacţionează de loc la această frustrare de drepturi. Sub influenţa prigoanei dezlănţuite în ultimul timp împotriva organizaţiilor legale, pe alocuri reînvie şi cresc în rîndurile muncitorimii simpatiile pentru «ilegalitate». Noi nu închidem cîtuşi de puţin ochii asupra acestui fapt, după părerea noastră, regretabil. Dar, nefiind obişnuiţi să ne ploconim în faţa spontaneităţii, ne străduim să ne dăm seama care este sensul lui.

Discuţiile de acum despre «ilegalitate» reamintesc, în mare măsură, vechile discuţii — azi, pare-se, cu totul uitate — despre teroare. Teroarea de asemenea era «proslăvită» de mulţi, care în felul acesta îşi mascau propria lor netrebnicie. Bine că există eroi, îşi spuneau ei; pe urmele lor ne-om tîrî şi noi cum vom putea. Aşa şi acum.

www.dacoromanica.ro

Ni-i lene să ne punem mintea la contribuție, să căutăm căi noi, și de aceea așteptăm ca mișcarea ilegală să decidă pentru noi, pentru ca după aceea să acționăm pe răspunderea altuia. Reușește, bine ; în caz de nu, avem pe cine să dăm vina.

Tocmai această psihologie, care își are incontestabil rădăcinile în actuala situație politică și care se explică îndeajuns prin jertfele grele aduse pînă acum pe altarul mișcării legale, tocmai această psihologie a fugii de răspundere, a dorinței inconștiente «de a face pe niznai» în caz de nereușită generează în unele pături ale masei muncitorești renașterea stimei pentru mișcarea ilegală. Vorbim de stimă pentru mișcarea ilegală și nu de o fugă spre mișcarea ilegală, căci de fapt în cadrul acesteia au activat întotdeauna numai puțini aleși — masa n-are ce căuta în ilegalitate —, iar acești puțini aleși, care nu răspundeau în fața nimănui, conduceau acțiunile de masă.

Dar, se spune, «posibilitățile legale» sînt toate epuizate, unicul rezultat fiind că organizațiile legale sînt aproape complet distruse. Adevărul este însă că nu au fost epuizate *toate* posibilitățile. În realitate n-a fost înfăptuită decît într-o măsură extrem de mică posibilitatea *fundamentală* fără care nu poate fi concepută nici măcar o singură victorie a clasei muncitoare. Noi am vorbit despre participarea sistematică a maselor la apărarea organizațiilor lor. Tot ce s-a făcut pînă acum nu s-a făcut îndeajuns de *sistematic* și s-a făcut fără o suficientă participare a *maselor*. Miile de semnături de pe petiția pentru libertatea de asociere nu sînt nimic în comparație cu sutele de mii de muncitori din fabrici și uzine. Zecile și rareori sutele de membri ai asociațiilor noastre profesionale, culturale etc. reprezintă o mică picătură în comparație cu numărul enorm al muncitorilor ocupați în ramura respectivă sau care locuiesc în cartierul respectiv etc. Iar în fapt numărul celor care se interesează efectiv de aceste asociații și care activează în cadrul lor este și mai redus.

Masa, care promovează în posturile cele mai periculoase din organizațiile legale partea cea mai bună a intelectualității muncitorești, se descurajează ușor și este gata să lase totul baltă atunci cînd luptători de frunte sînt smulși din rîndurile ei. Acesta este izvorul slăbiciunii mișcării muncitorești contemporane și tocmai aici se deschide un vast cîmp de activitate social-democrată dîrză și perseverentă".

Este greu de imaginat un document în care problemele nevralgice ale partidului nostru social-democrat să fie înfățișate mai complet, mai precis și mai clar ca în acest articol. Articolul de fond din nr. 101 al ziarului „Luci" a făcut un bilanț cît se poate de just al celor 100 de numere premergătoare ale ziarului „Luci" și al întregii propagande pe care au desfășurat-o în ultimii cinci ani

www.dacoromanica.ro

lichidatorii — P. B. Akselrod, F. Dan, V. Ejov, Leviţki, Potresov, Martov, Martînov şi alţii.

Pentru a comenta pe larg acest articol de fond ar trebui să scriem un volum întreg, repetînd tot ce au spus în presă împotriva lichidatorilor, în cursul anilor 1909—1912, marxiştii de *toate* orientările.

Am vrea să relevăm doar unele aspecte. În masa muncitorească reînvie şi cresc simpatiile faţă de mişcarea ilegală, renaşte stima pentru ea. A considera că un asemenea fapt este regretabil înseamnă a fi liberal şi nu social-democrat, înseamnă a fi contrarevoluţionar şi nu democrat. Compararea mişcării ilegale cu teroarea este o adevărată batjocură la adresa muncii revoluţionare în rîndurile maselor. Numai mişcarea ilegală pune şi rezolvă problemele revoluţiei în plină creştere, îndrumează munca social-democrată revoluţionară şi atrage masele muncitoreşti tocmai prin această muncă.

Din mişcarea ilegală au făcut parte întotdeauna şi fac parte şi astăzi cei mai conştienţi şi mai buni dintre muncitorii înaintaţi, cei mai iubiţi de masă. În prezent, legătura mişcării ilegale cu masele poate fi şi este adesea şi mai largă, şi mai strînsă decît înainte, în special datorită conştiinţei mai ridicate a maselor, dar în parte şi datorită „posibilităţilor legale". Prostească şi mîrşavă este vorbăria pe tema unui partid legal, dar pentru celulele noastre social-democrate de partid, pentru munca *lor* în rîndurile maselor „posibilităţile legale" sînt departe de a fi fost epuizate şi nici *nu pot fi* „epuizate".

Este oare posibil ca articolul de fond din nr. 101 al ziarului „Luci" să nu trezească la realitate pe *toţi* social-democraţii ? Se va găsi oare în rîndurile social-democraţiei măcar un singur „curent" care să tolereze astfel de predici ?

Este oare de conceput ca acest articol de fond să nu ne ajute să rezolvăm *spinoasa* problemă a *unităţii* partidului social-democrat ?

Diplomaţii lichidatorismului au fost definitiv demascaţi în nr. 101 al ziarului „Luci". Masca le-a fost smulsă. Numai nişte făţarnici mai pot vorbi acum de unitate cu grupul lichidatorilor de la „Luci" şi „Naşa Zarea".

www.dacoromanica.ro

Este timpul ca social-democrații care din diferite motive au șovăit pînă acum și nu au dat un răspuns precis la problema în discuție, admițînd într-o formă evazivă un „acord" cu „Luci" și camuflînd sub paravanul vorbăriei despre „unitate" ideea unirii cu grupul „Luci", este timpul ca ei să pună capăt, în sfîrșit, șovăielilor și să se pronunțe deschis.

Unitatea cu „Luci" este imposibilă, dar unitatea *împotriva* lui este pe deplin posibilă și imperios necesară. Căci este vorba de unitatea *„mișcării ilegale"*, de unitatea partidului social-democrat ilegal — P.M.S.D.R. — și de unitatea muncii lui revoluționare în mase.

Scris la 28 ianuarie (4 februarie) 1913

Publicat la sfîrșitul lunii ianuarie 1913, la Cracovia, în foaie volantă trasă la hectograf

Se tipărește după textul foii volante

www.dacoromanica.ro

IN LUMEA AZEFILOR

Presa naţionalistă a făcut mult zgomot în jurul „cazului" Alehin. Închipuiţi-vă! Austriecii au adus o ofensă Rusiei: au arestat fără temei şi au maltratat un inginer rus pe care-l bănuiau de spionaj! Atacurile „patriotice" la adresa Austriei nu mai conteneau.

Iată însă că acum a ieşit la iveală întregul mecanism — simplu, vechi şi de multă vreme cunoscut — al acestei afaceri. D-l Alehin a fost victima unui „colaborator" al poliţiei austriece, pe nume Weismann, care pentru 2 000 de coroane (800 de ruble) pe lună se îndeletnicea cu urmărirea spionilor ruşi în Austria.

Necunoscînd limba germană şi fiind în plus, pe cît se vede, cam neumblat prin lume, inginerul rus a căzut în mod naiv în plasa provocatorului, care l-a dus să viziteze arsenalele.

„Novoe Vremea" şi celelalte organe din tabăra ultrareacţionară şi guvernamentală de la noi îi apără din răsputeri pe Azefii *ruşi*. Dar atunci cînd un Azef s-a dovedit a fi în slujba Austriei, bunii ruşi au fost cuprinşi de „sinceră" indignare.

În plus a ieşit la iveală că Weismann este un fost spion şi provocator *rus*. Cariera acestui Weismann este cît se poate de instructivă.

Tatăl său a fost patronul unei case de toleranţă. Avînd la bază o asemenea pregătire, odrasla a devenit spion rus în Austria, stabilindu-se la Viena şi ocupîndu-se, în afară de aceasta, cu spionarea emigranţilor politici ruşi. Din

www.dacoromanica.ro

1901 pînă în 1905 Weismann a fost, aşadar, în serviciul poliţiei ruse, fiind în acelaşi timp spion politic şi militar.

Certîndu-se apoi cu poliţia rusă, el a trecut în slujba celei austriece.

Simplu ca bună ziua.

Bietul Alehin a căzut victimă unui fost spion rus. Cum să nu fie indignate ziarele slugarnice ruse cînd văd atîta „perfidie" din partea Austriei ?

„Pravda" nr. 20 din 25 ianuarie 1913
Semnat : W.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

BURGHEZIE ŞI REFORMISM

Consideraţiile ziarului „Reci" în legătură cu problema actuală a grevelor merită toată atenţia muncitorilor.

Ziarul liberal reproduce datele oficiale referitoare la mişcarea grevistă :

Anii	Numărul grevelor	Numărul muncitorilor (în mii)
1905	13 995	2 863
1906	6 114	1 108
1907	3 573	740
1908	892	176
1909	340	64
1910	222	47
1911	466	105
1912	1 918	683

Remarcăm în treacăt că cifrele pe 1912 sînt vădit micşorate : numărul participanţilor la grevele politice a fost evaluat la numai 511 000. În realitate, acest număr este de vreo două ori mai mare. Amintîm de asemenea că, nu mai departe decît în mai 1912, „Reci" nega caracterul politic al mişcării noastre muncitoreşti şi asigura pe cititori că întreaga mişcare are un caracter pur economic. Noi am vrea însă să relevăm acum un alt aspect al chestiunii.

Cum apreciază burghezia noastră liberală acest fenomen ?

„N-au fost satisfăcute cerinţele fundamentale ale conştiinţei politice" (de ce numai ale *conştiinţei ??*) „a cetăţenilor ruşi" scrie „Reci".

www.dacoromanica.ro

„Clasa muncitoare constituie pretutindeni cea mai mobilă şi mai receptivă pătură a democraţiei orăşeneşti..., cea mai activă pătură a populaţiei... În condiţii constituţionale... într-o situaţie politică normală... n-ar fi fost pierdute (de pe urma grevei de la Uzinele «Putilov») zeci de mii de zile de muncă într-o ramură de producţie care, date fiind complicaţiile externe, capătă astăzi o importanţă excepţională" (nr. 19).

Punctul de vedere al burgheziei este clar. „Noi" vrem politica imperialismului, sîntem pentru cotropirea unor teritorii străine. „Nouă" ne pun beţe-n roate grevele. „Noi" pierdem plusvaloarea aferentă zilelor de muncă „pierdute". „Noi" vrem aceeaşi exploatare „normală" a muncitorilor ca şi în Europa.

Foarte bine, domnilor liberali ! Dorinţa dv. este legitimă, noi sîntem gata să vă sprijinim în această năzuinţă... dacă... *dacă* nu este deşartă, dacă nu e lipsită de conţinut viu !

„Reci" continuă : „nu din simpatie pentru libertăţi au admis oamenii de stat ai Prusiei" (trebuie spus : moşierii din Prusia) *«legalizarea partidului social-democrat»*. Reformele dau roadele cuvenite atunci cînd sînt înfăptuite la timp".

Acesta e reformismul burgheziei noastre în forma lui desăvîrşită. Burghezia se limitează să suspine ; ea vrea să-i convingă pe cei de teapa lui Purişkevici, fără a-i supăra cu ceva, să se împace cu ei, fără a-i înlătura. Pentru orice om care judecă trebuie să fie clar că, prin semnificaţia ei *obiectivă* (adică independent de bunele intenţii ale diverselor grupuleţe), lozinca „legalizării partidului social-democrat" constituie o parte integrantă a acestui mizer şi neputincios reformism burghez.

Ţinem să relevăm un singur lucru. Lui Bismarck reformele i-au reuşit numai datorită faptului că el a depăşit cadrul reformismului : el a săvîrşit, precum se ştie, o serie de „revoluţii de sus", a jefuit una dintre cele mai bogate ţări din lume, obligînd-o să plătească Germaniei 5 miliarde de franci, şi *a putut* să dea poporului îmbătat de rîurile

www.dacoromanica.ro

de aur şi de victoriile militare fără precedent votul universal şi un regim de legalitate reală.

Nu cumva credeţi, domnilor liberali, că ceva asemănător ar fi posibil în Rusia ?? Dacă da, atunci de ce aţi declarat, pînă şi într-o problemă ca aceea a introducerii zemstvei în Arhanghelsk (halal „reformă" !), că în Rusia reformele sînt lipsite de orice perspectivă ??

„Pravda" nr. 23 din 29 ianuarie 1913
Semnat : T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DESPRE PARTIDUL LEGAL

Ziarul „Luci", care ştie să facă în cercurile intelectualilor o „larmă" cu atît mai mare cu cît este mai puţin citit de muncitori, îşi continuă, cu un zel demn de o cauză mai bună, propaganda în favoarea unui *partid muncitoresc legal.*

În editorialul de Anul nou al acestui ziar întîlnim vechiul neadevăr că anul 1912 ar fi „pus în faţa Rusiei muncitoreşti, ca lozincă la ordinea zilei şi ca steag de luptă, problema luptei pentru libertatea de asociere şi a luptei pentru existenţa legală a partidului muncitoresc social-democrat".

Oricine a venit efectiv în contact cu mişcarea muncitorească de masă din 1912 şi a observat cu atenţie aspectul ei politic ştie foarte bine că lichidatorii de la „Luci" spun aici un neadevăr. *Alta* a fost lozinca la ordinea zilei a muncitorilor, *altul* steagul lor de luptă. Acest lucru s-a văzut cît se poate de limpede în zilele din mai, de pildă, cînd *înşişi* muncitorii înaintaţi aparţinînd diverselor curente (şi chiar cu participarea unei minorităţi narodnice alături de majoritatea social-democrată) au formulat *altă* lozincă, au ridicat alt „steag de luptă".

Intelectualii de la „Luci" ştiu acest lucru, dar vor să impună muncitorimii scepticismul *lor,* îngustimea *lor* de vederi, oportunismul *lor.* Poveste veche şi arhicunoscută ! În Rusia însă autorilor unei asemenea denaturări le este cu atît mai uşor s-o facă, cu cît ei se bucură de monopolul manifestării „legale" în anumite arene.

www.dacoromanica.ro

Dar neadevărul spus de „Luci" rămîne neadevăr. El devine şi mai grav atunci cînd „Luci" continuă :

„În centrul mobilizării politice a maselor muncitoreşti în 1913 va sta tocmai această lozincă...".

Cu alte cuvinte : *împotriva* voinţei maselor muncitoreşti, care au şi lansat o *altă* lozincă, intelectualii de la „Luci" vor căuta s-o ciuntească şi s-o restrîngă ! Liberi sînteţi să procedaţi cum vreţi, dar să ştiţi, domnilor, că ceea ce faceţi dv. nu este nicidecum o treabă social-democrată, ci una liberală.

Rugăm pe cititor să-şi reîmprospăteze în memorie recenta controversă dintre „Luci" şi „Pravda" pe tema partidului legal. De ce n-au reuşit nici măcar cadeţii să creeze un partid legal ? — întreba „Pravda" *. Iar F. D. îi răspundea în „Luci" :

„Cadeţii au recunoscut că ceea ce doresc ei e o utopie", atunci cînd nu li s-a aprobat statutul, pe cîtă vreme lichidatorii au avut „o activitate asiduă şi sistematică, urmărind să cucerească o poziţie după alta" (vezi „Luci" nr. 73).

Precum vedeţi, F. D. s-a ferit să răspundă la întrebarea pusă ! Cadeţii au desfăşurat şi ei o activitate asiduă, şi ei au urmărit „să cucerească poziţii" în publicistica legală şi în asociaţiile legale. Dar nici măcar ei *nu au un partid legal.*

De ce atunci continuă cadeţii să dorească un partid legal şi să vorbească despre el ? Pentru că ei sînt partidul burgheziei liberale contrarevoluţionare, care consimte *să se împace* cu Purişkevicii în schimbul anumitor mici concesii în favoarea liberalilor, în schimbul concesiei neînsemnate de a se admite existenţa unui partid cadet legal şi „paşnic".

Aceasta este semnificaţia obiectivă, adică independentă de orice deziderate pioase şi vorbe frumoase, a discuţiilor pe tema partidului legal în condiţiile regimului de la 3 iunie. În aceste discuţii îşi găsesc expresia *renegarea* de-

* Vezi volumul de faţă, pag. 238. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

mocraţiei consecvente şi propovăduirea *păcii* cu Purişkevicii.

Nu importă ce *scopuri* urmăresc lichidatorii propovăduind ideea creării unui partid legal şi care sînt intenţiile şi planurile lor. Aceasta este o chestiune subiectivă: se ştie doar că iadul este pavat cu intenţii „bune". Ceea ce importă este semnificaţia obiectivă a propagandei în favoarea unui partid muncitoresc legal în condiţiile regimului de la 3 iunie, în condiţiile inexistenţei unui partid liberal legal etc.

Această semnificaţie obiectivă a propagandei lichidatoriste în favoarea unui partid legal este: renunţarea la condiţiile şi la revendicările fundamentale şi general-naţionale ale democraţiei.

Tocmai de aceea propaganda lichidatorilor este respinsă de orice muncitor conştient, căci problema „partidului legal" este o problemă *fundamentală*, o problemă care priveşte *însăşi existenţa* partidului clasei muncitoare. Propaganda lichidatoristă zdruncină din temelii însăşi existenţa partidului cu adevărat muncitoresc.

„Pravda" nr. 24 din 30 ianuarie 1913
Semnat: T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

BILANŢUL ALEGERILOR

Campania electorală pentru Duma a IV-a a confirmat aprecierea momentului istoric aşa cum o fac marxiştii începînd din 1911. Această apreciere se rezumă la constatarea că prima fază a contrarevoluţiei ruse a luat sfîrşit. A început o nouă fază, faza a doua, caracterizată prin trezirea „detaşamentelor uşoare" ale democraţiei burgheze (mişcarea studenţească), printr-o mişcare muncitorească ofensivă pe plan economic şi, într-o măsură şi mai mare, pe plan neeconomic etc.

Depresiunea economică, ofensiva hotărîtă a contrarevoluţiei, retragerea şi destrămarea forţelor democraţiei, dezmăţul renegării, al ideilor „vehiste", lichidatoriste în „tabăra progresistă" — iată prin ce se caracterizează prima fază (1907—1911). Faza a doua (1911—1912) se deosebeşte, atît pe plan economic cît şi pe plan politic şi ideologic, prin trăsături diametral opuse: avîntul industriei, incapacitatea contrarevoluţiei de a-şi continua ofensiva cu forţa şi cu energia de mai înainte etc., trezirea democraţiei, ceea ce a făcut ca tendinţele vehismului, ale renegării şi ale lichidatorismului să fie silite *să se ascundă*.

Acesta este fondul general al tabloului pe care trebuie să-l avem în vedere pentru a putea aprecia în mod just campania electorală din 1912.

www.dacoromanica.ro

I. „ARANJAREA" ALEGERILOR

Cea mai izbitoare trăsătură caracteristică a alegerilor pentru Duma a IV-a este falsificarea sistematică a acestor alegeri de către guvern. Nu ne propunem să înfățișăm aici un bilanț al „aranjării alegerilor"; de această chestiune s-a ocupat îndeajuns *întreaga* presă liberală și democratică; tot de ea se ocupă și ampla interpelare făcută de cadeți în Duma a IV-a; acestei chestiuni vom avea, probabil, posibilitatea să-i consacrăm un articol special atunci cînd vor fi sistematizate datele documentare ample, al căror număr crește neîncetat.

Deocamdată ne vom limita să relevăm principalele rezultate ale aranjării alegerilor și principala semnificație politică a acestei „aranjări".

Mobilizarea clerului împotriva moșierilor liberali și octombriști; întețirea nemaipomenită a represiunilor și încălcarea nerușinată a legalității în detrimentul democrației burgheze la orașe și la sate; încercări de a smulge prin aceleași mijloace curia muncitorească din mîinile social-democrației — iată principalele procedee folosite de cei care au făcut alegerile din 1912. Această politică, care amintește pe cea a bonapartismului, a avut drept țel să asigure Dumei o majoritate formată din partidele naționaliste și de dreapta, țel care, după cum se știe, n-a fost atins. În cele ce urmează însă vom vedea că guvernul a reușit „să mențină" în parlamentul nostru, cu iertăciune fie zis, situația care a existat în Duma a III-a; în Duma a IV-a continuă să existe două majorități: o majoritate formată de partidele de dreapta plus octombriștii, alta formată din cadeți și din octombriști.

Legea electorală de la 3 iunie 1907 „a construit" sistemul conducerii de stat — și nu numai al conducerii de stat — pe blocul dintre moșierii iobăgiști și vîrfurile burgheziei, bloc în care primul dintre aceste două elemente sociale își păstra o preponderență covîrșitoare, iar deasupra *amîndurora* stătea vechea putere de stat, care în fapt rămăsese neștirbită. Nu e cazul să arătăm aici care a fost, și mai este și astăzi, natura specifică a acestei puteri, creată de istoria secular a feudalismului etc. În orice caz, schim-

www.dacoromanica.ro

barea produsă în 1905, prăbuşirea vechiului şi viguroasele acţiuni făţişe ale maselor şi claselor impuseseră căutarea unei *alianţe* cu unele sau altele dintre forţele sociale.

Speranţele puse în „mujic", în ţăran, în 1905—1906 (legea electorală a lui Bulîghin şi cea a lui Witte) s-au năruit. De aceea sistemul de la 3 iunie „a mizat pe cei tari", pe moşieri şi pe vîrfurile burgheziei. Iată însă că în decurs de numai cinci ani experienţa Dumei a III-a a reuşit să submineze şi această „miză" ! O atitudine mai slugarnică decît aceea pe care au avut-o octombriştii în 1907—1912 este de neînchipuit, şi totuşi nici ei nu au reuşit „să intre în voia" cîrmuirii. Vechea putere (adică aşa-numita „birocraţie") nu s-a putut învoi nici măcar cu octombriştii, cu care, prin natura ei, are mari afinităţi. Politica burgheză la sate (legea de la 9 noiembrie) şi sprijinirea în fel şi chip a capitalismului au fost dirijate de aceeaşi tagmă a Purişkevicilor, iar rezultatele au fost lamentabile. Renovat şi dres pe ici pe colo, împrospătat printr-o nouă politică agrară şi printr-un nou sistem de instituţii reprezentative, purişkevicismul a continuat să apese totul şi toate, frînînd dezvoltarea.

În sistemul de la 3 iunie apăruse o fisură. „Aranjarea" alegerilor devenise inevitabilă, tot aşa cum sînt istoriceşte inevitabile metodele bonapartismului atunci cînd nu există un reazem social omogen, ferm, trainic, încercat şi cînd cîrmuirea trebuie să manevreze între elemente eterogene. Cînd clasele democratice sînt neputincioase sau mult slăbite datorită unor cauze temporare, asemenea metode pot avea „succes" ani de-a rîndul. Dar chiar şi exemplul „clasic" al lui Bismarck în deceniul al 7-lea al secolului trecut sau cel al lui Napoleon al III-lea dovedeşte că fără o cotitură dintre cele mai radicale (cum a fost în Prusia „revoluţia de sus" şi un şir de războaie excepţional de norocoase) nu se poate face nimic.

II. NOUA DUMĂ

Spre a putea stabili care sînt rezultatele alegerilor, este necesar să luăm datele oficiale cu privire la reprezentarea diverselor partide în Duma a IV-a, comparînd

www.dacoromanica.ro

aceste date cu cele referitoare la Duma a III-a nu numai la sfîrșitul existenței ei (1912), ci și la început (1908). Obținem următorul tablou instructiv *:

	Duma a III-a		Duma a IV-a
	1908	1912	
Cei de dreapta	49	46	65
Naționaliștii și dreapta moderată	95	102	120
Octombriștii	148	120	98
Progresiștii	25	36	48
Cadeții	53	52	59
Cele trei grupuri naționale	26	27	21
Trudovicii	14	14	10
Social-democrații	19	13	14
Fără partid	—	27	7
Total	429	437	442

Prima concluzie care rezultă din aceste date este că în Duma a IV-a s-au păstrat cele două majorități care au existat în vechea Dumă: majoritatea formată din cei de dreapta plus octombriștii, avînd 283 de voturi (65+120+98), și majoritatea cadetă-octombristă, avînd 226 de voturi (98+48+59+21).

Pentru guvernul absolutist, lucrul cel mai important din punct de vedere practic este să dispună de o majoritate „proprie" în Dumă. Din acest punct de vedere, deosebirea dintre Duma a III-a și Duma a IV-a este infimă. În Duma a III-a majoritatea formată din cei de dreapta plus octombriștii reprezenta 292 de voturi la început și 268 la sfîrșit. În Duma a IV-a aceeași majoritate reprezintă 283 de voturi, adică media acestor două cifre.

Scăderea numerică a majorității de dreapta în perioada dintre începutul și sfîrșitul Dumei a III-a este însă atît

* Datele sînt luate din următoarele publicații ale Dumei: „Indicatorul" pe 1908; „Îndreptarul" pe 1912 și „Foaia informativă a Dumei (a IV-a) de stat", 1912, nr. 14 din 2 decembrie 1912, date corectate pînă la 1 decembrie 1912. — Cele trei grupuri naționale sînt: polonezii, bielorușii și musulmanii.

www.dacoromanica.ro

de însemnată, încît guvernul nu putea, dacă voia să rămînă un guvern absolutist, să nu recurgă la măsuri excepţionale pentru aranjarea alegerilor. Această aranjare nu este accidentală şi nu constituie o derogare de la sistem, cum le place Meiendorfilor, Maklakovilor & Co. să prezinte lucrurile, ci o necesitate pentru menţinerea „sistemului".

Dv., domnilor liberali, în frunte cu Maklakov, vorbiţi de „împăcarea puterii cu ţara" (adică cu burghezia)? Dar dacă-i aşa, atunci una din două: ori sînteţi serioşi cînd *vorbiţi despre împăcare*, şi atunci trebuie să acceptaţi şi „aranjarea alegerilor", pentru că aceasta este o condiţie reală a împăcării cu puterea reală. Şi dv. sînteţi doar mari amatori de „politică realistă"! Ori sînteţi serioşi cînd *protestaţi* împotriva „aranjării alegerilor", şi atunci nu trebuie să vorbiţi de împăcare, ci de ceva care nu aduce cîtuşi de puţin a împăcare...

A doua majoritate a sistemului de la 3 iunie, majoritatea octombristă-liberală, reprezenta 252 de voturi la începutul Dumei a III-a şi 235 la sfîrşitul ei, iar în Duma a IV-a a scăzut la 226. În fond, aşadar, „campania electorală" a guvernului a fost încununată de succes: guvernul şi-a atins scopul, obţinînd încă o dată în practică o întărire a puterii sale absolutiste. Căci zarva pe tema unei majorităţi formate din elemente de dreapta plus naţionaliştii nu i-a servit decît ca mijloc pentru a-şi asigura o poziţie avantajoasă în tocmeala care avea loc. În realitate însă guvernul are nevoie de ambele majorităţi, care se situează *amîndouă* pe poziţii contrarevoluţionare.

Nu putem insista îndeajuns asupra acestui din urmă fapt, pe care liberalii caută să-l estompeze pentru a putea duce de nas democraţia, iar promotorii politicii muncitoreşti liberale (lichidatorii) — din prostie. Blocul cadeţilor şi al octombriştilor, care a ieşit la iveală atît de clar cu prilejul alegerii lui Rodzeanko (şi, poate, şi mai clar în comentariile slugarnice ale ziarului „Reci" pe marginea discursului lui Rodzeanko), departe de a fi un bloc pur „tehnic", exprimă unitatea tendinţelor contrarevo-

www.dacoromanica.ro

luționare ale burgheziei în general, de la Gucikov la Miliukov ; el este posibil numai datorită acestor tendințe.

Pe de altă parte, majoritatea liberală-octombristă îi este necesară și guvernului în interesul întregului sistem instaurat la 3 iunie. Căci Duma a III-a (ca și a IV-a) nu este cîtuși de puțin o instituție „de carton", cum spun adesea flecarii narodnici „de stînga", care s-au împotmolit definitiv în mocirla stărilor de spirit[171] ropșiniste și a frazeologiei „otzoviste". Nu, Duma a III-a și Duma a IV-a constituie o etapă în dezvoltarea absolutismului și în dezvoltarea burgheziei, o încercare de apropiere între absolutism și burghezie în practică, încercare devenită necesară în urma victoriilor și a înfrîngerilor din 1905. Și eșecul acestei încercări nu va fi numai un eșec al lui Stolîpin și al lui Makarov, al lui Markov II și al lui Purișkevici, *ci și al „împăciuitorului" Maklakov & Co.!*

Majoritatea liberală-octombristă îi este necesară guvernului pentru a încerca să conducă înainte Rusia în condițiile menținerii atotputerniciei Purișkevicilor. Iar pentru frînarea, pentru potolirea „progresismului" liberal-octombrist, neobișnuit de iute și excesiv de zelos, guvernul are destule mijloace : atît Consiliul de stat cît și multe altele...

III. SCHIMBĂRILE DIN CADRUL SISTEMULUI DE LA 3 IUNIE

Datele citate mai sus reprezintă un material interesant în problema evoluției partidelor, grupărilor și curentelor politice din rîndurile moșierimii și ale burgheziei în perioada contrarevoluției. Atît despre democrația burgheză (țărănească) cît și despre cea muncitorească, compoziția Dumei a III-a și a IV-a nu ne spune aproape nimic, și aceasta pentru bunul motiv că sistemul de la 3 iunie este anume în așa fel construit încît să excludă democrația. La fel și partidele „naționale", adică neaparținînd națiunii „dominante", sînt deosebit de asuprite și de oprimate de sistemul instaurat la 3 iunie.

De aceea ne vom ocupa numai de cei de dreapta, de octombriști și de liberalii ruși — partide care și-au găsit

www.dacoromanica.ro

un loc trainic în cadrul sistemului de la 3 iunie şi pe care acesta din urmă le ocroteşte împotriva democraţiei —, şi vom examina schimbările survenite înăuntrul acestor partide :

	Duma a III-a		Duma a IV-a	Comparaţie între Duma a IV-a şi Duma a III-a în prima ei perioadă
	1908	1912		
Cei de dreapta	144	148	185	+41, adică +28%
Octombriştii	148	120	98	—50 „ —34%
Liberalii (progresiştii şi cadeţii)	78	88	107	+29 „ +37%

De aici se vede limpede cum se topeşte aşa-numitul „centru" al păturilor privilegiate şi cum se întăreşte aripa lor de dreapta şi aripa lor liberală. Demn de reţinut este faptul că în rîndurile moşierimii şi ale burgheziei numărul liberalilor creşte *mai rapid* decît cel al adepţilor dreptei, cu toate măsurile extraordinare luate de guvern pentru a falsifica alegerile în favoarea celor de dreapta.

Există oameni care, pornind de la aceste fapte, se grăbesc să proclame în termeni pompoşi ascuţirea contradicţiilor sistemului de la 3 iunie, triumful iminent al progresismului burghez moderat etc. Aceşti oameni uită, în primul rînd, că, dacă în rîndurile moşierilor şi în special în rîndurile burgheziei creşte numărul liberalilor, nu-i mai puţin adevărat că cel mai rapid creşte aripa dreaptă a liberalilor, care îşi întemeiază întreaga politică pe o „împăcare" cu cei de dreapta. Despre aceasta vom vorbi îndată mai amănunţit. În al doilea rînd, aceşti oameni uită că faimoasa „radicalizare a burgheziei" nu este decît un simptom al radicalizării reale a democraţiei, *singura* în stare să furnizeze forţele motrice pentru o schimbare serioasă a regimului. În al treilea rînd, aceşti oameni uită că sistemul de la 3 iunie se bazează în special pe folosirea cît mai largă a antagonismului dintre burghezia liberală şi reacţionarismul moşieresc, în condiţiile antagonismului şi mai

www.dacoromanica.ro

profund dintre ele *amîndouă*, de o parte, și întreaga democrație, îndeosebi clasa muncitoare, de altă parte.

Apoi liberalilor noștri le place să prezinte lucrurile în așa fel încît să reiasă că dezastrul octombriștilor s-ar datora „aranjării alegerilor", care a lipsit de sprijin acest, cum îi zic ei, „partid al ultimei dispoziții guvernamentale" etc., lăsînd să se înțeleagă că ei înșiși, adică liberalii, reprezintă opoziția onestă, sînt oameni independenți și chiar „democrați" ; în realitate însă, deosebirea dintre un Maklakov și octombriști este cu totul iluzorie.

Priviți schimbările produse în perioada dintre Duma a III-a și Duma a IV-a în comparație cu schimbările produse în perioada dintre începutul și sfîrșitul Dumei a III-a. Veți vedea că în Duma a III-a partidul octombrist a pierdut mai multe mandate (28) decît în alegerile pentru Duma a IV-a (22). Aceasta nu înseamnă, desigur, că n-a avut loc „o aranjare a alegerilor" ; ea a avut loc în proporții scandaloase, în special în detrimentul democrației. Dar aceasta înseamnă că, indiferent de faptul că alegerile au fost aranjate, indiferent chiar de ingerințele electorale ale guvernului și de „politica" lui în general, are loc un proces de delimitare a partidelor în cadrul claselor avute din Rusia, un proces de delimitare a aripii drepte, iobăgiste-reacționare a contrarevoluției de aripa burghezo-liberală a *aceleiași* contrarevoluții.

Deosebirile dintre diversele grupuri și fracțiuni ale majorității pe care o formează în Dumă partidele de dreapta plus octombriștii (deputații de dreapta, naționaliștii, aripa moderată a dreptei, „centrul", octombriștii de dreapta etc.) sînt tot atît de neprecise, de instabile, de accidentale, adesea artificial create, ca și deosebirile dinăuntrul majorității octombriste-liberale (octombriștii de stînga, progresiștii, cadeții). Perioada prin care trecem nu se caracterizează cîtuși de puțin prin aceea că pe octombriștii dependenți de guvern i-ar înlătura democratul-constituțional, chipurile independent (Maklakov independent !). Asta este o stupidă născocire liberală.

Perioada actuală se caracterizează prin aceea că are loc un proces de formare a unor adevărate partide de clasă

www.dacoromanica.ro

şi în special prin aceea că, sub paravanul frazeologiei ostentativ opoziţioniste şi al discursurilor dulcege pe tema „împăcării puterii cu ţara", se realizează strîngerea rîndurilor partidului liberalismului contrarevoluţionar.

Presa liberală, cea mai răspîndită în Rusia, depune toate eforturile pentru a disimula acest proces. De aceea vom apela din nou la datele exacte ale statisticii referitoare la compoziţia Dumei. Să nu uităm că, la fel ca persoanele fizice, partidele nu trebuie să fie judecate după ceea ce spun, ci după ceea ce fac. *În fapt,* cadeţii şi progresiştii merg împreună în toate problemele mai importante, iar ambele aceste partide au mers împreună cu octombriştii, atît în Duma a III-a şi în Duma a IV-a cît şi în alegerile recente (gubernia Ekaterinoslav : blocul dintre Rodzeanko şi cadeţi !), într-o serie întreagă de probleme.

Să vedem, aşadar, ce arată datele referitoare la aceste trei partide :

	Duma a III-a		Duma a IV-a	Comparaţie între Duma a IV-a şi Duma a III-a în prima ei perioadă
	1908	1912		
Octombriştii	148	120	98	—50, adică —34%
Progresiştii	25	36	48	+23 „ +92%
Cadeţii	53	52	59	+ 6 „ +11%

Constatăm o scădere pronunţată şi neîncetată la octombrişti ; o scădere neînsemnată, urmată de o mică creştere la cadeţi ; *o creştere mare şi neîncetată la progresişti,* al căror *număr aproape că s-a dublat* în decurs de 5 ani.

Dacă am lua pentru anul 1908 datele comunicate de d-l Miliukov în „Anuarul ziarului «Reci» pe 1912", pag. 77, am obţine un tablou şi mai grăitor. D-l Miliukov consideră că în 1908 au fost în Duma a III-a 154 de octombrişti, 23 de progresişti şi 56 de cadeţi. Aceasta înseamnă că în Duma a IV-a creşterea numărului cadeţilor este cu totul neînsemnată, în timp ce numărul progresiştilor *a crescut de peste două ori.*

www.dacoromanica.ro

În 1908 progresiștii erau numericește de peste două ori mai slabi decît cadeții. Acum numărul lor reprezintă peste 80% din numărul total al cadeților.

Rezultă, prin urmare, în mod incontestabil că *trăsătura cea mai caracteristică* a liberalismului rus în perioada contrarevoluției (1908—1912) este creșterea enormă a progresismului.

Și ce sînt progresiștii ?

Atît prin componența cît și prin ideologia lor, ei sînt *un amestec de octombriști și cadeți.*

În Duma a III-a progresiștii se mai numeau încă partidul înnoirii pașnice [172], iar unul dintre liderii lor, micul nobil contrarevoluționar Lvov, fusese în Duma I cadet. În Duma a III-a, după cum am văzut, numărul progresiștilor a crescut de la 25 la 36, adică cu 11 ; dintre acești 11 deputați, 9 au trecut la progresiști de la alte partide, și anume : 1 de la cadeți, 2 de la aripa moderată a dreptei, 1 de la naționaliști și 5 de la octombriști.

Creșterea rapidă a ponderii progresiștilor printre reprezentanții politici ai liberalismului rus și succesul de care se bucură „Vehi" în rîndurile „societății" sînt cele două fețe ale aceleiași medalii. Progresiștii au înfăptuit în politica practică ceea ce „Vehi" a propovăduit în teorie denigrînd revoluția, renegînd democrația, proslăvind murdara îmbogățire a burgheziei ca împlinire a voinței divine pe pămînt etc. etc.

Cînd cadetul Maklakov perorează pe tema împăcării puterii cu țara, el nu face decît să ridice în slăvi ceea ce fac progresiștii.

Cu cît ne îndepărtăm de anii 1905 și 1906, cu atît devine mai clar cîtă dreptate au avut atunci bolșevicii demascîndu-i pe cadeți într-un moment cînd toată lumea era deosebit de încîntată de „victoriile" lor și arătînd adevărata esență a acestui partid *, pe care acum o scoate la iveală tot mai clar întregul mers al evenimentelor.

Democrația rusă nu va putea repurta nici măcar o singură victorie dacă nu va dărîma cu hotărîre „prestigiul"

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 12, Editura politică, 1962, pag. 263—341. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cadeţilor în rîndurile maselor. Şi invers, contopirea efectivă a cadeţilor cu vehiştii şi cu progresiştii constituie unul dintre simptomele întăririi şi unirii strînse a democraţiei sub conducerea proletariatului.

IV. CARE A FOST OBIECTIVUL LUPTEI ÎN ALEGERI?

În majoritatea consideraţiilor şi articolelor pe tema alegerilor, această chestiune trece tot mai mult pe planul al doilea, iar uneori este complet estompată. În realitate însă, aceasta este problema conţinutului politic-ideologic al campaniei electorale, problema cea mai importantă, fără a cărei elucidare toate celelalte probleme, toate datele obişnuite referitoare la „procentajul opoziţiei" etc. devin lipsite de orice valoare.

Răspunsul cel mai frecvent la această întrebare este că lupta urma să decidă dacă vom avea sau nu o constituţie. Aşa văd lucrurile cei de dreapta. Tot astfel le văd şi liberalii. Întreaga presă de dreapta şi întreaga presă liberală este străbătută de ideea că în fond s-au înfruntat două tabere: una era pentru constituţie, iar cealaltă contra ei. D-l Miliukov, liderul partidului cadet, şi ziarul „Reci", organul oficial al acestui partid, au formulat deschis această teorie a celor două tabere şi au făcut-o chiar în numele conferinţei partidului cadet.

Să examinăm deci această „teorie" prin prisma rezultatelor cu care s-au soldat alegerile. Cum a rezistat ea încercării la care a supus-o realitatea?

Primul pas întreprins de noua Dumă a fost marcat printr-un bloc al cadeţilor cu octombriştii (şi chiar cu o parte a dreptei) în jurul candidaturii „constituţionaliste" a lui Rodzeanko, al cărui discurs, cuprinzînd un program pretins constituţional, cadeţii l-au salutat cu entuziasm *.

Rodzeanko, liderul octombriştilor, socotit, precum se ştie, ca făcînd parte din rîndurile octombriştilor de dreapta, se consideră pe sine constituţionalist, ca şi Krupenski, li-

* În afară de articolele apărute pe vremea aceea în „Reci", vezi declaraţia pe care d-l Miliukov a făcut-o în şedinţa Dumei din 13 decembrie 1912: „Preşedintele (Rodzeanko) a rostit un discurs... şi a făcut o declaraţie pe care noi ne-o însuşim în întregime" („Reci" nr. 343 din 14 decembrie)!! Iată cum arată *declaraţia* constituţională (nu şagă!) a cadeţilor!

www.dacoromanica.ro

derul „fracțiunii de centru" sau al constituționaliștilor conservatori.

A afirma că în această luptă se decidea soarta constituției înseamnă a nu spune nimic, căci îndată se naște întrebarea : despre *ce fel* de constituție este vorba ? de o constituție în spiritul lui Krupenski ? sau în spiritul lui Rodzeanko ? sau al lui Efremov-Lvov ? sau al lui Maklakov-Miliukov ? Apoi se pune o problemă și mai importantă : nu problema dezideratelor, a declarațiilor și a programelor, care rămîn pe hîrtie, ci aceea a *mijloacelor* reale pentru atingerea obiectivului urmărit.

Cu privire la acest punct esențial (și singurul serios), rămîne necontestată și incontestabilă declarația d-lui Gredescul, reprodusă de ziarul „Reci" nr. 117 din 1912, că nu este nevoie de o nouă revoluție, ci „numai de o activitate constituțională". Această declarație îi unește pe cadeți și pe octombriști în *domeniul ideologiei politice* mult mai trainic și mai profund decît ar putea, chipurile, să-i despartă nenumăratele asigurări de devotament față de constituție și chiar față de... democrație.

Circa 90% din ziarele care se citesc în Rusia sînt publicații octombriste și liberale. Sugerînd cititorilor ideea că există două tabere, dintre care una este pentru constituție, întreaga această presă exercită o vastă acțiune de pervertire a conștiinței politice a maselor. E de ajuns să ne gîndim că toată această campanie se încheie cu declarația „constituționalistă" a lui Rodzeanko, pe care și-o însușește Miliukov !

Aceasta fiind starea de lucruri, nu putem insista îndeajuns asupra repetării unor adevăruri vechi — și de mult uitate — ale științei politice. Ce este constituția ? — iată o întrebare *actuală* în Rusia.

Constituția este o tranzacție între forțele istorice ale societății vechi (nobiliare, iobăgiste, feudale, absolutiste) și burghezia liberală. Condițiile reale ale acestei tranzacții, amploarea concesiilor făcute de forțele vechiului sau a victoriilor burgheziei liberale este determinată de succesele și de victoriile democrației, ale maselor largi populare (și ale muncitorilor în primul rînd) asupra forțelor vechiului.

www.dacoromanica.ro

Daca campania electorala din țara noastra și-a putut găsi încununarea în faptul că „declarația" lui Rodzeanko a fost aprobată de Miliukov, aceasta se datorește exclusiv împrejurării că *în fapt* liberalismul nu urmărește desființarea *privilegiilor* vechiului (privilegii economice, politice etc.), ci *împărțirea lor* (vorbind pe scurt) între moșierime și burghezie. Liberalismul se teme de mișcarea populară, de masă, a democrației mai mult decît de reacțiune: iată de unde vine *neputința* liberalismului în politică, neputință surprinzătoare dacă ne gîndim la forța economică a capitalului.

În cadrul sistemului de la 3 iunie, liberalismul deține monopolul unei opoziții tolerate, semilegale, iar începutul noii înviorări politice (folosim o expresie prea slabă și imprecisă) pune sub influența acestor monopolizatori păturile largi ale democrației noi, în creștere. De aceea *miezul* problemei libertății politice în Rusia se reduce în momentul de față la înțelegerea faptului că în luptă se află nu două, ci trei tabere, deoarece numai această din urmă tabără, pe care liberalii caută s-o pună în umbră, *are* într-adevăr *forța* necesară pentru a înfăptui libertatea politică.

În alegerile din 1912, lupta nu s-a desfășurat cîtuși de puțin „în jurul constituției", căci partidul cadet, principalul partid liberal, care i-a atacat cel mai mult pe octombriști și i-a bătut într-o serie de locuri, s-a raliat la declarația lui Rodzeanko. Strînsă în chingile polițienești ale sistemului de la 3 iunie, lupta s-a desfășurat în jurul trezirii, unirii și consolidării *democrației de sine stătătoare*, independentă de oscilările și de „simpatiile octombriste" ale liberalismului.

Iată de ce greșesc profund cei care privesc actualul conținut ideologic-politic al campaniei electorale dintr-un punct de vedere *exclusiv* „parlamentar". Problema atitudinii pe care diferite partide și grupuri au adoptat-o față de mișcarea grevelor politice din 1912 este de o sută de ori mai reală decît toate programele și platformele „constituționale".

Unul dintre cele mai bune criterii care ne ajută să deosebim partidele burgheze din orice țară de partidele

www.dacoromanica.ro

proletare este atitudinea față de grevele economice. Din moment ce în presa sa, în organizațiile sale, în activitatea sa parlamentară un anumit partid *nu* luptă alături de muncitori în cadrul grevelor economice, puteți fi sigur că e un partid burghez, oricît s-ar jura el că e „popular", că e adeptul „socialismului radical" etc. În Rusia, mutatis mutandis (făcînd schimbările cuvenite), trebuie să spunem același lucru despre partidele care vor să treacă drept partide democratice : nu te bate cu pumnul în piept că ai înscris pe cutare petic de hîrtie constituția, votul universal, libertatea de asociere, egalitatea în drepturi a naționalităților etc., astea-s *vorbe care nu fac doi bani*, ci arată-ți *faptele* în atitudinea pe care o adopți față de mișcarea grevelor politice din 1912 ! Deși nici acest criteriu *nu este încă* pe deplin suficient, el rămîne totuși un criteriu concret și nu o făgăduială goală.

V. VERIFICAREA ÎN PRACTICĂ A LOZINCILOR ELECTORALE

Campania electorală prezintă un interes excepțional pentru orice militant politic conștient, deoarece furnizează un material *obiectiv* în ceea ce privește vederile, stările de spirit și deci interesele diverselor *clase* sociale. Din acest punct de vedere, alegerile pentru un organ reprezentativ pot fi comparate cu un recensămînt al populației : ele ne oferă o statistică politică. Firește, aceasta poate fi o statistică bună (în condițiile votului universal etc.), dar poate fi și o statistică proastă (alegerile pentru parlamentul nostru, cu iertăciune fie zis) ; este de la sine înțeles că trebuie să învățăm să analizăm în mod critic această statistică, ca și pe oricare alta, și s-o folosim în mod critic. În sfîrșit, ea trebuie privită, firește, în lumina întregii statistici sociale în genere, iar pentru cei care nu sînt molipsiți de boala cretinismului parlamentar, statistica grevelor, de pildă, se va dovedi a fi adeseori de o sută de ori mai profundă și mai instructivă decît statistica alegerilor.

Dar, indiferent de toate aceste rezerve, rămîne incontestabil că alegerile furnizează un material *obiectiv*. Ve-

www.dacoromanica.ro

rificarea deziderateloг, a stărilor de spirit şi a vederilor subiective prin prisma voturilor exprimate de *masele* populaţiei aparţinînd diverselor clase trebuie să fie întotdeauna preţioasă pentru un om politic în accepţia cît de cît serioasă a cuvîntului. Lupta dintre partide pe terenul practic, în faţa alegătorului, urmată de numărătoarea voturilor, ne oferă întotdeauna un material care *verifică* felul cum am înţeles noi raportul dintre forţele sociale din ţară şi importanţa diverselor „lozinci".

Din acest punct de vedere vom încerca să aruncăm o privire asupra bilanţului alegerilor.

În legătură cu statistica politică, principalul lucru pe care trebuie să-l spunem aici este că în cea mai mare parte ea este vădit neconcludentă, deoarece au fost aplicate fără pic de ruşine „măsuri" de ordin administrativ: „lămuriri" oficiale, presiuni, arestări, expulzări etc. etc. fără sfîrşit. D-l Cerevanin, de pildă, care examinează în „Naşa Zarea" nr. 9—10 datele referitoare la cîteva sute de delegaţi din diverse curii, se vede nevoit să constate că *„ar fi ridicol"* să se considere că scăderea procentului de delegaţi opoziţionişti în curia a doua orăşenească şi în curia ţărănească (în comparaţie cu alegerile pentru Duma a III-a) ar constitui dovada unei deplasări spre dreapta. Singura curie în care Mîmreţovii, Hvostovii, Tolmacevii, Muratovii & Co. *n-au putut* să comită falsuri a fost curia întîi orăşenească. Or, în această curie vedem că procentul delegaţilor „opoziţionişti" creşte de la 56% la 67%, paralel cu scăderea procentului de delegaţi octombrişti de la 20% la 12%, iar al celor de dreapta de la 24% la 21%.

Dar dacă „lămuririle" oficiale au redus la zero valoarea statisticii electorale în ceea ce-i priveşte pe delegaţi, dacă clasele democratice, care sînt în genere *excluse* din rîndurile beneficiarilor privilegiaţi ai sistemului de la 3 iunie, au simţit pe propria lor piele toată splendoarea acestor lămuriri, *în schimb raportul* dintre liberalism şi democraţie s-a manifestat din plin în cursul acestor alegeri. Cu privire la acest punct s-a obţinut un material obiectiv care ne permite să verificăm în practică ceea ce au gîndit şi au afirmat *înainte* de alegeri diverse „curente".

www.dacoromanica.ro

Problema raportului dintre liberalism și democrație nu este cîtuși de puțin o problemă „exclusiv de partid", adică o chestiune esențială *numai* din punctul de vedere al uneia dintre liniile strict partinice. Nu, această problemă este cît se poate de esențială pentru *toți cei* care tind spre libertate politică în Rusia. Este tocmai problema *cum* poate fi atins obiectivul năzuințelor comune a tot ce este cinstit și de bună-credință în Rusia.

Începîndu-și campania electorală din 1912, marxiștii puneau pe primul loc lozincile democratismului *consecvent* în opoziție cu politica muncitorească liberală. Verificarea acestor lozinci poate fi făcută pe două căi: în primul rînd, prin raționamente și prin experiența altor țări; în al doilea rînd, prin *experiența campaniei* din 1912. Justețea sau injustețea lozincilor lansate de marxiști trebuie să se vadă acum din raporturile care s-au creat *în practică* între liberali și democrați. Caracterul obiectiv al acestei verificări a lozincilor constă tocmai în faptul că nu noi le-am verificat, ci *masele*, și nu numai masele în general, ci *adversarii noștri* în particular.

Raporturile care s-au creat în alegeri și în urma alegerilor între liberali și democrație sînt oare cele așteptate de marxiști? sau cele așteptate de liberali? sau cele așteptate de lichidatori?

Spre a putea elucida această chestiune este necesar să ne amintim mai întîi care erau aceste „așteptări". Chiar la începutul anului 1912, cînd problema alegerilor abia se pusese, cînd cadeții (la conferința lor) au înălțat steagul opoziției unite (adică *al celor două tabere)* și al admisibilității blocurilor cu octombriștii de stînga, presa muncitorească a pus, în articolele publicate de Martov și Dan în ziarul „Jivoe Delo" (nr. 2, 3 și 8) și în cele publicate de F. L—ko și de alții în „Zvezda" (nr. 11 (47) și 24 (60)), problema lozincilor electorale.

Martov lansează lozinca: „să izgonim reacțiunea de pe pozițiile pe care le ocupă în Dumă"; Dan: „să smulgem Duma din mîinile reacțiunii". Martov și Dan imputau ziarului „Zvezda" că acesta *amenință* pe liberali și manifestă tendința de *a* le *estorca* mandate în Dumă.

Cele trei poziții s-au conturat limpede:

www.dacoromanica.ro

1) Cadeţii au fost pentru o opoziţie unică (adică pentru două tabere) şi pentru admiterea blocurilor cu octombriştii de stînga.

2) Lichidatorii au fost pentru lozinca: „să smulgem Duma din mîinile reacţiunii", să netezim cadeţilor şi progresiştilor „drumul spre putere" (Martov în „Jivoe Delo" nr. 2). Să nu le *estorcăm* liberalilor mandate pentru democraţi.

3) Marxiştii au fost împotriva lozincii: „să smulgem Duma din mîinile reacţiunii", căci aceasta înseamnă a smulge pe *moşier* din mîinile reacţiunii. „Sarcina noastră practică în alegeri nu este nicidecum «izgonirea reacţiunii de pe poziţiile pe care le ocupă în Dumă», ci întărirea democraţiei în general, a democraţiei muncitoreşti în special" (F. L—ko în „Zvezda" nr. 11 (47)) *. Pe liberali trebuie *să-i ameninţăm, să* le *estorcăm* mandate, să-i înfruntăm în luptă, fără a ne lăsa intimidaţi de ţipetele lor despre pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor (acelaşi în nr. 24 (60) **). Liberalii „îşi croiesc drum spre putere" *numai atunci* cînd învinge democraţia *în pofida* oscilărilor liberalismului.

Divergenţa dintre marxişti şi lichidatori este extrem de profundă şi ireconciliabilă, oricît de uşoară ar părea unor oameni inimoşi concilierea pur verbală a ceea ce este ireconciliabil. „A smulge Duma din mîinile reacţiunii", această lozincă cuprinde o întreagă sferă de idei, un întreg sistem de politică, care înseamnă *în mod obiectiv* trecerea hegemoniei în mîinile liberalilor. „A smulge democraţia din mîinile liberalilor" reprezintă un sistem de politică diametral opus, care se bazează pe ideea că numai o democraţie ieşită de sub dependenţa liberalilor *e capabilă* să submineze *în fapt* reacţiunea.

Priviţi acum care a fost rezultatul real al acestei bătălii, care a format obiectul celor mai variate comentarii *înainte* de începerea ei.

Să apelăm la mărturia unui om care s-a ocupat cu stabilirea rezultatelor bătăliei, şi anume la mărturia d-lui

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 168. — *Nota red.*
** Vezi op. cit., pag 241

www.dacoromanica.ro

V. Levițki de la „Naşa Zarea“ (nr. 9—10); pe *acest* martor nimeni, desigur, nu-l va putea suspecta de părtinire faţă de linia ziarelor „Zvezda“ şi „Pravda“.

Iată cum înfăţişează acest martor rezultatele bătăliei în cadrul curiei a doua orăşeneşti; după cum se ştie, aceasta este singura curie în care a existat cel puţin un vag simulacru de alegeri „europene“ şi care oferă o cît de mică posibilitate de a face un bilanţ al „întîlnirilor“ dintre liberalism şi democraţie.

Acest martor a analizat 63 de cazuri în care social-democraţii s-au prezentat în alegeri, dintre care: în 5 cazuri ei *au fost nevoiţi* să-şi retragă candidaturile, în 5 cazuri au încheiat acorduri cu alte partide, iar în 53 de cazuri au depus liste de sine stătătoare. Dintre aceste 53 de cazuri, în 4 a fost vorba de alegeri în 4 oraşe mari, iar în 49 de alegeri de delegaţi.

În 9 dintre aceste 49 de cazuri nu se ştie pe cine au înfruntat social-democraţii; în 3 cazuri ei au luptat împotriva unor candidaţi de dreapta (toate 3 s-au soldat cu victoria social-democraţilor), într-un caz împotriva unor candidaţi trudovici (victoria a fost a social-democraţilor); *în celelalte 36 de cazuri ei au luptat împotriva unor candidaţi liberali* (21 de victorii ale social-democraţilor; 15 înfrîngeri).

Luînd aparte datele referitoare la liberalii *ruşi*, obţinem 21 de cazuri în care lupta s-a dat între ei şi social-democraţi. Iată rezultatele:

	Au învins adversarii		Total cazuri
	s.-d.	s.-d.	
Social-democraţii contra cadeţilor	7	8	15
Social-democraţii contra altor liberali*	4	2	6
Total	11	10	21

Aşadar, principalul adversar al social-democraţilor au fost *liberalii* (36 de cazuri faţă de 3); *principalele* în-

* Progresişti şi cadeţi *împreună* cu progresişti sau cu trudovici

www.dacoromanica.ro

frîngeri înregistrate de social-democraţi au fost pricinuite de *cadeţi.*

Apoi, din cele 5 cazuri în care s-au încheiat acorduri, 2 au fost acorduri generale încheiate de opoziţie împotriva celor de dreapta; *în celelalte 3* „se poate vorbi de un bloc de stînga îndreptat împotriva cadeţilor" („Naşa Zarea" nr. 9—10, pag. 98; subliniat de mine). Aşadar, numărul acordurilor încheiate este sub 1/10 din numărul total al cazurilor de prezentare în alegeri. 60% din aceste acorduri au fost încheiate împotriva cadeţilor.

În sfîrşit, rezultatele obţinute în cele 4 oraşe mari sînt următoarele:

	Voturi exprimate (cifre maxime):			
			Riga	
	Petersburg	Moscova	Primul scrutin	Balotajul
Pentru cadeţi	19 376	20 310	3 754	5 517
„ social-democraţi ..	7 686	9 035	**4 583**	4 570
„ octombrişti	4 547	2 030	3 674	—
„ partidele de dreapta	1 990	1 073	272	—
„ trudovici	1 075	—	—	—

Aşadar, *în toate* cele 4 oraşe mari social-democraţii luptă *împotriva cadeţilor,* cu menţiunea că într-unul din aceste oraşe cadeţii învinge la balotaj *cu ajutorul octombriştilor* (înglobînd în această categorie pe candidatul „partidului constituţional baltic").

Iată concluziile la care a ajuns martorul citat de noi:

„Monopolul cadeţilor asupra reprezentării democraţiei orăşeneşti ia sfîrşit. Sarcina imediată a social-democraţiei în acest domeniu este de a smulge din mîinile liberalilor reprezentarea celor 5 oraşe cu reprezentanţă proprie. Premisele psihologice" (??) „şi istorice" (dar cele economice?) „necesare în acest scop — «radicalizarea» alegătorului democrat, inconsistenţa politicii cadete şi noua trezire a spiritului de iniţiativă al proletariatului — există deja în momentul de faţă" („Naşa Zarea", numărul citat, pag. 97).

www.dacoromanica.ro

VI. „SFÎRȘITUL" ILUZIILOR CU PRIVIRE LA PARTIDUL CADET

1. Faptele au dovedit că semnificația reală a lozincii cadete a „opoziției unice", sau a „celor două tabere", era aceea de a oferi liberalilor posibilitatea de a păcăli democrația, de a-și însuși prin înșelăciune roadele trezirii democrației, de *a ciunti, toci și slăbi* această trezire a singurei forțe capabile să asigure progresul Rusiei.

2. Faptele au dovedit că singura luptă electorală care aducea cît de cît a luptă electorală „deschisă", de tip „european" a fost *tocmai* aceea care a avut ca obiectiv smulgerea democrației din mîinile liberalilor. Această lozincă era dictată de *însăși viața* și exprima trezirea reală a noii democrații la o nouă mișcare, pe cînd lozinca lichidatorilor : „să smulgem Duma din mîinile reacțiunii" nu era decît născocirea putredă a unui cerc de intelectuali liberali.

3. Faptele au dovedit că numai lupta „furibundă" împotriva cadeților, numai „cadetofagia", pe care ne-o reproșau docilele slugi ale liberalilor, lichidatorii, exprima nevoia reală a unei adevărate campanii de masă, căci în fapt cadeții s-au dovedit a fi *și mai înrăiți* decît îi zugrăveam noi. Cadeții s-au dovedit a fi aliații direcți ai ultrareacționarilor împotriva social-democratului Predkaln și a social-democratului Pokrovski ! [173]

Aceasta este o cotitură istorică în Rusia : ultrareacționarii, care, orbiți de ură împotriva cadeților, vedeau în ei pe dușmanul lor principal, au fost determinați de mersul evenimentelor să ajute la alegerea unor cadeți împotriva candidaților social-democrați. Acest fapt, în aparență mărunt, exprimă o profundă schimbare în pozițiile partidelor, schimbare care arată cît de superficiale erau în fond atacurile ultrareacționarilor împotriva cadeților, și *invers*, cît de ușor, în fond, *au găsit* Purișkevici și Miliukov *un limbaj comun*, cît de ușor și-au găsit ei unitatea împotriva social-democraților.

Viața a arătat că noi, bolșevicii, nu numai că n-am subestimat posibilitatea unor eventuale blocuri cu cadeții

www.dacoromanica.ro

(în stadiul al doilea etc.), ci mai curînd *am supraestimat-o*, căci *în realitate* au fost o serie de cazuri în care cadeţii s-au cartelat cu octombriştii împotriva noastră! Aceasta nu înseamnă, desigur, că noi *am fi refuzat* (cum au vrut unii prea zeloşi otzovişti de ieri şi amicii lor) să ne cartelăm într-o serie de cazuri, în adunările elective guberniale de pildă, cu cadeţii împotriva celor de dreapta. Aceasta înseamnă că *linia* noastră *generală* (3 tabere; democraţia împotriva cadeţilor) a fost confirmată şi consfinţită de viaţă.

În treacăt fie zis, d-nii Levitki, Cerevanin şi alţi colaboratori ai revistei „Naşa Zarea" au adunat cu un zel demn de toată lauda un preţios material pentru statistica alegerilor din ţara noastră. Păcat doar că n-au sintetizat materialele — de care, pe cît se vede, dispuneau — în ceea ce priveşte numărul cazurilor în care cadeţii au încheiat blocuri directe sau indirecte cu octombriştii şi cu cei de dreapta *împotriva* social-democraţilor.

Predkaln şi Pokrovski nu reprezintă cazuri izolate; în adunările elective guberniale au fost multe cazuri similare. Nu trebuie să le dăm uitării. Ele merită mai multă atenţie.

Apoi, nevoit să tragă, în ceea ce-i priveşte pe cadeţi, concluziile citate mai sus, „martorul" nostru nici n-a găsit de cuviinţă să se întrebe care anume dintre aprecierile făcute partidului cadet şi-a găsit *confirmarea* în aceste concluzii. Cine îi numea pe cadeţi partidul democraţiei orăşeneşti? Şi cine demonstra, *încă din martie 1906* şi chiar mai înainte, că acest partid liberal se menţine prin înşelarea alegătorului democrat?

Acum lichidatorii, făcînd pe uitucii, au început să bîiguie: „monopolul cadet ia sfîrşit"... Aşadar a existat un „monopol"? Ce înseamnă aceasta? Monopolul înseamnă înlăturarea concurenţei. Oare concurenţa pe care social-democraţii o fac cadeţilor a fost în mai mare măsură înlăturată în 1906—1907 decît în 1912?

D-l V. Levitki repetă o frază banală *fără a se gîndi* la sensul cuvintelor pe care le rosteşte. El înţelege monopolul „pur şi simplu" în sensul că un timp au predominat cadeţii, iar acum s-a isprăvit cu această predominare. Dar

www.dacoromanica.ro

dacă dv., domnilor, pretindeți că sînteți marxiști, ar trebui să reflectați măcar cît de cît asupra problemei caracterului de clasă al partidelor și să nu arătați atîta nepăsare față de declarațiile dv. de ieri.

Dacă cadeții sînt partidul democrației orășenești, atunci predominarea lor nu constituie un „monopol", ci rezultatul intereselor *de clasă* ale democrației orășenești ! Dacă însă, după vreo cîțiva ani, predominarea lor s-a dovedit a fi un „monopol", adică ceva accidental și anormal din punctul de vedere al legilor generale și fundamentale ale capitalismului și al relațiilor dintre clase în societatea capitalistă, înseamnă că aceia care vedeau în cadeți partidul democrației orășenești au fost pur și simplu oportuniști, lăsîndu-se impresionați de unele succese trecătoare, prosternîndu-se în fața strălucirii efemere a cadetismului și părăsind făgașul criticii marxiste a poziției cadeților, pentru a trece în tabăra admiratorilor liberali ai acestora din urmă.

Concluzia d-lui V. Leviți *confirmă în întregime, cuvînt cu cuvînt,* hotărîrea adoptată de bolșevici la Congresul de la Londra, în 1907, cu privire la natura de clasă a partidului cadet, hotărîre pe care menșevicii au combătut-o cu atîta înverșunare. Dacă democrația orășenească i-a urmat pe cadeți *„în virtutea tradiției și fiind de-a dreptul înșelată de liberali"*, cum se spune în această hotărîre, atunci e perfect explicabil că învățămintele amare ale anilor 1908—1911 au spulberat „iluziile constituționaliste", au distrus „tradiția", au dat în vileag „înșelătoria" și astfel au făcut ca „monopolul" să ia sfîrșit.

În ziua de azi este prea răspîndită tendința de a uita — cu sau fără voie — trecutul, atitudinea extrem de ușuratică față de necesitatea unor răspunsuri directe, clare și precise la toate problemele politice importante și a verificării acestor răspunsuri în lumina bogatei experiențe a anilor 1905—1907 și 1908—1912. Pentru democrația care se trezește nu e nimic mai nefast decît o astfel de uitare și o astfel de atitudine.

www.dacoromanica.ro

VII. DESPRE „UN MARE PERICOL PENTRU PROPRIETATEA FUNCIARĂ NOBILIARĂ"

Făcînd bilanţul luptei electorale, d-l Cerevanin constată că „într-un mod pur artificial şi numai prin măsuri cu totul excepţionale i-au fost răpite opoziţiei 49 de mandate". Dacă adăugăm aceste mandate la cele efectiv cucerite, rezultă, după părerea lui, cifra de 207, adică numai cu 15 mai puţin decît e nevoie pentru a avea majoritatea absolută. Concluzia autorului: „în cadrul sistemului de la 3 iunie, fără măsuri artificiale excepţionale, reacţiunea iobăgistă-nobiliară ar fi suferit o înfrîngere deplină şi categorică (??!) în alegeri".

„În faţa acestui mare pericol pentru proprietatea funciară nobiliară", continuă autorul, ciocnirile dintre popi şi moşieri devin lipsite de importanţă (numărul citat, pag. 85).

Iată urmările lozincii: să smulgem Duma din mîinile reacţiunii! Cerevanin l-a pedepsit crunt pe Martov, ducînd pînă la absurd lozinca acestuia şi consemnînd, ca să zicem aşa, o dată cu „bilanţul luptei electorale", şi bilanţul iluziilor lichidatoriste.

O majoritate progresistă-cadetă în Duma a IV-a ar fi însemnat *„un mare pericol pentru proprietatea funciară nobiliară"!* Asta-i o adevărată perlă.

Departe însă de a fi o simplă scăpare, ea este rezultatul inevitabil al întregului conţinut de idei pe care liberalii şi lichidatorii s-au străduit să-l imprime campaniei electorale.

Creşterea enormă a rolului progresiştilor în comparaţie cu acela al cadeţilor; faptul că aceşti progresişti întruchipează în politică întreaga renegare cadetă (vehismul cadet); trecerea efectivă, tacită şi camuflată a cadeţilor înşişi pe poziţiile progresismului, toate acestea sînt lucruri pe care lichidatorii *n-au vrut* să le vadă şi care i-au făcut să ajungă la această perlă „cerevaninistă". „Nu trebuie să vorbim prea mult despre contrarevoluţionarismul cadeţilor", aşa sau cam aşa s-a exprimat o dată trudovicul (lichidatorul narodnic) Vodovozov. De aceeaşi părere erau şi lichidatorii noştri.

www.dacoromanica.ro

Ei au uitat pînă și lecția primită în Duma a III-a, unde într-un discurs oficial cadetul Berezovski „a explicat" programul agrar al cadeților și a demonstrat că acest program *este avantajos* pentru nobilii proprietari de moșii. Și să te aștepți acum, în 1912, ca o Dumă moșierească „opozițională", ca progresiștii, acești octombriști slab deghizați, să prezinte „un mare pericol pentru proprietatea funciară nobiliară"...

Nu zău, d-le Cerevanin, asta-i prea de tot!

Noi avem o excelentă ilustrare a bilanțului alegerilor în legătură cu bilanțul cerevaninist al tacticii lichidatoriste. Duma a IV-a a adoptat, cu 132 de voturi contra 78, formula de trecere la ordinea de zi, prezentată de progresiști.

Nimeni altul decît octombristul Antonov a declarat în mod oficial că e pe deplin satisfăcut de această formulă arhibanală și complet lipsită de conținut, care concordă cu vederile octombriștilor! Se înțelege că d-l Antonov are dreptate. Progresiștii au depus o formulă pur octombristă. Ei și-au îndeplinit rolul de mediatori între octombriști și cadeți.

Octombrismul a fost înfrînt, trăiască octombrismul! „A fost înfrînt" octombrismul lui Gucikov, trăiască octombrismul lui Efremov-Lvov *.

VIII. CAMUFLAREA ÎNFRÎNGERII

Ne-a mai rămas să examinăm rezultatele alegerilor în curia cea mai importantă, curia muncitorească.

Că această curie este de partea social-democraților, de acest lucru nu s-a îndoit și nu se îndoiește nimeni. Aici lupta nu se mai ducea împotriva narodnicilor: în rîndurile acestora *nu s-au găsit forțe* care să dea o ripostă lichidatorismului narodnic (revistei „Pocin" [174] la Paris și socialiștilor-populiști la Petersburg) și otzovismului na-

* În numărul său din 16 decembrie, ziarul „Reci" afirmă că social-democrații au votat și ei pentru formula mîrșavă a progresiștilor. E de necrezut. „Pravda" nu spune nimic despre asta. Nu este exclus ca social-democrații, care ședeau pe locurile lor (sau care se ridicaseră să plece?), să fi fost „trecuți" printre cei care au votat *pentru*.

www.dacoromanica.ro

rodnic, iar această neîmpotrivire la curentele dizolvante a redus la *zero* influenţa narodnicilor de stînga.

În curia muncitorească lupta se ducea numai între marxişti şi promotorii politicii liberale, lichidatorii. În ianuarie 1912 marxiştii au declarat clar şi răspicat, fără ocolişuri şi fără tertipuri, că în cadrul curiei *muncitoreşti* (şi numai în cadrul ei) nu sînt admisibile acorduri cu *cei care vor să distrugă* partidul muncitoresc *.

Acest fapt este îndeobşte cunoscut, după cum îndeobşte cunoscut este şi faptul că pînă şi împăciuitoristul Plehanov a spus despre conferinţa din august a lichidatorilor că este o conferinţă „jalnică", lichidatoristă (în pofida jurămintelor din „Naşa Zarea") şi că rezoluţiile ei nu sînt decît *„diplomaţie"*, adică, vorbind mai pe şleau, o înşelătorie de cea mai pură speţă.

Ce au arătat, aşadar, rezultatele alegerilor?

Ne oferă ele sau nu un material *obiectiv* care să ne permită să stabilim în ce raport se află faţă de realitate declaraţiile din ianuarie şi cele din august? De partea cui au fost aleşii clasei muncitoare?

În această privinţă există un material statistic cît se poate de precis, pe care lichidatorii se străduiesc (zadarnic!) să-l estompeze, să-l pună în umbră, să-l acopere cu ţipetele şi cu invectivele lor.

Începînd cu Duma a II-a (Duma I a fost boicotată de majoritatea social-democraţilor) există date precise cu privire la numărul deputaţilor din partea curiei muncitoreşti, repartizaţi pe diversele „curente" din cadrul partidului social-democrat. Iată aceste date:

Deputaţi aleşi în Duma de stat din partea curiei muncitoreşti:

	Menşevici	Bolşevici	Procentul acestora din urmă
Duma a II-a .....(1907)	12	11	47
Duma a III-a .....(1908—1912)	4	4	50
Duma a IV-a .....(1912)	3	6	67

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 146. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Aceste cifre vorbesc de la sine!

În 1907, potrivit datelor oficiale, majoritatea în partid o aveau bolșevicii (105 delegați bolșevici și 97 de delegați menșevici). Prin urmare, 47% în cadrul curiei muncitorești (întreaga fracțiune avea 18 bolșevici + 36 de menșevici = 54) însemnau aproximativ 52% în partidul muncitoresc.

În 1912, pentru prima oară *toți* cei șase deputați *ai curiei* muncitorești sînt bolșevici. Se știe că aceste 6 gubernii sînt principalele gubernii industriale. Se știe că în ele se află concentrată o parte incomparabil mai mare a proletariatului decît în celelalte gubernii. De aceea se înțelege — și e pe deplin dovedit prin comparație cu anul 1907 — că 67% în curia muncitorească înseamnă peste 70% în partidul muncitoresc.

În perioada Dumei a III-a, cînd intelectualitatea părăsea partidul muncitoresc și lichidatorii le dădeau dreptate, muncitorii i-au părăsit pe lichidatori. Fuga lichidatorului Belousov din fracțiunea social-democrată a Dumei a III-a [175] și cotitura făcută de întreaga fracțiune (pe trei sferturi menșevică) de la menșevism la antilichidatorism * au constituit un simptom și un indiciu sigur că în mediul muncitoresc se desfășoară un proces *similar*. Iar alegerile pentru Duma a IV-a au dovedit că este așa.

De aceea Oskarov, Martov, Cerevanin, Levițki etc. își exprimă marea lor supărare în coloanele revistei „Nașa Zarea", debitînd sute de „complimente" autentic purișkeviciste la adresa așa-zisului cerc pretins sectar, pretins leninist.

Ei numesc cerc sectar un curent a cărui participare la curia muncitorească a înregistrat o creștere continuă în perioada 1908—1912, ajungînd la 67% din numărul total al deputaților acestei curii în Duma a IV-a! Slabi polemiști

* Lichidatorul Oskarov recunoaște într-o formă amuzantă acest fapt indiscutabil: bolșevicii *„și-au atins ținta"*: într-un moment de cea mai mare răspundere, ei au scindat în fapt, dacă nu și formal, „fracțiunea" („Nașa Zarea", nr. cit., pag. 3) din Duma a III-a. Prin „sciziune" ei înțeleg aici ori fuga lichidatorului Belousov, ori faptul că dintre membrii fracțiunii 2 colaborau la un ziar lichidatorist, 8 la unul antilichidatorist, iar ceilalți erau neutri.

www.dacoromanica.ro

sînt lichidatorii. Ei ne ocărăsc* din răsputeri, dar nu reuşesc decît să ne facă cel mai bun compliment.

Rezolvarea problemelor litigioase printr-o avalanşă de ţipete, ocări şi afirmaţii goale constituie maniera obişnuită a cercurilor de intelectuali. Muncitorii preferă altceva : date *obiective*. Or, în Rusia, în actuala ei situaţie politică, nu există şi nu pot exista alte criterii *obiective* pentru aprecierea forţei şi influenţei diferitelor curente în masele muncitoreşti decît presa muncitorească şi curia muncitorească din Dumă.

De aceea, domnilor lichidatori, cu cît veţi ţipa mai tare şi cu cît ne veţi ocărî mai aprig în coloanele publicaţiilor „Naşa Zarea" şi „Luci", cu atît mai calm vom spune noi muncitorilor : arătaţi-ne un alt criteriu obiectiv pentru aprecierea legăturilor cu masele în afară de presa muncitorească şi de curia muncitorească din Dumă.

Lăsăm pe cititori, pe care lichidatorii vor să-i asurzească cu zarva lor pe tema „sectarismului" „cercului lui Lenin" etc., să reflecteze în toată liniştea asupra acestor date obiective referitoare la presa muncitorească şi la curia muncitorească din Dumă. Aceste date obiective arată că lichidatorii fac zarvă pentru a ascunde înfrîngerea totală suferită de ei.

Deosebit de instructiv însă este să comparăm naşterea ziarului „Luci" — care a apărut *în ziua alegerilor* datorită unei iniţiative particulare — cu naşterea „Pravdei". Valul mişcării muncitoreşti din aprilie este unul dintre valurile uriaşe, istorice, ale mişcării muncitoreşti de masă din Rusia. La această mişcare au participat, chiar potrivit evaluărilor făcute de fabricanţi, sute de mii de muncitori. Şi *această mişcare a creat*, ca un produs accesoriu al său, *ziarul „Pravda"*, mai întîi consolidînd gazeta „Zvezda",

* Ocolind rezultatele alegerilor din curia muncitorească, lichidatorii preferă să facă zarvă pe tema alegerilor de la Petersburg : e o ruşine ! — zic ei. Fireşte că-i o ruşine, domnilor ! Ruşine pentru cei împotriva cărora a fost adoptat *mandatul alegătorilor, publicat* din vreme, adică aprobat de organizaţie. A încerca să impui alegerea unei *anumite persoane* împotriva indicaţiilor *mandatului* e o ruşine. Ceva şi mai ruşinos a fost refuzul vostru de a accepta o tragere la sorţi atunci cînd voturile s-au împărţit pe din două : 3 şi 3. Tov. P., „pravdist" binecunoscut la Petersburg, i-a propus oficial lichidatorului M. o decizie prin tragere la sorţi, dar acesta a respins-o ! ! Ruşine lichidatorilor pentru felul cum s-au comportat în alegerile de la Petersburg !

www.dacoromanica.ro

care din săptămînal s-a transformat într-o gazetă care apărea o dată la două zile, iar apoi sporind la 76 în martie și la 227 în aprilie numărul colectelor muncitorești pentru „Pravda" (socotind numai subscripțiile muncitorești de grup).

Avem în față unul dintre cazurile clasice cînd o mișcare cu totul străină de orice reformism dă ca produs accesoriu fie reforme, fie concesii, fie o lărgire a cadrului etc.

Reformiștii trădează mișcarea muncitorească atunci cînd prin lozinci reformiste vor să restrîngă marea ei amploare (așa cum fac lichidatorii noștri). Adversarii reformismului însă nu numai că rămîn fideli lozincilor neciuntite ale proletariatului, dar se dovedesc a fi de asemenea mai buni „practicieni": tocmai marea amploare a mișcării și tocmai lozincile neciuntite asigură acea forță care dă, ca produs accesoriu, fie o concesie, fie o reformă, fie o lărgire a cadrului, fie necesitatea, chiar temporară, ca vîrfurile să tolereze înviorarea, neplăcută pentru ele, a păturilor de jos.

În timp ce lichidatorii ocărau în 1908—1912 „mișcarea ilegală", dădeau dreptate celor care „fugeau" din rîndurile ei și pălăvrăgeau despre un „partid legal", le-a întors spatele *întreaga* curie muncitorească, și de aceea ei n-au putut folosi prima și marea năvală a valului din aprilie-mai!

În articolul său din „Nașa Zarea", d-l Martov recunoaște acest fapt, trist pentru el, dar o face într-o formă deosebit de amuzantă. El ocărăște și califică drept inexistente grupul plehanoviștilor și grupul vperediștilor, pe care pînă mai ieri *înșiși lichidatorii* le înfățișau drept „centre" și curente, în pofida cererii noastre de a se ține seama numai de organizațiile din Rusia. Și în același timp el recunoaște cu amărăciune, cu furie, într-un noian de cuvinte veninoase (veninoase à la Burenin), că „cercul sectar" „al lui Lenin" „a rezistat" și „chiar trece la ofensivă", „consolidîndu-și pozițiile în arene care n-au nimic comun cu mișcarea ilegală" („Nașa Zarea", nr. cit., pag. 74).

Dar toată această recunoaștere din partea lui Martov nu poate să provoace decît zîmbete. Așa e firea omului: cînd adversarul face vreo greșeală, ne bucurăm, iar atunci

www.dacoromanica.ro

cînd face un pas just, ne supărăm uneori ca niște copii.

Mulțumim pentru complimentul pe care *a trebuit* să-l faci la adresa noastră, d-le lichidator liberal! De la sfîrșitul anului 1908 insistăm mereu asupra folosirii formelor legale ale mișcării, iar în primăvara anului 1909 ne-am despărțit din acest motiv de o serie de prieteni [176]. Și dacă în aceste „arene" ne-am dovedit a fi o forță, asta se datorește numai faptului că n-am sacrificat spiritul de dragul formei. Pentru a putea folosi la timp forma, pentru a putea folosi avîntul din aprilie, pentru a cîștiga simpatiile curiei muncitorești, prețioasă pentru un marxist, trebuia să rămîi fidel vechii mișcări, să n-o renegi, ci să aperi cu fermitate ideile ei, tradițiile ei, substraturile ei materiale. Tocmai de *aceste* idei era pătruns avîntul din aprilie, tocmai ele predominau în curia muncitorească a anului 1912, și numai cei care le-au rămas fideli în toate arenele și în toate formele au putut să meargă în pas cu acest avînt și cu această curie.

„Prosveșcenie" nr. 1 din ianuarie 1913
Semnat: V. Ilin

Se tipărește după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

RUŞII ŞI NEGRII

Ciudată comparaţie ! — se va gîndi cititorul. — Cum poţi pune alături o rasă şi o naţiune ?

Comparaţia e totuşi posibilă. Negrii s-au eliberat cel mai tîrziu din sclavie şi mai poartă şi acum povara unor nespus de grele vestigii ale ei, chiar şi în ţările avansate, căci capitalismul nu poate „să conţină" o altfel de eliberare decît una juridică, ba şi pe aceasta o ciunteşte în fel şi chip.

Despre ruşi istoria ne spune că ei „aproape" s-au eliberat de sclavia *feudală* în 1861. Cam în acelaşi timp, în urma războiului civil dus împotriva sclavagiştilor americani, s-au eliberat din sclavie negrii din S.U.A.

Eliberarea sclavilor americani s-a produs pe o cale mai puţin „reformatoare" decît aceea a sclavilor ruşi.

Iată de ce acum, după o jumătate de secol, la ruşi vestigiile robiei s-au păstrat într-o măsură *mult mai mare* decît la negri. Şi ar fi chiar mai exact dacă am vorbi nu numai de vestigii, ci şi de instituţii... În articolaşul de faţă însă ne vom limita să citãm un mic exemplu în ilustrarea celor spuse mai sus : este vorba de ştiinţa de carte. Analfabetismul este, precum se ştie, unul dintre vestigiile sclaviei. Într-o ţară împilată de paşale, de alde Purişkevici etc., nu este posibil ca majoritatea populaţiei să fie ştiutoare de carte.

— În Rusia, *procentul analfabeţilor este de 73%*, fără a socoti copiii sub 9 ani.

www.dacoromanica.ro

În rîndurile negrilor din Statele Unite ale Americii de Nord, procentul analfabeţilor era (în 1900) de *44½ %*.

Pentru o ţară civilizată şi avansată cum e republica nord-americană, acest scandalos de mare procent de analfabeţi constituie o adevărată ruşine. Toată lumea ştie, de altfel, că *în genere* situaţia negrilor din S.U.A. este nedemnă de o ţară civilizată: capitalismul *nu poate* să dea o eliberare *deplină* şi nici măcar o egalitate deplină.

Semnificativ este faptul că printre albii din S.U.A. procentul neştiutorilor de carte este de 6%. Dar dacă împărţim această ţară în regiuni în care a existat sclavia („Rusia" americană) şi regiuni în care n-a existat sclavia (non-Rusia americană), găsim că *printre albi* procentul neştiutorilor de carte reprezintă 11—12% în cele dintîi şi 4—6% în celelalte!

În regiunile în care a existat sclavia, procentul neştiutorilor *de carte printre albi* este *de două ori mai ridicat*. Vestigiile sclaviei apasă nu numai pe umerii negrilor!

E o ruşine pentru S.U.A. că negrii de acolo au o astfel de situaţie!...

Scris la sfîrşitul lunii ianuarie — începutul lunii februarie 1913
Semnat: W.

Publicat pentru prima oară în 1925, în revista „Krasnaia Niva" nr. 3

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

(1

Крушение конституционных иллюзий.

»У нас есть, слава богу, конституция" — восклицал после 3-го июня 1907 года г. Шипов. Такими забавными убеждениями утешал себя вождь либеральной буржуазии, прикрывая ею и двурушничество по отношению к народу, и капитулянство, и боязнь открыто от „конституционного" пути.

Крайне характерно, что именно теперь, когда 3-й дни самый г. Шипов и его говорящая, каркающая и беспомощная „Рѣчь" хнычут „начало от-

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Prăbuşirea iluziilor constituţionaliste". — 1913

Micşorat

www.dacoromanica.ro

PRĂBUŞIREA ILUZIILOR CONSTITUŢIONALISTE

„Avem, slavă domnului, o constituţie", exclama după 3 iunie 1907 d-l Miliukov. Cu astfel de asigurări puerile se consola liderul burgheziei liberale, căutînd să camufleze neîncrederea ei în popor, faptul că ea nu vrea şi se teme să se abată de pe calea „constituţională".

Este extrem de caracteristic faptul că tocmai acum, cînd acelaşi domn Miliukov sau arhirigidul său „Reci", oficiosul liberalilor, recunosc existenţa unui „început de avînt obştesc" (nr. 26), devine evident falimentul acestor iluzii constituţionaliste. Dorinţa de a face abstracţie de realitatea neplăcută (şi de neplăcuta necesitate de a urma altă cale decît cea „constituţională"), dorinţa de a se înşela pe sine şi de a înşela şi pe alţii cu vorbe „constituţionale" — iată ce stă la baza acestor iluzii.

Priviţi însă cum apreciază liberalii momentul actual!

„In Dumă e mare plictiseală, pentru că lipseşte o atmosferă de luptă" (nr. 25).

Nimeni nu v-a silit, domnilor, să declaraţi că avem o constituţie!

„Tot ce era de spus s-a spus. Acum e nevoie de fapte, *dar nimeni nu crede în ele.* De aici şi apatia care se observă" (ibid).

Voi v-aţi pus speranţa în *vorbe,* pe care le adresaţi în special octombriştilor. Acum mărturisiţi că sub paravanul acestor vorbe aţi camuflat lipsa de *încredere în fapte.*

www.dacoromanica.ro

V-aţi semnat singuri sentinţa de condamnare, domnilor liberali.

Democraţia în genere — şi muncitorii în special — n-au încredere în vorbele (despre constituţie)... *

Scris la sfîrşitul lunii ianuarie — începutul lunii februarie 1913

Publicat pentru prima oară în 1948, în ediţia a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 18

Se tipăreşte după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red*

www.dacoromanica.ro

CIRCULAŢIA PĂMÎNTURILOR ŢĂRĂNEŞTI

Prin circulaţia pămînturilor se înţelege trecerea proprietăţii asupra pămîntului de la o persoană la alta. În privinţa ţăranilor noştri, atît legea cît şi opinia „publică" (chiar şi cea liberală, cadetă) continuă să fie călăuzite de ideea *iobăgistă* că circulaţia pămînturilor ţărăneşti este dăunătoare şi trebuie să fie interzisă sau îngrădită.

Din punctul de vedere al democraţiei, însăşi ideea că ţăranilor — oameni maturi şi cetăţeni cu drepturi depline — li s-ar putea interzice sau îngreuia vînzarea pămîntului lor este o neruşinată batjocură la adresa ţărănimii. Numai într-o ţară ca Rusia, unde toţi birocraţii şi majoritatea covîrşitoare a liberalilor sînt încă pătrunşi de vechea idee iobăgistă despre „mujic" ca fiinţă nepricepută, lipsită de drepturi depline şi care trebuie ţinută sub tutelă, se poate menţine o astfel de atitudine faţă de circulaţia pămînturilor.

Din punct de vedere economic, răul pricinuit de orice interzicere sau îngrădire a circulaţiei pămînturilor este imens. În condiţii de viaţă cît de cît suportabile, ţăranul nu-şi va vinde pămîntul *niciodată*. Iar dacă nevoia sau alte condiţii (mutarea în altă localitate, moartea capului de familie) *impun* vînzarea, nici o *lege* n-o va putea împiedica. Legea va fi *întotdeauna* eludată, iar interdicţiile nu vor face decît să înrăutăţească condiţiile vînzării pămîntului.

În numărul pe ianuarie al revistei „Russkaia Mîsl" — organul cadeţilor celor mai de dreapta, care sînt un fel

www.dacoromanica.ro

de amestec de liberali şi de ultrareacţionari —, un oarecare prinţ V. Obolenski, care, după cît se vede, împărtăşeşte concepţia liberală-ultrareacţionară curentă asupra circulaţiei pămînturilor, a fost nevoit să citeze *fapte* care dovedesc cît de stupidă şi de dăunătoare este îngrădirea acestei circulaţii. Legea prevede că numai ţăranii pot cumpăra pămînt lotual. Ei bine, cumpărătorul se înscrie ca ţăran! Se interzice unei singure persoane să cumpere mai mult de 6 loturi. Ei bine, cumpărătorul face actele pe numele unor rude etc. Se interzice ipotecarea pămîntului lotual. Aceasta înlesneşte manoperele speculanţilor şi îngreuiază ţăranilor mijlocii cumpărările de pămînt!

Numai iobăgiştii şi făţarnicii pot aştepta vreun „ajutor" pentru ţărani de pe urma îngrădirii circulaţiei pămînturilor. Cu totul alta este ieşirea pe care o caută ţăranii conştienţi.

„Pravda" nr. 26 din 1 februarie 1913
Semnat: T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CÎTEVA OBSERVAŢII ÎN LEGĂTURĂ CU GREVELE

Într-o serie de articole, ziarul „Luci" a luat poziţie împotriva grevelor de masă.

Fireşte că aici nu-i putem da ziarului „Luci" replica pe care o merită.

De aceea ne vom mărgini la cîteva observaţii pur teoretice privind *caracterul* propagandei pe care o desfăşoară „Luci". Citînd zelos exemple din ţările apusene, repetînd în fel şi chip cuvinţele ca „anarhosindicalism" etc., cei de la „Luci" au arătat implicit că nu înţeleg cîtuşi de puţin specificul istoric al grevelor din Rusia anului 1912.

Nicăieri în Europa grevele din secolul al XX-lea n-au avut, nu au şi nu pot avea semnificaţia pe care o au în Rusia de astăzi. De ce?

Pentru că în întreaga Europă perioada transformărilor democratice profunde e de mult pe deplin încheiată, pe cînd în Rusia sînt la ordinea zilei — în sensul istoric al cuvîntului — tocmai asemenea transformări.

De aici rezultă caracterul grevelor economice şi, într-o măsură şi mai mare, al celor neeconomice din Rusia ca fenomene care exprimă aspiraţii ale întregului popor. Acest caracter de fenomene care exprimă aspiraţiile întregului popor (în ceea ce priveşte transformarea democratică a ţării) *lipseşte* grevelor din Europa, care prevestesc cu totul alte transformări. Apoi, nici raportul dintre grevele din Rusia şi situaţia micilor producători agricoli (ţăranii) nu seamănă cîtuşi de puţin cu raportul corespunzător existent în ţările occidentale.

www.dacoromanica.ro

Dacă avem în vedere toate aceste lucruri, vom înţelege că propaganda pe care o desfăşoară „Luci“ lasă în umbră tocmai semnificaţia democratică a grevelor economice şi neeconomice din Rusia anului 1912, semnificaţia lor ca fenomene care exprimă aspiraţii ale întregului popor. Faptul că proletariatul se afirmă ca hegemon (conducător) *în pofida* tendinţelor antidemocratice ale liberalilor — iată elementul cel mai important al grevelor noastre şi care constituie specificul lor istoric. Tocmai asta nu înţeleg şi nu pot înţelege, din punctul lor de vedere lichidatorist, publiciştii de la „Luci“.

Bineînţeles, nu este vorba nicidecum de aprecierea utilităţii cutărei sau cutărei greve izolate. Nu este vorba nicidecum de faptul că este necesară o pregătire mai sistematică, iar uneori chiar înlocuirea grevei printr-o acţiune *similară*. Este vorba de faptul că lichidatorii nu înţeleg în *genere acea* semnificaţie a grevelor care face ca lozinca „libertăţii de asociere“ sau a „partidului legal“ să fie nepotrivită, necorespunzătoare situaţiei date.

Nu diverse cazuri izolate, ci întregul caracter al mişcării este apreciat de lichidatori în mod negativ acolo unde marxiştii şi muncitorii conştienţi îl apreciază în mod pozitiv. Iată de ce muncitorii au fost şi sînt, pe bună dreptate, revoltaţi de propaganda pe care o desfăşoară ziarul „Luci“.

„Pravda“ nr. 27 din 2 februarie 1913
Semnat : I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PE MARGINEA UNEI DESCOPERIRI

Societatea burgheză trăieşte şi se menţine exclusiv datorită muncii salariate a milioane de oameni. Fără aceasta nu ar fi posibile nici veniturile moşierilor, nici profiturile capitaliştilor, nici multiplele surse „derivate" de trai îndestulat cum sînt onorariile, lefurile etc. Iar forţa care împinge aceste milioane de oameni în rîndurile muncitorilor salariaţi este foamea.

Este un fapt vechi, îndeobşte cunoscut şi arhibanal. Publicul burghez se deprinde cu el şi nici „nu-l observă". Din timp în timp însă, cazuri de revoltătoare mizerie şi sărăcie alături de luxul celor bogaţi silesc acest public — mai ales cînd este vorba de lucruri care ameninţă sănătatea şi bunăstarea domnilor burghezi! — să facă anumite „descoperiri". În orice oraş mare şi în orice sat uitat de lume ei „descoperă" din cînd în cînd o stare îngrozitoare, respingătoare de murdărie, mizerie şi delăsare nedemnă de om. „O descoperă", o dezvăluie publicului prin intermediul „marilor" ziare, vorbesc despre ea o zi, două şi apoi o dau uitării. Sătulul nu-l crede pe cel flămînd...

De curînd, la Petersburg, o astfel de „descoperire" a fost adusă la cunoştinţa publicului de un oarecare doctor Kozlovski, care a vizitat 251 de locuinţe cu unghere de închiriat din cartierul Rojdestvenskaia.

„Încăperi întunecoase, umede, un aer îmbîcsit, murdărie, oameni care dorm pe lăzi, pe duşumele, o înghesuială înspăimîntătoare (3 578 de locatari în 251 de locuinţe), pe pereţi ploşniţe strivite, o privelişte oribilă" („Novoe Vremea" nr. 13 236).

www.dacoromanica.ro

Societatea pentru ocrotirea sănătăţii publice, în faţa membrilor căreia a fost prezentat respectivul raport, a hotărît să se ocupe de această problemă..., să facă demersuri..., să ceară o anchetă..., adică a făcut tot ce i-a stat în putinţă.

Cîteva cifre din statistica oraşului Petersburg pe anul 1911. În faţa „Comisiei speciale pentru trierea şi asistenţa cerşetorilor" au fost aduşi 16 960 de cerşetori. Dintre aceştia 1 761 *au fost deferiţi justiţiei* — să ştie altă dată să nu deranjeze pe domnii curat îmbrăcaţi ! —, 1 371 au fost trimişi la urmă (satul „e obişnuit" să aibă de-a face cu sărăcia), 1 892 au fost internaţi în aşezămintele de asistenţă ale comisiei, iar 9 694 *au fost puşi în libertate.*

Comisia lucrează, face „trieri", nu degeaba încasează ei lefuri.

În acelaşi an (1911) s-au înscris la bursa orăşenească a muncii (dincolo de bariera Moscova) 43 156 de salahori şomeri. Au căpătat de lucru 6 076 de oameni.

Cei „eliberaţi" (cerşetorii — de „asistenţă", salahorii — de muncă) dorm noaptea pe stradă, în aziluri de noapte, în locuinţe cu unghere de închiriat... Material pentru descoperiri.

„Pravda" nr 29 din 5 februarie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL PARTIDULUI MUNCITORESC ENGLEZ

Între 29 şi 31 ianuarie st.n. a avut loc la Londra Congresul al XIII-lea al Partidului muncitoresc britanic. Au participat 500 de delegaţi.

Congresul a adoptat o rezoluţie împotriva războiului, şi, cu o majoritate însemnată, o rezoluţie prin care se recomandă reprezentanţilor partidului în parlament să voteze împotriva oricărui proiect de reformă electorală care nu acordă drepturi electorale şi femeilor.

„Partidul muncitoresc" englez, care fiinţează *alături* de oportunistul „Partid muncitoresc independent" şi de „Partidul socialist britanic" cu caracter social-democrat, este ceva în genul *unui larg partid muncitoresc*. Este rezultatul unui compromis între un partid socialist şi sindicatele nesocialiste.

Acest compromis se datoreşte particularităţilor istoriei engleze, organizării separate a *aristocraţiei* muncitoreşti în cadrul unor sindicate nesocialiste, liberale. Faptul că aceste sindicate încep să se orienteze spre socialism generează o serie de complicate situaţii intermediare.

De pildă, în problema disciplinei de partid a fost adoptată o rezoluţie care prevede că orice încălcare a hotărîrilor adoptate de partid sau de *fracţiunea parlamentară* va fi sancţionată cu excluderea din partid.

S-au iscat discuţii care ar fi cu neputinţă în orice altă ţară: împotriva cui este îndreptată această rezoluţie? împotriva liberalilor sau împotriva socialiştilor?

www.dacoromanica.ro

Trebuie spus că, din cei 40 de parlamentari aleşi de muncitori, 27 sînt *nesocialişti ! !* Vreţi să legaţi mîinile celor 13 deputaţi socialişti — a spus socialistul Willy Thorne în combaterea acestei rezoluţii —, subordonîndu-i voinţei deputaţilor *nesocialişti.* Pînă şi Bruce Glasier, membru al Partidului muncitoresc independent, care a sprijinit rezoluţia, a recunoscut că printre deputaţii muncitorimii există *vreo* 6 al căror loc este printre conservatori.

Rezoluţia a fost adoptată.

Rezoluţia prin care se cerea ca în sediile partidului să fie afişate nu numai afişele cotidianului oportunist... [177] „Daily Herald" a fost respinsă cu o majoritate de 643 000 de voturi contra 398 000. La votare se socoteşte aici numărul de membri pe care-i reprezintă delegaţii.

Majoritatea congresului era formată din nesocialişti şi din foarte proşti socialişti. Dar au răsunat şi unele voci care arătau că masa muncitorească este nemulţumită de un asemenea partid, că ea cere deputaţilor mai puţină joacă de-a legiferarea şi mai multă propagandă socialistă.

„Pravda" nr. 30 din 6 februarie 1913 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

MULŢUMIM PENTRU SINCERITATE

Mulţumim ziarului ultrareacţionar „Novoe Vremea" că a publicat cuvintele sincere rostite de Kobîlinski, liderul membrilor de dreapta ai Consiliului de stat. Mulţumim şi „liderului" însuşi.

„La fiecare pas — exclama deunăzi d-l Kobîlinski — iese la iveală lipsa de competenţă şi nepricepere a membrilor Dumei de stat în materie de legiferare... *Numai nişte băcani pot scrie legi în felul acesta.*

...Sîntem atacaţi pentru că am respins proiectul de lege referitor la introducerea zemstvei în gubernia Arhanghelsk... Duma de stat nu s-a gîndit cîtuşi de puţin la împrejurarea că, în lipsă de elemente culte şi din cauza raritătii populaţiei în această gubernie, în consiliile zemstvei ar fi trebuit să fie aleşi acolo, cum spuneau unii în glumă, *un mujic*, un ren şi un urs.

...În nici un caz *nu vom admite* crearea unei zemstve de *mujici*, aşa cum o proiectase Duma a III-a de stat".

Cum să nu-i mulţumim pentru această sinceritate liderului membrilor de dreapta ai Consiliului de stat, adică liderului Consiliului de stat ?

În locul banalelor şi deşartelor fraze liberale *împotriva* Consiliului de stat, recomandăm insistent cititorului această clară şi sinceră luare de poziţie *în favoarea* Consiliului de stat.

Băcani în Duma de stat... mujici şi urşi în zemstve... nu vom admite pe băcani şi pe mujici. Iată limbajul franc al moşierului iobăgist.

Şi vă rog să reţineţi : acest iobăgist are dreptate în sensul că în Duma de stat *nu există* o majoritate fără

www.dacoromanica.ro

„băcani", adică, folosind limbajul muncitorului conştient (şi nu al moşierului retrograd), fără *burghezie*. El, acest moşier, are dreptate în sensul că autoadministrarea ar fi în fapt o autoadministrare *ţărănească* (muncitorii conştienţi preferă cuvîntul ţăran în locul cuvîntului „mujic", care circulă printre moşierii retrograzi). Ţăranii formează majoritatea.

Consiliul de stat nu este nicidecum o instituţie politică întîmplătoare, ci organul *unei clase* — iată ce ne spune discursul sincer al lui Kobîlinski. Această clasă este clasa marilor moşieri. Ei *nu-i vor admite* „pe băcan şi pe mujic".

Învăţaţi deci de la Kobîlinski, domnilor „băcani" liberali din Rusia, domnilor octombrişti şi cadeţi, cum se pun în mod serios problemele politice!

„Pravda" nr. 35 din 12 februarie 1913 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

PROBLEMA UNITĂȚII

Scrisoarea pe care a adresat-o „Pravdei" Șagov, deputatul muncitorilor din Kostroma (vezi nr. 22/226), a arătat cît se poate de limpede în ce condiții consideră muncitorii posibilă realizarea unității social-democrației. Scrisorile pe care le-au adresat aceluiași ziar („Pravda" nr. 21—28) o serie de alți deputați ai curiei muncitorești au confirmat acest punct de vedere. Muncitorii înșiși trebuie să realizeze „de jos" această unitate. Lichidatorii nu trebuie să lupte împotriva mișcării ilegale, ci trebuie să activeze și ei în ilegalitate.

E de mirare că, după ce problemele au fost puse atît de clar și atît de explicit, mai întîlnim în ziarul „Luci" nr. 27 (113) vechile fraze bombastice, dar cu totul lipsite de conținut ale lui Trotki. Nici un cuvînt *în ceea ce privește fondul* problemei! Nici cea mai mică încercare de a cita *fapte precise* și de a le analiza sub toate aspectele! Nici o aluzie la *condițiile reale* ale unității! Exclamații goale, cuvinte bombastice, ieșiri pline de aroganță la adresa unor adversari pe care autorul nu-i numește, afirmații debitate pe un ton grav și prezumțios — iată întregul bagaj al lui Trotki.

Nu merge așa, domnilor. Voi vorbiți „cu muncitorii" *cum se vorbește cu copiii*, cînd speriindu-i cu cuvinte înspăimîntătoare („cătușele spiritului de cerc", „polemică

www.dacoromanica.ro

monstruoasă", „perioada feudală-iobăgistă din istoria partidului nostru"), cînd „înduplecîndu-i" ca pe niște copii mici, fără a căuta să-i convingeți și să le explicați despre ce este vorba.

Muncitorii nu se vor lăsa nici intimidați, nici înduplecați. Ei vor face *singuri* o comparație între „Luci" și „Pravda", vor citi, de pildă, editorialul din nr. 101 al ziarului „Luci" („Masele muncitorești și mișcarea ilegală") și vor întîmpina cu ironie declamațiile lui Troțki.

„În practică, toate părțile social-democrației rezolvă în mod absolut identic problema pretins principială a ilegalității...", scrie Troțki cu caractere cursive. Muncitorii din Petersburg știu din experiență că lucrurile stau altfel. Muncitorii din orice colț al Rusiei, dacă vor citi acest editorial al ziarului „Luci", vor vedea îndată că Troțki denaturează adevărul.

„E absurd și ridicol — scrie el — să se afirme că între tendințele politice ale ziarului «Luci» și cele ale «Pravdei» ar exista o contradicție de neîmpăcat". Țin să-l asigur pe autor că muncitorii nu se vor speria nici de cuvîntul „absurd" și nici de cuvîntul „ridicol", ci îl vor invita să vorbească cu ei *în fond, așa cum se vorbește cu oameni în toată firea:* arată-ne care sînt aceste tendințe ! arată-ne cum „se împacă" cu social-democrația editorialul din nr. 101 al ziarului „Luci" !

Nu, pe muncitori nu-i vei duce cu fraze, fie ele cît de dulcege și de „împăciuitoare".

„Fracțiunile noastre istorice, bolșevismul și menșevismul — scrie Troțki —, sînt prin originea lor formații pur intelectualiste".

Asta nu este decît repetarea unor gogoși liberale. Adevărul este că întreaga realitate rusă i-a pus pe muncitori în fața problemei atitudinii care trebuie adoptată față de liberali și față de țărănime. Chiar dacă nu ar exista intelectualitatea, muncitorii *nu ar putea* ocoli această problemă : să meargă *la remorca* liberalilor sau să-i conducă pe țărani *împotriva* liberalilor.

www.dacoromanica.ro

Liberalilor le *convine* să prezinte lucrurile în așa fel, încît să rezulte că această sursă a divergențelor a fost introdusă de „intelectuali". Iar Troțki se face numai de rîs repetînd aceste gogoși liberale.

„Pravda" nr. 39 din 16 februarie 1913

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CE SE PETRECE ÎN TABĂRA NARODNICISMULUI ŞI CE SE PETRECE LA SATE ?

Revista „Russkoe Bogatstvo" oglindeşte în coloanele sale cele două tendinţe existente în curentul narodnic sau trudovic al vieţii ruse, care pot fi urmărite şi după alte surse de documentare politică, mai directe, mai nemijlocite.

Să ne amintim, de pildă, de dezbaterile din Duma I şi a II-a. Din păcate, stenogramele dezbaterilor acestor două Dume au fost retrase din comerţ. Dar, într-un fel sau altul, vastul material politic pentru studierea vederilor şi tendinţelor ţărănimii ruse şi ale mişcării trudovice ruse aflat în aceste stenograme a şi devenit în parte, iar în parte va deveni în viitor, un bun al oricărui om instruit. Principala concluzie care se desprinde din acest material este că *intelectualii* trudovici (inclusiv intelectualii eseri) şi *ţăranii* trudovici reprezintă două curente politice esenţialmente diferite.

Intelectualii narodnici înclină spre o frazeologie împăcluitoare sau „general-umană". În ei se simte întotdeauna liberalul. Punctul de vedere al luptei de clasă le este organic străin. Ei sînt moralişti. Ei trag ţărănimea democrată *înapoi*, de la lupta vie şi nemijlocită împotriva duşmanului ei de clasă la o nebuloasă, artificială şi neputincioasă frazeologie pretins-socialistă.

Ţăranii narodnici din primele două Dume sînt foc şi pară. Ei sînt pătrunşi de năzuinţa spre acţiune directă şi hotărîtă. Ei sînt neştiutori, inculţi, naivi, dar împotriva duşmanului lor de clasă se ridică cu atîta hotărîre, cu

www.dacoromanica.ro

atîta ură şi intransigenţă, încît ai *senzaţia* unei forţe sociale cît se poate de serioase.

Cu alte cuvinte, intelectualii narodnici sînt foarte proşti socialişti şi democraţi nesiguri. Ţăranii trudovici nu se joacă de loc de-a socialismul, care le este absolut străin, dar în schimb sînt democraţi „din fire", sinceri, înflăcăraţi şi fermi. Nimeni nu poate să prezică dacă în Rusia va învinge democraţia ţărănească ; asta depinde de condiţii obiective mult prea complexe. Dar este în afară de orice îndoială că ţărănimea trudovică *poate* să învingă numai în *pofida* tendinţelor pe care le introduce în mişcarea ei intelectualul narodnic. Democraţia proaspătă, sinceră, plină de vitalitate *este capabilă* să învingă în condiţii istorice favorabile, pe cîtă vreme *frazeologia* „socialistă", moralizarea narodnicistă nu pot învinge niciodată.

Această concluzie îmi pare a fi unul dintre cele mai importante învăţăminte ale revoluţiei ruse şi sper că voi avea cîndva posibilitatea s-o fundamentez printr-o analiză amănunţită a cuvîntărilor rostite de narodnici în primele două Dume, precum şi cu ajutorul altor materiale politice din perioada 1905—1907. În momentul de faţă însă aş vrea să relev doar că în ultimul număr (nr. 12 din 1912) al revistei „Russkoe Bogatstvo", principalul şi cel mai serios organ al narodnicilor, această concluzie şi-a găsit o confirmare remarcabilă.

Două articole din acest număr îţi produc, fără doar şi poate, o impresie tipică. Articolul d-lui A. V. P. („Socialism narodnic sau socialism proletar ?") este o mostră care ilustrează felul de a gîndi al intelectualului eser sau „socialist populist".

Dacă ar fi inevitabil ca forţa de masă a ţărănimii ruse să se orienteze aşa cum „rezultă" din *raţionamentele* d-lor A. V. P. & Co., atunci cauza democraţiei burgheze din Rusia ar fi iremediabil pierdută, căci din fraze şi din raţionamente *nu poate* să rezulte o *acţiune* istorică. Neputinţa *acestui* narodnicism este definitivă.

În articolul „Fără foc", apărut sub semnătura d-lui Kriukov, un popă cu vorbă mieroasă face o serie de consi-

www.dacoromanica.ro

deraţii despre ţărănime, despre viaţa şi psihologia ţăranilor, înfăţişînd ţărănimea exact aşa cum ea *însăşi* s-a manifestat şi continuă să se manifeste. Dacă această descriere este adevărată, înseamnă că democraţia burgheză rusă — reprezentată prin ţărănime — va avea de îndeplinit o importantă acţiune istorică, care într-o conjunctură cît de cît favorabilă are toate şansele să fie biruitoare.

Pentru a învedera justeţea spuselor noastre, vom caracteriza pe scurt „ideile" d-lui A. V. P. şi vom da cîteva citate din pasajele în care mierosul nostru popă descrie ţărănimea rusă.

D-l A. V. P. apără principiile narodnicismului împotriva lui Suhanov, colaborator al revistei „Zavetî", care sacrifică marxismului o serie întreagă de postulate teoretice cardinale ale narodnicismului, propagînd totodată ceva în genul unei uniri între marxişti şi narodnici.

D-l A. V. P. nu are nimic împotriva unirii, dar nu vrea „să sacrifice" nimic din principiile narodnicismului. Şi tocmai această *apărare* a fermităţii şi purităţii principiilor narodnicismului de către un narodnic, fără îndoială, marcant şi competent cum e d-l A. V. P. arată cît se poate de clar *şubrezenia* totală a poziţiei acestuia, *absoluta lipsă de viabilitate a unui astfel* de narodnicism.

D-l Suhanov a mers pînă acolo încît a declarat că numai proletariatul este o clasă socialistă prin natura sa. Firește, pentru un om care este cît de cît consecvent în gîndirea sa, aceasta înseamnă a recunoaşte marxismul şi a pune cruce pentru totdeauna *socialismului* narodnic.

D-l A. V. P. se ridică împotriva d-lui Suhanov, dar argumentele sale sînt nespus de jalnice. Ele nu sînt decît o înşirare de mici rezerve şi corective, semne de întrebare, observaţii eclectice pe tema că revizionismul „prea exagerează" corectivele pe care viaţa le-a adus teoriei, în timp ce ortodoxia încearcă zadarnic să le conteste. Mişmaşul pe care ni-l oferă d-l A. V. P. seamănă ca două picături de apă cu obiecţiile pe care burghezii „umanitarişti" din toate ţările europene le formulează de obicei împotriva luptei de clasă şi a socialismului de clasă.

www.dacoromanica.ro

D-l A. V. P. nu se încumetă să conteste faptul esenţial şi îndeobşte cunoscut că în lumea întreagă numai proletariatul duce o luptă sistematică, de zi cu zi împotriva capitalului, că el este acela care constituie sprijinul de masă al partidelor socialiste. D-l A. V. P. nu poate să nu ştie că cu cît *mai multă libertate politică* există într-o ţară, *cu atît mai puţin* vădeşte ţărănimea respectivă fie cît de slabe tendinţe socialiste. El *jonglează* pur şi simplu cu frînturi de idei ale profesorilor burghezi şi ale oportuniştilor din Europa, pentru *a încurca* lucrurile, fără să încerce măcar să opună marxismului ceva care să semene cît de cît cu o teorie socială închegată, explicită şi clară.

De aceea nu e nimic mai plicticos decît acest articol al d-lui A. V. P. şi nimic nu ilustrează mai bine moartea ideologică deplină a *socialismului* narodnic din Rusia. El e mort. „Ideile" d-lui A. V. P. le puteţi găsi în întregime în orice publicaţie social-reformatoare burgheză din Occident. Nici nu merită să le combaţi.

Dar dacă *socialismul* narodnic din Rusia a murit, dacă a fost ucis de revoluţia din 1905 şi înmormîntat de cei din tagma lui A. V. P., dacă din el n-a mai rămas decît o frazeologie putredă, în schimb democraţia ţărănească din Rusia, care nu e nicidecum socialistă, ci tot atît de burgheză cum a fost democraţia din America anilor şaizeci, cea din Franţa de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, cea din Germania în prima jumătate a secolului al XIX-lea etc. etc., această democraţie *trăieşte*.

Cuvintele în care mierosul popă descrie satul, cuvinte reproduse de d-l Kriukov, confirmă pe deplin acest lucru. Iar cele relatate de Kriukov — remarcăm în treacăt — reies, poate, mai pregnant şi mai precis din constatările pe care vehistul Bulgakov, acest duşman notoriu al democraţiei, le face în „Russkaia Mîsl" (1912, nr. 11: „În alegeri").

„Slugărnicie şi laşitate" — îi spune lui Kriukov mierosul popă, vorbind despre clerul rus — „au fost dintotdeauna !... Deosebirea este însă că niciodată nu a fost o atît de *înspăimîntător de calmă* şi de tacită îndepărtare de biserică ca astăzi. S-ar părea că în biserica noastră s-a stins suflul vieţii. Repet: nu numai intelectuali-

www.dacoromanica.ro

tatea s-a îndepărtat, s-a îndepărtat poporul... trebuie să recunoaştem acest lucru — o spun eu, care timp de doi ani am fost preot de ţară".

Mierosul popă îşi aminteşte de anul *1905*. Pe atunci el explica ţăranilor manifestul.

„Mă aşteptam — se tînguie el — ca oamenilor să le cadă vălul de pe ochi, mă aşteptam la o unire strînsă, la *iubire*, la o judecată lucidă, mă aşteptam să văd la ei o conştiinţă sănătoasă, semne de trezire, energie... Vălul parcă a căzut de pe ochi, dar în loc de unire şi frăţie mi-a fost dat să văd ură şi luptă între fraţi. Şi primul pe care satul l-a atins, şi destul de simţitor, am fost chiar eu. Pot să spun că eram cu trup şi suflet alături de sat... Le explicam toate aceste libertăţi şi aşa mai departe. Şi cum mă mai ascultau! Eu crezusem că ele nici nu se pot tălmăci mai larg decît le tălmăceam eu! Cînd colo... au pătruns în sat şi alte vorbe. Şi au venit noi tălmăcitori care au scormonit lucrurile mult mai adînc: vorbeau despre pămînt, egalitate şi boieri. *Fireşte, ţăranii i-au priceput într-o clipită* şi şi-au însuşit pe loc vorbele lor. Şi primul lucru pe care l-au făcut a fost să vină la mine şi să-mi declare că pentru întreţinere îmi vor plăti nu două sute, ci o sută...

...Ceea ce *m-a mîhnit* însă nespus de mult n-a fost chestiunea celor o sută de ruble, ci ansamblul fenomenelor în care s-a cristalizat atît de brusc noua fizionomie a satului. Cum se mai străduiau toţi din toate ţările să deschidă satului ochii, să-i ia vălul de pe ochi, să risipească întunericul care domneşte în sat! Şi, la drept vorbind, au reuşit. Orbul a întrezărit un pic lumina şi din clipa aceea el nu mai e orb..., deşi nu i-a căzut vălul de pe ochi. Dar o dată cu această trezire incompletă el n-a dobîndit decît o cunoaştere cît se poate de amară şi o ură cumplit de înăbuşitoare... Uneori poate regretă şi el vremurile cînd era neştiutor şi neluminat. La sate a crescut o ură atît de puternică, încît ai senzaţia că tot aerul e îmbîcsit de ură. Cuţitul, bîta, focul. O neputinţă vădită, crîncene şi nerăzbunate nedreptăţi, certuri între fraţi, ură fără discernămînt, pizmuire a tot ce e mai prosper, confortabil, avut. Existau şi înainte, fireşte, pizmă şi ură, necazuri şi păcate grele, dar oamenii credeau în voia domnului şi în deşertăciunea bunurilor lumeşti, credeau şi *găseau putere să rabde*, nădăjduind că vor fi răsplătiţi pe lumea cealaltă. Acum această credinţă nu mai există. Acum există în sat altă credinţă: noi am fi înrobitorii, iar ei cei înrobiţi. La sate discuţiile despre libertate au rodit neghină şi ierburi otrăvite... Iar acum, cu legea asta nouă pentru reglementarea stăpînirii pămîntului, au ajuns să se ridice vecinul împotriva vecinului, fratele împotriva fratelui, fiul împotriva tatălui! Ura şi zîzania s-au întins atît de mult, încît satul se va sufoca de atîta ură, se va sufoca fără doar şi poate".

www.dacoromanica.ro

În această sugestivă descriere a satului făcută de mierosul nostru popă (care este un intelectual narodnic de cea mai pură speţă !), am subliniat unele cuvinte deosebit de caracteristice.

Acest popă este partizanul „iubirii" şi duşmanul „urii". În această privinţă el împărtăşeşte în întregime arhireacţionarul punct de vedere tolstoian (putem spune, de asemenea, creştin) pe care îl susţin întotdeauna cadeţii noştri şi cei de o teapă cu ei. Un asemenea popă desigur că nu se dă în lături să viseze la vreo „socializare" a pămîntului, să flecărească despre semnificaţia „socialistă" a cooperaţiei, despre „normele de posesiune funciară", dar, cînd vede că în loc de „iubire" se ajunge la ură, el se moaie dintr-o dată, dă înapoi şi începe să scîncească.

„Socialism" în vorbe, în fraze (socialism „narodnic, şi nu proletar") cît vrei — aşa ceva se va bucura şi în Europa de aprobarea oricărui mic-burghez ştiutor de carte. Dar dacă în loc de „iubire" se ajunge la „ură", aici e capătul. Dacă este vorba de un socialism al frazelor umanitare, sîntem pentru ; dar dacă este vorba de democraţie revoluţionară, sîntem contra.

Cele spuse de mierosul nostru popă pe tema răsuflată a „huliganismului" la sate nu prezintă sub aspectul faptelor absolut nimic nou. Dar din propria sa istorisire reiese clar că „huliganismul" este o noţiune pe care au introdus-o din afară *iobăgiştii*. „Crîncene şi nerăzbunate nedreptăţi" — iată ce constată mierosul popă. Iar asta este, fără îndoială ceva foarte, foarte, foarte departe de „huliganism".

Marxiştii au considerat întotdeauna că în lupta împotriva narodnicismului ei trebuie să spulbere manilovismul, frazeologia dulceagă, punctul de vedere sentimental al celor ce se situează deasupra claselor, vulgarul socialism „narodnic", demn de vreun „radical-socialist" francez versat în înşelătorii şi maşinaţii de tot felul. Totodată însă marxiştii au considerat întotdeauna că pentru ei este tot atît de obligatoriu să separe sîmburele *democratic* al

www.dacoromanica.ro

concepţiilor narodnice. Socialismul narodnic este un hoit putred, care emană un miros pestilenţial. Democraţia ţărănească din Rusia, dacă mierosul popă al lui Kriukov o înfăţişează în chip veridic, este o forţă vie. De altfel, ea nici nu poate să nu fie o forţă vie atîta timp cît stăpîni în ţară sînt Purişkevicii, atîta timp cît flămînzesc cîte 30 000 000 de oameni.

„Ură fără discernămînt", ni se spune. În primul rînd, asta e numai în parte adevărat. „Discernămîntul" nu-l văd Purişkevicii, nu-l văd birocraţii, nu-l văd intelectualii sentimentali. În al doilea rînd, se ştie doar că şi la începuturile mişcării muncitoreşti din Rusia a existat un anumit element de „ură fără discernămînt", care s-a manifestat, de pildă, prin distrugeri de maşini în cursul grevelor din penultimele trei decenii ale secolului trecut. Asta trece repede şi nu asta este esenţialul. Ar fi o stupiditate să se ceară unor oameni aflaţi în condiţiile arătate şi care îşi pierd răbdarea să procedeze cu „mănuşi albe".

Esenţialul este ruptura profundă cu vechea şi arhireacţionara concepţie despre lume, însuşirea temeinică a învăţăturii despre „cei înrobiţi", învăţătură care constituie chezăşia unei vieţi adevărate şi nu a unui somn de moarte.

A putrezit socialismul narodnic, inclusiv acela care se situează pe poziţiile cele mai de stînga. Vie şi actuală este sarcina de a epura, de a lumina, trezi şi uni democraţia pe terenul rupturii conştiente cu doctrinele „iubirii", ale „răbdării" etc. E amărît mierosul nostru popă. Noi însă avem toate motivele să ne bucurăm de existenţa acestui vast teren de activitate însufleţită.

„Prosveşcenie" nr. 2, februarie 1913
Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

O DISCORDANȚĂ CRESCÎNDĂ

INSEMNĂRILE UNUI PUBLICIST

I

De curînd a avut loc consfătuirea ordinară a deputaților cadeți cu reprezentanții organizațiilor locale ale acestui partid.

Cum era și de așteptat, a fost discutat specificul momentului politic actual. Liberalii au apreciat acest moment în felul următor :

„S-a acordat o atenție deosebită discordanței crescînde dintre nevoile țării în ceea ce privește legislația fundamentală și imposibilitatea de a le satisface în cadrul actualei structuri a organelor legislative și atîta timp cît puterea de stat își va păstra actuala atitudine față de reprezentanța națională".

Fraza este încurcată ca un ghem de ață cu care s-a jucat vreme îndelungată un pisoi. Bieții noștri liberali ! N-au unde să-și expună clar ideile !

Dar dacă privim lucrurile mai îndeaproape vedem că nenorocirea liberalilor e mai mult că *n-au* ce să spună decît că *n-au unde* să-și expună ideile. Crește nu numai discordanța dintre nevoile țării și inaptitudinea „actualei structuri" etc., ci și aceea dintre nevoile țării și *neputința* liberalismului.

De ce nu pot fi satisfăcute cerințele țării, domnilor politicieni liberali ? Răspunsul cadeților este : pentru că nu permite structura actuală a organelor legislative și atitudinea actuală a puterii de stat față de reprezentanța națională.

Concluzia : este necesară o altă structură și o altă atitudine din partea puterii de stat. Care anume, vom vedea

www.dacoromanica.ro

în articolele ulterioare, analizînd „cele patru teze" ale consfătuirii cadete.

Mai întîi însă trebuie să ne punem o întrebare esențială : cum se explică „actuala" „structură" și actuala „atitudine" ? Și de unde ar putea să apară *altele ?* Cadeții nici nu și-au pus asemenea întrebare ! Tăcerea lor în această chestiune *esențială* echivalează cu un răspuns care se reduce la anchilozata idee filistină asiatică cum că au fost sfetnici răi, dar că ar putea să fie și sfetnici buni...

Dv., domnilor cadeți, nu v-ați întrebat dacă nu cumva există o legătură între „situația actuală" și *interesele* vreunei *clase,* de pildă ale clasei marilor moșieri ? Sau ale burgheziei bogate ? Dacă nu cumva există o *concordanță* deplină între „situația actuală" și interesele *anumitor clase ?* Nu este oare clar că cine se apucă să discute momentul politic fără a ține seama de raporturile reciproce dintre toate clasele nu face decît să înșire vorbe goale ?

Dar vai ! În afară de vorbe goale, cadeții nu au cu ce să acopere „discordanța crescîndă" dintre politica lor și nevoile țării.

II

Liberalii noștri în genere, iar după ei și promotorii politicii muncitorești liberale (lichidatorii) vorbesc într-una de „europenizarea" Rusiei. O fărîmă de adevăr servește aici la camuflarea unui mare neadevăr.

Este neîndoielnic că, în general vorbind, Rusia se europenizează, adică se reorganizează după chipul și asemănarea Europei (menționăm că, în pofida geografiei, trebuie să înglobăm astăzi în „Europa" și țări ca Japonia și China). Dar acest proces de europenizare se desfășoară, în linii mari, de pe vremea lui Alexandru al II-lea, dacă nu de pe vremea lui Petru cel Mare, se desfășoară atît în timpul avîntului (1905) cît și *în timpul reacțiunii* (1908—1911), se desfășoară atît în cadrul poliției cît și la moșieri de tipul lui Markov, care își „europenizează" metodele de luptă împotriva democrației.

www.dacoromanica.ro

Cuvîntul „europenizare" se dovedește a avea un conținut atît de general, încît nu face decît să creeze confuzii, să încurce problemele politice actuale.

Liberalii doresc europenizarea Rusiei. Dar și Consiliul nobilimii unite, prin legea *sa* de la 9 noiembrie 1906 (14 iunie 1910), tinde spre europenizare.

Liberalii doresc o constituție europeană. Dar constituțiile statornicite în diverse țări din Europa au fost rezultatul unei grele și îndelungate lupte de clasă între feudalism și absolutism, de o parte, burghezie, țărani și muncitori de cealaltă parte. Constituțiile, scrise și nescrise, cu care liberalii vor „să-i rușineze" pe reacționarii noștri n-au făcut decît să consemneze *rezultatele* luptei așa cum s-au cristalizat ele după o serie de victorii ale noului asupra vechiului, obținute cu grele sacrificii, și după o serie de înfrîngeri pricinuite noului de către forțele vechiului.

Liberalii vor ca la noi aceste rezultate să apară *fără* ansamblul plusurilor și minusurilor din care ele se compun! Programul liberalilor și tactica lor pot fi rezumate astfel: vrem ca la noi să se creeze rînduieli europene *fără* acea luptă grea care a dus la crearea lor în Europa!

Se înțelege că Kobîlinskii noștri întîmpină dezideratele și argumentele liberalilor cu ieșiri pline de dispreț la adresa „băcanilor" și a „mujicilor". — Dv., domnilor liberali — spun Kobîlinski & Co. —, vreți să consemnați pe hîrtie niște victorii pe care nu le-ați repurtat încă în viață.

III

În problema tacticii, consfătuirea cadeților a adoptat 4 teze. Prima dintre ele are conținutul următor:

„Tactica activității unite a întregului front al opoziției, reprezentînd o condiție indispensabilă pentru desfășurarea activității practice curente a Dumei de stat, nu garantează însă nici obținerea unei majorități trainice și statornice în Duma de stat pentru proiectele de legi ale opoziției, nici realizarea efectivă a proiectelor de legi pe care opoziția ar putea să le treacă prin Duma de stat cu ajutorul grupărilor de centru din Dumă".

www.dacoromanica.ro

Tradus în limba obişnuită, această galimatie înseamnă : Numai împreună cu octombriştii pot forma liberalii o majoritate în Duma de stat. Această majoritate nu este statornică, iar hotărîrile ei rămîn pe hîrtie.

Foarte adevărat. Dar de aici rezultă că a numi aceste hotărîri produsul unei activităţi „necesare", „curente" şi „practice" (!??) înseamnă a te înşela pe tine însuţi şi a înşela poporul.

Votînd alături de octombrişti pentru a pricinui înfrîngeri partidelor de dreapta, noi nu ne situăm totuşi pe poziţiile acelora care vor să legifereze în Duma a IV-a şi nu semănăm iluzii constituţionaliste — iată ce ar fi trebuit să spună poporului cadeţii dacă ar fi vrut să fie democraţi nu numai în vorbe.

Prima „teză" a consfătuirii cadeţilor este o mostră de lipsă de logică. Adoptarea, de către o majoritate nestatornică şi netrainică a Dumei a IV-a, a unor proiecte de legi irealizabile este numită activitate „practică" !! Chiar cadeţii au numit-o de sute de ori, şi pe bună dreptate, activitate măruntă şi plicticoasă.

Dar, flagrant de absurdă din punctul de vedere al logicii, tactica cadeţilor devine explicabilă din punctul de vedere al intereselor de clasă. Să ne amintim ce spuneau social-democraţii despre Duma a III-a şi a IV-a, începînd din 1907. — În Dumă există două majorităţi, spuneau ei : o majoritate formată din octombrişti plus cei de dreapta şi alta formată din octombrişti şi cadeţi. Ambele se situează pe poziţii contrarevoluţionare (cf. „Prosveşcenie", 1913, nr. 1, pag. 13 *).

Consfătuirea cadeţilor din februarie 1913 a confirmat cele spuse de noi în hotărîrile noastre oficiale începînd din 1907.

„Tactica activităţii unite a întregului front al opoziţiei... cu ajutorul grupărilor de centru din Dumă" le este *necesară* cadeţilor tocmai pentru că ei se situează, ca şi octombriştii, pe poziţii contrarevoluţionare. Dată fiind afinitatea lăuntrică dintre unii şi alţii, e firesc ca ei să

* Vezi volumul de faţă, pag. 353. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tindă spre o activitate „practică" comună, cu toate că în momentul de față ea este complet lipsită de perspective.

Octombriștii se văicăresc veșnic în presa lor, înjură revoluția, critică guvernul, partidele de dreapta, Consiliul de stat, iar în Dumă se mărginesc să ceară reforme și merg la remorca guvernului.

Cadeții se văicăresc și mai tare în presa lor, înjură revoluția, critică guvernul, partidele de dreapta, Consiliul de stat, partidul octombrist, iar în Dumă se mărginesc să ceară reforme și caută să-și dozeze opoziționismul pe măsura opoziționismului octombriștilor.

IV

Teza a doua a consfătuirii cadeților glăsuiește :

„O întărire substanțială a Dumei de stat ca factor legislativ și politic poate fi obținută numai prin îndeplinirea următoarelor trei condiții fundamentale : democratizarea legii electorale (votul universal), o reformă radicală a Consiliului de stat și introducerea principiului responsabilității guvernului".

Esența tacticii expuse aici poate fi exprimată printr-un singur cuvînt : reformism.

Știința istoriei ne arată că deosebirea dintre transformarea reformistă și transformarea nereformistă a unei orînduiri politice constă, în general vorbind, în faptul că în primul caz puterea rămîne în mîinile vechii clase dominante, pe cînd în cel de-al doilea puterea trece din mîinile vechii clase în mîinile unei clase noi. Cadeții nu înțeleg baza de clasă a transformărilor istorice. Aceasta constituie greșeala fundamentală a cadeților din punctul de vedere al teoriei.

Din punctul de vedere al practicii, deosebirea teoretică arătată mai sus se reduce la deosebirea dintre cazul cînd se schimbă particularul, în timp ce generalul, esențialul rămîne neschimbat, și cazul cînd se schimbă acesta din urmă.

În țări diferite și în momente istorice diferite, burghezia a fost de cele mai multe ori reformistă, dar au fost

www.dacoromanica.ro

şi cazuri cînd ea nu s-a limitat la reformism. Pe de altă parte, clasa muncitoare, fără a considera vreodată că reformele ar putea să aducă schimbări esenţiale, nu renunţă cîtuşi de puţin ca în anumite condiţii să formuleze revendicări imediate al căror obiectiv să fie înfăptuirea unor reforme.

Totul se reduce, prin urmare, la faptul că cadeţii consideră indiscutabilă menţinerea dominaţiei actualei clase dominante — clasa marilor proprietari funciari de tip feudal. Cadeţii continuă să se considere opoziţia maiestăţii sale, continuă să considere că „în Rusia există, slavă domnului, o constituţie".

Cu alte cuvinte, „cele trei condiţii fundamentale" ale cadeţilor sînt condiţiile pe care le propune burghezia liberală pentru o împărţire *prin bună înţelegere* a privilegiilor economice şi politice între proprietatea funciară feudală şi capital.

Octombriştii se situează pe acelaşi punct de vedere („împăcarea puterii cu ţara" — în limbajul semioctombristului, semicadetului Maklakov), cu deosebirea că aceştia propun condiţii de împărţeală mai *„convenabile"* intereselor proprietăţii funciare.

Servilismul excesiv al octombriştilor a dat faliment. Ce temeiuri am avea să aşteptăm alte rezultate de la servilismul moderat al cadeţilor ? Din punctul de vedere al reformismului, octombriştii sînt mult mai consecvenţi, căci cei care se situează pe acest punct de vedere trebuie să ia în considerare în ce măsură sînt *acceptabile* reformele ; or, „reformele" octombriştilor sînt mult mai „acceptabile".

Concluzia este una singură : creşte discordanţa dintre reformismul liberal şi nevoile ţării.

V

Teza a treia a consfătuirii cadeţilor glăsuieşte :

„Pregătirea acestor condiţii trebuie să devină sarcină fundamentală a tacticii cadeţilor ; în acelaşi timp însă, activitatea legislativă curentă, desfăşurată laolaltă cu celelalte grupări ale opoziţiei şi cu

www.dacoromanica.ro

centrul, trebuie să fie folosită în măsura în care se va dovedi a fi realizabilă, dar nu trebuie să contravină înfăptuirii acestor sarcini fundamentale" („Reci" nr. 34 din 4 februarie).

„Teza" precedentă a fost o concesie făcută cadeților de stînga, sau, mai bine zis, o momeală pentru democrație: sprijiniți-ne pe noi, cadeții, căci noi sîntem „democrați", sîntem pentru votul universal!

După o ușoară plecăciune spre stînga, urmează o cotitură serioasă spre dreapta: tradusă din limba ei sucită într-o limbă pe înțelesul tuturor, teza a treia glăsuiește: noi, cadeții, recunoaștem posibilitatea unei activități legislative curente *laolaltă cu progresiștii și cu octombriștii!*

Dar nu vedeți că această legiferare „curentă" furnizează, după cum se recunoaște în teza întîi, proiecte de legi *irealizabile?* Aici cadeții fac o mică rezervă: „în măsura în care este realizabilă". Adică, vorbind mai pe șleau, noi nu ne vom da în lături de la o astfel de activitate măruntă, dar răspunderea ei să cadă pe umerii octombriștilor! Nostimi mai sînt, zău, cadeții noștri...

Apoi, nici progresiștii și nici octombriștii, care în *reformismul* lor sînt mai consecvenți decît cadeții, nu sînt de acord cu revendicări „excesiv" de liberale ca votul universal, reforma radicală a Consiliului de stat etc. Cum pot deci cadeții, care continuă să se pretindă democrați, să proclame posibilitatea unei activități legislative curente *laolaltă* cu acești *adversari* notorii ai democrației?

Cadeții fac și aici o mică rezervă: noi, cadeții, vrem *să pregătim* condițiile pentru obținerea dreptului de vot universal, *să* le *pregătim* printr-o activitate desfășurată *laolaltă* cu octombriștii, activitate care „nu trebuie să contravină înfăptuirii" votului universal!

Un subterfugiu cît se poate de simplu: noi declarăm „constituționalist" discursul lui Rodzeanko și votăm (nu din greșeală, ca social-democrații, ci din convingere) pentru formula octombristă de trecere la ordinea de zi după dezbaterile pe marginea declarației ministeriale, pentru că toate acestea *nu contravin* „pregătirii" votului universal!!

Aici nu se mai poate spune că cadeții sînt nostimi. Aici ar trebui să folosim *alt* cuvînt...

www.dacoromanica.ro

În toate țările europene, burghezia liberală contrarevoluționară, care a întors spatele democrației, continuă să afirme că vrea *să pregătească* (laolaltă cu național-liberalii în Prusia, laolaltă cu toți progresiștii în Franța) introducerea unor reforme democratice „fundamentale".

Burghezia care a pășit definitiv pe calea reformelor este o burghezie putredă, neputincioasă în liberalismul ei și pierdută pentru cauza transformărilor democratice, o burghezie ostilă muncitorilor, care *s-a despărțit* de popor și *s-a alăturat* taberei de dreapta.

VI

Teza a patra și ultima a consfătuirii cadeților glăsuiește:

„Consfătuirea consideră oportun ca, paralel cu lansarea celor trei lozinci amintite, să ridice problema folosirii unor măsuri tactice mai active în lupta parlamentară".

Numai în lupta parlamentară? și numai să pună problema?

Ce o fi însemnînd, propriu-zis, „măsuri tactice mai active în lupta parlamentară", asta numai allah o știe. Consfătuirea cadeților parcă într-adins și-a formulat tezele într-un limbaj cît mai nebulos.

Vorbind de măsuri mai active, partidul cadet vrea evident să demonstreze că evoluează spre stînga. Dar asta nu este decît ceva *demonstrativ*, pentru că de aici nu poți deslușì nimic precis.

Ce „măsuri" de luptă parlamentară pot fi, în general vorbind, numite mai active?

A nu vota pentru formulele octombriste și progresiste de trecere la ordinea de zi.

A nu vorbi despre „împăcarea puterii cu țara".

A nu tăcea niciodată ori de cîte ori majoritatea formată din cei de dreapta plus octombriștii promovează măsuri antidemocratice.

www.dacoromanica.ro

A nu consimți la închiderea sau la limitarea dezbaterilor în jurul unor probleme cu caracter general, principial.

Recomandăm tuturor acelora care vin în contact cu cadeții să nu uite să-i întrebe : „au ridicat" ei problema unor măsuri mai active ? cum au rezolvat ei această problemă dacă s-au hotărît s-o pună ? cum aplică ei în practică „măsurile mai active" ?

Țara se radicalizează. O nouă democrație se trezește la viață. Abia perceptibila radicalizare demonstrativă a cadeților are o semnificație politică cu totul precisă : aceea de a înșela această nouă democrație, de a o înhăma la carul lor, de a-și aroga dreptul de a vorbi în numele ei.

O sarcină urgentă a democrației este de a zădărnici această înșelăciune. Cine n-a tras din învățămintele amare ale trecutului concluzia că chiar și o conducere parțială a elementelor democratice de către cadeți provoacă inevitabil oscilări, trădări, rușinoase înfrîngeri fără luptă, acela n-a învățat nimic. El trebuie considerat ca dușman al democrației.

VII

Luate în ansamblu, hotărîrile consfătuirii cadete reprezintă un interesant document care ilustrează viața politică a „centrului" în țara noastră. În mod obișnuit, presa noastră nu prea acordă atenție unor astfel de documente, hotărîrilor oficiale și precise ale partidelor organizate. „Rezoluțiile" nu prea sînt agreate. Se acordă preferință interviului și cancanurilor.

Dar o atitudine serioasă în politică implică analizarea cît se poate de atentă a hotărîrilor adoptate de diverse partide, iar marxiștii vor face tot ce depinde de ei pentru ca asemenea analize să fie făcute.

Vorbind despre cadeți, am spus că ei reprezintă „centrul". *De obicei* se consideră la noi că centrul îl reprezintă octombriștii, care se situează între partidele de dreapta și opoziție.

www.dacoromanica.ro

Dar, atît din punctul de vedere al bazelor de clasă ale partidelor politice cît şi din cel al esenţei politicii *contemporane* în general, în analiza esenţei partidelor nu ne putem limita la cadrul exclusiv al Dumei, nu putem considera că „centrul" îl reprezintă numai octombriştii.

Priviţi bazele de clasă ale partidelor noastre: cei de dreapta şi naţionaliştii sînt în genere moşieri iobăgişti. Ei sînt *pentru* menţinerea şi „întărirea" actualului regim.

În rîndurile octombriştilor, ale progresiştilor şi ale cadeţilor îl găsim pe moşierul de tip neîndoielnic mai burghez, precum şi masa marii burghezii. Toate aceste partide vor *reforme*. Toate partidele acestea formează *adevăratul* centru între moşierii iobăgişti şi democraţie (democraţia ţărănească şi muncitorească).

Burghezia se teme de democraţie mai mult decît de reacţiune; acest lucru este valabil şi pentru progresişti, şi pentru cadeţi. De opoziţionismul acestor două din urmă partide trebuie, desigur, să se ţină seama în cadrul sarcinilor practice ale luptei politice cotidiene, dar el nu trebuie să ne ascundă înrudirea de clasă a acestor partide cu octombriştii.

Moşierii iobăgişti îşi exercită puterea fie singuri, fie în bloc cu vîrfurile burgheziei. Iobăgiştii sînt împotriva reformelor. Burghezia este, în general vorbind, pentru reforme, dar ea se limitează la poziţia reformistă, în timp ce nici despre democraţia ţărănească şi nici, mai cu seamă, despre cea muncitorească nu se poate spune aşa ceva.

Consfătuirea cadetă ne arată clar că *reformismul* constituie tactica exclusivă a cadeţilor. Mai important ca orice este să ne dăm seama de *legătura* acestei tactici cu interesele de clasă ale burgheziei, de *insuficienţa* acestei tactici, de „discordanţa crescîndă" dintre ea şi nevoile ţării. Mai important ca orice este să ne dăm seama de afinitatea strînsă dintre cadeţi şi octombrişti şi de imposibilitatea absolută a oricăror succese ale democraţiei sub conducerea cadeţilor.

www.dacoromanica.ro

VIII

Articolul meu era deja încheiat cînd am primit nr. 30 al ziarului „Golos Moskvî", cuprinzînd articolul redacțional „Și ce va urma ?", consacrat consfătuirii cadeților.

În legătură cu votările care au avut loc în Dumă la 6 februarie (adoptarea formulei de trecere la ordinea de zi în urma explicațiilor date de Kasso)[178], acest articol capătă o importanță atît de mare și aruncă asupra relațiilor dintre cadeți și octombriști o lumină atît de vie, încît este absolut necesar să spunem ceva în această privință.

„Golos Moskvî", organul oficial al octombriștilor, califică hotărîrile consfătuirii cadete (pe care nu știm de ce o numește conferință) drept o victorie repurtată de cadeții de stînga, în frunte cu Miliukov, asupra cadeților de dreapta.

„Activitatea legislativă — așa expune „Golos Moskvî" rezoluția cadetă — poate fi folosită numai în măsura în care nu contravine acestor sarcini fundamentale" (adică votului universal, reformei Consiliului de stat și introducerii principiului responsabilității guvernului).

„Cu alte cuvinte, adoptarea unei asemenea formule este echivalentă cu renunțarea la orice fel de activitate legislativă în limitele a ceea ce este efectiv realizabil, iar opoziția cadetă începe să capete de aici înainte caracterul fățiș al unei opoziții lipsite de răspundere".

De aici „Golos Moskvî" trage concluzia că guvernului nu-i mai rămîne decît să dizolve Duma, deoarece octombriștii nu se vor situa niciodată „pe poziția atît de intransigentă" (nu glumă !) a cadeților, în Dumă nu există nici un fel de majoritate, s-a creat „o situație lipsită de ieșire"...

Așa se scrie istoria !

Iată unde se dezvăluie sugestiv profunda afinitate dintre cadeți și octombriști, precum și adevăratul caracter al „disensiunilor" lor : cine se iubește se tachinează.

La 6 februarie, la Moscova, organul oficial al octombriștilor anunță, după cum am văzut, destrămarea totală a blocului octombrist-cadet în urma consfătuirii cadeților

www.dacoromanica.ro

care avusese loc *înainte de 4 februarie* (la 4 februarie „Reci" a publicat o relatare despre această consfătuire).

În aceeași zi, la Petersburg, octombriștii și cadeții adoptă *laolaltă* în Duma a IV-a de stat, cu 173 de voturi contra 153, formula *octombristă-cadetă* de trecere la ordinea de zi în urma explicațiilor date de Kasso, formulă respinsă apoi întîmplător la votul de verificare !!

Splendid, nu-i așa ?

Avem aici un exemplu clasic de felul în care își aranjează „trebușoarele" politice octombriștii și *cadeții*. Ei nu alcătuiesc nici un „bloc", ferit-a sfîntul ! Dar pentru a păcăli publicul ei își împart atît de „abil" rolurile, încît nici un bloc formal nu le-ar putea oferi atîtea „avantaje". Cadeții văd că țara se radicalizează, că se naște o nouă democrație, și de aceea ei se joacă de-a stîngismul, lansînd la consfătuirea lor cîteva fraze care nu spun absolut nimic și care sînt cu desăvîrșire lipsite de conținut, dar *care au aparența* unor fraze *de stînga*. Octombriștii *întrețin* în rîndurile publicului această senzație sau impresie că cadeții ar fi evoluat spre stînga, o întrețin prin aceea că *în mod oficial*, într-un articol redacțional din „Golos Moskvî", declară că cadeții au o poziție intransigentă, declară că este imposibilă formarea în Dumă a unei majorități la care să participe octombriștii și cadeții, tună și fulgeră împotriva cadeților pentru stîngismul lor, fac zarvă pe tema dizolvării Dumei etc. etc.

Iar în realitate, la adăpostul acestei zarve, se tocmesc în ascuns cu cadeții și, chiar în ziua în care presa lor se dedă la o ieșire deosebit de violentă împotriva stîngismului cadeților, *cad la învoială* cu ei asupra unei formule comune !!

„Și lupii sînt sătui, și oile întregi". Și democrația a fost dusă de nas, păcălită, atrasă în turma cadetă (cadeții sînt doar oameni cu concepții de stînga foarte pronunțate... priviți cum îi înjură octombriștii pentru stîngismul lor !), și blocul octombrist-cadet din Duma ultrareacționară a fost menținut, consolidat și dezvoltat.

Îți vine să exclami : o, ceruri ! Cînd va pricepe, în sfîrșit, democrația din Rusia acest mecanism atît de simplu al înșelătoriei cadete liberale ? Și se știe doar că,

www.dacoromanica.ro

în toate țările europene, politicienii burghezi liberali practică, într-un fel sau altul, același joc : în fața poporului, în perioade de alegeri, în discursuri oficiale ei se jură pe toți sfinții că sînt democrați, radicali („liber-cugetătorii" în Germania, Lloyd George & Co. în Anglia) și chiar socialiști (radicali-socialiștii în Franța). *În realitate* însă, în *adevărata* lor politică, ei merg *alături* de guverne și de partide vădit antidemocratice, alături de octombriști de diverse nuanțe și de diverse naționalități.

Tare vechi este acest joc și tare des îl repetă cadeții !

IX

„Golos Moskvî" vrea să ne asigure că înainte de alegeri cadeții

„au purtat o polemică înverșunată cu partidele de stînga, demonstrîndu-le necesitatea unei activități legislative în cadrul condițiilor reale. Aceasta permitea să se spere în posibilitatea unui acord între opoziție și grupările de centru din Dumă. După alegeri însă vederile conducătorilor partidului cadet au suferit o schimbare esențială. Rezoluția în problema tacticii de urmat în Duma de stat, rezoluție propusă de Miliukov și adoptată de conferință, este în dezacord total cu tot ce s-a spus în timpul alegerilor, probabil în scopul de a atrage de partea cadeților voturile marii burghezii orășenești. E greu de presupus că aceasta din urmă ar fi consimțit să-i sprijine pe cadeți pe baza platformei adoptate acum de conferință".

Iată o mostră de raționamente în care nu știi ce să te mire mai mult : viclenia naivă sau ignoranța naivă.

Vederile cadeților nu au suferit *nici* o schimbare. Ei au fost întotdeauna și rămîn și acum un partid liberal, care prin înșelăciune duce după sine democrația. Și în alegerile din 1912 cadeții au arătat în fața marii burghezii „adevăratul" lor chip, „solidaritatea" lor de oameni de afaceri, „luciditatea" lor de slugi ale clasei capitaliștilor. În același timp însă, în fața alegătorilor democrați, aceiași cadeți se băteau cu pumnul în piept că sînt democrați, că tactica lor în cadrul Dumei nu se deosebește cu nimic esențial de cea social-democrată.

www.dacoromanica.ro

Aceste două feţe ale politicii cadete constituie „o piesă vestimentară" necesară oricărui partid liberal în orice ţară civilizată. Firește, diferiţi membri ai partidului se specializează adesea : unii fac paradă de democratism, iar alţii temperează zelul celor „înflăcăraţi" şi duc o politică burgheză „serioasă". Aşa doar se întîmplă în toate ţările. De pildă, în discursurile pe care Lloyd George, cunoscutul farsor liberal din Anglia, le ţine în faţa poporului, el îşi dă aere de revoluţionar şi chiar de socialist, pe cînd în realitate acest ministru îl urmează în politică pe şeful său Asquith, care nu se deosebeşte cu nimic de un conservator.

Dacă articolul din „Golos Moskvî" îl înfăţişează pe d-l Miliukov drept reprezentant al cadeţilor de stînga, aceasta nu poate decît să stîrnească zîmbete. D-l Miliukov este în fapt reprezentantul diplomaţiei cadete oficiale, care caută să împace esenţa nedemocratică a partidului cu frazeologia democratică.

„Golos Moskvî" scrie :

„Această nouă poziţie «postelectorală» a d-lui Miliukov a fost aprobată de conferinţă printr-un vot care este departe de a fi fost unanim. O bună parte dintre participanţii la conferinţă au cerut insistent o tactică de înţelegere cu grupările de centru din Dumă, în scopul de a se asigura adoptarea unor proiecte de legi şi a unor reforme culturale. Partizanii acestui punct de vedere demonstrau că la discutarea diverselor proiecte de lege fracţiunea trebuie să accepte compromisuri, străduindu-se să imprime acestor proiecte un spirit liberal, fără însă a le face inacceptabile". Urmează o observaţie ironică pe tema „faimoasei discipline a cadeţilor" şi a „supunerii lor oarbe" în faţa „voinţei autocrate" a d-lui Miliukov.

Jocul este evident. Totul este cusut cu aţă albă. Octombriştii vor „să-i zădărască" pe cadeţii de dreapta, căutînd să-i înfăţişeze drept învinşi şi să-i provoace la o luptă mai hotărîtă împotriva cadeţilor de stînga. Dar de pe urma acestui joc al octombriştilor (care ar fi imposibil dacă cadeţii şi octombriştii n-ar face parte din aceeaşi familiuţă) nu dispare faptul indiscutabil că între cadeţii de stînga şi cei de dreapta, între Lloyd Georgii şi Asquithii liberalismului nostru există deosebiri de nuanţe.

Luaţi, de pildă, „Russkaia Molva". Acest organ al progresiştilor, care propovăduieşte ideea unui compromis între

www.dacoromanica.ro

octombriști și cadeți, atrage în jurul său un număr tot mai mare de membri *oficiali* ai partidului cadet. Nu dintr-o dată, ci treptat, după șeful „vehist" Struve au ajuns acolo și Mansîrev, și Maklakov, și Obolenski, și Gredescul, și Aleksandrov. Că toată șleahta asta vrea să împingă partidul cadet spre o apropiere mai strînsă de octombriști este în afară de orice îndoială. Nici nu putea să fie altfel. Dar tot atît de neîndoielnic este că Miliukov îi împacă cu „cadeții de stînga" pe baza unei platforme cu firmă democratică și cu esență octombristă.

X

Formulele de trecere la ordinea de zi pe care le-au propus în Dumă diverse partide în legătură cu explicațiile date de Kasso prezintă un interes deosebit. Ele ne oferă pentru analiză politică un material precis, aprobat oficial de deputații din diverse partide. De obicei, analiza este ceea ce îi lipsește cel mai mult acestui material. El se pierde în notele presei cotidiene sau rămîne îngropat în mormanul dărilor de seamă stenografice ale Dumei. Or, asupra acestui material face să ne oprim, pentru că el ne ajută să înțelegem natura reală a diverselor partide.

A doua zi după adoptarea formulei de neîncredere, „Reci" declara într-un articol redacțional: „Așadar, societatea rusă a obținut din partea Dumei de stat votul la care era în drept să se aștepte" (nr. 37 din 7 februarie). Reiese ca și cum „societății" nu-i trebuie decît să știe dacă Duma acordă sau nu încredere d-lui Kasso și nimic mai mult!

Inexact. Poporul și democrația trebuie să cunoască *motivele* neîncrederii, pentru a putea *înțelege* cauzele unui fenomen considerat anormal în politică și pentru a putea găsi *o cale de ieșire* spre o situație normală. Unirea cadeților, a octombriștilor și a social-democraților în jurul formulei simple „exprimăm neîncredere" oferă prea puțin cînd este vorba de probleme atît de serioase.

Iată formula de trecere propusă de octombriști:

www.dacoromanica.ro

„Duma de stat... consideră că : 1) orice atragere a elevilor şcolilor secundare în lupta politică este nefastă pentru dezvoltarea spirituală a forţelor tinere ale Rusiei şi dăunătoare cursului normal al vieţii publice ; 2) ori de cîte ori autorităţile sînt informate din timp despre ivirea unor fenomene nedorite în şcoala secundară, ele trebuie să ia măsuri preventive şi să nu aştepte pînă ce aceste fenomene vor căpăta un caracter anormal * ; 3) Duma de stat se pronunţă cu hotărîre împotriva folosirii faţă de elevi a unor măsuri poliţieneşti de felul celor care au fost luate la 10.XII.1912 fără ştirea forurilor şcolare, în loc să se recurgă la măsuri de înrîurire pedagogică firească ; 4) consideră antipedagogică încetineala cu care se hotărăşte soarta elevilor eliminaţi din şcoli şi, în aşteptarea unei lichidări imediate a acestui caz într-un sens binevoitor pentru elevi, trece la chestiunile curente".

Care sînt ideile politice ale acestei formule ?

Politica în şcoală este dăunătoare. Elevii sînt vinovaţi. Dar ei trebuie să fie pedepsiţi de pedagogi şi nu de poliţişti. Noi sîntem nemulţumiţi de guvern pentru că nu este îndeajuns de „binevoitor" şi pentru că dă dovadă de încetineală.

Acestea sînt idei antidemocratice. Aceasta este opoziţie liberală : sistemul vechii puteri poate să rămînă, dar aplicarea *lui* trebuie făcută cu mai multă blîndeţe. Să baţi, dar cu măsură şi să nu se afle.

Priviţi acum formula de trecere propusă de progresişti :

„...Duma găseşte că : 1) ministerul instrucţiunii publice, informat asupra celor întîmplate în ultimul timp în instituţiile de învăţămînt secundar din Petersburg, a dat dovadă de nepăsare faţă de îndatoririle sale şi nu a luat măsuri pentru a feri şcoala secundară de amestecul poliţiei ; 2) metodele folosite de funcţionarii poliţiei, care au fost acceptate fără proteste din partea ministerului instrucţiunii publice şi au constat în percheziţionarea unor localuri de şcoală, în arestarea şi deţinerea unor copii la circumscripţiile poliţieneşti, în folosirea unor metode de anchetare inadmisibile, nu pot fi justificate nicidecum, cu atît mai mult cu cît în cazul de faţă nu a fost vorba de apărarea securităţii statului, ci de restabilirea ordinii în şcoala secundară ; 3) întregul sistem de măsuri al ministerului instrucţiunii publice, sistem care tinde să înstrăineze

* Acest text a fost depus în şedinţa din 25 ianuarie. În şedinţa de la 1 februarie, § 2 a fost modificat astfel : „Subliniază cu prilejul acestui caz particular că în şcoala secundară domneşte o atitudine formală şi indiferentă faţă de elevi şi că personalul pedagogic nu are nici un fel de legătură cu familia ; consideră că este necesar să se statornicească o părere generală binevoitoare despre tînăra generaţie".

www.dacoromanica.ro

școala de familie printr-un formalism rigid de natură să stingherească dezvoltarea intelectuală și morală a tinerei generații, creează condiții favorabile pentru apariția unor fenomene anormale în viața școlară. Considerînd nesatisfăcătoare explicațiile date de ministrul instrucțiunii publice, Duma trece la chestiunile curente".

Această formulă a fost depusă la 30 ianuarie, iar progresiștii au declarat chiar atunci că votează cu octombriștii dacă aceștia vor adăuga în formula lor neîncrederea. Rezultatele acestei tocmeli le-am văzut mai sus.

Pe ce bază *s-a putut* încheia tîrgul ? Pe baza unui acord asupra esențialului.

Progresiștii consideră și ei că politica este un fenomen anormal în școală, cer și ei „restabilirea ordinii" (medievale). Și ei sînt opoziția maiestății sale ; ei nu fac opoziție sistemului vechii puteri, ci aplicării lui „nepăsătoare, rigide" etc. În deceniul al 7-lea al secolului trecut, Pirogov era de acord că trebuie menținută bătaia cu nuiele, dar cerea să *nu* se bată cu nepăsare, *fără* pic de milă. Progresiștii nu se opun ca actualele elemente sociale „să restabilească ordinea", dar le sfătuiesc să nu o facă „cu nepăsare". Cît de mult am progresat într-o jumătate de secol !

Formula de trecere propusă de cadeți :

„Ascultînd explicațiile ministrului instrucțiunii publice și considerînd : 1) că în ele se face o confuzie totală între punctul de vedere pedagogic și punctul de vedere polițienesc ; 2) că aceste explicații reprezintă o negare totală a bazelor normale pe care pot fi stabilite relații prietenești de colaborare între școală și familie ; 3) că politica ministerului, provocînd adînci nemulțumiri în rîndurile elevilor și o legitimă iritare în societate, contribuie ea însăși la crearea atmosferei care favorizează atragerea timpurie a tineretului studios în viața politică și astfel creează ea însăși condițiile a căror apariție ar fi trebuit să le prevină ; 4) că tratarea elevilor drept infractori politici schilodește viața celor mai înzestrați reprezentanți ai tinerei generații, smulge din rîndurile ei numeroase victime și constituie un pericol pentru viitorul Rusiei, — Duma consideră nesatisfăcătoare explicațiile ministrului și trece la chestiunile curente".

Într-o formă mult mai atenuată și îmbrobodită în fraze, avem *și aici* o condamnare a atragerii „timpurii" în viața politică. Acesta este un punct de vedere anti-

www.dacoromanica.ro

democratic. Atît octombriştii cît şi cadeţii condamnă măsurile poliţieneşti numai pentru că în locul lor cer măsuri *preventive*. Sistemul existent nu trebuie să împrăştie adunările, ci să le preîntîmpine. E clar că de pe urma unei astfel de reforme sistemul însuşi va apărea doar într-o lumină mai favorabilă, dar de schimbat nu se va schimba. Noi sîntem nemulţumiţi de politica ministerului, spun cadeţii, şi din formula lor reiese, exact ca la octombrişti, că *se poate dori* o schimbare a acestei politici fără a dori ceva mult mai profund.

Cadeţii folosesc împotriva guvernului un limbaj mult mai vehement decît octombriştii, şi această vehemenţă de limbaj împiedică elementele cu nivel politic redus să vadă identitatea deplină a modului liberal, antidemocratic *în care pun această problemă* atît cadeţii cît şi octombriştii.

Duma trebuie să fie pentru popor o serioasă şcoală politică. Cine învaţă politică de la cadeţi acela nu-şi dezvoltă conştiinţa, ci şi-o perverteşte.

Faptul că octombriştii, progresiştii şi cadeţii s-au tocmit între ei şi au căzut de acord asupra unei formule comune nu este ceva întîmplător, ci rezultatul solidarităţii lor ideologice-politice în problemele fundamentale. Nimic mai jalnic decît politica cadeţilor: în schimbul declaraţiei că explicaţiile sînt considerate nesatisfăcătoare, ei au consimţit să condamne în mod expres politica în şcoli. Dar au consimţit pentru că ei înşişi condamnă atragerea „timpurie".

Formula Grupului trudovic:

„Avînd în vedere: 1) că violenţa brutală folosită la 9. XII. 1912 împotriva unor elevi de şcoală secundară, violenţă care a şocat opinia publică prin atragerea ruşinoasă a ohranei la opera de supraveghere pedagogică a elevilor din şcolile secundare, a găsit în explicaţiile d-lui Kasso, ministrul instrucţiunii publice, o aprobare deplină şi i-a prilejuit acestuia ironii deplasate la adresa opiniei publice; 2) că sistemul de spionare şi supraveghere poliţienească, care constituie rezultatul întregii politici a întregului guvern, şi în special a d-lui Kasso, ministrul instrucţiunii publice, duce la un dezastru total şi ameninţă să pricinuiască în viitor grele zguduiri tinerei generaţii, — Duma de stat cere: reprimirea imediată a

www.dacoromanica.ro

celor eliminați la 9. XII, și, considerînd nesatisfăcătoare explicațiile lui Kasso, ministrul instrucțiunii publice, demiterea lui imediată — și trece la chestiunile curente".

Această formulă este, strict vorbind, o formulă liberală scrisă pe un ton vehement, dar nu găsim în ea ceea ce ar trebui să spună democratul *spre deosebire* de liberal. Și liberalul poate să considere rușinoasă atragerea ohranei la supravegherea pedagogică, dar democratul trebuie să spună (și să învețe poporul) că *nici un fel* de „supraveghere" nu este în drept să atenteze la libertatea de a organiza cercuri, precum și convorbiri pe teme politice. Și liberalul poate să condamne „întreaga politică a întregului guvern", dar democratul din Rusia trebuie să explice că există anumite condiții generale în virtutea cărora orice guvern ar fi silit să ducă în fond aceeași politică.

Democratismul formulei trudovicilor se manifestă *numai* în tonul ei, în starea de spirit a autorilor. Starea de spirit este un simptom politic, nimic de zis. Dar unei formule de trecere la ordinea de zi i se poate pretinde o idee consecvent dezvoltată, și nu numai un moral „ridicat".

Formula de trecere propusă de social-democrați:

„Ascultînd explicațiile ministrului instrucțiunii publice și văzînd în ele: 1) hotărîrea de a lupta împotriva năzuinței firești și îmbucurătoare a tineretului studios de a-și lărgi orizontul intelectual pe calea studiului individual și a comuniunii tovărășești; 2) o încercare de a justifica sistemul de formalism birocratic, de spionare și de supraveghere polițienească introdus în învățămîntul superior, secundar și primar, sistem care schilodește dezvoltarea intelectuală și morală a tineretului, înăbușă fără cruțare orice licărire de gîndire independentă și de independență de caracter și provoacă o epidemie de sinucideri în rîndurile tineretului studios, — Duma de stat consideră că aceste explicații sînt nesatisfăcătoare. Considerînd în același timp că 1) dominația punctului de vedere polițist în învățămîntul public este indisolubil legată de dominația ohranei în toate domeniile vieții poporului rus, de reprimarea tuturor formelor de inițiativă organizata a cetățenilor și de lipsa lor de drepturi și că 2) numai o transformare radicala a orînduirii de stat și a sistemului administrației de stat poate să-i elibereze pe cetățeni de cătușele polițienești, eliberînd de ele și școala, — Duma de stat trece la chestiunile curente".

www.dacoromanica.ro

Nici această formulă nu ar putea fi considerată întru totul ireproşabilă. Nu ne putem abţine să dorim ca asemenea formule să fie expuse mai amănunţit şi într-o formă mai populară, nu putem să nu regretăm că n-a fost subliniat dreptul fiecăruia de a se ocupa de politică etc. etc.

Dar critica noastră la adresa *tuturor formulelor* nu priveşte cîtuşi de puţin amănuntele de redactare, ci exclusiv *ideile politice fundamentale* ale autorilor. Democratul ar fi trebuit să spună lucrul principal : cercurile şi convorbirile sînt *fireşti şi îmbucurătoare.* Aceasta este esenţialul. Orice condamnare a atragerii în politică, chiar a atragerii „timpurii", este ipocrizie şi obscurantism. Democratul ar fi trebuit să ridice dezbaterea la un nivel superior, *de la* problema „întregului guvern" *la* problema orînduirii de stat. Democratul ar fi trebuit să releve „legătura indisolubilă", în primul rînd, cu „dominaţia ohranei", iar în al doilea rînd, cu dominaţia clasei marilor moşieri de tip feudal în viaţa economică.

Scris la 6—9 (19—22) februarie 1913

Publicat în martie şi în aprilie 1913, în revista „Prosveşcenie" nr. 3 şi 4
Semnat : V. I l i n

Se tipăreşte după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

UNELE REZULTATE ALE „ORGANIZĂRII AGRARE"

Care sînt rezultatele noii politici agrare? Această problemă interesează — şi pe drept cuvînt — pe toţi muncitorii. Statistica oficială este atît de prost organizată şi atît de părtinitoare, încît nu te poţi încrede în ea. Noua politică agrară este, fără doar şi poate, o politică *burgheză*, dar ea este în întregime condusă de domnii Purişkevici, Markov & Co., adică de iobăgişti de tip vechi. De la o asemenea „conducere" e greu să te aştepţi la altceva decît un faliment.

Relevăm concluziile expuse de d-l V. Obolenski în ultimul număr al revistei „Russkaia Mîsl" (1913, nr. 2), de orientare cadetă-ultrareacţionară. Autorul articolului este şi el un contrarevoluţionar, deci un martor care ţine mai degrabă partea moşierilor. Acest autor a găsit în gubernia Samara un judeţ (Novouzensk) unde „organizarea agrară" a înregistrat succese „deosebit de mari": mai mult de jumătate din numărul gospodăriilor îşi au acum pămîntul într-un singur loc.

Cu toate acestea, concluzia la care *a trebuit* să ajungă autorul este următoarea:

„...În ceea ce priveşte rezultatele imediate ale noii reforme agrare, ...cu greu le putem considera cît de cît îmbucurătoare... O parte însemnată a loturilor a trecut la preţuri derizorii de la ţăranii semiproletari la ţăranii înstăriţi şi la speculanţii acaparatori de terenuri... S-au urcat arenzile... Diferenţa de randament dintre proprietatea comasată şi cea în fîşii intercalate — în cadrul obştei — este cu totul insignifiantă... Noua lege... a contribuit la

www.dacoromanica.ro

ascuţirea contradicţiilor dintre condiţiile vieţii economice şi conţinutul ei launtric... Este posibil că acum gîndirea ţaranului lucrează mai activ decît în toiul revoluţiei trecute".

În ce direcţie lucrează gîndirea activă a ţăranului, nu are nici un rost să-l întrebăm pe liberalul de la „Russkaia Mîsl". Nu degeaba a lăsat el cu totul în umbră problema gospodăriei de tip feudal pe pămînturile moşiereşti.

Dar asupra concluziilor formulate de acest moşier liberal merită să reflectăm. Toate contradicţiile s-au ascuţit, s-a înăsprit exploatarea, s-au urcat arenzile, progresul gospodăriei este cu *totul insignifiant*. Nu „este posibil", ci este cert că gîndirea ţăranului lucrează.

„Pravda" nr. 45 din 23 februarie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

www.dacoromanica.ro

MATERIALE ÎN LEGĂTURĂ CU CONSFĂTUIREA DE LA CRACOVIA A C.C. AL P.M.S.D.R. CU UNII ACTIVIŞTI DE PARTID

26 DECEMBRIE 1912 — 1 IANUARIE 1913 (8—14 IANUARIE 1913)

1

SCHIŢA INIŢIALĂ A REZOLUŢIEI „CU PRIVIRE LA FRACŢIUNEA SOCIAL-DEMOCRATĂ DIN DUMĂ"*

Introducere
(a) victoria social-democraţilor în alegeri
(b) a se releva declaraţia şi activitatea energică
(c) necesitatea controlului şi criticii din partea partidului.

Aspectele negative

1. Jagiełło.
2. Autonomia naţional-culturală (Cihenkeli).
3. Votarea formulei progresiste.

Nu se va da publicităţii

(α) 6 şi 7: egalitatea de reprezentare şi de vot.
(β) plecarea de la „Luci"...
(γ) *activitatea organizatorică colectivă a grupului celor 6 deputaţi.*

NB || Partidul începe să fie respectat cînd are o tipografie şi un aparat tehnic.

(α) 40 de ruble
(β) litera tipografică

(α) OC>** popular
Koba: (β) rubrica informaţii.

---

* Vezi volumul de faţă, pag. 285—287. — *Nota red.*
** — este mai. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2

SCHIȚA INIȚIALĂ A REZOLUȚIEI „CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE LICHIDATORISM ȘI LA UNITATE"*

1) Conferința din august — componența rezoluțiile
2) „Luci" (α) partid legal (β) împotriva grevelor.

1. Cei patru ani de luptă dusă împotriva lichidatorilor *nu* pentru că propagă legalismul, *ci* pentru că vor să distrugă partidul.
2. Scizioniștii-lichidatori au o organizație proprie și grupuri de inițiativă *separate*.
3. Conferința din august și componența ei *scizioniștii* („Vpered" și Plehanov) „Centrele din străinătate" și organizațiile muncitorești din Rusia.
4. Rezoluțiile Conferinței din august — caracterul lor „diplomatic" și lichidatorist.

A se menționa (în § 1??) victoria deplină pe care adepții partidului ilegal au repurtat-o pe arena legală în 1912, și anume în domeniul editării unui cotidian muncitoresc de orientare marxistă și în domeniul alegerilor pentru Duma de stat în cadrul curiei muncitorești.

* Vezi volumul de față, pag. 288—291. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

5. Comportarea publicațiilor „*Naşa Zarea*“ și „*Luci*“
   (α) partid legal
   (β) împotriva partidului ilegal în fapt
   (γ) împotriva grevelor *revoluționare*
   Se va înscrie aici § 9.

N-ar trebui adăugat un punct cu privire la alegerile de la Petersburg?

6. Propaganda desfășurată în presa *legală* în favoarea „unității“ *ocolește* problema partidului *ilegal* și prin aceasta îi înșală pe muncitori.
7. Este absolut necesară *unitatea* organizației *ilegale* și o chemare în care toți muncitorii să fie îndemnați s-o facă.
8. Inițiativa raionului Narva din Petersburg și a *multor* organizații locale din provincie
   — trebuie salutată și sprijinită
   — e o cale justă.
9. Protest energic și luptă intransigentă împotriva grupului de lichidatori de la „*Naşa Zarea*“ și de la „*Luci*“, care sprijină scizinnea, lozinca grupurilor de inițiativă independente) și propaganda care exclude activitatea revoluționară în rîndul maselor și partidul ilegal.

Se publică pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

POST-SCRIPTUM INIȚIAL LA ARTICOLUL „DEZVOLTAREA GREVEI REVOLUȚIONARE ȘI A DEMONSTRAȚIILOR DE STRADĂ" *

P. S.

Atragem în mod deosebit atenția social-democraților asupra „Însemnărilor cu privire la tactică", publicate de F.D. în ziarul „Luci". Cît de repede a dispărut crusta de împăciuitorism de paradă și poleiala frazelor cu alură trotkistă în favoarea „unificării"! Cît de limpede a ieșit la iveală orientarea *reală* a ziarului „Luci" — lichidatorismul său gol-goluț!

În coloanele unui organ legal, F.D. duce un război sistematic nu numai împotriva grevelor revoluționare de masă (ca să nu mai vorbim de insurecție), ci și împotriva oricărei agitații revoluționare în mase. În fond, F.D. merge mult mai departe decît V.A. (în nr. 56 din „Luci"), trădîndu-și deplina înrudire ideologică cu bundiștii, care „suprimă" din program revoluția. Iată unde duce refuzul lichidatorilor de a face „aprecierea momentului" într-un mod deschis, limpede, categoric; realitatea este că F.D. se limitează să repete aprecierea făcută de Larin, negînd condițiile *obiective*, care *cer* ca muncitorii să se organizeze în *vederea revoluției*, în vederea atragerii maselor în general și a țărănimii în special la mișcarea *revoluționară*.

Asupra articolelor lui F.D. vom mai reveni.

Scris înainte de 12 (25) ianuarie 1913

Publicat pentru prima oară în 1948, în ediția a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 18

Se tipărește după manuscris

---

* Vezi volumul de față, pag. 308—315. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PLANUL UNEI CUVÎNTĂRI ÎN CADRUL DISCUȚIEI LA BUGET[179]

I. Contradicția fundamentală: un buget „de efect", „strălucit" și mizeria nemaipomenită a maselor, ani de foamete nemaivăzută *în nici un* stat civilizat! Ergo* : „coșciuge poleite", jefuirea maselor, stoarcere de biruri, sau în limbajul economiei politice: în Rusia, capitalismul continuă să fie un fenomen limitat la vîrfurile burgheziei, continuă să aibă în gospodăria moșierească un rol subordonat în comparație cu aservirea și cu claca, continuă să rămînă un fenomen de suprafață și nu îmbunătățește sistemul de gospodărie al tuturor maselor și dezvoltarea forțelor lor de producție, ca în Occident.
Tocmai această contradicție fundamentală explică situația revoluționară din Rusia și noi trebuie să ilustrăm această contradicție fundamentală.

II. Rusia a mai văzut bugete strălucite (pe vremea lui Witte). Și pe atunci au existat „fonduri disponibile", și pe atunci s-a recurs la fanfaronadă în fața Europei, la o intensă Auspumpen** de la burghezia europeană. Și care a fost rezultatul? *Falimentul.*

III. Bugetul actual marchează, desigur, „un anumit progres" (ca și capitalismul rusesc, de altfel); ba bine că nu! Dacă n-ar înainta cu pas de melc, sistemul

* — Prin urmare. — *Nota trad.*
** — pompare de împrumuturi. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

financiar s-ar prăbuși în mai puțin de un an! Esențialul însă este că „progresul vostru" moșieresc se realizează cu pași de melc.

Aceleași sume fabuloase ($^3/_4$) pentru clica militaristă, poliție etc., adică pentru clasa guvernantă — clasa iobăgiștilor.

Aceeași alcoolizare a țăranului (800 000 000), aceeași povară a impozitelor indirecte (57%). *Se va vorbi mai pe larg de impozitele indirecte.*

IV. Unii spun: și în Europa este *aproape* la fel. Acest „aproape" spune totul, domnilor!

În primul rînd, Europa a străbătut deja, încă acum vreo 100 de ani, etapa eliberării de sub jugul feudalilor etc. cu mijloace revoluționare eroice. Rusia n-a străbătut încă această etapă.

În al doilea rînd, în Europa nivelul de dezvoltare al forțelor de producție e cu totul *altul*.

Cheltuielile statului raportate la 1 locuitor în Rusia	— 13 r.	[3 208—1 000] (2 208 : 172).	În America (S.U.) — 14 r.
Valoarea produselor agriculturii	— 34 r.	[$>^1/_3$] 34%	(circa 12%) — 136 r. (12%)

V. Aceeași comparație în ceea ce-i privește pe muncitori.

Marea industrie în Rusia

1908

salarii 555.$_6$ mil. r.: 2.$_{253}$ milioane de muncitori = 246 r.

www.dacoromanica.ro

1910

în America

3 427.$_0$ mil. dol.: 6.$_6$ milioane de muncitori = 518 dol.
= *1036* r.

de patru ori mai mult

Productivitatea muncii:

în Rusia

4 650.$_8$ mil. r.: 2.$_{25}$ milioane de muncitori = 2 063 r.

în America

20 672.$_0$ mil. dol.: 6.$_{61}$ milioane de muncitori = 3 125 dol.
41344 mil. r. = *6250* r.

de trei ori mai mult

Idem **în ceea ce-i privește pe muncitorii feroviari:**

în Rusia 321.$_5$ mil. r.: 844 218 = 381 r.
în America 1 143.$_7$ „ dol.: 1 699 420 = 673 dol.
= *1346* r.

de patru ori mai mult.

VI. Recolta de grîu în Rusia (1905—1909):

43 de puduri la 1 deseatină

(pag. 651 din „Anuarul ziarului «Reci»“) Austria: 89 „ „ „ „
Indiile de est: 55
Anglia: 156

Consumul de grîu

(„Anuarul ziarului «Reci»“, pag. 654)

În Rusia 1904/5—1908/9... 3.$_8$ puduri
În America (1910) *cca* 13.$_3$ puduri
total grîne în Rusia ... 17.$_0$ puduri

www.dacoromanica.ro

[Un bushell reprezintă, pare-se, circa 2 puduri] America circa 40 puduri

VII. Consumul de fontă

(pag. 570 din „Statistical abstract") în Rusia pe cap de locuitor = 1.25 puduri
în America 1910 17.5 „

VIII. Cum a scăpat America de sclavagism?

IX. Veniturile și cheltuielile țăranilor
comitetele pentru problemele agriculturii,
Duma a II-a, pag. 1 212 [180].
Mizerie, murdărie, foamete, stoarcere de biruri.
Date învechite? Nu. Foametea din 1911.
Foamete într-o serie de gubernii în *1912*.

X. Cauzele?

Moșierii feudali apasă. 30 000—70 000 000 de deseatine
10 000 000—70 000 000 de deseatine

Marea proprietate funciară. Uralul.

VS* 1—2 000 deseatine
300 à** 7 „ [181]

XI. Consiliul de stat VS marea proprietate funciară.

XII. Bugetul trebuie să fie respins. Formula de trecere la ordinea de zi

Duma a II-a, 959, NB
Duma a III-a, 662 [182].

1) este bugetul unui stat feudal, care iroseşte forţele de producţie ale poporului, duce masele poporului la ruină, mizerie şi foamete, frînează dezvoltarea capitalismului, care rămîne un fenomen limitat la vîrfurile burgheziei

* — versus = față de. — *Nota red.*
** — a cite. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2) impozitele indirecte — taxele vamale —, alcoolizarea
3) bugetul sprijină regimul autocrat-birocratic şi pe moşierii feudali
4) regulamentul din 8. III.[183]

XIII. Rusia între Europa şi Asia înaintată, democratică.

[Mijloace eroice de prefacere democratică.]

Scris în perioada ianuarie — prima jumătate a lunii mai 1913

Se publică pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(Iulie 1912 — februarie 1913)

1912

SCRISORI CĂTRE C. HUYSMANS, SECRETARUL BIROULUI SOCIALIST INTERNAȚIONAL

Mențiuni sumare cu privire la aceste scrisori, datînd din septembrie-noiembrie 1912, se găsesc în registrul de intrare și ieșire al Biroului socialist internațional; fotocopiile unora dintre paginile acestui registru se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

În aceste scrisori, V. I. Lenin anunța că, în legătură cu alegerile pentru Duma a IV-a de stat, nu poate participa la ședința Biroului socialist internațional, arăta cum se desfășoară pregătirile pentru Congresul de la Basel al Internaționalei a II-a, comunica rezultatele alegerilor pentru Duma a IV-a de stat în gubernia Moscova, ruga să i se trimită datele necesare pentru a informa C.C. al P.M.S.D.R. asupra celor discutate și hotărîte în ultima ședință a Biroului socialist internațional.

UN ARTICOL CONSACRAT CRITICII BOICOTISMULUI

Articolul consacrat criticii boicotismului urma să apară în „Zvezda" sau în „Nevskaia Zvezda", care i-a luat locul. Articolul a fost scris înainte de interzicerea ziarului „Nevskaia Zvezda", adică înainte de 5 (18) octombrie 1912.

Despre acest articol vorbește V. I. Lenin în scrisoarea sa din 9 (22) februarie 1913 către M. A. Saveliev: „E foarte multă vreme de cînd ți-am scris că la «Zvezda», în afară de articolul «Dezbateri în jurul politicii muncitorești liberale din Anglia», au mai rămas articolul «Două utopii» și unul consacrat criticii boicotismului (împotriva lui Amfiteatrov, titlul nu mi-l mai amintesc). Te rog din nou să le găsești și să mi le trimiți" (Opere, vol. 35, E.S.P.L.P. 1958, pag. 63).

www.dacoromanica.ro

O SCRISOARE CĂTRE M. A. SAVELIEV

Această scrisoare, scrisă după data de 5 (18) octombrie 1912, este menţionată în scrisoarea lui V. I. Lenin către M. A. Saveliev din 9 (22) februarie 1913 (vezi Opere, vol. 35, E.S.P.L.P. 1958, pag. 63).

RAPORT CU PRIVIRE LA ALEGERILE PENTRU DUMA A IV-A DE STAT, PREZENTAT BIROULUI SOCIALIST INTERNAŢIONAL

Acest raport a fost scris de V. I. Lenin înainte de 11 (24) noiembrie 1912. El este menţionat într-o scrisoare a lui V. I. Lenin către L. B. Kamenev (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

„CLASA MUNCITOARE ŞI REPREZENTANŢA EI «PARLAMENTARĂ»". ARTICOLUL II ŞI ARTICOLUL IV

În prima jumătate a lunii decembrie 1912, V. I. Lenin scrie o serie de articole intitulate „Clasa muncitoare şi reprezentanţa ei «parlamentară»". Dar pe vremea aceea a fost publicat numai primul articol („Pravda" nr. 191 din 12 decembrie 1912). În 1954 au fost găsite încă două manuscrise de articole, avînd în subtitlu menţiunile făcute de Lenin: „articolul al treilea" şi „articolul al cincilea". De soarta articolului al doilea şi a celui de-al patrulea nu se ştie deocamdată nimic.

1912 — 1913

UN ARTICOL DESPRE CONTRAREVOLUŢIONARISMUL BURGHEZIEI LIBERALE

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează pagina a patra (ultima) a manuscrisului acestui articol.

1913

SCRISOARE DE RECOMANDARE DATĂ LUI G. M. VEAZMENSKI CĂTRE N. V. KUZNEŢOV

Într-o scrisoare adresată lui G. M. Veazmenski, scrisă după data de 9 (22) ianuarie 1913, Lenin îi comunica: „Anexez scrisoarea către tov. Kuzneţov pe care mi-aţi cerut-o" („Culegeri din

www.dacoromanica.ro

Lenin", vol. XIII, pag. 215). După cît se pare, în scrisoarea de recomandare către N. V. Kuznețov, Lenin îl ruga pe acesta să-i predea lui G. M. Veazmenski publicații social-democrate ilegale pentru arhiva socialistă din Berlin.

PROIECT DE CUVÎNTARE ÎN CADRUL DISCUȚIEI LA BUGET, PE CARE URMA S-O ROSTEASCĂ UN DEPUTAT SOCIAL-DEMOCRAT ÎN DUMA A IV-A DE STAT

Acest proiect de cuvîntare a fost scris de Lenin în perioada ianuarie — prima jumătate a lunii mai 1913. La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează paginile 11—12 și 19—20 din manuscrisul proiectului de cuvîntare.

„RĂSPUNS LUI MAEVSKI", „BULGAKOV DESPRE ȚĂRANI" ȘI DOUĂ ARTICOLE DESPRE MORALITATE

Aceste articole sînt pomenite de V. I. Lenin în scrisoarea sa din 8 (21) februarie 1913 către redacția ziarului „Pravda", în care el roagă să fie predate revistei „Prosveșcenie" (vezi Opere, vol. 35, E.S.P.L.P. 1958, pag. 61).

În scrisoarea sa din 9 (22) februarie 1913 către M. A. Saveliev, Lenin scria: „Și la «Pravda» se află o serie de articole care nu sînt folosite acolo. Te rog foarte mult să le găsești și să le aranjezi sub formă de însemnări ale unui publicist, semnate, să zicem, T... Însemnările să fie întocmite cam așa: I. Răspuns lui Maevski (articolul din «Luci» despre lichidatorism). — (Acum această temă este cu atît mai necesară, cu cît în nr. 234 al «Pravdei» Dnevnițki și Plehanov au făcut notă discordantă). II. Bulgakov despre țărani în «Russkaia Misl» (nu-mi amintesc titlul). III. Despre moralitate (două articole mici)..." (Op. cit., pag. 63).

O SCRISOARE CĂTRE DEMIAN BEDNII

Conținutul acestei scrisori ne este cunoscut din scrisoarea de răspuns pe care Demian Bednîi a trimis-o lui V. I. Lenin la 12 (25) februarie 1913. În scrisoarea sa, Lenin îl întreba pe Demian Bednîi cum merge treaba la redacția „Pravdei", la revista „Prosveșcenie", care este atitudinea lui față de machiști și de vperediști, subliniind, totodată, necesitatea unor metode „colectiv-marxiste" în munca redacției ziarului „Pravda" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism).

www.dacoromanica.ro

LISTA PUBLICAŢIILOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN

REVISTA „PROSVEŞCENIE"

Nr. 8—9 din iulie-august 1912

Nr. 1 din ianuarie 1913

Nr. 2 din februarie 1913

„RABOCEAIA GAZETA"

Nr. 9 din 12 august (30 iulie) 1912

ZIARUL „SOŢIAL-DEMOKRAT"

Nr. 28—29 din 18 (5) noiembrie 1912

Nr. 30 din 25 (12) ianuarie 1913

www.dacoromanica.ro

LISTĂ DE LUCRĂRI CARE S-AR PUTEA SĂ FIE ALE LUI V. I. LENIN

„DUPĂ ALEGERI"

Articolul „După alegeri" a fost publicat în ziarul „Pravda" nr. 167 din 13 (26) noiembrie 1912. În cuprinsul lui este explicată tactica bolşevicilor în campania electorală pentru Duma a IV-a de stat. Prin conţinutul său, articolul „După alegeri" prezintă unele asemănări cu lucrările consacrate de Lenin alegerilor pentru Duma a IV-a — „Unele concluzii în legătură cu mobilizarea în vederea alegerilor", „Pe scurt despre «cadetofagie»", „Bilanţul alegerilor" etc. (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 324—329; volumul de faţă, pag. 68—75, 350—378). În acest articol este reprodusă, după ziarul „Reci", o declaraţie făcută de cadetul Gredescul, pe care Lenin o foloseşte pentru a caracteriza contrarevoluţionarismul cadeţilor şi o citează într-o serie de articole scrise în acea perioadă: „O mică precizare", „Partid ilegal şi activitate legală" etc. (vezi volumul de faţă, pag. 25—26, 191—201).

„TRUDOVICII ŞI SOCIAL-DEMOCRAŢII"

Acest articol a fost publicat în ziarul „Pravda" nr. 174 din 21 noiembrie (4 decembrie) 1912. Problemele tratate în articolul „Trudovicii şi social-democraţii" — caracterizarea trudovicilor, demascarea contrarevoluţionarismului liberalilor-cadeţi, definirea sarcinilor social-democraţiei faţă de trudovici — coincid cu cele tratate de Lenin în articolele „Ţărănimea şi alegerile pentru Duma a IV-a", „Liberalismul şi democraţia", „Trudovicii şi democraţia muncitorească" etc. (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 209—211, 250—259, 280—287). Unele pasaje din articolul „Trudovicii şi social-democraţii" coincid cu textul corespunzător din aceste lucrări ale lui Lenin.

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 Articolul „*Răscoale în armată și în flotă*" a fost publicat în ziarul „Raboceaia Gazeta" nr. 9 din 30 iulie (12 august) 1912.

„*Raboceaia Gazeta*" — organ popular ilegal al bolșevicilor ; a apărut neperiodic, la Paris, începînd de la 30 octombrie (12 noiembrie) 1910 și pînă la 30 iulie (12 august) 1912 ; au fost scoase în total 9 numere. Ziarul „Raboceaia Gazeta" a fost fondat din inițiativa lui V. I. Lenin. Editarea lui a fost hotărîtă în mod oficial la consfătuirea unor reprezentanți ai P.M.S.D.R. — bolșevici, menșevici-partiiți, reprezentanți ai fracțiunii social-democrate din Duma ș.a. — care a avut loc în timpul Congresului socialist internațional de la Copenhaga (din august 1910). La aceasta consfatuire au participat : V. I. Lenin, G. V. Plehanov, A. M. Kollontai, A. V. Lunacearski, N. G. Poletaev, I. P. Pokrovski și alții.

„Raboceaia Gazeta" era condusă și redactată de Lenin. La acest ziar au colaborat bolșevicii S. I. Gopner, P. A. Djaparidze, N. A. Semașko, S. G. Șaumian etc., precum și o serie de menșevici-partiiți. Secretar de redacție era N. K. Krupskaia. Un însemnat aport material a primit acest ziar din partea lui A. M. Gorki. În cadrul grupurilor bolșevice din străinătate au fost create cercuri de sprijinire a ziarului, care îi acordau acestuia un important sprijin material și ajutau la transportarea lui în Rusia. Ziarul „Raboceaia Gazeta" a luptat pentru menținerea și întărirea partidului marxist ilegal, împotriva menșevicilor-lichidatori, otzoviștilor și trotkiștilor ; el a apărat tactica revoluționară și a contribuit la pregătirea ideologică a clasei muncitoare din Rusia în vederea unei noi revoluții. În coloanele lui erau larg dezbătute problemele vieții de partid din Rusia și ale mișcării socialiste internaționale. În „Raboceaia Gazeta" au fost publicate 14 articole ale lui Lenin, dintre care menționăm „Învățămintele revoluției", „Începutul demonstrațiilor", „Tolstoi și lupta proletară", „Ivan Vasilievici Babușkin", „Cincizeci de ani de la desființarea iobăgiei", „În preajma alegerilor pentru Duma a IV-a". Ziarul se bucura de o mare popularitate

www.dacoromanica.ro

în rîndurile muncitorilor din Rusia ; tirajul lui se ridica pînă la 6 000 de exemplare. Muncitorii l-au sprijinit materialiceşte prin colecte de bani şi au colaborat activ la editarea lui. La rubricile „Viaţa de partid", „Scrisori din ţară", ziarul publica regulat scrisori şi corespondenţe trimise de muncitori sau de organizaţii locale de partid.

„Raboceaia Gazeta" a avut un rol important în pregătirea celei de-a VI-a Conferinţe generale (de la Praga) a P.M.S.D.R. (ianuarie 1912). Conferinţa, avînd în vedere că ziarul „Raboceaia Gazeta" a apărat cu hotărîre şi consecvenţa partidul şi partinitatea, l-a declarat organ oficial al C.C. al P.M.S.D.R. — *1.*

2 „*Golos Moskvî*" — cotidian, organul de presă al partidului octombriştilor ; a apărut la Moscova din 1906 pînă în 1915. — *1.*

3 *Socialiştii-revoluţionari* (eserii) — partid mic-burghez din Rusia ; a luat fiinţă la sfîrşitul anului 1901 — începutul anului 1902, prin fuzionarea mai multor grupuri şi cercuri narodnice. Eserii nu vedeau deosebirile de clasă dintre proletar şi micul proprietar ; ei estompau diferenţierea de clasă şi contradicţiile din sînul ţărănimii, negau rolul conducător al proletariatului în revoluţie. Concepţiile lor reprezentau un amestec eclectic de idei narodniciste şi revizioniste. Eserii, spunea Lenin, încearcă să cîrpească „găurile narodnicismului cu peticile «criticii» oportuniste — astăzi la modă — a marxismului" (Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 283).

Programul agrar al eserilor prevedea desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului şi trecerea lui la dispoziţia obştilor, înfăptuirea folosinţei „egalitare" a pămîntului, bazată pe „principiul muncii", precum şi dezvoltarea cooperaţiei. În acest program, pe care eserii îl numeau program de „socializare a pămîntului", nu era în realitate nimic socialist. Analizînd programul eserilor, V. I. Lenin a arătat că menţinerea producţiei de mărfuri şi a gospodăriei individuale pe pămîntul comun nu înlătură dominaţia capitalului, nu izbăveşte pe ţăranii muncitori de exploatare şi de primejdia ruinării ; în condiţiile capitalismului, ţăranii cu gospodărie mică nu-şi pot găsi salvarea nici în cooperaţie, pentru că ea serveşte la îmbogăţirea burgheziei sătești. În acelaşi timp, Lenin releva că, fără a fi socialistă, revendicarea introducerii folosinţei egalitare a pămîntului avea un caracter democrat-revoluţionar, istoriceşte progresist, deoarece era îndreptată împotriva proprietăţii funciare moşiereşti, reacţionare.

Partidul bolşevic a demascat încercările eserilor de a se deghiza în socialişti, a dus împotriva lor o luptă perseverentă în vederea cîştigării ţărănimii, a arătat cît de dăunătoare este pentru mişcarea muncitorească tactica terorii individuale, folosită de ei. Totodată, în anumite condiţii, bolşevicii consimţeau să

www.dacoromanica.ro

încheie cu eserii acorduri vremelnice în lupta împotriva ţarismului.

Lipsa de omogenitate a ţărănimii ca clasă a determinat nestatornicia politică şi ideologică şi fărîmiţarea organizatorică a partidului eserilor, permanentele lui oscilări între burghezia liberală şi proletariat. Încă în timpul primei revoluţii ruse s-a desprins din partidul eserilor aripa dreaptă, care a format Partidul socialist-populist al muncii, partid legal, care prin concepţiile sale se apropia de cadeţi, şi aripa stîngă, care a format uniunea semianarhistă a „maximaliştilor". În perioada reacţiunii stolîpiniste, partidul eserilor a trecut printr-un proces de totală descompunere ideologică şi organizatorică. În anii primului război mondial, majoritatea eserilor s-au situat pe poziţiile social-şovinismului.

După victoria revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917, eserii împreună cu menşevicii şi cu cadeţii au constituit principalul sprijin al Guvernului provizoriu burghezo-moşieresc contrarevoluţionar, iar liderii partidului lor (Kerenski, Avksentiev, Cernov) au făcut parte din acest guvern. Partidul eserilor a refuzat să sprijine revendicarea ţărănimii cu privire la lichidarea proprietăţii moşiereşti, s-a pronunţat pentru menţinerea proprietăţii moşiereşti asupra pămîntului; miniştrii eseri din Guvernul provizoriu trimiteau detaşamente de represiune împotriva ţăranilor care ocupau pămînturile moşiereşti.

La sfîrşitul lunii noiembrie 1917, aripa stîngă a eserilor a format un partid aparte — partidul eserilor de stînga. Căutînd să-şi menţină influenţa în rîndurile maselor ţărăneşti, eserii de stînga au recunoscut de formă Puterea sovietică şi au încheiat un acord cu bolşevicii, dar curînd după aceea au păşit pe calea luptei împotriva Puterii sovietice.

În anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil, eserii au desfăşurat o activitate subversivă contrarevoluţionară, au dat sprijin activ intervenţioniştilor şi albgardiştilor, au participat la comploturi contrarevoluţionare şi au organizat acte teroriste împotriva lucrătorilor Statului sovietic şi a militanţilor partidului comunist. După terminarea războiului civil, eserii şi-au continuat activitatea lor duşmănoasă împotriva Statului sovietic, atît în interiorul ţării cît şi în tabăra emigranţilor albgardişti. — 2.

4 *„Turkestanskie Vedomosti"* — ziar oficial; pînă la revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost organul de presă al guvernămîntului general; a apărut la Taşkent din aprilie 1870 pînă în decembrie 1917, mai întîi o dată pe săptămînă, din 1893 de două ori pe săptămînă, din 1904 de patru ori pe săptămînă, iar din 1907 (de la nr. 97) zilnic. — 2.

5 *Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R.* a avut loc la Praga în zilele de 5-17 (18—30) ianuarie 1912. În total s-au ţinut 23 de şedinţe. Şedinţele conferinţei au avut loc în

www.dacoromanica.ro

Casa poporului, la sediul redacției unui ziar social-democrat ceh.

La conferință au fost reprezentate peste 20 de organizații de partid. La lucrările ei au participat delegați din Petersburg, Moscova, Regiunea industrială centrală, Saratov, Tiflis, Baku, Nikolaev, Kazan, Kiev, Ekaterinoslav, Dvinsk și Vilno. Prigoana polițienească și alte dificultăți au împiedicat sosirea la conferință a delegaților din partea organizațiilor de partid din Ekaterinburg, Tiumen, Ufa, Samara, Nijni-Novgorod, Sormovo, Lugansk, Rostov pe Don, Barnaul etc. Aceste organizații au trimis declarații scrise prin care își dădeau adeziunea la conferință. La conferință au participat reprezentanți ai Organului Central — ziarul „Soțial-Demokrat", ai redacției ziarului „Raboceaia Gazeta", ai Comitetului organizației din străinătate și ai grupului de transporturi al C.C. al P.M.S.D.R. Toți delegații erau bolșevici, cu excepția a doi menșevici-partiiți.

Printre delegații la conferință se numărau G. K. Ordjonikidze din partea organizației din Tiflis, S. S. Spandarian din partea organizației din Baku, E. P. Onufriev din partea organizației din Petersburg, F. I. Goloșcekin din partea organizației din Moscova. Comitetul organizației din străinătate era reprezentat prin N. A. Semașko, iar grupul de transporturi al C.C. prin I. A. Piatnițki.

V. I. Lenin a participat la conferință ca delegat din partea redacției Organului Central.

Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme: 1) Rapoarte (raportul Comisiei de organizare din Rusia, rapoartele organizațiilor locale, raportul Organului Central etc.); 2) Constituirea conferinței; 3) Despre momentul actual și sarcinile partidului; 4) Alegerile pentru Duma a IV-a de stat; 5) Despre fracțiunea din Dumă; 6) Asigurările sociale de stat pentru muncitori; 7) Mișcarea grevistă și sindicatele; 8) „Campania de petiții"; 9) Despre lichidatorism; 10) Sarcinile social-democrației în lupta împotriva foametei; 11) Literatura de partid; 12) Probleme organizatorice; 13) Munca de partid în străinătate; 14) Alegeri; 15) Diverse.

Conferința a fost condusă de Lenin. El a luat cuvîntul la deschiderea ei, în problema constituirii conferinței, a prezentat rapoartele cu privire la momentul actual și sarcinile partidului și cu privire la activitatea Biroului socialist internațional, a făcut o serie de comunicări, a luat parte la dezbaterile în legătură cu activitatea Organului Central, sarcinile social-democrației în lupta împotriva foametei, problema organizatorică, activitatea organizației de partid din străinătate și în legătură cu o serie de alte probleme, a făcut însemnări pe marginea rapoartelor organizațiilor locale. Lenin a întocmit proiecte de rezoluții în toate problemele importante de pe ordinea de zi a conferinței. El a redactat minuțios rezoluțiile adoptate de conferință. Procesele-verbale ale conferinței nu au fost găsite

www.dacoromanica.ro

pînă în prezent. Însemnările care s-au păstrat de la unele şedinţe sînt extrem de fragmentare şi imperfecte.

În prima şedinţă a conferinţei a fost ascultat raportul de activitate al Comisiei de Organizare din Rusia (C.O.R.) pentru convocarea conferinţei, prezentat de G. K. Ordjonikidze. La propunerea lui Lenin, în rezoluţia adoptată la acest raport conferinţa a relevat importanţa deosebită a muncii depuse de C.O.R. pentru unirea tuturor organizaţiilor de partid din Rusia şi pentru refacerea partidului (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 139). Deoarece la conferinţă erau reprezentate aproape toate organizaţiile de partid care activau în Rusia, într-o rezoluţie specială conferinţa a declarat că „se constituie ca conferinţă generală a P.M.S.D.R., care este organul suprem al partidului". Conferinţa de la Praga a avut, de fapt, rolul unui congres al partidului.

Conferinţa a adoptat o rezoluţie specială în problema absenţei delegaţilor din partea centrelor naţionale. Organizaţiile social-democrate naţionale au fost de repetate ori invitate la conferinţă, dar organele lor de conducere — Comitetul Central al Bundului, Conducerea centrală a social-democraţiei din Polonia şi Lituania, Comitetul Central al Social-democraţiei din Ţinutul leton — nu numai că au refuzat să participe la lucrările conferinţei, dar au desfăşurat şi o campanie pentru nerecunoaşterea ei. Conferinţa a declarat că întreaga răspundere pentru absenţa reprezentanţilor organizaţiilor social-democrate naţionale revine organelor lor de conducere. Ea a însărcinat Comitetul Central al P.M.S.D.R. să urmărească neîncetat stabilirea unor relaţii normale cu organizaţiile naţionale şi şi-a exprimat convingerea că, „în pofida tuturor piedicilor, muncitorii social-democraţi aparţinînd tuturor naţionalităţilor din Rusia vor lupta strîns uniţi, umăr la umăr, pentru cauza proletară şi împotriva tuturor duşmanilor clasei muncitoare" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 142).

Raportul lui Lenin „Cu privire la momentul actual şi sarcinile partidului" şi rezoluţia adoptată de conferinţă la acest raport conţineau o analiză profundă a situaţiei politice din ţară şi subliniau creşterea stării de spirit revoluţionare a maselor. Conferinţa a arătat că sarcina cuceririi puterii de către proletariat, care duce după sine ţăranimea, continuă să fie sarcina revoluţiei democratice în Rusia.

Conferinţa a examinat rapoartele prezentate de organizaţiile locale. Ea a relevat că în organizaţiile locale munca de partid se desfăşoară în spiritul apărării şi întăririi organizaţiilor şi grupurilor ilegale de partid, în spiritul luptei împotriva lichidatorismului. Conferinţa a stabilit ca este necesar să fie intensificată activitatea social-democrată în organizaţiile muncitoreşti de masă legale.

Principala operă a conferinţei a fost curăţirea partidului de oportunişti. Rezoluţiile „Cu privire la lichidatorism şi la grupul

www.dacoromanica.ro

lichidatorilor" şi „Cu privire la organizaţia de partid din străinatate", adoptate de conferinţa, au avut o mare însemnătate principială şi practică. Lichidatorii se grupau în jurul revistelor legale „Naşa Zarea" şi „Delo Jizni". Conferinţa a declarat ca, „prin comportarea sa, grupul de la «Naşa Zarea» şi «Delo Jizni» s-a pus definitiv în afara partidului". Lichidatorii au fost excluşi din P.M.S.D.R. Conferinţa a condamnat activitatea grupurilor antipartinice din străinătate : menşevicii-golosişti, vperediştii şi troţkiştii. Ea a declarat că este absolut necesar ca în străinătate să existe o singură organizaţie de partid, care să-şi desfăşoare sub controlul şi sub conducerea C.C. activitatea de sprijinire a partidului, şi a arătat că grupurile din străinătate „care nu se supun centrului de activitate social-democrată din Rusia, adica Comitetului Central, şi care provoaca dezorganizare stabilind relaţii separate cu Rusia, peste capul C.C., nu se pot folosi de numele P.M.S.D.R." Aceste rezoluţii au jucat un rol deosebit de important în întărirea unităţii partidului marxist din Rusia.

Problema participării la alegerile pentru Duma a IV-a de stat a ocupat un loc important în lucrările conferinţei. Conferinţa a subliniat că sarcina principală a partidului în alegeri şi a fracţiunii social-democrate în cadrul Dumei o constituie propaganda socialista de clasă şi organizarea clasei muncitoare. Ea a arătat că lozincile principale ale partidului în alegerile pentru Dumă sînt revendicările fundamentale cuprinse în programul-minimum : republica democratică, ziua de lucru de opt ore, confiscarea tuturor pamînturilor moşiereşti.

Conferinţa a conexat două puncte de pe ordinea de zi : punctul referitor la problemele organizatorice şi cel referitor la mişcarea grevistă şi cea sindicală. La aceste două puncte a fost adoptată o rezoluţie comună : „Cu privire la caracterul şi formele organizatorice ale muncii de partid". În cuvîntarea rostită în problema organizatorică, Lenin a aratat specificul formelor muncii organizatorice pe care le impuneau sarcinile din acel moment. Crearea unor celule de partid elastice, mobile, cu un număr mic de membri, a spus Lenin, trebuie să asigure promovarea liniei partidului în fiecare domeniu de activitate legală şi să imprime întregii activităţi legale spiritul partinităţii. Lenin a arătat cît de important este ca organizaţiile de partid să folosească cu pricepere toate formele de activitate legala, şi în primul rînd activitatea fracţiunii din Duma, a sindicatelor şi a asociaţiilor muncitoreşti legale. Toate propunerile făcute de Lenin în cuvîntarea sa în problema organizatorică au fost incluse în rezoluţia adoptată de conferinţă.

Conferinţa a aprobat proiectul de modificări, propus de Lenin, din statutul de organizare a partidului, care fusese adoptat în 1907 la Congresul al V-lea (de la Londra) al partidului. Organ Central al partidului a fost declarat la conferinţă ziarul „Soţial-Demokrat". Lenin a fost ales în redacţia Organului Central.

www.dacoromanica.ro

În raportul cu privire la Biroul socialist internațional și în răspunsurile date la întrebările delegaților, Lenin a informat amănunțit conferința asupra activității B.S.I. El a stăruit îndeosebi asupra stării de lucruri din rîndurile social-democrației germane, asupra luptei dintre social-democrații revoluționari și reformiști, arătînd că în social-democrația germană, aparent unitară, s-au format curente diferite care „caută să răzbată la suprafață" și că un conflict între reformiști și social-democrații revoluționari este inevitabil. El a criticat cu asprime atitudinea oportunistă a unora dintre membrii delegației germane din B.S.I.

Conferința a adoptat o serie de rezoluții importante cu privire la problemele internaționale. Ea a subliniat însemnătatea mondială a luptei revoluționare a poporului chinez, care aduce libertate Asiei și subminează dominația burgheziei europene; a protestat împotriva politicii de silnicie a țarismului și a imperialismului englez față de Persia (Iran); a relevat că muncitorii din Rusia și din Finlanda au sarcini comune în lupta împotriva țarismului rus și a burgheziei contrarevoluționare. Delegații la conferință au adresat social-democrației germane un mesaj de salut cu prilejul victoriei repurtate de ea în alegerile pentru Reichstag; din însărcinarea conferinței, mesajul a fost scris de Lenin. În aceste hotărîri ale conferinței și-au găsit o vie reflectare principiile internaționalismului proletar.

La Conferința de la Praga a fost ales Comitetul Central al partidului. Din C.C. făceau parte: V. I. Lenin, F. I. Goloșcekin, G. K. Ordjonikidze, S. S. Spandarian și alții. Conferința a acordat Comitetului Central dreptul de a face cooptări. Chiar în prima ședință a C.C., ținută în timpul lucrărilor conferinței, a fost cooptat în Comitetul Central I. V. Stalin. Pentru eventualitatea arestării vreunuia dintre membrii Comitetului Central au fost aleși ca membri supleanți ai C.C.: A. S. Bubnov, M. I. Kalinin, E. D. Stasova, S. G. Șaumian. Ulterior au fost cooptați în Comitetul Central G. I. Petrovski și I. M. Sverdlov. Pentru conducerea activității revoluționare în Rusia a fost creat un centru practic: Biroul din Rusia al C.C. Lenin a fost ales reprezentant al P.M.S.D.R. în Biroul socialist internațional.

Conferința de la Praga a P.M.S.D.R. a avut un rol excepțional în construirea partidului bolșevic, partid de tip nou. Ea a făcut bilanțul unei întregi perioade istorice a luptei bolșevicilor împotriva menșevicilor, consfințind victoria bolșevicilor. Menșevicii-lichidatori au fost izgoniți din partid. În jurul hotărîrilor conferinței s-au unit organizațiile locale de partid. Conferința a întărit partidul ca organizație pe întreaga Rusie. Ea a definit linia politică și tactica partidului în condițiile noului avînt revoluționar. Curățindu-și rîndurile de oportuniști, partidul bolșevic s-a situat în fruntea noului și puternicului avînt al luptei revoluționare a maselor populare. Conferința de la Praga a avut o mare însemnătate internațională. Ea a dat

www.dacoromanica.ro

elementelor revoluționare din partidele Internaționalei a II-a un exemplu de luptă hotărîtă împotriva oportunismului, mergînd pînă la ruptura organizatorică totală cu oportuniștii. — 2.

6 *Organul Central al P.M.S.D.R., „Soțial-Demokrat", ziar ilegal,* a apărut din februarie 1908 pînă în ianuarie 1917. Primul număr, pregătit de bolșevici și tipărit parțial într-o tipografie particulară din Vilno, a fost confiscat de ohrana țaristă. Curînd după aceea, la Petersburg s-a făcut o nouă încercare de a scoate ziarul, dar și de data aceasta cea mai mare parte din tiraj a încăput pe mîinile jandarmilor. Numerele următoare au apărut în străinătate : nr. 2—32 (februarie 1909 — decembrie 1913) la Paris, iar nr. 33—58 (noiembrie 1914 — ianuarie 1917) la Geneva. Au apărut în total 58 de numere, dintre care 5 cu suplimente.

Potrivit unei hotărîri a C.C. al P.M.S.D.R. ales la Congresul al V-lea (de la Londra), redacția ziarului „Soțial-Demokrat" era alcătuită din reprezentanți ai bolșevicilor, menșevicilor și ai social-democraților polonezi. Conducătorul de fapt al ziarului era V. I. Lenin. Articolele sale ocupau un loc central în cuprinsul ziarului. În „Soțial-Demokrat" au fost publicate peste 80 de articole și note scrise de Lenin.

În cadrul redacției acestui ziar, Lenin a luptat pentru promovarea unei linii bolșevice consecvente împotriva menșevicilor-lichidatori. O parte din redacție (Kamenev și Zinoviev) a avut o atitudine împăciuitoristă față de lichidatori, încercînd să zădărnicească aplicarea liniei leniniste. Redactorii menșevici Martov și Dan, sabotînd munca în cadrul redacției Organului Central, susțineau în același timp fățiș lichidatorismul în ziarul „Golos Soțial-Demokrata" ; ei împiedicau pe menșevicii-partiiți să colaboreze la Organul Central. Lupta intransigentă a lui Lenin împotriva lichidatorilor a dus, în iunie 1911, la ieșirea din redacție a lui Martov și Dan. Începînd din decembrie 1911, ziarul „Soțial-Demokrat" a fost redactat de V. I. Lenin.

În anii grei ai reacțiunii și în pericada noului avînt al mișcării revoluționare, ziarul „Soțial-Demokrat" a jucat un rol important în lupta bolșevicilor împotriva lichidatorilor, troțkiștilor și otzoviștilor, pentru menținerea partidului marxist ilegal, pentru întărirea unității lui și a legăturii lui cu masele.

În anii primului război mondial, ziarul „Soțial-Demokrat" ca Organ Central al partidului bolșevic, a avut un rol extrem de important în propagarea lozincilor bolșevice în problema războiului, păcii și revoluției. În coloanele acestui ziar a fost publicat articolul lui Lenin „În jurul lozincii Statelor Unite ale Europei", în care el a formulat pentru prima oară concluzia cu privire la posibilitatea victoriei socialismului la început în cîteva țări capitaliste sau chiar într-una singură. Răspîndirea ziarului „Soțial-Demokrat" în Rusia și reproducerea principalelor articole apărute în el de către ziarele bolșevice locale au

www.dacoromanica.ro

contribuit la luminarea politică şi la educarea proletariatului din Rusia în spiritul internaţionalismului, la pregătirea maselor pentru revoluţie.

Acordînd o înaltă apreciere serviciilor aduse de „Soţial-Demokrat" în perioada primului război mondial, V. I. Lenin a scris mai tîrziu că „orice muncitor conştient care doreşte *să înţeleagă* dezvoltarea ideilor revoluţiei socialiste internaţionale şi a primei sale victorii de la 25 octombrie 1917 trebuie neapărat să cunoască articolele apărute în el" (Opere, vol. 27, Editura politică, 1959, pag. 205). — 2.

7 *„Nevski Golos"* — cotidian legal al menşevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg între 20 mai (2 iunie) şi 31 august (13 septembrie) 1912. Au apărut în total 9 numere. Editat de către D. F. Kostrov, el apărea în locul ziarului „Jivoe Delo". La „Nevski Golos" au colaborat P. B. Akselrod, L. Martov, A. Martînov, I. Ceaţki ş. a. — 3.

8 *Duma a IV-a de stat* şi-a început activitatea la 15 (28) noiembrie 1912. Alegerile pentru Duma a IV-a de stat au avut loc în toamna anului 1912, pe baza legii electorale reacţionare din 3 (16) iunie 1907, şi au fost însoţite de o serie întreagă de măsuri guvernamentale menite să asigure în Dumă o majoritate ultrareacţionară, convenabilă guvernului. Căutînd să rapească clasei muncitoare posibilitatea de a-şi trimite reprezentanţii în Dumă, guvernul punea tot felul de piedici alegerii deputaţilor muncitorimii, recurgea la falsificări grosolane, lua măsuri represive împotriva muncitorilor înaintaţi. Caracterizarea campaniei electorale pentru Duma a IV-a de stat şi aprecierea compoziţiei de clasă şi de partid a Dumei alese au fost făcute de V. I. Lenin în articolul „Bilanţul alegerilor" (vezi volumul de faţă, pag. 350—378).

În Duma a IV-a de stat, partidele de dreapta şi naţionaliste aveau 185 de mandate, octombriştii — 98, cadeţii — 59, progresiştii şi naţionaliştii burghezi — 69, trudovicii — 10 şi social-democraţii — 14. Reiese, aşadar, că în Duma a IV-a (ca şi în Duma a III-a) au existat două majorităţi contrarevoluţionare: o majoritate formată din partidele de dreapta plus octombriştii (283 de voturi) şi una formată din octombrişti plus liberalii (226 de voturi).

Din fracţiunea social-democrată din Duma a IV-a făceau parte 6 bolşevici: A. E. Badaev, M. K. Muranov, G. I. Petrovski, F. N. Samoilov, N. R. Şagov şi R. V. Malinovski (care, după cum s-a stabilit ulterior, era provocator), 7 menşevici şi un membru fără drepturi depline (E. I. Jagiełło, deputat al oraşului Varşovia), care a aderat la menşevici. Deputaţii bolşevici fuseseră aleşi de muncitorii din principalele gubernii industriale, în care erau concentrate 4/5 din proletariatul Rusiei. Deputaţii menşevici reprezentau în Duma regiuni neindustriale ale ţării. Profitînd de mica lor superioritate nu-

www.dacoromanica.ro

merică în cadrul fracțiunii, menșevicii frînau activitatea ei, împiedicau adoptarea unei serii de hotărîri propuse de bolșevici. În octombrie 1913, în urma indicațiilor date de C.C. al partidului, deputații bolșevici s-au retras din fracțiunea social-democrată unită și au format o fracțiune bolșevică de sine stătătoare.

Lenin îndruma zi de zi activitatea deputaților bolșevici, învățîndu-i să folosească în mod revoluționar tribuna Dumei. Apărînd în Dumă punctul de vedere al partidului, deputații bolșevici proclamau în auzul întregii țări revendicările clasei muncitoare. Ei protestau împotriva pregătirii războiului imperialist, denunțau situația dezastruoasă a muncitorilor și a țăranilor, asuprirea națională. Demascînd politica antipopulară a țarismului, deputații bolșevici foloseau adesea o formă de propagandă ca aceea a prezentării de interpelări adresate guvernului în problemele de actualitate. În Duma a IV-a au fost prezentate interpelări cu privire la evenimentele de pe Lena, prigonirea sindicatelor muncitorești, interzicerea adunărilor și alegerilor în organele caselor de asigurări, explozia de la uzina din Ohta, maltratarea deținuților politici în închisori, represiunile împotriva greviștilor, lock-outurile din fabricile textile etc. Dar activitatea parlamentarilor muncitorimii se lovea de împotrivirea înverșunată a majorității Dumei.

Duma de stat s-a dovedit incapabilă să rezolve marile probleme pe care le punea dezvoltarea obiectivă a țării; activitatea ei se reducea tot mai mult la o pălăvrăgeală sterilă. Activitatea legislativă a Dumei a IV-a a urmărit în bună parte consolidarea unor piloni ai absolutismului ca justiția, biserica, poliția.

Duma de stat a aprobat intrarea Rusiei în primul război mondial. În ședința Dumei din 26 iulie (8 august) 1914, reprezentanții tuturor fracțiunilor burghezo-moșierești au declarat că se unesc în jurul guvernului în vederea ducerii victorioase a războiului. Menșevicii și eserii s-au situat pe pozițiile defensismului. Numai partidul bolșevic a luat atitudine categorică împotriva războiului. Fracțiunea bolșevică a refuzat să voteze creditele de război și a început să desfășoare o propagandă revoluționară în mase. În noiembrie 1914, deputații bolșevici din Duma a IV-a au fost arestați și deferiți justiției. Cuvîntările curajoase rostite la proces de membrii fracțiunii bolșevice, care demascau absolutismul, au avut un rol important în desfășurarea propagandei antimilitariste, în revoluționarea conștiinței maselor muncitorești.

În august 1915, fracțiunile burghezo-moșierești din Duma a IV-a de stat au constituit așa-numitul „Bloc progresist", în care au intrat peste jumătate din numărul total al membrilor Dumei. Acesta a fost, după cum spunea Lenin, un „bloc liberal-octombrist în vederea unei înțelegeri cu țarul pe baza unui program de reforme și a mobilizării industriei pentru înfrîngerea Germaniei" (Opere, vol. 21, Editura politică, 1958,

www.dacoromanica.ro

pag. 365). Pe măsura înrăutăţirii situaţiei militare a Rusiei, a accentuării ruinei economice şi apropierii revoluţiei, liderii „Blocului progresist" au început să se arate nemulţumiţi de politica ţarismului şi de incapacitatea guvernului de a duce războiul pînă la capăt. Ei au participat la pregătirea unei revoluţii de palat pentru a instala în locul lui Nicolaie al II-lea un alt ţar, care să fie mai pe placul burgheziei.

La 26 februarie (11 martie) 1917, ţarul a declarat dizolvată Duma a IV-a de stat. Dar membrii ei, neîndrăznind să protesteze făţiş, au hotărît să-şi continue şedinţele în mod neoficial. La 27 februarie (12 martie) ei au constituit, în vederea combaterii revoluţiei şi a salvării monarhiei, un Comitet provizoriu al Dumei de stat, care, în înţelegere cu reprezentanţii esero-menşevici ai Sovietului din Petrograd, a adoptat hotărîrea de a crea Guvernul provizoriu burghez. Membrii Comitetului provizoriu al Dumei de stat se manifestau ca duşmani activi ai revoluţiei, iar în consfătuiriile lor „neoficiale" cereau instaurarea unei dictaturi militare şi desfiinţarea Sovietelor. La 6 (19) octombrie 1917, sub presiunea maselor revoluţionare, Guvernul provizoriu burghez a fost nevoit să declare dizolvată Duma de stat. — *5*.

9 „*Platforma electorală a P.M.S.D.R.*" a fost scrisă de V. I. Lenin la Paris, la începutul lunii martie 1912. Ea a fost aprobată de Comitetul Central şi editată în Rusia (la Tiflis), în foaie volantă, sub semnătura C.C. Foaia volantă a fost expediată în 18 localităţi, inclusiv în marile centre proletare. Retipărită după foaia volantă editată în Rusia, platforma electorală a apărut ca supliment la nr. 26 al ziarului „Soţial-Demokrat". Ea a fost un document programatic combativ, care cuprindea o chemare la luptă pentru revoluţie. Lenin atribuia o mare însemnătate platformei electorale a partidului şi demasca încercările lichidatorilor de a lansa o platformă legală, oportunistă, „pentru alegeri".

Trimiţînd redacţiei ziarului „Zvezda" o copie după foaia volantă „Platforma electorală a P.M.S.D.R.", Lenin a făcut pe marginea ei următoarea însemnare: „Platforma de faţă se trimite numai pentru *informarea tuturor*, în special a *ticluitorilor* de platforme. Este timpul *să se renunţe la ticluirea* de platforme din moment ce *există* o platformă aprobată şi editată de Comitetul Central (în Rusia *a şi apărut* o foaie volantă cu această platformă; noi însă nu avem *decît un singur* exemplar şi nu vi-l putem trimite; de aceea îl copiem şi vă trimitem copia)" (Opere, vol. 17, E.S.P.L.P. 1957, pag. 495). — *5*.

10 Lenin se referă la ameninţarea menşevicilor-lichidatori că vor prezenta în curia muncitorească liste proprii de candidaţi în alegerile pentru Duma a IV-a de stat, în opoziţie cu candidaţii bolşevici. El arată că discuţiile despre „candidaturi pa-

www.dacoromanica.ro

ralele" nu sînt decît încercări de intimidare, întreprinse de un cerc de intelectuali care s-au rupt de mişcarea muncitorească. Acest lucru a fost întru totul confirmat de felul cum s-au desfăşurat alegerile în curia muncitorească. — 7.

11 Este vorba de C.C. al Social-democraţiei letone, care avea pe atunci o poziţie împăciuitoristă faţă de lichidatori.

Partidul muncitoresc social-democrat din Letonia a fost creat în iunie 1904, la primul său congres. La Congresul al II-lea al P.M.S.D.L., din iunie 1905, a fost adoptat programul partidului şi s-a hotărît ca P.M.S.D.L. să fuzioneze cu P.M.S.D.R. La Congresul al IV-lea (de unificare, din 1906) al P.M.S.D.R., partidul leton a intrat în P.M.S.D.R. ca organizaţie teritorială a acestuia. După congres a adoptat denumirea de Social-democraţia din Ţinutul leton. — 7.

12 *Bundul* („Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia") a fost organizat în 1897, la Congresul de constituire al grupurilor social-democrate evreieşti, care a avut loc la Vilno; el grupa în special elemente semiproletare ale meşteşugăritmii evreieşti din regiunile apusene ale Rusiei. La primul Congres al P.M.S.D.R. (1898), Bundul a intrat în acest partid „ca organizaţie autonomă, de sine stătătoare doar în problemele care privesc proletariatul evreiesc" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 14).

Bundul era purtătorul naţionalismului şi al separatismului în rîndurile mişcării muncitoreşti din Rusia. În aprilie 1901, Congresul al IV-lea al Bundului a hotărît să modifice relaţiile organizatorice dintre el şi P.M.S.D.R., stabilite de primul Congres al P.M.S.D.R. Într-una din rezoluţiile sale, congresul Bundului a declarat că consideră P.M.S.D.R. drept o uniune federativă de organizaţii naţionale şi că Bundul trebuie să fie o parte federativă a P.M.S.D.R.

La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., după ce i-a fost respinsă cererea de a fi recunoscut drept unicul reprezentant al proletariatului evreiesc, Bundul s-a retras din partid. În 1906, pe baza unei hotărîri a Congresului al IV-lea (de unificare), Bundul a intrat din nou în P.M.S.D.R.

În cadrul P.M.S.D.R., bundiştii au sprijinit întotdeauna aripa oportunistă a partidului („economişti", menşevici, lichidatori) şi au dus o luptă necontenită împotriva bolşevicilor şi a bolşevismului. Revendicării programatice a bolşevicilor cu privire la dreptul naţiunilor la autodeterminare, Bundul îi opunea revendicarea autonomiei naţional-culturale. În perioada reacţiunii stolîpiniste şi a noului avînt revoluţionar, Bundul s-a situat pe poziţii lichidatoriste; a participat activ la crearea Blocului antipartinic din august. În timpul primului război mondial (1914—1918), bundiştii s-au situat pe poziţiile social-

www.dacoromanica.ro

șovinismului. În 1917 Bundul a sprijinit Guvernul provizoriu contrarevoluționar și a luptat de partea dușmanilor Revoluției Socialiste din Octombrie. În anii intervenției militare străine și ai războiului civil, conducătorii Bundului s-au unit definitiv cu forțele contrarevoluției. În același timp, printre membrii de rînd ai Bundului s-a conturat o cotitură în favoarea colaborării cu Puterea sovietică. În martie 1921, Bundul s-a autodizolvat, iar o parte din membrii săi au intrat în P.C.(b) din Rusia în cadrul normelor generale. — 7.

13 Este vorba de pregătirea așa-zisei conferințe din august a lichidatorilor. Această conferință a avut loc la Viena în august 1912; în cadrul ei a fost creat Blocul antipartinic din august, al cărui organizator era Troțki. La lucrările ei au participat reprezentanți ai Bundului, ai Comitetului regional Caucaz, ai Social-democrației din Ținutul leton și ai grupurilor lichidatoriste, troțkiste și otzoviste din străinătate (redacția ziarului „Golos Soțial-Demokrata", redacția „Pravdei" de la Viena, a lui Troțki, și grupul „Vpered"). Din Rusia au trimis delegați „grupurile de inițiativă" ale lichidatorilor din Petersburg și Moscova, organizația din Krasnoiarsk, „Organizația social-democrată din armată de la Sevastopol" și redacțiile publicațiilor lichidatoriste „Nașa Zarea" și „Nevski Golos"; la conferință a asistat de asemenea un reprezentant al Comitetului din străinătate al organizației „Spilka". Cei mai mulți dintre delegați erau persoane care locuiau în străinătate, erau rupte de clasa muncitoare din Rusia și nu aveau legături directe cu activitatea organizațiilor locale de partid.

Conferința a adoptat hotărîri antipartinice, lichidatoriste în toate problemele tacticii social-democrate și s-a pronunțat împotriva existenței partidului ilegal. Ea a scos din platforma electorală lozinca republicii democratice, înlocuind-o cu revendicarea dreptului de vot universal și a unei Dume învestite cu puteri depline; respingînd lozinca confiscării pămînturilor moșierești în favoarea țăranilor, conferința a formulat revendicarea ca legislația agrară a Dumei a III-a de stat să fie revizuită: în locul lozincii dreptului națiunilor la autodeterminare, ea a formulat revendicarea autonomiei cultural-naționale, pe care la congresele sale partidul a condamnat-o ca o manifestare de naționalism. În problema tacticii electorale, conferința a declarat admisibilă sprijinirea candidaților partidelor burgheze liberale, cu condiția ca aceștia să-și ia obligația de a susține votul universal și libertatea de asociere. Platforma adoptată la această conferință avea un caracter vădit oportunist.

Încercarea lichidatorilor de a crea în Rusia un partid centrist n-a fost sprijinită de muncitori. Lichidatorii n-au izbutit să aleagă un Comitet Central și s-au limitat să constituie un Comitet de organizare. Creat din elemente eterogene, blocul antibolșevic, a cărui înjghebare constituia sarcina principală a conferinței, a început să se destrame încă înainte ca ea să-și

www.dacoromanica.ro

fi încheiat lucrările. Reprezentantul grupului „Vpered" a părăsit conferința fără a mai aștepta sfîrșitul ei ; curînd după aceea au plecat social-democrații letoni, iar apoi și ceilalți participanți. Sub loviturile bolșevicilor, Blocul din august s-a destrămat după un an, un an și jumătate. În ceea ce privește destrămarea Blocului din august, vezi articolele lui V. I. Lenin „Destrămarea Blocului «din august»", „Demascarea ficțiunii «blocului din august»", „Cum este disimulată călcarea unității prin țipete despre unitate" (Opere, vol. 20, E.S.P.L.P. 1956, pag. 152—155, 177—180, 325—348). — *7.*

14 *„Jivoe Delo"* — cotidian legal al menșevicilor lichidatori ; a apărut la Petersburg între 20 ianuarie (2 februarie) și 28 aprilie (11 mai) 1912. Au apărut în total 16 numere. La acest ziar au colaborat L. Martov, F. I. Dan, P. B. Akselrod și alții. V. I. Lenin îl numea „organ al politicii muncitorești liberale". — *7.*

15 *„Golos Soțial-Demokrata"* — ziar, organul din străinătate al menșevicilor ; a apărut din februarie 1908 pînă în decembrie 1911, la început la Geneva, iar apoi la Paris. A avut ca redactori pe P. B. Akselrod, F. I. Dan, L. Martov, A. Martînov și G. V. Plehanov. De la primul său număr, „Golos Soțial-Demokrata" a luat apărarea lichidatorilor, încercînd să justifice activitatea lor antipartinică. După ieșirea din redacție a lui Plehanov, care a condamnat poziția lichidatoristă pe care se situase ziarul, „Golos Soțial-Demokrata" și-a precizat definitiv orientarea, devenind îndrumătorul ideologic al lichidatorilor. — *7.*

16 *Comitetul regional Caucaz* (Comitetul regional Transcaucazia) — centrul fracționist al menșevicilor lichidatori din Caucaz. A fost ales la Congresul al V-lea al organizațiilor social-democrate transcaucaziene din februarie 1908. La congres au participat 15 menșevici și 1 bolșevic. Comitetul regional a desfășurat o activitate trădătoare, antipartinică. Fără alegeri și fără a ține seama de voința organizațiilor de partid, comitetul a numit ca delegați la Conferința a V-a (generală, din 1908) a P.M.S.D.R. pe P. B. Akselrod, F. I. Dan și N. V. Ramișvili. Această organizație lichidatoristă era reazemul Centrului din străinătate al lichidatorilor și al lui Trotki. În 1912 comitetul a intrat în Blocul antipartinic din august, organizat de Trotki. — *7.*

17 *Comitetul de organizare* a fost creat în ianuarie 1912 la o consfătuire lichidatoristă la care au participat reprezentanți ai Bundului, ai Comitetului regional Transcaucazia și ai Comitetului Central al Social-democrației din Ținutul leton. La activitatea Comitetului de organizare au participat intens, în afară de organizațiile social-democrate naționale, redacțiile zia-

www.dacoromanica.ro

relor „Pravda" de la Viena şi „Golos Soţial-Demokrata", grupul „Vpered" şi reprezentanţii „grupului de iniţiativă" al lichidatorilor din Petersburg. Conducătorul efectiv al Comitetului de organizare era Troţki. Comitetul de organizare a fost organul oficial însărcinat cu convocarea conferinţei antipartinice din august 1912. — *7.*

18 Este vorba de Stanislav Volski (numele lui adevărat : A. V. Sokolov), unul dintre organizatorii grupului „Vpered".

„Vpered" — grup antipartinic al otzoviştilor, ultimatiştilor şi ziditorilor de dumnezeu ; a fost organizat, din iniţiativa lui A. Bogdanov şi G. Aleksinski, în decembrie 1909, după destrămarea centrului fracţionist otzovist-ultimatist, format la şcoala de la Capri ; a avut un organ de presă cu aceeaşi denumire, care a apărut la Geneva în anii 1910—1911.

Lupta vperediştilor împotriva bolşevicilor se caracteriza printr-o totală lipsă de principialitate şi de scrupule în alegerea mijloacelor. La plenara din ianuarie 1910, ei au acţionat în strînsă legătură cu lichidatorii-golosişti şi cu troţkiştii. După ce au obţinut din partea plenarei o hotărîre prin care grupul lor era recunoscut ca „grup editorial al partidului" şi după ce au primit din partea Comitetului Central o subvenţie pentru publicaţiile lui, vperediştii au dezlănţuit după plenară o vehementă campanie de critică otzovist-ultimatistă a hotărîrilor adoptate de ea şi au refuzat să se supună prevederilor lor. După Conferinţa de partid din 1912 de la Praga, ei s-au unit cu menşevicii-lichidatori şi cu troţkiştii în lupta împotriva hotărîrilor plenarei.

Acţiunile neprincipiale antipartinice şi antimarxiste ale grupului „Vpered" au făcut ca muncitorii să se îndepărteze de el. „Influenţa acestui grup — scria Lenin — a fost tot timpul cît se poate de neînsemnată şi el îşi ducea zilele de azi pe mîine numai datorită tacticii de conciliere cu diferite grupuri din străinătate, rupte de Rusia şi cu totul neputincioase" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 221). Lipsit de sprijin în mişcarea muncitorească, grupul „Vpered" s-a destrămat de fapt în 1913—1914 şi şi-a încetat formal existenţa după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. — *8.*

19 *„Pravda" (de la Viena)* — ziar fracţionist al troţkiştilor ; a apărut în anii 1908—1912. Primele trei numere au fost tipărite la Lvov, iar următoarele la Viena (Austria) ; au apărut în total 25 de numere. În afară de primele două numere, în care ziarul se intitula organ al asociaţiei ucrainene „Spilka", el nu reprezenta nici o organizaţie de partid din Rusia, ci era, după cum s-a exprimat V. I. Lenin, „o întreprindere particulară". Ziarul a avut ca redactor pe L. D. Troţki. Deghizîndu-se sub masca „nefracţionismului", încă de la primele sale numere acest ziar a luat atitudine împotriva bolşevismului,

www.dacoromanica.ro

apărînd lichidatorismul şi otzovismul; el propaga „teoria" centristă a colaborării revoluţionarilor şi oportuniştilor în cadrul aceluiaşi partid. După plenara din ianuarie 1910 a Comitetului Central, ziarul s-a situat pe o poziţie făţiş lichidatoristă. În 1912 Troţki şi ziarul lui au fost iniţiatorii şi principalii organizatori ai Blocului antipartinic din august. — *8*.

20 Este vorba de cotidianul bolşevic legal „*Pravda*"; primul număr al ziarului a apărut la Petersburg în ziua de 22 aprilie (5 mai) 1912.

Hotărîrea cu privire la necesitatea editării unui cotidian muncitoresc de masă a fost adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. Un rol important în pregătirea editării ziarului „Pravda" a avut ziarul „Zvezda", care de la sfîrşitul anului 1911 a desfăşurat o largă campanie pentru crearea unui cotidian muncitoresc. „Zvezda" a publicat numeroase scrisori şi articole în care muncitorii din Petersburg propuneau crearea unui asemenea ziar şi îşi exprimau hotărîrea de a-l întreţine din subscripţii benevole. Iniţiativa muncitorilor înaintaţi din Petersburg a fost aprobată cu căldură de muncitorii din întreaga Rusie.

„Pravda" a luat fiinţă în condiţiile noului avînt revoluţionar, cînd întreaga ţară era străbătută de valul grevelor politice de masă provocate de masacrul de la Lena. „*Tocmai avîntul* de care muncitorii au dat dovadă *în aprilie* — scria V. I. Lenin — a creat ziarul muncitoresc «Pravda»" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 448).

Ziarul era editat cu fonduri strînse de muncitorii înşişi; el avea un tiraj zilnic de circa 40 000 de exemplare, iar unele numere ajungeau pînă la 60 000 de exemplare. Crearea unui cotidian muncitoresc a fost apreciată de Lenin ca o mare realizare istorică a muncitorilor din Petersburg.

Lenin avea în atribuţia sa conducerea ideologică a „Pravdei", scria aproape zilnic articole sau note pentru ziar, dădea directive redacţiei. El cerea ca ziarul să fie pătruns de spirit combativ, revoluţionar, critica redacţia ori de cîte ori aceasta publica articole insuficient de clare în problemele principiale. În „Pravda" au apărut peste 270 de articole şi note scrise de Lenin şi semnate cu pseudonimele: V. Ilin, V. Frei, K. T., V. I., I., Un pravdist, Statistician, Un cititor, M. N. şi altele.

Membri ai redacţiei ziarului „Pravda" şi colaboratori activi ai ei în diferite perioade au fost: N. N. Baturin, Demian Bednîi, K. S. Eremeev, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaia, S. V. Malîşev, L. R. şi V. R. Menjinski, V. M. Molotov, V. I. Nevski, M. S. Olminski, N. I. Podvoiski, N G. Poletaev, M. A. Saveliev, K. M. Samoilova, N. A. Skrîpnik, I. V. Stalin, P. I. Stucika, I. M. Sverdlov, A. I. Ulianova-Elizarova ş.a. Au colaborat activ şi deputaţii bolşevici din Duma a IV-a

www.dacoromanica.ro

de stat. În coloanele „Pravdei" şi-a publicat o serie de lucrări A. M. Gorki.

„Pravda" înfăptuia legătura de zi cu zi dintre partid şi masele largi populare. În jurul ei s-a format o numeroasă armată de corespondenţi muncitori. În fiecare număr al ziarului apăreau zeci de corespondenţe trimise de muncitori. În doi ani şi ceva s-au publicat peste 17 000 de corespondenţe de acest gen. Ziarul denunţa lipsa de drepturi a oamenilor muncii, aducea exemple care ilustrau viaţa de mizerie a muncitorilor, oglindea mersul grevelor, promova politica partidului pe linia conducerii mişcării revoluţionare în continuă dezvoltare, educa masele în spiritul solidarităţii proletare, în spiritul internaţionalismului proletar. „Pravda" se bucura de un mare prestigiu printre muncitori. O atenţie deosebită se acorda în coloanele ei oglindirii situaţiei ţărănimii în Rusia ţaristă. Ziarul avea o „Rubrică ţărănească". În coloanele „Pravdei", Lenin a dus o luptă consecventă pentru hegemonia proletariatului în viitoarea revoluţie, pentru alianţa clasei muncitoare cu ţărănimea, demasca contrarevoluţionarismul burgheziei liberale. Ziarul a jucat un rol important în campania electorală pentru Duma a IV-a de stat.

Activitatea redacţiei ziarului „Pravda" a format obiectul unei dezbateri speciale la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid. Consfătuirea a adoptat rezoluţia întocmită de V. I. Lenin „Cu privire la reorganizarea şi la activitatea redacţiei ziarului «Pravda»", în care se trasau măsuri pentru îmbunătăţirea muncii redacţiei (vezi volumul de faţă, pag. 292—294).

O mare parte din munca organizatorică a partidului era concentrată la redacţia ziarului „Pravda". Aici se organizau întîlniri cu reprezentanţii celulelor locale de partid, se primeau informaţii despre munca de partid în fabrici şi uzine şi tot de aici se transmiteau directivele de partid ale Comitetului din Petersburg şi ale Comitetului Central al partidului.

„Pravda" a fost în permanenţă supusă unor represiuni poliţieneşti. Numai în primul an de apariţie au fost intentate împotriva redactorilor săi 36 de acţiuni penale. În total, redactorii „Pravdei" au stat în închisoare vreo 48 de luni. 41 de numere ale ziarului au fost confiscate. De opt ori interzis de guvernul ţarist, el a continuat să apară sub alte denumiri: „Raboceaia Pravda", „Severnaia Pravda", „Pravda Truda", „Za Pravdu", „Proletarskaia Pravda", „Puti Pravdî", „Rabocii", „Trudovaia Pravda". În aceste condiţii grele, bolşevicii au izbutit să scoată în doi ani şi ceva 636 de numere ale ziarului „Pravda". La 8 (21) iulie 1914 ziarul a fost interzis definitiv.

Ziarul „Pravda" şi-a reluat apariţia abia după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. Începînd de la 5 (18) martie 1917, el a început să apară ca organ al Comitetului Central şi al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R. La 5 (18) aprilie, după întoarcerea sa din străinătate, V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

a intrat în redacţia „Pravdei" şi a preluat conducerea ei. În perioada iulie-octombrie 1917, prigonită fiind de Guvernul provizoriu burghez contrarevoluţionar, „Pravda" a fost nevoită să-şi schimbe în repetate rînduri denumirea : „Listok «Pravdî»", „Proletarii", „Rabocii", „Rabocii Puti". După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, începînd de la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917, Organul Central al partidului a început să apară iarăşi sub vechea sa denumire, „Pravda".

Ziarul „Pravda" are o însemnătate excepţională în istoria partidului bolşevic şi a revoluţiei. Ziarul a fost un propagandist, agitator şi organizator colectiv în lupta pentru înfăptuirea politicii partidului. El a stat în centrul luptei pentru partinitate, a combătut cu hotărîre pe menşevicii-lichidatori, pe otzovişti şi pe troţkişti, a demascat rolul lor trădător.

„Pravda" a luptat împotriva centrismului şi oportunismului internaţional şi-i educa pe muncitori în spiritul marxismului revoluţionar. Ea a contribuit la creşterea considerabilă a partidului, la unirea rîndurilor sale, la întărirea legăturii sale cu masele. Datorită activităţii ziarului „Pravda" a fost pusă temelia trainică a partidului bolşevic de masă. Generaţia de muncitori înaintaţi educată de „Pravda" a jucat un rol remarcabil în Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie şi în construirea socialismului.

„Pravda" ocupă un loc deosebit de important în istoria presei bolşevice. Ea a fost primul ziar muncitoresc legal de masă şi a marcat o etapă nouă în dezvoltarea presei clasei muncitoare din Rusia şi a proletariatului internaţional. Începînd din 1914, ziua apariţiei primului număr al „Pravdei" a devenit ziua presei muncitoreşti.

Aprecierea activităţii ziarului „Pravda" a fost făcută de V. I. Lenin în articolele : „Bilanţul unei activităţi de o jumătate de an", „Muncitorii şi «Pravda»", „Clasa muncitoare şi presa muncitorească", „Raportul C.C. al P.M.S.D.R. şi instrucţiunile date delegaţiei C.C. la Consfatuirea de la Bruxelles", „Cu privire la rezultatele obţinute de ziua presei muncitoreşti", „La a zecea aniversare a «Pravdei»" etc. (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 442—458 ; volumul de faţă, pag. 76—78 ; Opere, vol. 20, E.S.P.L.P. 1956, pag. 365—373, 499—542, 555—563 ; vol. 33, E.S.P.L.P. 1957, pag. 340—343). — *8.*

21 Lenin se referă la *„grupurile de iniţiativă ale militanţilor social-democraţi ai mişcării muncitoreşti legale"* pe care menşevicii-lichidatori au început să le creeze la sfîrşitul anului 1910, opunîndu-le organizaţiilor de partid ilegale. În concepţia lichidatorilor, „grupurile de iniţiativă" constituiau embrionul partidului nou, legal, larg, propovăduit de ei, care trebuia să fie adaptat regimului stolîpinist, regimului de la 3 iunie.

Lichidatorii au reuşit să creeze „grupuri de iniţiativă" la Petersburg, Moscova, Ekaterinoslav şi Konstantinovka (Donbass).

www.dacoromanica.ro

Acestea erau mici grupuri de intelectuali care nu aveau nici o legătură cu clasa muncitoare. Ele se pronunţau împotriva luptei greviste şi a demonstraţiilor revoluţionare ale muncitorilor; în alegerile pentru Duma a IV-a de stat au luptat împotriva bolşevicilor. Centrele conducătoare ale „grupurilor de iniţiativă" erau: ziarul „Golos Soţial-Demokrata", editat de lichidatori în străinătate, şi publicaţiile „Naşa Zarea" şi „Delo Jizni", organele legale ale lichidatorilor din Rusia. — *9*.

22 „*Naşa Zarea*" — revistă legală lunară a menşevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg din ianuarie 1910 pînă în septembrie 1914. A fost condusă de A. N. Potresov şi a avut drept colaboratori pe F. I. Dan, S. O. Ţederbaum (V. Ejov) şi alţii. În jurul acestei reviste s-a închegat centrul lichidatorilor din Rusia. Într-o rezoluţie a celei de-a VI-a Conferinţe generale (de la Praga) a P.M.S.D.R. (din 1912) se arăta că „o parte din social-democraţi, care s-a grupat în jurul revistelor «Naşa Zarea» şi «Delo Jizni», a luat făţiş apărarea unui curent care a fost declarat de întregul partid ca fiind un produs al influenţei burgheze asupra proletariatului" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 290). — *9*.

23 „*Listok Golosa Soţial-Demokrata*" — organ al menşevicilor-lichidatori; a apărut la Paris din iunie 1911 pînă în iulie 1912. Au apărut în total 6 numere. — *9*.

24 „*Leviţa*"-*P.P.S.* (P.P.S.-„leviţa") — partid muncitoresc polonez, înfiinţat în 1906 în urma scindării Partidului socialist polonez.

Partidul socialist polonez (P.P.S.) (Polska Partia Socjalistyczna) — partid naţionalist reformist, înfiinţat în 1892. Acţionînd sub lozinca luptei pentru o Polonie independentă, P.P.S., sub conducerea lui Pilsudski şi a adepţilor lui, a desfăşurat o propagandă naţionalistă, separatistă în rîndurile muncitorilor polonezi, căutînd să-i abată de pe calea luptei comune cu muncitorii ruşi împotriva absolutismului şi capitalismului.

Sub înrîurirea muncitorilor de rînd, în tot cursul existenţei P.P.S. s-au format în cadrul său diferite grupări de stînga. Unele dintre ele au aderat ulterior la aripa revoluţionară a mişcării muncitoreşti poloneze.

În 1906 P.P.S. s-a scindat în „leviţa"-P.P.S. şi aşa-zisa „praviţa"-P.P.S. („fracţiunea revoluţionară"), de orientare de dreapta, şovină.

Sub influenţa partidului bolşevic, precum şi a S.D.R.P. şi L. (Social-democraţia din Regatul Poloniei şi din Lituania), „leviţa"-P.P.S. a evoluat treptat spre poziţii consecvent revoluţionare.

În anii primului război mondial, o mare parte din „leviţa"-P.P.S. s-a situat pe poziţii internaţionaliste; în decembrie 1918

www.dacoromanica.ro

ea a fuzionat cu S.D.R.P. şi L. Cele două partide fuzionate au format Partidul Muncitoresc Comunist din Polonia (aceasta a fost pînă în 1925 denumirea Partidului Comunist din Polonia).

Aripa dreaptă a P.P.S. şi-a continuat, în tot timpul primului război mondial, politica naţional-şovină; ea a organizat pe teritoriul Galiţiei legiuni poloneze care au luptat de partea imperialismului austro-german.

După crearea statului burghez polonez în 1919, aripa dreaptă a P.P.S. a fuzionat cu organizaţiile P.P.S. de pe teritoriul polonez care înainte se aflase sub stăpînirea Germaniei şi a Austriei, adoptînd din nou denumirea de P.P.S. Devenit partid de guvernămînt, P.P.S. a înlesnit trecerea puterii în mîinile burgheziei poloneze, a desfăşurat o propagandă anticomunistă sistematică şi a sprijinit politica de agresiune împotriva Ţării sovietice, politica de cotropire şi de asuprire a Ucrainei apusene şi a Bielorusiei apusene. Unele grupuri din P.P.S. care nu au fost de acord cu această politică au aderat la Partidul Comunist din Polonia.

După lovitura de stat fascistă a lui Pilsudski (din mai 1926), P.P.S. a trecut formal în rîndurile opoziţiei parlamentare; în realitate însă el n-a dus o luptă activă împotriva regimului fascist, ci a continuat să-şi desfăşoare propaganda antisovietică şi anticomunistă. Elementele de stînga din P.P.S. au colaborat în aceşti ani cu comuniştii polonezi, sprijinind într-o serie de campanii tactica frontului unic.

În timpul celui de-al doilea război mondial, P.P.S. s-a scindat din nou. Partea lui reacţionară, şovină, care a adoptat denumirea de „Wolność, Równość, Niepodległość" („Libertate, Egalitate, Independenţă"), a participat la formarea „guvernului" reacţionar polonez din emigraţie, cu sediul la Londra. Cealaltă parte, adică aripa stîngă a P.P.S., care a adoptat denumirea de „Partidul muncitoresc al socialiştilor polonezi" (R.P.P.S.), sub influenţa „Partidului Muncitoresc Polonez" (P.P.R.) înfiinţat în 1942, a aderat la frontul popular de luptă împotriva ocupanţilor hitlerişti, a participat la lupta pentru eliberarea Poloniei din robia fascistă şi a militat pentru stabilirea de relaţii de prietenie cu U.R.S.S.

În 1944, după eliberarea părţii răsăritene a Poloniei de sub ocupaţia germană şi după formarea Comitetului polonez de eliberare naţională, R.P.P.S. şi-a reluat denumirea de P.P.S. şi, împreună cu P.P.R,. a participat la opera de construire a Poloniei democrat-populare. În decembrie 1948, P.P.R. şi P.P.S. s-au unit şi au format Partidul Muncitoresc Unit Polonez (P.M.U.P.). — *10.*

25 *Duma a III-a de stat* a fiinţat de la 1 (14) noiembrie 1907 pînă la 9 (22) iunie 1912. Aleasă în condiţiile legii electorale din 3 iunie, Duma a III-a a fost prin compoziţia ei o Dumă ultrareacţionară-octombristă. Ea a fost un instrument docil în mîinile guvernului ţarist, ajutîndu-l să promoveze politica sa contra-

www.dacoromanica.ro

revoluționară de violență și represiuni împotriva forțelor revoluționare din Rusia.

La începutul primei sesiuni erau reprezentate în această Dumă 11 partide și grupări politice, dintre care : partidele și grupările de dreapta (extrema dreaptă, naționaliștii și grupările moderate de dreapta) aveau 147 de deputați, octombriști — 154, grupul polono-lituanian-bielorus — 7, kolo-ul polonez — 11, grupul progresist — 28, grupul musulman — 8, cadeții — 54, Grupul trudovic — 14, social-democrații — 19. Nici unul dintre partide nu deținea în Dumă majoritatea absolută, ceea ce corespundea scopurilor guvernului țarist, care promova o politică bonapartistă de manevrare între moșieri și burghezie. În Duma a III-a s-au format două majorități contrarevoluționare : o majoritate octombristă-ultrareacționară și o majoritate octombristă-cadetă. Prima majoritate îl ajuta pe Stolîpin să înfăptuiască politica guvernului țarist în problema muncitorească, în problema agrară și în problema națională. Cea de-a doua majoritate crea aparența că în Rusia ar exista un regim parlamentar, înlesnea încercările de a abate masele de la revoluție, prin concesii și reforme mărunte.

Duma a III-a de stat a sprijinit fără rezerve regimul reacționar de la 3 iunie în toate problemele de politică externă și internă, alocînd din belșug fonduri pentru poliție, jandarmerie, pentru zemski-nacealnici, pentru tribunale, închisori și sfîntul sinod. Rolul reacționar al Dumei a III-a a ieșit la iveală îndeosebi în domeniul legislației muncitorești. Timp de trei ani, majoritatea reacționară din Dumă a ținut sub obroc cîteva proiecte de legi cu privire la asigurările sociale pentru muncitori. Abia în 1911, sub influența noului avînt al mișcării revoluționare, Duma a aprobat aceste proiecte de legi. Dar le-a ciuntit în așa măsură, încît în comparație cu legea din 1903 nu numai că nu îmbunătățeau, ci chiar înrăutățeau condițiile de asigurare, prevăzînd că din 13 000 000 de salariați numai 2 500 000 vor beneficia de asigurări sociale. La 5 (18) martie 1912 proiectul de lege cu privire la libertatea grevelor a fost respins de comisia respectivă a Dumei, fără a fi discutat cel puțin în ședințele Dumei. Majoritatea reacționară din Duma a III-a sprijinea politica de rusificare dusă de guvernul țarist și atîța vrajba națională. În domeniul politicii externe, Duma a III-a se pronunța pentru intervenție activă în treburile statelor balcanice, sprijinea orientarea panslavistă, reacționară și se pronunța pentru sporirea creditelor militare. Duma a sprijinit în întregime legislația agrară stolîpinistă, aprobînd în 1910 o lege agrară care avea la bază ucazul din 9 (22) noiembrie 1906. Ea a respins toate proiectele deputaților țărănimii cu privire la înzestrarea cu pămînt a țăranilor fără pămînt sau cu pămînt puțin, neadmițînd discutarea lor în ședințele ei.

Deși activa în condiții deosebit de grele și cu toate că număra puțini deputați și că la început a comis o serie de greșeli, fracțiunea social-democrată din Duma a III-a de stat, datorită faptului că în rîndurile ei se aflau deputați bolșevici,

www.dacoromanica.ro

a desfăşurat o vastă activitate de demascare a politicii antinaţionale a Dumei a III-a, de educare politică a proletariatului şi a ţărănimii din Rusia atît prin folosirea tribunei Dumei, cît şi prin acţiuni întreprinse în afara Dumei. — *11.*

26 „*Reci*" — cotidian, organul central al partidului cadet ; a apărut la Petersburg începînd de la 23 februarie (8 martie) 1906, sub îngrijirea efectivă a lui P. N. Miliukov şi I. V. Ghessen şi cu colaborarea activă a lui P. D. Dolgorukov, P. B. Struve, M. M. Vinaver ş.a. Ziarul a fost interzis la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. A continuat să apară (pînă în august 1918) sub diferite denumiri : „Naşa Reci", „Svobodnaia Reci", „Vek", „Novaia Reci", „Naş Vek". — *14.*

27 *Cadeţii* — membrii partidului constituţional-democrat, principalul partid al burgheziei liberale-monarhiste din Rusia. Partidul cadeţilor a fost creat în octombrie 1905 ; din rîndurile lui făceau parte reprezentanţi ai burgheziei, moşieri care activau în zemstve şi intelectuali burghezi. Printre fruntaşii acestui partid se numărau : P. N. Miliukov, S. A. Muromţev, V. A. Maklakov, A. I. Şingarev, P. B. Struve, F. I Rodicev şi alţii. Pentru a înşela masele muncitoare, cadeţii şi-au luat denumirea falsă de „partid al libertăţii poporului" ; în realitate însă ei se limitau să ceară o monarhie constituţională. Cadeţii considerau că principalul lor obiectiv este lupta împotriva mişcării revoluţionare şi voiau să împartă puterea cu ţarul şi cu moşierii iobăgişti. În anii primului război mondial, ei au sprijinit în mod activ politica externă hrăpăreaţă a guvernului ţarist. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917, ei s-au străduit să salveze monarhia. Deţinînd posturile-cheie în Guvernul provizoriu burghez, cadeţii au promovat o politică antipopulară, contrarevoluţionară, pusă în slujba imperialiştilor anglo-franco-americani. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, cadeţii s-au manifestat ca duşmani neîmpăcaţi ai Puterii sovietice, au participat activ la toate acţiunile contrarevoluţionare armate şi la toate campaniile militare ale intervenţioniştilor. Emigrînd din ţară după înfrîngerea intervenţioniştilor şi a albgardiştilor, ei au continuat să desfăşoare în străinătate o activitate contrarevoluţionară antisovietică. — *14.*

28 „*Opoziţia cu cazul genitiv*" sau „opoziţia maiestăţii-sale" — aşa era denumită ironic „opoziţia" liberalilor faţă de absolutism. Expresia „opoziţia maiestăţii-sale" aparţine liderului partidului cadeţilor, P. N. Miliukov. Într-o cuvîntare rostită la dejunul dat de primarul Londrei la 19 iunie (2 iulie) 1909, Miliukov a declarat : „...atîta timp cît în Rusia există un organ legislativ care controlează bugetul, opoziţia rusă rămîne opoziţia maiestăţii-sale şi nu o opoziţie împotriva maiestăţii-sale" („Reci" nr. 167 din 21 iunie (4 iulie) 1909). — *14.*

www.dacoromanica.ro

29 „*Scrisoarea către muncitorii elveţieni*" a fost scrisă de V. I. Lenin în legătură cu următoarele evenimente. În iulie 1912, biroul menşevic-lichidatorist al organizaţiei unite din Zürich a P.M.S.D.R. a trimis o scrisoare conducerii organizaţiei social-democrate „Die Eintracht" şi Uniunii muncitoreşti din Elveţia. În această scrisoare, biroul se declara unicul reprezentant al grupurilor din Zürich ale P.M.S.D.R. La 27 iulie (9 august) a avut loc la Zürich o consfătuire a secţiei bolşevice din Elveţia a Organizaţiei din străinătate a P.M.S.D.R. La consfătuire au participat reprezentanţi ai grupurilor bolşevice din Zürich, Davos, Berna, Lausanne şi Geneva.

După dezbateri au fost adoptate rezoluţiile : 1) cu privire la starea de lucruri din partid ; 2) cu privire la starea de lucruri din străinătate şi 3) o rezoluţie de protest împotriva biroului lichidatorist. Rezoluţiile au fost publicate în foi volante hectografiate : primele două în limba rusă, iar cea de-a treia, împreună cu scrisoarea de faţă a lui V. I. Lenin, în limba germană. — *17.*

30 Este vorba de *Comitetul organizaţiei din străinătate a P.M.S.D.R.* (C.O.S.), ales la consfătuirea grupurilor bolşevice din străinătate, care a avut loc la Paris în decembrie 1911. La această consfătuire a fost adoptată hotărîrea de a se crea o organizaţie din străinătate a P.M.S.D.R. „cu excluderea oricăror acorduri directe sau indirecte cu lichidatorii-golosişti", „pe baza promovării unei linii cu adevărat partinice". În rezoluţia consfătuirii se arăta : „Înfiinţînd Organizaţia din străinătate a P.M.S.D.R. şi alegînd comitetul acestei organizaţii, consfătuirea hotărăşte să se organizeze pretutindeni secţii locale ale acestei Organizaţii din străinătate şi consideră necesară atragerea în aceste secţii a tuturor membrilor de partid care sînt de acord să sprijine Comisia de organizare din Rusia, Organul Central şi publicaţia «Raboceaia Gazeta»" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 268). În Comitetul organizaţiei din străinătate, ales la consfătuire, au intrat N.A. Semaşko, M. F. Vladimirski, Inessa Armand şi alţii. Activitatea Comitetului organizaţiei din străinătate era condusă de V. I. Lenin.

Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R., confirmînd Comitetul organizaţiei din străinătate, a condamnat activitatea tuturor grupurilor antipartinice din străinătate şi a arătat că este absolut necesar ca în străinătate să existe o organizaţie de partid unică, a cărei activitate să se desfăşoare sub controlul şi sub conducerea C.C.

C.O.S. a jucat un rol de seamă în unirea forţelor partidului, în lupta împotriva menşevicilor-lichidatori, împotriva împăciuitoriştilor, troţkiştilor şi celorlalţi oportunişti. C.O.S. reacţiona la toate evenimentele importante din Rusia şi la măsurile legate de conducerea muncii de partid şi a mişcării

www.dacoromanica.ro

revoluționare ruse; ea ajuta C.C. în editarea literaturii de partid în străinătate.

C.O.S. și-a încetat activitatea în 1917. — *17.*

31 *Biroul socialist internațional* (B.S.I.) — organ executiv și informativ permanent al Internaționalei a II-a. Hotărîrea de a crea un Birou socialist internațional, format din reprezentanți ai partidelor socialiste din toate țările, a fost adoptată la Congresul de la Paris al Internaționalei a II-a (septembrie 1900). Ca reprezentanți ai social-democraților ruși în B.S.I. au fost aleși G. V. Plehanov și B. N. Kricevski. Începînd din 1905, reprezentant al P.M.S.D.R. în B.S.I. a fost V. I. Lenin. În 1912 Conferința a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. l-a reales pe V. I. Lenin reprezentant al P.M.S.D.R. în B.S.I. În cadrul acestui birou, Lenin a dus o luptă hotărîtă împotriva oportunismului liderilor Internaționalei a II-a. Biroul socialist internațional și-a încetat activitatea în 1914. — *17.*

32 „*Nevskaia Zvezda*" — ziar bolșevic legal; a apărut la Petersburg între 26 februarie (10 martie) și 5 (18) octombrie 1912. Au apărut în total 27 de numere. „Nevskaia Zvezda" a apărut la început paralel cu ziarul „Zvezda" și urma să-l înlocuiască în caz de interzicere sau de confiscare, ceea ce s-a și întîmplat după 22 aprilie (5 mai) 1912, cînd a continuat să apară în locul ziarului „Zvezda", care fusese interzis. În redacția ziarului „Nevskaia Zvezda" lucrau N. N. Baturin, V. M. Molotov, M. S. Olminski ș.a. Conducerea ideologică a ziarului o exercita din străinătate V. I. Lenin. În „Nevskaia Zvezda" au fost publicate 20 de articole ale lui Lenin și peste 360 de corespondențe trimise de muncitori. Ziarul a fost supus unei prigoane permanente din partea autorităților: din cele 27 de numere cîte au apărut, 9 au fost confiscate, iar 2 sancționate cu amendă; redactorii au fost în repetate rînduri deferiți justiției.

„Nevskaia Zvezda" a avut un rol important în demascarea menșevicilor, a troțkiștilor și a liberalilor burghezi, precum și a altor dușmani ai revoluției. Lenin l-a numit ziar muncitoresc „de mare importanță politică și de mare actualitate" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 476). — *18.*

33 „*Russkie Vedomosti*" — ziar; a apărut la Moscova din 1863, exprimînd concepțiile intelectualității liberale moderate. În ultimele două decenii ale secolului trecut au colaborat la acest ziar o seamă de scriitori din tabăra democrată (V. G. Korolenko, M. E. Saltîkov-Șcedrin, G. I. Uspenski și alții); totodată, ziarul a publicat și lucrări ale narodnicilor liberali. Începînd din 1905, ziarul a devenit organul aripii de dreapta a partidului cadet. Lenin a arătat că ziarul „Russkie Vedomosti" îmbina în felul său „cadetismul *de dreapta* cu o oarecare doză de narodnicism" (Opere, vol. 19, E.S.P.L.P. 1957, pag. 119).

www.dacoromanica.ro

În 1918 ziarul „Russkie Vedomosti" a fost interzis o dată cu celelalte ziare contrarevoluționare. — *18.*

34 La 9 (22) noiembrie a fost emis ucazul „Cu privire la completarea unor dispoziții ale legii în vigoare privind posesiunea și folosința funciară țărănească", pregătit de P. A. Stolîpin, ucaz care, după ce a trecut prin Duma de stat și prin consiliul de stat, a căpătat denumirea de „Lege din 14 iunie 1910". La 15 (28) noiembrie 1906 a fost emis și ucazul „Cu privire la acordarea de către Banca de credit funciar țărănesc a unor împrumuturi garantate cu ipoteci asupra pămînturilor lotuale". Aceste decrete acordau țăranilor dreptul de a deveni proprietari individuali ai loturilor pe care le dețineau și dreptul de a ieși din obște și a se stabili pe otruburi și în hutore. Pentru cumpărări de pămînt, proprietarii de hutore sau de otruburi puteau obține subvenții prin mijlocirea Băncii de credit funciar țărănesc. Legile agrare stolîpiniste urmăreau să întărească chiaburimea și s-o transforme într-un nou sprijin social al absolutismului țarist la sate, în condițiile menținerii proprietății moșierești asupra pămîntului și ale distrugerii forțate a obștilor. Politica agrară stolîpinistă a grăbit evoluția capitalistă a agriculturii pe calea așa-zisă „prusiană", mai îndelungată și mai dureroasă, în condițiile menținerii puterii, a proprietății și a privilegiilor moșierimii feudale, a intensificat exproprierea forțată a principalelor mase ale țărănimii și a favorizat dezvoltarea burgheziei țărănești, care a căpătat posibilitatea de a cumpăra la prețuri derizorii loturile țăranilor săraci.

Lenin spunea că legislația agrară stolîpinistă din 1906 (și legea din 14 (27) iunie 1910) a constituit, după reforma din 1861, al doilea pas pe calea transformării absolutismului feudal într-o monarhie burgheză. Cu toate că guvernul a desfășurat o propagandă intensă pentru ieșirea țăranilor din obște, în partea europeană a Rusiei au ieșit din obște în decurs de 9 ani (1907—1915) numai vreo 2 500 000 de gospodării țărănești. De dreptul de a ieși din obște uza în primul rînd burghezia sătească, care căpăta astfel posibilitatea de a-și consolida gospodăria. Ieșeau din obște și aceia dintre țăranii săraci care își vindeau loturile și rupeau definitiv cu satul. Împovărată de nevoi, mica gospodărie țărănească continua să rămînă mizeră și înapoiată.

Politica agrară stolîpinistă, care n-a înlăturat principala contradicție — contradicția dintre întreaga țărănime și moșieri —, a intensificat procesul de ruinare a maselor țărănimii și a dus la ascuțirea contradicțiilor de clasă dintre chiaburime și sărăcimea satelor. — *18.*

35 *„Reforma țărănească" din 1861* — reformă prin care a fost desființată iobăgia în Rusia și care a fost efectuată de guvernul țarist în interesul moșierilor feudali. Cu ajutorul acestei reforme, moșierii au răpuit peste $^{1}/_{5}$ și chiar $^{2}/_{5}$ din pămîntu-

www.dacoromanica.ro

rile țărănești. În mîinile lor au rămas părțile cele mai bune din loturile țărănești („pămînturile răsluite", pădurile, pășunile, locurile de adăpat vitele, izlazurile și altele), fără de care țăranii nu puteau duce o gospodărie de sine stătătoare. Prin faptul că au fost obligați să-și răscumpere propriile lor loturi, țăranii au fost pur și simplu jefuiți de moșieri și de cîrmuirea țaristă. Plata sumelor datorate de țărani guvernului țarist era eșalonată pe termen de 49 de ani cu o dobîndă de 6%. Restanțele la operația de răscumpărare creșteau din an în an. Numai țăranii care aparținuseră moșierilor au vărsat guvernului țarist, în cadrul operației de răscumpărare, 1,9 miliarde de ruble, în timp ce la prețul pieței pămînturile trecute în stăpînirea țăranilor nu valorau mai mult de 544 000 000 de ruble. În realitate, țăranii au fost nevoiți să plătească pentru pămînturile lor sute de milioane de ruble, ceea ce a dus la ruinarea gospodăriilor țărănești.

„Reforma țărănească" din 1861 a fost calificată de V. I. Lenin drept primul act de violență în proporții de masă săvîrșit împotriva țărănimii, în interesul capitalismului care lua naștere în agricultură; ea a fost o „curățire a pămînturilor" pentru capitalism, efectuată de moșieri. În ceea ce privește reforma din 1861 vezi lucrările lui Lenin: „Cincizeci de ani de la desființarea iobăgiei", „Cu prilejul unei aniversări", „«Reforma țărănească» și revoluția proletară țărănească" (Opere complete, vol. 20, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 145—149, 168—177, 178—188). — *20.*

36 *Consiliul nobilimii unite* — organizație contrarevoluționară a moșierilor iobăgiști; a fost creat în mai 1906, la primul congres al împuterniciților asociațiilor guberniale ale nobilimii, și a ființat pînă în octombrie 1917. Scopul principal al acestei organizații era apărarea regimului absolutist, a marii proprietăți moșierești și a privilegiilor nobilimii. În fruntea Consiliului nobilimii unite au stat contele A. A. Bobrinski, prințul N. F. Kasatkin-Rostovski, contele D. A. Olsufiev, V. M. Purișkevici și alții. Lenin a denumit Consiliul nobilimii unite „consiliul iobăgiștilor uniți". Consiliul nobilimii unite s-a transformat, de fapt, într-un organ semiguvernamental, care dicta guvernului măsuri legislative menite să apere interesele iobăgiștilor. Mulți dintre membrii acestui consiliu făceau parte din consiliul de stat și din centrele de conducere ale organizațiilor ultrareacționare. — *22.*

37 Cuvinte citate din rezoluția „Despre momentul actual și sarcinile partidului", adoptată la Conferința a V-a (Conferința generală din 1908) a P.M.S.D.R. (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 199). Lenin analizează acest pasaj al rezoluției în articolul „La drum" (vezi Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 365—376). — *23.*

www.dacoromanica.ro

38 *Trudovicii* — grup de democraţi mic-burghezi în Dumele de stat din Rusia, care era format din ţărani şi intelectuali de orientare narodnică. Fracţiunea trudovicilor s-a constituit în aprilie 1906 şi era alcătuită din deputaţii ţăranilor în Duma I de stat.

Trudovicii cereau desfiinţarea tuturor îngrădirilor de castă şi naţionale, democratizarea administraţiei zemstvelor şi a celei orăşeneşti, introducerea votului universal în alegerile pentru Duma de stat. Programul lor agrar avea ca punct de plecare principiile narodniciste ale folosirii „egalitare" a pămîntului: crearea unui fond funciar al întregului popor, fond care să fie alcătuit din pămînturile statului, pămînturile domeniale, pămînturile coroanei şi pămînturile mănăstireşti, precum şi din cele ale particularilor dacă întinderea proprietăţii lor depăşea norma stabilită pe baza principiului muncii; pentru pămînturile aparţinînd particularilor şi care urmau să intre în fondul funciar se prevedea acordarea de despăgubiri. V. I. Lenin arăta în 1906 că trudovicul tipic este ţăranul căruia „nu-i este străină tendinţa de a cădea la învoială cu monarhia, de a se potoli pe peticul *său* de pămînt în cadrul orînduirii burgheze; dar în momentul de faţă principalele sale forţe sînt angajate în lupta împotriva moşierilor, pentru pămînt, în lupta împotriva statului feudal, pentru democraţie" (Opere complete, vol. 14, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 25).

În Duma de stat, trudovicii au oscilat între cadeţi şi social-democraţi. Aceste oscilări erau determinate de însăşi natura de clasă a ţăranilor cu gospodărie mică. Dat fiind că într-o anumită măsură trudovicii reprezentau masele ţărăneşti, în cadrul Dumei bolşevicii au promovat în unele probleme o tactică de înţelegere cu ei, pentru a duce în comun lupta împotriva absolutismului ţarist şi a cadeţilor. În 1917 Grupul trudovic a fuzionat cu partidul „socialiştilor-populişti" şi a sprijinit activ Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, trudovicii s-au situat de partea contrarevoluţiei burgheze. — *25.*

39 „*Vehi*" — culegere de articole ale unor cunoscuţi publicişti cadeţi, reprezentanţi ai burgheziei liberale contrarevoluţionare: N. A. Berdeaev, S. N. Bulgakov, O. M. Gherşenzon, A. S. Izgoev, B. A. Kisteakovski, P. B. Struve şi S. L. Frank; a apărut la Moscova în primăvara anului 1909. În articolele lor, consacrate intelectualităţii ruse, „vehiştii" încercau să defăimeze tradiţiile democrat-revoluţionare ale mişcării de eliberare din Rusia, concepţiile şi activitatea lui V. G. Belinski, N. A. Dobroliubov, N. G. Cernîşevski şi D. I. Pisarev; ei ponegreau mişcarea revoluţionară din 1905 şi-şi exprimau recunoştinţa faţă de guvernul ţarist, care, „cu baionetele şi cu închisorile sale", a salvat burghezia „de furia poporului". O analiză critică şi o apreciere politică a acestei culegeri a cadeţilor ultrareacţionari a fost făcută de V. I. Lenin în articolul său

www.dacoromanica.ro

„Despre «Vehi»" (vezi Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 179—188). Comparînd programul culegerii „Vehi" în domeniul filozofiei și al publicisticii cu programul ziarului ultrareacționar „Moskovskie Vedomosti", Lenin a calificat această culegere drept *„o enciclopedie a renegării liberale"*, „un torent continuu de lături reacționare cu care e împroșcată democrația". În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează un exemplar din culegerea „Vehi" cu numeroase însemnări făcute de Lenin. — *26.*

40 Este vorba de ancheta întreprinsă în 1908 în fabricile și în uzinele din Rusia de către direcția industriei din ministerul de finanțe. Rezultatele provizorii ale anchetei au fost publicate de V. E. Varzar în articolul „Industria prelucrătoare a imperiului la începutul anului 1909", apărut în „Buletinul Finanțelor Industriei și Comerțului" nr. 50 din 11 (24) decembrie 1911. V. I. Lenin folosește datele tabelului sinoptic din acest articol. — *27.*

41 Este vorba de „Culegerea de rapoarte ale inspectorilor de fabrici pe anul 1910". Petersburg, 1911, pag. XXXVII. — *30.*

42 Este vorba de greva minerilor din primăvara anului 1912, la care au participat circa 1 000 000 de oameni. V. I. Lenin vorbește mai amănunțit despre această grevă în articolul „Mișcarea muncitorească engleză în 1912" (vezi volumul de față, pag. 295—296). Tot acolo se analizează și legea salariului minim, menționată mai jos. — *44.*

43 Cifrele sînt luate de V. I. Lenin din „Culegerea de rapoarte ale inspectorilor de fabrici pe anul 1910" (Petersburg, 1911), pag. XV. — *47.*

44 *„Novoe Vremea"* — cotidian; a apărut din 1868 pînă în 1917 la Petersburg; a aparținut pe rînd mai multor editori și și-a schimbat de repetate ori orientarea politică. La început era un ziar liberal moderat, iar apoi, din 1876, cînd a început să fie editat de A. S. Suvorin, a devenit un organ al cercurilor reacționare ale nobilimii și ale funcționărimii birocratice. Din 1905 a devenit un organ de presă al ultrareacționarilor. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, acest ziar a sprijinit întru totul politica contrarevoluționară a Guvernului provizoriu burghez și a dus o campanie furibundă împotriva bolșevicilor. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de Comitetul militar-revoluționar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. — *49.*

45 *Conducerea centrală a S.D.R.P. și L.* — organul conducător al Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania.

www.dacoromanica.ro

Social-democrația din Regatul Poloniei și din Lituania (S.D.R.P. și L.) — partidul revoluționar al clasei muncitoare poloneze ; a luat ființă în 1893 și a activat mai întîi sub denumirea de Social-democrația din Regatul Poloniei, iar din august 1900, după Congresul organizațiilor social-democrate din Polonia și Lituania, la care social-democrații polonezi au fuzionat cu o parte din social-democrații lituanieni, a adoptat denumirea de Social-democrația din Regatul Poloniei și din Lituania (S.D.R.P. și L.). Meritul acestui partid constă în faptul că a orientat mișcarea muncitorească poloneză spre o alianță cu mișcarea muncitorească rusă și a combătut naționalismul.

În perioada revoluției din 1905—1907, S.D.R.P. și L. a luptat sub lozinci apropiate de cele ale partidului bolșevic și a avut o atitudine intransigentă față de burghezia liberală. Totodată însă S.D.R.P. și L. a avut o serie de greșeli ; ea nu înțelegea teoria leninistă a revoluției socialiste, nu înțelegea rolul conducător al partidului în revoluția democratică, subaprecia rolul țărănimii ca aliat al clasei muncitoare și însemnătatea mișcării de eliberare națională. Criticînd concepțiile greșite ale S.D.R.P. și L., V. I. Lenin releva totodată meritele ei față de mișcarea revoluționară din Polonia. El sublinia că social-democrații polonezi „au creat pentru prima oară un partid pur proletar în Polonia și au proclamat extrem de importantul principiu al celei mai strînse alianțe dintre muncitorul polonez și cel rus în lupta lor de clasă" (Opere, vol. 20, Editura politică, 1959, pag. 436). În 1906, la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R., S.D.R.P. și L. a fost primită în P.M.S.D.R. ca organizație teritorială.

După înfrîngerea revoluției din 1905—1907, în rîndurile S.D.R.P. și L. au apărut divergențe în probleme interne de partid, care la începutul anului 1912 au dus la scindarea social-democrației poloneze în partizani ai Conducerii centrale a S.D.R.P. și L. (așa-numiții „zajondoviști"), care adoptaseră o atitudine împăciuitoristă față de lichidatori și la un moment dat au sprijinit în practică curentele antibolșevice din P.M.S.D.R., și într-o grupare sprijinită pe organizațiile de partid din Varșovia și Lodz (așa-numiții „rozlamoviști"), care a stabilit contacte cu bolșevicii și a susținut linia C.C. al P.M.S.D.R.

În anii primului război mondial (1914—1918), S.D.R.P. și L. a luptat activ împotriva partizanilor lui Pilsudski și a național-democraților, care sprijineau pe imperialiștii străini, și a adoptat o poziție care în linii generale se apropia de cea a bolșevicilor. Dar S.D.R.P. și L. avea și unele greșeli și nu ducea o luptă consecventă împotriva centriștilor și împăciuitoriștilor.

S.D.R.P. și L. a salutat Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și a luptat pentru victoria revoluției proletare în Polonia. În decembrie 1918, la Congresul de unificare al

www.dacoromanica.ro

S.D.R.P. şi L. şi al „leviţei"-P.P.S., ambele partide au fuzionat, formînd Partidul muncitoresc comunist din Polonia. — *51.*

46 Istoricul sciziunii din rîndurile social-democraţiei poloneze este amplu expus în articolul lui V. I. Lenin „Sciziunea din rîndurile social-democraţiei poloneze" (vezi volumul de faţă, pag. 316—321). — *51.*

47 *Progresiştii* — grupare politică a burgheziei liberale-monarhiste ruse, care atît în alegerile pentru Dumele de stat cît şi în cadrul Dumelor încerca să unească sub steagul „neapartenenţei la partide" elemente din diferite partide şi grupuri burghezo-moşiereşti.

În Duma a III-a de stat, progresiştii au format o fracţiune din care făceau parte reprezentanţi ai partidului „înnoirii paşnice" şi ai partidului „reformelor democratice". Teama de o nouă explozie revoluţionară îi făcea pe progresişti să critice „excesele" guvernului ţarist, care prin intransigenţa sa, spuneau ei, crea un teren favorabil pentru activitatea forţelor revoluţionare, de stînga. În 1912, în alegerile pentru Duma a IV-a de stat, progresiştii s-au cartelat cu cadeţii, pe care, prin aparenta lor neapartenenţă la partide, i-au ajutat să capteze voturile „alegătorului burghez favorizat de legea de la 3 iunie" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 326).

În noiembrie 1912, progresiştii s-au constituit într-un partid politic de sine stătător, avînd următorul program: o constituţie îngust-cenzitară moderată, reforme mărunte, un guvern responsabil, adică un guvern care să fie răspunzător în faţa Dumei, înăbuşirea mişcării revoluţionare. V. I. Lenin a arătat că, prin componenţa şi prin ideologia lor, progresiştii erau *„un amestec de octombrişti şi de cadeţi"*; el a calificat programul partidului progresist drept un program naţional-liberal: „Ei vor fi partidul «adevăratei» burghezii capitaliste, aşa cum îl vedem şi în Germania" (vezi volumul de faţă, pag. 266).

În perioada primului război mondial, partidul progresist şi-a intensificat activitatea, cerînd înlocuirea conducerii militare, mobilizarea industriei pentru nevoile frontului şi un „guvern responsabil" în care să intre reprezentanţii burgheziei ruse. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, unii lideri ai acestui partid au intrat în Guvernul provizoriu burghez. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, partidul progresiştilor a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice.

Printre liderii progresiştilor se numărau binecunoscuţii fabricanţi moscoviţi P. P. Reabuşinski şi A. I. Konovalov, moşierul I. N. Efremov şi alţii. Progresiştii au editat în diferite perioade organe politice de presă proprii: revista „Moskovskii Ejenedelnik", ziarele „Slovo", „Russkaia Molva" şi „Utro Rossii". — *55.*

www.dacoromanica.ro

48 „*Rossiia*" — cotidian reacţionar, pogromist ; a apărut la Petersburg din noiembrie 1905 pînă în aprilie 1914. Din 1906 a fost organul de presă al ministerului de interne. Ziarul era subvenţionat din fondul secret (pentru ziarele-„reptile") pus la dispoziţia ministrului de interne. V. I. Lenin numea ziarul „Rossiia" „fiţuică poliţistă-venală". — *56.*

49 *Duma I de stat* (aşa-numita Dumă a lui Witte) a fost convocată la 27 aprilie (10 mai) 1906, în baza legii întocmite de S. I. Witte, preşedintele consiliului de miniştri.

Greva generală din octombrie 1905 din Rusia l-a silit pe ţar să dea manifestul din 17 octombrie, în care se anunţa convocarea unei Dume de stat cu funcţii legislative, spre deosebire de Duma consultativă a lui Bulîghin, care fusese măturată de revoluţie. Guvernul ţarist urmărea ca prin convocarea unei Dume noi să scindeze şi să slăbească mişcarea revoluţionară, să orienteze dezvoltarea ţării pe o cale paşnică, monarho-constituţională. Făgăduind să instaureze un regim constituţional, guvernul căuta în acelaşi timp astfel de forme de organizare a Dumei de stat care să-i asigure acesteia o componenţă convenabilă guvernului ui. În acest scop au fost întocmite legile electorale din 11 (24) decembrie 1905 şi din 20 februarie (5 martie) 1906.

Alegerile pentru Duma I de stat au avut loc în februarie-martie 1906. Bolşevicii au chemat pe alegători să boicoteze alegerile. Boicotul a subminat considerabil autoritatea Dumei de stat şi a zdruncinat în unele pături ale populaţiei încrederea în Dumă, dar alegerile n-au putut fi zădărnicite. Principala cauză a eşuării boicotului a fost lipsa unui avînt revoluţionar de masă în măsură să zădărnicească convocarea Dumei. Directivele dezorganizatoare ale menşevicilor şi iluziile constituţionaliste ale ţăranilor au contribuit şi ele la eşecul boicotului. Cînd Duma s-a întrunit totuşi, Lenin a arătat că ea trebuie să fie folosită în scopul agitaţiei şi propagandei revoluţionare, în scopul demascării Dumei ca o falsificare grosolană a reprezentanţei naţionale.

În Duma I de stat au fost aleşi 478 de deputaţi, dintre care : 179 de cadeţi, 63 de autonomişti (membri ai kolo-ului polonez, ai grupurilor ucrainean, eston, lituanian şi ai altor grupuri naţionale burgheze), 16 octombrişti, 105 deputaţi fără de partid, 97 de trudovici şi 18 social-democraţi. În această Dumă, aşadar, peste o treime din mandate aparţineau cadeţilor.

Printre problemele dezbătute în şedinţele Dumei I de stat au figurat : inviolabilitatea persoanei, desfiinţarea pedepsei cu moartea. libertatea conştiinţei şi a întrunirilor, egalitatea în drepturi a tuturor cetăţenilor etc. Dar respectivele proiecte de legi, depuse aproape exclusiv de cadeţi, erau în fond „proiecte de legi draconice îndreptate *împotriva* libertăţii cuvîntului, *împotriva* libertăţii întrunirilor şi împotriva altor lucruri bune"

www.dacoromanica.ro

(V. I. Lenin. Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 282).

În centrul dezbaterilor din Duma I de stat a figurat problema agrară. Au fost prezentate două proiecte de legi agrare generale : proiectul de lege al cadeților, semnat de 42 de deputați, și proiectul de lege al trudovicilor, cunoscut sub denumirea de „proiectul celor 104". În opoziție cu trudovicii, cadeții voiau să mențină proprietatea moșierească, admițînd să fie expropriate cu despăgubiri, „pe baza unei evaluări echitabile", numai pămînturile moșierești care erau în cea mai mare parte cultivate cu inventarul țăranilor sau care se dădeau în arendă.

La 8 (21) iulie 1906 Duma I de stat a fost dizolvată de guvernul țarist. — *56.*

50 *Consiliul de stat* — unul dintre organele superioare de stat din Rusia prerevoluționară. A fost creat în 1810, pe baza proiectului lui M. M. Speranski, ca organ legislativ consultativ, ai cărui membri erau numiți sau confirmați de țar. Prin legea din 20 februarie (5 martie) 1906, consiliul de stat a fost reorganizat și învestit cu dreptul de a aproba sau respinge proiectele de legi după discutarea lor în Duma de stat. Dar dreptul de a modifica legile fundamentale și de a emite legi într-o serie de domenii deosebit de importante era rezervat țarului.

Începînd din 1906, consiliul de stat era format pe jumătate din reprezentanți aleși ai nobilimii, clerului și marii burghezii, iar pe jumătate din mari demnitari numiți de țar. Datorită acestui fapt, consiliul de stat era o instituție arhireacționară, care respingea pînă și proiectele de legi moderate adoptate de Dumă. — *60.*

51 *Duma lui Bulîghin* — Dumă de stat consultativă, care urma să fie convocată în baza unui proiect de lege întocmit, din însărcinarea țarului, de către ministrul afacerilor interne A. G. Bulîghin. La 6 (19) august 1905 au fost publicate manifestul țarului, legea cu privire la înființarea Dumei de stat și regulamentul alegerilor pentru Dumă. În alegerile pentru această Dumă aveau drept de vot numai moșierii, capitaliștii și un mic număr de țărani înstăriți. Din cele 412 mandate stabilite prin lege, țăranilor le reveneau numai 51 de mandate. Muncitorii, țăranii săraci, muncitorii agricoli, intelectualii democrați, care formau majoritatea populației nu aveau drept de vot ; nu puteau vota în alegeri nici femeile, militarii, tineretul studios, tinerii sub 25 de ani și o serie de naționalități asuprite din Rusia țaristă. Duma de stat nu avea dreptul de a adopta legi ; ea putea numai să discute unele probleme în calitate de organ consultativ pe lîngă țar. Caracterizînd Duma lui Bulîghin, Lenin scria că ea reprezintă „cea mai nerușinată batjocură de «reprezentanță națională»" (Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 179).

www.dacoromanica.ro

Bolşevicii au chemat pe muncitori şi pe ţărani să boicoteze activ Duma lui Bulîghin, concentrînd întreaga campanie de agitaţie în jurul lozincilor: insurecţie armată, armată revoluţionară, guvern revoluţionar provizoriu. Menşevicii au considerat posibilă participarea la alegerile pentru Dumă şi s-au pronunţat pentru colaborare cu burghezia liberală.

Campania de boicotare a Dumei lui Bulîghin a fost folosită de bolşevici pentru mobilizarea tuturor forţelor revoluţionare, pentru organizarea unor greve politice de masă şi pregătirea insurecţiei armate. Alegerile pentru Duma lui Bulîghin n-au avut loc, aşa încît guvernul n-a mai putut s-o convoace; ea a fost măturată de avîntul revoluţionar în creştere şi de greva politică generală din octombrie 1905. În ceea ce priveşte Duma lui Bulîghin vezi articolele lui V. I. Lenin: „Tocmeala în jurul constituţiei", „Boicotarea Dumei lui Bulîghin şi insurecţia", „«Unitatea dintre ţar şi popor şi dintre popor şi ţar»", „În coada burgheziei monarhiste sau în fruntea proletariatului revoluţionar şi a ţărănimii revoluţionare"? etc. (Opere complete, vol. 10, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 67—71; vol. 11, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 162—170, 176—185, 193—205). — *62.*

52 În textul apărut în ziarul „Pravda", articolul *„Lichidatorii şi «unitatea»"* are două părţi, din care cea de-a doua conţine o critică a acuzaţiilor aduse „Pravdei" de către lichidatori. Această parte a fost scrisă de M. S. Olminski. — *66.*

53 *„Zaveti"* — revistă lunară legală pentru literatură şi politică, de orientare socialist-revoluţionară; a apărut la Petersburg din aprilie 1912 pînă în iulie 1914. La această revistă colaborau R. V. Ivanov-Razumnik, B. V. Savinkov, N. Suhanov, V. M. Cernov ş.a. — *70.*

54 În primul caz (referirea la Larin) este vorba de articolul lui I. Larin „Cu privire la perspectivele dezvoltării noastre social-politice (Răspuns redacţiei revistei «Vozrojdenie»)", apărut în „Vozrojdenie" nr. 11 din 1910; în cazul al doilea (referirea la Martov) este vorba de articolul lui L. Martov „Însemnările unui publicist («Lichidatorismul» şi «perspectivele»)", apărut în revista „Jizn" nr. 1 din 30 august 1910. — *72.*

55 Este vorba de idei enunţate de R M. Blank în revista „Zaprosî Jizni" nr. 29 din 20 iulie 1912 (nota „Platforma social-democrată", semnată R.B.). — *74.*

56 *„Zemşcina"* — cotidian ultrareacţionar, care a apărut la Petersburg din iunie 1909 pînă în februarie 1917. — *74.*

57 *„Russkaia Mîsl"* — revistă lunară pentru literatură şi politică; a apărut la Moscova din 1880 pînă în 1918. Pînă la 1905 a

www.dacoromanica.ro

avut o orientare liberală-narodnică. După revoluţia din 1905 a fost organul aripii drepte a partidului cadet ; a apărut sub îngrijirea lui P. B. Struve. În coloanele sale, revista propovăduia naţionalismul, „vehismul", obscurantismul clerical şi apăra proprietatea moşierească. — *91.*

58 V. I. Lenin citează un fragment din poemul lui N. A. Nekrasov „Cui i-e bine în Rusia" (vezi N. A. Nekrasov. Opere complete, vol. III, ed. rusă, 1949, pag. 185—186).

Cele patru versuri citate de Lenin mai jos sînt luate din poezia lui Nekrasov „Prietenului necunoscut care mi-a trimis poezia «Imposibil»" (vezi N. A. Nekrasov. Opere complete, vol. II, ed. rusă, 1948, pag. 261). — *92,*

59 Cuvintele „*adaptare la mîrşăvie*" sînt luate de V. I. Lenin din basmul satiric „Liberalul" de M. E. Saltîkov-Şcedrin (vezi N. Şcedrin (M. E. Saltîkov). Opere complete, vol. XVI, ed. rusă, 1937, pag. 192, 193). — *93.*

60 *Neokantianism* — curent reacţionar în filozofia burgheză, care, sub lozinca unei reînvieri a filozofiei lui Kant, propovăduieşte idealismul subiectiv ; a apărut pe la mijlocul secolului al XIX-lea în Germania, unde pe vremea aceea crescuse interesul pentru kantianism. În 1865 a apărut cartea lui O. Liebmann „Kant şi epigonii", în care fiecare capitol se încheia cu chemarea „Înapoi la Kant". Liebmann susţinea că trebuie îndreptată „eroarea fundamentală" a lui Kant ; recunoaşterea existenţei „lucrului în sine". La reînvierea kantianismului au contribuit lucrările lui K. Fischer şi E. Zeller ; unul dintre primii reprezentanţi ai neokantianismului a fost F. A. Lange, care a încercat să folosească fiziologia pentru a fundamenta agnosticismul.

Ulterior s-au format în sînul neokantianismului două şcoli principale : şcoala din Marburg (H. Cohen, P. Natorp ş.a.) şi şcoala din Freiburg, sau din Baden (W. Windelband, H. Rickert ş.a.). Prima dintre ele căuta să fundamenteze idealismul speculînd succesele ştiinţelor naturii, în special pătrunderea metodelor matematice în fizică ; a doua opunea ştiinţelor naturii ştiinţele sociale, căutînd să demonstreze că fenomenele istorice sînt strict individuale şi nu sînt subordonate nici unei legităţi. Ambele şcoli au substituit problemei fundamentale a filozofiei problema bazelor logice ale ştiinţei. Criticîndu-l pe Kant „de pe poziţii de dreapta", neokantienii declarau că „lucrul în sine" este „noţiunea-limită" spre care tinde cunoaşterea. Negînd existenţa obiectivă a lumii materiale, ei considerau că obiectul cunoaşterii îl constituie nu legităţile naturii şi ale societăţii, ci numai fenomenele de conştiinţă. Spre deosebire de agnosticismul naturaliştilor, agnosticismul neokantienilor nu era un „materialism timid", ci o varietate de idealism care proclama neputinţa ştiinţei în domeniul cunoaşterii şi transfor-

www.dacoromanica.ro

mării realității. Neokantienii combăteau fățiș marxismul, căruia îi opuneau „socialismul etic". În deplin acord cu teoria lor gnoseologică, neokantienii declarau că socialismul este un „ideal etic" de convieţuire umană, spre care omenirea tinde, dar pe care nu-l va atinge niciodată. Această „teorie" a neokantienilor a fost preluată de revizioniști, în frunte cu E. Bernstein, care au lansat lozinca: „Mișcarea este totul, scopul final nu este nimic". Neokantianismul a fost una dintre bazele filozofice ale Internaţionalei a II-a. În Rusia, încercări de „a îmbina" neokantianismul cu marxismul au fost întreprinse de „marxiștii legali". Împotriva revizuirii neokantianiste a marxismului au luat atitudine G. V. Plehanov, P. Lafargue și F. Mehring. V. I. Lenin a dezvăluit esența reacţionară a neokantianismului și a arătat legătura lui cu celelalte curente ale filozofiei burgheze (școala imanentă, machismul, pragmatismul etc.).

În prezent, reprezentanţii neokantianismului sînt grupaţi în jurul revistei „Kantstudien", care apare în Germania occidentală (Köln). — *94*.

61 *Duma a II-a de stat* s-a întrunit la 20 februarie (5 martie) 1907. Alegerile pentru această Dumă au fost efectuate prin vot indirect, inegal, într-o atmosferă de represiuni și de teroare judiciară instaurată de curţile marţiale. Cu toate acestea, Duma a II-a a avut o componenţă mai de stînga decît Duma I. Aceasta se datora delimitării mai clare și mai categorice a partidelor decît în perioada Dumei I, creșterii conștiinţei de clasă a maselor, precum și participării bolșevicilor la alegeri.

Componenţa Dumei dovedea că partidele situate la cele două extreme opuse, adică, pe de o parte, social-democraţii și grupurile narodniciste, iar pe de altă parte partidele de dreapta, s-au întărît pe seama cadeţilor. Pe grupări politice, membrii Dumei a II-a de stat se repartizau astfel: partidele de dreapta, adică monarhiștii și octombriștii — 54, cadeţii și cei apropiaţi de ei — 99, naţionalii — 76, grupările fără de partid — 50, grupul căzăcesc — 17, „socialiștii-populiști" — 16, eserii — 37, trudovicii — 104, social-democraţii — 65. Deoarece însă revoluţia se afla în declin, Duma a II-a, deși avea o componenţă mai de stînga, a fost mai slabă decît Duma I.

Partidele de dreapta din Duma a II-a de stat au sprijinit fără rezervă, în toate problemele, politica guvernului absolutist. Cadeţii, care încă înainte de convocarea Dumei a II-a și-au arătat definitiv caracterul contrarevoluţionar, s-au situat pe o poziţie de compromis cu absolutismul.

În fracţiunea social-democrată din Duma a II-a de stat predominau menșevicii. În activitatea ei se făcea simţită tactica oportunistă a menșevicilor, care se pronunţau pentru blocuri cu cadeţii și întreţineau iluziile constituţionaliste în rîndurile poporului. Lenin critica cu asprime greșelile fracţiunii social-

www.dacoromanica.ro

democrate din Dumă şi releva neconcordanţa dintre concepţiile majorităţii social-democraţiei ruse şi cele ale reprezentanţei ei din Dumă.

Bolşevicii au folosit Duma ca tribună pentru demascarea ţarismului şi a rolului trădător al burgheziei contrarevoluţionare, pentru proclamarea şi propagarea programului revoluţionar al partidului, pentru eliberarea ţărănimii de sub influenţa liberalilor şi pentru crearea în cadrul Dumei a unui bloc revoluţionar format din reprezentanţii clasei muncitoare şi ai ţărănimii. Linia urmată de bolşevici era o linie nouă, marxist-revoluţionară, de comportare a reprezentanţilor proletariatului în instituţiile parlamentare, în timp ce menşevicii promovau în Dumă o tactică oportunistă de sprijinire a cadeţilor.

În centrul dezbaterilor din Duma a II-a de stat a figurat, ca şi în Duma I, problema agrară. Printre altele, Duma a discutat în şedinţele sale bugetul, problemele legate de ajutorarea regiunilor lovite de secetă şi de şomaj, problema amnistiei.

Pe la mijlocul anului 1907, cînd devenise limpede că muncitorii şi ţăranii nu dispun de forţe suficiente pentru a învinge absolutismul, guvernul ţarist a hotărît să dizolve Duma. Cu ajutorul ohranei ţariste, P. A. Stolîpin a înscenat o provocare, acuzînd fracţiunea social-democrată din Dumă că întreţine legături cu organizaţia social-democrată de luptă şi cu organizaţia social-democrată din armată şi că pregăteşte un complot împotriva statului. La 1 (14) iunie Stolîpin a cerut Dumei, întrunită în şedinţă secretă, să excludă imediat întreaga fracţiune social-democrată şi să încuviinţeze arestarea a 16 deputaţi social-democraţi. Cadeţii au consimţit la arestarea conducătorilor fracţiunii social-democrate, propunînd ca problema celorlalţi membri ai ei să fie supusă unei comisii numite de Dumă. Atitudinea adoptată de cadeţi a servit drept pretext pentru dizolvarea Dumei şi pentru schimbarea sistemului electoral. În noaptea spre 3 (16) iunie 1907, fracţiunea social-democrată din Dumă a fost arestată, iar la 3 (16) iunie Duma a II-a de stat a fost dizolvată printr-un ucaz al ţarului. — *95.*

62 „*Russkii Vestnik*“ — revistă pentru literatură şi politică, care a apărut între anii 1856 şi 1906. În perioada 1856—1887 revista a apărut la Moscova, fiind redactată şi editată de M. N. Katkov. La început revista a avut o orientare liberală moderată, dar în deceniul al 7-lea al secolului trecut a devenit un organ al reacţiunii iobăgiste. După moartea lui Katkov, revista „Russkii Vestnik“ a apărut în perioada 1887—1896 la Petersburg, între anii 1896 şi 1902 la Moscova şi între anii 1902 şi 1906 din nou la Petersburg. — *96.*

63 „*Uniunea poporului rus*“ — organizaţie monarhistă ultrareacţionară, pogromistă ; a fost creată în octombrie 1905, la Petersburg, în vederea luptei împotriva mişcării revoluţionare. Această

www.dacoromanica.ro

„Uniune" grupa în rîndurile sale moşieri reacţionari, mari proprietari de imobile, comercianţi, funcţionari de poliţie, clerici, mici burghezi de la oraşe, chiaburi, elemente declasate şi certate cu legea. În fruntea ei se aflau V. A. Bobrinski, A. I. Dubrovin, P. A. Kruşevan, N. E. Markov II, V. M. Purişkevici şi alţii. Organele ei de presă erau ziarele „Russkoe Znamea", „Obedinenie" şi „Groza". Secţii ale „Uniunii" au fost înfiinţate în multe oraşe din Rusia.

„Uniunea poporului rus" se situa pe poziţia menţinerii neştirbite a absolutismului ţarist, a gospodăriei moşiereşti semifeudale şi a privilegiilor nobilimii. În programul ei figura lozinca „ortodoxie, autocraţie, naţionalism", lozincă monarhistă-naţionalistă de pe vremea iobăgiei. În lupta ei împotriva revoluţiei, „Uniunea" folosea ca metodă principală pogromul şi asasinatul. Cu concursul şi cu îngăduinţa poliţiei, membrii ei stîlceau în bătăi şi ucideau nepedepsit, în văzul lumii, muncitori revoluţionari şi reprezentanţi înaintaţi ai intelectualităţii cu vederi democratice, spărgeau mitinguri şi trăgeau în participanţi, organizau pogromuri antievreieşti, duceau o furibundă campanie de aţîţare împotriva naţionalităţilor neruse.

După dizolvarea Dumei a II-a, „Uniunea" s-a scindat în două organizaţii: „Oastea Arhanghelului Mihai", în frunte cu Purişkevici, care se pronunţa pentru folosirea Dumei a III-a în scopuri contrarevoluţionare, şi „Uniunea poporului rus", în frunte cu Dubrovin, care continua să aplice tactica terorii făţişe. Ambele organizaţii pogromiste au fost lichidate în timpul revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, foştii membri ai acestor organizaţii au participat activ la rebeliunile şi la comploturile contrarevoluţionare împotriva Puterii sovietice. — *98.*

64 Este vorba de următoarele fapte. În noiembrie şi decembrie 1908 au avut loc la Moscova consfătuiri secrete, „în problemele curente", între marii industriaşi (I. P. Gujon, G. A. Krestovnikov şi alţii) şi reprezentanţi ai cadeţilor (P. B. Struve, A. A. Manuilov, A. A. Kizevetter şi alţii).

În octombrie 1910, F. A. Golovin, deputat în Duma a III-a de stat, a declarat că-şi depune mandatul; după cîtva timp a participat activ la o concesiune feroviară.

În martie 1912, V. A. Maklakov, deşi era deputat în Duma a III-a de stat, a pledat în apărarea lui Taghiev, mare industriaş petrolist din Baku, în procesul intentat pentru maltratarea unui funcţionar al său, inginerul Bebutov. — *100.*

65 *„Zaprosî Jizni"* — revistă săptămînală; a apărut la Petersburg în 1909—1912. La această revistă colaborau cadeţi, „socialişti-populişti" şi menşevici-lichidatori. Lenin a calificat-o drept revistă „lichidatoristă-trudovică-vehistă". — *109.*

www.dacoromanica.ro

66 Primul citat este luat din lucrarea lui F. Engels „Dezbaterile de la Berlin cu privire la revoluție", iar al doilea din lucrarea lui K. Marx „Proiectul de lege cu privire la desființarea servituților feudale" (vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 5, Editura politică, 1959, pag. 71 și 317). — *112.*

67 *Octombriștii* — membrii partidului „Uniunea 17 octombrie", înființat în Rusia după publicarea manifestului din 17 octombrie 1905. Era un partid contrarevoluționar, care reprezenta și apăra interesele marii burghezii și ale moșierilor care-și exploatau pe baze capitaliste moșiile ; în fruntea lui au stat A. I. Gucikov, cunoscut industriaș și proprietar de imobile din Moscova, și M. V. Rodzeanko, mare moșier. Octombriștii sprijineau fără rezerve politica internă și externă a guvernului țarist. — *118.*

68 *„Apel la raţiune"* („Appeal to Reason") — ziar al socialiștilor americani ; a fost întemeiat în 1895 în orașul Girard din statul Kansas (S.U.A.). Fără a avea în mod oficial legături cu Partidul socialist american, ziarul propaga idei socialiste și se bucura de multă popularitate în rîndurile muncitorilor. La acest ziar a colaborat socialistul american E. Debs. — *119.*

69 *„Luci"* — cotidian legal al menșevicilor-lichidatori, care a apărut la Petersburg de la 16 (29) septembrie 1912 pînă la 5 (18) iulie 1913. Au apărut în total 237 de numere. Fondurile necesare pentru editarea lui proveneau din donații făcute de liberali. Conducerea ideologică a ziarului se afla în mîinile unui grup format din P. B. Akselrod, F. I. Dan, L. Martov și A. S. Martînov. În coloanele lui, lichidatorii combăteau tactica revoluționară a bolșevicilor, propagau lozinca oportunistă a creării unui așa-zis „partid legal", se pronunțau împotriva grevelor revoluționare de masă ale muncitorilor și încercau să revizuiască principalele puncte din programul partidului. Lenin spunea că „«Luci» este înrobit de politica liberală" și califica acest ziar drept organ al renegării. — *121.*

70 *Tripla Alianță* — bloc militar și politic format în 1879—1882 de Germania, Austro-Ungaria și Italia, avînd drept scop pregătirea unui război pentru reîmpărțirea lumii. Inițiatoarea creării Triplei Alianțe a fost Germania, care a încheiat în 1879 cu Austro-Ungaria un tratat de alianță, la care a aderat în 1882 Italia. Tratatul cu privire la Tripla Alianță prevedea acțiuni comune ale participanților săi și era îndreptat mai ales împotriva Rusiei și Franței. Italia, care sub raport financiar depindea de Anglia, a aderat la această alianță sub rezerva că își va îndeplini obligațiile numai în cazul cînd Anglia nu va figura printre inamicii alianței. Încă înainte de izbucnirea primului război mondial au apărut șovăieli în poziția Italiei. La începutul războiului, Italia s-a declarat neutră, iar în mai 1915

www.dacoromanica.ro

a trecut de partea Antantei şi a intrat în război împotriva foştilor săi aliaţi : Austro-Ungaria şi Germania. În felul acesta, Tripla Alianţă a încetat să existe. — *127.*

71 *Tripla Înţelegere* (sau Antanta) — bloc imperialist format definitiv în 1907 de Anglia, Franţa şi Rusia ţaristă, în opoziţie cu Tripla Alianţă imperialistă a Germaniei, Austro-Ungariei şi Italiei. Crearea Antantei a fost precedată de încheierea alianţei franco-ruse în anii 1891—1893 şi a acordului anglo-francez din 1904. Constituirea Antantei a fost desăvîrşită prin semnarea acordului anglo-rus din 1907. În timpul primului război mondial, blocului alcătuit de Anglia, Franţa şi Rusia i s-au alăturat S.U.A., Japonia, Italia şi o serie de alte state. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie şi după ieşirea Republicii sovietice din războiul imperialist, statele Antantei au întreprins o intervenţie armată împotriva Rusiei Sovietice. Victoria poporului sovietic asupra forţelor unite ale intervenţioniştilor şi ascuţirea contradicţiilor din sînul lumii capitaliste au dus la destrămarea Antantei. — *127.*

72 Această expresie este luată din scrisoarea lui K. Marx către L. Kugelmann din 12 aprilie 1871, în care Marx face o serie de aprecieri cu privire la Comuna din Paris (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere alese în două volume, vol. II, E.S.P.L.P. 1955, ediţia a II-a, pag. 506). — *129.*

73 V. I. Lenin citează prefaţa lui F. Engels la prima ediţie în limba germană a cărţii lui K. Marx „Mizeria filozofiei" (K. Marx : „Mizeria filozofiei", Editura P.C.R., 1947, pag. 5—19). — *131.*

74 *Partidul socialist britanic* a luat fiinţă în 1911, la Manchester, în urma fuzionării Partidului social-democrat cu alte grupuri socialiste. Partidul socialist britanic a desfăşurat agitaţie în spiritul ideilor marxismului şi a fost un partid „neoportunist, *într-adevăr* independent de liberali" (V. I. Lenin. Opere, vol. 19, E.S.P.L.P. 1957, pag. 262). Dar faptul că avea puţini membri şi că legătura sa cu masele era slabă îi imprima un caracter oarecum sectar.

În perioada primului război mondial (1914—1918) s-a desfăşurat în rîndurile acestui partid o luptă înverşunată între curentul internaţionalist (W. Gallacher, A. Inkpin, J. MacLean, F. Rotstein şi alţii) şi curentul social-şovinist, în frunte cu Hyndman. În cadrul curentului internaţionalist existau unele elemente inconsecvente, care într-o serie de probleme se situau pe poziţii centriste.

În februarie 1916, un grup de activişti ai P.S.B. au întemeiat ziarul „The Call", care a jucat un rol important în opera de unire a internaţionaliştilor. În aprilie 1916, conferinţa anuală de la Salford a P.S.B. a condamnat poziţia social-şovină

www.dacoromanica.ro

a lui Hyndman şi a adepţilor săi ; ca urmare, aceştia s-au retras din partid.

Partidul socialist britanic a salutat Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie. Membrii săi au jucat un rol important în mişcarea oamenilor muncii din Anglia pentru apărarea Rusiei Sovietice împotriva intervenţiei străine. În 1919 majoritatea organizaţiilor locale ale partidului (98 contra 4) s-au pronunţat pentru aderarea la Internaţionala Comunistă.

Împreună cu Grupul comunist al unităţii, Partidul socialist britanic a avut rolul principal în constituirea Partidului Comunist al Marii Britanii. La primul congres de unificare, care a avut loc în 1920, majoritatea covîrşitoare a organizaţiilor locale ale P.S.B. au intrat în Partidul comunist. — *134.*

75 *Partidul muncitoresc independent din Anglia* — organizaţie reformistă, întemeiată în 1893 de conducătorii „noilor trade-unionuri" în condiţiile înviorării luptei greviste şi ale intensificării mişcării pentru independenţa clasei muncitoare din Anglia faţă de partidele burgheze. În P.M.I. au intrat membrii „noilor trade-unionuri" şi ai unor sindicate vechi, precum şi reprezentanţi ai intelectualităţii şi ai micii burghezii care se aflau sub influenţa fabienilor. În fruntea partidului se afla Keir Hardie. În programul P.M.I. figura lupta pentru proprietatea colectivă asupra tuturor mijloacelor de producţie, repartiţie şi schimb, introducerea zilei de lucru de 8 ore, interzicerea muncii copiilor, introducerea asigurărilor sociale şi a ajutoarelor de şomaj.

Chiar de la începutul apariţiei sale, P.M.I. s-a situat pe poziţii burghezo-reformiste, punînd accentul pe formele parlamentare de luptă şi pe înţelegerile parlamentare cu partidul liberal. Caracterizînd Partidul muncitoresc independent, Lenin scria că el este „în realitate un partid oportunist, întotdeauna dependent de burghezie" (Opere, vol. 29, E.S.P.L.P. 1956, pag. 479). — *134.*

76 Ideea oportunistă a creării unui *„larg partid muncitoresc"*, lansată în anii primei revoluţi ruse de P. B. Akselrod şi sprijinită de alţi menşevici de vază, consta în a convoca un aşa-zis „congres muncitoresc" al reprezentanţilor diferitelor organizaţii muncitoreşti şi de a înfiinţa la acest congres un partid muncitoresc legal din care să facă parte social-democraţii, socialiştii-revoluţionari şi anarhiştii. În fapt, aceasta ar fi însemnat lichidarea P.M.S.D.R. şi înlocuirea lui printr-o organizaţie fără partid. Bolşevicii au condamnat cu hotărîre ideea creării unui „larg partid muncitoresc". Critica ideii menşevice a „congresului muncitoresc" şi a creării „unui partid larg" a fost făcută de V. I. Lenin în următoarele lucrări : „Filistinism în mediul revoluţionar", „Criza menşevismului", „Luptătorii intelectuali împotriva dominaţiei intelectualilor", „Dezorientarea unora care s-au supărat (În jurul problemei congresului

www.dacoromanica.ro

muncitoresc)" (Opere complete, vol. 14, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 44—55, 152—176 ; vol. 15, pag. 173—177, 178—191). — *136*.

77 *Partidul liberal*, format în Anglia la sfîrșitul deceniului al 6-lea și în prima jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut, exprima interesele burgheziei comerciale și industriale. Liberalii, care în sistemul bipartid englez luaseră locul vechiului partid al whigilor, aveau de înfruntat rivalitatea partidului conservator. În secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea, partidul liberal a jucat un rol important în viața politică a țării. În anii 1905—1915, el a fost la putere ; în perioada 1916—1922, D. Lloyd George, liderul liberalilor, a condus un guvern de coaliție liberal-conservator. Căutînd să abată clasa muncitoare de pe calea luptei revoluționare, partidul liberal promova o politică de reformism liberal ; în același timp însă guvernul liberal nu se dădea în lături de la acte fățișe de violență, folosind trupele împotriva greviștilor. După primul război mondial, cînd rolul partidelor laburist și conservator a crescut, influența partidului liberal a scăzut considerabil. — *136*.

78 *Partidul conservator din Anglia* — partidul marii burghezii și al aristocrației funciare ; s-a format la sfîrșitul deceniului al 6-lea și la începutul deceniului al 7-lea ale secolului trecut, pe baza vechiului partid al torylor. Conservatorii au fost de multe ori la putere în Anglia. Guvernele conservatoare au promovat o politică de crîncenă reprimare a mișcării muncitorești și de asuprire a popoarelor din colonii. Partidul conservator a fost unul dintre inițiatorii și organizatorii intervenției militare în Rusia Sovietică (1918—1920), iar ulterior a pus la cale diverse provocări antisovietice. — *136*.

79 Este vorba de nota „Primul stadiu al alegerilor", apărută în ziarul „Reci" nr. 261 din 23 septembrie (6 octombrie) 1912. — *142*.

80 Este vorba de așa-numita lovitură de stat de la 3 iunie. În ziua de 3 (16) iunie 1907 a fost publicat manifestul țarului cu privire la dizolvarea Dumei a II-a de stat și la modificarea legii electorale. Noua lege sporea considerabil numărul deputaților de care îi alegeau moșierii, comercianții și industriașii și reducea de cîteva ori numărul, și așa destul de mic, al deputaților pe care îi alegeau țăranii și muncitorii. Aceasta constituia o încălcare brutală a manifestului din 17 octombrie 1905 și a Legii fundamentale din 1906, potrivit cărora guvernul nu putea emite legi fără aprobarea Dumei de stat.

Noua lege electorală prevedea că în curia proprietarilor funciari se alegea un delegat la 230 de alegători, în curia I orășenească un delegat la o mie de alegători, în curia a II-a orășenească la 15 000 de alegători, în curia țărănească la

www.dacoromanica.ro

60 000 de alegători, iar în curia muncitorească la 125 000 de alegători. Moşierimea şi burghezia alegeau 65% din numărul total al delegaţilor, ţărănimea 22% (înainte 42%), iar muncitorii 2% (înainte 4%). Legea priva de drept de vot populaţia băştinaşă din Rusia asiatică şi popoarele tiurce din guberniile Astrahan şi Stavropol, reducînd totodată la jumătate numărul reprezentanţilor populaţiei din Polonia şi din Caucaz. În toată Rusia erau lipsite de drept de vot persoanele care nu cunoşteau limba rusă. Aleasă pe baza acestei legi, Duma a III-a de stat, întrunită la 1 (14) noiembrie 1907, avea o componenţă ultrareacţionară-octombristă.

Lovitura de stat de la 3 iunie a constituit începutul perioadei reacţiunii stolîpiniste. — *143.*

81 Vezi K. Marx. „Critica programului de la Gotha", Editura politică, 1959, ediţia a II-a, pag. 28. — *144.*

82 Este vorba de următorul fapt. Luînd cuvîntul în ziua de 2 (15) decembrie 1911, în şedinţa a 35-a a Dumei, cu prilejul dezbaterii proiectului de lege pentru modificarea legii serviciului militar, A. A. Voiloşnikov, membru al fracţiunii social-democrate din Duma a III-a de stat, a calificat armata ţaristă drept o armată poliţienească şi a cerut ca armata permanentă să fie înlocuită prin înarmarea întregului popor. Pentru aceste cuvinte, preşedintele Dumei a propus ca Voiloşnikov să fie exclus de la 5 şedinţe. După ce Voiloşnikov a luat a doua oară cuvîntul în aceeaşi şedinţă, el a fost exclus de la 15 şedinţe. Cadeţii au votat pentru prima propunere a preşedintelui. — *147.*

83 Chemarea C.C. al P.M.S.D.R. *„Către toţi cetăţenii din Rusia"*, scrisă de V. I. Lenin la începutul lunii octombrie 1912, a fost publicată într-o foaie volantă scoasă de C.C. al P.M.S.D.R. La 10 (23) octombrie, V. I. Lenin a trimis această chemare lui C. Huysmans, secretarul Biroului socialist internaţional, cu rugămintea de a o comunica secretarilor partidelor social-democrate şi de a remite presei textul acestui document. Curînd după aceea, chemarea „Către toţi cetăţenii din Rusia" a fost publicată în limba germană în ziarele „Leipziger Volkszeitung" şi „Vorwärts", în limba franceză în ziarul belgian „Le Peuple" şi în limbile franceză, germană şi engleză în buletinul periodic al Biroului socialist internaţional. Chemarea C.C. al P.M.S.D.R. a fost editată, de asemenea, de Comitetul organizaţiei din străinătate a P.M.S.D.R. şi a apărut ca supliment special la ziarul „Soţial-Demokrat" nr. 28—29 din 5 (18) noiembrie 1912. — *148.*

84 *Primul război balcanic (octombrie 1912 — mai 1913)* — războiul dintre Turcia şi ţările Alianţei balcanice: Bulgaria, Serbia, Muntenegru şi Grecia. Războiul s-a încheiat cu în-

www.dacoromanica.ro

frîngerea Turciei, care prin Tratatul de pace de la Londra şi-a pierdut aproape toate posesiunile din Balcani. Regiunile slave Macedonia şi Tracia au fost eliberate. Poporul albanez şi-a dobîndit independenţa de stat. Cu toate că în acest război monarhiile şi burghezia din ţările balcanice au urmărit scopuri dinastice, de cotropire, el a avut totuşi, în ansamblu, un caracter progresist, deoarece a desăvîrşit eliberarea popoarelor balcanice de sub jugul turcesc şi a dat o lovitură rămăşiţelor feudalismului. V. I. Lenin considera că primul război balcanic a fost „o verigă în lanţul evenimentelor pe arena mondială care marchează prăbuşirea rînduielilor medievale în Asia şi în Europa de răsărit" (Opere, vol. 19, E.S.P.L.P. 1957, pag. 19). — *148.*

85 „*Russkoe Slovo*" — cotidian; a apărut la Moscova începînd din 1895 (primul număr, de probă, a apărut în 1894); editorul ziarului era I. D. Sîtin. Deşi formal era un ziar independent, el apăra interesele burgheziei ruse de pe poziţii liberale moderate. „Russkoe Slovo" cuprindea numeroase şi variate informaţii. El a fost primul ziar din Rusia care a avut corespondenţi proprii în toate oraşele mari ale ţării şi în numeroase capitale ale lumii.

În noiembrie 1917, pentru publicarea unor ştiri antisovietice calomnioase, ziarul a fost interzis. Începînd din ianuarie 1918, el a apărut cîtva timp sub denumirile de „Novoe Slovo" şi „Naşe Slovo"; în iulie 1918 a fost definitiv interzis. — *151.*

86 Cuvintele slujnicii Liza din comedia „Prea multă minte strică" de A. S. Griboedov (A. S. Griboedov. „Prea multă minte strică", Opere, ed. rusă, 1956, pag. 31). — *156.*

87 „*Zvezda*" — ziar bolşevic legal; a apărut la Petersburg de la 16 (29) decembrie 1910 pînă la 22 aprilie (5 mai) 1912. La început apărea săptămînal; apoi, de la 21 ianuarie (3 februarie) 1912, a început să apară de 2 ori pe săptămînă, iar de la 8 (21) martie 1912 de 3 ori pe săptămînă. Continuarea directă a ziarului „Zvezda" a fost „Nevskaia Zvezda", care a început să apară în urma confiscărilor frecvente ale ziarului „Zvezda". Tirajul ziarului „Zvezda" era, la începutul apariţiei lui, de 7 000—10 000 de exemplare. În timpul evenimentelor de la Lena din 1912, el a ajuns la 50 000—60 000 de exemplare.

Îndrumătorul ideologic al ziarului „Zvezda" era V. I. Lenin, care purta corespondenţă cu membrii redacţiei, îndruma munca lor, critica greşelile, îndeosebi în prima perioadă a existenţei ziarului „Zvezda", cînd din redacţie făceau parte şi menşevici-partiiţi, şi lupta pentru ca ziarul să aibă o orientare consecvent marxistă. În „Zvezda" şi în „Nevskaia Zvezda" au fost publicate circa 50 de articole ale lui Lenin, semnate: V. Ilin, V. F., V. Frei, F. L—ko, K. T., T., B. K., M. Ş., P. P., R. Silin, R. S., B. G., Un sceptic neliberal, K. F., F. F., M. M. etc.

O vastă muncă organizatorică şi redacţională au depus la

www.dacoromanica.ro

„Zvezda" N. N. Baturin, N. G. Poletaev, K. S. Eremeev şi M. S. Olminski. Au colaborat activ la acest ziar V. D. Bonci-Bruevici, Demian Bednîi şi alţii. La invitaţia lui Lenin a colaborat la „Zvezda" şi a A. M. Gorki. În „Zvezda" au fost publicate o serie de articole ale lui G. V. Plehanov.

Sub conducerea lui Lenin, „Zvezda" a devenit un ziar marxist combativ. El apăra şi propaga principiile marxismului revoluţionar, lupta împotriva lichidatorismului şi otzovismului, pentru întărirea partidului marxist, pentru alianţa revoluţionară dintre clasa muncitoare şi ţărănime; el a susţinut platforma electorală a bolşevicilor în alegerile pentru Duma a IV-a de stat. „Zvezda" publica cuvîntările rostite de membrii fracţiunii social-democrate din Dumă şi interpelările făcute în Dumă de fracţiune. Ziarul a dus o luptă activă pentru înfăptuirea hotărîrilor Conferinţei a VI-a generale (de la Praga) a P.M.S.D.R.

„Zvezda" a stabilit legături strînse, permanente cu muncitorii din fabrici şi din uzine; la rubrica consacrată mişcării muncitoreşti, ziarul publica materiale în care erau dezbătute nevoile imediate ale muncitorilor. „Zvezda" se bucura de mare prestigiu în rîndurile muncitorilor din Rusia. În primăvara anului 1912, cînd mişcarea muncitorească a luat un mare avînt, rolul ziarului „Zvezda" a crescut extrem de mult. S-a extins îndeosebi rubrica cronicii muncitoreşti, în care se publicau ştiri cu privire la evenimentele de la Lena. În ziar apăreau numeroase ştiri cu privire la grevele, demonstraţiile şi mitingurile care aveau loc în diferite oraşe ale Rusiei, se publicau scrisori primite de la muncitori, rezoluţii de protest împotriva masacrului de la Lena, adoptate la adunările ţinute de muncitorii din fabrici şi din uzine.

Redacţia ziarului era nevoită să-şi desfăşoare activitatea în condiţiile unei prigoane permanente din partea cîrmuirii ţariste: confiscări de tiraje, amenzi, suspendarea ziarului, arestări de redactori. În timpul evenimentelor de la Lena din 1912, autorităţile confiscau fiecare număr al ziarului, dar o parte din tiraj se difuza totuşi în rîndurile muncitorilor înainte de confiscare.

Ziarul „Zvezda" era destinat păturilor înaintate ale proletariatului. Se simţea însă nevoia creării unui cotidian bolşevic de masă. „Zvezda" a avut un rol de seamă în propagarea ideii creării unui asemenea organ. Colecta de fonduri iniţiată de redacţia ziarului „Zvezda" pentru crearea unui cotidian muncitoresc s-a bucurat de sprijinul larg al maselor muncitoreşti. „Zvezda" îşi informa cu regularitate cititorii asupra participării muncitorilor la această colectă şi publica dări de seamă cu privire la sumele vărsate la fondul pentru crearea noului organ de presă. Ziarul „Zvezda" a pregătit crearea ziarului bolşevic legal de masă „Pravda". — *158*.

88 Întrevederea lui P. N. Miliukov cu ministrul de externe, S. D. Sazonov, în timpul căreia a fost discutată politica gu-

www.dacoromanica.ro

vernului țarist în Balcani, a avut loc la sfîrșitul lunii septembrie sau la începutul lunii octombrie 1912. După cum relatau ziarele, „ministrul de externe a fost foarte mulțumit de toate părerile exprimate de interlocutorul său". — *160.*

89 „*The Daily Chronicle*" — ziar al burgheziei imperialiste engleze ; a apărut la Londra din 1855 pînă în 1930. — *173.*

90 Aici este citată rezoluția Congresului al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. „Despre atitudinea față de partidele neproletare" (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, E.S.P.L.P. 1954, pag. 168). — *175.*

91 Vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, E.S.P.L.P. 1954, pag. 40. — *186.*

92 Este vorba de *Conferința a cincea (generală) a P.M.S.D.R.*, ținută la Paris între 21 și 27 decembrie 1908 (3 și 9 ianuarie 1909). La conferință au participat 16 delegați cu drept de vot deliberativ, dintre care 5 bolșevici (2 din partea Regiunii industriale centrale, 2 din partea organizației din Petersburg și 1 din partea organizației din Ural), 3 menșevici cu mandate din partea Comitetului regional din Caucaz, 5 social-democrați polonezi și 3 bundiști. Delegații bolșevici, care activau nemijlocit în Rusia, reprezentau cele mai mari organizații de partid ale P.M.S.D.R. Delegația menșevică, care obținuse mandatele prin diverse falsuri, era formată din oameni care trăiau în străinătate și nu aveau legături cu munca de partid din Rusia. Delegația social-democrației poloneze i-a sprijinit la conferință pe bolșevici. Bundiștii i-au urmat în multe probleme pe menșevicii lichidatori.

Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme : 1) Rapoartele C.C. al P.M.S.D.R., C.C. al Social-democrației poloneze, C.C. al Bundului, organizației din Petersburg, organizației din Moscova și Regiunii industriale centrale, organizației din Ural, organizației din Caucaz ; 2) Situația politică actuală și sarcinile partidului ; 3) Despre fracțiunea social-democrată din Dumă ; 4) Probleme organizatorice legate de condițiile politice schimbate ; 5) Unificarea organizațiilor locale cu organizațiile naționale ; 6) Probleme ale muncii din străinătate.

În toate problemele dezbătute la această conferință, bolșevicii au dus o luptă înverșunată împotriva menșevicilor lichidatori și partizanilor lor. Conferința a condamnat cu asprime lichidatorismul ca un curent oportunist și a cerut să se ducă pe plan ideologic și organizatoric o luptă cît mai energică împotriva încercărilor de a lichida partidul. În același timp a fost dată o lovitură și otzoviștilor, pe care Lenin i-a înfierat ca „lichidatori de-a-ndoaselea"

www.dacoromanica.ro

În centrul lucrărilor conferinței a stat raportul lui V. I. Lenin „Cu privire la momentul actual și la sarcinile partidului". Bolșevicii acordau o mare importanță acestei probleme, întrucît conferința urma să stabilească linia tactică corespunzătoare condițiilor grele ale muncii partidului în anii reacțiunii. Menșevicii au încercat să scoată această problemă de pe ordinea de zi a conferinței, dar nu au reușit. Conferința a adoptat, cu unele modificări neînsemnate, rezoluția propusă de Lenin (vezi Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 335—338).

În rezoluția „Despre fracțiunea social-democrată din Dumă", prezentată de bolșevici și adoptată de conferință, a fost criticată activitatea fracțiunii și au fost indicate sarcinile ei concrete.

În cadrul discuțiilor cu privire la problema organizatorică, bolșevicii au arătat — în proiectul lor de rezoluție — că partidul trebuie să acorde o atenție deosebită creării de organizații ilegale ale partidului și întăririi lor, folosind pentru munca în rîndurile maselor o rețea largă de asociații legale. Menșevicii, dimpotrivă, urmăreau în fapt lichidarea partidului ilegal și încetarea oricărei activități revoluționare.

Conferința a adoptat „Directivele pentru comisia pentru problema organizatorică", prezentate de Lenin (vezi op. cit., pag. 339), și a numit o comisie pentru elaborarea unei rezoluții. Comisia și, apoi, conferința au adoptat proiectul de rezoluție propus de bolșevici.

În rezoluția cu privire la unificarea organizațiilor naționale cu organizațiile locale, adoptată de conferință, a fost respins cu hotărîre principiul federalismului, susținut de bundiști, care cereau ca în partid muncitorii să fie împărțiți după criteriul național.

În cursul dezbaterilor cu privire la activitatea Comitetului Central, menșevicii au propus ca sediul C.C. să fie mutat în Rusia și ca Biroul din străinătate al C.C. să fie desființat. Aceste proiecte de rezoluții lichidatoriste au fost respinse. Conferința a adoptat o rezoluție cu privire la activitatea Comitetului Central, în care se declara că e „folositoare și necesară existența în străinătate a unei reprezentanțe a întregului partid, sub forma Biroului din străinătate al Comitetului Central". În privința Organului Central a fost de asemenea adoptată rezoluția propusă de bolșevici; propunerea menșevicilor ca Organul Central să fie editat în Rusia a fost respinsă.

Apreciind însemnătatea acestei conferințe, Lenin scria: „Conferința generală a P.M.S.D.R., care a avut loc de curînd, scoate partidul la drum și reprezintă, indiscutabil, un punct de cotitură în dezvoltarea mișcării muncitorești din Rusia după victoria contrarevoluției" (op. cit., pag. 365). — *191.*

www.dacoromanica.ro

93 *Plenara C.C. al P.M.S.D.R.* cunoscută sub denumirea de „plenara de unificare" a avut loc în zilele de 2—23 ianuarie (15 ianuarie—5 februarie) 1910, la Paris.

Problema căilor şi a metodelor de întărire a partidului şi a unităţii lui s-a pus cu deosebită stringenţă în toamna anului 1909. În noiembrie 1909, V. I. Lenin a formulat, în conformitate cu o hotărîre adoptată de Consfătuirea redacţiei lărgite a ziarului „Proletarii", un plan de apropiere, de alcătuire a unui bloc între bolşevici şi menşevicii-partiiţi în vederea luptei comune împotriva lichidatorilor şi otzoviştilor. În opoziţie cu planul întocmit de Lenin, împăciuitoriştii G. E. Zinoviev, L. B. Kamenev şi A. I. Rîkov preconizau unirea bolşevicilor cu menşevicii-golosişti (lichidatori) şi cu troţkiştii, ceea ce însemna în fapt lichidarea partidului bolşevic. Au dat dovadă de şovăieli împăciuitoriste şi I. F. Dubrovinski şi V. P. Noghin, membri ai Comitetului Central. Întrucît situaţia ce se crease în partid şi în Rusia reclama imperios o soluţionare a problemelor legate de unificarea forţelor partidului, bolşevicii au trimis la 1 (14) noiembrie 1909 Biroului din străinătate al Comitetului Central o declaraţie în care arătau că trebuie convocată în cel mai scurt timp o plenară a Comitetului Central.

La lucrările plenarei din ianuarie a Comitetului Central au participat reprezentanţi ai tuturor fracţiunilor şi grupărilor, precum şi reprezentanţi ai organizaţiilor social-democrate naţionale. Majoritatea în cadrul plenarei au avut-o împăciuitoriştii.

Lenin a dus la această plenară o luptă dîrză împotriva oportuniştilor şi împăciuitoriştilor, străduindu-se să obţină o condamnare hotărîtă a lichidatorismului şi otzovismului şi promovînd o linie de apropiere între bolşevici şi menşevicii-partiiţi. Caracterizînd atmosfera în care au decurs lucrările plenarei, Lenin îi scria mai tîrziu lui A. M. Gorki: „trei săptămîni de chin, de tocire a nervilor, să le ia toţi dracii!" (Opere, vol. 34, E.S.P.L.P. 1958, pag. 428).

Pe ordinea de zi a plenarei figurau următoarele puncte: 1) Darea de seamă a Biroului din Rusia al Comitetului Central; 2) Darea de seamă a Biroului din străinătate al C.C.; 3) Darea de seamă a redacţiei Organului Central; 4) Rapoartele comitetelor centrale ale partidelor social-democrate naţionale; 5) Starea de lucruri din partid; 6) Cu privire la convocarea unei conferinţe ordinare a partidului; 7) Statutul C.C. al P.M.S.D.R. etc.

La discuţiile în legătură cu principalul punct de pe ordinea de zi — cu privire la starea de lucruri din partid —, menşevicii-golosişti, care la plenară acţionau în bloc cu vperediştii şi erau sprijiniţi de troţkişti, au căutat să apere lichidatorismul şi otzovismul. Dar, cu toate că împăciuitoriştii şi reprezentanţii organizaţiilor naţionale, sub presiunea menşevicilor-golosişti, a vperediştilor şi troţkiştilor, au consimţit ca în rezoluţia „Cu privire la starea de lucruri din partid" să nu li se spună lichi-

www.dacoromanica.ro

datorilor şi otzoviştilor pe nume, plenara, la stăruinţa lui Lenin, a condamnat lichidatorismul şi otzovismul, declarîndu-le curente periculoase care trebuie combătute cu toată energia.

Apreciind însemnătatea plenarei din ianuarie, Lenin a arătat că ea a fixat definitiv linia tactică a partidului în perioada contrarevoluţiei şi, dezvoltînd rezoluţia Conferinţei a V-a P.M.S.D.R. (Conferinţa generală din 1908), a calificat lichidatorismul şi otzovismul drept manifestări ale influenţei exercitate de burghezie asupra proletariatului. Plenara a arătat totodată că problema necesităţii de a se crea o unitate reală în rîndurile partidului se pune în strînsă legătură cu sarcinile politice-ideologice ale partidului în perioada istorică dată.

În acelaşi timp, Lenin a condamnat cu toată tăria hotărîrile împăciuitoriste adoptate de plenară. Împotriva punctului de vedere susţinut de Lenin, împăciuitoriştii, în alianţă cu Troţki, au ales în instituţiile centrale ale partidului nu menşevici-partiiţi, ci menşevici-golosişti (lichidatori). Plenara a hotărît să acorde un ajutor bănesc ziarului lui Troţki, „Pravda" de la Viena, şi a delegat în redacţia acestui ziar un reprezentant al Comitetului Central. Grupul „Vpered" a fost recunoscut ca grup editorial al partidului. A fost dizolvat Centrul bolşevic şi s-a hotărît ca ziarul „Proletarii" să-şi înceteze apariţia ; o parte din bunurile deţinute de bolşevici urmau să fie transmise Comitetului Central, iar restul să fie date în custodia unor terţe persoane (K. Kautsky, F. Mehring, C. Zetkin), care în decurs de doi ani trebuiau să le predea Comitetului Central cu condiţia ca menşevicii-golosişti să-şi lichideze între timp centrul fracţionist şi să înceteze editarea ziarului lor fracţionist. În rezoluţia „Cu privire la centrele fracţioniste", plenara a stabilit că „interesele partidului şi ale unităţii lui cer ca în viitorul cel mai apropiat «*Golos Soţial-Demokrata*» să-şi înceteze apariţia". În acelaşi timp însă, scria Lenin, plenara s-a mulţumit cu promisiunile verbale ale golosiştilor (lichidatorilor) şi ale vperediştilor că-şi vor dizolva fracţiunile şi că vor înceta editarea publicaţiilor lor fracţioniste.

Hotărîrile împăciuitoriste ale plenarei au făcut jocul lichidatorilor şi al otzoviştilor şi au adus mari prejudicii partidului. Menşevicii-golosişti, vperediştii şi troţkiştii au refuzat să se supună hotărîrilor plenarei. „Golos Soţial-Demokrata" nu şi-a încetat apariţia. Lichidatorii au început să publice în Rusia un ziar al lor legal, „Naşa Zarea", la care colaborau golosişti. Nici grupul „Vpered" nu şi-a încetat activitatea lui scizionistă. Redacţia „Pravdei" troţkiste a refuzat să se supună controlului Comitetului Central. Pătrunzînd în instituţiile centrale ale partidului, menşevicii-lichidatori au căutat să saboteze activitatea lor şi munca organizaţiilor locale de partid.

În această situaţie, bolşevicii au declarat în toamna anului 1910 că nu se consideră legaţi prin acordul intervenit între fracţiuni la plenara din ianuarie. Bolşevicii au început să scoată un organ de presă al lor, „Raboceaia Gazeta", străduindu-se

www.dacoromanica.ro

totodată să obţină convocarea unei noi plenare şi cerînd să li se înapoieze bunurile şi fondurile băneşti pe care le transmiseseră în mod condiţionat Comitetului Central.

Procesele-verbale ale plenarei din ianuarie n-au fost găsite. Lucrările plenarei, lupta ce s-a desfăşurat în cadrul ei împotriva lichidatorilor, vperediştilor, troţkiştilor şi împăciuitoriştilor sînt amănunţit comentate în articolul lui V. I. Lenin „Însemnările unui publicist" (vezi Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 255—324). — *191.*

94 *„Dnevnik Soţial-Demokrata"* — publicaţie cu caracter neperiodic, editată de G. V. Plehanov, la Geneva, din martie 1905 pînă în aprilie 1912 (cu mari întreruperi). Au apărut 16 numere. Editarea ei a fost reluată în 1916 la Petrograd, dar n-a apărut decît un singur număr.

În primele 8 numere (1905—1906), Plehanov a propagat concepţii menşevice ultraoportuniste, a susţinut ideea unui bloc al social-democraţiei cu burghezia liberală, a contestat necesitatea alianţei dintre proletariat şi ţărănime şi a condamnat insurecţia armată din decembrie.

În numerele 9—16 ale publicaţiei „Dnevnik Soţial-Demokrata", apărute în 1909—1912, Plehanov s-a ridicat împotriva menşevicilor-lichidatori şi a luat apărarea organizaţiilor de partid ilegale. Dar în problemele fundamentale ale tacticii el a continuat să se situeze pe poziţii menşevice. În nr. 1 din 1916 al publicaţiei „Dnevnik Soţial-Demokrata" au fost clar exprimate concepţiile social-şovine ale lui G. V. Plehanov. — *191.*

95 *„Socialiştii-populişti"* — membrii Partidului socialist-populist al muncii, partid mic-burghez care s-a desprins din aripa dreaptă a partidului socialist-revoluţionar (partidul eserilor) în 1906. Socialiştii-populişti se pronunţau pentru un bloc cu cadeţii. Lenin îi numea „social-cadeţi", „oportunişti mic-burghezi", „menşevicii eserilor", pentru că oscilau între cadeţi şi eseri; el sublinia că acest partid „se deosebeşte prea puţin de cadeţi, deoarece şterge din program atît republica cît şi trecerea întregului pămînt în mîinile ţărănimii" (Opere complete, vol. 14, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 24). În fruntea acestui partid au stat A. V. Peşehonov, N. F. Annenski, V. A. Meakotin şi alţii. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, Partidul „socialiştilor-populişti" a fuzionat cu trudovicii, a sprijinit activ Guvernul provizoriu burghez, trimiţînd reprezentanţi ai săi în acest guvern. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, socialiştii-populişti au participat la comploturile contrarevoluţionare şi la acţiunile armate îndreptate împotriva Puterii sovietice. Partidul lor şi-a încetat existenţa în perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil. — *197.*

www.dacoromanica.ro

96 „*Russkoe Bogatstvo*" — revistă lunară ; a apărut la Petersburg din 1876 pînă în 1918. La începutul ultimului deceniu al secolului al XIX-lea a trecut în mîinile narodnicilor liberali, în frunte cu N. K. Mihailovski. În jurul ei s-au grupat publicişti care ulterior au devenit membri de vază ai partidului socialiştilor revoluţionari, ai partidului „socialiştilor-populişti" şi ai grupurilor de trudovici din Dumele de stat. Începînd din 1906, „Russkoe Bogatstvo" a devenit organul Partidului socialiştilor populişti, partid cu caracter semicadet. — *197.*

97 „*Proletarii*" — ziar bolşevic ilegal. A apărut de la 21 august (3 septembrie) 1906 pînă la 28 noiembrie (11 decembrie) 1909, sub îngrijirea lui V. *I.* Lenin ; au apărut 50 de numere. La munca redacţiei au participat activ M. F. Vladimirski, V. V. Vorovski, A. V. Lunacearski, I. F. Dubrovinski ; de partea tehnică a editării ziarului s-au ocupat A. G. Şlihter, E. S. Şlihter ş.a. Primele 20 de numere au fost pregătite pentru tipar şi culese la Vîborg (ziarul se tipărea la Petersburg de pe matriţele primite de la Vîborg ; din motive conspirative, ziarul cuprindea menţiunea că apare la Moscova). Deoarece editarea unui organ ilegal în Rusia devenise extrem de dificilă, în urma unei hotărîri a Comitetului din Petersburg şi a Comitetului din Moscova ale P.M.S.D.R. redacţia a trecut la editarea ziarului în străinătate (nr. 21—40 au apărut la Geneva, iar nr. 41—50 la Paris).

Ziarul „Proletarii" a fost de fapt Organul Central al bolşevicilor. Toată munca de bază din cadrul redacţiei ziarului „Proletarii" era îndeplinită de Lenin. Majoritatea numerelor ziarului conţin cîte 2 şi mai multe articole scrise de el. În „Proletarii" au fost publicate peste 100 de articole şi note scrise de Lenin în principalele probleme ale luptei revoluţionare a clasei muncitoare. În coloanele lui erau amplu dezbătute probleme de tactică şi de politică generală, se publicau rapoartele de activitate ale Comitetului Central al P.M.S.D.R., hotărîrile conferinţelor de partid şi ale plenarelor C.C., scrisorile Comitetului Central în legătură cu diferite probleme ale muncii de partid, precum şi o serie de alte documente. În suplimentul la nr. 46 al ziarului „Proletarii" au fost publicate înştiinţarea cu privire la consfătuirea lărgită a redacţiei acestui ziar, care a avut loc la Paris între 8 şi 17 (21 şi 30) iunie 1909, precum şi rezoluţiile adoptate de consfătuire. Ziarul întreţinea strînse legături cu organizaţiile locale de partid.

În anii reacţiunii stolîpiniste, „Proletarii" a jucat un rol important în menţinerea şi în consolidarea organizaţiilor bolşevice, în lupta împotriva lichidatorilor, otzoviştilor, ultimatiştilor şi ziditorilor de dumnezeu.

În conformitate cu hotărîrile plenarei C.C. al P.M.S.D.R. din ianuarie 1910, ziarul şi-a încetat apariţia. — *197.*

www.dacoromanica.ro

98 „*Delo Jizni*" — revistă legală, organul de presă al menşevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg în perioada ianuarie-octombrie 1911. Au apărut 9 numere. — *200.*

99 *Partidul naţional progresist din S.U.A.* s-a constituit în vara anului 1912, în ajunul alegerilor prezidenţiale, desprinzîndu-se din Partidul republican. Congresul noului partid, care şi-a început lucrările în ziua de 5 august 1912 la Chicago, l-a desemnat pe Th. Roosevelt candidat în alegerile prezidenţiale. Programul partidului, întocmit în aşa fel încît să capteze voturile marilor mase de alegători, cuprindea revendicări ca: democratizarea sistemului electoral, controlul asupra trusturilor, introducerea zilei de lucru de 8 ore, asigurarea minimului de trai pentru muncitori etc. Acest program de demagogie socială şi de reformism liberal i-a asigurat lui Roosevelt voturile unei părţi considerabile a burgheziei mici şi mijlocii, precum şi voturile unei părţi a muncitorilor, astfel încît în alegerile prezidenţiale din toamna anului 1912 Roosevelt a întrunit 4 119 000 de voturi, ocupînd locul al doilea. Partidul naţional progresist a dăinuit pînă în 1916. — *208.*

100 *Partidul republican din S.U.A.* a luat fiinţă în 1854, fiind alcătuit din elemente antisclavagiste care s-au unit pentru a pune stavilă pretenţiilor tot mai mari ale plantatorilor din Sud. Exprimînd interesele burgheziei industriale din Nord şi bucurîndu-se în acea perioadă de sprijinul fermierilor şi al muncitorilor, Partidul republican îşi propunea să lichideze puterea politică a proprietarilor de sclavi, să limiteze şi să desfiinţeze treptat sclavia şi să acorde gratuit fermierilor pămînturi în regiunile din Vest, în vederea populării acestora din urmă. In 1860, A. Lincoln, candidatul partidului republican, a fost ales preşedinte al S.U.A. După războiul civil din S.U.A. (1861—1865), partidul republican s-a manifestat ca exponent al intereselor marii burghezii industriale şi financiare. În perioada imperialismului, el devine partidul capitalului monopolist şi promovează activ politica agresivă şi antipopulară a imperialismului american. — *208.*

101 *Războiul civil din S.U.A.* — războiul dintre statele nordice, progresiste sub raport economic şi social, şi statele sudice, sclavagiste, care porniseră o rebeliune. Semnalul pentru rebeliune l-a constituit alegerea în 1860 a lui A. Lincoln, candidatul partidului republican şi adversar al sclaviei, în postul de preşedinte al S.U.A. În decembrie, statul Carolina de Sud a declarat că se retrage din Uniune. Exemplul său a fost urmat de celelalte state sclavagiste. Acţiunile militare au început în aprilie 1861.

Din partea statelor nordice, războiul a avut un caracter progresist, revoluţionar. Momentul de cotitură în desfăşurarea războiului l-a constituit proclamaţia cu privire la eliberarea

www.dacoromanica.ro

sclavilor negri, emisă de guvernul lui A. Lincoln în septembrie 1862. Un rol foarte important au avut, de asemenea, adoptarea legii cu privire la homestead (lotul de pămînt gratuit), epurarea armatei şi a aparatului de stat de elementele trădătoare, admiterea negrilor în armată, suspendarea ziarelor reacţionare şi alte măsuri cu caracter revoluţionar-democratic. Adoptarea metodelor revoluţionare de ducere a războiului a adus Nordului victoria în războiul civil. În aprilie 1865 trupele sudicilor au fost înfrînte.

Rolul hotărîtor în înfrîngerea militară a plantatorilor sclavagişti l-au avut masele populare: muncitorii, fermierii, populaţia de culoare. Orînduirea socială mai progresistă şi superioritatea considerabilă în ceea ce priveşte resursele economice şi umane au asigurat victoria statelor nordice. În urma războiului civil a fost netezită calea pentru dezvoltarea impetuoasă a capitalismului în S.U.A. — *208*.

102 *Partidul democrat din S.U.A.* a luat fiinţă în 1828, ca partid al proprietarilor de sclavi şi al unor grupuri ale burgheziei care erau legate de ei; în rîndurile acestui partid se aflau de asemenea mulţi fermieri şi reprezentanţi ai micii burghezii de la oraşe. Ulterior el a devenit partidul marilor plantatori sclavagişti şi al unei părţi a marii burghezii. După războiul civil din S.U.A. (1861—1865), partidul democrat se apropie tot mai mult de poziţiile partidului republican. În perioada imperialismului, partidul democrat devine, ca şi partidul republican, un partid al capitalului monopolist şi promovează activ politica agresivă şi antipopulară a imperialismului american. — *208*.

103 Tezele lui V. I. Lenin „*Cu privire la unele cuvîntări ale deputaţilor muncitorimii*" au stat la baza declaraţiei fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat. Manuscrisul tezelor nu s-a păstrat în întregime.

Adoptarea declaraţiei a fost precedată de o luptă înverşunată între deputaţii bolşevici şi cei şapte membri menşevici ai fracţiunii. În amintirile sale, bolşevicul A. E. Badaev, membru al fracţiunii social-democrate, scria: „Fracţiunea noastră a consacrat o serie de şedinţe discutării declaraţiei, care a început încă înainte de deschiderea Dumei. Discuţiile erau extrem de aprinse şi se prelungeau adesea pînă noaptea tîrziu. De ambele părţi au participat la elaborarea declaraţiei, în afară de deputaţi, o serie de activişti de partid care se aflau pe atunci la Petersburg... După o îndelungată luptă înverşunată, după o serie de ciocniri violente cu menşevicii, am obţinut, în sfîrşit, ca în textul declaraţiei să fie incluse toate revendicările principale ale bolşevicilor" (A. Badaev. „Bolşevicii în Duma de stat. Amintiri", Moscova, 1954, pag. 67).

În conformitate cu indicaţiile date de Lenin, în textul declaraţiei au fost introduse aproape toate punctele principale

www.dacoromanica.ro

din programul-minimum. În același timp însă, menșevicii au izbutit să includă și un punct cuprinzînd revendicarea autonomiei național-culturale. Declarația fracțiunii social-democrate a fost citată în ședința Dumei de stat din 7 (20) decembrie 1912.

La 8 (21) decembrie 1912 a fost publicată în „Pravda" stenograma acestei ședințe a Dumei, cuprinzînd și textul declarației. Pentru publicarea declarației, acest număr al „Pravdei" a fost confiscat, iar redactorul responsabil al ziarului a fost deferit justiției. — *213.*

104 *Congresul socialist internațional extraordinar al Internaționalei a II-a* a avut loc la Basel în zilele de 24—25 noiembrie 1912. Congresul a fost convocat pentru a se lua hotărîri în problema luptei împotriva primejdiei iminente a unui război imperialist mondial, primejdie care crescuse și mai mult după izbucnirea primului război balcanic. La congres au participat 555 de delegați. C.C. al P.M.S.D.R. a trimis 6 delegați.

În ziua deschiderii congresului a avut loc o mare manifestație antirăzboinică și un miting internațional de protest împotriva războiului. A doua zi, la 25 noiembrie, congresul a adoptat în unanimitate un manifest cu privire la război

În acest manifest popoarele erau avertizate că a crescut pericolul unui război mondial. „În orice moment — se spunea în manifest — marile popoare europene pot fi aruncate unele împotriva altora; această crimă împotriva umanității și a rațiunii nu poate fi justificată prin nici un fel de pretinse interese naționale... Ar fi o nebunie dacă guvernele n-ar înțelege că însăși ideea monstruozității unui război mondial e de natură să stîrnească indignarea și revolta clasei muncitoare. Proletariatul consideră că este o crimă ca oamenii să se ucidă unii pe alții pentru profiturile capitaliștilor, pentru ambițiile dinastiilor, pentru că așa prevăd tratatele diplomatice secrete" (vezi „Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel am 24. und 25. November 1912". Berlin, 1912, S. 23, 26).

Manifestul dezvăluia țelurile tîlhărești ale războiului pe care îl pregăteau imperialiștii și chema pe muncitorii din toate țările să lupte cu hotărîre pentru pace, împotriva pericolului de război, „să opună imperialismului capitalist forța solidarității internaționale a proletariatului". În cazul izbucnirii unui război imperialist, manifestul recomanda socialiștilor să folosească în interesul luptei pentru revoluția socialistă criza economică și politică provocată de război.

Conducătorii Internaționalei a II-a (Kautsky, Vandervelde și alții) au votat la congres pentru adoptarea manifestului împotriva războiului. Pentru ei însă manifestul nu era decît un petic de hîrtie; nici unul dintre liderii oportuniști ai Internaționalei a II-a nu intenționa să traducă în fapt hotărîrea Congresului de la Basel. O dată cu izbucnirea primului război mondial, ei au dat uitării Manifestul de la Basel și au trecut de partea guvernelor imperialiste din țările lor. — *214.*

www.dacoromanica.ro

105 Este vorba de frămîntările care au avut loc printre deţinuţii politici de la închisorile din Kutomara şi Algaci. Ele au început în august 1912, în urma unei dispoziţii a guvernatorului militar al Transbaikaliei ca deţinuţilor politici din penitenciarele de la Nercinsk să li se aplice regimul din închisorile militare. În semn de protest, deţinuţii politici de la închisoarea din Kutomara au declarat greva foamei pe timp de 15 zile. Ca răspuns la aceasta, direcţia închisorii a procedat la maltratarea în masă a deţinuţilor. Aduşi la desperare, cîţiva dintre ei s-au sinucis. Evenimente similare au avut loc şi la închisoarea din Algaci. În vara şi în toamna anului 1912 s-au produs frămîntări şi printre deţinuţii politici din alte penitenciare din Rusia. În legătură cu aceste evenimente au declarat greve de protest muncitorii din Petersburg, Moscova, Varşovia şi Riga. În numele fracţiunii social-democrate şi al Grupului trudovic a fost prezentată în Duma a IV-a de stat o interpelare în legătură cu tratamentul barbar aplicat deţinuţilor. Cu majoritate de voturi, discutarea acestei interpelări a fost amînată şi n-a mai fost reluată ulterior. — *215.*

106 Aprecierea acestui proiect agrar a fost făcută de V. I. Lenin în articolele „O nouă politică agrară“ şi „Dezbateri în jurul problemei agrare în Duma a III-a“ (vezi Opere complete, vol. 16, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 428—432, şi vol. 17, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 317—332). — *216.*

107 Documentul „*Cu privire la deputaţii muncitorilor din Dumă şi la declaraţia lor*“ este un proiect de declaraţie a fracţiunii social-democrate. El a fost transcris de N. K. Krupskaia şi trimis din Cracovia deputaţilor bolşevici din Dumă în ziua de 13 (26) noiembrie 1912. Acest document a fost interceptat de poliţia ţaristă. — *219.*

108 Demonstraţia a fost organizată din iniţiativa reprezentanţilor bolşevici ai diferitelor raioane şi întreprinderi din Petersburg. Cu cîteva zile înainte de începerea lucrărilor Dumei a IV-a de stat a fost difuzat în întreprinderi un manifest în care muncitorii erau chemaţi să declare la 15 (28) noiembrie 1912 o grevă politică de o zi şi să facă o demonstraţie de protest în faţa palatului Tavriceski. Lichidatorii s-au pronunţat, în ziarul „Luci“, împotriva demonstraţiei. La 13 (26) noiembrie, fracţiunea social-democrată a convocat o consfătuire la care au participat reprezentanţi ai Comitetului din Petersburg, ai redacţiei ziarului „Pravda“, ai Comitetului de organizare — centrul conducător al lichidatorilor — şi ai ziarului lichidatorist „Luci“. La această consfătuire, bolşevicii au sprijinit propunerea muncitorilor ca ziua deschiderii Dumei ultrareacţionare să fie marcată printr-o grevă şi printr-o demonstraţie de protest. Lichidatorii s-au pronunţat categoric împotriva acestei pro-

www.dacoromanica.ro

puneri. După consfătuire, fracțiunea social-democrată a publicat în presă o declarație greșită din punct de vedere politic, în care își exprima atitudinea negativă față de grevă. În pofida opoziției lichidatorilor și cu toată greșeala politică pe care a săvîrșit-o fracțiunea social-democrată, zeci de mii de muncitori au declarat grevă în ziua deschiderii Dumei. Într-o serie de întreprinderi au fost organizate mitinguri-fulger, la care muncitorii au adoptat hotărîrea de a boicota ziarul „Luci".

După demonstrație, deputații bolșevici din Dumă au luat cuvîntul în cadrul unor adunări muncitorești, recunoscîndu-și greșeala. — *224.*

109 Este vorba de discursul rostit de M. V. Rodzeanko după alegerea sa ca președinte al Dumei a IV-a de stat. El s-a declarat „pentru un regim reprezentativ pe baze constituționale", exprimîndu-și totodată „devotamentul nețărmurit" față de țar. Imediat după ce Rodzeanko și-a încheiat discursul, majoritatea cadeto-octombristă a Dumei l-a ovaționat îndelung. În editorialul publicat în numărul 315 din 16 (29) noiembrie 1912, ziarul cadet „Reci" a calificat alegerea lui Rodzeanko ca președinte al Dumei drept o „demonstrație politică" și nu și-a precupețit elogiile la adresa lui. — *224.*

110 Nu s-a putut stabili despre ce articol este vorba. — *228.*

111 „*Conferința națională" a social-democrației poloneze* a avut loc între 11 și 17 august (st. n.) 1912. Toți participanții la conferință erau partizani ai Conducerii centrale a S.D.R.P. și L. („zajondoviști"), care se situau pe o poziție împăciuitoristă față de lichidatori și se declarau împotriva „rozlamoviștilor", care se situau pe poziții bolșevice. Conferința a aprobat activitatea conducerii centrale și a hotărît să dizolve organizațiile de partid care-i sprijineau pe „rozlamoviști", pronunțîndu-se totodată pentru un acord tactic cu Bundul și cu „levița"-P.P.S. în alegerile pentru Duma a IV-a de stat. Conferința a adoptat de asemenea o hotărîre cu privire la atitudinea social-democrației poloneze față de P.M.S.D.R., hotărîre de care se ocupă Lenin în articolul de față. — *242.*

112 Organul de presă al antilichidatorilor, ziarul „Soțial-Demokrat". Este vorba de articolul lui V. I. Lenin „Deznodămîntul crizei din partid", publicat în ziarul „Soțial-Demokrat" nr. 25 din 8 (21) decembrie 1911 (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 1—11).

Organul de presă al lichidatorilor, ziarul „Golos Soțial-Demokrata". Este vorba de articolul lui A. Martînov „Pe ruinele blocului bolșevico-polonez", publicat în ziarul „Golos Soțial-Demokrata" nr. 26 din decembrie 1911. — *246.*

www.dacoromanica.ro

113 *Federație „austriacă"* — în cazul de față este vorba de faptul că structura organizatorică a Partidului social-democrat din Austria se baza pe criteriul național. La Congresul de la Viena din 1897, partidul unic a fost lichidat și în locul său a fost creată o uniune federativă, alcătuită din șase „grupuri social-democrate" naționale: german, ceh, poloncz, rutean, italian și al slavilor din sud. Toate aceste grupuri erau legate între ele numai prin congresul comun și prin Conducerea centrală comună. La Congresul de la Brünn din 1899, Conducerea centrală a partidului a fost transformată într-un organ federativ alcătuit din comitetele executive ale partidelor social-democrate naționale. Ca urmare a federalismului pe linie organizatorică, Partidul social-democrat unic din Austria s-a destrămat. — *250.*

114 *Federația americană a muncii (A.F.L.)* — uniune sindicală din S.U.A., întemeiată în 1881. Organizată pe criterii de breaslă, A.F.L. grupează în rîndurile sale în special „aristocrația muncitorească". Organul oficial al Federației americane a muncii este revista lunară „American Federationist", care apare la Washington începînd din 1894.

Conducerea reformistă a A.F.L. respinge principiile socialismului și ale luptei de clasă, propovăduiește „colaborarea de clasă" și apără rînduielile capitaliste. Conducerea A.F.L. duce o politică de scindare a mișcării muncitorești internaționale și sprijină activ politica externă agresivă a imperialismului american. În 1955 A.F.L. a fuzionat cu o altă uniune sindicală, Congresul sindicatelor industriale (C.I.O.). Noua uniune poartă denumirea de Federația americană a muncii — congresul sindicatelor industriale (A.F.L. — C.I.O.). — *251.*

115 Articolul *„Clasa muncitoare și reprezentanța ei «parlamentară»"* este primul dintr-un ciclu de articole, scris de V. I. Lenin pentru „Pravda", cu privire la experiența activității fracțiunii social-democrate în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a. În „Pravda" a fost publicat numai primul articol. În 1954 Comitetul Central al Partidului muncitoresc unit polonez a remis Comitetului Central al P.C.U.S. materialele din arhiva de la Cracovia și Poronin a lui V. I. Lenin, găsite la Cracovia, printre care se aflau manuscrisele articolelor al treilea și al cincilea din ciclul „Clasa muncitoare și reprezentanța ei «parlamentară»". Aceste articole au fost publicate pentru prima oară în aprilie 1954, în revista „Kommunist". Articolele al doilea și al patrulea n-au fost găsite. — *253.*

116 V. I. Lenin se referă la componența Congresului al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. — *253.*

117 Este vorba de rezoluția Conferinței a IV-a („A treia conferință generală") a P.M.S.D.R. „Despre tactica fracțiunii social-democrate în Duma de stat" (vezi „Rezoluțiile și hotărî-

www.dacoromanica.ro

rile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 186—188). — *255.*

118 Este vorba de rezoluţia Conferinţei a V-a (Conferinţa generală din 1908) a P.M.S.D.R. „Despre fracţiunea social-democrată din Dumă" (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 202—204). — *256.*

119 Este vorba de menşevicii-partiiţi — grup care, în frunte cu G. V. Plehanov, s-a desprins de menşevicii-lichidatori şi care în anii 1908—1912 a luat atitudine împotriva lichidatorilor. Rămînînd pe poziţiile menşevismului, plehanoviştii se pronunţau totodată pentru menţinerea şi întărirea organizaţiei ilegale de partid, în care scop erau de acord să încheie un bloc cu bolşevicii. — *256.*

120 Rezoluţia fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a în problema primirii lui E. I. Jagiełło în fracţiunea social-democrată a fost publicată în întregime în ziarele „Pravda" (nr. 182) şi „Luci" (nr. 64) din 1 (14) decembrie 1912. În afară de articolul de faţă, aprecierea acestei rezoluţii a fost făcută de V. I. Lenin şi în rezoluţia „Cu privire la fracţiunea social-democrată din Dumă" a Consfătuirii de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid (vezi volumul de faţă, pag. 285—287). — *258.*

121 Este vorba de articolul lui I. V. Stalin „Jagiełło — ca membru fără drepturi depline al fracţiunii social-democrate", publicat în ziarul „Pravda" nr. 182 din 1 decembrie 1912. — *261.*

122 *Balalaikin* — personaj din povestirea lui A. Saltîkov-Şcedrin „Idilă contemporană"; tipul flecarului liberal, aventurier şi mincinos. — *263.*

123 „*Russkaia Molva*" — ziar cotidian, organul partidului progresiştilor; a apărut la Petersburg între 9 (22) decembrie 1912 şi 20 august (2 septembrie) 1913. — *265.*

124 „*Slovo*" — cotidian burghez; a apărut la Petersburg din 1903 pînă în 1909. La început a fost organul zemţilor de dreapta, iar din noiembrie 1905 organul partidului octombriştilor. În iulie 1906 ziarul şi-a încetat apariţia. La 19 noiembrie (2 decembrie) 1906 a început să apară din nou, ca organ al partidului „înnoirii paşnice", care în fond nu se deosebea cu nimic de partidul octombrist. — *267.*

www.dacoromanica.ro

125 *Consfătuirea C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid*, denumită din considerente conspirative „Consfătuirea din februarie", a avut loc la Cracovia între 26 decembrie 1912 şi 1 ianuarie 1913 (între 8 şi 14 ianuarie 1913). La lucrările ei au participat V. I. Lenin, N. K. Krupskaia, I. V. Stalin, deputaţii bolşevici din Duma a IV-a de stat A. E. Badaev, G. I. Petrovski, N. R. Şagov şi alţii. La consfătuire au fost reprezentate organizaţiile de partid ilegale din Petersburg, din regiunea Moscova, din Sud, din Ural şi din Caucaz.

Lucrările pregătitoare pentru convocarea acestei consfătuiri au fost efectuate de V. I. Lenin, care a purtat o vastă corespondenţă cu o serie de activişti de partid din Rusia şi a dat indicaţii Biroului din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. în problemele legate de organizarea consfătuirii. Consfătuirea de la Cracovia a fost prezidată de V. I. Lenin. El a prezentat rapoartele „Avîntul revoluţionar, grevele şi sarcinile partidului" şi „Cu privire la atitudinea faţă de lichidatorism şi la unitate" (textul rapoartelor nu s-a păstrat), a întocmit şi a redactat toate rezoluţiile consfătuirii şi a scris „Comunicatul" C.C. al P.M.S.D.R. cu privire la această consfătuire.

Consfătuirea a adoptat hotărîri în principalele probleme ale mişcării muncitoreşti: sarcinile partidului în legătură cu noul avînt revoluţionar şi cu creşterea mişcării greviste, construirea organizaţiei ilegale, activitatea fracţiunii social-democrate din Dumă, campania în legătură cu asigurările sociale, presa de partid, organizaţiile social-democrate naţionale, lupta împotriva lichidatorismului şi unitatea partidului proletar. La consfătuire au fost ascultate rapoarte cu privire la mersul muncii de partid în organizaţiile locale.

Consfătuirea de la Cracovia a recomandat organizaţiilor de partid ca, paralel cu lărgirea şi cu intensificarea agitaţiei pentru revendicările cuprinse în programul-minimum al P.M.S.D.R, să pună pe primul plan sprijinirea multilaterală a grevelor revoluţionare de masă şi organizarea a tot felul de acţiuni revoluţionare ale clasei muncitoare şi ale ţărănimii.

Consfătuirea a constatat că singura formă justă a construcţiei de partid în acea perioadă era partidul ilegal, înconjurat de o reţea de asociaţii legale şi semilegale. Ea a stabilit că principala sarcină imediată în domeniul construcţiei de partid este de a se crea în toate fabricile şi uzinele comitete de partid ilegale, care să fie alcătuite din muncitorii cei mai activi. Pentru îmbunătăţirea conducerii de partid şi pentru stabilirea unei legături mai strînse între organizaţiile locale de partid şi C. C. al P.M.S.D.R., consfătuirea a declarat că este necesară crearea unor centre regionale în principalele regiuni ale mişcării muncitoreşti. Ea a stabilit că una dintre cele mai importante sarcini practice este introducerea sistemului oamenilor de încredere, care urmează să fie recrutaţi din rîndurile muncitorilor cu muncă de conducere în organizaţiile locale.

www.dacoromanica.ro

În ceea ce privește activitatea fracțiunii social-democrate din Dumă, consfătuirea a subliniat că în interesul educării politice a clasei muncitoare și al orientării juste a activității partidului în cadrul Dumei este necesar să se dea o deosebită atenție fiecărui pas al fracțiunii social-democrate și să se exercite astfel un control asupra activității acesteia. Consfătuirea a scos în evidență succesele fracțiunii social-democrate și lipsurile existente în activitatea ei ; ea a salutat activitatea energică a deputaților bolșevici, cuvîntările lor, interpelările prezentate de ei și a criticat cu asprime acțiunile greșite ale părții lichidatoriste a fracțiunii.

Consfătuirea de la Cracovia a trasat o serie de măsuri pentru îmbunătățirea activității redacției ziarului „Pravda" și a arătat că redacția „Pravdei" trebuie să aplice cu mai multă stricteță hotărîrile de partid, să folosească mai bine ziarul ca tribună muncitorească pentru oglindirea vieții de partid. Redacția este obligată să tipărească neîntîrziat materialele pe care Comitetul Central consideră necesar să le dea publicității.

În problema atitudinii față de lichidatorism, consfătuirea a constatat că una dintre sarcinile cele mai importante ale partidului continuă să fie lupta hotărîtă împotriva grupului de lichidatori de la publicațiile „Naşa Zarea" și „Luci" și propaganda menită să explice maselor muncitorești cît de dăunătoare sînt vederile propovăduite de ei. Consfătuirea a recomandat organizațiilor de partid să ducă o politică de unificare de jos a tuturor muncitorilor social-democrați, cu condiția ca ei să recunoască organizația ilegală a P.M.S.D.R. și să intre în rîndurile ei.

Consfătuirea de la Cracovia a acordat o mare atenție problemei naționale. Ea a chemat pe muncitorii de toate naționalitățile din Rusia să lupte cu hotărîre împotriva oricăror manifestări de naționalism și a îndemnat pe muncitorii social-democrați să se unească cît mai strîns în organizații locale unice ale P.M.S.D.R. Consfătuirea a condamnat încercările centrelor conducătoare ale organizațiilor social-democrate naționale (C.C. al Bundului, Conducerea centrală a social-democrației poloneze, C.C. al Social-democrației din Ţinutul leton) de a se separa de P.M.S.D.R. și de a sprijini activitatea scizionistă a lichidatorilor.

Hotărîrile consfătuirii au jucat un rol important în consolidarea partidului și a unității lui, în lărgirea și întărirea legăturilor partidului cu masele largi de oameni ai muncii, precum și în elaborarea unor forme noi ale muncii de partid în condițiile avîntului crescînd al mișcării muncitorești.

Rezoluțiile Consfătuirii de la Cracovia au fost aprobate de C.C. al P.M.S.D.R., iar curînd după încheierea lucrărilor consfătuirii au fost publicate într-o ediție trasă la hectograf. În prima jumătate a lunii februarie (st. n.) 1913, rezoluțiile, împreună cu „Comunicatul" C.C. cu privire la această consfătuire, au fost editate în broșură la Paris. Din considerente conspirative, rezoluția „Cu privire la reorganizarea și la activitatea redacției zia-

www.dacoromanica.ro

rului «Pravda»", care a fost, probabil, discutată şi în şedinţele secrete ale C.C. după terminarea consfătuirii, n-a fost dată publicităţii. S-a păstrat o copie a rezoluţiei, făcută de N. K. Krupskaia. În Operele lui V. I. Lenin, această rezoluţie se publică pentru prima oară.

Procesele-verbale ale consfătuirii nu s-au păstrat. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. există numai sumare note de conspect luate de V. I. Lenin în timpul dezbaterii unora dintre probleme şi o schiţă de plan al raportului său cu privire la avîntul revoluţionar, grevele şi sarcinile partidului. — *271.*

126 Este vorba de cuvîntarea rostită de menşevicul A. I. Cihenkeli, membru al fracţiunii social-democrate, în şedinţa a 10-a, din 10 (23) decembrie 1912, a Dumei de stat. — *286.*

127 *Formularea respinsă de Congresul al II-lea al P.M.S.D.R.* este propunerea bundistului V. D. Medem (care în procesele-verbale ale congresului figurează sub numele de Goldblat) de a se introduce în paragraful 8 din partea politică generală a programului partidului, referitor la „dreptul de autodeterminare pentru toate naţiunile care alcătuiesc statul", completarea : „şi crearea de instituţii care să le garanteze deplina libertate a dezvoltării culturale" (vezi „Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. Iulie-august 1903. Procesele-verbale". Moscova, 1959, pag. 190—192). — *286.*

128 În şedinţa a 14-a din 15 (28) decembrie 1912 a Dumei de stat, după închiderea dezbaterilor în legătură cu declaraţia guvernamentală, cadeţii, progresiştii, trudovicii şi naţionaliştii au propus diferite proiecte de formulă de trecere la ordinea de zi. Cu majoritate de voturi a fost adoptată formula progresiştilor, în care Duma îşi exprima convingerea că guvernul va înfăptui promisiunile făcute de ţar în manifestul din 17 octombrie 1905. Membrii fracţiunii social-democrate au votat în sprijinul acestei formule. Ulterior ei au recunoscut că au procedat greşit. — *286.*

129 Despre conţinutul acestor puncte nepublicate, al căror text nu s-a păstrat, ne putem face o idee din schiţa iniţială a rezoluţiei „Cu privire la fracţiunea social-democrată din Dumă", concept care se publică în volumul de faţă în secţiunea „Materiale pregătitoare" (vezi volumul de faţă, pag. 429.). — *286.*

130 *Biroul C.C.* — Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. — era în partidul bolşevic centrul practic de conducere a luptei revoluţionare în Rusia, creat în ianuarie 1912 la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. Din acest birou făceau parte G. K. Ordjonikidze, I. M. Sverdlov, S. S. Spandarian şi I. V. Stalin, membri ai Comitetului Central, precum şi M. I. Kalinin şi E. D. Stasova, membri supleanţi ai Comitetului Central, şi alţii. Ulterior, din cauza frecventelor arestări de activişti de partid în Rusia, componenţa Biroului din Rusia s-a

www.dacoromanica.ro

schimbat în repetate rînduri, în locul membrilor arestaţi fiind cooptaţi alţi activişti de partid.

Activitatea Biroului din Rusia era condusă de Comitetul Central al partidului în frunte cu V. I. Lenin. Sarcinile biroului erau: înfăptuirea hotărîrilor Conferinţei de la Praga a P.M.S.D.R., unirea ideologică şi organizatorică a organizaţiilor locale de partid în jurul Comitetului Central al partidului, întărirea unităţii rîndurilor partidului, lupta împotriva curentelor oportuniste. Biroul din Rusia a desfăşurat o muncă intensă în domeniul editării şi difuzării foilor volante, a apelurilor şi a altor publicaţii ilegale ale bolşevicilor. El constituia o importantă verigă de legătură între C.C. şi organizaţiile locale de partid. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, Biroul din Rusia şi-a încetat activitatea. — *287.*

131 Conţinutul proiectului de lege guvernamental cu privire la asigurările sociale, adoptat în toamna anului 1911 de către Duma a III-a de stat, a fost analizat de V. I. Lenin în rezoluţia Conferinţei a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. „Cu privire la atitudinea faţă de proiectul de lege a asigurărilor sociale de stat pentru muncitori adoptat de Dumă" (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 153—156). — *287.*

132 „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 199. — *289.*

133 Este vorba de cei şase deputaţi bolşevici din cadrul fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat. — *293.*

134 Este vorba de „*Prosveşcenie*", revistă teoretică bolşevică legală lunară; a apărut la Petersburg din decembrie 1911 pînă în iunie 1914. Tirajul ei atingea 5 000 de exemplare.

Revista a fost creată din iniţiativa lui V. I. Lenin în locul revistei bolşevice „Mîsl", care apăruse la Moscova şi fusese interzisă de guvernul ţarist. Printre colaboratorii ei se numărau: A. I. Ulianova-Elizarova, N. K. Krupskaia, V. M. Molotov, M. S. Olminski, I. V. Stalin, M. A. Saveliev, V. V. Vorovski. Conducerea rubricii literare a revistei a fost încredinţată de Lenin lui A. M. Gorki. Lenin îndruma de la Paris, iar apoi de la Cracovia şi Poronin activitatea revistei, redacta articole, întreţinea o corespondenţă regulată cu membrii colegiului redacţional. În coloanele ei au fost publicate lucrările lui Lenin: „Trei izvoare şi trei părţi constitutive ale marxismului", „Note critice în problema naţională", „Despre dreptul naţiunilor la autodeterminare" şi altele.

Revista îi demasca pe oportuniştii lichidatori, pe otzovişti, pe troţkişti, precum şi pe naţionaliştii burghezi, publica materiale în legătură cu lupta clasei muncitoare în condiţiile noului avînt revoluţionar, propaga lozincile bolşevice în campania electorală

www.dacoromanica.ro

pentru Duma a IV-a de stat, combătea revizionismul și centrismul din partidele Internaționalei a II-a. Revista a jucat un rol remarcabil în educarea internaționalistă marxistă a muncitorilor înaintați din Rusia.

În ajunul primului război mondial, revista „Prosveșcenie" a fost interzisă de guvernul țarist. Ea și-a reluat apariția în toamna anului 1917, dar n-a apărut decît un singur număr (dublu), în care au fost publicate lucrările lui Lenin „Vor păstra oare bolșevicii puterea de stat?" și „Cu privire la revizuirea programului partidului". — *294.*

135 La greva muncitorilor feroviari din Anglia (august 1911) au participat circa 200 000 de oameni. Greva a paralizat circulația pe căile ferate din această țară și a produs grave perturbări în activitatea industriei. Pentru a înfrînge împotrivirea greviștilor, guvernul a trimis împotriva lor trupe. La Liverpool, Llanelly și în alte localități din Anglia au avut loc ciocniri armate, care s-au soldat cu cîțiva morți și cu un mare număr de răniți. Aceste represiuni sîngeroase au stîrnit în țară o furtună de indignare. Speriați de amploarea mișcării, proprietarii companiilor de căi ferate au fost nevoiți să facă unele concesii ; printre altele a fost recunoscut în fapt sindicatul muncitorilor feroviari. — *295.*

136 Cuvinte citate de V. I. Lenin dintr-un cîntec muncitoresc al poetului german Georg Herwegh, scris în 1863 pentru Uniunea generală a muncitorilor germani. — *295.*

137 „*Gazeta muncitorilor coriști*" (denumirea completă „Deutsche Arbeiter Sängerzeitung") — ziar de orientare social-democrată, organ al „Uniunii corurilor muncitorești din Germania" ; a apărut la Berlin din 1907 pînă în 1933, de regulă o dată pe lună. — *300.*

138 *Uniunea generală a muncitorilor germani* — organizație politică a muncitorilor germani, creată la congresul de la Leipzig, din 1863, al asociațiilor muncitorești, cu participarea activă a lui F. Lassalle. Crearea Uniunii a avut o însemnătate pozitivă pentru mișcarea muncitorească, dar Lassalle, ales președinte al Uniunii, a îndrumat-o pe o cale oportunistă. Uniunea își limita obiectivele la lupta pentru votul universal și la activitatea parlamentară pașnică. După cum arăta F. Engels, Lassalle a propovăduit „«votul universal, egal și direct» ca mijloc unic și infailibil pentru cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare" (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 16, Editura politică, 1963, pag. 351). Conducătorii uniunii cereau crearea de asociații de producție muncitorești subvenționate de stat, cu ajutorul cărora, pretindeau ei, statul prusian putea fi transformat treptat într-un așa-zis „stat popular liber" ; pentru ei țărănimea nu era decît o masă reacționară. Adepții lui Lassalle aprobau calea contrarevoluționară a unirii Germaniei „de sus", cu ajutorul războaielor dinastice purtate de Prusia. Uniunea generală a muncitorilor germani a dăinuit pînă în 1875. — *300.*

www.dacoromanica.ro

139 *Legea excepțională împotriva socialiștilor* a fost introdusă în Germania în 1878, de guvernul Bismarck, în vederea luptei împotriva mișcării muncitorești și socialiste. Prin această lege au fost interzise toate organizațiile partidului social-democrat, organizațiile muncitorești de masă, presa muncitorească ; în baza ei autorităților confiscau publicațiile socialiste, puneau sub urmărire și expulzau pe membrii partidului social-democrat. Dar represiunile nu au reușit să distrugă partidul social-democrat, a cărui activitate a fost reorganizată și adaptată la condițiile ilegalității : a fost organizată apariția în străinătate a ziarului „Der Sozial-Demokrat", organul central al partidului ; tot acolo s-au ținut regulat congresele partidului (în 1880, 1883 și 1887) ; în Germania au fost repede refăcute, în condițiile ilegalității, organizațiile și grupurile social-democrate, în fruntea cărora se afla Comitetul Central ilegal. În același timp, partidul a folosit pe scară largă posibilitățile legale pentru a-și întări legăturile cu masele, iar influența lui a crescut neîncetat : numărul voturilor întrunite de social-democrați în alegerile pentru Reichstag a crescut, din 1878 pînă în 1890, de peste trei ori. Un mare ajutor au primit social-democrații germani din partea lui K. Marx și F. Engels. Sub presiunea mișcării muncitorești, care căpătase o amploare de masă și devenea din ce în ce mai puternică, în 1890 legea excepțională împotriva socialiștilor a fost abrogată. — *301.*

140 *Organul central al Partidului social-democrat din Germania, cotidianul „Vorwärts"*, a început să apară la Berlin în 1891, sub denumirea de „Vorwärts. Berliner Volksblatt", în baza unei hotărîri a Congresului de la Halle al partidului, ca o continuare a ziarului „Berliner Volksblatt", care apăruse înaintea lui începînd din 1884. În coloanele acestui ziar, F. Engels a combătut oportunismul în diferitele lui manifestări. În ultimii ani ai secolului trecut, după moartea lui Engels, redacția ziarului a încăput în mîinile aripii drepte a partidului și a publicat sistematic articole scrise de oportuniști. Prezentînd în mod tendențios lupta dusă în cadrul P.M.S.D.R. împotriva oportunismului și revizionismului, „Vorwärts" a sprijinit pe „economiști", iar mai tîrziu, după scindarea partidului, pe menșevici. În anii reacțiunii, „Vorwärts" a publicat articole calomnioase scrise de Trotki, fără a da lui Lenin, bolșevicilor posibilitatea de a le infirma și de a înfățișa în mod obiectiv starea de lucruri din partid.

În perioada primului război mondial, „Vorwärts" s-a situat pe pozițiile social-șovinismului ; după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a desfășurat o propagandă antisovietică. A apărut la Berlin pînă în 1933. — *302.*

141 *„Bremer Bürger-Zeitung"* — cotidian social-democrat, care a apărut din 1890 pînă în 1919 ; pînă în 1916 el a fost sub influența social-democraților de stînga din Bremen, iar apoi a trecut în mîinile social-șoviniștilor. — *302.*

www.dacoromanica.ro

142 Articolul „*Despre bolşevism*" a fost scris pentru volumul al II-lea al culegerii lui N. A. Rubakin „Printre cărţi". V. I Lenin a trimis acest articol lui Rubakin, la Clarens (Elveţia), în ziua de 12 (25) ianuarie 1913, împreună cu o scrisoare în care preciza că nu admite publicarea lui decît cu condiţia „*de a nu se face nici un fel* de modificări" (Opere, vol. 35, E.S.P.L.P. 1958, pag. 51). Articolul a fost publicat fără modificări. — *305*.

143 „*Economism*" — curent oportunist în social-democraţia rusă de la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, una dintre varietăţile oportunismului internaţional. Organele de presă ale „economiştilor" erau ziarul „Raboceaia Mîsl" (1897—1902) şi revista „Rabocee Delo" (1899—1902). Documentul programatic al „economiştilor", pe care Lenin îi numea bernsteinieni ruşi, era aşa-zisul „Credo", scris în 1899 de E. D. Kuskova.

„Economiştii" limitau sarcinile clasei muncitoare la lupta economică pentru mărirea salariilor, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă etc., susţinînd că de lupta politică trebuie să se ocupe burghezia liberală. Ei contestau rolul conducător al partidului clasei muncitoare, considerînd că partidul nu trebuie decît să urmărească pasiv procesul spontan al mişcării, să înregistreze evenimentele. Ploconindu-se în faţa caracterului spontan al mişcării muncitoreşti, „economiştii" minimalizau importanţa teoriei revoluţionare, a conştiinţei şi susţineau că ideologia socialistă poate lua naştere din mişcarea muncitorească spontană ; ei negau necesitatea introducerii conştiinţei socialiste în mişcarea muncitorească din afară, de către partidul marxist, şi în felul acesta netezeau calea ideologiei burgheze. „Economiştii" apărau răzleţirea şi metodele primitive de muncă din mişcarea social-democrată şi contestau că este necesar să se creeze un partid centralizat al clasei muncitoare. „Economismul" ameninţa să abată clasa muncitoare de pe calea luptei revoluţionare de clasă şi să facă din ea o anexă politică a burgheziei.

Criticii ample a concepţiilor propagate de „economişti" îi sînt consacrate următoarele lucrări ale lui V. I. Lenin : „Protestul social-democraţilor din Rusia" (îndreptat împotriva „Credo"-ului ; a fost scris în 1899, în deportare, şi semnat de 17 deportaţi marxişti), „O orientare retrogradă în social-democraţia rusă", „În legătură cu «Profession de foi»", „De vorbă cu apărătorii economismului" (vezi Opere complete, vol. 4, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 157—170, 235—267, 304—314 ; vol. 5, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 360—367). Zdrobirea ideologică definitivă a „economismului" a fost desăvîrşită de Lenin în cartea sa „Ce-i de făcut ?" (vezi Opere complete, vol. 6, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 1—190). Un rol important în lupta împotriva „economismului" a jucat „Iskra" leninistă. — *305*.

www.dacoromanica.ro

144 „*Iskra*" (veche) — primul ziar marxist ilegal pe întreaga Rusie ; a fost înfiinţat de V. I. Lenin în 1900 şi a jucat un rol hotărîtor în crearea partidului revoluţionar marxist al clasei muncitoare din Rusia.

Primul număr al „Iskrei" leniniste, datat : decembrie 1900, a apărut la Leipzig ; numerele următoare au apărut la München ; începînd din iulie 1902, ziarul a fost tipărit la Londra, iar în primăvara anului 1903 la Geneva. La organizarea editării ziarului „Iskra" (utilarea unei tipografii clandestine, procurarea de litere ruseşti etc.) au dat un ajutor preţios social-democraţii germani C. Zetkin, A. Braun şi alţii, revoluţionarul polonez I. Marchlevski, care se stabilise în anii aceia la München, şi H. Quelch, unul dintre conducătorii Federaţiei social-democrate din Anglia.

Din redacţia ziarului „Iskra" făceau parte : V. I. Lenin, G. V. Plehanov, L. Martov, P. B. Akselrod, A. N. Potresov şi V. I. Zasulici. Secretar de redacţie a fost la început I. G. Smidovici-Leman, iar mai tîrziu, din primăvara anului 1901, N. K. Krupskaia, care purta şi întreaga corespondenţă a ziarului cu organizaţiile social-democrate din Rusia. În centrul atenţiei „Iskrei" stăteau problemele luptei revoluţionare a proletariatului şi a tuturor oamenilor muncii din Rusia împotriva absolutismului ţarist ; ea acorda o atenţie deosebită celor mai importante evenimente din viaţa internaţională şi mai ales din mişcarea muncitorească internaţională. Redactorul-şef şi conducătorul „Iskrei" a fost, de fapt, Lenin. El a publicat articole în legătură cu toate problemele mai importante ale construcţiei de partid şi ale luptei de clasă a proletariatului din Rusia.

„Iskra" a devenit un centru în jurul căruia se grupau forţele partidului, un centru de adunare şi de educare a cadrelor de partid. Într-o serie de oraşe din Rusia (Petersburg, Moscova, Samara etc.) au fost create grupuri şi comitete ale P.M.S.D.R. de orientare iskristă-leninistă, iar în ianuarie 1902, la o consfătuire a iskriştilor care a avut loc la Samara, a fost creată organizaţia din Rusia a „Iskrei". Organizaţiile iskriste luau fiinţă şi activau sub conducerea directă a discipolilor şi a tovarăşilor de luptă ai lui V. I. Lenin : N. E. Bauman, I. V. Babuşkin, S. I. Gusev, M. I. Kalinin, P. A. Krasikov, G. M. Krjijanovski, F. V. Lengnik, P. N. Lepeşinski, I. I. Radcenko ş.a.

Din iniţiativa lui Lenin şi cu participarea lui directă, redacţia „Iskrei" a elaborat un proiect de program al partidului (care a fost publicat în nr. 21 al „Iskrei") şi a făcut pregătirile necesare în vederea Congresului al II-lea al P.M.S.D.R. În momentul convocării congresului, majoritatea organizaţiilor social-democrate locale din Rusia se aflau alături de „Iskra", aprobînd tactica, programul şi planul ei organizatoric şi recunoscînd-o drept organul lor conducător. Într-o hotărîre specială, congresul a subliniat rolul excepţional al „Iskrei" în lupta pentru crearea partidului şi a declarat-o Organ Central al P.M.S.D.R.

Curînd după Congresul al II-lea al partidului, menşevicii,

www.dacoromanica.ro

cu sprijinul lui Plehanov, au pus stăpînire pe „Iskra". Începînd cu nr. 52, ea a încetat să mai fie organul de luptă al marxismului revoluționar. — *305.*

145 *Congresul al II-lea al P.M.S.D.R.* a avut loc între 17 (30) iulie și 10 (23) august 1903. Primele 13 ședințe s-au ținut la Bruxelles. Apoi, din cauza persecuțiilor polițici, congresul a fost mutat la Londra.

Congresul a fost pregătit de „Iskra", care, sub conducerea lui Lenin, a desfășurat o muncă uriașă pentru unirea social-democraților din Rusia pe baza principiilor marxismului revoluționar.

La congres au participat 43 de delegați cu vot deliberativ, reprezentînd 26 de organizații (grupul „Eliberarea muncii", organizația „Iskrei", Comitetul din străinătate și Comitetul Central al Bundului, „Liga din străinătate a social-democrației revoluționare ruse", „Uniunea social-democraților ruși din străinătate" și 20 de comitete și uniuni social-democrate din Rusia). Întrucît unii delegați dispuneau de două voturi, numărul voturilor deliberative la congres s-a ridicat la 51. Congresul nu avea o compoziție omogenă. La lucrările lui au participat nu numai adepți ai „Iskrei", ci și adversari ai ei, precum și elemente nestatornice, șovăielnice.

Principalele probleme ale congresului au fost: adoptarea programului și a statutului partidului și alegerea centrelor lui conducătoare. Lenin și adepții săi au dus la congres o luptă intransigentă împotriva oportuniștilor.

Proiectul de program al partidului, elaborat de redacția „Iskrei", și îndeosebi teza cu privire la rolul conducător al partidului în mișcarea muncitorească, punctul cu privire la necesitatea cuceririi dictaturii proletariatului și partea agrară a programului au constituit ținta unor atacuri înverșunate din partea oportuniștilor. Congresul a dat o ripostă energică oportuniștilor și a aprobat în unanimitate (cu o singură abținere) programul partidului, în care erau formulate atît sarcinile imediate ale proletariatului în revoluția burghezo-democratică (programul-minimum) cît și sarcinile lui în lupta pentru victoria revoluției socialiste și instaurarea dictaturii proletariatului (programul-maximum). Pentru prima oară în istoria mișcării muncitorești după moartea lui Marx și Engels a fost adoptat un program revoluționar în care, la insistența lui Lenin, lupta pentru dictatura proletariatului era proclamată drept sarcină fundamentală a partidului clasei muncitoare.

În cursul dezbaterilor pe marginea statutului partidului s-a dat o luptă aprigă în problema principiilor organizatorice care trebuie să stea la baza construirii partidului. Lenin și adepții săi luptau pentru crearea unui partid revoluționar combativ al clasei muncitoare și considerau necesar să se adopte un statut care să îngreuieze tuturor elementelor nestatornice și șovăielnice intrarea în partid. De aceea primul paragraf al statutului,

www.dacoromanica.ro

în formularea propusă de Lenin, prevedea că calitatea de membru de partid este condiționată nu numai de recunoașterea programului și de sprijinirea materială a partidului, ci și de obligația de a face parte dintr-una din organizațiile lui. Martov a prezentat la congres o formulare proprie a acestui paragraf, potrivit căreia, pentru ca cineva să fie considerat membru de partid, i se cerea, pe lîngă recunoașterea programului și sprijinirea materială a partidului, numai un sprijin personal acordat cu regularitate partidului, sub conducerea uneia dintre organizațiile lui. Formularea lui Martov, care înlesnea intrarea în partid a tuturor elementelor nestatornice, a fost sprijinită la congres nu numai de antiiskriști și de „mlaștină" („centru"), ci și de iskriștii nestatornici, și a fost adoptată de congres cu o infimă majoritate de voturi. În ansamblu însă congresul a adoptat statutul elaborat de Lenin. Congresul a adoptat și o serie de rezoluții în problemele tactice.

La congres s-a produs o sciziune între partizanii consecvenți ai orientării iskriste — leniniștii — și iskriștii nestatornici — partizanii lui Martov. Partizanii orientării leniniste, care au obținut majoritatea de voturi la alegerea instituțiilor centrale ale partidului, au început să fie numiți bolșevici, iar partizanii lui Martov, care au rămas în minoritate, menșevici.

Congresul a avut o mare importanță pentru dezvoltarea mișcării muncitorești din Rusia. El a lichidat metodele primitive și spiritul de cerc în mișcarea social-democrată și a creat în Rusia un partid revoluționar marxist, partidul bolșevic. „Bolșevismul ca un curent de gîndire politică și ca partid există din 1903", scria Lenin (Opere, vol. 31, E.S.P.L.P. 1956, pag. 8).

Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., creînd partidul proletar de tip nou, care a devenit un model pentru marxiștii revoluționari din toate țările, a constituit un punct de cotitură în mișcarea muncitorească internațională. — *305.*

146 Este vorba de *„Iskra" menșevică,* spre deosebire de „Iskra" veche, leninistă.

La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., „Iskra" a fost recunoscută ca Organ Central al partidului. Congresul a hotărît ca redacția ziarului să fie formată din V. I. Lenin, G. V. Plehanov și L. Martov. Dar menșevicul Martov, încălcînd hotărîrea adoptată de congres, a refuzat să facă parte din redacție dacă nu vor fi admiși în ea și vechii redactori menșevici (P. B. Akselrod, A. N. Potresov și V. I. Zasulici), care nu fuseseră aleși la Congresul al II-lea ; ca urmare, numerele 46—51 ale „Iskrei" au apărut sub îngrijirea lui Lenin și a lui Plehanov. Ulterior, Plehanov a trecut pe pozițiile menșevismului și a cerut ca în redacția „Iskrei" să fie cooptați vechii redactori menșevici care fuseseră respinși de congres. Neputînd consimți la o asemenea cooptare, la 19 octombrie (1 noiembrie) 1903 V. I. Lenin s-a retras din redacția „Iskrei" ; el a fost cooptat în C.C. al partidului, în cadrul căruia a continuat să

www.dacoromanica.ro

ducă lupta împotriva oportuniștilor menșevici. Numărul 52 al „Iskrei" a fost redactat numai de Plehanov. La 13 (26) noiembrie 1903, Plehanov, procedînd cu de la sine putere și încălcînd voința Congresului al II-lea al partidului, a cooptat în redacția „Iskrei" pe foștii ei redactori menșevici: Akselrod, Potresov și Zasulici. Începînd cu nr. 52, „Iskra" a încetat să mai fie organul de luptă al marxismului revoluționar. Menșevicii au transformat-o într-un organ de luptă împotriva marxismului, împotriva partidului, într-o tribună pentru propagarea oportunismului. „Iskra" și-a încetat existența în octombrie 1905. — *305*.

147 Despre acest lucru, V. I. Lenin vorbește amănunțit în broșura sa „Campania zemstvelor și planul «Iskrei»" (Opere complete, vol. 9, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 75—98). — *305*.

148 *Congresul al III-lea al P.M.S.D.R.* a avut loc la Londra între 12 și 27 aprilie (25 aprilie și 10 mai) 1905. El a fost pregătit de bolșevici, iar lucrările lui s-au desfășurat sub conducerea lui V. I. Lenin. Menșevicii au refuzat să participe la congres și au ținut la Geneva o conferință aparte.

La congres au participat 38 de delegați: 24 cu vot deliberativ și 14 cu vot consultativ. Cu vot deliberativ au participat la congres delegații a 21 de comitete P.M.S.D.R. Lenin a participat la congres în calitate de delegat al Comitetului din Odesa. Printre delegați erau: V. V. Vorovski, R. S. Zemleacika, N. K. Krupskaia, A. Bogdanov, A. V. Lunacearski, M. M. Litvinov, M. G. Țhakaia și alții. Președinte al congresului a fost ales Lenin.

Congresul a examinat problemele fundamentale ale revoluției ce se desfășura în Rusia și a stabilit sarcinile proletariatului și ale partidului său.

Lenin a scris proiecte de rezoluții în toate problemele fundamentale dezbătute la congres. El a prezentat rapoartele asupra participării social-democrației la un guvern revoluționar provizoriu și asupra rezoluției cu privire la sprijinirea mișcării țărănești, a rostit cuvîntări cu privire la insurecția armată, la atitudinea față de tactica guvernului în ajunul revoluției, la relațiile dintre muncitori și intelectuali în cadrul organizațiilor social-democrate, la statutul partidului, în legătură cu raportul de activitate al C.C. și cu o serie de alte probleme. Congresul a stabilit planul strategic al partidului în revoluția burghezo-democratică, plan care prevedea că proletariatul trebuie să fie conducătorul revoluției și, în alianță cu țărănimea și izolînd burghezia, să lupte pentru victoria revoluției, pentru răsturnarea absolutismului și instaurarea republicii democratice, pentru lichidarea tuturor rămășițelor iobăgiei. Pornind de la acest plan strategic, congresul a stabilit linia tactică a partidului. El a declarat că sarcina principală, urgentă a partidului este organizarea

www.dacoromanica.ro

insurecției armate. Congresul a arătat că victoria insurecției populare armate trebuie să ducă la crearea unui guvern revoluționar provizoriu, care are menirea să reprime împotrivirea contrarevoluției, să înfăptuiască programul-minimum al P.M.S.D.R., să pregătească condițiile pentru trecerea la revoluția socialistă.

Congresul a modificat statutul partidului; el a adoptat formularea dată de Lenin primului paragraf al statutului, referitor la calitatea de membru de partid; a desființat sistemul celor două centre în partid (C.C. și O.C.) și a creat un centru conducător unic, Comitetul Central; el a stabilit cu precizie drepturile C.C. și relațiile acestuia cu comitetele locale.

Congresul a condamnat acțiunile menșevicilor, oportunismul lor în problemele organizatorice și tactice. Dat fiind că „Iskra" fusese acaparată de menșevici și promova o linie oportunistă, Congresul al III-lea a însărcinat Comitetul Central să înființeze un nou organ central, ziarul „Proletarii". La plenara C.C. din 27 aprilie (10 mai) 1905, redactor al ziarului „Proletarii" a fost numit V. I. Lenin.

Congresul al III-lea a avut o mare însemnătate istorică. El a fost primul congres bolșevic. El a înarmat partidul și clasa muncitoare cu un program de luptă pentru victoria revoluției democratice. În legătură cu lucrările și cu importanța Congresului al III-lea al partidului vezi articolul lui Lenin „Congresul al III-lea" (Opere complete, vol. 10, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 212—219). Hotărîrile congresului au fost fundamentate de Lenin în cartea „Două tactici ale social-democrației în revoluția democratică" (vezi Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 1—127). — *306.*

149 *Conferința de la Geneva a menșevicilor* a avut loc în aprilie 1905, concomitent cu Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. Avînd în vedere numărul restrîns al participanților (au trimis delegați numai 9 comitete), adunarea menșevică de la Geneva s-a constituit în conferință a unor activiști de partid.

Hotărîrile conferinței au dovedit că menșevicii nu-și propuneau să ducă mai departe revoluția. Ei negau hegemonia proletariatului în revoluție și politica de alianță a proletariatului cu țărănimea. Ei considerau că rolul conducător în revoluția burghezo-democratică trebuie să-l aibă burghezia liberală, în mîinile căreia trebuia să treacă puterea după victoria revoluției. Menșevicii contestau necesitatea formării unui guvern revoluționar provizoriu și a participării reprezentanților social-democrației la acest guvern.

În hotărîrile adoptate în problema insurecției armate, conferința n-a indicat sarcinile practice care stăteau în fața proletariatului în legătură cu insurecția, considerînd că partidul proletariatului nu trebuie să se ocupe de pregătirea insurecției, deoarece aceasta ar putea speria burghezia. Conferința s-a pronunțat împotriva participării social-democrației la guvernul

www.dacoromanica.ro

revoluționar provizoriu. Ea nu a pus problema organizării unor comitete țărănești revoluționare pentru luarea în stăpînire a pămînturilor moșierești ; rezolvarea problemei agrare era lăsată în seama viitoarei adunări constituante. Hotărîrile conferinței în problema organizatorică, care și-au găsit expresia în „statutul de organizare", tîrau partidul înapoi de la principiile stabilite de Congresul al II-lea la fărîmițare organizatorică și la domnia spiritului de cerc. Hotărîrile conferinței de la Geneva au dovedit că menșevicii dezarmau clasa muncitoare din punct de vedere ideologic și organizatoric, educînd-o în spiritul reformismului și al adaptării la tactica burgheziei liberale, că ei erau promotorii influenței burgheze în rîndurile clasei muncitoare. Tactica lor era, după cum a arătat Lenin, o tactică „de trădare a revoluției, de transformare a proletariatului într-o jalnică anexă a claselor burgheze" (Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 81). În articolul „Al treilea pas înapoi", în lucrarea „Două tactici ale social-democrației în revoluția democratică", în „Prefața la broșura «Muncitorii despre sciziunea din partid»" (vezi Opere complete, vol. 10, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 315—325 ; vol. 11, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 1—127, 155—161), precum și în alte lucrări, V. I. Lenin a dezvăluit caracterul oportunist al hotărîrilor conferinței de la Geneva și le-a supus unei critici nimicitoare. — *306.*

150 *Congresul de la Stockholm* — Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. ; a avut loc între 10 și 25 aprilie (23 aprilie și 8 mai) 1906. La congres au participat 112 delegați cu vot deliberativ, reprezentînd 57 de organizații locale ale P.M.S.D.R., și 22 de delegați cu vot consultativ. Au participat și reprezentanți ai organizațiilor naționale : cîte trei reprezentanți din partea Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania, din partea Bundului și a Partidului muncitoresc social-democrat leton, cîte un reprezentant din partea Partidului muncitoresc social-democrat ucrainean și a Partidului muncitoresc finlandez. La congres a asistat un reprezentant al Partidului muncitoresc social-democrat bulgar.

Printre delegații bolșevici au fost V. I. Lenin, M. V. Frunze, E. M. Iaroslavski, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaia, A. V. Lunacearski, F. A. Sergheev (Artem), I. I. Skvorțov-Stepanov, I. V. Stalin, S. G. Șaumian, K. E. Voroșilov, V. V. Vorovski.

Majoritatea numerică au avut-o la congres menșevicii. Aceasta se explică prin faptul că numeroase organizații de partid bolșevice, care au condus acțiunile armate ale maselor, fuseseră distruse și nu au putut trimite delegați la congres. Centrul țării, Uralul, Siberia, Nordul — bastioane ale bolșevicilor — erau reprezentate printr-un număr mic de delegați. Menșevicii însă, avînd organizațiile cele mai puternice din punct de vedere numeric în regiunile neindustriale ale țării,

www.dacoromanica.ro

unde nu s-au desfăşurat acţiuni revoluţionare de masă, au putut trimite un număr mai mare de delegaţi.

În toate problemele s-a desfăşurat la congres o luptă înverşunată între bolşevici şi menşevici. Lenin a prezentat rapoarte şi a rostit cuvîntări cu privire la problema agrară, la momentul actual şi sarcinile de clasă ale proletariatului, la atitudinea faţă de Duma de stat, la insurecţia armată şi la alte probleme; el a făcut parte din comisia de elaborare a proiectului de statut al P.M.S.D.R. Precumpănirea numerică a menşevicilor a determinat caracterul hotărîrilor congresului. După o luptă îndîrjită, congresul a aprobat rezoluţiile menşevice cu privire la Duma de stat, cu privire la insurecţia armată şi a adoptat programul agrar al menşevicilor. În problema atitudinii faţă de partidele burgheze, congresul s-a limitat să aprobe rezoluţia Congresului internaţional de la Amsterdam. El a adoptat, fără dezbateri, o rezoluţie de compromis în problema sindicatelor şi rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de mişcarea ţărănească.

Sub presiunea masei membrilor de partid, congresul a adoptat formularea dată de Lenin primului paragraf din statut, respingînd astfel formularea oportunistă dată de Martov. Pentru prima oară a fost inclusă în statut formula bolşevică a centralismului democratic.

Congresul a adoptat o hotărîre în problema unirii cu Social-democraţia din Regatul Poloniei şi din Lituania şi cu Partidul muncitoresc social-democrat leton, care au intrat în P.M.S.D.R. ca organizaţii teritoriale ce-şi desfăşoară activitatea în rîndurile proletarilor tuturor naţionalităţilor de pe teritoriul respectiv.

Din Comitetul Central ales de congres făceau parte 3 bolşevici şi 7 menşevici. În redacţia Organului Central, ziarul „Soţial-Demokrat", au intrat numai menşevici.

În istoria partidului, acest congres poartă denumirea de „Congresul de unificare". Dar unificarea P.M.S.D.R. realizată la congres era doar o unificare formală. În fapt, bolşevicii şi menşevicii aveau concepţii şi platforme diferite în problemele fundamentale ale revoluţiei şi constituiau două partide.

Analiza lucrărilor acestui congres a fost făcută de Lenin în broşura „Raport asupra Congresului de unificare al P.M.S.D.R. (Scrisoare către muncitorii din Petersburg)" (vezi Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 1—65). — *306.*

151 *Congresul de la Londra* — Congresul al V-lea al P.M.S.D.R.; a avut loc între 30 aprilie şi 19 mai (13 mai — 1 iunie) 1907.

La congres au participat 336 de delegaţi, care reprezentau peste 147 000 de membri de partid; dintre delegaţi, 105 erau bolşevici, 97 menşevici, 57 bundişti, 44 social-democraţi polonezi, 29 reprezentanţi ai Social-democraţiei din Ţinutul leton, 4 situaţi „în afara fracţiunilor". Marile centre industriale au trimis la congres reprezentanţi bolşevici. 12 din cei 17 delegaţi

www.dacoromanica.ro

ai organizației de partid din Petersburg, 16 din cei 19 trimiși de organizația orășenească și cea districtuală din Moscova, cei 19 delegați ai organizației din Ural și toți delegații organizațiilor din Ivanovo-Voznesensk, Vladimir, Kostroma (district), Breansk, Kazan și Krasnoiarsk erau bolșevici. V. I. Lenin a reprezentat la congres organizația din regiunea Kamei superioare. La acest congres s-a prezentat, sub conducerea lui V. I. Lenin, un grup compact de delegați bolșevici : A. S. Bubnov, I. F. Dubrovinski, E. M. Iaroslavski, M. N. Leadov, V. P. Noghin, M. N. Pokrovski, K. N. Samoilov, I. V. Stalin, A. M. Stopani, S. G. Șaumian, I. A. Teodorovici, M. G. Țhakaia, K. E. Voroșilov și alții. La lucrările congresului a participat, cu drept de vot consultativ, și A. M. Gorki.

După lungi și înverșunate dezbateri a fost adoptată următoarea ordine de zi : 1) Raportul de activitate al Comitetului Central. 2) Raportul de activitate al fracțiunii din Dumă și organizarea ei. 3) Atitudinea față de partidele burgheze. 4) Duma de stat. 5) „Congresul muncitoresc" și organizațiile muncitorești fără partid. 6) Sindicatele și partidul. 7) Acțiunile de partizani. 8) Șomajul, criza economică și lock-outurile. 9) Probleme organizatorice. 10) Congresul internațional de la Stuttgart (1 Mai, militarismul). 11) Munca în rîndurile armatei. 12) Diverse. Din cauză că lucrările congresului s-au prelungit, problema șomajului, a crizei economice și a lock-outurilor, precum și aceea a Congresului internațional de la Stuttgart, n-au mai fost puse în discuție.

Lenin a fost ales în prezidiul congresului și a prezidat ședințele a 6-a, a 7-a, a 14-a, a 15-a, a 27-a, a 34-a și a 35-a ; el a prezentat raportul și a rostit cuvîntul de încheiere în problema cea mai importantă de pe ordinea de zi — aceea a atitudinii față de partidele burgheze —, a luat cuvîntul la discuțiile pe marginea raportului de activitate al C.C., a raportului de activitate al fracțiunii din Dumă, a rostit o cuvîntare în care a cerut să fie incluse în ordinea de zi a congresului unele probleme principiale cu caracter general privind bazele tacticii partidului în revoluția burgheză ; a rostit cuvîntări îndreptate împotriva menșevicilor, a bundiștilor și a lui Troțki.

La acest congres, bolșevicii au fost sprijiniți de către delegații Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania și ai Social-democrației din Ținutul leton. Unindu-i laolaltă în jurul unei platforme revoluționare, bolșevicii și-au asigurat majoritatea voturilor la congres și au obținut victoria liniei marxiste revoluționare. În toate problemele fundamentale, congresul a adoptat rezoluțiile prezentate de bolșevici.

În problema atitudinii față de partidele burgheze a fost adoptată rezoluția întocmită de Lenin. În această rezoluție, congresul a făcut o apreciere bolșevică a tuturor partidelor neproletare — ultrareacționari, octombriști, cadeți și socialiști-revoluționari — și a formulat tactica social-democrației revo-

www.dacoromanica.ro

luționare față de aceste partide. Aceasta a constituit o mare victorie a bolșevicilor. „În rezoluția de la Londra cu privire la partidele neproletare" — scrie Lenin mai tîrziu — partidul „a făcut bilanțul principalelor învățăminte ale revoluției. În această rezoluție, proletariatul social-democrat a făcut o caracterizare clară și precisă a relațiilor dintre clase în cadrul revoluției, a definit baza socială a principalelor partide și sarcinile generale ale mișcării muncitorești în lupta pentru democrație" (Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 189).

Congresul a adoptat rezoluția cu privire la Duma de stat, propusă de bolșevici; în ea erau formulate sarcinile social-democrației în cadrul Dumei, se arăta că activitatea social-democrației în cadrul acestei instituții trebuie să fie subordonată activității din afara ei, că Duma trebuie folosită în primul rînd ca o tribună pentru demascarea absolutismului și a politicii conciliatoare a burgheziei, pentru proclamarea și propagarea programului revoluționar al partidului. În rezoluția cu privire la raportul de activitate al fracțiunii din Dumă, congresul și-a exprimat convingerea că fracțiunea social-democrată din Dumă va sluji cauza proletariatului din Rusia, în concordanță cu directivele congresului și sub conducerea Comitetului Central.

În problema „congresului muncitoresc" a fost adoptată rezoluția bolșevică, întocmită pe baza proiectului de rezoluție „Cu privire la organizațiile muncitorești fără partid în legătură cu curentul anarhosindicalist din rîndurile proletariatului", pregătit de Lenin pentru congres. În rezoluția adoptată în problema „Sindicatele și partidul", congresul a respins teoria oportunistă a „neutralității" sindicatelor și a stabilit că trebuie să se tindă spre înfăptuirea conducerii ideologice și politice a sindicatelor de către partid. Congresul a introdus unele modificări în statutul P.M.S.D.R., lichidînd sistemul celor două centre (alegerea de către congres a Comitetului Central și a redacției Organului Central). Potrivit statutului modificat, congresul alegea numai Comitetul Central, redacția Organului Central urmînd să fie numită de C.C. și să activeze sub controlul lui. Statutul prevedea convocarea unor consfătuiri de partid periodice în vederea discutării problemelor mai importante ale vieții de partid.

În Comitetul Central au fost aleși 5 bolșevici, 4 menșevici, 2 social-democrați polonezi, 1 social-democrat leton, iar ca membri supleanți au fost aleși 10 bolșevici, 7 menșevici, 3 social-democrați polonezi și 2 letoni. Ca membri și membri supleanți ai C.C. au fost aleși: V. I. Lenin, F. E. Dzerjinski, I. F. Dubrovinski, V. P. Noghin, L. B. Krasin, L. Tyszka, I. Marhlevski ș.a. Ulterior în C.C. au fost incluse încă 3 persoane: 2 din partea Bundului și 1 din partea Social-democrației din Ținutul leton.

Deoarece conducerea exercitată de un Comitet Central alcătuit din reprezentanți ai diferitelor curente (reprezentanții organizațiilor social-democrate naționale oscilau deseori între

www.dacoromanica.ro

bolşevici şi menşevici) nu inspira suficientă încredere, la sfîrşitul lucrărilor congresului, în cadrul unei adunări a fracţiunii bolşevice, a fost ales un Centru bolşevic, în frunte cu Lenin, din care făcea parte şi redacţia ziarului „Proletarii".

Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a marcat victoria bolşevismului în mişcarea muncitorească din Rusia. În hotărîrile adoptate de el a fost făcut bilanţul luptei duse de bolşevici împotriva aripii oportuniste, menşevice a partidului în perioada revoluţiei burghezo-democratice. Tactica bolşevică a fost aprobată ca tactică unică pentru întregul partid. — *306.*

152 *Machism* — curent filozofic idealist-subiectiv, reacţionar, care a căpătat o largă răspîndire în Europa occidentală la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea. Întemeietorii lui au fost fizicianul şi filozoful austriac E. Mach şi filozoful german R. Avenarius. Machismul a fost un curent filozofic idealist burghez deosebit de periculos pentru clasa muncitoare, întrucît în vorbe lupta împotriva idealismului şi invoca ştiinţele moderne ale naturii, ceea ce îi imprima o aparenţă de filozofie „ştiinţifică". În Rusia, în anii reacţiunii, a căzut sub influenţa machismului o parte din intelectualitatea social-democrată. O răspîndire deosebit de mare a căpătat machismul în rîndurile intelectualilor menşevici (N. Valentinov, P. S. Iuşkevici şi alţii). Pe poziţiile machismului s-au situat şi unii publicişti din rîndurile bolşevicilor (V. Bazarov, A. Bogdanov, A. V. Lunacearski etc.). Camuflîndu-se sub paravanul unor declaraţii ipocrite în care susţineau că vor să dezvolte marxismul, machiştii ruşi au purces în realitate la o revizuire a bazelor filozofiei marxiste. V. I. Lenin, în cartea sa „Materialism şi empiriocriticism", a dezvăluit esenţa reacţionară a machismului, a apărat filozofia marxistă împotriva tentativelor revizioniste, a dezvoltat sub toate aspectele materialismul dialectic şi materialismul istoric în noile condiţii istorice. Zdrobirea machismului a însemnat o puternică lovitură dată poziţiilor ideologice ale menşevismului, otzovismului şi zidirii de dumnezeu. — *306.*

153 *Otzovism* — curent oportunist apărut în rîndurile bolşevicilor şi reprezentat prin A. Bogdanov. Camuflîndu-se sub paravanul unei frazeologii revoluţionare, otzoviştii cereau ca partidul să revoce pe deputaţii social-democraţi din Duma a III-a de stat şi să-şi înceteze activitatea în organizaţiile legale. Declarînd că în condiţiile reacţiunii partidul trebuie să desfăşoare numai o activitate ilegală, otzoviştii refuzau să participe la lucrările Dumei, la activitatea sindicatelor muncitoreşti, a cooperativelor

www.dacoromanica.ro

și a celorlalte organizații de masă legale și semilegale și considerau că întreaga activitate a partidului trebuie să fie concentrată în organizația ilegală. O varietate de otzovism era ultimatismul. Deosebirea dintre otzoviști și ultimatiști era de ordin pur formal. Aceștia din urmă susțineau că partidul trebuie să ceară în termeni ultimativi fracțiunii social-democrate din Dumă să se supună necondiționat hotărîrilor Comitetului Central, iar în caz de neîndeplinire a acestei cereri ultimative să revoce pe deputații social-democrați din Dumă. Ultimatismul era, de fapt, un otzovism mascat, camuflat. Lenin i-a numit pe ultimatiști „otzoviști timizi".

Otzoviștii au adus mari prejudicii partidului. Politica lor ducea la ruperea de mase a partidului, la transformarea lui într-o organizație sectară, incapabilă să acumuleze forțe în vederea unui nou avînt revoluționar. Lenin i-a demascat pe otzoviști ca „lichidatori de-a-ndoaselea" și a declarat otzovismului un război necruțător. „Otzovismul *nu este* bolșevism, ci, sub raport politic, o detestabilă caricatură de bolșevism, pe care nu putea s-o plăsmuiască decît cel mai înverșunat adversar politic al bolșevismului", scria Lenin (Opere complete, vol. 17, Editura politică, ediția a doua, pag. 379).

În toamna anului 1908, cu prilejul alegerilor de delegați la Conferința a cincea (generală din 1908) a P.M.S.D.R., otzoviștii-ultimatiști din organizația Petersburg au elaborat o platformă proprie, pe care au propus-o ca rezoluție ședinței lărgite a Comitetului din Petersburg. Rezoluția n-a găsit un sprijin larg în organizațiile de partid. La conferință, otzoviștii nu s-au încumetat să prezinte deschis platforma lor; ei au reușit să formeze doar un grup neînsemnat de adepți ai lor.

O critică amplă a platformei otzoviștilor a fost făcută de Lenin în articolul „O caricatură de bolșevism" (Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 405—417), în care el a arătat cît de inconsecvente, de neprincipiale și de ostile marxismului sînt concepțiile otzoviștilor. Criticii otzovismului îi sînt consacrate și articolele lui Lenin „Pe marginea a două scrisori", „Pe marginea articolului «Cu privire la problemele curente»", „Lichidarea lichidatorismului", „Despre fracțiunea adepților otzovismului și ai zidirii de dumnezeu" și altele (Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 299—316, 377—380; vol. 19, pag. 44—53, 79—115).

Unii dintre liderii otzoviștilor (Bogdanov, Lunacearski), împreună cu menșevicii-lichidatori (Valentinov, Iușkevici), atacau în presă bazele teoretice ale marxismului: materialismul dialectic și materialismul istoric. Lunacearski a început să pro-

www.dacoromanica.ro

povăduiască zidirea de dumnezeu, necesitatea creării unei religii noi, îmbinarea socialismului cu religia.

În primăvara anului 1909, otzoviștii, ultimatiștii și ziditorii de dumnezeu au creat un grup de inițiativă pentru organizarea unei școli antipartinice pe insula Capri (Bogdanov, Aleksinski, Lunacearski și alții). Consfătuirea redacției lărgite a ziarului „Proletarii" din iunie 1909 a adoptat o hotărîre în care se declara că „bolșevismul, curent bine definit din P.M.S.D.R., nu are nimic comun cu otzovismul și cu ultimatismul" și se cerea bolșevicilor să ducă o luptă cît mai energică împotriva acestor devieri de la marxismul revoluționar. Bogdanov, inspiratorul otzoviștilor, a fost exclus din rîndurile bolșevicilor.

Ulterior, în lucrarea „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului", Lenin scria că după înfrîngerea revoluției bolșevicii au putut să se retragă în ordine și să-și păstreze forțele datorită faptului că „au demascat fără cruțare și au izgonit pe revoluționarii frazeologi, care nu voiau să înțeleagă că trebuie să ne retragem, că trebuie să știm să ne retragem, că trebuie să învățăm neapărat să lucrăm legal în parlamentele cele mai reacționare, în cele mai reacționare organizații sindicale, cooperatiste, de asigurări și altele de acest fel" (Opere, vol. 31, E.S.P.L.P. 1956, pag. 12). — *306.*

154 „*Vpered*" — săptămînal bolșevic ilegal; a apărut la Geneva de la 22 decembrie 1904 (4 ianuarie 1905) pînă la 5 (18) mai 1905. Au apărut 18 numere. Organizatorul, inspiratorul ideologic și conducătorul nemijlocit al acestui ziar a fost V. I. Lenin. Din redacție făceau parte: A. V. Lunacearski, V. V. Vorovski și M. S. Olminski. De întreaga corespondență a ziarului cu comitetele locale din Rusia și cu corespondenții se ocupa N. K. Krupskaia. Definind orientarea acestui ziar, V. I. Lenin scria: „Orientarea ziarului «Vpered» este *aceea a vechii «Iskre»*. În numele acesteia «Vpered» duce o luptă hotărîtă împotriva noii «Iskre»" (Opere complete, vol. 9, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 262). În coloanele lui au fost publicate peste 60 de articole și note scrise de V. I. Lenin. Unele articole au fost scrise de Lenin în colaborare cu alți membri ai redacției (Vorovski, Olminski ș.a.)

În foarte scurt timp după apariția sa, ziarul „Vpered" și-a cîștigat simpatia comitetelor locale de partid, care l-au recunoscut drept organul lor. Unind comitetele locale de partid pe baza principiilor leniniste, el a avut un rol important în pregătirea Congresului al III-lea al partidului, ale cărui hotărîri au avut la bază tezele enunțate și fundamentate de Lenin în coloanele acestui ziar. Ziarul a întreținut legături permanente cu organizațiile de partid din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Într-o rezoluţie specială, Congresul al III-lea al partidului a relevat rolul important pe care l-a avut ziarul „Vpered" în lupta împotriva menşevismului, pentru restabilirea partinităţii, în formularea şi tratarea problemelor de tactică care se puneau în faţa mişcării revoluţionare, în lupta pentru convocarea congresului, şi a adus mulţumiri redacţiei ziarului. În urma unei hotărîri a Congresului al III-lea, în locul acestui ziar a început să apară ziarul „Proletarii". — *306.*

155 *„Proletarii"* — săptămînal bolşevic ilegal; Organ Central al P.M.S.D.R., înfiinţat în baza unei hotărîri a Congresului al III-lea al partidului. Printr-o hotărîre a plenarei din 27 aprilie (10 mai) 1905 a Comitetului Central al partidului, V. I. Lenin a fost numit redactor responsabil al Organului Central. Ziarul „Proletarii" a apărut la Geneva de la 14 (27) mai pînă la 12 (25) noiembrie 1905. Au apărut 26 de numere. „Proletarii" a urmat linia vechii „Iskre", a „Iskrei" leniniste, şi a păstrat o perfectă continuitate cu ziarul bolşevic „Vpered".

Lenin a scris pentru acest ziar circa 90 de articole şi note. Articolele sale defineau fizionomia politică a ziarului, conţinutul său ideologic, orientarea sa bolşevică. O activitate deosebit de intensă a desfăşurat Lenin în calitate de conducător şi redactor al ziarului.

La activitatea redacţiei au participat în mod regulat V. V. Vorovski, A. V. Lunacearski şi M. S. Olminski. Un rol important în munca redacţiei au avut N. K. Krupskaia, V. M. Velicikina şi V. A. Karpinski. Ziarul a întreţinut legături strînse cu mişcarea muncitorească din Rusia; în coloanele lui se publicau articole şi note scrise de muncitori care participau nemijlocit la mişcarea revoluţionară.

„Proletarii" lua atitudine faţă de toate evenimentele importante din mişcarea muncitorească rusă şi internaţională, ducea o luptă necruţătoare împotriva menşevicilor şi a celorlalte elemente oportuniste, revizioniste.

El a desfăşurat o muncă intensă în domeniul propagării hotărîrilor Congresului al III-lea al partidului şi a avut un rol important în făurirea unităţii organizatorice şi ideologice a bolşevicilor. „Proletarii" apăra în mod consecvent marxismul revoluţionar şi dezbătea în coloanele sale toate problemele fundamentale ale revoluţiei ce se desfăşura în Rusia. Oglindind şi comentînd sub toate aspectele evenimentele din 1905, „Proletarii" ridica masele largi de oameni ai muncii la luptă pentru victoria revoluţiei.

www.dacoromanica.ro

„Proletarii" exercita o mare influenţă asupra organizaţiilor social-democrate locale. Unele articole publicate de Lenin în ziarul „Proletarii" erau reproduse de ziarele bolşevice locale şi difuzate în foi volante.

Curînd după plecarea lui Lenin în Rusia la începutul lunii noiembrie 1905, ziarul „Proletarii" şi-a încetat apariţia. Ultimele două numere (25 şi 26) au apărut sub îngrijirea lui V. V. Vorovski, dar şi pentru aceste numere Lenin a scris cîteva articole, care au fost publicate după plecarea sa din Geneva. — *306.*

156 „*Novaia Jizn*" — primul ziar bolşevic legal; a apărut zilnic, începînd de la 27 octombrie (9 noiembrie) şi pînă la 3 (16) decembrie 1905, la Petersburg. Oficial, ca redactor-editor al ziarului „Novaia Jizn" figura poetul N. M. Minski, iar ca editor M. F. Andreeva. O dată cu reîntoarcerea lui V. I. Lenin din emigraţie la Petersburg, la începutul lunii noiembrie 1905, ziarul a început să apară sub îndrumarea lui nemijlocită. Componenţa redacţiei a fost schimbată, colaboratorii lui au fost înlocuiţi. „Novaia Jizn" a devenit, de fapt, Organul Central al P.M.S.D.R. Colaboratorii cei mai apropiaţi ai ziarului au fost V. D. Bonci-Bruevici, A. V. Lunacearski, M. S. Olminski, V. V. Vorovski ş.a. Un colaborator activ al ziarului a fost A. M. Gorki, care îi acorda totodată un important sprijin material. Printre colaboratorii din străinătate ai ziarului se numărau Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht, Marcel Cachin, Paul Lafargue etc.

În „Novaia Jizn" au fost publicate 14 articole ale lui V. I. Lenin. În aceste articole au fost definite sarcinile şi tactica partidului în perioada primei revoluţii ruse.

Ziarul „Novaia Jizn" a fost un propagator activ al tuturor hotărîrilor şi măsurilor adoptate de Comitetul Central al P.M.S.D.R. El a avut un rol deosebit de important în opera de luminare politică a maselor şi în organizarea lor, în mobilizarea lor la insurecţie armată.

„Novaia Jizn" întreţinea legături strînse cu organizaţiile de partid şi cu muncitorii revoluţionari şi se bucura de mare popularitate în rîndurile lor. Redacţia lui primea scrisori din toate colţurile Rusiei: scriau muncitori, ţărani, funcţionari, militari, studenţi. La sediul redacţiei îşi dădeau întîlnire activişti de partid, se ţineau adunări şi consfătuiri de partid. Tirajul zilnic al ziarului ajungea la 80 000 de exemplare.

Ziarul „Novaia Jizn" a fost supus unei prigoane permanente din partea autorităţilor. După apariţia nr. 27 din 2 decembrie, ziarul a fost interzis de guvernul ţarist. Ultimul număr, nr. 28, a apărut ilegal. — *306.*

www.dacoromanica.ro

157 „*Volna*" — cotidian bolşevic ; a apărut legal la Petersburg de la 26 aprilie (9 mai) pînă la 24 mai (6 iunie) 1906. Au apărut 25 de numere. Începînd cu nr. 9, ziarul a fost redactat, de fapt, de V. I. Lenin. La activitatea redacţională au luat parte A. V. Lunacearski, M. S. Olminski, I. I. Skvorţov-Stepanov, V. V. Vorovski ş.a. În acest ziar au fost publicate circa 25 de articole scrise de Lenin, din care multe au apărut ca articole de fond. „Volna" a avut un rol important în conducerea de către bolşevici a luptei revoluţionare a maselor, în opera de ridicare a nivelului de conştiinţă şi de organizare a proletariatului.

Ziarul „Volna" a constituit obiectul unei prigoane continue din partea guvernului ţarist : redactorul responsabil al ziarului a fost în repetate rînduri deferit justiţiei, multe numere ale ziarului au fost confiscate. La 24 mai (6 iunie) 1906, ziarul a fost interzis de autorităţile ţariste. În locul lui a început să apară ziarul „Vpered", iar mai tîrziu ziarul „Eho". — *306.*

158 „*Eho*" — cotidian bolşevic legal ; a apărut la Petersburg de la 22 iunie (5 iulie) pînă la 7 (20) iulie 1906. Au apărut 14 numere. Redactorul efectiv al ziarului a fost V. I. Lenin. El a publicat articole în fiecare număr al ziarului ; în total au apărut în coloanele lui peste 20 de articole şi note scrise de Lenin.

Aproape toate numerele acestui ziar au format obiectul unor măsuri represive : 12 din cele 14 numere apărute au fost confiscate de autorităţi. — *306.*

159 „*Mîsl*" — revistă bolşevică legală cu caracter filozofic şi social-economic ; a apărut lunar la Moscova începînd din decembrie 1910 şi pînă în aprilie 1911. Au fost scoase în total cinci numere. Primul număr a avut un tiraj de 3 000 de exemplare. Revista a fost fondată din iniţiativa lui V. I. Lenin în vederea intensificării luptei împotriva publicaţiilor legale lichidatoriste şi pentru educarea muncitorilor înaintaţi şi a intelectualilor progresişti în spiritul marxismului. Lenin conducea din străinătate această revistă şi purta în mod regulat corespondenţă cu redacţia. Cînd a primit primul ei număr, el i-a scris lui M. Gorki : „Poţi să ne feliciţi : avem la Moscova o revistă *a noastră*, marxistă. Ce bucurie a fost astăzi la noi..." (Opere, vol. 34, E.S.P.L.P. 1958, pag. 448—449).

În primele patru numere ale revistei au fost publicate articolele lui Lenin „Despre statistica grevelor din Rusia", „Eroii «micilor rezerve»", „Cei care vor să ne desfiinţeze (Despre d-l Potresov şi V. Bazarov)", „Cu prilejul unei aniversări",

www.dacoromanica.ro

„Despre structura socială a puterii, perspective şi lichidatorism" şi „Note polemice" (vezi Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 401—432; vol. 20, pag. 94—100, 119—139, 168—177, 194—215, 216—219). La editarea ei au participat îndeaproape V. V. Vorovski, M. S. Olminski, I. S. Skvorţov-Stepanov; printre colaboratorii ei au fost şi menşevici-partiiţi, ca G. V. Plehanov, Ch. Rappoport ş.a. Ultimul număr, al 5-lea, al revistei a fost confiscat, iar apariţia ei a fost interzisă. Curînd după aceea a început să apară la Petersburg revista „Prosveşcenie", care era de fapt o continuare a revistei „Mîsl". — *307*.

160 Înainte de a convoca pentru ziua de 5 (18) octombrie 1912 adunarea împuterniciţilor din curia muncitorească a guberniei Petersburg în vederea desemnării delegaţilor în alegerile pentru Duma a IV-a de stat, guvernul a dat aşa-zise „lămuriri" privind 21 de întreprinderi (din cele 44 de fabrici şi uzine care participau la alegeri), în care se arăta că alegerile de împuterniciţi din aceste întreprinderi sînt declarate nevalabile. Ca răspuns la aceste „lămuriri" guvernamentale, muncitorii dintr-o serie întreagă de uzine şi fabrici din Petersburg au declarat o grevă politică. „Prima a trecut la acţiune uzina Putilov — scria A. E. Badaev în amintirile sale. — În ziua alegerilor, la 5 octombrie, după masă, muncitorii nu s-au apucat de lucru, ci s-au adunat pe ateliere şi au declarat grevă. La această grevă au participat toţi muncitorii din uzină: circa 14 000 de oameni. La ora 3 după-amiază, cîteva mii de muncitori au ieşit din uzină şi, intonînd cîntece revoluţionare, s-au îndreptat spre bariera Narva, dar au fost împrăştiaţi de poliţie. După uzina Putilov au urmat şantierele navale de pe Neva. Cei 6 500 de muncitori de la aceste şantiere au ţinut un miting şi au făcut o demonstraţie politică. Lor li s-au alăturat muncitorii de la fabricile Pal şi Maxwell, de la fabrica de tîmplărie Alekseev de pe Ohta etc. În zilele următoare au aderat la grevă uzinele Erickson, Lessner, Geisler, «Vulcan», Duflon, Langensipen, «Phönix», fabricile Ceşer, Bek, Lebedev şi altele" (A. Badaev. „Bolşevicii în Duma de stat. Amintiri". Moscova, 1954, pag. 39). Greva s-a extins în toate raioanele din Petersburg şi a fost însoţită de mitinguri şi demonstraţii de masă. — *308*.

161 Este vorba de corespondenţele din Riga şi din Moscova, publicate în ziarul „Soţial-Demokrat", nr. 30 din 12 (25) ianuarie 1913, în care se relata despre grevele şi demonstraţiile muncitorilor. La 11 (24) noiembrie 1912, muncitorii din Riga au făcut o demonstraţie de protest împotriva sentinţelor de

www.dacoromanica.ro

condamnare la moarte rostite de tribunalul militar din Sevastopol în procesul unui grup de marinari de pe cuirasatul „Ioann Zlatoust", precum şi împotriva maltratării deţinuţilor politici în închisori şi a războiului care începuse în Balcani. Intonînd cîntece revoluţionare şi purtînd steaguri roşii, peste 1 500 de muncitori au străbătut străzile oraşului Riga şi au fost întîmpinaţi cu simpatie de populaţie. La 12 (25) noiembrie, muncitorii din mai multe fabrici mari din Riga au declarat o grevă politică. La 8 (21) noiembrie, muncitorii dintr-o serie de fabrici din Moscova au declarat o grevă de protest împotriva execuţiilor de la Sevastopol. A fost organizată o demonstraţie, pe care poliţia a împrăştiat-o însă curînd. — *310.*

162 *Congresul al VI-lea al Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania* a avut loc la Praga între 5 şi 13 decembrie (st. n.) 1908. La congres au participat delegaţi din partea organizaţiilor de partid din Varşovia, Lodz, Dabrowa, Censtohovo şi Belostok. Ordinea de zi a congresului a fost următoarea: raportul Conducerii centrale; situaţia politică din Rusia şi din Polonia; tactica partidului şi activitatea fracţiunii social-democrate din Dumă; mişcarea sindicală şi cooperatistă; atitudinea faţă de P.P.S.-„leviţa" şi faţă de P.P.S.-„fracţiunea revoluţionară"; poziţia S.D.R.P. şi L. în cadrul P.M.S.D.R.; programul agrar şi programul naţional al partidului etc.

Pe marginea raportului Conducerii centrale au avut loc dezbateri aprinse. Delegaţii din Varşovia au criticat politica organizatorică a Conducerii centrale, arătînd că Conducerea centrală s-a rupt de organizaţiile de partid, că ea îngrădeşte libertatea criticii, că nu atrage în suficientă măsură activul de partid la activitatea de conducere a partidului şi că a comis o serie de alte greşeli grave. Critica delegaţilor din Varşovia a fost sprijinită de reprezentanţii organizaţiilor din Dabrowa şi din Lodz. După dezbateri, propunerea partizanilor Conducerii centrale de a se acorda acestora din urmă un vot de încredere n-a întrunit numărul de voturi necesar, iar congresul s-a limitat să adopte o hotărîre în care declară că trece la problemele curente.

Congresul a condamnat tendinţele lichidatoriste şi otzoviste şi a stabilit că S.D.R.P. şi L. trebuie să întărească şi să lărgească organizaţiile de partid ilegale şi să folosească în interesul organizării clasei muncitoare toate posibilităţile legale de orice fel. — *316.*

163 Cei trei militanţi care au fost înlăturaţi din Conducerea centrală a S.D.R.P. şi L. sînt A. Maleţki, I. Ganeţki şi V. Leder. — *317.*

www.dacoromanica.ro

164 *Conferința interraională de la Varșovia* — conferința organizației din Varșovia a S.D.R.P. și L. care s-a ținut la 10 decembrie (st. n.) 1911. Enumerînd greșelile comise de Conducerea centrală a S.D.R.P. și L., conferința a cerut să fie convocat congresul S.D.R.P. și L. sau cel puțin o conferință lărgită, în care organizația din Varșovia să fie reprezentată prin trei delegați în loc de unul. Ca răspuns la această cerere, Conducerea centrală a S.D.R.P. și L. a adoptat o serie de hotărîri și circulare îndreptate împotriva organizației din Varșovia. — *317.*

165 *Conferința de la Lodz* — Conferința organizației din Lodz a S.D.R.P. și L. care a avut loc la 17 decembrie (st. n.) 1911. Urmînd exemplul organizației din Varșovia, Conferința de la Lodz s-a pronunțat pentru convocarea unei conferințe lărgite a S.D.R.P. și L. În rezoluția cu privire la relațiile dintre P.M.S.D.R. și S.D.R.P. și L., Conferința de la Lodz a cerut Conducerii centrale să țină seama de părerea organizațiilor regionale de partid și să ia de urgență în discuție problema lichidatorismului. — *317.*

166 *Partidul republican al radicalilor și radical-socialiștilor* — partid burghez din Franța, care s-a constituit organizatoric în 1901, dar în fapt există din deceniul al 9-lea al secolului trecut. Înainte de primul război mondial el reprezenta în linii mari interesele burgheziei mici și mijlocii. În perioada dintre primul și cel de-al doilea război mondial a crescut în acest partid influența marii burghezii. O serie de lideri ai partidului au stat în repetate rînduri în fruntea guvernului francez. — *323.*

167 V. I. Lenin citează aceste cuvinte din poezia „Cîntecul unui husar bătrîn" de D. V. Davîdov (vezi D. Davîdov. Poezii, 1933, pag. 106). — *326.*

168 *Afacerea Panama* — mare scandal care a izbucnit la sfîrșitul deceniului al 9-lea al secolului trecut în legătură cu falimentul societății anonime franceze pentru săparea Canalului Panama. După cum a ieșit la iveală, în operațiile frauduloase ale companiei erau amestecați o serie de oameni politici; au fost descoperite fraude de milioane și numeroase cazuri de mituire a unor înalți demnitari. Cuvîntul „Panama" a devenit un nume comun pentru desemnarea escrocheriilor politice și financiare de mari proporții. — *326.*

169 Este vorba de următoarea teză din „Manifestul Partidului Comunist" de K. Marx și F. Engels: „Puterea de stat modernă

www.dacoromanica.ro

nu este decît un comitet care administrează treburile obşteşti ale întregii clase burgheze" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 4, Editura politică, 1958, pag. 468). — *327.*

170 V. I. Lenin citează lucrarea lui K. Marx „Contribuţii la critica filozofiei hegeliene a dreptului. Introducere" (vezi K. Marx şi F. Engels, Opere, vol. 1, Editura politică, 1960, ediţia a II-a, pag. 413—414). — *327.*

171 Este vorba de ideile reacţionare şi de tendinţele decadente care, după înfrîngerea revoluţiei din 1905—1907, au căpătat o largă răspîndire în rîndurile intelectualilor socialişti-revoluţionari şi şi-au găsit cea mai pregnantă expresie în scrierile literare ale lui B. V. Savinkov (Ropşin). — *355.*

172 *Partidul „înnoirii paşnice"* — organizaţie politică a marii burghezii şi a moşierimii, care se pronunţa pentru o monarhie constituţională ; s-a constituit definitiv în 1906, după dizolvarea Dumei I de stat. Acest partid grupa în rîndurile sale octombrişti „de stînga" şi cadeţi de dreapta. Liderii partidului „înnoirii paşnice" au fost : P. A. Heiden, N. N. Lvov, P. P. Reabuşinski, M. A. Stahovici, E. N. şi G. N. Trubeţkoi, D. N. Şipov şi alţii. Prin programul său, acest partid se înrudea cu octombriştii. El apăra interesele burgheziei industriale şi comerciale şi ale moşierilor care îşi exploatau pe baze capitaliste moşiile. Lenin numea partidul „înnoirii paşnice" „partidul jefuirii paşnice", deoarece activitatea lui era îndreptată spre „asigurarea unei apărări cît mai temeinice, mai viclene, mai iscusite, mai solide pe dinăuntru şi mai puţin vizibile pe din afară a *drepturilor* nobilei boierimi ruse asupra sîngelui şi sudorii milioanelor de «mujici»..." (Opere complete, vol. 16, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 43). În Duma a treia de stat, partidul „înnoirii paşnice" s-a unit cu aşa-numitul partid al „reformelor democratice", formînd împreună fracţiunea progresistă. — *359.*

173 Este vorba de alegerile pentru Duma a IV-a de stat care au avut loc la Riga şi la Ekaterinodar, unde cadeţii au votat alături de partidele de dreapta, pogromiste, împotriva candidaţilor social-democraţi. — *369.*

174 *„Pocin"* — revistă de orientare narodnică-lichidatoristă ; editată de un grup de eseri. A apărut un singur număr, în iunie 1912, la Paris. — *373.*

175 Referitor la plecarea lichidatorului T. O. Belousov din fracţiunea social-democrată din Duma a III-a de stat, vezi articolul

www.dacoromanica.ro

lui V. I. Lenin „În legătură cu retragerea deputatului T. O. Belousov din fracțiunea social-democrată din Dumă" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 200—205). — *375.*

176 Este vorba de hotărîrile Conferinței a V-a din decembrie 1908 (Conferința generală din 1908) a P.M.S.D.R. și ale Consfătuirii redacției lărgite a ziarului „Proletarii" din iunie 1909 (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, E.P.L.P. 1954, pag. 199—209; 216—236). — *378.*

177 În acest pasaj din ziarul „Pravda" a fost omis, pe cît se vede, un rînd. În proiectul de rezoluție analizat se cerea ca, pe lîngă ziarul „The Daily Citizen", care se afla în mîinile oportuniștilor, la sediile partidului să fie afișat și ziarul „The Daily Herald".

„*The Daily Herald*" — organ al Partidului socialist britanic; a apărut la Londra începînd din aprilie 1912; din 1922 acest ziar a devenit organul de presă al partidului laburist. — *392.*

178 Explicațiile lui D. A. Kasso, ministrul instrucțiunii publice din acea vreme, au fost date în Duma a IV-a de stat ca răspuns la interpelarea făcută de 44 de deputați ai Dumei la 14 (27) decembrie 1912 în legătură cu arestarea a 34 de liceeni din Petersburg în timpul unei adunări ținute la liceul particular Vitmer. Liceenii arestați erau bănuiți de ohrană că ar face parte dintr-un cerc ilegal. Interpelarea a fost discutată în ședințele a 12-a, a 17-a, a 18-a, a 19-a și a 20-a ale Dumei. La 6 (19) februarie 1913 a fost adoptată cu majoritate de voturi o formulă de trecere la ordinea de zi în care explicațiile ministrului țarist erau declarate nesatisfăcătoare. — *415.*

179 Documentul de față reprezintă planul unei cuvîntări pregătite de V. I. Lenin și care urma să fie rostită de către unul dintre deputații bolșevici în Duma a IV-a de stat în cadrul dezbaterilor pe marginea bugetului de stat pe anul 1913. Din textul cuvîntării proiectate n-au fost găsite decît două fragmente, care se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

Planul ce se publică în volumul de față a stat la baza cuvîntării rostite de un reprezentant al fracțiunii social-democrate în ședința a 45-a a Dumei din 13 (26) mai 1913. — *435.*

180 V. I. Lenin se referă la stenogramele ședințelor Dumei de stat în legislatura a doua, sesiunea a II-a, vol. I, pag. 1 212, unde într-o cuvîntare rostită de unul dintre deputați se citează date care ilustrează ruinarea țăranilor din guberniile Kursk și Oriol. — *436.*

www.dacoromanica.ro

181 Analiza cifrelor citate a fost făcută de V. I. Lenin în articolul „Ultima supapă" (vezi volumul de faţă, pag. 19). — *436.*

182 Lenin se referă la stenogramele şedinţelor Dumei de stat în legislatura a doua, sesiunea a II-a, vol. I, pag. 959, şi în legislatura a treia, sesiunea I, partea I, pag. 662, unde sînt reproduse formulele de trecere la ordinea de zi prezentate de reprezentanţii fracţiunilor social-democrate din Dumele a II-a şi a III-a în problema bugetului. — *436.*

183 Este vorba de regulamentul referitor la procedura examinării bugetului de stat, aprobat de guvernul ţarist la 8 (21) martie 1906. Potrivit acestui regulament, unele capitole de cheltuieli din bugetul de stat, ca, de pildă, o parte considerabilă din lista civilă a ţarului, plăţile în cadrul împrumuturilor de stat, creditele extraordinare extrabugetare pentru satisfacerea nevoilor din timp de război, nu urmau a fi supuse spre examinare Dumei. — *437.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

[Abrosimov, V. M.] De ce boală suferim? (Un muncitor se adresează muncitorilor). — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 56, 21 noiembrie, pag. 2. Semnat : V. A. — *237—239, 312, 313, 314, 315, 387—388, 432.*

Adunarea împuterniciţilor aleşi de muncitori. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 136, 6 octombrie, pag. 2. — *158.*

Antonie, episcop al Volîniei. Scrisoare deschisă către autorii culegerii „Vehi". 1 mai 1909. — „Slovo", Petersburg, 1909, nr. 791, 10 (23) mai, pag. 3. — *92.*

Anuarul ziarului „Reci" pe 1912. Editat de redacţia ziarului „Reci". Petersburg, f.a. VI, 712, 44 pag. (Supliment gratuit la ziarul „Reci"). — *358, 360, 435.*

[Apel adresat opiniei publice de către un cerc de persoane care se interesează de problema slavă]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 287 (2 241), 19 octombrie (1 noiembrie), pag. 4, în articolul : În ajutorul slavilor. — *171—172.*

[Apelul de 1 Mai al muncitorilor din Petersburg]. — „Soţial-Demokrat", [Paris], 1912, nr. 27, 17 (4) iunie, pag. 4, la rubrica : Cronică. Sub titlul comun : Petersburg. — *12, 181.*

Asociaţia proprietarilor de fabrici şi uzine din regiunea industrială Moscova în 1912. Moscova, tip. Reabuşinski, 1913. 144 pag. — *308.*

Avertisment. — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 49, 13 noiembrie, pag. 3. — *225.*

Avertisment. — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 50, 14 noiembrie, pag. 2. — *225.*

www.dacoromanica.ro

Badaev, A. E. [Scrisoare către redacţie]. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 21 (225), 26 ianuarie, pag. 2—3. Sub titlul comun: Impresii culese la faţa locului de către deputaţii social-democraţi. — *396.*

Baturski, G. Cei care seamănă sciziunea. — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 7, 17 august, pag. 3. — *66.*

Belinski, V. G. Scrisoare către Gogol. — *92.*

**[Blank, R. M.] Alegerile din Petersburg.* — „Zaprosî Jizni", Petersburg, 1912, nr. 27, 6 iulie, coloanele 1 585—1 586. Semnat: B. — *68.*

— *Platforma social-democrată.* — „Zaprosî Jizni", Petersburg, 1912, nr. 29, 20 iulie, coloanele 1 678—1 680. Semnat: R.B. — *74.*

— *Presa muncitorească şi liberalii.* — „Zaprosî Jizni", Petersburg, 1912, nr. 26, 29 iunie, coloanele 1 535—1 536. Semnat: B. — *68.*

„Buletinul finanţelor, industriei şi comerţului", Petersburg, 1911, nr. 50, 11 (24) decembrie, pag. 484—486. — *27—29.*

Bulgakov, S. M. În alegeri. (File de jurnal). — „Russkaia Mîsl", Moscova-Petersburg, 1912, nr. XI, pag. 185—192. — *401.*

Cabinetul Briand. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 11 (2 323), 12 (25) ianuarie, pag. 4. — *326.*

Către muncitorii din Petersburg. [Foaie volantă]. Petersburg, [13 noiembrie 1912]. 1 pag. Semnat: Grupul social-democrat central de activişti sindicali din Petersburg, un grup de social-democraţi, un grup de social-democraţi revoluţionari. — *312.*

Cerevanin, N. Bilanţul luptei electorale. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 9—10, pag. 75—87. — *364, 372, 373, 375.*

Conferinţa partidului libertăţii poporului. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 133 (2 087), 18 (31) mai, pag. 4. — *360.*

Conferinţa social-democraţilor. — „Golos Moskvî", 1912, nr. 51, 2 (15) martie, pag. 2. Semnat: M. — *217.*

**Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia.* Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului, [1904]. 397, II pag. (P.M.S.D.R.). — *186, 188, 286, 289, 290—291.*

* Cu asterisc sînt notate cărţile, ziarele, articolele şi documentele pe care există însemnări făcute de V. I. Lenin şi care se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

Consfătuirea cadeților. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 34 (2 346), 4 (17) februarie, pag. 2. — *405—406, 407—414, 416.*

Cu privire la durata și împărțirea timpului de lucru în industria de fabrică. [2 iunie 1897]. — „Colecția de hotărîri și dispoziții ale guvernului, publicată sub îngrijirea Senatului ocîrmuitor", Petersburg, 1897, nr. 62, 13 iunie, nr. 778, pag. 2 135—2 139. — *33, 35—36.*

Cu privire la momentul actual și sarcinile partidului. [Rezoluție adoptată la Conferința a V-a (Conferința generală din 1908) a P.M.S.D.R.]. — În : Înștiințarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferința generală ordinară a partidului. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Paris 1909], pag. 4—5. (P.M.S.D.R.) — *22, 144.*

Culegere de rapoarte ale inspectorilor de fabrici pe anul 1910. Petersburg, tip. Kirșbaum, 1911. IV, XC, 319 pag. (Ministerul comerțului și industriei. Departamentul industriei). — *30—31, 37, 47—48.*

Dan, F. I. „Lorzii" noștri. — „Jivoe Delo", Petersburg, 1912, nr. 3, 1 februarie, pag. 1. — *310, 365, 366, 372.*

— *Note în problema tacticii.* — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 66, 4 decembrie, pag. 1 ; nr. 67, 5 decembrie, pag. 1 ; nr. 68, 6 decembrie, pag. 1 ; nr. 69, 7 decembrie, pag. 1 ; nr. 71, 9 decembrie, pag. 1—2 ; nr. 73, 12 decembrie, pag. 1. Semnat : F.D. — *348, 432.*

— *O sarcină imediată.* — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 65, 2 decembrie, pag. 1. Semnat : F.D. — *315, 387—388.*

Dare de seamă stenografică a Agenției telegrafice din Petersburg [cu privire la ședințele Dumei de stat. 1908. Legislatura a treia. Sesiunea a doua. Partea I. Ședințele 1—35 (de la 15 octombrie pînă la 20 decembrie 1908). Supliment la ziarul „Rossiia"], Petersburg, [tip. ziarului „Rossiia"], 1908. 1 124 pag. — *55—56, 57, 58—60, 370.*

Davîdov, D. V. Cîntecul unui husar bătrîn. — *326.*

[Dări de seamă cu privire le colectele muncitorești de grup pentru un cotidian muncitoresc]. — „Jivoe Delo", Petersburg, 1912, nr. 8, 9 martie, pag. 4 ; nr. 9, 16 martie, pag. 4 ; nr. 11, 30 martie, pag. 4 ; nr. 13, 13 aprilie, pag. 4 ; nr. 15, 25 aprilie, pag. 4 ; nr. 16, 28 aprilie, pag. 4. — *8.*

www.dacoromanica.ro

*_Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]_. 1906. Sesiunea întîi. Vol. I—II. Petersburg, Imprimeriile statului, 1906. 2 vol. (Duma de stat).

— Vol. I. Şedinţele 1—18 (de la 27 aprilie pînă la 30 mai). XXII, 866 pag. — *398*.

*— Vol. II. Şedinţele 19—38 (de la 1 iunie pînă la 4 iulie). Pag. 867 — 2 013. — *398*.

*_Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]_. 1907. Sesiunea a doua. Vol. I—II. Petersburg, Imprimeriile statului, 1907, 2 vol. (Duma de stat. Legislatura a doua).

*— Vol. I. Şedinţele 1—30 (de la 20 februarie pînă la 30 aprilie). VIII pag., 2 344 de coloane. — *398, 435, 436*.

*— Vol. II. Şedinţele 31—53 (de la 1 mai pînă la 2 iunie). VIII pag., 1 610 coloane. — *398*.

Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]. 1907—1908. Sesiunea întîi. Partea I—II. Petersburg, Imprimeriile statului, 1908. 2 vol. (Duma de stat. Legislatura a treia).

— Partea I. Şedinţele 1—30 (de la 1 noiembrie 1907 pînă la 19 februarie 1908). XIV pag., 2 141 de coloane. — *214, 255, 436—437*.

— Partea a II-a. Şedinţele 31—60 (de la 21 februarie pînă la 6 mai 1908). XV pag., 2 962 de coloane. — *383, 410*.

Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]. 1912—1913. Sesiunea întîi. Partea I. Şedinţele 1—30 (de la 15 noiembrie 1912 pînă la 20 martie 1913). Petersburg, Imprimeriile statului, 1913. XXI pag., 2 438 de coloane. (Duma de stat. Legislatura a patra) — *262, 263, 285, 286, 351, 353, 357—358, 359, 373, 410, 411, 412, 415, 416, 419—424, 429*.

Declaraţia fracţiunii social-democrate. — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 51, 15 noiembrie, pag. 3. — *225, 226, 311—312*.

[Declaraţia fracţiunii social-democrate]. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 169, 15 noiembrie, pag. 2. — *225, 226, 311—312*.

*_De la capăt_. — „Znamea Truda", (Paris), 1908, nr. 13, noiembrie, pag. 1—3. — *354—355*.

„Delo Jizni", Petersburg. — *200, 288—289*.

„Democraţii noştri consecvenţi". — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 8, 24 august, pag. 1. — *115*.

Despre formele organizatorice ale construcţiei de partid. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa lichidatorilor din august 1912]. — În:

www.dacoromanica.ro

Înştiinţare cu privire la conferinţa unor organizaţii ale P.M.S.D.R. Editat de Comitetul de organizare, (Viena), septembrie 1912, pag. 28—29. (P.M.S.D.R.). — *192—201.*

Despre fracţiunea social-democrată din Dumă. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a V-a (Conferinţa generală din 1908) a P.M.S.D.R.]. — În: Înştiinţarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferinţa generală ordinară a partidului. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Paris, 1909], pag. 5—6. (P.M.S.D.R.). — *255—256.*

Despre fuziunea cu „leviţa"-P.P.S. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a V-a (Conferinţa generală din 1908) a P.M.S.D.R.]. — Ibid., pag. 6. — *260.*

Despre relaţiile dintre Consiliul de stat şi Duma de stat. (Convorbire cu P. P. Kobîlinski, membru al Consiliului de stat). — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 254, 3 (16) februarie, pag. 2, la rubrica: Cronică de seară. Semnat: S.M. — *393—394.*

Dezordini într-o tabără de genişti. — „Turkestanskie Vedomosti", [Taşkent], 1912, nr. 148 (4 309), 4 (17) iulie, pag. 2. — *2.*

Din partea redacţiei. — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 1, 16 septembrie, pag. 1. — *290, 321.*

Din partea redacţiei. — „Russkaia Molva", 1912, nr. 1, 9 (22) decembrie, pag. 2—3. — *265—266.*

Din sala de şedinţă a dumei orăşeneşti. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 279 (2 233), 11 (24) octombrie, pag. 3. — *165.*

Diplomaţia tergiversării. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 267 (2 221), 29 septembrie (12 octombrie), pag. 4. Semnat: D. — *151, 160—163.*

„Dnevnik Soţial-Demokrata". (Geneva), 1912, nr. 16, aprilie, pag.1—11. — *67, 191—192, 193, 194, 198.*

Duma a III-a de stat. Fracţiunea partidului libertăţii poporului în perioada 15 octombrie 1908 — 2 iunie 1909, Petersburg, 1909. 59, 228 pag. — *61—62.*

„Eho", Petersburg. — *306.*

Emigranţii la Paris. — „Golos Moskvî", 1912, nr. 197, 26 august (8 septembrie), pag. 2, la rubrica: Revista presei. — *96.*

Engels, F. Dezbaterile de la Berlin cu privire la revoluţie. 13—14 iunie 1848. — *112.*

www.dacoromanica.ro

— *Prefaţă la prima ediţie germană [a cărţii lui K. Marx „Mizeria filozofiei"]*. 23 octombrie 1884. — *131.*

Evenimentele săptămînii. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 123 (2 077), 7 (20) mai, pag. 2. — *344.*

Executarea condamnaţilor. Sevastopol, 10 iulie. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 187 (2 141), 11 (24) iulie, pag. 2. — *1.*

Foaia informativă a Dumei de stat. (Legislatura a patra. — Sesiunea întîi). [Petersburg], 1912, nr. 14, 2 (15) decembrie. 14 pag. — *352—353, 355—356, 357—359.*

[Ghinzburg, B. A.] Masele muncitoreşti şi mişcarea ilegală. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 15 (101), 19 ianuarie, pag. 1. — *338—341, 395—397.*

Glasul Rusiei. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1912, nr. 13 199, 8 (21) decembrie, pag. 13. — *262, 263.*

Glasul sîngelui. — „Zemşcina", Petersburg, 1912, nr. 1 142, 28 octombrie, pag. 2. — *177—178.*

„Golos Moskvî". — *109, 150.*

— 1912, nr. 51, 2 (15) martie, pag. 2. — *217.*

— 1912, nr. 153, 4 (17) iulie, pag. 2. — *1—2.*

— 1912, nr. 197, 26 august (8 septembrie), pag. 2. — *96.*

— 1913, nr. 30, 6 (19) februarie, pag. 1. — *414—415, 417—418.*

„Golos Soţial-Demokrata", [Geneva-Paris]. — *7.*

— [Paris], 1911, nr. 26, decembrie, pag. 13—15. — *245.*

Gredescul, N. A. Cotitura făcută de intelectualitatea rusă şi semnificaţia ei reală. — În : Intelectualitatea din Rusia. Culegere de articole. Petersburg, „Zemlea", 1910, pag. 8—58. — *93.*

— *Păţania unuia care a luat cuvîntul la o întrunire publică.* — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 117 (2 071), 30 aprilie (13 mai), pag. 2. — *14, 25—26, 70, 102, 182, 196, 216, 221, 361.*

Griboedov, A. S. Prea multă minte strică. — *156.*

Herwegh, G. Adăpost şi muncă. — *295, 300.*

Ieşirea din obşte. Scrisoare din judeţul Korcevsk, gubernia Tver. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 38, 13 iunie, pag. 2. Semnat : Un muncitor agricol. — *107.*

www.dacoromanica.ro

Indicatorul pe 1912 [al Dumei de stat]. Ed. 5. Întocmit de chestura Dumei de stat. Petersburg, Imprimeriile statului, 1912. 192 pag. (Duma de stat. Legislatura a patra. Sesiunea întîi). — *352—353, 355—356, 358—359.*

„Internaţionala". — *297, 298, 301.*

„Iskra" (veche, leninistă), [Leipzig—München—Londra—Geneva]. — *305.*

„Iskra" (nouă, menşevică), [Geneva]. — *305.*

[Isuv, I. A.] Rezultatele alegerilor din curia muncitorească. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 9—10, pag. 102—117. Semnat: M. Oskarov. — *375.*

Izgoev, A.S. P.A. Stolîpin. Viaţa şi activitatea sa. Moscova, editura Nekrasov, 1912. 133 pag. — *95.*

Îndreptar la dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]. (Partea I—III). Legislatura a treia. Sesiunea întîi. 1907—1908. Şedinţele 1—98 (de la 1 noiembrie 1907 pînă la 28 iunie 1908). Petersburg, Imprimeriile statului, 1908, III. 672 pag. — *352—353, 355—356, 357—359.*

În legătură cu problema autonomiei naţional-culturale. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa lichidatorilor din august 1912]. În: Înştiinţare cu privire la conferinţa unor organizaţii ale P.M.S.D.R. Editat de Comitetul de organizare. [Viena], septembrie 1912, pag. 42. (P.M.S.D.R.). — *249—250.*

[Jagiello, E. I. Scrisoarea deschisă a deputatului Jagiello]. — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 40, 2 noiembrie, pag. 2. Sub titlul comun: Primul deputat al muncitorimii poloneze în Duma de stat. — *260.*

„Jivoe Delo", Petersburg. — *7, 8, 243, 256.*

— 1912, nr. 2, 27 ianuarie, pag. 2. — *365, 366.*

— 1912, nr. 3, 1 februarie, pag. 1. — *310, 365, 366, 372.*

— 1912, nr. 8, 9 martie, pag. 1, 4. — *8, 365.*

— 1912, nr. 9, 16 martie, pag. 4; nr. 11, 30 martie, pag. 4; nr. 13, 13 aprilie, pag. 4; nr. 15, 25 aprilie, pag. 4; nr. 16, 29 aprilie, pag. 4. — *8.*

„Jizn", Moscova, 1910, nr. 1, 30 august, coloanele 1—12. — *72.*

**Korobka, N. Demagogie.* — „Zaprosî Jizni", Petersburg, 1912, nr. 31, 3 august, coloanele 1765—1770. — *68.*

www.dacoromanica.ro

Kosovski, V. O *demagogie de neiertat.* — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 9—10, pag. 117—120. — *374.*

Kozminîh-Ianin, I. M. Durata zilei de lucru şi a anului de lucru în fabricile şi în uzinele din gubernia Moscova. Editat de Comisia permanentă a muzeului pentru problemele muncii de pe lîngă secţia din Moscova a Societăţii tehnice ruse. Moscova, [tip. „Peceatnoe Delo"], 1912. 14 pag., 14 file cu tabele. — *32—33, 34—43.*

Kriukov, F. D. Fără foc. — „Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1912, nr. 12, pag. 161—186. — *399, 401—403, 404.*

**Kuskova, E. D. Preţul unificării.* — „Zaprosî Jizni", Petersburg, 1912, nr. 30, 27 iulie, coloanele 1 717—1 724. — *68.*

Kutler, N. N. Proiect de lege cu privire la măsurile pentru extinderea şi îmbunătăţirea proprietăţii funciare ţărăneşti. — În: Problema agrară. Vol. II. Culegere de articole de Breier, Brun şi alţii. Moscova, „Beseda", 1907, pag. 629—648. (Editura Dolgorukov şi Petrunkevici). — *57.*

La cotitură (1912—1913). — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 1 (87), 1 ianuarie, pag. 1. — *347—348.*

**Larin, I. Cu privire la perspectivele dezvoltării noastre social-politice.* (Răspuns redacţiei revistei „Vozrojdenie"). — „Vozrojdenie", Moscova, 1910, nr. 11, 7 iulie, coloanele 1—14. — *72.*

Lege cu privire la asigurarea muncitorilor în caz de accidente, aprobată de Consiliul de stat şi de Duma de stat. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1912, nr. 176, 9 (22) august, pag. 3—5. — *286—287.*

Lege cu privire la asigurarea muncitorilor în caz de boală, aprobată de Consiliul de stat şi de Duma de stat. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1912, nr. 176, 9 (22) august, pag. 2—3. — *287—288.*

Lege cu privire la modificarea şi completarea unor dispoziţii din legea referitoare la proprietatea funciară ţărănească. [9 noiembrie 1906—14 iunie 1910]. — „Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului, publicată sub îngrijirea Senatului ocîrmuitor", Petersburg, 1910, secţiunea I, nr. 97, 19 iunie, nr. 1 043, pag. 2 035 — 2 044. — *406.*

Legea din 1897 — *vezi* Cu privire la durata şi împărţirea timpului de lucru în industria de fabrică.

[Lenin, V. I.] Avîntul revoluţionar. — „Soţial-Demokrat", [Paris], 1912, nr. 27, 17 (4) iunie, pag. 1. — *2, 3.*

www.dacoromanica.ro

— *Bilanţul alegerilor.* — „Prosveşcenie", Petersburg, 1913, nr. 1, pag. 10—28. Semnat : V. Ilin. — *408.*

— *Bilanţul unei activităţi de o jumătate de an.* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 78, 29 iulie, pag. 1 ; nr. 79, 31 iulie, pag. 1 ; nr. 80, 1 august, pag. 1 ; nr. 81, 2 august, pag. 1. Semnat : Statistician. — *66, 76.*

— *Boala reformismului.* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 180, 29 noiembrie, pag. 1. Semnat : V. Ilin. — *348.*

— *Comparaţie între programul agrar al lui Stolîpin şi cel al narodnicilor.* — „Nevskaia Zvezda", Petersburg, 1912, nr. 15, 1 iulie, pag. 1. Semnat : R.S. — *18.*

— *Cu privire la absenţa delegaţilor din partea centrelor naţionale la conferinţa generală de partid.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R.]. — În : Conferinţa generală din 1912 a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Editat de C.C. Paris, tip. coop. „Ideal", 1912, pag. 15—16. — *249—250, 290—291.*

— *Cu privire la alegerile pentru Duma a IV-a de stat.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — Ibid, pag. 18—21. (P.M.S D.R.). — *374.*

— *Cu privire la caracterul şi formele organizatorice ale muncii de partid.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — Ibid., pag. 22—23. (P.M.S.D.R.). — *191, 283.*

— *Cu privire la lichidatorism şi la grupul lichidatorilor.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — Ibid., pag. 28—29. — *243—244, 247—249, 288—290.*

— *Cu privire la organizaţia de partid din străinătate.* — [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — Ibid., pag. 30—31. — *17.*

— *Despre caracterul şi însemnătatea polemicii noastre împotriva liberalilor.* — „Nevskaia Zvezda", Petersburg, 1912, nr. 12, 10 iunie, pag. 1. Semnat : V.I. — *71.*

— *Deznodămîntul crizei din partid.* — „Soţial-Demokrat", [Paris], 1911, nr. 25, 8 (21) decembrie, pag. 5—6. — *245—246.*

— *Eugène Pottier.* (La a 25-a comemorare a morţii lui). — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 2 (206), 3 ianuarie, pag. 1. Semnat : N.L. — *301.*

*— *În 12 ani.* Culegere de articole. Vol. 1. Două curente în marxismul rus şi în social-democraţia rusă. Petersburg, tip. Bezobrazov,

www.dacoromanica.ro

[1907]. XII, 471 pag. Înaintea titlului autor : Vl. Ilin. Pe coperta interioară figurează ca an de apariţie : 1908. — *306—307.*

— *În Elveţia.* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 63, 12 iulie, pag. 1. Semnat : B.J. — *85.*

— *În legătură cu aprecierea momentului actual.* — „Proletarii", Geneva, 1908, nr. 38, (14) 1 noiembrie, pag. 1—3. — *97—98.*

— *Liberalii şi clericalii.* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 74, 25 iulie, pag. 1. Semnat : Un mirean. — *88.*

— *Lichidatorii împotriva grevei revoluţionare de masă.* — „Soţial-Demokrat", [Paris], 1912, nr. 27, 17 (4) iunie, pag. 4. — *311.*

— *Lupta grevistă şi salariul.* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 86, 9 august, pag. 1. — *64.*

*— *Menşevicii eserilor.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 4, 19 septembrie, pag. 3—6. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *197.*

*— *Materialism şi empiriocriticism.* Însemnări critice despre o filozofie reacţionară. Moscova, „Zveno", [mai] 1909. III, 440 pag. Înaintea titlului autor : Vl. Ilin. — *306.*

— *O mică precizare.* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 85, 8 august, pag. 1. Semnat : N.B. — *70, 93, 102, 216.*

— *O proastă apărare a politicii muncitoreşti liberale.* — „Zvezda", Petersburg, 1912, nr. 24 (60), 1 aprilie, pag. 3. Semnat : F.L.—ko. — *365, 366.*

— *Platforma electorală a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia.* [Foaie volantă. Editat de Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. Tiflis], tip. C.C. [martie 1912]. 4 pag. (P.M.S.D.R.) Semnat : C.C. al P.M.S.D.R. — *5, 183, 188—189.*

— *Problema pămîntului în Dumă.* — „Volna", Petersburg, 1906, nr. 15, 12 mai, pag. 1. — *56—57.*

— *Probleme principiale.* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 79, 31 iulie, pag. 1. — *25, 55.*

— *Rezoluţie cu privire la tactica fracţiunii social-democrate în Duma [a III-a] de stat,* [adoptată la Conferinţa a IV-a („A treia Conferinţă generală") a P.M.S.D.R.]. — „Proletarii", [Vîborg], 1907, nr. 20, 19 noiembrie, pag. 4. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *255.*

— *[Rezoluţiile adoptate la Consfătuirea de la Cracovia a Comitetului Central al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid.* Cracovia, 1913]. 17 pag. Hectografiat. — *273—274.*

www.dacoromanica.ro

— *Rezultatele și semnificația alegerilor prezidențiale din America.* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 164, 9 noiembrie, pag. 1. Semnat : V.I. — *231.*

— *Un organ al politicii muncitorești liberale.* — „Zvezda", Petersburg, 1912, nr. 11 (47), 19 februarie, pag. 1. Semnat : F.L.—ko. — *365, 366.*

— *Victoria cadeților și sarcinile partidului muncitoresc.* Petersburg, [„Naşa Mîsl", 1906]. 79 pag. Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *359—360.*

Leviţki, V. Social-democrația în curia a II-a orășenească. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 9—10, pag. 87—101. — *366—368, 369—371, 375.*

Liberalismul și democrația în fața noii revoluții. — „Soțial-Demokrat", [Paris], 1912, nr. 27, 17 (4) iunie, pag. 3—4. — *182.*

[Lista delegaților social-democrați aleși în cadrul curiei muncitorești din gubernia Petersburg]. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 135, 5 octombrie, pag. 1. — *158.*

„*Listok Golosa Soțial-Demokrata*", [Paris], 1912, nr. 6, iulie, pag. 14—18. — *9.*

Locuințe cu unghere de închiriat. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 236, 16 (29) ianuarie, pag. 5, la rubrica : Cronică. — *389.*

„*Luci*", Petersburg. — *121, 122, 237, 248, 256, 258, 269, 283, 289, 293, 311, 312, 315, 340, 376, 388, 395, 429, 430, 431, 432.*

— 1912, nr. 1, 16 septembrie — 1913, nr. 14 (100), 18 ianuarie. — *339, 376.*

— 1912, nr. 1, 16 septembrie, 4 pag. — *121, 289, 321.*

— 1912, nr. 19, 7 octombrie, pag. 2. — *158, 159.*

— 1912, nr. 37, 28 octombrie, pag. 2. — *302, 303.*

— 1912, nr. 40, 2 noiembrie, pag. 2. — *260.*

— 1912, nr. 43, 6 noiembrie, pag. 2. — *321.*

— 1912, nr. 49, 13 noiembrie, pag. 3. — *225.*

— 1912, nr. 50, 14 noiembrie, pag. 2 — *225.*

— 1912, nr. 51, 15 noiembrie, pag. 3. — *225, 226, 311.*

— 1912, nr. 53, 17 noiembrie, pag. 1. — *311, 387—388.*

— 1912, nr. 56, 21 noiembrie, pag. 1, 2. — *237—239, 311, 312, 313, 314, 315, 321, 387—388.*

www.dacoromanica.ro

— 1912, nr. 65, 2 decembrie, pag. 1. — *314, 387—388.*

— 1912, nr. 66, 4 decembrie, pag. 1 ; nr. 67, 5 decembrie, pag. 1 ; nr. 68, 6 decembrie, pag. 1 ; nr. 69, 7 decembrie, pag. 1 ; nr. 71, 9 decembrie, pag. 1—2 ; nr. 73, 12 decembrie, pag. 1. — *348, 432.*

— 1913, nr. 1 (87), 1 ianuarie, pag. 1. — *347—348.*

— 1913, nr. 15 (101), 19 ianuarie, pag. 1. — *338—341, 395—397.*

*— 1913, nr. 27 (113), 2 februarie, pag. 2—3. — *395—397.*

**M. Starea de spirit a studenţimii.* — „Zaprosî Jizni", Petersburg, 1912, nr. 47, 23 noiembrie, coloanele 2 685—2 690. Semnat : Studentul M. — *228—229.*

Maklakov, V. A. [Scrisoare către redacţie]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 73 (2 027), 15 (28) martie, pag. 6. Sub titlul comun : Scrisori primite de redacţie. — *101.*

Malinovski, R. V. [Scrisoare către redacţie]. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 28 (232), 3 februarie, pag. 1—2. Sub titlul comun : Impresii culese la faţa locului de către deputaţii social-democraţi. — *395.*

Manifest. 17 (30) octombrie 1905. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1905, nr. 222, 18 (31) octombrie, pag. 1. — *401.*

Martînov, A. S. Pe ruinele blocului bolşevico-polonez. — „Golos Soţial-Demokrata", [Paris], 1911, nr. 26, decembrie, pag. 13—15. — *245.*

Martov, L. Biroul internaţional despre unitatea social-democraţiei. — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 37, 28 octombrie, pag. 2. — *302, 303.*

— *Este necesar sau nu să ducem lupta împotriva reacţiunii ?* — „Jivoe Delo", Petersburg, 1912, nr. 8, 9 martie, pag. 1. — *365.*

— *În aşteptarea alegerilor.* Împotriva reacţiunii. — „Jivoe Delo", Petersburg, 1912, nr. 2, 27 ianuarie, pag. 2. — *365, 366.*

— *Însemnările unui publicist.* „Lichidatorism" şi „perspective". — „Jizn", Moscova, 1910, nr. 1, 30 august, coloanele 1—12. — *72.*

— *Însemnări din campania electorală.* — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 9—10, pag. 68—74. — *375, 377.*

— O *„iniţiativă" frumoasă.* — „Listok Golosa Soţial-Demokrata", [Paris], 1912, nr. 6, iulie, pag. 14—18. Semnat : L.M. — *9.*

Marx, K. Capitalul. Critica economiei politice, vol. III, partea 1—2. 1894. — *167—168.*

— *Contribuţii la critica filozofiei hegeliene a dreptului.* Introducere. Sfîrşitul anului 1843 — ianuarie 1844. — *327.*

www.dacoromanica.ro

— *Critica programului de la Gotha.* Observaţii pe marginea programului partidului muncitoresc german. 5 mai 1875. — *144.*

— *Proiectul de lege cu privire la desfiinţarea servituţilor feudale* 30 iulie 1848. — *112, 113.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 12 aprilie 1871. — *129.*

Marx, K. şi Engels, F. Manifestul Partidului Comunist. Decembrie 1847 — ianuarie 1848. — *327.*

Miliukov, P. N. Intelectualitatea şi tradiţia istorică. — În: Intelectualitatea din Rusia. Culegere de articole. Petersburg, „Zemlea" 1910, pag. 89—191. — *93.*

— O *poziţie.* — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 268 (2 222), 30 septembrie (13 octombrie), pag. 3. — *146—147.*

— *Partidele politice în Duma de stat în ultimii 5 ani.* — În: Anuarul ziarului „Reci" pe 1912. Editat de redacţia ziarului „Reci". Petersburg, f.a., pag. *77*—96. (Supliment gratuit la ziarul „Reci"). — *358, 360.*

— *Trei poziţii.* — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 265 (2 219), 27 septembrie (10 octombrie), pag. 2. — *146, 147.*

„*Mîsl*", Moscova. — *307.*

Muranov, M. K. [Scrisoare către redacţie]. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 23 (227), 29 ianuarie, pag. 2. Sub titlul comun: Impresii culese la faţa locului de către deputaţii social-democraţi. — *395.*

„*Naşa Zarea*", Petersburg. — *200, 201, 243—246, 247, 256, 258, 269, 288—290, 340, 370, 376.*

— 1912, nr. 5, pag. 11—27. — *186—187.*

— 1912, nr. 6, pag. 73—79. — *9.*

— 1912, nr. *7*—8, pag. 101—104. — *374.*

— 1912, nr. 9—10, pag. 68—*74*; *75*—87, 87—101, 102—117, 117—120. — *364, 366—369, 369—371, 372, 373, 374, 375, 377.*

Nekrasov, N. A. Cui i-e bine în Rusia. — *92.*

— *Prietenului necunoscut care mi-a trimis poezia „Imposibil".* — *93.*

„*Nevskaia Zvezda*", Petersburg. — *66, 68, 74, 109.*

— 1912, nr. 12, 10 iunie, pag. 1. — *71.*

— 1912, nr. 15, 1 iulie, pag. 1. — *18.*

www.dacoromanica.ro

„*Nevskaia Zvezda*" *şi-a găsit un nou colaborator...* — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 7, 17 august, pag. 3. — *66.*

„*Nevski Golos*", Petersburg. — *3, 67, 312.*

— 1912, nr. 1, 20 mai, pag. 2. — *311.*

— 1912, nr. 7, 17 august, pag. 3, 4. — *8, 66, 67.*

— 1912, nr. 8, 24 august, pag. 1. — *115.*

— 1912, nr. 9, 31 august, pag. 1, 3. — *109—111, 112, 113—116, 192.*

Nikolin, N. Cîteva cuvinte despre cadetofagie. — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 9, 31 august, pag. 1. — *109—111, 112, 113—116.*

[Nota redacţiei la articolul lui A. B. Şimanovski „Cum privesc socialiştii-revoluţionari alegerile pentru Duma a IV-a de stat. (Scrisoare către redacţie)"]. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 6, pag. 73. — *9.*

Noul preşedinte al Republicii Franceze. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 225, 5 (18) ianuarie, pag. 4. — *322.*

„*Novaia Jizn*", Petersburg. — *306.*

„*Novoe Vremea*", Petersburg. — *49, 50, 71, 74, 98, 109, 126, 150, 160, 163, 166, 171, 203, 342.*

— 1909, nr. 11 897, 27 aprilie (10 mai), pag. 3. — *92.*

— 1912, nr. 13 093, 24 august (6 septembrie), pag. 2. — *96, 104—105.*

— 1912, nr. 13 106, 6 (19) septembrie, pag. 2. — *119.*

— 1912, nr. 13 127, 27 septembrie (10 octombrie), pag. 3. — *126—127.*

— 1912, nr. 13 178, 17 (30) noiembrie, pag. 13. — *239.*

— 1912, nr. 13 186, 25 noiembrie (8 decembrie), pag. 3. — *235—236.*

— 1912, nr. 13 199, 8 (21) decembrie, pag. 13. — *263, 264.*

— 1913, nr. 13 225, 5 (18) ianuarie, pag. 4. — *322.*

— 1913, nr. 13 226, 6 (19) ianuarie, pag. 4. — *322.*

— 1913, nr. 13 236, 16 (29) ianuarie, pag. 5. — *389.*

— 1913, nr. 13 254, 3 (16) februarie, pag. 2. — *393—394, 407.*

Obolenski, V. A. Aspecte din viaţa Rusiei hutorelor. Vechiul şi noul în viaţa satelor din judeţul Nikolaevsk, gubernia Samara. — „Russkaia Mîsl", Moscova-Petersburg, 1913, nr. 1, pag. 68—84; nr. II, pag. 32—50. — *385—386, 425—426.*

www.dacoromanica.ro

[Olminski, M. S.] Patronii îi boicotează pe muncitori. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 84, 5 august, pag. 1. — *68.*

Pentru sporirea fondurilor ziarului. — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 7, 17 august, pag. 4. Sub titlul comun : La administraţia ziarului nostru s-au primit următoarele sume. — *8, 67.*

Penultima şi ultima etapă. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 230 (2 184), 23 august (5 septembrie), pag. 1. Semnat : Mihail, episcop de rit vechi. — *89.*

[Peşehonov, A. V.] Pe teme actuale. Platforma noastră (conţinutul şi limitele ei). — „Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1906, nr. 8, pag. 178—206. — *186, 197, 335.*

— *Pe teme actuale.* Socialism narodnic sau socialism proletar ? — „Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1912, nr. 12, pag. 269—301. Semnat : A.V.P. — *333, 335—337, 399, 400—401.*

Petersburg, 20 ianuarie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1911, nr. 20 (1 616), 21 ianuarie (3 februarie), pag. 1—2. — *360.*

Petersburg, 21 martie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 79 (2 033), 21 martie (3 aprilie), pag. 1. — *360.*

Petersburg, 25 iulie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 201 (2 155), 25 iulie (7 august), pag. 1. — *14—15.*

Petersburg, 14 august. [Editorial]. — „Rossiia", Petersburg, 1912, nr. 2 072, 15 (28) august, pag. 1. — *65—66.*

Petersburg, 5 septembrie. Puterea banului. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1912, nr. 13 106, 6 (19) septembrie, pag. 2. — *109.*

Petersburg, 15 septembrie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 253 (2 207), 15 (28) septembrie, pag. 2. — *117—118.*

Petersburg, 26 septembrie. Sarcinile imediate ale diplomaţiei. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1912, nr. 13 127, 27 septembrie (10 octombrie), pag. 3. — *126—127.*

Petersburg, 7 octombrie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 275 (2 229), 7 (20) octombrie, pag. 2. — *156.*

Petersburg, 10 octombrie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 278 (2 232), 10 (23) octombrie, pag. 1—2. — *160.*

Petersburg, 16 noiembrie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 315 (2 269), 16 (29) noiembrie, pag. 2. — *224, 354, 359—361.*

Petersburg, 16 decembrie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1912 nr. 345 (2 229), 16 (29) decembrie, pag. 2. — *373.*

www.dacoromanica.ro

Petersburg, 5 ianuarie. [Editorial]. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 226, 6 (19) ianuarie, pag. 4. — *322.*

Petersburg, 20 ianuarie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 19 (2 331), 20 ianuarie (2 februarie), pag. 2. — *344—346.*

Petersburg, 27 ianuarie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 26 (2 338), 27 ianuarie (9 februarie), pag. 1—2. — *383.*

Petersburg, 7 februarie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 37 (2 349), 7 (20) februarie, pag. 1—2. — *419.*

Petrovski, G. I. [Scrisoare către redacţie]. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 26 (230), 1 februarie, pag. 1—2. Sub titlul comun: Impresiile culese la faţa locului de către deputaţii social-democraţi. — *216, 222.*

Planul unei campanii a zemstvelor — vezi Scrisoare către organizaţiile de partid.

Platforma electorală. [Foaie volantă]. F. l., [septembrie 1912]. 2 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat: Comitetul de organizare al P.M.S.D.R. — *183, 184, 185—186, 187—189.*

Plehanov, G. V. Cu privire la problema convocării unei conferinţe a P.M.S.D.R. — „Dnevnik Soţial-Demokrata", [Geneva], 1912, nr. 16, aprilie, pag. 1—11. — *67, 191—192, 193, 194, 198.*

— *Încă o conferinţă scizionistă.* — „Za Partiiu", [Paris], 1912, nr. 3, 15 (2) octombrie, pag. 1—3. — *250, 260, 374.*

„*Pocin*", [Paris], 1912, nr. 1, iunie. 32 pag. — *373.*

[Poleakov, S. L.] Cronica parlamentară. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 343 (2 297), 14 (27) decembrie, pag. 6. Semnat: S. Litovţev. — *263.*

— *Cronica parlamentară.* — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 25 (2 337), 26 ianuarie (8 februarie), pag. 6. Semnat: S. Litovţev. — *383—384.*

Poleanski, N. S. Hutor sau obşte? (Scrisoare de la ţară). — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 118, 15 septembrie, pag. 1. — *104.*

Pottier, E. Trăiască libertatea! — *297, 298.*

— *Internaţionala — vezi* Internaţionala.

„*Pravda*". — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 7, 17 august, pag. 3. — *66.*

„*Pravda*" *despre alegerile de la Varşovia.* — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 43, 6 noiembrie, pag. 2. Semnat: G.A. — *321.*

www.dacoromanica.ro

„*Pravda*", Petersburg. — *8*, *66*, *68*, *71*, *74*, *76—78*, *80*, *109*, *122*, *158*, *228*, *248*, *268*, *288*, *293—294*, *306*, *321*, *366*, *373*, *376*, *395*.

— 1912, nr. 38, 13 iunie, pag. 2. — *107*.

— 1912, nr. 63, 12 iulie, pag. 1. — *85*.

— 1912, nr. *74*, 25 iulie, pag. 1. — *88*.

— 1912, nr. *78*, 29 iulie, pag. 1 ; nr. *79*, 31 iulie, pag. 1 ; nr. 80, 1 august, pag. 1 ; nr. 81, 2 august, pag. 1. — *66*, *76*.

— 1912, nr. *79*, 31 iulie, pag. 1. — *25*, *55*.

— 1912, nr. 84, 5 august, pag. 1. — *68*.

— 1912, nr. 85, 8 august, pag. 1. — *70*, *93*, *102*, *216*.

— 1912, nr. 86, 9 august, pag. 1. — *64*.

— 1912, nr. 118, 15 septembrie, pag. 1. — *107*.

— 1912, nr. 120, 18 septembrie, pag. 1—2. — *121*.

— 1912, nr. 135, 5 octombrie, pag. 1. — *158*.

— 1912, nr. 136, 6 octombrie, pag. 2—3. — *158*, *159*.

— 1912, nr. 164, 9 noiembrie, pag. 1. — *231*.

— 1912, nr. 169, 15 noiembrie, pag. 2. — *225*, *226*, *311*.

— 1912, nr. 180, 29 noiembrie, pag. 1. — *348*.

— 1912, nr. 182, 1 decembrie, pag. 1—2. — *258—261*, *285—286*.

— 1913, nr. 2 (206), 3 ianuarie, pag. 1. — *301*.

— 1913, nr. 21 (225), 26 ianuarie, pag. 2—3 ; nr. 22 (226), 27 ianuarie, pag. 2 ; nr. 23 (227), 29 ianuarie, pag. 2 ; nr. 24 (228), 30 ianuarie, pag. 2 ; nr. 26 (230), 1 februarie, pag. 1—2 ; nr. 28 (232), 3 februarie, pag. 1—2. — *395*.

„*Pravda*", [Viena], 1912, nr. 25, 23 aprilie (6 mai), pag. 3—4. — *7—8*.

Presa. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 202 (2 156), 26 iulie (8 august), pag. 1. — *71*.

Presa. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 208 (2 162), 1 (14) august, pag. 1. — *25*, *55*, *102*.

Presa. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 210 (2 164), 3 (16) august, pag. 1. — *53*.

Presa. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 278 (2 232), 10 (23) octombrie, pag. 2. — *163*.

Presa. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 281 (2 236), 13 (26) octombrie, pag. 3. — *171*.

www.dacoromanica.ro

Prima şedinţă a Dumei a IV-a de stat. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 315 (2 269), 16 (29) noiembrie, pag. 3. Semnat : L. Nemanov. — *224, 225, 354, 360—361.*

Prima zi a lucrărilor Dumei a IV-a. — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 53, 17 noiembrie, pag. 1. — *311, 387—388.*

Primul stadiu al alegerilor. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 261 (2 215), 23 septembrie (6 octombrie), pag. 4. Semnat : I.L. — *142.*

Principalele rezoluţii [adoptate la Congresul al III-lea al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia]. — În : Congresul al III-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului, 1905, pag. XVI—XXVII. (P.M.S.D.R.). — *306—307.*

Printre muncitorii tipografi. — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 7, 17 august, pag. 4. Semnat : A. — *66.*

Problema agrară. Vol. II. Culegere de articole de Breier, Brun şi alţii. Moscova, „Beseda", 1907. XIII, 648 pag. (Editura Dolgorukov şi Petrunkevici). — *57.*

Problema organizatorică. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a V-a (Conferinţa generală din 1908) a P.M.S.D.R.]. — În : Înştiinţarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferinţa generală ordinară a partidului. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Paris, 1909], pag. 6. (P.M.S.D.R.). — *191.*

Procesul celor şaizeci şi cinci. — „Golos Moskvî", 1912, nr. 153, 4 (17) iulie, pag. 2. — *1—2.*

Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, adoptat la Congresul al II-lea al partidului. — În : Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului [1904], pag. 1—6. (P.M.S.D.R.). — *185, 188—189, 286—287, 289—290, 291.*

Proiectul agrar al deputaţilor ţărani cu atitudine de dreapta moderată. — „Peterburgskie Vedomosti", 1908, nr. 24, 29 ianuarie (11 februarie), pag. 2. — *216, 222.*

„Proletarii", Geneva. — *306.*

„Proletarii", [Vîborg] — Geneva—Paris. — *306.*

www.dacoromanica.ro

*— [Vîborg], 1906, nr. 4, 19 septembrie, pag. 3—6. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *197.*

— 1907, nr. 20, 19 noiembrie, pag. 4. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *255.*

— Geneva, 1908, nr. 38, (14) 1 noiembrie, pag. 1—3. — *97.*

— [Paris], 1909, nr. 46. Supliment la nr. 46 al ziarului „Proletarii", 16 (3) iulie, pag. 3—7. — *377.*

„Prosveşcenie", Petersburg. — *293, 306.*

— 1913, nr. 1, pag. 10—28. — *408.*

[Protopopov, V. V.] Ecoul zilei. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1912, nr. 13 178, 17 (30) noiembrie, pag. 13. Semnat : Neznamov. — *239.*

Purişkevici, V. M. Plîngi, nefericita mea Rusie. — „Zemşcina", Petersburg, 1912, nr. 1 142, 28 octombrie, pag. 2. — *177.*

Răsfoind ziare şi reviste. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1912, nr. 13 093, 24 august (6 septembrie), pag. 3. — *96, 104—105.*

„Reci", Petersburg. — *18, 71, 74, 102, 105, 109, 150—151, 163, 165, 171, 203, 322.*

— 1911, nr. 20 (1 616), 21 ianuarie (3 februarie), pag. 1—2. — *360.*

— 1912, nr. 73 (2 027), 15 (28) martie, pag. 6. — *101.*

— 1912, nr. 79 (2 033), 21 martie (3 aprilie), pag. 1. — *360.*

— 1912, nr. 117 (2 071), 30 aprilie (13 mai), pag. 2. — *14, 15—26, 70, 102, 182, 196, 216, 221, 360.*

— 1912, nr. 123 (2 077), 7 (20) mai, pag. 2. — *344.*

— 1912, nr. 133 (2 087), 18 (31) mai, pag. 4. — *360.*

— 1912, nr. 174 (2 128), 28 iunie (11 iulie), pag. 2. — *1.*

— 1912, nr. 179 (2 133), 3 (16) iulie, pag. 3. — *1.*

— 1912, nr. 181 (2 135), 5 (18) iulie, pag. 4. — *1.*

— 1912, nr. 187 (2 141), 11 (24) iulie, pag. 2. — *1.*

— 1912, nr. 201 (2 155), 25 iulie (7 august), pag. 1. — *14—15.*

— 1912, nr. 202 (2 156), 26 iulie (8 august), pag. 1. — *71.*

— 1912, nr. 208 (2 162), 1 (14) august, pag. 1. — *25, 55, 102.*

— 1912, nr. 210 (2 164), 3 (16) august, pag. 1. — *53.*

— 1912, nr. 230 (2 184), 23 august (5 septembrie), pag. 1. — *89.*

— 1912, nr. 253 (2 207), 15 (28) septembrie, pag. 2. — *117.*

www.dacoromanica.ro

— 1912, nr. 261 (2 215), 23 septembrie (6 octombrie), pag. 4. — *142.*

— 1912, nr. 265 (2 219), 27 septembrie (10 octombrie), pag. 2. — *146—147.*

— 1912, nr. 267 (2 221), 29 septembrie (12 octombrie), pag. 4. — *150—151, 160—161.*

— 1912, nr. 268 (2 222), 30 septembrie (13 octombrie), pag. 3. — *146—147.*

— 1912, nr. 272 (2 226), 4 (17) octombrie, pag. 1—2. — *167—168.*

— 1912, nr. 275 (2 229), 7 (20) octombrie, pag. 2. — *156.*

— 1912, nr. 278 (2 232), 10 (23) octombrie, pag. 1—2. — *163.*

— 1912, nr. 279 (2 233), 11 (24) octombrie, pag. 3. — *165—166.*

— 1912, nr. 281 (2 236), 13 (26) octombrie, pag. 3. — *171.*

— 1912, nr. 287 (2 241), 19 octombrie (1 noiembrie), pag. 4. — *171—172.*

— 1912, nr. 315 (2 269), 16 (29) noiembrie, pag. 2—3. — *224, 225, 354, 360, 361.*

— 1912, nr. 343 (2 297), 14 (27) decembrie, pag. 4—6. — *263, 361.*

— 1912, nr. 345 (2 299), 16 (29) decembrie, pag. 2, 5—6. — *373.*

— 1913, nr. 1 (2 313), 1 (14) ianuarie, pag. 4. — *331.*

— 1913, nr. 11 (2 323), 12 (25) ianuarie, pag. 4. — *326.*

— 1913, nr. 19 (2 331), 20 ianuarie (2 februarie), pag. 2. — *344—346.*

— 1913, nr. 25 (2 337), 26 ianuarie (8 februarie), pag. 6. — *383—384.*

— 1913, nr. 26 (2 338), 27 ianuarie (9 februarie), pag. 1—2. — *383.*

— 1913, nr. 34 (2 346), 4 (17) februarie, pag. 2. — *405—406, 407—415, 416.*

— 1913, nr. 37 (2 349), 7 (20) februarie, pag. 1—2. — *419.*

Regulamentul alegerilor pentru Duma de stat. [3 (16) iunie 1907]. — „Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului, publicată sub îngrijirea Senatului ocîrmuitor", Petersburg, 1907, secţiunea I, nr. 94, 3 iunie, nr. crt. 845, pag. 1 303 — 1 380. — *143, 221, 351.*

Regulamentul alegerilor pentru Duma de stat. [6 (19) august 1905]. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1905, nr. 169, 6 (19) august, pag. 2—4. — *351.*

www.dacoromanica.ro

Regulament cu privire la procedura examinării bugetului de stat, precum şi la efectuarea cheltuielilor neprevăzute în buget. [8 (21) martie 1906]. — „Colecţie de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului, publicată sub îngrijirea Senatului ocîrmuitor", Petersburg, 1906, nr. 51, 10 martie, art. 335, pag. 735—737. — *436—437.*

Rezoluţia fracţiunii social-democrate [în problema lui Jagiello]. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 182, 1 decembrie, pag. 2. — *258—261, 285—286.*

[Rezoluţie adoptată de Duma oraşului Petersburg. 10 (23) octombrie 1912]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 279 (2 233), 11 (24) octombrie, pag. 3. Sub titlul general: Din sala de şedinţă a Dumei orăşeneşti. — *165—166.*

[Rezoluţie adoptată la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. în completarea proiectului condiţiilor de unificare a Bundului cu P.M.S.D.R.]. — În: Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. Ivanov, 1907, pag. 392. — *291—292.*

Rezoluţie cu privire la atitudinea faţă de partidele neproletare, [adoptată la Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R.]. În: Congresul de la Londra al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia (care a avut loc în 1907). Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Paris, 1909, pag. 454—455. (P.M.S.D.R.). — *175, 371.*

Rezoluţie cu privire la rapoarte, [adoptată la Conferinţa a V-a (Conferinţa generală din 1908) a P.M.S.D.R.]. — În: Înştiinţarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferinţa generală ordinară a partidului. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R., Paris, 1909], pag. 4. (P.M.S.D.R.). — *191, 193, 288—289.*

Rezoluţiile adoptate de conferinţă [Conferinţa a IX-a a Bundului]. — În: Dare de seamă asupra lucrărilor Conferinţei a IX-a a Bundului. Geneva, 1912, pag. 40—48. (P.M.S.D.R. Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia). — *292.*

Rezoluţiile adoptate de [prima] conferinţă [generală a activiştilor de partid din Rusia]. — În: Prima conferinţă generală a activiştilor de partid din Rusia. Supliment special la nr. 100 al ziarului „Iskra". Geneva, tip. partidului, 1905, pag. 15—28. (P.M.S.D.R.) — *306—307.*

www.dacoromanica.ro

Rezoluţiile [adoptate la Conferinţa a V-a (Conferinţa generală din 1908) a P.M.S.D.R.]. — În : Înştiinţarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferinţa generală ordinară a partidului. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R., Paris, 1909], pag. 4—7. (P.M.S.D.R.). — *97, 268—269, 377—378.*

Rezoluţiile [adoptate la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — În : Conferinţa generală din 1912 a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Editat de C.C. Paris, tip. coop. „Ideal", 1912, pag. 14—32. (P.M.S.D.R.). — *2, 5.*

Rezoluţiile [adoptate la Conferinţa lichidatorilor din august 1912] — În : Înştiinţare cu privire la conferinţa unor organizaţii ale P.M.S.D.R. Editat de Comitetul de organizare [Viena], septembrie 1912, pag. 23—44. (P.M.S.D.R.). — *268, 289, 374, 430—431.*

[Rezoluţiile adoptate la plenara C.C. al P.M.S.D.R. din ianuarie 1910]. — „Soţial-Demokrat", [Paris], 1910, nr. 11, 26 (13) februarie, pag. 10—11, la rubrica : Viaţa de partid. — *191.*

[Rezoluţiile consfătuirii redacţiei lărgite a ziarului „Proletarii"]. — „Proletarii", [Paris], 1909, nr. 46. Supliment la ziarul „Proletarii" nr. 46, 16 (3) iulie, pag. 3—7. — *377—378.*

„Rossiia", Petersburg. — *71, 109, 163, 177—178.*

— 1912, nr. 2 072, 15 (28) august, pag. 1. — *64, 65.*

Rozanov, V. V. Merejkovski împotriva culegerii „Vehi". (Ultima adunare filozofică-religioasă). — „Novoe Vremea", Petersburg, 1909, nr. 11 897, 27 aprilie (10 mai), pag. 3. — *92.*

„Russkaia Mîsl", Moscova—Petersburg. — *91, 99, 100, 102, 105, 106.*

— 1912, nr. VIII, pag. 138—154. — *91—103, 104—106.*

— 1912, nr. XI, pag. 182—184, 185—192. — *266, 401.*

— 1913, nr. I, pag. 68—84 ; nr. II, pag. 32—50. — *385—386, 425—426.*

„Russkaia Molva", Petersburg. — *267, 418.*

— 1912, nr. I, 9 (22) decembrie, pag. 2—3. — *265—266*

„Russkie Vedomosti", Moscova. — *18, 194.*

„Russkii Vestnik", Moscova—Petersburg. — *96.*

„Russkoe Bogatstvo", Petersburg. — *334, 335, 398.*

www.dacoromanica.ro

— 1906, nr. 8, pag. 178—206. — *186, 197, 335.*

— 1912, nr. 12, pag. 161—186, 269—301. — *333, 335—337, 399 400—404.*

„Russkoe Slovo", Moscova. — *151—152, 160.*

„S.-Peterburgskie Vedomosti", 1908, nr. 24, 29 ianuarie (11 februarie), pag. 2. — *216—217, 222.*

Saltîkov-Şcedrin, M. E. Liberalul. — *93.*

Samoilov, F. N. [Scrisoare către redacţie]. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 24 (228), 30 ianuarie, pag. 2. Sub titlul comun : Impresii culese la faţa locului de către deputaţii social-democraţi. — *395.*

Savinkov, B. V. Calul bălan. Petersburg, „Şipovnik", 1909. 147 pag. Înaintea titlului autor : V. Ropşin. — *335.*

— *Ceea ce nu s-a întîmplat.* (Trei fraţi). — „Zavetî", Petersburg, 1912, nr. 1, aprilie, pag. 64—82 ; nr. 2, mai, pag. 33—55 ; nr. 3, iunie, pag. 31—46 ; nr. 4, iulie, pag. 5—43 ; nr. 5, august, pag. 5—20 ; nr. 6, septembrie, pag. 5—41 ; nr. 7, octombrie, pag. 5—47 ; nr. 8, noiembrie, pag. 5—40 ; 1913, nr. 1, ianuarie, pag. 83—112. Semnat : V. Ropşin. — *335.*

Scrisoare către organizaţiile de partid. [Scrisoarea I. Foaie volantă]. F. l., [noiembrie 1904]. 4 pag. (Numai pentru membrii de partid). — *305.*

Scrisoare către redacţie. Cum s-au întîmplat lucrurile. — „Nevskî Golos", Petersburg, 1912, nr. 9, 31 august, pag. 3. — *192.*

Scrisoare către redacţie. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 120, 18 septembrie, pag. 1—2. Semnat : Un cititor permanent. — *121.*

Scrisori din organizaţiile locale. Demonstraţie la Riga. — Moscova. Greve şi demonstraţii. — Riga. — Riga. Demonstraţie de protest. — „Soţial-Demokrat", [Paris], 1913, nr. 30, 12 (25) ianuarie, pag. 7—8. — *310.*

Scurtă culegere de date statistice cu privire la oraşul Petersburg pe anul 1911. Petersburg, [1912]. 69 pag. (Secţia de statistică a primăriei oraşului Petersburg). — *390.*

Sevastopol, 27 iunie. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 174 (2 128), 28 iunie (11 iulie), pag. 2. Sub titlul comun : Curier judiciar. — *1.*

www.dacoromanica.ro

Sevastopol, 4 iulie. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 181 (2 135), 5 (18) iulie, pag. 4. Sub titlul comun : Curier judiciar. — *1.*

„*Slovo*", Petersburg. — *267.*

— 1909, nr. 791, 10 (23) mai, pag. 3. — *92.*

Social-democraţia înainte de alegeri. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 7—8, pag. 101—104. Semnat : A.B. — *374.*

„*Sotial-Demokrat*", [Vilno-Petersburg] — Paris—Geneva. — *306, 429.*

— [Paris], 1910, nr. 11, 26 (13) februarie, pag. 10—11. — *191.*

— 1911, nr. 25, 8 (21) decembrie, pag. 5—6. — *245.*

— 1912, nr. 27, 17 (4) iunie, pag. 1, 3—4. — *2, 3, 12, 181, 182, 311.*

— 1913, nr. 30, 12 (25) ianuarie, pag. 7—8. — *310.*

[Stalin, I. V.] Jagiello — membru fără drepturi depline al fracţiunii social-democrate. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 182, 1 decembrie, pag. 1. Semnat : K. Stalin. — *260—261.*

— *Mandatul dat de muncitorii din Petersburg deputatului lor muncitor.* [Foaie volantă. Petersburg, 1912]. 1 pag. — *375.*

Statistica proprietăţii funciare în 1905. Culegere de date referitoare la cele 50 de gubernii ale Rusiei europene. Petersburg, tip. Minkov, 1907. 199 pag. ; L pagini cu tabele. (Comitetul central de statistică de pe lîngă ministerul afacerilor interne). — *142—143.*

Struve, P. B. A. I. Gucikov şi D. N. Şipov. — „Russkaia Mîsl", Moscova-Petersburg, 1912, nr. XI, pag. 182—184. — *266.*

Sudakov, P. I. La adunarea împuterniciţilor. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 136, 6 octombrie, pag. 2—3. — *158, 159.*

— *Scrisoare către redacţie.* — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 19, 7 octombrie, pag. 2. — *158, 159.*

Suhanov, N. Cu privire la problemele care formează obiectul divergenţelor noastre. — „Zavetî", [Petersburg], 1912, nr. 6, septembrie, pag. 1—23. — *400.*

Şagov, N. R. [Scrisoare către redacţie]. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 22 (226), 27 ianuarie, pag. 2. Sub titlul comun : Impresii culese la faţa locului de către deputaţii social-democraţi. — *395.*

Şcepetev, A. Ruşii la Paris. Scrisoare din Franţa. — „Russkaia Mîsl", Moscova, 1912, nr. VIII, pag. 138—154. — *91—103, 104—106.*

www.dacoromanica.ro

Şedinţa a 11-a [a Dumei de stat. 13 (26) decembrie 1912]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 343 (2 297), 14 (27) decembrie, pag. 4—6. Sub titlul comun : Dezbaterile din Duma de stat. Semnat : L. Nemanov. — *360—361.*

Şedinţa a 14-a [a Dumei de stat. 15 (28) decembrie 1912]. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 345 (2 299), 16 (29) decembrie, pag. 5—6. Sub titlul comun : Dezbaterile din Duma de stat. Semnat : I. L. — *373.*

Şi ce va fi mai departe? — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 53, 17 noiembrie, pag. 1. — *311, 387—388.*

Şi ce va fi mai departe? — „Golos Moskvî", 1913, nr. 30, 6 (19) februarie, pag. 1. — *415—416, 417, 418.*

[Şimanovski, A. B.] Cum privesc socialiştii-revoluţionari alegerile pentru Duma a IV-a de stat. [Scrisoare către redacţie]. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 6, pag. 73—79. Semnat : A. Savin. — *9.*

[Ştire cu privire la organizarea în Duma de stat a unui grup ţărănesc aparte]. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1912, nr. 13 186, 25 noiembrie (8 decembrie), pag. 3. Sub titlul comun : De la palatul Tavriceski. — *235—236.*

Tan. Gînduri cu prilejul Anului nou. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 1 (2 313), 1 (14) ianuarie, pag. 4. — *331.*

[Troţki, L. D.] Principii şi prejudecăţi. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 5, pag. 11—27. Semnat : N. Troţki. — *186—187.*

*— *Scrisori despre unitate.* — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 27 (113), 2 februarie, pag. 2—3. Semnat : N. Troţki. — *395—397.*

Tugan-Baranovski, M. I. Scumpirea traiului. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 272 (2 226), 4 (17) octombrie, pag. 1—2. — *167—168.*

„*Turkestanskie Vedomosti*", [Taşkent], 1912, nr. 148, (4 309), 4 (17) iulie, pag. 2. — *2.*

[Ţederbaum, S. O.]. De la spontaneitate la organizare. — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 1, 20 mai, pag. 2. Semnat : V. Ejov. — *311.*

— *Tov. Jagiełło şi fracţiunea social-democrată.* — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 56, 21 noiembrie, pag. 1. Semnat : K. Avgustovski. — *321.*

www.dacoromanica.ro

Ucaz către Senatul ocîrmuitor [cu privire la ieşirea ţăranilor din obşti şi la trecerea loturilor în proprietatea lor. 9 (22) noiembrie 1906]. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1906, nr. 252, 12 (25) noiembrie, pag. 1. — *352.*

Ucaz către Senatul ocîrmuitor [cu privire la modificarea şi completarea regulamentului alegerilor pentru Duma de stat. 11 (24) decembrie 1905]. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1905, nr. 268, 13 (26) decembrie, pag. 1. — *351.*

Un muncitor agricol. Ieşirea din obşte — *vezi* Ieşirea din obşte.

Varzar, V. E. Industria prelucrătoare a imperiului la începutul anului 1909. — „Buletinul finanţelor, industriei şi comerţului", Petersburg, 1911, nr. 50, 11 (24) decembrie, pag. 484—486. — *27—29.*

**Vehi.* Culegere de articole despre intelectualitatea rusă. Moscova, [tip. Sablin, martie] 1909. II, 209 pag. — *25, 26, 70, 91, 92, 93, 102, 103, 106, 359.*

Vodovozov, V. V. Grupul trudovic şi partidul muncitoresc. — „Zaprosî Jizni", Petersburg, 1912, nr. 17, 27 aprilie, coloanele 993—998. — *25, 372—373.*

„*Volna*", Petersburg. — *306.*

— 1906, nr. 15, 12 mai, pag. 1. — *56.*

[Volski, S.J. Scrisoare din Petersburg. — „Pravda", [Viena], 1912, nr. 25, 23 aprilie (6 mai), pag. 3—4. Semnat : S.V. — *7—8.*

Voturile muncitorilor. — „Nevski Golos", Petersburg, 1912, nr. 7, 17 august, pag. 4. — *66.*

*„*Vozrojdenie*", Moscova, 1910, nr. 11, 7 iulie, coloanele 1—14. — 73.

„*Vpered*", Geneva. — *306.*

„*Za Partiiu*", [Paris], 1912, nr. 3, 15 (2) octombrie, pag. 1—3. — *250, 260, 374.*

„*Zaprosî Jizni*", Petersburg. — *109.*

— 1912, nr. 17, 27 aprilie, coloanele 993—998. — *25, 372—373.*

— 1912, nr. 26, 29 iunie, coloanele 1535—1536. — *68.*

*— 1912, nr. 27, 6 iulie, coloanele 1 585—1 586. — *68.*

— 1912, nr. 29, 20 iulie, coloanele 1 678—1 680. — *73.*

www.dacoromanica.ro

*— 1912, nr. 30, 27 iulie, coloanele 1 717—1 724. — *68.*

*— 1912, nr. 31, 3 august, coloanele 1 765—1 770. — *68.*

*— 1912, nr. 47, 23 noiembrie, coloanele 2 685—2 690. — *228—229.*

„*Zavetî*". Petersburg. — *70.*

— 1912, nr. 1, aprilie, pag. 64—82 ; nr. 2, mai, pag. 33—55 ; nr. 3, iunie, pag. 31—46 ; nr. 4, iulie, pag. 5—43 ; nr. 5, august, pag. 5—20 ; nr. 6, septembrie, pag. 5—41 ; nr. 7, octombrie, pag. 5—47 ; nr. 8, noiembrie, pag. 5—40 ; 1913, nr. 1, ianuarie, pag. 83—112. — *335.*

— 1912, nr. 6, septembrie, pag. 1—23. — *400.*

Zece condamnări la moarte. Sevastopol, 2 iulie. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 179 (2 133), 3 (16) iulie, pag. 3. — *1.*

„*Zemşcina*", Petersburg. — *74.*

— 1912, nr. 1 142, 28 octombrie, pag. 2. — *177—178.*

*„*Znamea Truda*", [Paris], 1908, nr. 13, noiembrie, pag. 1—3. — *355.*

„*Zvezda*", Petersburg. — *158, 307, 365, 366, 377.*

— 1912, nr. 11 (47), 19 februarie, pag. 1. — *365, 366.*

— 1912, nr. 24 (60), 1 aprilie, pag. 3. — *365, 366.*

„*American Federationist*", Washington. — *251.*

„*Appeal to Reason*", Girard. — *119, 120.*

— 1912 No. 875, September 7. — *119.*

— 1912, November. — *232.*

Bauer, O. *Der Krieg um Mazedonien.* — „Der Kampf", [Wien], 1912—1913 Jg. 6, Nr. 2, 1. November, S. 65—76. — *202.*

„*Bremer Bürger-Zeitung*", 1912, Nr. 256, 31. Oktober. 2. Beilage. S. 1. — *302.*

„*Daily Chronicle*", London, 1912. — *173—174.*

„*The Daily Herald*", London. — *392.*

„*Deutsche Arbeiter-Sängerzeitung*", Berlin. — *300—301.*

Do Komitetu Warszawskiego SDKPiL — „Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warszawskiego SDKPiL, zatwierdzony przez Zarząd Główny partii. Warszawa. 1912, N. 17 Dodatek do N. 17 „Gazety Robotniczej", 25 sierpnia, s. 2. Semnat : Większość Komisji

www.dacoromanica.ro

śledczej naznaczonej przez Zarząd Główny dla badania spraw prowokacji. — *317—318.*

Do Międzynarodowego Biura Socjalistycznego w Brukseli. — „Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warszawskiego SDKPiL. Warszawa, 1912, N 17—18, 24 września, s. 18—19. — *52.*

Do ogółu partii. W czerwcu 1912 r [Foaie volantă]. F. l., [1912], 2 s. (SDPRR, SDKPiL). Semnat : Za Zarząd Głowny ; Jósef Domański, J. Karski i dr., przedstawicielka SDKPiL w MBS : R Luxemburg. — *317—319.*

Do ogółu towarzyszów Październik 1912. [Foaie volantă]. F.l., [1912], 4 s. (SDPRR. SDKPiL). Semnat Zarząd Główny SDKPiL. — *317—319.*

Do organizacji warszawskiej SDKPiL. Styczeń 1912. [Foaie volantă]. F.l., [1912], 4 s. Semnat : Z pozdrowieniem partyjnym Zarząd Główny. — *317—319.*

Do sekcji zagranicznych SDKPiL. 18 października 1912 r. [Foaie volantă], 4 s. (SDPRR, SDKPiL). Semnat : Z partyjnym pozdrowieniem Zarząd Głowny SDKPil. — *317—319.*

Do wszystkich sekcji zagranicznych SDKPiL. Wrzesień 1912 r. [Foaie volantă]. F.l., [1912]. 2 s. Semnat : Z partyjnym pozdrowieniem Zarząd Główny SDKPiL. — *317—319.*

Do wszystkich zarządów i zebrań dzielnicowych SDKPiL. — „Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warszawskiego SDKPiL, zatwierdzony przez Zarząd Główny partii. Warszawa, 1912, N. 16, 14 lipca, s. 8—9. Semnat : Zarząd Główny SDKPiL. — *317—319.*

Do zarządów dzielnicowych organizacji warszawskiej. 1 marca 1912. [Foaie volantă]. F.l., [1912], 4 s. Semnat : Zarząd Główny SDKPiL. — *317—319.*

„Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warszawskiego SDKPiL. Warszawa, 1912, N 17—18, 24 września, s. 18—19. — *52, 318—319.*

— 1912, N 19, 21 listopada, s. 10. — *321.*

„Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warszawskiego SDKPiL, Zatwierdzony przez Zarząd Główny partii. Warszawa, 1912, N 16, 14 lipca, s. 8—9, 10. — *51—52, 317—319, 319, 321.*

— 1912, N 16. Dodatek do N 16 „Gazety Robotniczej", 22 lipca. s. 1—4. — *318.*

www.dacoromanica.ro

— 1912, N 17, Dodatek do N 17 „Gazety Robotniczej", 25 sierpnia, s. 2. — *317—318.*

[Jowett, F.M.] Parliamentary policy. [The resolution having moved at the 20-th annual conference held at Merthyr]. — In : Report of the 20-th annual conference held at Merthyr, 27-th and 28-th May 1912. London, June 1912, p. 77 (Independent Labour Party). — *135—141.*

„*Der Kampf*", [Wien], 1912—1913, Jg. 6, Nr. 2, 1. November, S. 63—76. — *202.*

Komunikat, wysłany do Międzynarodowego Biura Socjalistycznego. — „Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warszawskiego SDKPiL, zatwierdzony przez Zarząd Główny partii. Warszawa, 1912, N 16, 14 lipca, s. 10. Semnat : Zarząd Główny Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy. — *51—52, 319, 321.*

„*Leipziger Volkszeitung*", 1912, Nr. 204, 3. September. 1. Beilage zu Nr. 204, S. 1. — *83—84.*

[Lenin, W. I.] List tow. Lenina, przedstawiciela Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej Rosji w Międzynarodowym Biurze Socjalistycznym, do sekretariatu tegoż Biura. — „Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warszawskiego SDKPiL. Warszawa, 1912, N 19, 21 listopada, s. 10. — *321.*

— *Zur gegenwärtigen Sachlage in der sozialdemokratischen Arbeiterpartei Russlands.* Dargestellt von der Red. des Zentralorgans („Sozialdemokrat") der sozialdemokratischen Arbeiterpartei Russlands. [Leipzig], Leipziger Buchdr. A. G., 1912, 16. S. — *17.*

Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Ausserordentlichen Internationalen Sozialistenkongress zu Basel]. — In : Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1912, S. 23—27. — *214, 219.*

[Murray, R.] Parliamentary policy. [The resolution having moved at the 20-th annual conference held at Merthyr]. — In : Report of the 20-th annual conference held at Merthyr, 27-th and 28-th May 1912. London, June 1912, p. 78. (Independent Labour Party). — *137.*

Oświadczenie. — „Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warsawskiego SDKPiL. Warszawa, 1912, No. 17—18, 24 września, s. 18. — *319—321.*

Pottier, E. Chants révolutionnaires. Préf. de H. Rochefort, Paris, Dentu, 1887, XX, 240, p. — *298.*

www.dacoromanica.ro

— *La délégation libre à l'exposition de Philadelphie.* Poésie offerte par les ouvriers d'Amérique aux ouvriers de France. Publ. et impr. par le „Parti socialdémocratique des ouvriers de l'Amérique du Nord". New-York, 1876, 8 p. — *298.*

— *Quel est le fou ?* Chansons. Avec une préface de G. Nadaud. Paris, 1884. — *298—299.*

Report of the 20-th annual conference held at Merthyr, 27-th and 28-th May 1912. London, June 1912. 112 p. (Independent Labour Party). — *135—141.*

[Die Resolution des dreizehnten Parteitages der britischen Labour Party]. — „Vorwärts", Berlin, 1913, Nr. 28, 2. Februar. 2. Beilage des „Vorwärts", S. 2 ; Nr. 29, 4. Februar. 1. Beilage des „Vorwärts", S. 3, in dem Art. : Der Parteitag der englischen Arbeiterpartei. — *391—392.*

Richter unter sich. — „Leipziger Volkszeitung", 1912, Nr. 204, 3. September. 1. Beilage zu Nr. 204, S. 1. Sub titlul comun : Politische Übersicht. — *83—84.*

Sitzung des Internationalen Bureaus. — „Bremer Bürger-Zeitung", 1912, Nr. 256, 31. Oktober. 2. Beilage zu Nr. 256, S. 1. — *302.*

Sitzung des Internationalen Sozialistischen Bureaus. — „Vorwärts", Berlin, 1912, Nr. 256, 1. November. 1. Beilage des „Vorwärts", S. 1—2. — *302.*

Sprawozdanie z VI zjazdu Socjaldemocracji Królestwa Polskiego i Litwy. Kraków. 1910, 2, XXII, 180 s. — *316.*

Stanowisko SDKPiL w SDPRR. [Uchwała, przyjęta na konferencji krajowej SDKPiL w. sierpniu 1912 r]. — In : Zawiadomienie o konferencji krajowej Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, odbytej w sierpniu 1912 roku. F.l., [1912], s. 24—26. (SDPRR. SDKPiL). — *242—246, 249.*

**Statistical abstract of the United States 1911,* No. 34. Prep. by the bureau of statistics, under the direction of the secretary of commerce and labor. Washington, 1912. 803 p. (Department of commerce and labor). — *380, 434, 435.*

Towarzysze ! W dniu 29/X otrzymaliśmy od Krakusa... 1/XI 1912 r [Foaie volantă]. F.l., [1912]. 1.s. Semnat : Zarząd Główny SDKPiL. — *317—319.*

Uchwały [konferencji krajowej Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, odbytej w sierpniu 1912 roku]. — In : Zawiadomienie o konferencji krajowej Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, odbytej w sierpniu 1912 roku. F.l., [1912], s. 15—31. (SDPRR. SDKPiL). — *245—247.*

www.dacoromanica.ro

[Uchwały konferencji międzydzielnicowej organizacji warszawskiej SDKPiL. 10 grudnia 1911 r.]. — În foaia volantă : Do organizacji warszawskiej SDKPiL. Styczeń 1912. F.l., [1912], s. 4. Sub titlul comun : Warszawska konferencja międzydzielnicowa. — *317.*

„Vorwärts", Berlin, 1912, Nr. 256. 1. November. 1. Beilage des „Vorwärts", S. 1—2. — *302.*

— 1913, Nr. 28. 2. Februar. 2. Beilage des „Vorwärts", S. 2 ; Nr. 29, 4. Februar. 1. Beilage des Vorwärts, S. 3. — *391—392.*

W szponach ochrany. — „Gazeta Robotnicza", organ Komitetu Warszawskiego SDKPiL, zatwierdzony przez Zarząd Główny partii. Warszawa, 1912, N 16. Dodatek do N. 16 „Gazeta Robotnicej", 22 lipca, s. 1—4. — *318.*

Zawiadomienie. Czerwiec 1912 [Foaie volantă]. F.l., [1912]. 2 s. (SDPRR. SDKPiL). Semnat : Zarząd Główny SDKPiL, Komitet Warszawski SDKPiL. — *317—318.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

A.V.P. — *vezi* Peşehonov, A.V.

Abrosimov, V. M. (V.A) (n. 1878) — agent secret al ohranei. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a manifestat ca lichidator activ. În 1912 a participat la Conferinţa antipartinică din august ; a colaborat la organele de presă menşevice „Naşa Zarea" şi „Luci". În timpul primului război mondial a fost social-şovinist ; membru al Comitetului de organizare şi al grupului muncitoresc al Comitetului central pentru sprijinirea industriei de război. — *237—239, 315, 432.*

Akselrod, P. B. (1850—1928) — unul dintre liderii menşevismului ; în 1883 a luat parte la crearea grupului „Eliberarea muncii" Începînd din 1900 a fost membru al redacţiei ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea". După Congresul al II-lea s-a manifestat ca menşevic activ. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost unul dintre conducătorii lichidatorilor şi a făcut parte din redacţia gazetei „Golos Soţial-Demokrata", organ al menşevicilor-lichidatori ; în 1912 a participat la Blocul antipartinic din august. În timpul primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului Executiv al Sovietului din Petrograd şi a sprijinit Guvernul provizoriu burghez. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; în emigraţie a făcut propagandă pentru intervenţia armată împotriva Rusiei Sovietice. — *200, 340.*

Alehin, N. I. — inginer, a lucrat la construirea căii ferate transsiberiene. În 1912 a plecat în interes personal în Austria, unde a fost arestat sub acuzaţia de spionaj, dar după două luni a fost pus în libertate. — *342, 343.*

Aleksandrov, A. M. (n. 1868) — deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Ekaterinoslav, cadet, de profesie avocat. A fost membru al zemstvei judeţene şi guberniale Ekaterinoslav, a pledat într-o serie de mari procese politice, a participat la organizarea Uniunii avocaţilor din Rusia. A colaborat la ziarul „Russkaia Molva",

www.dacoromanica.ro

organul de presă al partidului progresist. În 1917 a fost unul dintre reprezentanţii partidului cadet în forul contrarevoluţionar „Consiliul provizoriu al Republicii Ruse" (Preparlamentul). — *419.*

Aleksinski, G. A. (n. 1879) — la începutul activităţii sale politice a fost social-democrat. În perioada primei revoluţii ruse a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii a fost otzovist şi unul dintre organizatorii grupului antipartinic „Vpered". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine, a colaborat la o serie de ziare burgheze. În 1917 s-a alăturat grupului plehanovist „Edinstvo" şi a adoptat o poziţie contrarevoluţionară. În iulie 1917, ticluind în colaborare cu serviciul de contraspionaj militar nişte documente false, le-a folosit pentru a calomnia pe V. I. Lenin şi pe bolşevici. În aprilie 1918 a fugit peste graniţă. În emigraţie s-a alăturat taberei ultrareacţionare. — *306.*

Alexandru al II-lea (Romanov) (1818—1881) — împărat al Rusiei (1855—1881). — *406.*

Andreev, N. N. — *vezi* Nikolin, N.

Anicikov, E. V. (1866 — aprox. 1937) — critic literar burghezo-liberal, naţionalist şi şovinist. În perioada revoluţiei din 1905—1907 a fost membru activ al Uniunii ţărăneşti din Rusia ; mai tîrziu a aderat la cadeţi. A propagat ideea reacţionară că originea artei trebuie căutată în cultul religios, a luat atitudine în favoarea curentelor decadente din Europa occidentală şi din Rusia, împotriva realismului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost emigrant alb. — *171.*

Antonie, episcop al Volîniei (Hrapoviţki, A. P.) (1863—1936) — ultrareacţionar inveterat, şeful unui curent de extremă dreaptă în biserica ortodoxă rusă ; unul dintre cei mai de seamă promotori ai politicii reacţionare ţariste. Începînd din 1902 a fost episcop al Volîniei, iar mai tîrziu arhiepiscop al Harkovului. În timpul intervenţiei militare străine şi al războiului civil a colaborat cu Denikin. După înfrîngerea contrarevoluţiei a fugit în străinătate, unde a devenit unul dintre liderii emigraţiei monarhiste. — *92.*

Antonov, N. I. (n. 1859) — mare moşier, deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Harkov, octombrist. În Dumă a fost secretar-adjunct. Înainte de a fi ales deputat a lucrat timp de peste 25 de ani în cadrul ministerului justiţiei. — *373.*

Arch, Joseph (1826—1919) — militant al mişcării muncitoreşti engleze. În 1872 a întemeiat Uniunea naţională a muncitorilor agricoli (National Agricultural Labourers Union) ; a luptat pentru îmbunătăţirea situaţiei lor. În anii 1885, 1892 şi 1895—1900 a fost ales deputat pe lista partidului liberal. — *45.*

Asquith, Herbert Henry (1852—1928) — om politic şi om de stat englez, lider al partidului liberal. A fost ales pentru prima oară în parlament în 1886. A deţinut în repetate rînduri posturi ministeriale,

www.dacoromanica.ro

iar din 1908 pînă în 1916 postul de prim-ministru. Era exponentul vederilor burgheziei imperialiste engleze şi al tendinţelor ei anexioniste. A dus o politică de reprimare a mişcării muncitoreşti şi a mişcării de eliberare. Demisionat în 1916, n-a mai jucat după aceea un rol politic apreciabil. — *418.*

Astrahanţev, E. P. (n. 1875) — social-democrat, lăcătuş la Uzina de armament din Ijevsk. În 1907 a fost ales deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Veatka. A făcut parte din fracţiunea social-democrată ca deputat menşevic ; a colaborat la ziarul lichidatorist „Jivoe Delo". — *256.*

Avgustovski — vezi Ţederbaum, S. O.

Avksentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluţionar, membru al Comitetului său Central. În 1905 a făcut parte din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor din Petersburg. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a aderat la aripa de dreapta a partidului socialist-revoluţionar. A făcut parte din redacţia ziarului „Znamea Truda", organul central al acestui partid. În timpul războiului mondial s-a manifestat ca social-şovinist înveterat ; a colaborat la publicaţiile defensiste „Za rubejom", „Novosti" şi „Prizîv". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Comitetului Executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia ; ministru de interne în cel de-al doilea Guvern provizoriu de coaliţie prezidat de Kerenski, iar mai tîrziu preşedinte al forului contrarevoluţionar „Consiliul provizoriu al Republicii Ruse" (Preparlamentul). După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor contrarevoluţionare. În 1918 a fost preşedinte al aşa-numitului „Directorat de la Ufa" ; apoi a emigrat în străinătate, unde a continuat să lupte activ împotriva Puterii sovietice. — *10.*

Azef, E. F. (1869—1918) — unul dintre organizatorii partidului socialist-revoluţionar şi dintre conducătorii „organizaţiei de luptă" a acestui partid ; începînd din 1892 — agent secret al departamentului poliţiei. Pentru a cîştiga încrederea conducătorilor socialişti-revoluţionari a pus la cale şi a săvîrşit cîteva acte de terorism. În acelaşi timp denunţa poliţiei diverşi membri ai partidului eserilor şi ai „organizaţiei de luptă" a acestui partid. În 1906 a împiedicat săvîrşirea unui atentat împotriva ministrului de interne Durnovo, iar în 1907 împotriva lui Nicolaie al II-lea. În 1908 Azef a fost demascat. — *342.*

B

Baudin, Pierre (n. 1863) — om politic francez. A fost o perioadă de timp preşedinte al consiliului municipal din Paris, iar apoi membru al Camerei deputaţilor din Franţa. Între anii 1899—1902 a fost ministru al lucrărilor publice, iar în 1913 — ministru al marinei. Senator din partea departamentului Aisne. — *326.*

www.dacoromanica.ro

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii social-democrației austriece și ai Internaționalei a II-a, ideolog al așa-numitului „austro-marxism", care era o variantă de reformism. Bauer a fost unul dintre autorii teoriei burghezo-naționaliste a „autonomiei cultural-naționale", a cărei esență oportunistă a fost în repetate rînduri demascată de V. I. Lenin. Bauer a avut o atitudine negativă față de Revoluția Socialistă din Octombrie. După cum a remarcat Lenin, el a dat dovadă de „o totală neînțelegere a dictaturii proletariatului și a Puterii sovietice" (Opere, vol. 30, E.S.P.L.P. 1956, pag. 38). În anii 1918—1919 a fost ministru de externe al Republicii austriece. În 1919, 1927 și 1934 a participat activ la reprimarea luptei revoluționare a clasei muncitoare din Austria; în manifestările sale anticomuniste mergea alături de fascism, sprijinea propaganda pangermană a hitleriștilor și se pronunța pentru „Anschluss". — *202.*

Bebel, August (1840—1913) — unul dintre cei mai de seamă militanți ai Partidului social-democrat german și ai mișcării muncitorești internaționale. Și-a început activitatea politică în prima jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut. A fost membru al Internaționalei I. În 1869 a întemeiat, împreună cu W. Liebknecht, Partidul muncitoresc social-democrat din Germania („eisenachienii"); a fost ales în repetate rînduri deputat în Reichstag. În ultimul deceniu al secolului trecut și la începutul primului deceniu al acestui secol a luat atitudine împotriva reformismului și revizionismului din rîndurile social-democrației germane. Cuvîntările rostite de Bebel împotriva bernsteinienilor au fost apreciate de V. I. Lenin ca „un model de apărare a concepțiilor marxiste și de luptă pentru caracterul cu adevărat socialist al partidului muncitoresc" (Opere, vol. 19, E.S.P.L.P. 1957, pag. 290). În ultima perioadă a activității sale a comis o serie de greșeli cu caracter centrist. — *300.*

Belinski, V. G. (1811—1848) — mare democrat-revoluționar rus, critic literar și publicist, filozof materialist. În anii 1833—1836 a colaborat la revista „Teleskop"; în 1838—1839 a fost redactorul revistei „Moskovskii Nabliudatel"; în 1839—1846 a condus rubrica de critică literară a revistei „Otecestvennîie Zapiski", iar începînd din 1847 a devenit colaborator și îndrumător ideologic al revistei „Sovremennik". La 3 iulie 1847 a scris, din străinătate, celebra „Scrisoare către Gogol", despre care Lenin a spus că este „una din cele mai bune scrieri democrate ilegale" (Opere, vol. 20, Editura politică, 1959, pag. 241). Belinski a fost ideologul maselor țărănești care se ridicau la luptă împotriva iobăgiei. El a pus bazele esteticii și ale criticii literare democrat-revoluționare. În articolele sale despre Pușkin, Lermontov și Gogol, în articolele despre literatura rusă din 1840 pînă în 1847, Belinski a scos în evidență specificul și măreția literaturii ruse, realismul ei și caracterul ei popular. Activitatea lui a exercitat o influență covîrșitoare asupra dezvoltării ulterioare a gîndirii sociale și a mișcării de eliberare din Rusia. — *49, 92.*

www.dacoromanica.ro

Belousov, T. O. (n. 1875) — menşevic lichidator, deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Irkuţk. În februarie 1912 a părăsit fracţiunea social-democrată din Dumă, dar nu şi-a depus mandatul. Comportarea lui Belousov a fost aspru condamnată de V. I. Lenin în articolul „În legătură cu retragerea deputatului T. O. Belousov din fracţiunea social-democrată din Dumă" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 200—205). Ulterior, Belousov s-a retras din activitatea politică şi a lucrat în diferite organizaţii cooperatiste din Moscova. — *256, 375.*

Berezovski, A. E. (Berezovski I) (n. 1868) — moşier, cadet, fruntaş al zemstvelor, de profesiune agronom. Deputat în Duma a III-a din partea guberniei Simbirsk. În Dumă a făcut parte din comisia pentru problemele aprovizionării, din comisia agrară etc. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în specialitatea sa. — *14, 55—56, 57, 59—60, 61, 373.*

Bernstein, Eduard (1850—1932) — lider al aripii ultraoportuniste a social-democraţiei germane şi a Internaţionalei a II-a ; teoretician al revizionismului şi reformismului. A participat la mişcarea social-democrată începînd de la mijlocul deceniului al 8-lea al secolului trecut. Din 1881 pînă în 1889 a fost redactor al ziarului „Der Sozialdemokrat", organ central ilegal al Partidului social-democrat din Germania. În anii 1896—1898 a publicat în revista „Die Neue Zeit", sub titlul „Problemele socialismului", o serie de articole, care au fost apoi editate într-un volum intitulat „Premisele socialismului şi sarcinile social-democraţiei" (1899), în care a procedat în mod deschis la revizuirea bazelor filozofice, economice şi politice ale marxismului revoluţionar. Bernstein afirma că mişcarea muncitorească nu are altă sarcină decît aceea de a lupta pentru reforme menite „să îmbunătăţească" situaţia economică a muncitorilor în societatea capitalistă. El a lansat formula oportunistă : „Mişcarea este totul, scopul final nu este nimic". În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În anii care au urmat, Bernstein a continuat să sprijine politica burgheziei imperialiste şi să ia atitudine împotriva Revoluţiei Socialiste din Octombrie şi a Statului sovietic. — *189.*

Bismarck, Otto Eduard Leopold (1815—1898) — om de stat şi diplomat al Prusiei şi al Germaniei. Scopul principal pe care l-a urmărit el a fost unirea prin „foc şi sabie" a micilor state germane izolate şi crearea unui imperiu german unic sub hegemonia Prusiei iuncherilor. În ianuarie 1871 Bismarck a fost numit cancelar al Imperiului german şi timp de 20 de ani a condus întreaga politică internă şi externă a Germaniei, căreia i-a imprimat o orientare corespunzătoare intereselor iuncherilor-moşieri, străduindu-se totodată să asigure alianţa dintre iuncheri şi marea burghezie. Nereuşind să înăbuşe mişcarea muncitorească cu ajutorul legii excepţionale împotriva socialiştilor, introdusă de el în 1878, Bismarck a venit cu un program demagogic de legislaţie socială, făcînd să se voteze o serie de legi care instituiau pentru unele categorii de muncitori asigurări obli-

www.dacoromanica.ro

gatorii. Dar încercarea lui de a corupe mişcarea muncitorească prin pomeni mizere n-a dat nici un rezultat. În 1890 Bismarck a demisionat. — *112, 113, 114, 144, 323, 345, 352.*

Bissolati, Leonida (1857—1920) — unul dintre întemeietorii Partidului socialist italian şi unul dintre liderii aripii lui ultrareformiste. În 1896—1904 şi 1908—1910 a fost redactor responsabil al ziarului „Avanti !", organul central al partidului socialist. Din 1897 — membru al parlamentului. În 1912 a fost exclus din Partidul socialist italian şi a înfiinţat „partidul social-reformist". În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-şovinist, adept al participării Italiei la război de partea Antantei. În 1916—1918 a făcut parte din guvern ca ministru fără portofoliu. — *189, 238.*

Bîkov, A. N. — *vezi* Severeanin, A.

Blank, R. M. (n. 1866) — publicist, de profesie chimist. A colaborat la revista „Osvobojdenie", organ al burgheziei liberale ruse. A făcut parte din redacţia ziarului „Naşa Jizn", devenind apoi redactorul de fapt al acestei publicaţii ; a colaborat la ziarul cadet de stînga „Tovarişci". A participat activ la editarea revistei „Zaprosî Jizni", publicaţie a cadeţilor, socialiştilor-populişti şi a menşevicilor-lichidatori. V. I. Lenin, caracterizîndu-l pe Blank drept exponent extrem de tipic al politicii cadete, a demascat esenţa contrarevoluţionară a concepţiilor acestuia. — *68, 73.*

Bobrinski, Al. A. (n. 1852) — conte, om de stat reacţionar, mare moşier şi fabricant de zahăr. Începînd din 1884 a fost vreme îndelungată mareşalul nobilimii din gubernia Petersburg. În 1906 a fost ales preşedinte al Consiliului nobilimii unite — organizaţie contrarevoluţionară a moşierilor iobăgişti. Deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Kiev. Din 1912 a fost membru al Consiliului de stat, iar în 1916 — ministru al agriculturii. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a făcut parte din organizaţia contrarevoluţionară „Consiliul unirii Rusiei", iar mai tîrziu a fost emigrant alb. — *62.*

Bogdanov, A. (Malinovski, A. A.) (1873—1928) — social-democrat, filozof, sociolog, economist, de profesie medic. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a devenit lider al otzoviştilor, precum şi al grupului antipartinic „Vpered". În domeniul filozofiei a încercat să creeze un sistem propriu — „empiriomonismul" (variantă a filozofiei subiectiv-idealiste machiste), pe care Lenin l-a criticat cu asprime în lucrarea sa „Materialism şi empiriocriticism". La Consfătuirea din iunie 1909 a redacţiei lărgite a ziarului „Proletarii", Bogdanov a fost exclus din partidul bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii şi conducătorii „Proletcultului". Începînd din 1926 a fost director al Institutului de transfuzie a sîngelui, întemeiat de el. — *306.*

Bogoraz, V. G. — *vezi* Tan.

www.dacoromanica.ro

Briand, Aristide (1862—1932) — om de stat şi diplomat francez. Un timp oarecare a făcut parte din aripa de stînga a partidului socialist. În 1902 a fost ales deputat şi a devenit un politician burghez reacţionar, ostil clasei muncitoare. Fiind exclus din partidul socialist, a aderat la grupul „socialiştilor independenţi", care în 1911 a adoptat denumirea de „partid socialist republican". În 1909 Briand a fost numit prim-ministru în „cabinetul celor trei renegaţi" (Briand — Millerand — Viviani). În anii 1913, 1915—1917 şi 1921—1922 a deţinut postul de preşedinte al consiliului de miniştri ; în 1924 a fost reprezentantul Franţei la Liga naţiunilor. În 1925 a luat parte la încheierea acordurilor de la Locarno, îndreptate împotriva U.R.S.S. În 1926—1931 a fost ministru de externe al Franţei. — *326.*

Bulgakov, S. N. (1871—1944) — economist burghez, filozof idealist. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost „marxist legal". A procedat la revizuirea teoriei lui Marx în problema agrară, căutînd să explice prin aşa-zisa „lege a fertilităţii descrescînde a solului" pauperizarea maselor populare. După revoluţia din 1905—1907 a aderat la cadeţi, a propovăduit misticismul filozofic şi a colaborat la culegerea „Vehi", care avea o orientare contrarevoluţionară. În 1918 s-a făcut preot ; în 1922 a fost expulzat pentru activitate contrarevoluţionară ; în străinătate a desfăşurat o propagandă duşmănoasă împotriva U.R.S.S. — *239, 401.*

Burns, John Elliott (1858—1943) — om politic englez. În perioada 1880—1890 a fost unul dintre conducătorii trade-unionurilor. A fost membru al Federaţiei social-democrate din Anglia, din care s-a retras după scurt timp. În 1892 a fost ales în parlament, unde a acţionat împotriva intereselor clasei muncitoare, pronunţîndu-se pentru colaborare cu capitaliştii. În anii 1905—1914 a fost ministru al administraţiei locale, iar apoi ministru al comerţului (1914). V. I. Lenin l-a calificat pe Burns drept unul dintre elementele „care au trădat de-a dreptul clasa muncitoare, vînzîndu-se burgheziei pentru un locşor în guvern" (Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 246). În 1914 a demisionat din guvern. — *326.*

C

Cerevanin, N. (Lipkin, F. A.) (1868—1938) — unul dintre liderii menşevismului, lichidator inveterat. A colaborat la o serie de publicaţii lichidatoriste şi a fost unul dintre cei 16 menşevici care au semnat „Scrisoarea deschisă" cu privire la lichidarea partidului (1910). După Conferinţa antipartinică din august 1912 a fost membru al centrului de conducere menşevic (C.O.). În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1917 a fost redactor la „Raboceaia Gazeta", organul central al menşevicilor, şi membru al Comitetului Central al menşevicilor. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. — *364, 370, 372, 373, 375.*

www.dacoromanica.ro

Cernîşevski, N. G. (1828—1889) — mare democrat-revoluţionar şi socialist-utopist, om de ştiinţă, scriitor şi critic literar rus, unul dintre precursorii eminenţi ai social-democraţiei ruse. Cernîşevski a fost inspiratorul şi îndrumătorul ideologic al mişcării democrat-revoluţionare din deceniul al 7-lea al secolului trecut din Rusia. Revista „Sovremennik", care apărea sub îngrijirea lui, era purtătorul de cuvînt al forţelor revoluţionare din Rusia. Cernîşevski a demascat cu vehemenţă caracterul iobăgist al „reformei ţărăneşti" din 1861 şi a chemat pe ţărani la răscoală. În 1862 a fost arestat de guvernul ţarist şi întemniţat în fortăreaţa Petropavlovskaia, unde a stat aproape doi ani, iar după aceea a fost condamnat la 7 ani muncă silnică şi deportare pe viaţă în Siberia. A stat în deportare timp de peste 20 de ani. El a rămas pînă în ultima clipă a vieţii sale un luptător înflăcărat împotriva inegalităţii sociale, împotriva tuturor formelor de manifestare a asupririi politice şi economice.

Cernîşevski este autorul unei serii de lucrări strălucite în domeniul filozofiei, economiei politice, istoriei, eticii şi esteticii. Lucrările lui de critică literară au avut o puternică influenţă asupra dezvoltării artei şi literaturii ruse. Romanul lui Cernîşevski „Ce-i de făcut ?" a contribuit la educarea multor generaţii de revoluţionari din Rusia şi din străinătate. — *49, 93, 333.*

Ciheidze, N. S. (1864—1926) — unul dintre liderii menşevismului. Deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Tiflis, liderul fracţiunii menşevice din Duma a IV-a. Lenin îl numea pe Ciheidze „social-democrat din preajma partidului", care şi-a dovedit în Dumă „priceperea de a acoperi pe oportunişti şi de a-i sluji". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a fost membru în Comitetul provizoriu al Dumei de stat, defensist. Ciheidze a fost preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, preşedinte al C.E.C. în prima legislatură ; a sprijinit activ Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Adunării constituante din Gruzia — guvern menşevic contrarevoluţionar. În 1921, după instaurarea Puterii sovietice în Gruzia, a emigrat la Paris. — *256.*

Cihenkeli, A. I. (n. 1874) — social-democrat, menşevic, de profesie jurist. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea regiunilor Batum şi Kars şi a districtului Suhumi. În Dumă a făcut parte din grupul de şapte deputaţi menşevici al fracţiunii social-democrate, apoi a făcut parte din fracţiunea menşevică ; a militat pentru autonomie cultural-naţională, care reprezenta un program burghezo-naţionalist de rezolvare a problemei naţionale. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost reprezentantul Guvernului provizoriu burghez în Transcaucazia. În anii 1918—1921 a fost ministru de externe în guvernul menşevic al Gruziei, apoi — emigrant alb. — *286, 429.*

www.dacoromanica.ro

Conway, Michael (n. 1869) — membru al Partidului muncitoresc independent din Anglia, de profesie învățător. Din 1919 a fost membru al comitetului executiv al Sindicatului național al salariaților din învățămînt, iar în 1923—1924 a fost președinte al acestui sindicat. A fost ales în repetate rînduri membru al consiliului municipal al orașului Bradford, unde a condus grupul laburist. — *135*.

D

Dan, F. I. (Gurvici, F. I., F. D.) (1871—1947) — unul dintre liderii menșevicilor. A participat la Congresele al IV-lea (de unificare) și al V-lea (de la Londra) ale P.M.S.D.R., precum și la o serie de conferințe de partid. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a condus în străinătate un grup de lichidatori și a fost redactor al gazetei lichidatoriste „Golos Soțial-Demokrata". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții defensiste; după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului Executiv al Sovietului din Petrograd și a făcut parte din Prezidiul Comitetului Executiv Central în prima legislatură; a sprijinit Guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat din țară ca dușman al Statului sovietic. — *315*, *340*, *348*, *365*, *432*.

Danielson, N. F. (Nikolai—on) (1844—1918) — autor de lucrări în domeniul economiei sociale, unul dintre ideologii narodnicismului liberal în ultimele două decenii ale secolului trecut. A terminat prima traducere în limba rusă a „Capitalului" lui K. Marx, care fusese începută de G. A. Lopatin. În legătură cu aceasta a fost în corespondență cu K. Marx și cu F. Engels. Danielson n-a înțeles însă esența marxismului și mai tîrziu a luat atitudine împotriva lui. În 1893 a publicat o carte intitulată „Studii asupra economiei noastre sociale de după reformă", care, împreună cu lucrările lui V. P. Voronțov, a servit ca fundamentare teoretică a narodnicismului liberal. Într-o serie de lucrări ale sale, V. I. Lenin a criticat cu asprime concepțiile lui Danielson. — *333*.

Debs, Eugene Victor (1855—1926) — militant de seamă al mișcării muncitorești din S.U.A. În 1893 a organizat Sindicatul feroviarilor din America, al cărui președinte a fost pînă în 1897. Sub conducerea lui Debs, Sindicatul feroviarilor a organizat cîteva greve, dintre care cea mai importantă a fost greva din 1894 de la Uzinele de vagoane „Pullman" din Chicago, care a fost crîncen reprimată cu ajutorul armatei. Debs a fost unul dintre organizatorii partidului social-democrat, care a constituit apoi nucleul principal al Partidului socialist, înființat în anii 1900—1901. A candidat la postul de președinte al S.U.A. în alegerile din 1900, 1904, 1908, 1912 și 1920. În 1905 a participat la crearea organizației sindicale „Muncitorii industriali ai lumii". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții inter-

www.dacoromanica.ro

naționaliste ; a condamnat cu asprime trădarea comisă de social-șoviniști și s-a pronunțat împotriva intrării S.U.A. în război. Debs a salutat victoria Revoluției Socialiste din Octombrie. În 1918 a fost condamnat la 10 ani închisoare pentru propagandă antiimperialistă, dar în 1921 a fost amnistiat. Debs a fost unul dintre cei mai populari conducători ai socialiștilor americani, dar n-a fost marxist și a comis în activitatea sa o serie de greșeli cu caracter oportunist. — *208.*

Donohoe, Martin Henry (1869—1927) — ziarist și corespondent de război englez. Din 1899 a fost corespondentul de la Paris al ziarului londonez „Daily Chronicle" ; a fost corespondent de ziar pe mai multe fronturi ale războiului ruso-japonez, ale războiului balcanic și ale altor războaie. În timpul primului război mondial a fost ofițer în corpul britanic de informații. — *173—174.*

E

Eduard al VII-lea (1841—1910) — rege al Angliei (1901—1910). — *326.*

Efremov, I. N. (n. 1866) — mare moșier, deputat în Dumele I, a III-a și a IV-a de stat. Unul dintre organizatorii partidului „înnoirii pașnice", ulterior lider al partidului burghez al progresiștilor. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Dumei de stat și a făcut parte din Guvernul provizoriu burghez. — *361.*

Egorov, N. M. (n. 1871) — muncitor, deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Perm. A fost membru al fracțiunii social-democrate, a colaborat la ziarul legal bolșevic „Zvezda", iar apoi a aderat la troțkiști. În 1913 a fost colaborator permanent al ziarului lichidatorist „Luci". În 1917 a făcut parte din grupul „interraioniștilor". — *256.*

Ejov, V. — *vezi* Țederbaum, S. O.

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului științific, conducător și învățător al proletariatului internațional, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels". Opere complete, vol. 2, Editura politică, 1960, ediția a doua, pag. 1—14). — *131.*

Erismann, Max (1847—1923) — social-democrat elvețian, oportunist. A fost timp îndelungat consilier municipal la primăria din Zürich, apoi colonel de artilerie. — *85—86.*

Étienne, Eugène (1844—1921) — om politic și om de stat francez. Din 1887 pînă în 1892 a fost subsecretar de stat la ministerul coloniilor. Apoi a fost deputat de Oran în Camera franceză. În 1905 a fost numit ministru de interne, iar în 1906 — ministru de război. În 1913 — ministru de război în cabinetul Briand. A fost un mare

www.dacoromanica.ro

afacerist, care a făcut avere din operaţii financiare dubioase în colonii. — *326*

Evseev, I. T. (n. 1877) — deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Petersburg, ţăran de origine, progresist. În Dumă a făcut parte din Biroul grupului ţărănesc. Înainte de a fi fost ales în Dumă a fost din 1897 pînă în 1902 învăţător la ţară, iar apoi a lucrat ca statistician la o zemstvă gubernială. Din 1908 pînă în 1911 a fost membru al consiliului zemstvei judeţene Iamburg, iar apoi membru al adunărilor zemstvei judeţene şi guberniale, preşedinte de tribunal de plasă. — *235*.

F

F. D. — *vezi* Dan, F. I.

Falbork, G. A. (1864—1942) — reprezentant de seamă al învăţămîntului public şi al mişcării zemstvelor, unul dintre întemeietorii Academiei pedagogice din Petersburg. A făcut parte din biroul central al „Uniunii asociaţiilor". În 1912, Falbork a participat la pregătirea şi la votarea rezoluţiei Dumei orăşeneşti din Petersburg cu privire la războiul din Balcani, rezoluţie pe care V. I. Lenin a calificat-o drept o „mostră de şovinism burghez". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Comisiei de stat a planificării din Abhazia ; ulterior s-a întors la Leningrad. Este autorul unor lucrări consacrate învăţămîntului public. — *165*, *171*.

Firsov, K. K. (n. 1864) — deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Astrahan, membru al Biroului grupului ţărănesc, avocat, de origine ţărănească. Înainte de a fi ales în Dumă s-a ocupat cu agricultura şi cu horticultura. — *235*.

Frank, Ludwig (1874—1914) — social-democrat german, unul dintre liderii revizioniştilor, social-şovinist, de profesie avocat. Începînd din 1907 a fost membru al Reichstagului. La Congresul de la Magdeburg al social-democraţiei germane (1910) s-a pronunţat în favoarea votării creditelor de război. La începutul primului război mondial s-a înrolat voluntar în armată ; a căzut pe front. — *189*.

Fürstenberg, I. S. — *vezi* Ganeţki, I. S.

G

Gabrilovici, L. E. (Galici, L.) (n. 1878) — cadet, publicist. Docent la Universitatea din Petersburg ; a colaborat la ziarul liberal „Russkoe Slovo", la organele de presă „Russkaia Mîsl" şi „Reci", precum şi la alte publicaţii burgheze. — *104*.

www.dacoromanica.ro

Galici, L. — *vezi* Gabrilovici, L. E.

Ganeţki (Fürstenberg), I. S. (1879—1937) — militant de seamă al mişcării revoluţionare poloneze şi ruse. Membru al partidului social-democrat din 1896. A participat la o serie de congrese ale Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania, precum şi la Congresele al II-lea, al IV-lea şi al V-lea ale P.M.S.D.R. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. A fost membru al Conducerii centrale a S.D.R.P. şi L. La Congresul al VI-lea al S.D.R.P. şi L. (1908) s-a retras din Conducerea centrală în urma unor divergenţe ivite într-o serie de probleme interne de partid, iar după scindarea social-democraţiei poloneze, care a avut loc în 1912, a fost unul dintre conducătorii aşa-numitei opoziţii „rozlamoviste", care se situa pe poziţii foarte apropiate de cele ale bolşevicilor. În timpul primului război mondial a aderat la „stînga zimmerwaldiană". A fost în repetate rînduri arestat şi deportat. În 1917 a fost membru al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D.R. (b). După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în cadrul Comisariatului poporului pentru finanţe, apoi a deţinut o serie de posturi în diplomaţie şi a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţ şi al Consiliului superior al economiei naţionale. Începînd din 1935 a fost director al Muzeului Revoluţiei din U.R.S.S. —*51—52, 317, 320.*

Gapon, G. A. (1870—1906) — preot, provocator, agent al ohranei ţariste. În ajunul revoluţiei din 1905—1907, din însărcinarea departamentului poliţiei, a creat, după modelul organizaţiilor zubatoviste, organizaţia „Uniunea muncitorilor industriali ruşi din Petersburg", care era subvenţionată de departamentul poliţiei. A pus la cale procesiunea de la 9 ianuarie 1905 a muncitorilor din Petersburg cu o petiţie către ţar. A fugit apoi în străinătate, unde a avut legături strînse cu socialiştii-revoluţionari. Întors în Rusia, a fost demascat şi ucis de socialiştii-revoluţionari. — *226.*

Gheghecikori, E. P. (n. 1879) — menşevic. Deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Kutais, unul dintre liderii fracţiunii social-democrate din Dumă. Din noiembrie 1917 a fost preşedinte al guvernului contrarevoluţionar din Transcaucazia (comisariatul din Transcaucazia), apoi ministru de externe şi vicepreşedinte al guvernului menşevic din Gruzia. După instaurarea în 1921 a Puterii sovietice în Gruzia a fost emigrant alb. — *256.*

Ghimmer, N. N. — *vezi* Suhanov, N.

Giolitti, Giovanni (1842—1928) — om de stat italian, lider al partidului liberal. Din 1882 a fost membru al parlamentului; în anii 1889—1890 a fost ministru de finanţe, iar în perioada 1892—1921 a fost în mai multe rînduri prim-ministru. Ca reprezentant al intereselor marelui capital italian, a pus bazele blocului dintre burghezia italiană şi clericali; prin reforme neînsemnate şi prin colaborare cu

www.dacoromanica.ro

liderii oportuniști ai partidului socialist a căutat să abată mișcarea muncitorească de pe calea luptei revoluționare. În 1922, după venirea la putere a fasciștilor, s-a retras din viața politică activă. — *238.*

Glasier, John Bruce (1859—1920) — socialist englez, unul dintre întemeietorii partidului laburist; de profesie muncitor metalurgist. A aderat la mișcarea socialistă la începutul penultimului deceniu al secolului trecut. În 1893 a intrat în Partidul muncitoresc independent, a fost membru al Consiliului național al acestui partid, iar în anii 1899—1900 — președintele acestui consiliu. A fost delegat al Partidului muncitoresc independent în Biroul socialist internațional. Din 1906 pînă în 1910 a fost redactor al ziarului „The Labour Leader", organ de presă săptămînal al Partidului muncitoresc independent, iar din 1913 pînă în 1917 — redactor al revistei lunare „The Socialist Review". V. I. Lenin l-a caracterizat pe Glasier în felul următor: „...deși are instinct de proletar, el este totuși un oportunist insuportabil" (Opere vol. 35, E.S.P.L.P. 1958, pag. 164—165). — *392.*

Gogol, N. V. (1809—1852) — mare scriitor rus, unul dintre întemeietorii realismului critic în literatura rusă. În scrierile sale („Revizorul", „Suflete moarte" etc.) a satirizat modul de viață și moravurile moșierimii și funcționărimii din Rusia iobăgistă. V. I. Lenin folosea adeseori în scrierile sale imagini artistice create de Gogol. — *92.*

Goldman, M. I. — *vezi* Liber, M. I.

Golovin, F. A. (n. 1867) — fruntaș al zemstvelor, cadet. Din 1898 pînă în 1907 a fost membru în consiliul zemstvei guberniale Moscova, apoi președinte al acestui consiliu. A fost unul dintre organizatorii partidului cadet, președintele Dumei a II-a de stat și membru în cea de-a III-a. Participant la o mare concesiune feroviară. În martie 1917 a deținut postul de comisar al Guvernului provizoriu burghez pe lîngă ministerul curții. — *99, 100.*

Gompers, Samuel (1850—1924) — militant al mișcării sindicale americane. Este unul dintre întemeietorii Federației americane a muncii (A.F.L.); din 1895 și pînă la sfîrșitul vieții sale a fost președinte al acestei federații. A promovat o politică de colaborare de clasă cu capitaliștii, pronunțîndu-se împotriva luptei revoluționare a clasei muncitoare. În timpul primului război mondial a fost social-șovinist. A avut o atitudine ostilă față de Revoluția Socialistă din Octombrie și față de Statul sovietic. — *251—252.*

Goremîkin, I. L. (1839—1917) — om de stat al Rusiei țariste, unul dintre reprezentanții tipici ai birocrației reacționare, monarhist fervent. În anii 1895—1899, ca ministru al afacerilor interne, a dus o politică reacționară îndreptată spre atenuarea și lichidarea reformelor din deceniul al 7-lea (așa-numita politică a contrareformelor); a reprimat cu cruzime mișcarea muncitorească. Din aprilie pînă în august 1906 și din ianuarie 1914 pînă în ianuarie 1916 a fost președinte al consiliului de miniștri. — *62*

www.dacoromanica.ro

Gredescul, N. A. (n. 1864) — jurist şi publicist, profesor universitar, cadet. Deputat în Duma I de stat şi vicepreşedinte al ei. A colaborat la ziarul „Reci" şi la o serie de alte publicaţii burghezo-liberale. În 1916 a părăsit partidul cadet. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a participat la editarea ziarului burghez „Russkaia Volea", care făcea agitaţie împotriva partidului bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost profesor la o serie de instituţii de învăţămînt superior din Leningrad. În 1926 şi-a publicat însemnările sub titlul „Rusia înainte şi astăzi", în care a apreciat pozitiv Revoluţia din Octombrie şi cuceririle ei. — *14, 25—26, 70, 75, 93, 100, 102, 106, 182, 196, 216, 361, 419.*

Gucikov, A. I. (1862—1936) — mare capitalist rus, organizator şi lider al partidului octombrist. În perioada revoluţiei din 1905—1907 a luat atitudine împotriva mişcării revoluţionare, a sprijinit politica guvernamentală de cruntă reprimare a clasei muncitoare şi a ţărănimii. În 1910—1911 a fost preşedinte al Dumei a III-a de stat. În timpul primului război mondial (1914—1918) a fost preşedinte al Comitetului central pentru sprijinirea industriei de război şi membru al Comisiei speciale pentru problemele apărării. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de război şi ministru al marinei în primul Guvern provizoriu burghez. În august 1917 a participat la organizarea rebeliunii lui Kornilov. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice, iar apoi a fost emigrant alb. — *118, 144, 182, 233, 355.*

Guriev, A. N. (n. 1864) — economist burghez, publicist. Din 1889 pînă în 1903 a fost funcţionar superior în ministerul de finanţe, unul dintre apropiaţii lui S. I. Witte. În 1903 şi-a dat demisia şi a început să colaboreze la presa oficioasă. În 1918 a făcut parte din comisia specială pentru problemele circulaţiei monetare. — *177—178.*

Gurko, V. I. (1863—1927) — om politic reacţionar din Rusia ţaristă. În 1906 a fost subsecretar de stat la interne. A jucat un rol important în guvernul Goremîkin. Acuzat de complicitate la fraude şi delapidări, a fost destituit printr-o decizie a Senatului. În 1912 a fost ales membru în Consiliul de stat. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice, iar apoi a fost emigrant alb. — *62.*

Gurvici, F. I. — *vezi* Dan, F. I.

Gutovski, V. A. — *vezi* Maevski, E.

H

Haase, Hugo (1863—1919) — unul dintre liderii social-democraţiei germane, centrist. În 1911 a fost ales preşedinte al Conducerii Partidului social-democrat din Germania. Deputat în Reichstag în anii 1897—1907 şi 1912—1918. Din 1912 a fost preşedintele fracţiunii

www.dacoromanica.ro

social-democrate din Reichstag. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În 1917 a întemeiat, împreună cu Kautsky, Partidul social-democrat independent din Germania. Pe Haase și pe ceilalți lideri ai partidului „independenților" germani, Lenin îi numea „lachei, demagogi, lași, complici lipsiți de voință ai burgheziei și reformiști" (Opere, vol. 29, Editura politică, 1959, pag. 548). În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania, Haase a făcut parte din așa-numitul Consiliu al împuterniciților poporului, care a dus o politică de înăbușire a mișcării revoluționare. — *302—303.*

Habsburgi — dinastie de împărați ai „Sfîntului Imperiu roman de națiune germană" (1273—1438 cu întreruperi, 1438—1806), ai Imperiului austriac (1804—1867) și ai Austro-Ungariei (1867—1918). — *149, 150.*

Hardie, James Keir (1856—1915) — militant al mișcării muncitorești engleze, reformist, unul dintre liderii Partidului muncitoresc independent și unul dintre întemeietorii partidului laburist. Și-a început cariera politică în calitate de conducător al organizației sindicale a minerilor din Scoția. În 1888 a înființat Partidul muncitoresc din Scoția. În 1892 a fost ales în parlament și a dus o politică de înțelegere cu reprezentanții partidelor burgheze. La începutul primului război mondial a adoptat o poziție centristă, iar după aceea a aderat făți la social-șovinești. — *139.*

Herțen, A. I. (1812—1870) — mare democrat-revoluționar rus, filozof materialist, publicist și scriitor; întemeietorul socialismului „rus", „țărănesc". A intrat în mișcarea de eliberare ca revoluționar din rîndurile nobilimii, continuînd tradițiile decembriștilor. În anii 1829—1833, pe cînd era student la Universitatea din Moscova, a stat în fruntea unui cerc de tineri progresiști cu stare de spirit revoluționară care studiau doctrinele politice și teoriile gînditorilor revoluționari din secolul al XVIII-lea și ale socialiștilor-utopiști. În 1834 a fost arestat împreună cu alți membri ai acestui cerc, iar în 1835 a fost deportat la Perm, iar apoi la Veatka, Vladimir și Novgorod. În 1842 s-a întors din deportare și s-a stabilit la Moscova. Lucrările filozofice scrise de el în această perioadă — „Diletantismul în știință" (1842—1843) și „Scrisori despre studiul naturii" (1844—1846) — au avut un rol important în dezvoltarea filozofiei materialiste ruse. În ianuarie 1847 a emigrat din cauza persecuțiilor la care îl supunea guvernul țarist. În 1852 a înființat la Londra o tipografie rusă și a creat o presă rusă liberă în străinătate. În 1855, după ce publicase cîteva manifeste, broșuri și articole cu caracter revoluționar, a început să editeze almanahul „Polearnaia Zvezda", iar în 1857, împreună cu N. P. Ogarev, a început să scoată revista „Kolokol".

În articolul „În memoria lui Herțen" (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 268—275), V. I. Lenin a caracterizat rolul pe care l-a jucat Herțen în istoria mișcării de eliberare din Rusia. — *333.*

www.dacoromanica.ro

Herwegh, Georg (1817—1875) — cunoscut poet german din perioada de pregătire a revoluției burgheze din anii 1848—1849, democrat mic-burghez. În scrierile sale demasca autoritățile bisericești și laice, chema la răscoală revoluționară și la luptă pentru libertate. În 1842 l-a cunoscut pe K. Marx ; a colaborat la ziarul „Rheinische Zeitung", condus de Marx. Creația lui Herwegh prezenta însă aspecte contradictorii. Chemînd poporul la un război drept pentru libertate, el își punea totodată speranțele în acordarea unor reforme de sus. K. Marx s-a despărțit de Herwegh în 1848. În 1863 Herwegh a scris un cîntec muncitoresc pentru Uniunea generală a muncitorilor germani, care este singura poezie valoroasă din ultima perioadă de activitate a poetului. — *300.*

Hayes, Max (n. 1866) — militant al mișcării muncitorești din S.U.A., publicist. Începînd din 1892 a fost redactor responsabil al ziarului „Cleveland Citizen", care din 1896 a devenit un organ de presă sindical. În 1900 a fost unul dintre conducătorii Partidului muncitoresc socialist din S.U.A. În 1902 a fost ales în Adunarea națională a Federației americane a muncii. Timp de mulți ani a deținut o serie de posturi în diferite organizații sindicale și socialiste. Hayes avea vederi reformiste ; el considera că creșterea monopolurilor constituie în dezvoltarea economică a țării un stadiu inevitabil, care n-ar ameninta cîtuși de puțin mișcarea muncitorească și ar ușura trecerea la socialism. A scris o serie de lucrări consacrate mișcării muncitorești din America. — *251.*

Hrapovițki, A. P. — *vezi* Antonie, episcop al Volîniei.

Huysmans, Camille (n. 1871) — unul dintre cei mai vechi militanți ai mișcării muncitorești din Belgia ; profesor de filozofie, ziarist. În anii 1904—1919 a fost secretar al Biroului socialist internațional al Internaționalei a II-a ; s-a situat pe poziții centriste. A deținut în repetate rînduri posturi ministeriale, iar în anii 1946—1947 a fost prim-ministru al Belgiei. Din 1910 este membru al parlamentului ; în anii 1936—1939 și 1954—1959 a fost președinte al Camerei deputaților din Belgia. În ultimii ani se pronunță pentru stabilirea de contacte între partidele socialiste și P.C.U.S., pentru refacerea unității mișcării muncitorești internaționale. — *320.*

Hvostov, A. N. (1872—1918) — mare moșier. A fost substitut de procuror la Tribunalul districtual Moscova, viceguvernator al guberniei Tula. În 1906—1910 a fost guvernator al guberniei Vologda, iar apoi al guberniei Nijni-Novgorod. A devenit faimos prin manifestările sale pogromiste. Membru al Dumei a IV-a de stat din partea guberniei Orel. În Dumă a fost unul dintre liderii fracțiunii deputaților de dreapta. Din 1915 pînă în 1916 a fost ministru de interne și șef al jandarmeriei. — *189, 265, 364.*

www.dacoromanica.ro

I

Iceas, M. M. (1885—1941) — om de stat lituanian, militant pe tărîm social, ziarist, de profesie jurist. În 1912 a fost ales deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Kovno ; a făcut parte din Biroul grupului ţărănesc, apoi a aderat la cadeţi. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru-adjunct al învăţămîntului. În 1918 a fugit din Rusia Sovietică în Lituania ocupată de trupele germane, unde a participat activ la formarea primului guvern al Lituaniei burgheze. În anii 1918—1919 a fost ministru de finanţe ; a profitat de postul său pentru a face avere şi a devenit proprietarul mai multor întreprinderi industriale. După instaurarea Puterii sovietice în Lituania a fugit în Germania, iar de acolo în Portugalia şi în Brazilia. — *235.*

Ilin, V. — *vezi* Lenin, V. I.

Ioghihes, Leo — *vezi* Tyszka, Jan.

Isuv, I. A. (Oskarov) (1878—1920) — social-democrat, menşevic. În 1907 a intrat în C.C. al P.M.S.D.R. din partea menşevicilor. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator, a colaborat la revista „Naşa Zarea" şi la alte publicaţii lichidatoriste. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii defensiste. În 1917 a fost membru al Comitetului din Moscova al menşevicilor, a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului din Moscova şi din Comitetul Executiv Central din Rusia în prima legislatură. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Muzeul muncii. — *375.*

Izgoev (Lande), A. S. (n. 1872) — publicist burghez. La început a fost „marxist legal", apoi a aderat la social-democraţi, iar după un timp, în 1905, a trecut la cadeţi, devenind unul dintre ideologii partidului lor. A colaborat la publicaţiile cadete „Reci", „Iujnîe Zapiski" şi „Russkaia Mîsl", precum şi la culegerea contrarevoluţionară „Vehi". După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Izgoev a colaborat la „Vestnik Literaturî", revistă editată de un grup de intelectuali cu orientare decadentă. În 1922 a fost expulzat din ţară pentru activitatea sa publicistică contrarevoluţionară. — *69, 93, 95, 99, 104, 138, 239.*

J

Jagiełło, E. I. (n. 1873) — militant al mişcării muncitoreşti poloneze, membru al P.P.S.-„leviţa", de profesie strungar. În 1912, în alegerile pentru Duma a IV-a de stat, Jagiełło a candidat pe lista depusă de către blocul P.P.S.-„leviţa" şi al Bundului, fiind ales în pofida protestelor social-democraţilor polonezi. Cu voturile „grupului de şapte" menşevici şi fără a se ţine seama de protestele categorice

www.dacoromanica.ro

ale bolşevicilor, Jagiełło a fost primit în fracţiunea social-democrată din Dumă. După primul război mondial, Jagiełło a aderat la aripa stîngă a mişcării muncitoreşti poloneze ; ulterior s-a retras din viaţa politică. — *258—259, 260, 286, 291, 429.*

Jaurès, Jean (1859—1914) — militant de seamă al mişcării socialiste franceze şi internaţionale, istoric. În 1902, Jaurès şi partizanii săi au înfiinţat Partidul socialist francez, care în 1905, după fuziunea cu Partidul socialist din Franţa, a adoptat denumirea de „Partidul socialist francez unificat". Membru al parlamentului în anii 1885—1889, 1893—1898, 1902—1914 ; unul dintre liderii fracţiunii parlamentare socialiste. În 1904 a fondat ziarul „l'Humanité", pe care l-a condus pînă la sfîrşitul vieţii sale şi care în 1920 a devenit organul central al Partidului Comunist Francez. În timpul revoluţiei din 1905—1907 din Rusia, Jaurès şi-a manifestat simpatia pentru lupta poporului rus. A militat neobosit pentru apărarea democraţiei şi a libertăţilor democratice, pentru pace, împotriva asupririi imperialiste şi a războaielor de cotropire. Era profund convins că numai socialismul va pune capăt definitiv războaielor şi asupririi coloniale. În acelaşi timp însă el considera că socialismul va învinge nu prin lupta de clasă a proletariatului împotriva burgheziei, ci ca urmare a „înfloririi ideii democratice". V. I. Lenin a criticat cu asprime concepţiile reformiste ale lui Jaurès, care îl împingeau pe calea oportunismului.

Prin lupta sa pentru pace, împotriva pericolului iminent de război, Jaurès şi-a atras ura burgheziei imperialiste. În ajunul primului război mondial, el a fost ucis de un agent al reacţiunii. — *189.*

Jonnart, Charles Célestin (1857—1930) — om politic francez, exponent al intereselor marilor monopoluri. Din 1889 pînă în 1917 a fost membru al Camerei deputaţilor din Franţa. În anii 1893—1894 a fost ministru al lucrărilor publice, în 1900—1901 şi 1903—1911 a fost guvernator general al Algeriei, iar în 1913 — ministru de externe. În 1917 a fost numit comisar general al aliaţilor în Grecia, iar apoi preşedinte al comisiei interaliate de reparaţii. În 1920 a candidat, fără succes, în alegerile pentru postul de preşedinte al republicii. Din 1921 pînă în 1924 a fost ambasador la Vatican. Ulterior s-a retras din viaţa politică. — *326.*

Jowett, Frederic William (1864—1944) — om politic englez, unul dintre liderii Partidului muncitoresc independent. Din 1887 s-a ocupat cu ziaristica. În 1892 a fost ales în consiliul municipal al oraşului Bradford. Membru al parlamentului în anii 1906—1918, 1922—1924 şi 1929—1931. În anii 1909—1910 şi 1914—1917 a fost preşedinte al comitetului executiv al Partidului muncitoresc independent. În 1924 a intrat în primul guvern laburist MacDonald în calitate de preşedinte al comisiei parlamentare pentru lucrările publice. Ulterior a fost membru al consiliului consultativ al Partidului muncitoresc independent. — *135, 136, 137, 139.*

www.dacoromanica.ro

K

Kamenev, L. B. (Rosenfeld, L. B., Kamenev, I.) (1883—1936) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. În 1915, fiind arestat, a declarat în faţa tribunalului ţarist că se dezice de lozinca bolşevică a înfrîngerii guvernului ţarist în războiul imperialist. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei partidului, orientată spre înfăptuirea revoluţiei socialiste, şi împotriva tezelor din aprilie ale lui V. I. Lenin. În octombrie 1917, împreună cu Zinoviev a publicat în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn" o declaraţie în care arăta că nu este de acord cu hotărîrea Comitetului Central de a înfăptui insurecţia armată, divulgînd astfel Guvernului provizoriu burghez planurile partidului.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat diferite posturi de răspundere. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru formarea unui guvern de coaliţie la care să participe menşevicii şi socialiştii-revoluţionari. În 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 — unul dintre liderii blocului antipartinic troţkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar, deoarece nu şi-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost pentru a doua oară reprimit în partid. În 1934, pentru criminala sa activitate antipartinică şi antisovietică, a fost pentru a treia oară exclus din partid, iar apoi judecat şi condamnat. — *307.*

Karaulov, M. A. (1878—1917) — esaul de cazaci, deputat în Dumele a II-a şi a IV-a de stat din partea regiunii Terek, monarhist. A fost redactor al revistei „Kazaceaia Nedelea". În Duma a IV-a de stat a făcut parte din Biroul grupului ţărănesc, s-a pronunţat pentru municipalizarea pămîntului. În 1917 a făcut parte din Comitetul provizoriu al Dumei de stat. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost una dintre căpeteniile contrarevoluţiei din regiunea Terek. Prim-ataman al oastei căzăceşti de la Terek, a luptat activ împotriva Puterii sovietice. — *235—236.*

Karaulov, V. A. (1854—1910) — cadet, de profesie jurist ; deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Ienisei. În Duma a III-a a ocupat „unul dintre primele locuri printre cadeţii cei mai ticăloşi, cadeţii contrarevoluţionari, avînd veşnic pe buze o frază făţarnică" (Opere complete, vol. 20, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 103). — *14, 75, 106.*

Kareev, N. I. (1850—1931) — istoric, sociolog şi publicist, cunoscut prin lucrările sale în domeniul istoriei relaţiilor agrare din Franţa. A fost unul dintre reprezentanţii şcolii sociologice subiective. Înce-

www.dacoromanica.ro

pînd din ultimul deceniu al secolului trecut a combătut marxismul. În 1905 a intrat în partidul cadet. În 1910 a fost ales membru corespondent al Academiei de Ştiinţe din Petersburg ; în 1929 a fost ales membru de onoare al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. — *171.*

Karpişin, A. K. (1888—1912) — unul dintre conducătorii insurecţiei armate care se pregătea în 1912 pe navele flotei din Marea Neagră. A slujit în flotă începînd din 1909, fiind subofiţer mecanic pe nava de linie „Ioann Zlatoust". A fost împuşcat în baza unei sentinţe a tribunalului militar din Sevastopol. — *1.*

Kasso, L. A. (1865—1914) — mare moşier, profesor la Universitatea din Harkov, apoi la cea din Moscova. Din 1910 pînă în 1914 a fost ministru al instrucţiunii publice. A promovat o politică reacţionară în învăţămîntul elementar, mediu şi superior şi a luat măsuri drastice împotriva studenţimii revoluţionare şi împotriva profesorilor progresişti. — *415, 416, 419.*

Katkov, M. N. (1818—1887) — moşier, publicist reacţionar. Şi-a început activitatea politică ca partizan al liberalismului moşieresc moderat. La începutul deceniului al 7-lea al secolului trecut a trecut spre naţionalism, şovinism şi ultrareacţionarism. În anii 1863—1887 a fost redactor-editor al ziarului „Moskovskie Vedomosti", care devenise purtătorul de cuvînt al reacţiunii monarhiste. Katkov însuşi îşi zicea „cîine de pază credincios al absolutismului". Numele lui Katkov a devenit simbolul celei mai deşănţate reacţiuni. — *50, 96.*

Kavelin, K. D. (1818—1885) — istoric şi jurist, profesor la Universitatea din Moscova (1844—1848) şi la cea din Petersburg (1857—1861), reprezentant al liberalismului burghezo-moşieresc. A colaborat la „Sovremennik", la „Otecestvennîe Zapiski" şi la „Vestnik Evropî". În perioada de pregătire şi de aplicare a reformei din 1861 a luat atitudine împotriva mişcării democrat-revoluţionare şi a sprijinit politica reacţionară a absolutismului. — *93.*

Klöti, Emil (n. 1877) — om politic elveţian, social-democrat, oportunist. Din 1907 pînă în 1928 a făcut parte din consiliul municipal al oraşului Zürich. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1919—1930 a fost membru al Consiliului naţional. În anii 1921—1922 a fost preşedinte ; în 1928—1942 — primar al oraşului Zürich. — *85.*

Koba — vezi Stalin, I. V.

Kobîlinski, P. P. (n. 1847) — moşier, din 1906 membru al Consiliului de stat, unul dintre liderii celor de dreapta ; a făcut studii juridice. A lucrat la ministerul justiţiei, fiind din 1886 subdirector al unuia din departamentele acestui minister. Începînd din 1890 a fost procuror general la secţia a III-a a Senatului. — *393—394, 407.*

Kokovţov, V. N. (1853—1943) — unul dintre oamenii politici de seamă ai Rusiei ţariste. Din 1904 pînă în 1914 (cu o întrerupere

www.dacoromanica.ro

de scurtă durată în 1905—1906) a fost ministru de finanţe, iar în 1911, după asasinarea lui Stolîpin, a deţinut în acelaşi timp şi postul de preşedinte al consiliului de miniştri. În timpul primului război mondial s-a îndeletnicit cu afaceri bancare de mari proporţii. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *263.*

Kolb, Wilhelm (1870—1918) — social-democrat german, oportunist şi revizionist făţiş, redactor al ziarului „Volksfreund". În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un social-şovinist inveterat. — *189.*

Korobka, N. I. (1872—1920) — istoric şi critic literar, colaborator al presei burghezo-liberale cadete ; polemiza cu presa muncitorească. În anii 1910—1915 a fost consilier al Dumei orăşeneşti din Petersburg. A colaborat la revistele „Russkoe Bogatstvo", „Russkaia Mîsl", „Obrazovanie" etc. — *68, 74.*

Kovalevski, M. M. (1851—1916) — istoric, om politic de orientare burghezo-liberală. Din 1880 a fost profesor la Universitatea din Moscova. A fost deputat în Duma I de stat din partea guberniei Harkov, iar mai tîrziu membru al Consiliului de stat. Unul dintre fondatorii Partidului reformelor democratice, care avea o orientare mai de dreapta decît cadeţii. În anii 1906—1907 a editat ziarul „Strana", iar din 1909 a devenit proprietar şi redactor al revistei „Vestnik Evropî" ; a participat la editarea revistei „Zaprosî Jizni".

Kovalevski este autorul lucrărilor : „Proprietatea funciară comunitară, cauzele, evoluţia şi urmările descompunerii ei", „Studiu asupra originii şi dezvoltării familiei şi a proprietăţii", „Originea democraţiei moderne", „Sociologia" etc. — *69, 171, 266.*

Kozlovski, P. I. (n. 1874) — medic sanitar al raionului Vîborg din Petersburg ; a lucrat la spitalul pentru săraci „Mariinski". Autor al unei serii de lucrări de medicină. — *389.*

Kozminîh-Lanin, I. M. (n. 1874) — inginer mecanic. În 1913 a fost inspector de fabrici în gubernia Moscova, iar apoi profesor la o serie de şcoli superioare din Moscova. Este autorul unor lucrări de statistică a muncii în întreprinderile din gubernia Moscova. — *32—33, 34—43.*

Kriukov, F. D. (1870—1920) — scriitor şi publicist, trudovic ; deputat în Duma I de stat din partea regiunii Donului. A participat la organizarea Partidului socialist-populist al muncii. A colaborat la revistele burghezo-liberale „Severnîi Vestnik", „Russkoe Bogatstvo", precum şi la ziarele „Russkie Vedomosti", „Sîn Otecestva" şi „Peterburgskaia Gazeta". — *399, 401, 404.*

Krupenski, P. N. (n. 1863) — deputat în Dumele a II-a, a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Basarabia ; mare proprietar funciar. În Duma a IV-a a fost unul dintre liderii centrului, membru al comisiei bugetare, al comisiei pentru problemele armatei şi flotei

www.dacoromanica.ro

şi al altor comisii ; făcea agitaţie pogromistă împotriva partidelor de stînga. Din 1910 pînă în 1917 a fost şambelan al curţii. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a sprijinit intervenţia militară străină în sudul Rusiei. — *360.*

Kuskova, E. D. (1869—1958) — publicistă rusă, militantă burgheză pe tărîm social. La jumătatea ultimului deceniu al secolului trecut, pe cînd se afla în străinătate, s-a apropiat de grupul „Eliberarea muncii" ; curînd însă, sub influenţa bernsteinismului, a pornit pe calea revizuirii marxismului. Documentul cunoscut sub denumirea de „Credo", scris de Kuskova în spiritul bernsteinismului, a exprimat cît se poate de pregnant esenţa oportunistă a „economismului" şi a stîrnit un protest energic din partea unui grup de marxişti ruşi, în frunte cu V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 4, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 157—170). În ajunul revoluţiei din 1905—1907, Kuskova a intrat în organizaţia liberală „Uniunea eliberării". În 1906 a scos, împreună cu S. N. Prokopovici, revista semicadetă „Bez Zaglaviia" şi a colaborat activ la „Tovarişci", ziarul cadeţilor de stînga. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1922 a fost expulzată din ţară ; în străinătate a devenit o militantă activă a emigraţiei albe. — *68, 74.*

Kutler, N. N. (1859—1924) — lider de vază al partidului cadet ; a lucrat la ministerul de finanţe, iar mai tîrziu a fost ministru al agriculturii ; deputat în Duma a II-a şi a III-a de stat, unul dintre autorii proiectului de program agrar al cadeţilor. O critică amănunţită a acestui proiect şi poziţiei lui Kutler a fost făcută de V. I. Lenin în lucrările „Proiect de cuvîntare în Duma a II-a de stat în legătură cu problema agrară" şi „Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă din 1905—1907" (vezi Opere complete, vol. 15, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 143—152 ; vol. 16, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 199—419).

După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Kutler a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanţe. — *57, 62—63.*

Kuznețov, G. S. (n. 1881) — muncitor, menşevic. Deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Ekaterinoslav, a făcut parte din fracţiunea social-democrată a Dumei. Membru al comisiei pentru problema muncitorească. — *256.*

L

L—ko, F. — *vezi* Lenin, V. I.

L. M. — *vezi* Martov, L.

Lande, A. S. — *vezi* Izgoev, A. S.

www.dacoromanica.ro

Lansburry, George (1859—1940) — unul dintre liderii partidului laburist englez. În 1892 a intrat în Federația social-democrată, în 1906 a aderat la laburiști. În 1910—1912 și 1922—1940 a fost membru al parlamentului. În 1912—1922 a fost editorul și redactorul cotidianului „The Daily Herald". În 1929—1931 a fost ministru al lucrărilor publice. În 1931—1935 a fost președintele partidului laburist. — *139.*

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — social-democrat, menșevic. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a devenit unul dintre propovăduitorii activi ai lichidatorismului. Larin a participat la Blocul antipartinic din august, creat de Trotki în 1912. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menșevicilor-internaționaliști. În august 1917 a fost primit în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut diferite funcții în aparatul Sovietelor și în sectorul economic. — *72, 195.*

Lassalle, Ferdinand (1825—1864) — socialist mic-burghez german, întemeietorul lassalleanismului — varietate a oportunismului în mișcarea muncitorească germană. Lassalle a fost unul dintre întemeietorii „Uniunii generale a muncitorilor germani" (1863). Crearea acestei Uniuni a avut o însemnătate pozitivă pentru mișcarea muncitorească, dar Lassalle, în calitatea sa de președinte al Uniunii, a îndreptat-o pe o cale oportunistă. Lassalleenii socoteau că prin agitație legală pentru votul universal, prin crearea de asociații de producție subvenționate de statul iuncherilor se va ajunge la crearea unui „stat popular liber". Lassalle a sprijinit politica de unificare „de sus" a Germaniei sub hegemonia Prusiei reacționare. Politica oportunistă a lassalleenilor a constituit o piedică în calea activității Internaționalei I și a creării unui adevărat partid muncitoresc în Germania, a întîrziat formarea conștiinței de clasă a muncitorilor. Concepțiile teoretice și politice ale lassalleenilor au fost aspru criticate de către clasicii marxism-leninismului (vezi K. Marx. „Critica programului de la Gotha"; V. I. Lenin. „Statul și revoluția" și alte lucrări). — *300.*

Leder, V. L. (1882—1938) — unul dintre militanții de seamă ai mișcării muncitorești poloneze. Începînd din 1900 a fost membru al Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania. În 1904 a intrat în Comitetul din Varșovia, iar în 1905 în Comitetul din străinătate al social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania. Din 1905 pînă în 1911 a fost membru al Conducerii centrale a S.D.R.P. și L. A fost arestat în repetate rînduri. În 1908, urmărit fiind de autorități, a emigrat din țară. Din 1910 pînă în 1911 a fost secretar al Conducerii centrale a S.D.R.P. și L. și reprezentant al S.D.R.P. și L. în redacția ziarului „Soțial-Demokrat", Organul Central al P.M.S.D.R. A făcut parte din Comisia de organizare și din Comisia tehnică din străinătate. A sprijinit pe împăciuitoriști în acțiunile lor îndreptate împotriva bolșevicilor. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În 1919—1920 a participat intens la activitatea Partidului Muncitoresc Comunist din Polonia. Începînd din 1921 a avut munci de răspundere în Internaționala Comunistă

www.dacoromanica.ro

şi în Internaţionala Sindicală ; a colaborat activ la presa sovietică. — *317.*

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N., Ilin, V., L—ko, F.) (1870—1924) — date biografice. — *17, 51—52, 57, 64, 66, 71, 77, 88, 231, 302—304, 306, 320, 336, 376, 415.*

Leviţki, V. (Ţederbaum, V. O.) (n. 1883) — social-democrat, menşevic. În perioada reacţiunii şi a noului avînt revoluţionar a fost unul dintre liderii lichidatorismului ; a făcut parte din centrul menşevic şi a fost unul dintre semnatarii „Scrisorii deschise" cu privire la lichidarea partidului ; a redactat revista „Naşa Zarea", a colaborat la „Golos Soţial-Demokrata", „Vozrojdenie" şi la alte publicaţii periodice de orientare menşevico-lichidatoristă. În anii primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe poziţiile social-şovinismului şi a sprijinit grupul de extremă dreaptă din rîndurile defensiştilor. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă, a luptat activ împotriva Puterii sovietice ; în 1920 a fost implicat în procesul organizaţiei contrarevoluţionare „Centrul tactic". Ulterior s-a îndeletnicit cu activitatea publicistică. — *195, 199, 201, 340, 367, 370, 375.*

Liber, (Goldman) M. I. (1880—1937) — unul dintre liderii Bundului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a făcut parte din rîndurile lichidatorilor ; în 1912 a fost un militant activ al Blocului antipartinic din august, creat de Troţki. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul Executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi a fost membru al Prezidiului Comitetului Executiv Central în prima legislatură ; s-a situat pe poziţii menşevice şi a fost partizan al unui guvern de coaliţie. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. Mai tîrziu a lucrat în sectorul economic. — *321.*

Lipkin, F. A. — *vezi* Cerevanin, N.

Lloyd-George, David (1863—1945) — om de stat şi diplomat englez, liderul partidului liberal. Din 1890 a fost membru al parlamentului. În 1905—1908 — ministru al comerţului, iar în 1908—1915 — ministru de finanţe. A jucat un rol important în stabilirea liniei politice a guvernului Angliei, orientată spre pregătirea primului război mondial. A luptat împotriva mişcării revoluţionare a proletariatului ; prin linguşeli, minciuni şi făgăduieli făcute muncitorilor a încercat să împiedice sau cel puţin să întîrzie crearea unui partid revoluţionar al clasei muncitoare. V. I. Lenin scria că „Lloyd-George slujeşte burghezia în mod admirabil şi o slujeşte tocmai *printre* muncitori, promovează influenţa ei *tocmai* în rîndurile proletariatului, acolo unde este cel mai necesar şi cel mai greu să-ţi subordonezi moraliceşte masele" (Opere, vol. 23, E.S.P.L.P. 1957, pag. 111—112). În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, s-a străduit să

www.dacoromanica.ro

consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani ; a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După Revoluția Socialistă din Octombrie din Rusia a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. În 1922, după o serie de eșecuri politice, și-a dat demisia, continuînd însă să exercite, pînă la sfîrșitul vieții sale, o anumită influență asupra vieții politice din Anglia. — *44, 417, 418.*

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — revoluționar de profesie, ulterior eminent om de stat sovietic. A intrat în mișcarea revoluționară la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit bolșevic. A făcut parte din redacțiile ziarelor bolșevice „Vpered", „Proletarii" și „Novaia Jizn". În anii reacțiunii s-a îndepărtat de marxism, a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered" și a propagat ideea îmbinării marxismului cu religia. În timpul primului război mondial, Lunacearski s-a situat pe poziții internaționaliste. La începutul anului 1917 a aderat la grupul „interraioniștilor", împreună cu care a fost primit în partid la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.R. (b). După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost pînă în 1929 comisar al poporului pentru învățămîntul public, iar apoi președinte al Comitetului științific de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. În 1930 a fost ales membru al Academiei de Științe a U.R.S.S. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Spania. A scris o serie de lucrări în domeniul artei și literaturii. — *306.*

Lurie, M. A. — *vezi* Larin, I.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mișcării muncitorești internaționale, unul dintre liderii aripii stîngi a Internaționalei a II-a. În mișcarea revoluționară a început să activeze în a doua jumătate a deceniului al 9-lea al secolului trecut. A fost unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului social-democrat din Polonia ; a luptat împotriva naționalismului din rîndurile mișcării muncitorești poloneze. Începînd din 1897 a participat activ la mișcarea social-democrată germană, a combătut bernsteinismul și millerandismul. A luat parte la prima revoluție rusă (la Varșovia), iar în 1907 a participat la Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R., unde i-a sprijinit pe bolșevici. Dar în anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, Rosa Luxemburg a avut o atitudine împăciuitoristă față de lichidatori, iar în 1912 a condamnat în social-democrația poloneză așa-numita opoziție „rozlamovistă", care se situa pe poziții foarte apropiate de cele ale bolșevicilor.

De la începutul primului război mondial s-a situat pe o poziție internaționalistă. A fost unul dintre inițiatorii creării grupului „Internaționala", care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". După revoluția din 1918 din Germania a participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În

www.dacoromanica.ro

ianuarie 1919 a fost arestată şi ucisă din ordinul guvernului Scheidemann. Lenin, care o aprecia foarte mult pe R. Luxemburg, a criticat în repetate rînduri greşelile ei, ajutînd-o astfel să adopte o poziţie justă. — *244, 320.*

Lvov, N. N. (1867—1944) — moşier ; V. I. Lenin l-a calificat ca „model de trădător cadet". A fost unul dintre fondatorii „Uniunii eliberării". În 1906 a fost membru al C.C. al partidului cadet, iar mai tîrziu — unul dintre fondatorii partidului „înnoirii paşnice". Membru în Dumele I, a III-a şi a IV-a de stat. În Dumele a III-a şi a IV-a a fost unul dintre liderii progresiştilor. În 1917 a făcut parte din conducerea Uniunii moşierilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — ziarist albgardist, iar mai tîrziu emigrant alb. — *359, 361.*

M

M. — *vezi* Maevski, E.

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, unul dintre întemeietorii şi liderii Partidului muncitoresc independent şi ai partidului laburist. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria reacţionară a colaborării între clase şi a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste, iar apoi a păşit pe calea sprijinirii făţişe a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care se ridicaseră împotriva intervenţiei antisovietice ; a dus o politică de scindare a clasei muncitoare. În 1924 şi în 1929—1931 a deţinut postul de prim-ministru. Guvernul laburist MacDonald a reprimat mişcarea de eliberare naţională din coloniile engleze şi a promovat o politică antimuncitorească. În anii 1931—1935 MacDonald s-a aflat în fruntea aşa-numitului „guvern naţional", a cărui politică o stabileau conservatorii. — *189.*

MacLachlan — militant al Partidului muncitoresc independent din Anglia. — *138.*

Maevski, E. (Gutovski, V.A., M.) (1875—1918) — social-democrat, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator, a colaborat la revista „Naşa Zarea", la ziarul „Luci" şi la alte publicaţii ale menşevicilor-lichidatori. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii defensiste. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. — *376.*

Makarov, A. A. (1857—1919) — om de stat reacţionar din Rusia ţaristă. În 1906 a fost numit subsecretar de stat la interne. Din 1907 a fost senator şi preşedinte al comisiei pentru reorganizarea poliţiei. În 1911—1912 a fost ministru de interne şi şef al jandarmeriei. În aprilie 1912 a ţinut în Duma de stat un discurs în legătură cu evenimentele de la Lena, în care, încercînd să justifice pe cei vinovaţi de

www.dacoromanica.ro

masacrarea muncitorilor, a declarat: „Așa a fost și așa va fi și de acum înainte". În 1916 — ministru de justiție. — *145, 189, 239, 355.*

Maklakov, V. A. (n. 1870) — cadet de dreapta, moșier, de profesie avocat, a pledat în numeroase procese politice. Deputat în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea orașului Moscova. Membru în C.C. al partidului cadet. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ambasadorul Guvernului provizoriu la Paris, apoi emigrant alb. — *100, 101, 233, 262, 263, 266, 354, 355, 357, 359, 361, 410, 419.*

Maleţki, A. M. (1879—1937) — social-democrat, revoluționar de profesie. A început să activeze în mișcarea revoluționară la sfîrșitul ultimului deceniu al secolului trecut. În 1904 a activat la Lodz, apoi la Varșovia. În 1906 a fost ales membru al Conducerii centrale a social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania (S.D.R.P. și L.). În 1907 a participat la lucrările Congresului al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. și ale Congresului de la Stuttgart al Internaționalei a II-a. În 1909, nefiind de acord cu conducerea S.D.R.P. și L. într-o serie de probleme interne de partid, a ieșit din Conducerea centrală. După scindarea social-democrației poloneze în 1912, a fost unul dintre conducătorii așa-numitei opoziții „rozlamoviste", care se situa pe poziții foarte apropiate de cele ale bolșevicilor, și redactor responsabil al organului ei de presă — „Raboceaia Gazeta". A participat la Congresul de la Basel al Internaționalei a II-a (1912) și la Consfătuirea de la Bruxelles a P.M.S.D.R. (1914). În anii 1921—1922 a condus Biroul de informații al Comisariatului poporului pentru afacerile externe; în 1922—1925 a fost secretar de redacție al revistei „Internaționala Comunistă"; în anii 1926—1935 a fost profesor la o serie de instituții de învățămînt superior, iar apoi consilier științific la secția de filozofie a Bibliotecii de stat „V. I. Lenin". — *51—52, 317, 320.*

Malinovski, A. A. — *vezi* Bogdanov, A.

Malinovski, R. V. (1876—1918) — provocator, agent secret al ohranei din Moscova. În 1906 a aderat în scopuri meschine la mișcarea muncitorească; a fost membru al unui comitet muncitoresc și secretar al conducerii sindicatului metalurgiștilor. Începînd din 1907 a furnizat de bunăvoie informații poliției, iar în 1910 a devenit agent secret al ohranei țariste. În 1912, la Conferința de la Praga a P.M.S.D.R., a fost ales membru al C.C.; în același an, folosindu-se de serviciile ohranei, care a înlăturat pe cei care-i stăteau în cale, a fost ales deputat în Duma a IV-a de stat din partea curiei muncitorești a guberniei Moscova. În 1914, la indicația ministerului de interne, și-a depus mandatul de deputat în Duma de stat și s-a ascuns în străinătate. În 1918 s-a întors în Rusia Sovietică, a fost deferit justiției și împușcat în baza unei sentințe a Tribunalului Suprem al C.E.C. din Rusia. — *264.*

www.dacoromanica.ro

Mansîrev, S. P. (n. 1866) — prinţ, mare moşier, deputat în Duma a IV-a de stat din partea oraşului Riga, cadet. Din 1890 pînă în 1896 a funcţionat în gubernia Liflanda ca inspector fiscal în aparatul ministerului de interne. A fost preşedinte al mai multor asociaţii liberale din Riga. În anii 1912—1913 a colaborat la ziarul „Russkaia Molva", organ al partidului progresist. — *176, 419.*

Markov, N. E. (Markov II) (n. 1866) — mare moşier, om politic reacţionar din Rusia ţaristă, unul dintre căpeteniile organizaţiilor ultrareacţionare-pogromiste „Uniunea poporului rus" şi „Oastea arhanghelului Mihail". Deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Kursk. În Dumă a fost unul dintre liderii aripii de dreapta. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *21, 22, 355, 406, 425.*

Martînov, A. (Piker, A. S.) (1865—1935) — unul dintre liderii „economiştilor", menşevic de seamă ; mai tîrziu membru al partidului comunist. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator, a făcut parte din redacţia ziarului „Golos Soţial-Demokrata", organ de presă al lichidatorilor. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste, iar după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a devenit menşevic-internaţionalist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a îndepărtat de menşevism. În 1923, la Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia a fost primit în partid ; a lucrat la Institutul K. Marx şi F. Engels ; începînd din 1924 a făcut parte din redacţia revistei „Internaţionala Comunistă". — *340.*

Martov, L. (Ţederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a situat pe poziţii lichidatoriste, a fost redactor responsabil al ziarului „Golos Soţial-Demokrata", a luat parte la Conferinţa antipartinică din august (1912). În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menşevicilor-internaţionalişti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania ; a editat la Berlin revista menşevică contrarevoluţionară „Soţialisticeskii Vestnik". — *9, 72, 256, 302, 303, 321, 340, 365, 366, 372, 375, 377.*

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietorul comunismului ştiinţific, gînditor genial, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiţă biografică şi expunere a marxismului)", în Opere, vol. 21, Editura politică, 1959, pag. 29—77). — *112, 113, 129, 137, 144, 167, 327.*

Maslov, P. P. (1867—1946) — economist, social-democrat, autor al unei serii de lucrări în problema agrară, în care a încercat să revizuiască marxismul. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menşevici, a elaborat programul lor de municipalizare a pămîntului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt s-a situat pe poziţii

www.dacoromanica.ro

lichidatoriste, iar în perioada primului război mondial s-a manifestat ca social-şovinist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a retras din viaţa politică şi a desfăşurat o activitate pedagogică şi ştiinţifică. În 1929 a fost ales membru activ al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. — *19*.

Meiendorf, A. F. (n. 1869) — octombrist, proprietar funciar, licenţiat în drept. În perioada 1892—1907 a lucrat succesiv la Senat, la cancelaria Consiliului de stat şi în aparatul ministerului de interne. În anii 1902—1905 a fost docent la Universitatea din Petersburg. Deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Liflanda. În timpul primelor două sesiuni ale Dumei a III-a a fost vicepreşedinte al Dumei. În 1919 a emigrat din ţară. — *354*.

Menşikov, M. O. (1859—1919) — publicist reacţionar, colaborator al ziarului ultrareacţionar „Novoe Vremea". V. I. Lenin l-a numit pe Menşikov „credincios cîine de pază al sutelor negre ţariste" (Opere complete, vol. 20, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 148). După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Menşikov a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice ; în 1919 a fost executat pentru activitatea sa contrarevoluţionară. — *98*.

Merşcii, P. F. (n. 1877) — deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Kiev, membru al Biroului grupului ţărănesc ; naţionalist. Înainte de a fi ales în Dumă a fost instructor judeţean de zemstvă pentru problemele cooperaţiei şi secretar de plasă. Din 1911 a fost membru al adunării zemstvei judeţene Kiev. — *235*.

Mihail — episcop al bisericii de rit vechi, autorul articolului „Penultima şi ultima etapă", publicat în ziarul „Reci" nr. 230 din 23 august (5 septembrie) 1912. — *89*.

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog de seamă al burgheziei imperialiste ruse, istoric şi publicist. Începînd din 1902 a colaborat activ la revista liberală „Osvobojdenie", care apărea în străinătate. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, apoi preşedinte al Comitetului Central al acestui partid şi redactor al ziarului „Reci", organul central al cadeţilor. A fost deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat. În 1917 a fost ministru de externe în primul Guvern provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a devenit unul dintre organizatorii intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice ; militant activ al emigraţiei albe. — *54, 61, 62, 69, 83, 93, 102, 147, 160, 313, 355, 358, 360, 361, 362, 369, 383, 415, 418, 419*.

Morganii — familie de bancheri miliardari, care reprezintă unul dintre cele mai puternice grupuri ale oligarhiei financiare din S.U.A. Banca Morgan a fost înfiinţată de Junius Spencer Morgan (1813—1890). În sfera de influenţă a grupului Morgan se află o serie de mari bănci, societăţi de asigurare şi de căi ferate, întreprinderi metalurgice, uzine de avioane, întreprinderi ale industriei electrotehnice etc. Familia

www.dacoromanica.ro

Morgan joacă un rol important în stabilirea politicii interne şi externe a S.U.A. — *210, 233—234.*

Murray, Robert (n. 1870) — membru al Partidului muncitoresc independent din Anglia, oportunist, de profesie ziarist. A scris articole în probleme sociale, literare şi în alte probleme. Membru al Sindicatului naţional al ziariştilor. În anii 1922—1924 a fost membru al parlamentului. — *137.*

N

Napoleon al III-lea (Bonaparte, Ludovic) (1808—1873) — împărat al Franţei din 1852 pînă în 1870 ; nepot al lui Napoleon I. După înfrîngerea revoluţiei din 1848 a fost ales preşedinte al Republicii Franceze ; în noaptea de 1 spre 2 decembrie 1851 a săvîrşit o lovitură de stat. Napoleon al III-lea este caracterizat de K. Marx în lucrarea „Optsprezece brumar al lui Ludovic Bonaparte" (vezi K. Marx şi F. Engels, Opere, vol. 8, Editura politică, 1960, pag. 115—217). — *220, 352.*

Narîşkin, A. A. (1839—1916) — mare moşier din gubernia Orel, reacţionar. În 1892 a fost numit guvernator al guberniei Podolskaia ; în 1894 a fost subsecretar de stat la ministerul domeniilor statului. Din 1898 a fost senator, iar din 1906 membru în Consiliul de stat. A fost vicepreşedinte al Consiliului nobilimii unite. — *62.*

Nekrasov, N. A. (1821—1878) — mare poet rus, democrat-revoluţionar. V. I. Lenin acorda o înaltă preţuire creaţiei lui Nekrasov, citîndu-l adeseori. — *92, 93.*

Neznamov — vezi Protopopov, V. V.

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei ; a domnit de la 1894 pînă la revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost împuşcat la Ekaterinburg (Sverdlovsk) în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ural. — *11, 150.*

Nikolaev, N. N. (n. 1872) — moşier, cadet, deputat în Duma a IV-a de stat din partea regiunilor Kuban şi Terek, precum şi din partea guberniei Cernomorie. A fost ajutor de grefier la Tribunalul districtual Ekaterinodar şi consilier al Dumei orăşeneşti. Din 1906 a fost preşedinte al Comitetului regional Kuban al partidului cadet. — *176.*

Nikolai — on — vezi Danielson, N. F.

Nikolin, N. (Andreev, N. N.) (n. 1876) — social-democrat ; în ultimul deceniu al secolului trecut a făcut parte din diferite cercuri marxiste. În anii 1901—1905, cînd se afla în străinătate, a aderat

www.dacoromanica.ro

la bolşevici. După ce s-a întors în Rusia, a participat la activitatea organizaţiilor social-democrate şi a cluburilor muncitoreşti din Petersburg. În 1910 a aderat la menşevici, a colaborat la ziarul „Luci" şi la alte publicaţii ale lichidatorilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost profesor într-o serie de instituţii de învăţămînt superior din Leningrad. — *109—116.*

O

Obolenski, V. A. — prinţ, mare moşier, fruntaş al partidului cadet. A colaborat la revista ultrareacţionară-cadetă „Russkaia Mîsl" şi la ziarul „Russkaia Molva", organ al partidului progresist. În 1917 a fost membru al C.C. al partidului cadet. — *386, 419, 425.*

Orlovski, P. — *vezi* Vorovski, V. V.

Oskarov — *vezi* Isuv, I. A.

P

P. — *vezi* Poletaev, N. G.

Pams, Jules (1852—1930) — om politic francez, radical, de profesie avocat. Din 1893 a fost membru al Camerei deputaţilor, iar apoi senator. În anii 1911—1913 a fost ministru al agriculturii. În 1913 a candidat la postul de preşedinte al Franţei, dar a fost înfrînt în alegeri. În anii 1918—1919 a fost ministru de interne. — *322.*

Panteleev, L. F. (1840—1919) — scriitor, publicist şi militant pe tărîm social ; a participat la mişcarea revoluţionară din deceniul al 7-lea al secolului trecut. Cu începere din 1877 a desfăşurat o activitate editorială şi a colaborat la o serie de publicaţii periodice. Ulterior a intrat în partidul cadet. Începînd din 1910 a fost preşedinte al comitetului Fondului literar. — *171.*

Peşehonov, A. V. (A.V.P.) (1867—1933) — om politic şi publicist burghez. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost narodnic liberal, colaborator la revista „Russkoe Bogatstvo", iar cu începere din 1904 membru al redacţiei acesteia ; a colaborat la revista liberalo-monarhistă „Osvobojdenie" şi la „Revoliuţionnaia Rossiia", ziar al eserilor. Începînd din 1906 a fost unul dintre conducătorii partidului mic-burghez al „socialiştilor-populişti". După revoluţia din februarie 1917 a fost ministru al aprovizionării în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice ; din 1922 — emigrant alb. — *186, 197, 333, 334, 335—336, 399, 400—401.*

Petru I, cel Mare (1672—1725) — ţar al Rusiei din 1682 pînă în 1725, primul împărat al întregii Rusii. — *406.*

www.dacoromanica.ro

Pflüger, Paul Bernhard (n. 1865) — social-democrat elveţian oportunist. În anii 1898—1923 a fost membru al Consiliului municipal din Zürich, deţinînd totodată funcţiile de consilier cantonal (1899—1920) şi de membru al Consiliului naţional (1911—1917). În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. — *85.*

Piker, A. S. — *vezi* Martînov, A.

Pirogov, N. I. (1810—1881) — mare chirurg şi anatomist rus, întemeietorul chirurgiei militare şi al anatomiei chirurgicale, membru corespondent al Academiei de Ştiinţe din Petersburg. În timpul războiului Crimeii a participat la apărarea Sevastopolului. Întors din război, a fost numit în 1856 inspector al circumscripţiei şcolare Odesa, iar apoi al circumscripţiei şcolare Kiev. A criticat cu asprime sistemul de educaţie în vigoare, a militat pentru introducerea învăţămîntului general, s-a ridicat împotriva îngrădirii dreptului la învăţătură după criterii de clasă sau naţionale. În acelaşi timp, însă, într-o serie de probleme el avea concepţii reacţionare ; astfel, admitea să se aplice elevilor pedepse corporale. În 1861, pentru că a încercat să introducă reforme în organizarea învăţămîntului, a fost destituit. În 1862 a plecat în străinătate, unde a stat pînă în 1866. Întors în Rusia, s-a stabilit la ţară, unde a rămas pînă la sfîrşitul vieţii. A scris numeroase lucrări ştiinţifice, care i-au adus un renume mondial. — *421.*

Plehanov, G. V. (1856—1918) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti ruse şi internaţionale, primul propagator al marxismului în Rusia. În 1883 a creat la Geneva prima organizaţie marxistă rusă — grupul „Eliberarea muncii". Plehanov a luptat împotriva narodnicismului şi a combătut revizionismul din mişcarea muncitorească internaţională. La începutul primului deceniu al secolului nostru a făcut parte din redacţia ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea".

În perioada 1883—1903, Plehanov a scris o serie de lucrări care au avut un rol de seamă în apărarea şi propagarea concepţiei materialiste despre lume. Dintre acestea pot fi citate : „Socialismul şi lupta politică", „Divergenţele noastre", „Contribuţii la dezvoltarea concepţiei moniste asupra istoriei", „Contribuţii la istoria materialismului", „Rolul personalităţii în istorie" şi altele. Dar încă pe atunci au început să se manifeste la Plehanov greşeli serioase, care au constituit germenele concepţiilor sale menşevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziţie împăciuitoristă faţă de oportunism, iar mai tîrziu s-a alăturat menşevicilor. În perioada primei revoluţii ruse, el s-a situat pe poziţii menşevice în toate problemele fundamentale. A condamnat insurecţia armată din decembrie 1905. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii machiste a marxismului şi împotriva lichidatorismului şi s-a situat în fruntea grupului „menşevicilor-partiiţi". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului. Întors în Rusia după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, Plehanov s-a situat în fruntea grupului „Edinstvo", grup de extremă dreaptă din rîndurile menşevicilor-defensişti, şi a luat

www.dacoromanica.ro

atitudine împotriva bolşevicilor, împotriva revoluţiei socialiste, considerînd că în Rusia nu sînt coapte condiţiile pentru trecerea la socialism. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă, dar nu a participat la lupta împotriva Puterii sovietice.

Dînd o înaltă preţuire lucrărilor filozofice ale lui Plehanov şi rolului său în răspîndirea marxismului în Rusia, V. I. Lenin îl critica în acelaşi timp cu asprime pentru abaterile lui de la marxism şi pentru greşelile grave din activitatea lui politică. — *10, 67, 191—192, 193, 195, 199, 249, 260, 306, 374.*

Poincaré, Raymond (1860—1934) — om politic burghez francez, de profesie avocat. În 1887 a fost ales pentru prima oară în Camera deputaţilor. Începînd din 1893 a fost în repetate rînduri membru al guvernului francez ; exponent al celor mai agresive cercuri ale burgheziei franceze. În 1912 a fost prim-ministru, iar din 1913 pînă în 1920 — preşedinte al Franţei. În aceste posturi s-a manifestat ca partizan activ al pregătirii războiului, fapt pentru care a fost poreclit „Poincaré-război". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a sprijinit acţiunile tuturor forţelor antisovietice împotriva Rusiei Sovietice şi a fost unul dintre organizatorii intervenţiei militare străine. În anii 1922—1924 şi 1926—1929 a fost prim-ministru al Franţei. Politica sa se caracteriza prin orientarea ei net antisovietică, prin măsurile îndreptate împotriva drepturilor vitale şi a libertăţilor democratice ale oamenilor muncii din Franţa şi prin persecutarea comuniştilor francezi. — *322—323.*

Pokrovski, I. P. (n. 1872) — social-democrat. Deputat în Duma a III-a de stat din partea regiunilor Kuban şi Terek şi din partea guberniei Cernomorie, a aderat la partea bolşevică a fracţiunii social-democrate. În 1910 a intrat în redacţia ziarului bolşevic legal „Zvezda" în calitate de reprezentant al fracţiunii social-democrate din Duma a III-a. — *176, 214, 256, 369, 370.*

Poleanski, N. S. — autorul articolului „Hutor sau obşte ? (Scrisori de la ţară)", publicat în ziarul „Pravda" nr. 118 din 15 septembrie 1912. — *107—108.*

Poletaev, N. G. (P.) (1872—1930) — social-democrat, bolşevic, de profesie muncitor strungar. În ultimul deceniu al secolului trecut a făcut parte dintr-o serie de cercuri muncitoreşti. A fost în repetate rînduri arestat şi întemniţat. În 1905 a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Petersburg. Deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Petersburg ; a făcut parte din fracţiunea social-democrată din Dumă. A participat îndeaproape la editarea ziarelor bolşevice „Zvezda" şi „Pravda". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în sectorul economic. — *256, 376.*

Potresov, A. N. (1869—1934) — unul dintre liderii menşevismului ; în anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar — ideolog al lichidatorismului. A avut un rol conducător în revistele „Vozrojdenie"

www.dacoromanica.ro

„Naşa Zarea" şi în alte organe de presă ale menşevicilor-lichidatori. În timpul primului război mondial a fost social-şovinist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat din ţară ; în străinătate a colaborat la săptămînalul „Dni", editat de Kerenski, şi s-a dedat la atacuri împotriva Rusiei Sovietice. — *340.*

Pottier, Eugène (1816—1887) — poet francez, militant activ al mişcării muncitoreşti şi al Internaţionalei I, autorul imnului proletar „Internaţionala". — *297—298, 301.*

Predkaln (Priedkaln), A. I. (1873—1923) — social-democrat leton, de profesie medic. În 1907 a fost ales deputat în Duma a III-a de stat, unde a făcut parte din fracţiunea social-democrată ; a aderat la bolşevici. A colaborat la ziarele bolşevice „Zvezda" şi „Pravda". După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a dedicat activităţii ştiinţifice de specialitate ; a fost director al spitalului orăşenesc de copii din Riga. — *176, 256, 369, 370.*

Prokopovici, S. N. (1871—1955) — economist şi publicist burghez. La sfîrşitul ultimului deceniu al secolului trecut s-a manifestat ca reprezentant de seamă al „economismului" şi a fost unul dintre primii propagatori ai bernsteinismului în Rusia. În anii care au urmat a fost membru activ al organizaţiei liberalo-monarhiste „Uniunea eliberării". În 1906 a fost membru al C.C. al partidului cadet. Redactor-editor al revistei semicadete, semimenşevice „Bez Zaglaviia". În 1917 a fost ministru al aprovizionării în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică. — *69.*

Protopopov, D. D. (n. 1865) — publicist, membru în C.C. al partidului cadet. Deputat în Duma I de stat din partea guberniei Samara. Editor al revistei bisăptămînale „Zemskoe Delo" ; a colaborat la „Russkie Vedomosti" şi la alte publicaţii. Faţă de Revoluţia din Octombrie şi faţă de Puterea sovietică a avut o atitudine ostilă. În 1920 a fost judecat şi condamnat în procesul aşa-numitului „Centru tactic". — *266.*

Protopopov, V. V. (Neznamov) (1866—1916) — dramaturg şi ziarist de orientare burghezo-liberală. A colaborat la publicaţiile periodice „Novosti", „Petrogradskaia Gazeta", „Birjevîie Vedomosti" şi „Novoe Vremea". Din 1903 a fost director al Asociaţiei pentru literatură. În 1915 a înfiinţat publicaţia „Finansovaia Gazeta". Este autorul mai multor piese de teatru. — *239.*

Purişkevici, V. M. (1870—1920) — mare moşier, ultrareacţionar şi pogromist inveterat, monarhist fervent. A fost unul dintre iniţiatorii creării organizaţiei pogromiste „Uniunea poporului rus" ; în 1907 a ieşit din această uniune şi a creat o nouă organizaţie contrarevoluţionară monarhistă — „Oastea arhanghelului Mihail" ; deputat în Dumele a II-a, a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Basarabia ; a devenit faimos prin discursurile sale antisemite şi pogro-

www.dacoromanica.ro

miste rostite în Dumă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii sovietice. — *21, 22—23, 54, 73, 88, 116, 128, 129—130, 144, 177, 178, 189, 266—267, 303 334, 345, 348, 352, 355, 369, 379, 404, 425.*

R

R—kov, N. — vezi Rojkov, N. A.

Reabuşinski, P. P. (n. 1871) — mare bancher şi industriaş din Moscova, unul dintre căpeteniile contrarevoluţiei. A participat activ la întemeierea partidului burghez al progresiştilor ; a editat ziarul „Utro Rossii", care exprima interesele marii burghezii. În august 1917 a ameninţat că va înăbuşi revoluţia „cu mîna osoasă a foametei", a fost unul dintre inspiratorii şi organizatorii rebeliunii lui Kornilov. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie a emigrat în Franţa, unde a desfăşurat o activitate contrarevoluţionară îndreptată împotriva Statului sovietic. — *100, 144.*

Rockefellerii — familie de mari magnaţi financiari din S.U.A. Întemeietorul acestei dinastii — John Davison Rockefeller (1839—1937) — a creat trustul „Standard Oil", care a monopolizat industria petrolului din S.U.A. În prezent, familia Rockefeller reprezintă unul dintre principalele grupuri financiare monopoliste din S.U.A. şi joacă un rol important în stabilirea politicii interne şi externe a acestei ţări. — *210, 233—234.*

Rodzeanko, M. V. (1859—1924) — mare moşier, unul dintre liderii partidului octombrist ; monarhist. Din martie 1911 a fost preşedinte al Dumei a III-a de stat, iar apoi al Dumei a IV-a de stat. A sprijinit guvernul ţarist în lupta împotriva mişcării revoluţionare. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a organizat centrul contrarevoluţionar cunoscut sub denumirea de „Comitet provizoriu al Dumei de stat", iar apoi „Consfătuirea privată" a membrilor Dumei de stat. A fost unul dintre căpeteniile rebeliunii lui Kornilov. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fugit la Denikin şi a încercat să unească toate forţele contrarevoluţionare în lupta împotriva Puterii sovietice, apoi a emigrat. — *225, 313, 314, 354, 358, 360—361, 362, 411.*

Rojkov, N. A. (R—kov, N.) (1868—1927) — istoric şi publicist. La începutul anului 1905 a intrat în P.M.S.D.R. şi un timp a aderat la bolşevici. După înfrîngerea revoluţiei din 1905—1907 a devenit unul dintre conducătorii ideologici ai lichidatorismului ; a colaborat la revista „Naşa Zarea" şi a fost redactor al ziarului „Novaia Sibir", publicaţie de orientare menşevică lichidatoristă. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, Rojkov a făcut parte din C.C. al menşevicilor şi timp de cîteva luni a fost ministru-adjunct al poştelor şi telecomunicaţiilor în Guvernul provizoriu burghez. Faţă

www.dacoromanica.ro

de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În perioada intervenției militare străine și a războiului civil a luptat împotriva Puterii sovietice. În 1922 s-a despărțit de menșevici. În anii următori s-a dedicat activității științifice-pedagogice și activității administrative în diferite instituții. A scris o serie de lucrări de istorie a Rusiei. — *199*.

Romanovii — dinastia țarilor și împăraților ruși care au domnit din 1613 pînă în 1917. — *149*, *274*.

Roosevelt, Theodor (1858—1919) — om de stat american, membru al partidului republican. În 1897—1898 a fost subsecretar de stat la departamentul marinei. În 1899—1900 a fost guvernatorul statului New York. Din 1901 pînă în 1909 — președinte al S.U.A. Roosevelt a fost unul dintre cei mai influenți reprezentanți ai monopolurilor din S.U.A. și ideologi ai imperialismului american. Guvernul Theodor Roosevelt a desfășurat o intensă cursă a înarmărilor și a promovat o politică externă agresivă față de țările din America Latină (acapararea zonei Canalului Panama în 1903, ocuparea Cubei în 1906—1909). În 1912 Roosevelt a fost unul dintre creatorii Partidului național progresist din S.U.A., care l-a desemnat candidat la postul de președinte al S.U.A. În alegerile prezidențiale din 1912 a prezentat un program de reforme burgheze și a fost înfrînt. În timpul primului război mondial a militat pentru intrarea imediată a S.U.A. în război. — *119*, *208*, *209*, *210*, *231*, *232*.

Ropșin, V. — *vezi* Savinkov, B. V.

Rozanov, V. V. (1856—1919) — filozof, publicist și critic reacționar, a colaborat la ziarele „Moskovskie Vedomosti" și „Novoe Vremea" și la revista „Russkii Vestnik". A propovăduit idealismul și misticismul și a apărat regimul absolutist. — *92*, *98*.

S

S. V. — *vezi* Volski, S.

Sabler (Deseatovski), V. K. (n. 1847) — moșier, ultrareacționar, demnitar țarist, de profesie jurist. În anii 1872—1873 a predat la Universitatea din Moscova, apoi a fost director al cancelariei sinodului și ajutor de procuror general la aceeași instituție ; a fost senator și membru al Consiliului de stat. Din 1911 pînă în 1915 a fost procuror general al sinodului. — *145*.

Saltîkov-Șcedrin, M. E. (Șcedrin, N.) (1826—1889) — mare scriitor satiric rus, democrat-revoluționar. În scrierile sale a supus unei critici nimicitoare regimul absolutist-iobăgist din Rusia ; a creat o întreagă galerie de figuri de moșieri cu apucături despotice, de reprezentanți ai birocrației țariste și de liberali fricoși ; a zugrăvit, pentru prima oară în literatura rusă, tipuri de exploatatori burghezi. Despre

www.dacoromanica.ro

Iudușka Golovliov, personajul principal al romanului „Domnii Golovliov", Lenin spunea că este un personaj nemuritor, iar în lucrările sale a folosit adesea figura lui Iudușka, ca și alte figuri din romanele lui Saltîkov-Șcedrin, pentru a demasca grupurile sociale și partidele politice vrăjmașe poporului. K. Marx prețuia deosebit de mult operele lui Saltîkov-Șcedrin. — *93.*

Savin Ant. — *vezi* Șimanovski, A. B.

Savinkov, B. V. (Ropșin, V.) (1879—1925) — fruntaș de seamă al partidului socialist-revoluționar, unul dintre conducătorii „organizației de luptă" a acestui partid. După revoluția din februarie 1917 a fost subsecretar de stat la ministerul de război, apoi guvernator general militar al Petrogradului ; din inițiativa lui a fost introdusă pe front pedeapsa cu moartea. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluționare și a intervenției militare împotriva Republicii sovietice. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. și a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. l-a condamnat pe Savinkov la moarte prin împușcare, dar printr-o hotărîre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală a fost comutată în închisoare pe timp de 10 ani. În 1925 s-a sinucis în închisoare.

Sub pseudonimul V. Ropșin, Savinkov a scris cîteva romane pătrunse de misticism — „Calul bălan", „Ceea ce nu s-a întîmplat" și altele, precum și lucrarea autobiografică „Amintirile unui terorist". — *355.*

Sazonov, S. D. (1861—1927) — diplomat de seamă al Rusiei țariste, exponent al intereselor marilor moșieri și ale marii burghezii, adept al întăririi Antantei. Începînd din 1904 a deținut o serie de posturi diplomatice în Europa ; în 1909 a fost numit subsecretar de stat la externe. În 1910—1916 a fost ministru de externe, iar în 1916 a fost numit ambasador la Londra. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a sprijinit politica contrarevoluționară a Guvernului provizoriu. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost reprezentantul lui Kolceak, iar apoi reprezentantul lui Denikin la Paris, unde a și rămas în emigrație. — *151, 160—163.*

Severeanin, A. (Bîkov, A. N.) (1860—1919) — cadet, de profesie inginer-tehnolog. Din 1889 pînă în 1906 a fost inspector de fabrici. A colaborat la publicațiile burghezo-liberale „Russkie Vedomosti", „Russkoe Slovo", „Vestnik Evropî" ș.a. Este autorul cărților : „Zece ani de practică", „Pe ogoarele cu cernoziom", „Legislația pentru reglementarea muncii în fabrici și evoluția ei în Rusia". — *104.*

Sileakov, T. T. (1887—1912) — unul dintre conducătorii insurecției armate ce se pregătea pe navele flotei din Marea Neagră în 1912. A slujit în flotă începînd din 1908. A fost împușcat în baza unei sentințe a tribunalului militar din Sevastopol. — *1.*

www.dacoromanica.ro

Smillie, Robert (1857—1940) — militant al mişcării muncitoreşti engleze. De mic copil a lucrat într-o fabrică, iar de la vîrsta de 17 ani în mine. În anii 1894—1918 şi 1921—1940 a fost preşedinte al Sindicatului minerilor din Scoţia. În 1912—1921 a fost preşedinte al Federaţiei minerilor din Marea Britanie. Sub conducerea lui s-a desfăşurat în 1912 o mare grevă a muncitorilor din minele de cărbuni. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste. În anii 1923—1929 a fost membru al parlamentului. În 1928 a fost ales membru al Consiliului general al trade-unionurilor, făcînd parte din aripa lui de stînga. — *44.*

Snowden, Philip (1864—1937) — om politic englez, reprezentant al aripii de dreapta a Partidului muncitoresc independent, din care a făcut parte timp de 34 de ani (pînă în 1927), unul dintre liderii partidului laburist. În anii 1903—1906 şi 1917—1920 a fost preşedinte al Partidului muncitoresc independent. Din 1906 — membru al parlamentului. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste şi s-a pronunţat pentru o coaliţie cu burghezia. În cabinetul MacDonald din 1924, precum şi în cel din 1929—1931 a fost cancelar al trezoreriei. Adversar înverşunat al comunismului. A scris o serie de lucrări consacrate mişcării muncitoreşti din Anglia. — *140.*

Sokolov, A. V. — *vezi* Volski, S.

Stalin, I. V. (Djugaşvili, I. V., Stalin, K., Koba) (1879—1953) — unul dintre cei mai de seamă militanţi ai mişcării muncitoreşti revoluţionare ruse şi internaţionale, ai partidului comunist şi ai Statului sovietic, eminent teoretician al marxism-leninismului. În P.M.S.D.R. a intrat în 1898 ; după Congresul al II-lea al partidului a devenit bolşevic. A desfăşurat activitate de partid la Tiflis, Batum, Baku şi Petersburg. În ianuarie 1912 a fost cooptat în Comitetul Central ales la Conferinţa a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. ; a participat la redactarea ziarului bolşevic „Pravda". În perioada de pregătire şi înfăptuire a Revoluţiei Socialiste din Octombrie a făcut parte din Centrul militar-revoluţionar, creat de Comitetul Central al partidului în vederea pregătirii insurecţiei. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului, încredinţîndu-i-se conducerea Comisariatului poporului pentru problemele naţionalităţilor. În perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil a fost membru al Consiliului militar-revoluţionar al Republicii şi a îndeplinit sarcini de răspundere, încredinţate de Comitetul Central şi de guvernul sovietic, pe o serie de fronturi de luptă. În 1922 a fost ales secretar general al C.C. al P.C.(b) din Rusia.

Stalin a jucat un rol important în înfăptuirea planului leninist de industrializare a U.R.S.S. şi de colectivizare a agriculturii, în lupta pentru construirea socialismului, pentru independenţa Ţării sovietice,

www.dacoromanica.ro

pentru consolidarea păcii ; lui îi revine un mare merit în lupta ideologică împotriva dușmanilor leninismului — împotriva trotkiștilor, oportuniștilor de dreapta, naționaliștilor burghezi și revizioniștilor de tot felul. În 1941 Stalin a devenit președinte al Consiliului Comisarilor Poporului, iar apoi al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei a fost președinte al Comitetului de stat al apărării, comisar al poporului pentru apărare și comandant suprem al Forțelor armate ale U.R.S.S.

În activitatea lui Stalin a existat, pe lîngă latura pozitivă, și o latură negativă. Aflîndu-se în cele mai importante funcții de partid și de stat, Stalin, mai ales în ultima perioadă a vieții sale, a comis greșeli serioase în conducerea diferitelor domenii de activitate a partidului și a Statului sovietic, atît în viața internă a Țării sovietice cît și în politica ei externă. Aceste greșeli, legate de cultul personalității lui, au pricinuit un mare prejudiciu cauzei partidului comunist, societății sovietice. O apreciere partinică a activității lui I. V. Stalin a fost făcută în hotărîrile și în alte materiale ale Congresului al XX-lea al P.C.U.S., în hotărîrea C.C. al P.C.U.S. „Cu privire la lichidarea cultului personalității și a urmărilor sale" și în alte documente de partid. — *261, 429.*

Stișinski, A. S. (n. 1857) — funcționar superior țarist, reacționar, apărător fervent al intereselor moșierimii. Din 1873 pînă în 1882 a lucrat la cancelaria Consiliului de stat, apoi la ministerul de interne. În 1896 a fost numit secretar-adjunct al cancelariei Consiliului de stat, iar în 1899—1904 a deținut funcția de subsecretar de stat la ministerul de interne. În guvernul Goremîkin a fost director general la departamentul agriculturii și al cadastrului. A fost unul dintre inspiratorii organizației pogromiste „Uniunea poporului rus". Din 1904 a fost membru în Consiliul de stat. — *325.*

Stolîpin, P. A. (1862—1911) — om de stat din Rusia țaristă, mare moșier. În anii 1906—1911 a fost președinte al consiliului de miniștri și ministru al afacerilor interne. De numele lui este legată perioada de cruntă reacțiune politică în care pedeapsa cu moartea a fost larg folosită în scopul înăbușirii mișcării revoluționare (reacțiunea stolîpinistă din perioada 1907—1910). Stolîpin a efectuat o reformă agrară cu scopul de a crea gospodării chiaburești solide care să constituie un sprijin al absolutismului țarist la sate. Dar încercarea lui de a consolida absolutismul cu ajutorul cîtorva reforme de sus, efectuate în interesul burgheziei și al moșierilor, a suferit un eșec total. În 1911 a fost asasinat la Kiev de socialistul-revoluționar Bogrov. — *18—24, 73, 95, 355.*

Struve, P. B. (1870—1944) — economist și publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadet. În ultimul deceniu al secolului trecut

www.dacoromanica.ro

a fost unul dintre reprezentanţii cei mai de seamă ai „marxismului legal", a procedat la o „completare" şi la o „critică" a teoriei economice şi filozofice a lui K. Marx, a căutat să adapteze marxismul şi mişcarea muncitorească la interesele burgheziei. Struve a fost unul dintre teoreticienii şi creatorii organizaţiei liberalo-monarhiste „Uniunea eliberării" (1903—1905) şi redactor al organului ei ilegal — revista „Osvobojdenie" (1902—1905). O dată cu înfiinţarea în 1905 a partidului cadet, el devine membru al Comitetului Central al acestui partid. Struve a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a manifestat ca un duşman înrăit al Puterii sovietice, a fost membru al guvernului contrarevoluţionar al lui Vranghel şi, în cele din urmă, emigrant alb. — *91, 93, 95, 97, 99—100, 104, 266, 419.*

Sudakov, P. I. — social-democrat, director al societăţii pe acţiuni „Crayton & Co". În alegerile pentru Duma a IV-a de stat a fost ales delegat în adunarea electivă gubernială din partea muncitorilor din gubernia Petersburg. Avea o poziţie oscilantă între bolşevici şi lichidatori. — *158—159.*

Suhanov, N. (Ghimmer, N. N.) (n. 1882) — economist şi publicist de orientare mic-burgheză. Şi-a început activitatea politică ca narodnic, iar apoi, după ce a aderat la menşevici, a încercat să îmbine narodnicismul cu marxismul. V. I. Lenin scria că „d-l Suhanov nu este altceva decît un burghez *care vrea să pună în umbră* antagonismul de clasă dintre muncitori şi patroni" (Opere, vol. 20, Editura politică, 1959, pag. 463). În anii primului război mondial s-a declarat internaţionalist. În 1917 a fost ales membru în Comitetul Executiv al Sovietului din Petrograd ; a colaborat la ziarul „Novaia Jizn", a sprijinit activ Guvernul provizoriu burghez. Pînă în 1920 a făcut parte din grupul menşevic condus de L. Martov ; a lucrat în diferite organe şi instituţii economice sovietice. În 1931 a fost judecat şi condamnat ca conducător al unei organizaţii menşevice clandestine. Într-o serie de lucrări ale sale, V. I. Lenin a criticat cu asprime concepţiile menşevice ale lui Suhanov (vezi „Metodele de luptă ale intelectualităţii burgheze împotriva muncitorilor". Opere, vol. 20, Editura politică, 1959, pag. 458—489 ; „Despre revoluţia noastră. (Pe marginea însemnărilor lui N. Suhanov)". Opere, vol 33, E.S.P.L.P. 1957, pag. 470—475 ; etc.). — *336, 400.*

Sun Iat-sen (1866—1925) — eminent democrat-revoluţionar şi om de stat din China. De profesie medic. În 1894 a întemeiat organizaţia revoluţionară Sincijunhuei (Uniunea pentru renaşterea Chinei), care îşi propunea să răstoarne prin violenţă dinastia manciuriană. În 1905 Sun Iat-sen a restructurat organizaţia Sincijunhuei, trans-

www.dacoromanica.ro

formînd-o într-o organizaţie de masă — Tunmînhuei (Liga unită) — cu un program revoluţionar mai amplu. La baza programului noii organizaţii stăteau trei principii, formulate de Sun Iat-sen : naţionalism (răsturnarea dinastiei manciuriene), democraţie (instaurarea republicii) şi prosperitate pentru popor (drepturi egale asupra pămîntului). Lenin aprecia mult esenţa democrat-revoluţionară a acestui program, criticînd totodată unele concepţii narodniciste greşite ale lui Sun Iat-sen. Tunmînhuei a fost principala organizaţie politică care a pregătit revoluţia din 1911—1913 din China. Dar democraţia chineză în frunte cu Sun Iat-sen n-a ştiut să mobilizeze şi să organizeze în cursul revoluţiei masele largi ale poporului, n-a ştiut să formuleze şi să înfăptuiască un program antiimperialist şi antifeudal consecvent. Ales preşedinte provizoriu al republicii, în februarie 1912 a renunţat la acest post. Pe baza organizaţiei Tunmînhuei a fost înfiinţat în august 1912 partidul gomindan. Preşedinte al partidului a fost ales Sun Iat-sen.

În anii următori, Sun Iat-sen a continuat lupta împotriva reacţiunii interne şi a imperialiştilor străini. El a salutat Revoluţia Socialistă din Octombrie, care a avut o mare influenţă asupra concepţiei sale despre lume, şi s-a pronunţat pentru stabilirea unor relaţii de prietenie între China şi Rusia Sovietică. În vederea creării unui front naţional de luptă pentru independenţa şi pentru democratizarea ţării, Sun Iat-sen a militat pentru colaborare între partidul gomindan şi Partidul Comunist din China. — *73, 206.*

Surkov, P. I. (1876—1946) — social-democrat, bolşevic, de profesie muncitor ţesător. Deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Kostroma. A colaborat la ziarul bolşevic legal „Zvezda", care apărea la Petersburg. După Revoluţia Socialistă din Octombrie n-a mai participat la viaţa politică ; a lucrat într-o serie de instituţii de stat. — *256.*

Suvorin, A. S. (1834—1912) — ziarist reacţionar şi editor. Din 1876 pînă în 1912 a fost proprietar şi editor al ziarului burghez venal „Novoe Vremea", organul cercurilor reacţionare ale nobilimii şi ale birocraţiei. Şi-a început activitatea ziaristică în presa provincială, apoi s-a mutat la Moscova, iar după aceea la Petersburg. A colaborat la publicaţiile „Otecestvennîe Zapiski" şi „Sovremennik". Începînd din 1876 a trecut cu arme şi bagaje în tabăra reacţiunii. — *49—50, 99.*

Ş

Şagov, N. R. (1882—1918) — participant activ la mişcarea revoluţionară, bolşevic, deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Kostroma, de profesie muncitor ţesător. În Dumă a făcut

www.dacoromanica.ro

parte din grupul de şase deputaţi bolşevici al fracţiunii social-democrate, iar apoi a făcut parte din fracţiunea bolşevică. A participat la consfătuirile de la Cracovia şi de la Poronin ale C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid. În 1914 a fost arestat împreună cu ceilalţi membri ai fracţiunii bolşevice din Dumă şi deportat pe viaţă în Siberia, de unde s-a întors abia în 1917. — *395*.

Şcedrin, N. — *vezi* Saltîkov-Şcedrin, M. E.

Şcepetev, A. — cadet ultrareacţionar, publicist. A colaborat la ziarul „Russkaia Mîsl". — *91, 93—96, 97, 99—102, 104, 105*.

Şimanovski, A. B. (Savin, Ant.) (n. 1878) — publicist, de profesie agronom. În 1904 a aderat la partidul socialist-revoluţionar, a dus muncă de agitaţie la Riga şi la Petersburg. În 1909 a fost ales membru al C.C. al partidului socialist-revoluţionar. Ulterior a plecat din acest partid şi a aderat la menşevicii-lichidatori ; a colaborat la organul lor de presă „Naşa Zarea". După 1912 s-a retras din viaţa politică. În anii Puterii sovietice a lucrat în cadrul Comisariatului poporului pentru agricultură. — *9*.

Şipov, D. N. (1851—1920) — mare moşier, fruntaş al zemstvelor, unul dintre organizatorii partidului octombrist şi preşedinte al Comitetului său Central. În 1906 s-a retras din „Uniunea 17 octombrie" şi a intrat în partidul „înnoirii paşnice", devenind unul dintre liderii lui ; în acelaşi an a fost ales membru al Consiliului de stat. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; a fost unul dintre conducătorii organizaţiei contrarevoluţionare albgardiste „Centrul naţional". — *266*.

Şurkanov, V. E. (n. 1876) — muncitor, deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Harkov. Membru al fracţiunii social-democrate. A colaborat la ziarul bolşevic „Zvezda" şi la ziarul lichidatorist „Jivoe Delo". Ulterior s-a descoperit că din 1913 a fost agent secret ai ohranei. — *256*.

T

Taft, William Howard (1857—1930) — om de stat şi om politic american, de profesie jurist. În anii 1901—1904 a fost guvernator al Insulelor Filipine. În 1904—1908 a fost ministru de război ; a reprimat cu cruzime răscoala din 1906 din Cuba. În 1908 a fost ales preşedinte al S.U.A. din partea partidului republican. În calitate de preşedinte, Taft a promovat o politică de protecţionism, a reprimat cu cruzime mişcarea muncitorească din interiorul ţării, a proclamat şi a promovat „diplomaţia dolarului" instrument de înrobire a altor

www.dacoromanica.ro

țări de către monopolurile americane, folosind pe scară largă metoda presiunilor militare și politice și a intervenției armate directe (intervenția din Nicaragua). În 1912 și-a pus din nou candidatura în alegerile prezidențiale, dar a fost înfrînt. În anii 1921—1930 a fost președinte al Curții supreme a S.U.A. — *119, 208.*

Taghiev, Gadji Zeinal Abdin (1838—1925) — mare capitalist din Azerbaidjan. În întreprinderile lui Taghiev izbucneau adesea greve din pricina exploatării crîncene a muncitorilor. În 1912 a fost deferit justiției pentru maltratarea unui subaltern al său — inginerul Bebutov. — *101.*

Tan (Bogoraz, V. G.) (1865—1936) — publicist, etnograf și lingvist. În 1905 a participat la crearea „Uniunii țărănești". În 1906 a fost unul dintre organizatorii partidului „socialist-populist" al muncii și a colaborat la ziarul „Rodnaia Zemlea". În timpul războiului imperialist din 1914—1918 s-a manifestat ca defensist. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost profesor de etnografie la Universitatea din Leningrad ; ulterior a fost numit director al Muzeului de istorie a religiei al Academiei de Științe a U.R.S.S. — *331.*

Thorne, Willy (1857—1946) — militant al mișcării muncitorești din Anglia. Începînd din 1884 a luat parte la activitatea Federației social-democrate din Anglia ; în 1889 a fost ales secretar general al Sindicatului național al muncitorilor din întreprinderile de gaze. Din 1906 pînă în 1945 a fost membru al parlamentului. În timpul primului război mondial a adoptat o poziție defensistă, iar după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a întreprins o călătorie în Rusia, unde a făcut propagandă pentru continuarea războiului imperialist. Ulterior a continuat să rămînă la flancul drept al mișcării muncitorești din Anglia. — *392.*

Tolmacev, I. N. (n. 1863) — general în armata țaristă, membru activ al organizației pogromiste „Uniunea poporului rus". În anii 1907—1911 — guvernator al orașului Odesa ; a reprimat cu cruzime organizațiile muncitorești, a persecutat presa progresistă, a încurajat asasinarea revoluționarilor și pogromurile împotriva evreilor. Samavolniciile și ilegalitățile săvîrșite cu îngăduința lui Tolmacev erau atît de scandaloase, încît în 1911 guvernul țarist s-a văzut nevoit să-l destituie. — *364.*

Treșcenkov, N. V. (1875—1915) — unul dintre conducătorii masacrului de la Lena din aprilie 1912, căpitan de jandarmi, șeful poliției locale. — *189, 315.*

Troțki (Bronștein), L. D. (1879—1940) — dușman înrăit al leninismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, camuflîndu-se sub masca „nefracționismului", se situa de fapt pe pozițiile

www.dacoromanica.ro

lichidatorismului. În 1912 a fost organizatorul Blocului antipartinic din august. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste, a luptat împotriva lui V. I. Lenin în problemele războiului, păcii și revoluției. Întors din emigrație după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul „interraioniștilor" și, împreună cu aceștia, a fost primit în rîndurile partidului bolșevic la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.R. (b). După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat o serie de posturi de stat. În 1918 a fost împotriva încheierii păcii de la Brest, iar în 1920—1921 a fost în fruntea opoziției în discuția cu privire la sindicate ; începînd din 1923 a dus o înverșunată luptă fracționistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului, a propovăduit ideea imposibilității victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troțkismul ca deviere mic-burgheză, l-a zdrobit pe plan ideologic și organizatoric. În 1927 Troțki a fost exclus din partid, iar în 1929 expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică ; în 1932 i s-a retras cetățenia sovietică. Aflîndu-se în străinătate, Troțki a continuat lupta împotriva Statului sovietic și a partidului comunist, împotriva mișcării comuniste internaționale. — *7, 11, 184, 186, 189, 198, 199, 200, 321, 395—396, 432.*

Tugan-Baranovski, M. I. (1865—1919) — economist burghez rus ; în ultimul deceniu al secolului trecut a fost unul dintre reprezentanții de seamă ai „marxismului legal". În perioada revoluției din 1905—1907 a făcut parte din partidul cadet. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luat parte activă la contrarevoluția din Ucraina și a fost ministru de finanțe în Rada centrală, guvernul burghez al Ucrainei. Principalele lucrări scrise de el în ultimul deceniu al secolului trecut sînt : „Crizele industriale în Anglia contemporană, cauzele și influența lor asupra vieții poporului" (1894) ; „Fabrica rusă în trecut și în prezent" (1898) etc. — *167—168.*

Tyszka, Jan (Ioghihes, Leo) (1867—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești poloneze și germane. A fost unul dintre întemeietorii Social-democrației din Regatul Poloniei și membru al Conducerii centrale a acestui partid. Începînd din 1900 a fost membru al Conducerii centrale a Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania. A luptat împotriva revizionismului din mișcarea muncitorească internațională, a combătut naționalismul, a susținut ideea necesității unei lupte comune a proletariatului polonez și a celui rus. A luat parte activă la revoluția din 1905—1907. A participat la lucrările Congresului al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R., la care a fost ales în Comitetul Central. În anii reacțiunii, Tyszka, deși condamna pe lichidatori, a adoptat totuși în unele cazuri o poziție împăciuitoristă față de ei. În 1912 a luat atitudine împotriva hotărîrilor

www.dacoromanica.ro

Conferinței de la Praga. Activitatea lui din această perioadă a fost aspru criticată de V. I. Lenin. În timpul primului război mondial, Tyszka, aflîndu-se în Germania, a participat la activitatea social-democrației germane, situîndu-se pe poziții internaționaliste. A fost unul dintre organizatorii „Uniunii Spartacus". În 1916—1918 a stat la închisoare. Eliberat de revoluția din noiembrie 1918, a luat parte la înființarea Partidului Comunist din Germania și a fost ales secretar al Comitetului Central al acestui partid. Arestat în martie 1919, a fost asasinat în închisoarea din Berlin. — *242—247, 249, 316—321.*

Ț

Țederbaum, I. O. — *vezi* Martov, L.

Țederbaum, S. O. (Avgustovski, Ejov, V.) (1879—1939) — social-democrat, menșevic. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a fost un lichidator activ, a colaborat la diferite publicații ale menșevicilor lichidatori. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții defensiste. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a retras din activitatea politică. — *195, 311, 321, 340.*

Țederbaum, V. O. — *vezi* Levițki, V.

V

V. A. — *vezi* Abrosimov, V. M.

V. V. — *vezi* Voronțov, V. P.

Vaillant, Edouard-Marie (1840—1915) — socialist francez, adept al lui Blanqui, unul dintre conducătorii Internaționalei a II-a. A fost membru al Consiliului General al Internaționalei I și a făcut parte din Comisia executivă a Comunei din Paris. A fost unul dintre inițiatorii înființării Partidului socialist din Franța (1901). În 1905, după fuziunea dintre acest partid și Partidul socialist francez, de orientare reformistă, Vaillant a adoptat, în cele mai importante probleme, o atitudine oportunistă. În anii primului război mondial s-a situat pe pozițiile social-șovinismului. — *323.*

Vodovozov, V. V. (1864—1933) — publicist de orientare liberală-narodnică. Începînd din 1904 a făcut parte din redacția ziarului „Nașa Jizn" ; în 1906 a colaborat la ziarul „Tovarișci", publicație a cadeților de stînga ; în perioada alegerilor pentru Duma a II-a de stat a aderat la trudovici. În 1912 a publicat o serie de articole în revista „Zaprosî Jizni", la care colaborau cadeți, „socialiști-populiști" și menșevici-lichidatori. În 1917 Vodovozov a făcut parte din redacția revistei „Bîloe" și a colaborat la ziarul burghezo-liberal „Den". Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1926 a emigrat din țară. — *25, 372.*

www.dacoromanica.ro

Vogelsanger, Johann Jacob (1849—1923) — social-democrat elveţian, oportunist. În anii 1878—1892 a fost redactor al ziarului „Grütlianer". În 1890—1905 a fost membru al Consiliului naţional, iar în anii 1892—1919 — membru al consiliului municipal din Zürich. — *85.*

Voiloşnikov, A. A. (1877—1930) — deputat în Duma a III-a de stat din partea oastei căzăceşti din Transbaikalia ; a făcut parte din fracţiunea social-democrată, aderînd la bolşevici. Pentru cuvîntarea rostită în legătură cu legea serviciului militar obligatoriu, preşedintele Dumei l-a exclus de la 15 şedinţe. În anii 1911—1912 a colaborat la ziarele bolşevice „Zvezda" şi „Pravda". Din 1913 a fost preşedinte al consiliului de administraţie al Uniunii cooperativelor din gubernia Transbaikalia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în sectorul economic la Novosibirsk, Saratov, Kazan şi Moscova. — *147, 256.*

Volski, S. (Sokolov, A. V., S. V.) (n. 1880) — social-democrat. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost unul dintre liderii otzoviştilor, a luat parte la organizarea şi la activitatea şcolilor fracţioniste de la Capri şi Bologna (Italia) şi a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în secţia militară a Sovietului din Petrograd. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; a emigrat în străinătate, dar s-a întors curînd în Rusia Sovietică. A lucrat la Comitetul de Stat al Planificării şi în Comisariatul poporului pentru comerţ. Începînd din 1927 s-a ocupat cu publicistica. — *8.*

Voronin, S. A. (1880—1915) — muncitor, deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Vladimir. A făcut parte din fracţiunea social-democrată, aderînd la bolşevici. A colaborat la ziarul bolşevic legal „Zvezda". — *256.*

Voronţov, V. P. (V. V.) (1847—1918) — economist şi publicist, unul dintre ideologii narodnicismului liberal din anii 1880—1900 ; autorul lucrărilor : „Destinele capitalismului în Rusia" (1882), „Curentele de la noi" (1893), „Studii de economie teoretică" (1895) şi altele, în care susţinea că în Rusia nu există condiţii pentru dezvoltarea capitalismului şi în acelaşi timp proslăvea mica producţie de mărfuri şi idealiza obştea ţărănească. Voronţov pleda pentru o împăcare cu cîrmuirea ţaristă şi combătea cu hotărîre marxismul. Concepţiile lui au fost aspru criticate de V. I. Lenin în multe din lucrările sale. — *333.*

Vorovski, V. V. (Orlovski, P.) (1871—1923) — revoluţionar de profesie, militant de seamă al partidului bolşevic, eminent diplomat sovietic, publicist şi critic literar. Şi-a început activitatea revoluţionară în 1890, în cercurile studenţeşti. Din 1894 a fost membru activ al „Uniunii muncitorilor" din Moscova, care era strîns legată de

www.dacoromanica.ro

„Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg. În 1902 a devenit colaborator al „Iskrei" leniniste. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În 1905, împreună cu V. I. Lenin, M. S. Olminski şi A. V. Lunacearski a făcut parte din redacţia ziarelor „Vpered" şi „Proletarii" ; a participat la Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. ca delegat din partea Comitetului din Nikolaev. De la sfîrşitul anului 1905 a activat în organizaţia bolşevică din Petersburg şi a lucrat în redacţia ziarului bolşevic „Novaia Jizn". În 1906 a participat, ca delegat, la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. Din 1907 pînă în 1912 a condus organizaţia bolşevică din Odesa. Pentru energica sa activitate revoluţionară a fost în repetate rînduri arestat şi deportat. În 1915 a plecat la Stockholm, iar în 1917, la propunerea lui V. I. Lenin, a fost cooptat în Biroul din străinătate al C.C. al P.M.S.D.R. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat posturi de răspundere în diplomaţie. A fost ucis de albgardişti la Lausanne, la 10 mai 1923. — *307*.

W

Warski, Adolf (Warszawski, A. S.) (1868—1937) — militant de vază al mişcării revoluţionare poloneze. La sfîrşitul deceniului al 9-lea al secolului trecut a fost unul dintre organizatorii „Uniunii muncitorilor polonezi" ; a participat activ la crearea Social-democraţiei din Regatul Poloniei, iar apoi la crearea Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania. A participat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. După congres a făcut parte din C.C. al P.M.S.D.R. În anii 1909—1910 a fost unul dintre redactorii O.C. al P.M.S.D.R. — ziarul „Soţial-Demokrat". În această perioadă, V. I. Lenin l-a caracterizat pe Warski ca „un publicist experimentat, un marxist inteligent şi un tovarăş minunat" (Opere, vol. 36, Editura politică, 1958, pag. 153). În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste ; în 1917 a făcut parte din conducerea Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania. Unul dintre întemeietorii Partidului muncitoresc comunist din Polonia şi membru al Comitetului său Central. A fost ales deputat în seimul polonez şi a condus fracţiunea comunistă din seim. În 1929 a emigrat în U.R.S.S. A lucrat la Institutul Marx-Engels-Lenin, ocupîndu-se de istoria mişcării muncitoreşti din Polonia. — *244*.

Weismann, S. — agent al ohranei ţariste ; ulterior spion austriac. În 1900 a fost trimis la Viena pentru a organiza urmărirea emigranţilor politici ruşi şi pînă în 1905 a furnizat informaţii poliţiei ruse. După aceea a locuit cîtva timp în America. Începînd din 1908 a fost în serviciul ministerului de interne al Austriei. — *342—343*.

Wilson, Woodrow (1856—1924) — om de stat american. În anii 1910—1912 a fost guvernator al statului New Jersey. În 1913 a fost ales preşedinte al S.U.A. din partea partidului democrat şi a

www.dacoromanica.ro

deținut acest post pînă în 1921. În interiorul țării a promovat o politică de reprimare cruntă a mișcării muncitorești.

Politica externă a guvernului Wilson a avut un caracter prădalnic, expansionist, mai ales în ceea ce privește țările Americii Latine, în ale căror treburi Wilson s-a amestecat în repetate rînduri, folosind forța armată. V. I. Lenin scria că „idealizata republică democrată a lui Wilson *s-a dovedit* a fi în fapt o formă a celui mai turbat imperialism, a celei mai nerușinate asupriri și sugrumări a popoarelor mici și slabe" (Opere, vol. 28, Editura politică, 1959, pag. 179). Apărînd interesele miliardarilor americani, Wilson a contribuit la atragerea Statelor Unite ale Americii în primul război mondial de partea Antantei.

După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Wilson a propus un plan de dezmembrare a Rusiei, a sprijinit forțele contrarevoluționare antisovietice și a fost unul dintre organizatorii intervenției militare a S.U.A. împotriva Rusiei Sovietice. În 1918 a propus un program imperialist de pace („cele paisprezece puncte"), care urmărea instaurarea dominației mondiale a S.U.A. A condus delegația americană la Conferința de pace de la Paris (1919—1920). Înfrînt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — *119, 208*

Witte, S. I. (1849—1915) — om de stat rus, exponent al intereselor „imperialismului militar-feudal" din Rusia țaristă; partizan convins al regimului absolutist; a căutat să mențină monarhia făcînd făgăduieli și concesii neînsemnate burgheziei liberale și recurgînd la crunte represiuni împotriva poporului. A fost unul dintre organizatorii înăbușirii revoluției din 1905—1907. În calitate de ministru al căilor de comunicații (februarie-august 1892), ministru de finanțe (1892—1903), președinte al Consiliului de Miniștri (octombrie 1905—aprilie 1906), prin măsurile luate de el în domeniul finanțelor, al politicii vamale, al construcțiilor de căi ferate, al legislației pentru reglementarea muncii în fabrici, precum și prin stimularea intensă a investițiilor de capital străin a contribuit la dezvoltarea capitalismului în Rusia și la accentuarea dependenței ei de puterile imperialiste. „Ministru-misit", „agent de bursă", așa l-a calificat V. I. Lenin. — *62, 63, 95, 177, 433.*

Z

Zaharov, M. V. (n. 1881) — muncitor, bolșevic. Deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Moscova. A colaborat la ziarul bolșevic legal „Zvezda". — *256.*

Zelenin, I. V. (1887—1912) — unul dintre conducătorii insurecției armate care se pregătea în 1912 pe navele flotei din Marea Neagră. A slujit în flotă începînd din 1908. A fost împușcat în baza unei sentințe a tribunalului militar din Sevastopol. — *1.*

www.dacoromanica.ro

Zinoviev (Radomîslski), G. E. (1883—1936) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigraţie ; a făcut parte din redacţia ziarului „Soţial-Demokrat", Organ Central al partidului, şi a ziarului bolşevic „Proletarii". În anii reacţiunii a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. În perioada pregătirii şi desfăşurării Revoluţiei Socialiste din Octombrie a dat dovadă de oscilări ; în octombrie 1917 a publicat împreună cu Kamenev, în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn", o declaraţie în care arăta că nu este de acord cu hotărîrea adoptată de Comitetul Central cu privire la insurecţia armată, divulgînd astfel Guvernului provizoriu burghez planurile partidului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, preşedinte al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în noiembrie 1917 s-a declarat pentru crearea unui guvern de coaliţie din care să facă parte şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 unul dintre conducătorii blocului antipartinic troţkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracţionistă. În 1928 a fost reprimit, dar în 1932 a fost iarăşi exclus din partid ; în 1933 a fost pentru a doua oară reprimit în partid. În 1934 a fost pentru a treia oară exclus din partid pentru activitatea sa antipartinică şi antisovietică, iar după aceea a fost judecat şi condamnat. — *307.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(Iulie 1912—februarie 1913)

1912

Iulie 1912 — februarie 1913 — Lenin locuieşte la Cracovia, stabileşte legături strînse cu Rusia, îndrumează munca organizaţiilor de partid, conduce ziarul „Pravda", dirijează activitatea bolşevicilor în campania de alegeri pentru Duma a IV-a de stat şi activitatea fracţiunii social-democrate din Dumă.

Iulie, 30 (august, 12) — În numărul 9 al ziarului „Raboceaia Gazeta" apar articolele lui Lenin „Răscoale în armată şi în flotă", „În preajma alegerilor pentru Duma a IV-a" şi „Poate lozinca «libertăţii de asociere» să constituie în momentul de faţă baza mişcării muncitoreşti ?"

Iulie, 31 (august, 13) — În nr. 79 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Probleme principiale".

Iulie — Lenin scrie „Scrisoarea către muncitorii elveţieni", care a fost publicată în limba germană în august 1912, la Zürich, într-o foaie volantă hectografiată.

Între 3 şi 25 august (16 august şi 7 septembrie) — Lenin face însemnări pe marginea unui articol publicat de N. I. Korobka în nr. 31 din 3 (16) august 1912 al ziarului „Zaprosî Jizni", însemnări pe care le foloseşte în articolul său „Pe scurt despre «cadetofagie»".

August, 5 (18) — În nr. 20 al ziarului „Nevskaia Zvezda" apare articolul lui Lenin „Ultima supapă".

August, 8 (21) — În nr. 85 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „O mică precizare" şi „Salariile muncitorilor şi profiturile capitaliştilor din Rusia".

www.dacoromanica.ro

August, 9 (22) — În nr. 86 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Lupta grevistă și salariul".

August, 11 (24) — În nr. 88 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Ziua de muncă în fabricile din gubernia Moscova".

Înainte de 12 (25) august — Într-o scrisoare către A. M. Gorki, Lenin face unele aprecieri despre caracterul și rădăcinile ideologice ale luptei dintre curentele din rîndurile social-democrației ruse, precum și despre articolele publicate de Gorki în revista „Zaprosî Jizni".

Într-o scrisoare adresată lui A. A. Poleakov (Kațap), Lenin îl roagă să-i comunice amănunte în legătură cu hotărîrea unor raioane din Moscova de a-l trimite pe Kațap la conferința din august a lichidatorilor, arătînd totodată că în legătură cu aceasta ar fi necesar ca el să se întîlnească la Cracovia cu Biroul din străinătate al C.C.

August, 12 (25) — În nr. 21 al ziarului „Nevskaia Zvezda" apare articolul lui Lenin „Ziua de muncă și anul de muncă în gubernia Moscova".

În nr. 89 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „În Anglia" și „Concentrarea producției în Rusia".

August, 18 (31) — Lenin scrie declarația „Către Secretariatul Biroului socialist internațional"; în această declarație el protestează împotriva circularei Conducerii centrale a Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania, prin care se aduce la cunoștință B.S.I. că în rîndurile social-democraților polonezi s-a produs o sciziune. Declarația a fost publicată la 21 noiembrie 1912 în „Gazeta Rabotnicza" nr. 19.

În nr. 94 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „O carieră".

Între 18 și 23 august (31 august și 5 septembrie) — Lenin extrage din ziarul „Nevskii Golos" nr. 7 din 17 august 1912 date privind colectele de fonduri pentru ziarul lichidatorilor, date pe care le folosește în articolul său „Lichidatorii și «unitatea»".

Între 18 și 24 august (31 august și 6 septembrie) — Lenin scrie „Post-scriptum inițial la broșura «În legătură cu situația actuală din P.M.S.D.R.»".

www.dacoromanica.ro

August, 19 (septembrie, 1) — În nr. 22 al ziarului „Nevskaia Zvezda" apare articolul lui Lenin „Cadeții și problema agrară".

Mai tîrziu de 20 august (2 septembrie) — Într-un bilet adresat redacției ziarului „Soțial-Demokrat", Lenin face unele aprecieri despre conferința lichidatoristă din august 1912.

August, 21 (septembrie, 3) — În nr. 96 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „O proastă apărare".

August, 22 (septembrie, 4) — Lenin se mută în strada Lubomirsky nr. 47.

August, 24 (septembrie, 6) — În nr. 99 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Lichidatorii și «unitatea»".

August, 26 (scptembrie, 8) — Într-o scrisoare către redacția ziarului „Pravda", Lenin roagă să i se trimită exemplarele neprimite ale ziarelor „Zvezda", „Nevskaia Zvezda", „Pravda" și „Jivoe Delo", recomandă să se publice o statistică lunară a tirajului și difuzării ziarului „Pravda" și scrie că apreciază pozitiv articolul lui M. S. Olminski (Vitimski) intitulat „Oameni culți și o conștiință pătată".

În nr. 23 al ziarului „Nevskaia Zvezda" apare articolul lui Lenin „Pe scurt despre «cadetofagie»".

August, 29 (septembrie, 11) — În nr. 103 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Muncitorii și «Pravda»".

August, 30 (septembrie, 12) — În nr. 104 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Înainte și acum" și „Congresul internațional al magistraților".

August, 31 (septembrie, 13) — În nr. 105 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „În Elveția".

August 1912 — ianuarie 1913 — În cuprinsul unor scrisori adresate lui L. B. Kamenev, Lenin dă indicații cu privire la comportarea delegației P.M.S.D.R. care va asista la lucrările Congresului de la Chemnitz al social-democrației germane, arată că trebuie luate o serie de măsuri pregătitoare concrete în vederea Congresului de la Basel al Internaționalei a II-a și indică ce activitate trebuie să desfășoare delegația P.M.S.D.R la acest congres ; totodată, Lenin cere să fie din timp pregătite pentru tipar numerele curente (nr. 28—29 și 30) ale ziarului „Soțial-Demokrat", comunică cine a participat la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid și cum s-au desfășurat

www.dacoromanica.ro

lucrările ei și dă sfaturi practice în legătură cu scoaterea broșurii „Comunicatul și rezoluțiile consfătuirii C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid".

Septembrie, 1 (14) — În nr. 106 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Clerul și politica".

Septembrie, 2 (15) — Lenin scrie post-scriptumul la broșura sa „În legătură cu situația actuală din P.M.S.D.R.".

Septembrie, 2 și 9 (15 și 22) — În nr. 24 și 25 ale ziarului „Nevskaia Zvezda" apare articolul lui Lenin „Încă o campanie împotriva democrației".

Mai tîrziu de 4 (17) septembrie — Lenin scrie articolul „Rosa Luxemburg și «Partei» vorstand-ul polonez pe urmele lui Martov".

Septembrie, 5 (18) — În nr. 109 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Unitatea de vederi dintre cadeți și cei de la «Novoe Vremea»".

Septembrie, 15 (28) — În nr. 118 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Pe marginea scrisorii lui N. S. Poleanski".

Septembrie, 16 (29) — În nr. 26 al ziarului „Nevskaia Zvezda" apare articolul lui Lenin „Cu privire la linia politică".

Septembrie, 17—18 (septembrie, 30 — octombrie, 1) — Lenin scrie articolul „Cu ce se prezintă cadeții în alegeri?"

Septembrie, 18 (octombrie, 1) — În nr. 120 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Succesele muncitorilor americani".

Mai tîrziu de 18 septembrie (1 octombrie) — Lenin scrie articolul „Unitatea muncitorilor și alegerile".

Înainte de 20 septembrie (3 octombrie) — Într-o scrisoare adresată lui C. Huysmans, secretarul Biroului socialist internațional, Lenin anunță că, ocupat fiind cu alegerile pentru Duma a IV-a de stat, nu va putea să participe la ședințele B.S.I. între 1 și 9 noiembrie 1912.

Mai tîrziu de 20 septembrie (3 octombrie) — Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Pravda", Lenin roagă să i se comunice candidaturile depuse în curia a doua din Petersburg în alegerile pentru Duma a IV de stat și arată redacției ziarului „Pravda" că în legătură cu campania electorală trebuie intensificată lupta împotriva lichidatorilor.

www.dacoromanica.ro

Septembrie, 25 (octombrie, 8) — Într-o scrisoare adresată lui V. A. Karpinski, la Geneva, în legătură cu cel de-al XIX-lea Congres internațional pentru pace, Lenin se pronunță împotriva tendințelor „de a face pe diplomatul" cu oportuniștii.

Septembrie, 28 (octombrie, 11) — În nr. 129 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Sfîrșitul războiului dintre Italia și Turcia".

Sfîrșitul lunii septembrie — Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Pravda" și a ziarului „Nevskaia Zvezda", Lenin arată că principalul organ de presă al democrației muncitorești trebuie să promoveze o linie hotărîtă și consecventă în lupta cu oportuniștii, să lămurească zi de zi maselor muncitorești esența antimarxistă a liniei lichidatorilor, să respecte cu strictețe principiul muncii colective în activitatea redacției.

Începutul lunii octombrie — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îl întreabă de sănătate și-l roagă să scrie ceva pentru „Pravda"; totodată îi comunică cum merg alegerile pentru Duma a IV-a de stat.

Octombrie, 4 (17) — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îi propune, în numele redacției ziarului „Pravda", să devină colaborator permanent al „Pravdei", scrie că în legătură cu alegerile pentru Duma a IV-a de stat lupta împotriva lichidatorilor este în toi și că aceștia din urmă au fost înfrînți la Moscova și la Harkov.

În nr. 134 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Un joc hazardat".

Înainte de 5 (18) octombrie — Lenin scrie articolele „Două utopii" și „Dezbateri în jurul politicii muncitorești liberale în Anglia" și un articol consacrat criticii boicotismului. Articolul „Dezbateri în jurul politicii muncitorești liberale în Anglia" a fost publicat în aprilie 1913 în nr. 4 al revistei „Prosvețcenie".

Octombrie, 5 (18) — În nr. 27 al ziarului „Nevskaia Zvezda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Clerul în alegeri și alegeri cu participarea clerului".

Octombrie, 6 (19) — În nr. 136 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „«Poziția» d-lui Miliukov".

Înainte de 10 (23) octombrie — Lenin scrie chemarea C.C. al P.M.S.D.R. „Către toți cetățenii din Rusia", pe care o trimite, la 10 (23) octombrie, lui C. Huysmans, secretarul

www.dacoromanica.ro

Biroului socialist internațional, cu rugămintea de a remite secretarilor partidelor social-democrate și presei textul acestui document.

Octombrie, 11 (24) — Într-o scrisoare adresată lui C. Huysmans, Lenin comunică că îi trimite declarația Comitetului din Varșovia al social-democrației poloneze în care acesta din urmă spulberă învinuirile pe care le-a formulat împotriva lui Conducerea Centrală a S.D.R.P. și L.; totodată, Lenin roagă ca acest document să fie adus la cunoștință tuturor partidelor care fac parte din Internaționala a II-a.

Octombrie, 13 (26) — Într-o scrisoare adresată lui N. G. Poletaev, Lenin dă indicații redacției ziarului „Pravda" să consacre alegerilor pentru Duma a IV-a de stat un număr special, cere ca platforma electorală a bolșevicilor să fie mai larg popularizată înainte de adunarea împuterniciților aleși în curia muncitorească din Petersburg și să fie publicate integral listele candidaților propuși de bolșevici în alegerile de delegați; totodata anunță că a trimis redacției o serie de articole pe această temă.

Octombrie, 16 (29) — În nr. 144 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Deputatul muncitorilor din Petersburg" și „Popoarele din Balcani și diplomația europeană".

Înainte de 17 (30) octombrie — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îi comunică că a primit scrisoarea lui, salută planul de a aduna materialele privind istoria revoluției.

Octombrie, 17 (30) — În nr. 145 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Lipsă de caracter în politică (Scrisoare catre redacție)".

Octombrie, 18 (31) — În nr. 146 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Vulpea și cotețul" și „O rezoluție rușinoasă".

Octombrie, 19 (noiembrie, 1) — În nr. 147 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Un profesor cadet".

Octombrie, 20 (noiembrie, 2) — Lenin adresează redacției ziarului „Pravda" două scrisori, în care arată că a primit o serie de date referitoare la rezultatele votării în curia muncitorească din Petersburg și subliniază că este necesară studierea în continuare a rezultatelor alegerilor pentru Duma a IV-a și că trebuie publicată o dare de seamă asupra alegerilor de

www.dacoromanica.ro

delegați ai muncitorimii, indicîndu-se numărul voturilor obținute de fiecare delegat; el arată totodată că trebuie întreprinsă o anchetă pentru a se stabili cum s-a votat la Uzinele „Putilov", „Semiannikov" ș.a.

Lenin se întîlnește cu muncitorul Vasili Șumkin, pe care organizația bolșevicilor din Moscova îl trimisese la Cracovia după literatură ilegală.

Mai tîrziu de 20 octombrie (2 noiembrie) — Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Pravda", Lenin scrie că A. M. Gorki consimte să colaboreze la „Pravda"; el cere să i se trimită o serie de numere din „Pravda" și „Nevskaia Zvezda" și întreabă dacă „Pravda" are de gînd să riposteze la atacurile perfide ale ziarului lichidatorist „Luci".

Octombrie, 21 (noiembrie, 3) — În nr. 149 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Un nou capitol în istoria universală".

Octombrie, 24 (noiembrie, 6) — În nr. 151 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Cadeții și naționaliștii".

Octombrie, 25—noiembrie, 7 (noiembrie, 7—20) — Lenin are un schimb de scrisori cu C. Huysmans în problemele legate de pregătirea Congresului de la Basel al Internaționalei a II-a, comunică rezultatele alegerilor de deputați în Duma a IV-a de stat în gubernia Moscova, cere să i se trimită datele necesare pentru a putea informa C.C. al P.M.S.D.R. asupra celor discutate și hotărîte în ultima ședință a B.S.I.

Octombrie, 28 (noiembrie, 10) — În nr. 155 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Ororile războiului".

Octombrie — începutul lunii noiembrie — Lenin redactează nr. 28—29 al ziarului „Soțial-Demokrat".

Noiembrie, 1 (14) — În nr. 157 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Cadeții și marea burghezie".

Noiembrie, 4 (17) — Într-o scrisoare adresată lui G. V. Plehanov, Lenin îl roagă să comunice comisiei Congresului de la Basel al Internaționalei a II-a că bolșevicii nu sînt de acord cu ideile expuse în articolul lui K. Kautsky „Der Krieg und die Internationale" („Războiul și Internaționala"), apărut în nr. 6 din 8 noiembrie 1912 al revistei „Die Neue Zeit", articol în care se nega necesitatea grevei revoluționare de masă.

www.dacoromanica.ro

În nr. 160 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Moravuri autentic ruseşti".

Înainte de 5 (18) noiembrie — Lenin trimite la tipografia ziarului „Soţial-Demokrat" „Mandatul dat de muncitorii din Petersburg deputatului lor muncitor", întocmit de I. V. Stalin.

Noiembrie, 5 (8) — În nr. 28—29 al ziarului „Soţial-Demokrat" apar articolele lui Lenin „Platforma reformiştilor şi platforma social-democraţilor revoluţionari" şi „Partid ilegal şi activitate legală".

Noiembrie, 7 (20) — În nr. 162 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Semnificaţia socială a victoriilor repurtate de sîrbi şi de bulgari".

Noiembrie, 8 (21) — În nr. 163 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „China înnoită".

Noiembrie, 9 (22) — În nr. 164 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Rezultatele şi semnificaţia alegerilor prezidenţiale din America".

Înainte de 11 (24) noiembrie — Lenin scrie un raport către Biroul socialist internaţional cu privire la alegerile pentru Duma a IV-a de stat.

Într-o telegramă adresată lui I. A. Berzin, Lenin îl roagă să întrebe pe C. Huysmans de ce n-a fost invitată la Congresul de la Basel al Internaţionalei a II-a „opoziţia polonezã" („rozlamoviştii").

Noiembrie, 11 (24) — Într-o scrisoare adresată redacţiei ziarului „Pravda", Lenin roagă ca „Mandatul dat de muncitorii din Petersburg deputatului lor muncitor", scris de I. V. Stalin, să fie publicat la loc vizibil.

Mai tîrziu de 11 (24) noiembrie — Lenin scrie tezele intitulate „Cu privire la unele cuvîntări ale deputaţilor muncitorimii", care au stat la baza declaraţiei fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat.

Noiembrie, 12 sau 13 (25 sau 26) — Lenin conduce la Cracovia o şedinţă a C.C. al P.M.S.D.R., la care sînt dezbătute următoarele probleme: dificultăţile financiare ale redacţiei ziarului „Pravda", apropiata consfătuire a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid şi altele.

Înainte de 13 (26) noiembrie — Într-o scrisoare către redacţia „Pravdei", Lenin roagă să i se trimită nr. 8 al ziarului.

www.dacoromanica.ro

Noiembrie, 13 (26) — Lenin trimite deputaților bolșevici din Duma a IV-a de stat proiectul de declarație a fracțiunii social-democrate, scris de el.

Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Pravda", Lenin relevă lipsurile din nr. 166 al ziarului din 11 (24) noiembrie 1912 și cere ca deputatul bolșevic A. E. Badaev să acorde mai multă atenție muncii la ziarul „Pravda".

Înainte de 15 (28) noiembrie — Lenin discută cu deputatul M. K. Muranov din Duma a IV-a de stat problemele legate de activitatea din Dumă a fracțiunii social-democrate.

A doua jumătate a lunii noiembrie — Lenin scrie articolul „Cu privire la evenimentele de la 15 noiembrie (Cuvîntare nerostită)".

Noiembrie, 17 (30) — Într-o scrisoare adresată lui V. I. Nevski (Krivobokov), Lenin îi mulțumește pentru darea de seamă asupra desfășurării alegerilor pentru Duma a IV-a de stat și-l invită să vină la Cracovia pentru a participa la consfătuirea C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid.

Mai tîrziu de 17 (30) noiembrie — Lenin face însemnări pe marginea articolului „Neues vom Wesen der Rentgenstrahlen" („Noi date cu privire la natura razelor Roentgen"), apărut la 30 noiembrie 1912 în suplimentul la nr. 281 al ziarului „Bremer Bürger-Zeitung".

Noiembrie, 21 (decembrie, 4) — Într-o scrisoare adresată lui V. I. Nevski (Krivobokov) la Harkov, Lenin îl roagă să vină la Cracovia pentru a participa la consfătuirea C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid.

Noiembrie, 22 (decembrie, 5) — Într-o scrisoare adresată lui Demian Bednîi, Lenin își exprimă satisfacția de a-l vedea din nou printre colaboratorii „Pravdei" și-l roagă să-i comunice amănunțit cum stau lucrurile în redacție și cum decurge activitatea ei.

Noiembrie, 23 (decembrie, 6) — Într-o scrisoare adresată lui I. V. Stalin, Lenin arată că trebuie scoasă o foaie volantă în care muncitorii să fie îndemnați să facă greve de o zi și să organizeze mitinguri și demonstrații cu prilejul comemorării evenimentelor de la 9 ianuarie 1905 și indică sarcinile deputaților bolșevici din Duma a IV-a de stat în lupta împotriva lichidatorilor.

Între 24 și 29 noiembrie (7 și 12 decembrie) — Lenin scrie articolul „Problema orientării de partid a studențimii democratice".

www.dacoromanica.ro

Înainte de 25 noiembrie (8 decembrie) — Lenin scrie articolele „După alegerile din America" și „Exces de zel".

Noiembrie, 27—28 (decembrie, 10—11) — Lenin scrie articolul „Încă o dată despre deputații țărani din Duma a IV-a".

Noiembrie, 28 (decembrie, 11) — Într-o scrisoare adresată lui I. V. Stalin, Lenin trimite, pentru deputații bolșevici din Duma a IV-a de stat, proiecte de rezoluții cu privire la primirea deputatului Jagiełło în fracțiunea social-democrată, cu privire la atitudinea față de greva din ziua deschiderii Dumei, cu privire la comportarea dezorganizatoare pe care au avut-o lichidatorii la desemnarea candidaților social-democrați din partea curiei muncitorești din Petersburg în alegerile pentru Duma a IV-a.

Lenin trimite redacției revistei „Prosveșcenie", la Petersburg, un formular de anchetă pe care deputații bolșevici urmează să-l completeze cu datele necesare pentru a se putea face bilanțul alegerilor din curia muncitorească.

Noiembrie, 29 (decembrie, 12) — În nr. 180 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Boala reformismului".

Noiembrie, 30 (decembrie, 13) — În nr. 181 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Pauperizarea în societatea capitalistă".

Noiembrie — Lenin scrie articolul „«Problemele nevralgice» ale partidului nostru". Articolul a fost publicat în august 1913, în nr. 1 al revistei „Pismo Dyskusyjne", editată de Comitetele din Varșovia și Lodz ale social-democrației poloneze.

Noiembrie—decembrie — Lenin scrie mamei și surorilor sale, se interesează de starea sănătății lor, le informează cum se simte și cum o duce el la Cracovia.

Mai târziu de luna noiembrie — Lenin întocmește sumarul caietului „Problema națională. II", face extrase din cărțile : S. N. Șcegolev. „Mișcarea ucraineană ca etapă contemporană a separatismului din sudul Rusiei" (Kiev, 1912), „Procesele-verbale ale conferințelor partidelor socialiste naționale din Rusia. 16—20 aprilie 1907" (Petersburg, 1908), M. S. Gruşevski. „Mișcarea ucraineană din Rusia, cerințele și nevoile ei" (Petersburg, 1906) și din articolele lui Struve despre „naționalismul ucrainean", apărute în revista „Russkaia Mîsl", precum și însemnări critice pe marginea acestei cărți.

www.dacoromanica.ro

Lenin face însemnări pe marginea broșurii: K. Fortunatov. „Regiunile naționale ale Rusiei (Eseu statistic pe baza datelor recensământului general din 1897)" (Petersburg, 1906).

Decembrie, 1 (14) Într-o scrisoare adresată Biroului din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R., Lenin arată că trebuie luate măsuri urgente pentru trecerea editurii „Pravda" și a casieriei redacției pe numele lui M. K. Muranov; vorbește de lipsa de fonduri a redacției ziarului „Pravda" și indică măsurile pentru remedierea ei, atinge problemele legate de lupta împotriva lichidatorilor și de organizarea proiectatei consfătuiri de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid.

Decembrie, 4 (17) Într-o scrisoare către deputații bolșevici din Duma a IV-a de stat, adresată pe numele lui N. I. Podvoiski, Lenin comunică măsurile luate pentru lichidarea lipsei de fonduri a ziarului „Pravda" și roagă să se urgenteze trimiterea materialelor Dumei a IV-a de stat.

Înainte de 7 (20) decembrie Lenin scrie articolul „În America".

Într-o scrisoare adresată lui G. L. Șklovski, Lenin arată că „Pravda" nu primește suficiente materiale despre lucrările Congresului de la Basel al Internaționalei a II-a; vorbește despre dificultățile financiare ale revistei „Prosveșcenie" și ale ziarului „Pravda" și despre necesitatea de a li se acorda un ajutor susținut, despre bilanțul campaniei de alegeri pentru Duma a IV-a de stat și despre situația muncii ilegale.

Decembrie, 7 (20) Într-o scrisoare adresată lui I. V. Stalin și R. V. Malinovski, Lenin protestează împotriva faptului că în declarația fracțiunii social-democrate din Dumă a fost inclusă revendicarea autonomiei cultural-naționale, adoptată de deputații menșevici; își exprimă indignarea în legătură cu faptul că deputații bolșevici ai fracțiunii social-democrate din Dumă n-au luat cuvîntul în această problemă; roagă să se facă tot posibilul ca la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid să vină toți cei șase deputați bolșevici.

Decembrie, 9 (22) Lenin scrie în limba franceză o scrisoare către C. Huysmans în problema reprezentării C.C. al P.M.S.D.R. în Biroul socialist internațional.

www.dacoromanica.ro

Decembrie, 9 sau 10 (22 sau 23) — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin vorbește despre gravele dificultăți financiare ale ziarului „Pravda" și despre necesitatea de a-l sprijini, despre succesele obținute de bolșevici în campania de alegeri pentru Duma a IV-a de stat și în activitatea revoluționară desfășurată în mase.

Decembrie, 15 (28) — În nr. 194 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „«Împăcarea» naționaliștilor cu cadeții".

Prima jumătate a lunii decembrie — Lenin scrie seria de articole intitulată „Clasa muncitoare și reprezentanța ei «parlamentară»". Primul articol apare la 12 decembrie 1912 în nr. 191 al ziarului „Pravda". Celelalte articole nu au fost publicate în perioada aceea.

Nu mai devreme de 21 decembrie (3 ianuarie 1913) — Lenin face corectura articolelor pentru nr. 30 al ziarului „Soțial-Demokrat".

Decembrie, 22 (4 ianuarie 1913) — În nr. 200 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Național-liberalii".

Decembrie, 26 (8 ianuarie 1913) — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îl informează că la Cracovia au sosit deputații bolșevici ai fracțiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat și activiști de partid din Rusia pentru a participa la consfătuirea C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid; vorbește despre dificultățile financiare ale ziarului „Pravda" și despre măsurile luate pentru lichidarea lor; despre accentuarea stării de spirit revoluționare în rîndurile muncitorilor și despre necesitatea de a intensifica lupta împotriva lichidatorilor.

Decembrie, 26—ianuarie, 1 (8—14 ianuarie 1913) — Lenin conduce lucrările Consfătuirii de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid.

Lenin prezintă raportul „Cu privire la avîntul revoluționar, grevele și sarcinile partidului" și raportul „Cu privire la atitudinea față de lichidatorism și la unitate". El întocmește și redactează rezoluțiile acestei consfătuiri: „Avîntul revoluționar, grevele și sarcinile partidului", „Construirea organizației ilegale", „Cu privire la fracțiunea social-democrată din Dumă", „Despre literatura ilegală", „Despre campania în legătură cu asigurările sociale", „Cu privire la atitudinea față de lichidatorism și la unitate", „Cu privire la organizațiile social-democrate «naționale»", „Cu pri-

www.dacoromanica.ro

vire la reorganizarea şi la activitatea redacţiei ziarului «Pravda»".

Lenin consemnează cuvîntările rostite la consfătuire.

Decembrie — În cadrul lucrărilor pregătitoare în vederea Consfătuirii de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid, Lenin scrie tezele „Cu privire la atitudinea faţă de lichidatorism şi la unitate".

Nu mai devreme de 1912 — Lenin face extrase în limba germană din broşura: Karl Radek. „Der deutsche Imperialismus und die Arbeiterklasse". Bremen, 1912 (Karl Radek. „Imperialismul german şi clasa muncitoare". Bremen, 1912), precum şi însemnări pe marginea ei.

Sfîrşitul anului — Într-o scrisoare adresată în limba germană redacţiei ziarului „Bremer Bürger-Zeitung", Lenin roagă să i se trimită numărul de ziar în care a apărut recenzia la cartea Rosei Luxemburg şi arată că redacţia trebuie să dea o rectificare la darea de seamă greşită asupra şedinţei din octombrie a B.S.I.

Sfîrşitul anului 1912—începutul anului 1913 — Lenin face observaţii pe marginea broşurii: A. Pannekoek. „Klassenkampf und Nation", Reichenberg, 1912 (A. Pannekoek. „Lupta de clasă şi naţiunea". Reichenberg, 1912), face însemnări pe marginea broşurii: Josef Strasser. „Der Arbeiter und die Nation". Reichenberg, 1912 (Josef Strasser. „Muncitorul şi naţiunea", Reichenberg, 1912).

1912—1913 — Lenin scrie un articol în care demască contrarevoluţionarismul burgheziei liberale.

1913

Ianuarie, 1 (14) — În nr. 1 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Mişcarea muncitorească engleză în 1912".

Începutul lunii ianuarie — După încheierea lucrărilor Consfătuirii de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid, Lenin conduce o şedinţă a Comitetului Central la care sînt dezbătute următoarele probleme: componenţa C.C., activitatea redacţiei ziarului „Pravda", activitatea deputaţilor bolşevici ai fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat şi alte probleme.

www.dacoromanica.ro

Lenin este ales în C.C. al P.M.S.D.R. și în Biroul din străinătate al Comitetului Central.

Intre 1 și 8 (14 și 21) ianuarie — Lenin scrie „Comunicatul" cu privire la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid și redactează rezoluțiile consfătuirii. Rezoluțiile au fost publicate mai întîi la Cracovia, într-o ediție hectografiată, în ianuarie 1913.

Ianuarie, 3 (16) — În nr. 2 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Eugène Pottier (la a 25-a comemorare a morții lui)".

Mai tîrziu de 3 (16) ianuarie — Lenin scrie articolul „Dezvoltarea cororilor muncitorești în Germania".

Ianuarie, 6 (19) — Lenin scrie articolul „Mai bine mai tîrziu decît niciodată". Articolul a apărut la 11 ianuarie 1913 în nr. 8 al ziarului „Pravda".

Inainte de 8 (21) ianuarie — După Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid, Lenin stă de vorbă cu deputații bolșevici și se interesează de activitatea desfășurată în circumscripțiile electorale.

Ianuarie, 8 (21) — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îl roagă să dea ajutor revistei bolșevice „Prosveșcenie".

Mai tîrziu de 9 (22) ianuarie — Într-o scrisoare adresată lui G. M. Veazmenski, responsabilul cu arhiva socialistă rusă de la Berlin, Lenin îl informează că se va strădui să-i îndeplinească rugămintea de a i se trimite literatură social-democrată rusă ilegală ; totodată îl roagă să-i trimită „pentru cel mult o săptămînă" „Izvestiia C.C. al P.M.S.D.R." pe anul 1907.

Inainte de 12 (25) ianuarie — Lenin scrie post-scriptumul inițial la articolul său „Dezvoltarea grevei revoluționare și a demonstrațiilor de stradă".

Lenin scrie articolul „Despre bolșevism". Articolul a fost publicat în 1913, în volumul al doilea al ediției a doua a culegerii „Printre cărți" de N. A. Rubakin.

Ianuarie, 12 (25) — Într-o scrisoare adresată lui N. A. Rubakin, Lenin îl informează că i-a trimis articolul „Despre bolșevism" pentru volumul al doilea al culegerii „Printre cărți", menționînd că nu admite publi-

www.dacoromanica.ro

carea lui decît cu condiția *„de a nu se face nici un fel* de modificări".

Într-o scrisoare adresată lui N. I. Podvoiski, Lenin arată că nu i s-a comunicat nimic cu privire la planul de reorganizare a redacției ziarului „Pravda", critică greșelile redacției și cere să se instituie un control asupra fondurilor bănești ale ziarului.

În nr. 30 al ziarului „Soțial-Demokrat" apar articolele lui Lenin „Dezvoltarea grevei revoluționare și a demonstrațiilor de stradă" și „Sciziunea din rîndurile social-democrației poloneze".

Mai tîrziu de 12 (25) ianuarie — Lenin trimite la Paris „Comunicatul" și rezoluțiile Consfătuirii de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid spre a fi publicate în broșură. Broșura a apărut în prima jumătate a lunii februarie (st. n.) 1913. Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îl anunță că i-a trimis rezoluțiile Consfătuirii de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activiști de partid, vorbește despre planul de a organiza la Moscova editarea unui ziar muncitoresc legal, se declară de acord cu ideea lui Gorki de a scoate o revistă bolșevică mai voluminoasă, subliniind totodată necesitatea de a consolida și mări revista „Prosveșcenie".

Ianuarie, 15 (28) — În nr. 11 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Semnificația alegerii lui Poincaré".

Ianuarie, 17 (30) — În nr. 13 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Pe față".

Ianuarie, 18 (31) — Într-o scrisoare adresată lui N. Osinski, Lenin îl roagă să-i procure publicații scoase de organele locale ale zemstvelor și ale statisticii industriale.

În nr. 14 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Cabinetul Briand".

Ianuarie, 19 (februarie, 1) — În nr. 15 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Viața ne învață" (editorial) și „O nouă democrație".

Ianuarie, 20 și 22 (februarie, 2 și 4) — În nr. 16 și 17 ale ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Despre narodnicism".

www.dacoromanica.ro

Între 20 ianuarie și 23 aprilie (2 februarie și 6 mai) — Lenin face însemnări și calcule în legătură cu sumele colectate în folosul ziarului „Luci" în perioada ianuarie-martie 1913. Aceste date au fost folosite de el în articolul „Ceva despre rezultate și fapte".

Ianuarie, 22 (februarie 4) — Lenin scrie apelul „Către social-democrați", îndreptat împotriva lichidatorilor. Apelul a fost editat la sfîrșitul lunii ianuarie 1913, la Cracovia, în foaie volantă hectografiată.

Ianuarie, 25 (februarie, 7) — În nr. 20 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „În lumea Azefilor".

Ianuarie, 27 (februarie, 9) — Într-o scrisoare adresată lui I. M. Sverdlov, Lenin subliniază însemnătatea „Pravdei", critică lipsurile din munca redacției, cere să se procedeze imediat la reorganizarea ei.

Ianuarie, 29 (februarie, 11) — În nr. 23 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Burghezie și reformism".

Ianuarie, 30 (februarie, 12) — În nr. 24 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Despre partidul legal".

Ianuarie, 31 (februarie, 13) — Într-o scrisoare adresată lui N. A. Rubakin, Lenin refuză să admită modificări redacționale în articolul „Despre bolșevism".

Ianuarie — Într-o scrisoare adresată lui I. A. Peatnițki (Albert), Lenin critică observațiile făcute de acesta pe marginea rezoluției Consfătuirii de la Cracovia „Cu privire la organizațiile social-democrate «naționale»" și expune punctul de vedere al bolșevicilor în problema națională.

În revista „Prosveșcenie" nr. 1 apare articolul lui Lenin „Bilanțul alegerilor".

Ianuarie — prima jumătate a lunii mai — Lenin întocmește planul și conceptul unei cuvîntări pe care unul dintre deputații social-democrați din Duma a IV-a de stat urma s-o rostească în cadrul dezbaterilor pe marginea bugetului; face extrase din „Anuarul Rusiei" pe anii 1910 și 1912 și din Îndreptarul statistic al Statelor Unite („Statistical abstract of the United States". Washington, 1912).

Sfîrșitul lunii ianuarie — începutul lunii februarie — Lenin scrie articolele „Rușii și negrii" și „Prăbușirea iluziilor constituționaliste".

www.dacoromanica.ro

Ianuarie-februarie — Lenin consultă îndreptarul „Monatliche Übersicht der bedeutenderen Erscheinungen des deutschen Buchhandels". J. C. Hinrichs'sche Buchhandlung in Leipzig („Buletinul lunar al cărţilor mai importante apărute pe piaţa cărţilor din Germania", editat de librarul Hinrichs din Leipzig).

Februarie, 1 (14) — Într-o scrisoare adresată redacţiei ziarului „Pravda", Lenin critică redacţia şi protestează împotriva faptului că în nr. 24 al ziarului a fost publicată o scrisoare primită de la A. Bogdanov şi în care acesta arată în ce condiţii înţelege să colaboreze la „Pravda".

În nr. 26 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Circulaţia pământurilor ţărăneşti".

Între 1 şi 12 (14 şi 25) februarie — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îşi exprimă satisfacţia în legătură cu faptul că Gorki a acceptat să redacteze rubrica beletristică a revistei „Prosveşcenie"; îl informează asupra activităţii desfăşurate de deputaţii bolşevici ai fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat, asupra manifestărilor machisto-idealiste ale lui A. Bogdanov, precum şi asupra activităţii desfăşurate de bolşevici în domeniul elaborării problemei naţionale.

Februarie, 2 (15) — În nr. 27 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Cîteva observaţii în legătură cu grevele".

Februarie, 5 (18) — În nr. 29 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Pe marginea unei descoperiri".

Februarie, 6 (19) — În nr. 30 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Congresul Partidului muncitoresc englez".

Februarie, 6—9 (19—22) — Lenin scrie articolul „O discordanţă crescîndă. Însemnările unui publicist". Articolul a apărut în martie şi aprilie 1913 în revista „Prosveşcenie" nr. 3 şi 4.

Februarie, 6 (19) — Într-o scrisoare adresată redacţiei ziarului „Pravda", Lenin o felicită în legătură cu faptul că a început să se reorganizeze şi îi urează noi succese în muncă.

Înainte de 8 (21) februarie — Lenin scrie articolele „Răspuns lui Maevski" „Bulgakov despre ţărănime", precum şi două articole despre problemele moralei.

www.dacoromanica.ro

Februarie, 8 (21) Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Pravda", Lenin o felicită pentru realizările obținute pe linia îmbunătățirii ziarului, arată că trebuie scos un număr special cu prilejul celei de-a 30-a comemorări a morții lui K. Marx și cere să i se trimită cu mai multă regularitate „Pravda", precum și noile cărți și reviste.

Nu mai devreme de 8 (21) februarie Lenin întocmește planul unei broșuri sau culegeri în vederea celei de-a 30-a comemorări a morții lui K. Marx.

Februarie, 9 (22) Într-o scrisoare adresată lui M. A. Saveliev, Lenin îl roagă să-i înapoieze articolele „Dezbateri în jurul politicii muncitorești liberale în Anglia", „Două utopii" și articolul consacrat criticii boicotismului (împotriva lui Amfiteatrov), care n-au fost publicate în ziarul „Zvezda", iar din articolele care n-au fost publicate în „Pravda" și din cele trimise ulterior să alcătuiască un material intitulat „Însemnările unui publicist" și să le publice sub semnătura „T" în revista „Prosveșcenie".

Februarie, 11 (24) Într-o scrisoare către M. A. Ulianova și A. I. Ulianova-Elizarova la Saratov, Lenin scrie cum trăiește el la Cracovia și arată că plănuiește să organizeze pe lîngă „Pravda" o secție pentru editarea de broșuri social-democrate.

Înainte de 12 (25) februarie Într-o scrisoare adresată lui Demian Bednîi, Lenin întreabă cum merge treaba la redacția „Pravdei", la revista „Prosveșcenie", care este atitudinea lui față de machiști și de vperediști, subliniind totodată necesitatea unei munci colective în redacția ziarului „Pravda".

Februarie, 12 (25) Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Soțial-Demokrat", Lenin dă o înaltă apreciere articolului lui I. V. Stalin „Problema națională și social-democrația" și critică intenția lui A. A. Troianovski de a publica acest articol ca material de discuție în revista „Prosveșcenie", anunță că a fost începută reorganizarea redacției „Pravda" și că a primit vești bune cu privire la întărirea organizațiilor social-democrate ilegale din Petersburg, din regiunea Moscovei și din Sud.

Într-o scrisoare adresată lui N. G. Poletaev, Lenin îi arată că a apreciat în mod greșit faptul că deputații bolșevici ai fracțiunii social-democrate s-au retras din redacția ziarului „Luci", își exprimă părerea de rău că Poletaev nu se numără printre

www.dacoromanica.ro

colaboratorii ziarului „Pravda", face o serie de observații în legătură cu planul propus de Poletaev pentru editarea unui ziar mare, precum și pentru editarea de cărți și de broșuri.

În nr. 35 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Mulțumim pentru sinceritate".

Mijlocul lunii februarie — Sub conducerea lui Lenin are loc o consfătuire a C.C. al P.M.S.D.R., la care au fost discutate problemele legate de activitatea viitoare a redacției ziarului „Pravda" și de activitatea revistei „Prosveșcenie", precum și de necesitatea de a se organiza pe lîngă „Pravda" editarea unor broșuri social-democrate.

Februarie, 16 (martie, 1) — În nr. 39 al ziarului „Pravda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Problema unității".

Mai tîrziu de 21 februarie (6 martie) — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îi comunică că în Rusia a fost dat un manifest de amnistie cu prilejul împlinirii a 300 de ani de domnie a casei Romanov și-l sfătuiește să uzeze de amnistie pentru a se întoarce în patrie.

Februarie, 23 (martie, 8) — În nr. 45 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Unele rezultate ale «organizării agrare»".

Februarie — În revista „Prosveșcenie" nr. 2 apare articolul lui Lenin „Ce se petrece în tabăra narodnicismului și ce se petrece la sate?"

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII

1912

RĂSCOALE ÎN ARMATĂ ȘI ÎN FLOTĂ . . . . 1—4

ÎN PREAJMA ALEGERILOR PENTRU DUMA A IV-A 5—10

POATE LOZINCA „LIBERTĂȚII DE ASOCIERE" SĂ CONSTITUIE ÎN MOMENTUL DE FAȚĂ BAZA MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI? . . . . . 11—13

PROBLEME PRINCIPIALE . . . . . 14—16

*SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII ELVEȚIENI . 17

ULTIMA SUPAPĂ . . . . . 18—24

O MICĂ PRECIZARE . . . . . 25—26

SALARIILE MUNCITORILOR ȘI PROFITURILE CAPITALIȘTILOR DIN RUSIA . . . . . 27—29

LUPTA GREVISTĂ ȘI SALARIUL . . . . . 30—31

ZIUA DE MUNCĂ ÎN FABRICILE DIN GUBERNIA MOSCOVA . . . . . 32—33

ZIUA DE MUNCĂ ȘI ANUL DE MUNCĂ ÎN GUBERNIA MOSCOVA . . . . . 34—43

ÎN ANGLIA . . . . . 44—46

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

CONCENTRAREA PRODUCŢIEI ÎN RUSIA . . . 47—48
O CARIERĂ . . . . . 49—50
CĂTRE SECRETARIATUL BIROULUI SOCIALIST INTERNAŢIONAL . . . . . 51—52
CADEŢII ŞI PROBLEMA AGRARĂ . . . . . 53—63
O PROASTĂ APĂRARE . . . . . 64—65
LICHIDATORII ŞI „UNITATEA“ . . . . . 66—67
PE SCURT DESPRE „CADETOFAGIE“ . . . . 68—75
MUNCITORII ŞI „PRAVDA“ . . . . . 76—78
ÎNAINTE ŞI ACUM . . . . . 79—81
CONGRESUL INTERNAŢIONAL AL MAGISTRAŢILOR . . . . . 82—84
ÎN ELVEŢIA . . . . . 85—87
CLERUL ŞI POLITICA . . . . . 88—90
ÎNCĂ O CAMPANIE ÎMPOTRIVA DEMOCRAŢIEI . 91—103
I 91
II 94
III 96
IV 99
V 101
UNITATEA DE VEDERI DINTRE CADEŢI ŞI CEI DE LA „NOVOE VREMEA“ . . . . . 104—106
PE MARGINEA SCRISORII LUI N. S. POLEANSKI 107—108
CU PRIVIRE LA LINIA POLITICĂ . . . . . 109—116
CU CE SE PREZINTĂ CADEŢII ÎN ALEGERI? . 117—118
SUCCESELE MUNCITORILOR AMERICANI . . . 119—120
UNITATEA MUNCITORILOR ŞI ALEGERILE . . 121—123
SFÎRŞITUL RĂZBOIULUI DINTRE ITALIA ŞI TURCIA . . . . . 124—125
UN JOC HAZARDAT . . . . . 126—127
DOUĂ UTOPII . . . . . 128—133

www.dacoromanica.ro

DEZBATERI ÎN JURUL POLITICII MUNCITOREŞTI LIBERALE ÎN ANGLIA . . . . . 134—141

CLERUL ÎN ALEGERI ŞI ALEGERI CU PARTICIPAREA CLERULUI . . . . . 142—145

„POZIŢIA" D-LUI MILIUKOV . . . . . 146—147

CĂTRE TOŢI CETĂŢENII DIN RUSIA . . . . 148—152

DEPUTATUL MUNCITORILOR DIN PETERSBURG . 153—155

POPOARELE DIN BALCANI ŞI DIPLOMAŢIA EUROPEANĂ . . . . . 156—157

LIPSĂ DE CARACTER ÎN POLITICĂ *(Scrisoare către redacţie)* . . . . . 158—159

VULPEA ŞI COTEŢUL . . . . . 160—164

O REZOLUŢIE RUŞINOASĂ . . . . . 165—166

UN PROFESOR CADET . . . . . 167—168

UN NOU CAPITOL ÎN ISTORIA UNIVERSALĂ . 169—170

CADEŢII ŞI NAŢIONALIŞTII . . . . . 171—172

ORORILE RĂZBOIULUI . . . . . 173—174

CADEŢII ŞI MAREA BURGHEZIE . . . . . 175—176

MORAVURI AUTENTIC RUSEŞTI . . . . . 177—178

PLATFORMA REFORMIŞTILOR ŞI PLATFORMA SOCIAL-DEMOCRAŢILOR REVOLUŢIONARI . . . 131—190

PARTID ILEGAL ŞI ACTIVITATE LEGALĂ . . . 191—201

I 192
II 195
III 197
IV 199

SEMNIFICAŢIA SOCIALĂ A VICTORIILOR REPURTATE DE SÎRBI ŞI DE BULGARI . . . . . 202—204

CHINA ÎNNOITĂ . . . . . 205—207

REZULTATELE ŞI SEMNIFICAŢIA ALEGERILOR PREZIDENŢIALE DIN AMERICA . . . . . 208—210

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA UNELE CUVÎNTĂRI ALE DEPUTAŢILOR MUNCITORIMII . . . . . 213—218

CU PRIVIRE LA DEPUTAŢII MUNCITORILOR DIN DUMĂ ŞI LA DECLARAŢIA LOR . . . . . 219—223

CU PRIVIRE LA EVENIMENTELE DE LA 15 NOIEMBRIE *(Cuvîntare nerostită)* . . . . . 224—227

PROBLEMA ORIENTĂRII DE PARTID A STUDENŢIMII DEMOCRATICE . . . . . 228—230

DUPĂ ALEGERILE DIN AMERICA . . . . . 231—232

EXCES DE ZEL . . . . . 233—234

ÎNCĂ O DATĂ DESPRE DEPUTAŢII ŢĂRANI DIN DUMA A IV-A . . . . . 235—236

BOALA REFORMISMULUI . . . . . 237—239

PAUPERIZAREA ÎN SOCIETATEA CAPITALISTĂ . 240—241

„PROBLEMELE NEVRALGICE“ ALE PARTIDULUI NOSTRU. *Problema „lichidatorismului“ şi problema „naţională“* . . . . . 242—250

I 243
II 244
III 247
IV 248

ÎN AMERICA . . . . . 251—252

CLASA MUNCITOARE ŞI REPREZENTANŢA EI „PARLAMENTARĂ“ . . . . . 253—254

CLASA MUNCITOARE ŞI REPREZENTANŢA EI „PARLAMENTARĂ“. *Articolul al III-lea* . . . . 255—257

CLASA MUNCITOARE ŞI REPREZENTANŢA EI „PARLAMENTARĂ“. *Articolul al V-lea* . . . . 258—261

„ÎMPĂCAREA“ NAŢIONALIŞTILOR CU CADEŢII . 262—264

NAŢIONAL-LIBERALII . . . . . 265—267

DESPRE ATITUDINEA FAŢĂ DE LICHIDATORISM ŞI DESPRE UNITATE . . . . . 268—269

www.dacoromanica.ro

1913

* COMUNICATUL ŞI REZOLUŢIILE CONSFĂTUIRII DE LA CRACOVIA A COMITETULUI CENTRAL AL P.M.S.D.R. CU UNII ACTIVIŞTI DE PARTID . . 271—294

Comunicat 273
Rezoluţii 281

Avîntul revoluţionar, grevele şi sarcinile partidului 281
Construirea organizaţiei ilegale 283
Cu privire la fracţiunea social-democrată din Dumă 285
Despre literatura ilegală 287
Despre campania în legătură cu asigurările sociale 287
Cu privire la atitudinea faţă de lichidatorism şi la unitate 288
Cu privire la organizaţiile social-democrate „naţionale" 291
*Cu privire la reorganizarea şi la activitatea redacţiei ziarului „Pravda" 292

MIŞCAREA MUNCITOREASCĂ ENGLEZĂ ÎN 1912 . 295—296

EUGÈNE POTTIER *(La a 25-a comemorare a morţii lui)* 297—299

DEZVOLTAREA CORURILOR MUNCITOREŞTI ÎN GERMANIA . . . . . 300—301

MAI BINE MAI TÎRZIU DECÎT NICIODATĂ . . 302—304

DESPRE BOLŞEVISM . . . . . 305—307

DEZVOLTAREA GREVEI REVOLUŢIONARE ŞI A DEMONSTRAŢIILOR DE STRADĂ . . . . . 308—315

SCIZIUNEA DIN RÎNDURILE SOCIAL-DEMOCRAŢIEI POLONEZE . . . . . 316—321

SEMNIFICAŢIA ALEGERII LUI POINCARÉ . . . 322—323

PE FAŢĂ . . . . . 324—325

CABINETUL BRIAND . . . . . 326—327

VIAŢA NE ÎNVAŢĂ . . . . . 328—330

O NOUĂ DEMOCRAŢIE . . . . . 331—332

www.dacoromanica.ro

DESPRE NARODNICISM . . . . . 333—337
I 333
II 335
CĂTRE SOCIAL-DEMOCRAŢI . . . . . 338—341
ÎN LUMEA AZEFILOR . . . . . 342—343
BURGHEZIE ŞI REFORMISM . . . . . 344—346
DESPRE PARTIDUL LEGAL . . . . . 347—349
BILANŢUL ALEGERILOR . . . . . 350—378
I. „Aranjarea" alegerilor 351
II. Noua Dumă 352
III. Schimbările din cadrul sistemului de la 3 iunie 355
IV. Care a fost obiectivul luptei în alegeri ? 360
V. Verificarea în practică a lozincilor electorale 363
VI. „Sfîrştiul" iluziilor cu privire la partidul cadet 369
VII. Despre „un mare pericol pentru proprietatea funciară nobiliară) 372
VIII. Camuflarea înfrîngerii 373
RUŞII ŞI NEGRII . . . . . 379—380
PRĂBUŞIREA ILUZIILOR CONSTITUŢIONALISTE . 383—384
CIRCULAŢIA PĂMÎNTURILOR ŢĂRĂNEŞTI . . . 385—386
CÎTEVA OBSERVAŢII ÎN LEGĂTURĂ CU GREVELE 387—388
PE MARGINEA UNEI DESCOPERIRI . . . . . 389—390
CONGRESUL PARTIDULUI MUNCITORESC ENGLEZ 391—392
MULŢUMIM PENTRU SINCERITATE . . . . . 393—394
PROBLEMA UNITĂŢII . . . . . 395—397
CE SE PETRECE ÎN TABĂRA NARODNICISMULUI ŞI CE SE PETRECE LA SATE ? . . . . . 398—404

www.dacoromanica.ro

O DISCORDANȚĂ CRESCÎNDĂ. *Însemnările unui publicist* . . . . . 405—424

I 405
II 406
III 407
IV 409
V 410
VI 412
VII 413
VIII 415
IX 417
X 419

UNELE REZULTATE ALE „ORGANIZĂRII AGRARE" 425—426

MATERIALE PREGĂTITOARE

**MATERIALE ÎN LEGĂTURĂ CU CONSFĂTUIREA DE LA CRACOVIA A C.C. AL P.M.S.D.R. CU UNII ACTIVIȘTI DE PARTID. 26 DECEMBRIE 1912—1 IANUARIE 1913 (8—14 IANUARIE 1913)* . . . . . 429—431

*1. SCHIȚA INIȚIALĂ A REZOLUȚIEI „CU PRIVIRE LA FRACȚIUNEA SOCIAL-DEMOCRATĂ DIN DUMĂ" 429

*2. SCHIȚA INIȚIALĂ A REZOLUȚIEI „CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE LICHIDATORISM ȘI LA UNITATE" 430

*POST-SCRIPTUM INIȚIAL LA ARTICOLUL „DEZVOLTAREA GREVEI REVOLUȚIONARE ȘI A DEMONSTRAȚIILOR DE STRADĂ" 432

PLANUL UNEI CUVÎNTĂRI ÎN CADRUL DISCUȚIEI LA BUGET . . . . . 433—437

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT (IULIE 1912—FEBRUARIE 1913) . . . . . 441—443

LISTA PUBLICAȚIILOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN 444

www.dacoromanica.ro

LISTA DE LUCRĂRI CARE S-AR PUTEA SĂ FIE ALE LUI V. I. LENIN 445

ADNOTĂRI . . . . . 446—530

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin . . . . . 531—561

Indice de nume . . . . . 562—610

Date din viaţa şi activitatea lui V. I. Lenin . . . 611—629

ILUSTRAŢII

Prima pagină a ziarului „Pravda" nr. 146 din 18 octombrie 1912, cu articolele lui V. L. Lenin „Vulpea şi coteţul" şi „O rezoluţie ruşinoasă" 161

Prima pagină a ziarului „Soţial-Demokrat" nr. 28—29 din 5 (18) noiembrie 1912, cu articolul lui V. I. Lenin „Platforma reformiştilor şi platforma social-democraţilor revoluţionari" 179

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Cu privire la unele cuvîntări ale deputaţilor muncitorimii". — 1912 211

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Comunicat" cu privire la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid. — 1913 . . . 275

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Prăbuşirea iluziilor constituţionaliste". — 1913 381

---

www.dacoromanica.ro

Dat la cules 02.09.1963. Bun de tipar 14.11.1963. Apărut 1963. Hîrtie velină mată de 63 g/m², 540×840 16. Coli de editură 36,21. Coli de tipar 41,50. A. T. 12.837/1963. C.Z. pentru biblioteci 3C2=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 5659/30.813 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro